

CAO HSZÜE-CSIN

A VÖRÖS SZOBA
ÁLMA

*A Világirodalom
Remekei*

A V I L A G I R O D A L O M

R E M E K E I

FORDÍTOTTA

CAO HSZÜE-CSIN-KAO O

LÁZÁR GYÖRGY

ÁVÖRÖS SZOBA ÁLMA

EURÓPA KÖNYVKIADÓ BUDAPEST

1964

A fordítás Franz Kuhn „Der Traum der roten Kammer”
(Insel-Verlag, Leipzig) című rövidített német szövegből készült

A versbetéteket fordította
SZERDAHELYI ISTVÁN

Harmadik kiadás

A kiadásért felel az Európa Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Tókei Ferenc
A kötésterv Loránt Péterné munkája
Képszerkesztő: Láng Pálné
Műszaki vezető: Siklós Béla

Készült 65 750 példányban, 42,5 (A/5) ív terjedelemben,
az MSZ 5601-59 sz. szabvány szerint

EÜ 127 - g - 6466

64.3396 Athenaeum Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Si-jin túlvilági álmot lát, és isteni kinyilatkoztatásban részesül. Jü-cun a mindennap porában megleli a kislányt, aki szívének kedves

Történetünk Szucsouban kezdődik, a kínai alföld délkeleti csücskének erődvárosában. Kívül a Császár Kapuján, mely az előkelők és gazdagok lakónegyedéhez, a jólét és a Vörös Por helyeihez szolgált bejáratul, húzódott a Tizméröldes Út. Ott, az út keskeny, uborkaszerű görbületében, egy öreg templom tözsomszédságában, amelyet általában Uborkatemplom néven emlegettek, lakott a tiszteletreméltó polgár, Si-jin, derék és erényes feleségével, aki a Feng család lánya volt.

Si-jin e külvárosi negyedben, ha nem is a legelőkelőbb, de a tekintélyes emberek közé tartozott. Szép darab földje kényelmes életet biztosított neki. Hivatalokra és méltóságokra nem áhított, s örömét lelte abban, hogy virágait ápolja, bambuszt ültessen, és egy csésze finom bor mellett verseket idézessen.

Egyszóval világtól félrevonult, idilli életet élt. Csak egy dolog hiányzott teljes boldogságához. Mert bár az ötvenet is meghaladta már, nem volt fiacskája, akit térdén ringathasson. A sors csak egy kislányt juttatott neki, aki most hároméves, a neve pedig Lótusz.

Egy végtelenbe nyúló, hosszú nyári napon Si-jin a hőségtől bágyadtan elbóbiskolt könyvtárában a könyvei felett. Szendergése kódében úgy tűnt neki, mintha valami ismeretlen álmvilágban vándorolna. Amint így vándorolt, két pap tért az ösvényre, amelyen ő járt, s mellette bandukoltak. Az egyik a Tao híve volt, a másik Buddha szolgája. Az első így szólt a másodikhoz:

– Mért hoztad magaddal a követ?

A barát így válaszolt:

– Hogy beleavatkozzam egy szerelmi drámába, amelynek most a Gondviselés akarata folytán, a földi világon le kell ját-

szódnia. Meg akarom ragadni az alkalmat, hogy a követ a földre küldjem, és a hőssel drámai szerepét eljátszassam.

– És hol van a forrás, amelyből ez a dráma fakad?

– Különös történet. Távol nyugaton, a Szellem-folyam partján, a háromfajta lét határkövénel nőtt egykor a biborgyöngyvirág. A mi kövünk akkoriban még nyughatatlan vándoréletet élt. Mert hát munkájában, az ég megrepesztett oszlopainak javításánál, Nü-kua istennő az általa erre a célra kiválasztott 36 501 kő közül ezt az egyet hagyta felhasználatlanul, alkalmatlannak találva tökéletes művéhez. Az istennő kezének érintése lelket adott neki, így tetszése szerint tudta helyét változtatni, s tudott nőni vagy összezsugorodni. Ám szüntelen fájdalommal érezte a mellőztetést is, mely őt az istennő részéről érte.

Vándorlása egyik napján a Félelmes Ébredés Tündérének palotájához érkezett. A tündér, aki jól ismerte a kő magasabb rendeltetését, felvette azt kíséretébe, s az Isteni Kövek Ragyogásának Őre címet adta neki a Vörös Felhők Palotájában. A kő azonban nem tudott felhagyni a kóborlással.

Gyakran előfordult, hogy megszökött a palotai szolgálat elől, és a Szellem-folyam partján sétálgatott. Itt bukkant aztán rá a biborgyöngyvirágra. Beleszeretett és gyöngéd gondoskodásában naponta édes harmattal öntözte. Ez megővta a gyöngye virágot a korai hervadástól. Hála az édes harmat jótékony táplálékának, amely által ég és föld kapcsolatának legfinomabb erői hatoltak belé, földi léte növényformáját később le tudta vetkezni, és emberalakot ölthetett. A gyöngye virág fiatal leánnyá változott.

Valami vágyakozás gyakran kiüzte őt a Megigézett Szenvedés Nyugalmának bűvös köréből. Ha éhes volt, csent a Titkos Szerlem Gyümölcseinek Fájáról. Mindig arra kellett gondolnia, hogy egykor, amikor még gyöngye virág volt, valaki édes harmattal táplálta őt, és nem szabadulhatott a vágytól, hogy a kapott jótétet megválhassa. „Hasonló jótétet ezt meg nem válhátom – gondolta magában sokszor. – De ha megérhetném, hogy legközelebbi létemben úgy találkozhassem vele, mint ember emberrel, akkor szeretném neki annyi könnyel leróni hálámat, amennyit csak egy teljes hosszú élet alatt onthatok.”

Ezek hát az előzményei annak a szerelmi drámának, amelynek most a Gondviselés akaratából a földön le kell játszódnia.

A közreműködők már leszállani készülődnek a földi színpadra, köztük a biborgyöngyvirág is. Ne késlekedjünk tehát kövünket úrnőjéhez, a Félelmes Ébredés Tündéréhez visszavinni, hogy felvegye őt a dráma szereplőinek listájára, és a többi szereplő után küldje.

– Valóban nagyon különös – vélte a taoista. – Hogy hálája adósságát valaki könnyekkel rója le, az határozottan újszerű. Azt hiszem, e történet érdekessége miatt érdemes lesz nekünk magunknak is alászállni a föld porába. Talán sikerül ebből az alkalmából néhány tévelygő lelket megváltanunk. Ez a munka megérné a fáradságot.

– Magam is így vélem. Azt javasolom hát, adjuk le előbb a Félelmes Ébredés Tündérénél lelencünket, ezt a köféleséget, s aztán, ha e szomorújáték minden szereplője együtt van már odalent, szálljunk alá magunk is. Egyelőre a fele van együtt.

– Rendben van. Menjünk tehát a Vörös Felhők Palotájába!

Az álmodó Si-jin szóról szóra követte beszélgetésüket. Most pedig azon az oldalon, amelyen haladt, egy lépéssel eléjük lépett, meghajolt üdvözlőjükre, és így szólt:

– Tiszteletreméltó mesterek, az együgyű tanítvány véletlenül tanúja volt különös beszélgetéseknek. Annak értelmét még nem fogta fel teljesen. Ha méltónak találnátok rá, hogy közelebbről világítsátok meg számára a dolgot, fülét megmosná, és áhítattal figyelne. Szeretne egy kis hasznot húzni bölcsességeitekből, hogy el ne merüljön az ostobaság örvényében.

– Idő előtt nem fecseghetünk a sors dolgairól – feleltek neki. – Ha eljön az idő, gondolj reánk! Akkor megmenekülhetsz a kárhozat tüzes vermétől.

– Nem láthatnám-e legalább a tárgyat, melyről beszélgetéseitekben szó volt?

– Ezt a Gondviselés megengedte neked – mondta a barát, és odanyújtotta neki a kívánt tárgyat. Si-jin kezébe vette és megvizsgálta. Üde és csillogó fényű szép jáspiskó volt. Tetejére négy írásjegyet véstek: *tung-ling*, *pao-jü*, „átható szellemi erő drágaköve”. Hátsó oldalán ugyancsak néhány sor kisebb írásjegy volt olvasható. Si-jin épp ki akarta betűzni azokat is, amikor a barát kivette kezéből a követ, s így szólván: „Megérkeztünk az Árnyak Birodalmába”, a taoistával együtt továbbindult. Si-jin egy

magas kőboltozat alatt látta őket áthaladni, melyen nagybetűkkel ez a felirat állott: „A Nagy Üresség Árnyékbirodalma”. A boltozat két oszlopán a következő két feliratot olvasta:

*Látomás lesz létezéssé, s létezés lesz látomássá.
Semmi lesz valamivé, és valami semmivé.*

Utánuk akart sietni, de ekkor olyan félelmetes mennykőcsapás robbant a fülébe, mintha a föld akart volna összedőlni. Hangoosan felkiáltott és felébredt. Kínnyitottá szemét, s az alkonyra hajló tűzgolyóba hunyorgott, mely a banánlevelek közt ferdén áthulló sugarakkal vakította. Álomképét félig már el is felejtette.

Az ajtó küszöbén, a kis Lótusszal a karján; megjelent a dajka. Elvette tőle a gyermeket, gyöngéden magához szorította, mint valami kincset, s egy ideig tréfált és bolondozott vele. Aztán kimentek a ház kapuja elé, s nézték az utca lármás forgatagát. Éppen vissza akart már térni a házbá, mikor két férfi jött arra papi ruhában, az egyik Buddha szolgája, a másik a Tao híve. A barát mezítláb volt, kopasz feje tőle ótvarral és ruhvel; a taoista sántított a fél lábára, s csupasz fejéről csapzottan, fésületlenül lógott le a haj. Élénken hadonászva jöttek, s nevettek, mint a bolondok. Si-jin ajtaja előtt megálltak, s megbámulták ot és gyermekét. Egyszerre csak a barát hangosan kezdett sóhajtozni, s így szólt Si-jinhez:

– Jó uram, miféle szerencsétlen teremtest ölelsz te magadhoz? Ez csak szenvedést fog hozni szüeleire.

Si-jin úgy vélte, bolonddal van dolga, s nem torodott tovább azzal, amit az mondott. A barát tolytatta a lelkére beszélést:

– Add nekem! Add nekem! – könyörgött, a gyermekre mutatva, aki melléhez simult.

Si-jin megelégette a dolgot. Magához szorította a gyermeket, s már sarkon fordult, hogy távozzék, amikor a barát harsány kacagásban tört ki, s a következő négy mondatot kiáltotta oda neki:

*Szüelői szíved tesz bolonddá téged,
virágod áldozata lesz a dérnék,
a lámpaünnepen nagyon vigyázz majd,
tűzvész is jó, s a lángok égig érnek.*

Si-jin habozni kezdett. Szívesen megmagyaráztatta volna magának e szavak homályos értelmét. S ekkor hallotta, hogy a Tao papja így szól a baráthoz:

– Mostantól kezdve elválnak útjaink. Külön-külön fogunk működni. Három világkorszak múlva várlak az ismert temetőnél a Pej Mang-dombon, Lojang közelében. Aztán együtt térünk majd vissza a Nagy Űresség Árnyékbirodalmába, s töröltetjük a nyilvántartásból a kő ügyét.

– Jól van – hangzott még a barát válasza, s abban a pillanatban mindkettő nyomtalanul eltűnt. A meghökkent és elképedt Si-jin még mindig különös élményén gondolkozott, amikor egyszer csak jó barátját és szomszédját, Csia Jü-cunt látta házához közeledni. Jü-cun szegény fiatal diák volt, ki a szomszédos Uborkatemplomban lakott. Elszegényedett hu-csoubeli hivatalnokcsaládból származott, korán árvaságra jutott, s egy évvel ezelőtt felkerekedett, hogy a fővárosba menjen, részt vegyen a nagy vizsgákon, és kivívja magának a hírnevet és elismerést. Erszénye azonban már Szucsouban kimerült, s az Uborkatemplom egyik szerzetesi cellájában talált ideiglenesen menedéket és szállást. Itt szorgalmasan továbbtanult, emellett megélhetését az írástudatlan lakosság számára vállalt írásmunkákkal biztosította. Így ismerkedett meg és került hamarosan barátságba is Si-jinnel. Mert Si-jin igen nagyra tartotta a szépirodalmat, és örömét lelte a derék fiatal diák mély és alapos műveltségében.

Jü-cun udvariasan köszönve lépett hozzá, s így szólt:

– Úgy látom, uram, a kapufélfának támaszkodsz, s a nyakadat nyújtogatod. Bizonyára városbéli hírekre várakozol?

– Nem – válaszolt Si-jin –, a gyermek nyugtalan volt, hát szórakoztatni akartam egy kicsit, és kihoztam a kapu elé. Éppen kapóra jössz, tiszteletreméltó fivérem. Talán menjünk be, s rövidítsük meg magunknak beszélgetéssel a végtelen hosszúra nyúló napot.

Odaadta a gyereket a dajkának, s látogatóját könyvtárába vezette. De alig ittak egy csésze teát, s váltottak egymással két-három mondatot, mikor a házigazdát az elülső terembe szólították egy másik látogatóhoz. Si-jin marasztalta barátját, s egy kis időre elnézését kérte. Jü-cun maradt is, és a várakozási időt azal töltötte, hogy keresgélt s böngészgetett a könyvek között. E

foglalatoskodása közben egyszerre csak csengő női hang ütötte meg a fülét, mely kívülről, az ablakon át hatolt be hozzá. Félretette az ósdi könyveket, az ablakhoz lopakodott és kitekintett. Fiatal szolgálóleányt látott az ablaktól nem messze a virágágyak közt kuporogni. Virágokat szedett, s közben egy dalocskát dúdolt maga elé. Nem volt éppen maradéktalan szépség, mégis rendkívül bájos volt. Jü-cun mindenestre az ablaknál maradt, s makacsul bámulta. Most aztán, véletlenül felpillantva, a lány is észrevette őt.

„Bár szegényesen van öltözve, de szép szál, jó külsejű férfi – gondolta s gyorsan újra félrefordult. – Milyen szépek az arcvonásai, milyen beszédes a szeme! Ez bizonyára Jü-cun, a diák, az én uram barátja, kiről annyit beszél, és akit oly szívesen segítene át a nehézségeken, ha erre illendő alkalom kínálkoznék. Bizonyára ő az. Mert a mi házunkban egyébként csak jómódú emberek fordulnak meg. De ha az ember látja őt, akkor megérti, miért mondja urunk mindig, hogy bizonyára nem fog sokáig ilyen régi és szakadt holmikban szaladgálni.” Nem tudott ellenállni, hogy ne fordítsa fejét még kétszer az ablak felé. Aztán a kert belsejébe távozott.

Jü-cunnak módfelett hízelgett, hogy szegényes külseje ellenére nyilvánvaló hatást tett a lányra.

„Ennek van szeme és ítélőképessége – mondta magának –, s egy olyan emberben, mint én, méltatlan körülmények közt is meglátja a magasabb értéket.”

Ilyen gondolatok kötötték le, miközben elgondolkozva áthaladt a kerten, s egy mellékajtón kilépett az utcára. Mert az előszobában a vendég vacsorára maradt, amint azt egy szolga jelentette neki, s így a várakozást túlságosan hosszúnak találta. Apró élményét a kertbeli csinos szolgálóleánnyal, ki kétszer is utánafordította a fejét, nem tudta elfelejteni.

Ősz közepe ünnepének estéjén, amikor a család hagyományos megvendégelése már lezajlott, pártfogója felkerekedett, hogy meghívja őt, csak magához a könyvtárba, egy pohár bor fesztelesen elfogyasztására. Jü-cun éppen egyedül, szomorúan üldögélt szerzetesi cellájában. Az őszi holdra feltekintve, egy nyolcsoros vers fogamzott meg benne, melyben rejtett szavakkal élményét s a vele kapcsolatos titkos vágyakat juttatta kifejezésre. Arra a

gondolatra, hogy kedvezőtlen sorsa megtagadja tőle kívánságai teljesülését, mélyen felsőhajtott, szomorúan felnézelt a holdra, s a következő sorokat költötte hozzá:

*Az ékkő szelencéjében várja a dúsgazdag vevőt,
a hajtű dobozában lesi a repülés alkalmát.*

Ezt mormolgatta magában, amikor Si-jin belépett.

– Úgy veszem észre, tiszteletreméltó fivérem, te nagy igényeket támasztasz az étellel szemben, s nem elégít ki a közönséges halandók sorsa – jegyezte meg Si-jin mosolyogva.

– Ó, nem reám vonatkozott – válaszolta Jü-cun zavartan. – Régi vers ez. Csak véletlenül jutott eszembe. Túlságosan is sokat tartasz felőlem, uram.

Si-jin előadta meghívását, s átvezette őt könyvtárába. Barátságosan koccintott vele, s biztatta, hogy vegyen a dús tálakból, melyeket számlálatlanul hordatott elébe. A szerzetesi cella sóvány kosztjához szokott Jü-cun hangulata egyre magasabbra emelkedett, s eljutott abba az állapotba, melyben a száj mindent kimond, ami csak a szívet nyomja. Az utcáról s a szomszéd házak felől hegedűk, fuvolák és vidám dalok víg zenebonája hallatszott át. Fenn az égen ott függött a telihold sápadt korongja. Jü-cun azon nyomban egy négysoros verset rögtönzött az őszi hold tiszteletére.

– Pompás! Isteni! – dicsérte vendéglátója lelkesülten. – Megint ízelítőt adtál tudásodból, tiszteletreméltó fivérem. Mindig mondtam, hogy az én fivérem nem vonszolja magát sokáig a mélyben, hanem felhőkön fog szállani hamarosan. Ehhez már jó előre szerencsét kívánok neked. Kérlek, tisztelj meg és igyál!

S újra odanyújtotta neki saját kezűleg megöltött poharát.

Jü-cun kiitta, aztán mélyen felsőhajtott, és így szólt:

– Nem azért mondom, mert a bor vakmerő szavakat ad a később született szájába. Bízom magamban, hogy helyt tudnék állni a vizsgán, s nevémet rá tudnám vezetetni a kiválasztottak listájára. De mit használ nekem tudásom, ha erszényem üres? Pekingig hosszú az út. Ha jó szellemek nem segítenek, tartok tőle, hogy azzal a kevéssel, amit írásmunkákkal keresek, sohasem fogom ezt az utat megtenni.

– Miért nem beszéltél erről hamarabb, tiszteletreméltó fivérem? – szólt közbe sietve vendéglátója. – Régóta megfontoltam már a dolgot, csak nem volt bátorságom hozzá, hogy magamtól hozzam szóba. Most hát pótolhatom az elmulasztottakat. A magasabb műveltségnek hijával vagyok ugyan, de azért tudom, mi illendő barátok között. Háromévi szünet után, jövő tavasszal, újra megtartják a birodalmi vizsgákat. Neked, nagyrabecsült fivérem, semmiképp sem szabad elmulasztanod az alkalmat, s mihelyt lehet, a fővárosba kell utaznod, hogy tudásodat megmutathassad. Az út és az egyéb felmerülő kiadások terhét én viselem. Így legalább mégsem volt egészen hiábavaló, ha te, nagyrabecsült fivérem, barátságodat egy méltatlanra pazaroltad.

Egyik szolgájának halk parancsot adott. A szolga eltűnt, majd csakhamar visszatért, s ura védence előtt egy erszényt tett le ötven ezüstuncia készpénzzel, meg két jól kivattázott télikabátot. Időközben a házigazda a naptárt lapozgatta.

– Tizenkilencedike kedvező nap az utazás megkezdésére – folytatta. – Neked, tiszteletreméltó fivérem, idejében kellene erre a napra csónakot bérelned. S talán egy év múlva abban a megtiszteltetésben lehet részem, hogy újra a te közelséged fényében sütkérezhetem, miután időközben téged tehetséged szárnyai már merész magaslatokra ragadtak fel. Ez volna csak az ünnep számomra.

Jü-cun annyira boros hangulatban volt, hogy néhány felületes köszönő szót vetett oda csak, s rögtön visszamerült a fesztelen csevegésbe és poharazgatásba. Késő éjjel, a harmadik dobolás ideje táján vettek búcsút egymástól.

Másnap reggel Si-jinnek eszébe jutott, hogy védencének még ajánlóleveleket is ad az útra két fővárosi hivatalnokhoz, akikkel barátságban volt. Elküldött tehát egy szolgát az Uborka-templomba, s még egyszer magához kérette Jü-cunt, az ajánló irások átvételére. A szolga azonban azt jelentette, hogy Jü-cun már aznap kora hajnalban elutazott, a templom barátja által búcsúüdvözlését küldi neki, s tudatja vele, hogy olyan műveltségű emberek, mint amilyen ő, mindig csak a tennivalókhoz tartják magukat, s nem igazodnak babonás kalendáriumi előírásokhoz. Ezt aztán Si-jin kénytelen-kelletlen tudomásul kellett vegye.

Fény és árnyék sebesen váltakozik, a nappal és éjszaka szá-

guldva követi egymást. Alig vették észre, s már megint eljött az új év első holdtöltéjének napja, a lámpások ünnepe. Estefelé Si-jin egy szolga karján a ház elé küldte lánykáját, hogy gyönyörködhessék az utca ünnepi sürgés-forgásában, a tarka lámpásokban és a „szellemtűz” vidám ropogásában. A szolga a Tíz-mérföldes Út forgatagába keveredett, s képtelen volt az ácsorgást és bámészkodást abbahagyni. Egyszer csak utolérte a kívánság, hogy kisdolgát elintézzé. Meggondolatlanságában a rábízott gyermeket odaültette egy idegen ház bejárata elé a kőkorlátra, s maga a legközelebbi házsarok mögé surrant. Mire visszatért, a gyermek eltűnt. Hiába kutatta át érte másnap reggelig az utakat és sikátorokat. Nem került elő. Büntetéstől való félelmében a szolga nem is mert többé ura házába visszatérni, hanem kiosont a városból, s szülőfalujába menekült.

A kétségbeesett Si-jin minden emberét az eltűnt gyermek felkutatására küldte. De minden keresés hiábavalónak bizonyult. Gyász költözött az addig oly boldog házba. Mindkét szülő túl volt már az ötvenen, s nemigen volt reményük rá, hogy újra gyermekük születhessen. Így hát a házat éjjel és nappal szüntelen sóhajtozás és panasz töltötte be, s az orvos és a jós hamarosan mindennapos vendég lett a háznál. De ezzel az egy szerencsétlenséggel a sors nem érte be.

Történt a harmadik hónap tizenötödikén, halottak napján, hogy az Uborkatemplomban tűz ütött ki. A szakácsmester szerzetes gondatlanságából az áldozati ételek sütésekor a tűzhely lángja kicsapott a sütőtepsi alól, s felgyújtotta a konyhaablak pergamenjét és fakeretét. A környéken pedig a bambuszkerítések és falak fából készültek. Egyszóval, a tűz könnyen átcsapott az Uborkatemplomból a szomszédba, s aztán házról házra terjedt tovább. A templom körül hamarosan az egész utca egyetlen lánghegy volt, mely ellen a lakosság és a városi tűzoltóság hiába küzdött. A tűzvész egész éjszaka tartott, míg kitombolta magát. Sajnos, Si-jin háza is hamu lett a többivel együtt. Még a bennelakók is csak üggyel-bajjal tudták életüket megmenteni. Mit tehetett volna hát Si-jin egyebet, mint hogy térdre essék, s rövid és hosszú sóhajokat küldjön az ég felé?

Feleségével és háznépével együtt előbb falusi birtokára költözött. Ott azonban eléggé elviselhetetlen volt az élet, mert szá-

razság következtében a sík vidéket rablóbandák lepték el, melyek méhrajok gyanánt rontottak mindenfelé a falvakra. S ahol a rablókat elűzték a katonák, ott a katonák terpeszkedtek, úgy-hogy a falusi élet rendkívül kellemetlenné vált.

Ilyen körülmények közt Si-jin elszánta magát birtoka eladására, s feleségével és két szolgálóval apósához, az öreg Fenghez költözött, Tajucsou jól védett városába. Bár az öreg Feng, aki egykor maga is földbirtokos volt, tűrhető körülmények között élt, mégsem volt éppen elragadtatva, hogy veje ilyen kegyetlen bajok közepette nála kénytelen menedéket keresni. Szerencsére nem jött egészen üres kézzel, valamelyes készpénzt is hozott magával, eladott földbirtokának árát, amelyet apósának engedett át, hogy az egy kis házat és egy darabka földet vásároljon neki a város határában. Az öreg Feng meg is tette ezt a szívességet. A pénz felét persze saját zsebébe süllyesztette. A másik feléért egy igen-igen roskatag öreg házikót vett neki, s hozzá egy darabka silány szántót. Si-jint addigi életének kényelmes térlensége természetesen elkényeztette egy kissé, és sokkal szívesebben foglalkozott a könyvekkel, mint olyan gyakorlati dolgokkal, mint a föld megművelése vagy az aratási munkák. Nem csoda, hogy a kedvetlenül végzett munka áldás nélkül maradt, s két év leforgása alatt Si-jin teljesen elszegényedett. Apósa elégedetlen volt vele, szidta, hogy lusta és elkényeztetett. A szemébe ugyan nem mondta, de háta mögött így beszélt róla másoknak. Si-jin, aki ezt kerülő úton megtudta, megbántottnak és elnyomottnak érezte magát, s az utóbbi évek sorozatos sorscsapásainak és csalódásainak hatására szemmel láthatóan megtört. Öregember lett, kinek nincs már mit remélnie.

Egy napon, fáradsággal támaszkodva öregemberes botjára, az utcára ment ki sétálni. Egyszerre csak egy taoista vándorszerzetes sántikált az oldalára, rojtosra nyűtt köntösben, gyékényszandálban, különc külsővel. Si-jin hallotta, hogy a következőket mormolja magában:

*Nincs öröklétnél jobb, tudják jól az emberek,
ám a rangot s hírnevet feledni nem lehet.
És hová lettek miniszterek, tábornokok?
Fű se nő rég elfeledt sírdombjaik felett.*

*Nincs öröklétnél jobb, tudják jól az emberek,
ám a pénzt s a kincseket feledni nem lehet.
Reggelig ébren gyötrik maguk, hogy még kevés,
és ha végre sok, örökre ágyba fekszenek.
Nincs öröklétnél jobb, tudják jól az emberek,
ám a nőt, bujálkodást feledni nem lehet.
Él az úr, s a nők naponta dicsérik kegyét,
meghal, és háznépét széthordják a vad szelek.
Nincs öröklétnél jobb, tudják jól az emberek,
ám a gyermekáldást elfeledni nem lehet.
Sok gyerekbőlond szülőt találsz mindenkoron,
és ki látott hálás, engedelmes gyermeket?*

– Mester, ezt szívem szerint mondtad egészen! – szólt úti-társához sóhajtva Si-jin. – Engedd meg nekem, hogy szavaidat néhány tétellel támasszam alá, a saját nyomorult életem tapasztalatából.

– Csak rajta! – bátorította barátságosan Tao tanítványa. Si-jin pedig fájdalmas és szomorú rögtönzött szavakban elmélkedett korábbi napjainak fényéről, mostani helyzetének nyomorúságáról és minden földi javak múlandóságáról.

– Kitűnő! Ezt igen hatásosan foglaltad szavakba! – dicsérte szíve kiáradását a szerzetes.

– Szeretnék veled tartani – mondotta Si-jin egyszerűen, azzal levette társa válláról a nehéz batyut, a maga hátára vette, s anélkül hogy hazatért volna, nekivágott a furcsa szent emberrel a bizonytalan célú vándorlásnak.

Eltűnéséről lakónegyedükben egy ideig sokat beszéltek.

Azt mondják, felesége csaknem belehalt az ijedtségbe és az izgalomba. Amikor minden keresése hiábavalónak bizonyult, s az eltűnt nem tért vissza, két szolgálójával a szülői házba költözött, s azontúl éjjel-nappal szorgalmas varrogatással segített idős apjának, hogy a közös háztartás terheit erejéhez mérten megkönnyítse.

Nagyobbik szolgálóleánya egy napon a ház kapujában állott, s éppen azzal foglalatoskodott, hogy egy házalótól cérnát vásá-

roljon. Egyszerre csak lovas jamen-előfutárok hangos „Helyet! Helyet!” kiáltásait hallotta az utcán közeledni. Az új körzeti mandarin foglalja el ma hivatalát, mondták neki az emberek. Beszorulva a kapu alá, végignézte az új mandarin arra elhaladó kíséretének felvonulását. Pompás menet volt. Elöl a lovas előfutárok, azután két sorban rendőrök és jamenszolgák zászlókkal és hivatali jelvényekkel, középen a nagy hivatali gyaloghintó, benne élénkpiros hivatali talárban a mandarin, majd ismét kíséret. A lány meghökkent. Úgy tűnt fel neki, mintha a piros taláros férfi nemes vonású arcát már látta volna valahol.

Amikor a menet elhaladt, bement a házba, s hamarosan elfelejtette az egészet.

Még ugyanazon a napon késő este, amikor éppen le akartak feködni, egyszerre csak hangosan és parancsolóan kopogtattak a Feng ház kapuján. Egy csoport jamenszolga állott odakünn, és bebocsátást követelt.

– Az öreg parancsoló küld bennünket. Egy meghívást kell átadnunk – hangzott egyöntetűen.

Az öreg Fenget olyan ijedtség fogta el, mintha hirtelen tigris állta volna útját. Micsoda vészfelhő tornyosul itt a feje fölé? Ha meg akarjátok tudni, jól kell figyelnetek arra, amiről a következő fejezet számol be.

MÁSODIK FEJEZET

Jangcsouban jobblétre szenderül egy nemes hölgy. A csapszékben Jü-cun közelebbit tud meg nemes rokonságáról

Miután az öreg Feng újra összeszedte magát, kiment a kapu elé, s megkérdezte a jamen embereit, mit óhajtanak.

– Egy Si-jin nevű férfinak kell itt laknia – hangzott a válasz.

– Utasításunk van, hogy őt az öreg parancsoló elé vezessük.

– Az én nevem Feng. De vejemet Si-jinnek hívják. Ő két évvel ezelőtt a vándorszerzetesek és remeték közé állott.

– Akkor hát helyette neked kell velünk jönnöd. – A csapat közrefogta az öreg Fenget, és az új mandarin jamenébe vezette.

Késő éjszaka volt már, amikor az öreg Feng, akit aggódva várt az egész háza népe, otthonába megtért. Beszámolója egyhamar elosztatott minden nyugtalanságot, s a búslakodást örömmre fordította.

– Az új mandarin vezetékneve Csia, személynéve Jü-cun, Hucsouból származik, s korábban, amikor átmenetileg Szucsouban tartózkodott, jó barátja és szomszédja volt vejemnek, Si-jinnek – mesélte az öreg Feng. – Amikor ma délután ünnepélyes bevonulását tartotta, s itt haladt el a házunk előtt, meglátta szolgálólányunkat, Barackvirágot a kapuban. Emlékezett reá, s így arra következtetett, hogy nyilván Si-jinnek, Barackvirág korábbi urának is itt kell laknia. Szívesen felújította volna a régi barátságot, s ezért ideküldte embereit. Nagyon elszomorodott, amikor elmeséltem neki egykori jötevőjének szomorú sorsát. Leányunokám után is érdeklődött, és eltűnését nagyon fájlalta. Megigérte, hogy holléte után hivatalból nyomoztatni fog. Búcsúzásakor még két uncia ezüstöt is adott nekem.

– Igazán barátságos, nyájas úr az új mandarinunk! – ez volt a család egyöntetű véleménye.

Másnap délelőtt a jamenből megint küldöncök jöttek. Két ezüstrudat és négy vég atlaszselymet hoztak Si-jin felesége számára. Csekély ellenszolgáltatásul azokért a jótéteményekért, amelyekkel férjének házában halmozták el őt, üzente a mandarin. Továbbá az öreg Fengnek is kézbesítették a mandarin saját kezű írását. Ebben engedélyt kér tőle, hogy szolgálóleányát, Barackvirágot, mint másodhálótermének úrnőjét, házába vezethesse. Természetes, hogy az öreg Feng, akit boldoggá tett ez a sok megtiszteltetés, készségesen beleegyezését adta. Köszönetül száz uncia aranyat küldött neki a mandarin, s egy sor további ajándékot Si-jin felesége számára, a szolgálóleányt pedig, Barackvirágot, még aznap este elvitette egy kis piros „örömhintóban”.

Boldog Barackvirág! Ki gondolta volna, hogy az a két futó pillantás, amelyre annak idején a kertben, virágszedés közben méltatta Jü-cunt, a szegény diákot, sorsát fogja eldönteni! De szerencséje még nem ért véget azzal, hogy felvették a nagy te-

kintélyű mandarin, Jü-cun, másodhálótermébe. Egy év múlva fiúcskát szült neki, s amikor nem sokkal ezután a főhálóterem úrnője megbetegedett és meghalt, Barackvirágot főfeleségi rangra emelték. Joggal mondhatták el róla:

*Van így: véletlenül megfordul egyszer,
s mások fölé emelkedik az ember.*

Utólagosan meg kell említenünk, hogy amikor jötevője biztosította számára az útiköltséget, Jü-cun azon nyomban, a kalendáriumból kikeresett szerencsés nap bevárása nélkül, elutazott a fővárosba. Ragyogóan vizsgázott, és a csinsi harmadik és legmagasabb doktori fokozatát nyerte el, ami számára a Selyemvirágos Tehetségek Csarnokába való felvételt biztosította, s megnyitotta előtte az utat hivatalok viseléséhez. A tartományok igazgatásához osztották be, és a tajucsoui körzeti mandarin állását kapta meg.

Pályafutásában, sajnos, sokat ártott magának hibáival. Rendkívüli képességeinek tudatában sajnálatosan kevés tiszteletet tanúsított kollégái és főleg előjárói iránt, s túl kevés méltányos elnézés volt benne a lakossággal szemben. Egyaránt ellenszenvessé tette magát felettesei és alárendeltjei előtt. Alig kétévi hivatalviselés után már feljelentették az udvarnál. Önkényesen eltörölt ősi szertartásokat és helyi szokásokat, a feddhetetlenség álarca mögött tigris- és farkaslelket rejteget, hivatali körzetében rendetlenséget okozott, a lakosság számára pedig elviselhetetlenné tette az életet – ilyenformán hangzott az a vádoló panaszirat, amelyet felettes tartományi kormányzója nyújtott be ellene.

Az Ég Fiának sárkányarca elborult, s a császári kéz haragos rendelkezést irt a panaszirat szélére, amely a megvádolt hivatalnokot, rosszindulatú kollégái örömére, állásából felmentette.

Jü-cun filozófushoz méltó higgadtsággal fogadta a csapást. A két utóbbi év hivatali bevételeiből eleget tett félre magának ahhoz, hogy egy ideig gondtalanul élhesse a maga egyéni életét. Miután hivatali ügyeit utódjának rendben átadta, feloszlatta háztartását, s feleségeit és háza népét bőségesen ellátva pénzzel, ideiglenesen családjukhoz küldte vissza, maga pedig nagy ván-

dorútra kelt, hogy beutazza a birodalmat. Szabadulva minden felelősségtől, mentesen minden gondtól, s nem viselve egyéb terhet, mint „a szelet a vállán s a holdsugarat köntöse ujjában”, végre egyszer szabadon és kizárólag a maga örömeire akart egy ideig utazgatni, hogy megismerje az országot és annak népét.

Egy napon útja a fontos sótermelő vidék, Jangcsou fővárosán vezetett át. Megtudta, hogy a sójövedék újonnan kinevezett kamarásaként egy bizonyos Lin Zsu-haj van ott hivatalban. Ennek a Linnek a családja régtől fogva sütkérezett a császári kegyben, s öt nemzedékkal azelőtt a nemesség második osztályába emelték. Bár ez a nemesség a pátens értelmében csak a harmadik nemzedékig volt örökletes, különös császári kegyképpen azonban még az öreg Linre és fiára is, tehát az ötödik nemzedékig kiterjesztették. A külsőleges nemesség a Lin családban a magasrendű kultúra és műveltség régtől fogva hagyományozódó levegőjével párosult, s a mi Linünk sem volt csupán atyáinak fia, de saját teljesítményével és ragyogó pályafutásával is méltó lett hozzájuk.

Az ötödik évtizedben járt, és nemzetségének utolsó sarja volt, mert egy kevéssel azelőtt, hároméves korában meghalt fiúcskán kívül fiúutóddal nem ajándékozta őt meg a sors, annak ellenére, hogy mellékszobáit számos ágyas lakta. Főfelesége, aki Csia lány volt, csak egy lánykával ajándékozta meg, a törékeny, koráért kis Taj-jüvel, Kék Drágakövel. Mint egyetlen gyermeket, szinte túlzott gondoskodással és szeretettel vették körül, s mivel okos és eleven eszű gyermek volt, gondos szellemi művelésben részesítették, mintha csak a hiányzó fiúgyermeket pótolta volna.

Amikor Jü-cun Jangcsouba érkezett, Lin úr éppen hozzáértő házitanítót keresett lánykája mellé. A sok ide-oda utazgatás után Jü-cun maga is vágyott már arra, hogy változatossággal ismét rendszeres foglalkozást űzzön, mely egyidejűleg azt is lehetővé tenné, hogy kimerült erszényét feltölthesse. Két diákkori barátjában, akikkel a fogadóban véletlenül találkozott, s akik jó ismeretségben voltak a sójövedék kincstárnokával, alkalmas közvetítőkre és szószólókra talált, s ajánlásukra megkapta a Lin házban a nevelői állást.

Tennivalói nem voltak különösebben megerőltetőek, és sok szabad időt engedtek neki, mert tanítványa törékeny alkatú gyer-

mek volt, s gyakori betegeskedése miatt csak hëbe-hóba vett órákat. Tanulás közben, az órák alatt, mindig két fiatal komorna volt a társaságában.

Két évet töltött el így nyugalmas és kellemes foglalkozásában; amikor védence édesanyja megbetegedett és meghalt. A jó gyermek olyan megható odaadással szentelte magát a betegágy melletti virrasztásnak és ápolásnak, s a betegnek az élők közül való elköltözése után a sok gyászolási előírás lelkiismeretes betartására olyan kínos aprólékos-sággal ügyelt, hogy amúgy is törékeny egészsége komoly kárát vallotta, s a tanulást jelentékeny időre be kellett szüntetni. Ezalatt Jü-cun sokat volt magára hagyatva, s szabadságát, ha az idő szép volt, arra használta fel, hogy gyakran tett kirándulásokat a környékre. Egyik ilyen kiránduláson egy öreg templomot tekintett meg, amely a város előtt elterülő sűrű erdőben rejtelkedett, s aztán a közeli falu söntését kereste fel, hogy egy icce borral új erőt öntsön magába. A söntésben váratlanul egy régi fővárosi ismerősével találkozott. Leng volt ez, a ritkaság- és régiségkereskedő, akivel akkoriban barátkozott össze, amikor a birodalmi vizsgák letétele végett Csinlingben tartózkodott. Lengben ő a gyakorlati beállítottságú üzletembert értékelte, Leng pedig benne a tudás és a műveltség emberét. Leng most szülőföldjéről jövet, ahol az újévet töltötte, hazautazóban volt, s néhány napra megszállott Jangcsouban egy kereskedő barátjánál. Azon a napon véletlenül ő is kirándulást tett a környező vidékre. Miután a váratlan viszontlátás virágát borral illően megöntözték, a kölcsönös beszámolásra került sor.

– Mi újság a fővárosban? – kérdezte Jü-cun.

– Semmi, ami a te számodra, tisztelt barátom, érdekes volna, kivéve talán, hogy főnemesi rokonságod viszonyai változóban vannak.

– Nem is sejtem, miféle nemesi rokonságra gondolhatsz, tisztelt barátom.

– Két hercegi házra gondolok, melynek éppúgy Csia a neve, akárcsak neked, vagyis a te törzsedhez tartoznak. És azt hiszem, nemigen lehet szükséged arra, hogy ezt a rokonságot letagadjad.

– Vagy úgy, nyilván a Ning-kuo és a Jung-kuo család jár az eszedben, barátom.

– Pontosan.

– Hm, való igaz, ugyanabban a nemzetségi táblázatban vagyunk nyilvántartva. De a Csia-nemzettség a Han-dinasztia óta minden tartományra kiterjeszkedett, úgyhogy most már lehetetlen valamennyi ágát jól ismerni. A főméltóságú Ning-kuo és Jung-kuo házak s az én csekélységem között pedig olyan ropant társadalmi szakadék tátong, hogy igazán vakmerőség volna, ha magamat az ő rokonságukhoz akarnám számítani.

– Ki tudja? A Ning-kuo és Jung-kuo család újabban aggasztóan hanyatlik, korábbi fényük enyészni kezd.

– Ez szinte hihetetlen. Amikor tavaly egyszer, Csinlingen átutazva, azon az úton haladtam végig, melynek egyik oldalát teljes egészében elfoglalja a két palota, keletebbre a Ning-kuo, nyugatabbra pedig a Jung-kuo, csupán fényt és nagyságot tapasztalhattam. A díszkapuk előtt ugyan nem uralkodott nagy sürgés-forgás, de odabent a hatalmas, magasba nyúló csarnokok és egyemeletes épületek valamennyien kifogástalan állapotban és csorbitatlan pompával ragyogtak, s amott hátrább az a nagyszerű park szirtjeivel, szikláival, tavacskaival és ritka növényeivel, nem, mindez egyáltalán nem a pusztulás és a hanyatlás benyomását keltette.

– Eh, uram, minden fokozatok doktora, hogyan ítélné valaki ennyire a díszletezés után! A százlábú még akkor is kapálózik, amikor már megdőglött. Ez a két család persze mindezek ellenére még mindig ragyogóbb és tekintélyesebb az átlagos arisztokrata családoknál. De egyre több a száj, melyet ki kell elégiteni, s egyre több nehézségbe ütközik egy ilyen nagy és igényes háztartást a maga rangjához illően tovább vezetni. Ilyesmi bölcs pénzkezelést kíván, s épp itt van a bökkenő újabban. De ez a kisebb gond. Aggasztóbb, hogy a nemzetiség régi kiválósága az újabb nemzedékben alábbhagy.

– Hogyan?! Ebben az ősi műveltségű házban csődöt mondott volna az utódok nevelése? Ez szinte hihetetlen. De be kell valanom, nem ismerem közelebbi viszonyaikat. Talán lennélnél olyan kedves, tisztelt barátom, és szolgálhatnál valamelyes tájékoztatással.

– Szívesen. Öt nemzedéke immár, hogy a szóban forgó Csia-nemzetséget hercegi rangra emelték. Két édestestvér volt az, aki közülük a trónnak tett kimagasló szolgálatai miatt hercegi ran-

got viselhetett, az idősebbik mint Ning-kuo kung, a Trón Nyugalmanak Hercege, a fiatalabbik mint Jung-kuo kung, a Trón Becsületének Hercege. A hanyatlás már az előbbi unokájánál kezdődött. Ez belegabalyodott a taoista tévtanba, alkímiára adta a fejét, és semmi egyébre nem volt gondja, mint életelixírek főzésére és cinóberlabdacsok hevítésére. A főváros közelében, a hegyekben remetéskedik, s a hercegi cím viselését fiára, Csenre bizza. A Ning-kuo palotájában tehát most ez a Csen herceg tartja kezében a kormánypálcat, akinek egy tizenhat éves fia is van. Sajnos, a herceg nem méltó a címére, mert atyja hibájából hiával volt minden értelmes nevelésnek. Csak szeszélyeinek és élvezeteinek él, és senki sem akad, ki neki az igazságot meg merné mondani. Egyszerűen a Ning-kuo palotában összevissza mennek a dolgok.

Valamivel jobb a helyzet a Jung-kuo palotában. Ott az anyahercegnő, a második Jung-kuo herceg özvegye kormányoz. Ő a nagyúri Si családból származik, mely Csinling vidékén honos. Idősebbik fia, Sö, a hercegi cím jelenlegi viselője, barátságos, kissé flegmatikus úr, ki szereti a nyugalmat, és nem nagyon törődik a családi háztartás ügyeivel.

Ezzel szemben a fiatalabb fiú, Cseng, kiváló szellemi és jellembeli tulajdonságokkal rendelkezik. Törzsének főméltóságú öséhez minden tekintetben méltó, s annak mindig is kedvence volt. Nagyapja kívánságára, de hajlamainak megfelelően is, szabályszerűen és alaposan felkészült a hivatalnoki pályára. Különleges császári kegy folytán a harmadik állami vizsga kötelezettsége alól felmentették, és most kisegítő egy minisztériumban.

Ennek a Csia Cseng úrnak a családjáról két különös dolgot is meg kell említenem. Négy lánya közül ugyanis a legidősebb, főfeleségének, egy Vang lánynak a gyermeke, éppen az első hónap első napján született! De még különösebb az, ami most következik. Egy évre rá Cseng asszonya fiúnak adott életet, ki tarkán csillogó, kristálytiszt jádekövel a szájában született! Ez a kő azonfelül egy felirat félreismerhetetlen nyomait viselte magán! A fiú ezért a Pao-jü, „Ékkő” nevet kapta. Hallottál már valaha ilyen különöset?

– Be kell vallanom, nem. Ez a jelenség feltehetően valami szokatlan jövőre utal.

– Ez az általános vélemény, s az ifjú elismerten kedvence és kényeztetettje is az anyahercegnőnek. De halld csak tovább! Első születésnapján a gyermek elé régi szokás szerint rengeteg játékot tettek, hogy abból, amit választ, megismerhessék tehetségét és eljövendő hajlamait. Mit gondolsz, barátom, mi után nyúlt a gyermek? Nem valami gyermekjáték után, hanem arcfesték és rizspordoboz, karkötők és hajcsatok után! Apja nem volt éppen elragadtatva ettől a választástól, s úgy vélte, későbbi életében a fiúból nyilván nem lesz igazi férfi, hanem puhány és szoknyabolond. S ettől kezdve ki nem állhatja a fiút. Nos, annál inkább elkényezteti a nagyanja. Alig tizenkét éves korára nagyon szeszélyes, de eleven eszű, öregesen okos fiúvá fejlődött. Gyermeki szájából már nem egy bámulatos kijelentés hangzott el. Így például egyszer azt mondotta, a nőket vízből formált, a férfiakat pedig agyagból formált lényeknek érzi. Mert női társaságban mindig felüdül és felfrissül, férfi társaságban viszont eltompultnak és nyomottnak érzi magát. Mit szólnsz, barátom, ehhez a bámulatos kijelentéshez? Nem gondolod-e te is, hogy a fiú testében ott van a gyönyör ördöge?

– Nem tudom. Talán igazságtalanok vele szemben – vélte Jü-cun elgondolkozva. – Talán valami öröklött tulajdonságról van szó. Ugyan mit tehet arról a fiú? Ilyen esettel már találkoztam. Kétéves vándorutam idején alkalmam volt egyszer egy előkelő nankingi házban a család fiát egy ideig tanítani. Magános tanítás során nehezen kezelhető, teljesen elviselhetetlen és szórakozott tanuló volt, akivel egyszerűen nem volt mit kezdeni. Lányoknak kell körülötte lenniük, hogy tanulni és figyelni tudjon, mondta mindig, és valóban, fiatal unokatestvérei társaságában, akik ugyanabban a házban laktak, mintha csak kicserélték volna; olyankor ő volt az elképzelhető legszelídebb, legtisztességebb és legilletelmesebb fiú. Már a lány szó pusztá hallatára is szinte szent tisztelet ébredt benne. „Mielőtt a lány szót piszkos szájakba veszitek, legyetek szívesek, öblítsétek ki azt tiszta vízzel és illatosított teával, különben kitördelem a fogaitokat, és kiszúrom a szemeteket!” – szokta mondogatni szolgálinak és apródjainak. Ha apja elverte, verés közben hangosan szokta kiáltozni: „csie-csie!” és „mej-mej!”, „nővérem, nővérkém!”. S amikor unokanővérei kinevették, amiért fiú létére nem szégyell lá-

nyokhoz rimánkodni segítségért, ha fájdalmat kell elviselnie, kijelentette nekik, hogy a „csie-csie!” és „mej-mej!” szavak az ő számára pusztá varázsigék, melyek a legkegyetlenebb fájdalmat is feledtetik vele. Mit gondolsz, barátom, e különleges eset felől?

– Pontosan illik ahhoz, amit én a mi Pao-jünkről meséltem. A Jung-kuo palotában sincs hiány az elmaradhatatlan csie-csiekben és mej-mejekben. Pao-jü környezetében nem kevesebb, mint három „nővér” van. A negyedik és legidősebb, akinek neve Tavasz Érkezése, mert mint említettem, az első hónap első napján született, már nincs a házban. Szépsége és erényei miatt méltónak találták arra, hogy mint palotahölgyet, a császárnő szolgálatába vegyék. Az időrend szerint második kisasszony Sö herceg egyik lánya, a neve Tavasz Köszöntése. A harmadik kisasszony ismét Cseng úr egyik gyermeke, akivel egyik ágyasa ajándékozta meg őt. A neve Tavasz Virulása. A negyedik kisasszony Ning-kuo Cseng herceg édestestvére, a neve Tavasz Búcsúzása. Az anyahercegnő szívesen látja maga körül három leányunokáját. Többnyire együtt vannak, együtt is tanulnak, és minden tekintetben feddhetetlen, illedelmes leánykák.

– Tulajdonképpen miféle rokonságban is állott az én mostani uram, Lin úr elhunyt felesége a Ning-kuo és a Jung-kuo családdal?

– Édestestvére volt a Jung-kuo-ágbeli két fivérnek, Sönek és Csengnek.

– Kár érte, nemes lelkű asszony volt. És leánya, az én tanítványom, nem ütött el a fajtájától. A szegény gyermeket rettentően meggyötörte anyja korai halála. Vannak egyébként Sö hercegnek fiai?

– Kettő van. Közülük a fiatalabbik, a most húszesztendős Lien érdemel említést. Bár alprefektusi rangot vásárolt magának, a könyveket és hivatali teendőket lehetőleg elkerüli, és inkább kereskedelmi ügyek iránt van érzéke. Két év óta él házasságban a született Vang leánynak, Cseng úr feleségének szép és okos unokahúgával, és segítségére van nagybátyjának, Csengnek, a Jung-kuo háztartás vezetésében, azaz nálánál inkább energikus felesége, aki minden részről a legnagyobb tiszteletnek és megbecsülésnek örvend.

– Köszönöm szíves tájékoztatásodat. Most már kellőképpen

értésültem nemesi rokonságom felől. Azt hiszem, jó és gonosz befolyások keverednek itt egymással.

– Jók-e avagy rosszak, mit is törődünk mi idegenek számvetéseivel? Igyunk még egyet!

Ittak még néhány csészével, aztán felkerekedtek, és hazafelé indultak. Alkonyodott már, és igyekezniük kellett, hogy kapuzárás előtt a városba érkezzenek. Útközben futva érte őket utol valaki, aki már messziről integetett és kiabált:

– Szerencsekívánataimat, Jü-cun testvér, fogadd szerencsekívánataimat! Fél napja üldözlek már, hogy átadhassak neked egy örömhírt.

Ha tudni akarjátok, ki volt az illető, és miféle örömhírt kellett átadnia, akkor figyelnetek kell a következő fejezetre.

HARMADIK FEJEZET

Nyugatról érkezett vendégbarátját Lin úr beajánlja a Jung-kuo palotába. Az öreg hercegnő részvétteljes szívvél vesz magához egy anyátlan, árva kislányt

Jü-cun megállott és hátrafordult. Az illető, aki már messziről integetett és kiabált neki, egy hajdani vizsgatársa volt, akit nemrégiben ugyancsak eltávolítottak állásából, s azóta Jangcsou-ban, régi otthonában élt.

– Jó hír neked és nekem! – szólt sugárzó arccal Jü-cunhoz. – Most jelent meg egy császári rendelet, amely bennünket kegyelemben újra hivatalhoz enged. Most aztán ügyeseknek kell lennünk, és megfelelő pártfogó után kell néznünk.

A két barát kölcsönösen szerencsét kívánt egymásnak, aztán sietve elbúcsúztak, és mindkettő otthona felé igyekezett.

– Igaza van. Neked is, tisztelt barátom, pártfogó után kell nézned – jegyezte meg útközben Jü-cunnak Leng. – Mi lenne, ha megkérnéd Lin urat, hogy járjon el érdekedben a Jung-kuo palotában?

Jü-cun megfogadta tanácsát. Előbb azonban beszerezte magá-

nak a hivatalos újság legújabb kiadását. Valóban ott állott benne a rendelet, amely kimondta rehabilitálását.

Másnap felkereste Lin urat, és előadta neki kérelmét.

– Milyen sajtóságos, szerencsés találkozása az eseményeknek! – kiáltott fel Lin úr. – Még mielőtt megkértél volna erre, már megfogalmaztam érdekedben egy ajánlólevelet Cseng sógoromhoz, a Jung-kuo palotába. Anyósom ugyanis, az anyahercegnő, anyátlanná lett gyermekemet magához akarja venni. Már néhány nappal ezelőtt elküldött két bárkát kísérettel, hogy a gyereket magához vesse. Lányom gyengélkedése miatt azonban az utazás elhalasztódott. De most már vállalhatja Kék Drágakő az utazást. Ebből az alkalomból akartam vele egy ajánlást küldeni Cseng sógoromhoz a te érdekedben, hogy ilyen módon rójam le annak a köszönetnek egy részét, amellyel házamnak tett jó szolgálataidért tartozom. Nem volna-e hát kétszeres előny, ha lányomat, lévén a te célod ugyancsak a főváros, elkísérnéd, és mindjárt személyesen is bemutatkoznál sógoromnak?

Jü-cun udvariasan meghajolt, és szívből fakadó köszönő szavakkal biztosította Lin urat, hogy örömmel kész a megbízatás vállalására.

– Szabadna, uram, sógorodnak, e tiszteletreméltó úrnak rangja után érdeklődnöm? – tette aztán hozzá. – Attól félek ugyanis, tolakodásnak látszanék, ha egy magamfajta faragatlan ember ilyen főméltóság közelébe merészkednék.

– Ó, csak semmi túlzott szerénység! – szólta a nagyúr mosolyogva. – Hiszen te magad is ugyanahhoz a családhoz tartozol, mint ő. Egyébként a Jung-kuo palotában két sógorom van. Az idősebbik, Sö herceg, elsőosztályú tábornagyi címet visel. A fiatalabbik, Cseng nevű, hivatalnok a közmunkaügyi minisztériumban. Egyszerű, nemes jellem ő, s jócskán föllelni benne azt a fuvallatot és modort, mely nagy ősenek volt sajátja. Semmiféle nagyzolás vagy nemesi gőg nincsen benne. Minden aggodalom nélkül és teljes bizalommal fordulhatsz hozzá. Ami egyébként a szükséges költségeket illeti, afelől írásban ugyancsak rendelkeztem már. Az elutazás napjául a jövő hónap második napját tűztem ki.

Ezen a napon tehát Kék Drágakő beszállt az egyik bárkába, mely a női kíséretet vitte, Jü-cun pedig mögötte utazott a másik

bárkában, néhány szolgálta társaságában. Nem ment könnyek és atyai intelmek nélkül, míg végül a kislány felkészült az utazásra.

– Ötven felett járok már, és nincs szándékomban újra házasodni – mondta a nagyúr lánykájának. – Itt híjával vagy az anyai tanácsnak és irányításnak, a lánytestvérek vidám társaságának. Mindkettőt meg fogod találni nagyanyád házában. Jót akarok neked.

Több napos út után megérkeztek a fővárosba. Jü-cun felvette legjobb ruháját, felkereste a Jung-kuo palotát, és leadta névkártyáját. Csia Cseng úr, akit az előre küldött ajánlólevél már előkészített erre a látogatásra, azonnal fogadta. Látogatójában megnyerő külsejű, szép szál férfit ismert meg, aki igen választékosan beszélt, s éppen ahhoz a művelt, nagy tudású és ugyanakkor udvari illemet is tudó embertípushoz tartozott, amelyet ő különösen sokra becsült. S minthogy ő is, akárcsak őse, szívesen volt segítségére a gyengéknek és szorult helyzetben levőknek, nem habozott nyomatékkal eljárni a trónnál a hozzá ajánlott érdekében, s ez azzal az eredménnyel járt, hogy két hónap leforgása alatt Jü-cunt szerencsésen kinevezték a fővároshoz közel fekvő jingtieni körzet prefektusává.

Térjünk azonban vissza Kék Drágakőhöz. Amikor bárkája kikötött, s ő partra szállott, gyaloghintó várta, meg málhás targoncákkal ellátott szolgák egész hadserege. Odahaza sokszor hallotta beszélni édesanyját arról a gazdagságról és nagyvonalú életmódról, mely fővárosi rokonainál uralkodik. Az eljövendők-ből adott számára izelítőt ez a pazar kiszolgálás az utazás alatt és megérkezésekor. Három osztálya is volt itt mindjárt a szolgáknak, megkülönböztető öltözetben, és milyen finom ruházattal voltak ellátva, milyen jól tápláltak és gondozott külsejűek voltak!

Kék Drágakő feltette magában, hogy új otthonában minden lépését előre megfontolja, s egy szót sem ejt többet a kelleténél. Mert máskülönben talán nevetségessé válnék, mint vidékies és kispolgári valaki. A hintóban útközben nem tagadhatta meg magától, hogy a selyempatyolat függönyökön át tudnivágyón jobbra és balra ki ne pillantgasson, s mikor áthaladtak a városkapun, ki nem fogyhatott az álmélkodásból az utcákon és tereken

mutatkozó sokaság és sürgés-forgás felett. Jangcsouban ilyet persze nem láthatott.

Hosszú menetelés után jobb kéz felől egy hármás ívű, hatalmas főkaput hagytak el, amelynek két oldalán két nagy márványoroszlán kuporgott, három szárnyán pedig bronz állatfejeket ábrázoló kopogtatók voltak. A főkapu előtt körülbelül egy tucat pompás díszegyenruhába bújtatott szolga guggolt. A kilárt oldalszárnyakon át élénk jövés-menés volt tapasztalható. A bezárt középső szárny felett Kék Drágakő egy táblán öt nagy írásjegyből álló feliratot olvasott: „Császári parancsra építettett Ning-kuo palota”.

Valamivel továbbhaladva nyugat felé, gyaloghintója egy hasonló építésű és méretű főkapun fordult be, amely az utcának ugyanazon az oldalán nyílt. Ez volt a Jung-kuo palota bejárata. Eleinte, körülbelül nyíllövésnyi darabon, egyenesen haladtak. Majd egy kanyarulatnál a hordárok letették a gyaloghintót, s helyükbe négy díszes egyenruhájú fickó lépett. Egyidejűleg a női kíséret is kiszállt hintóiból, s ettől kezdve gyalog haladt Kék Drágakő hintója után. Egy virágzó kúszónövények által befuttatott kapu előtt a gyaloghintó újra megállt. A hordárok hátrahúzódtak, a női kíséret pedig előresietett, kinyitotta a gyaloghintó ajtaját, és kisegítette Kék Drágakőt. Két erős, idősebb asszony karjára támaszkodva haladt át Kék Drágakő a Virágkapu.

A Virágkaputól kétoszlopos fedett folyosó vezetett egy nagy, nyitott előcsarnokhoz, melynek közepén piros szantálfa állványos szép terméskölap ékeskedett, különös, tájképszerű erezés-sel, gonosz szellemek elleni védfal gyanánt. Az előcsarnokon túl három kis pavilonon át vezetett az út a nagy belső udvarig, melyre az anyahercegnő ötszobás lakóépülete nyílt. Az épület ragyogó színekben pompázott, s oszlopain és tetőgerendázatán gazdag faragás volt látható. Az udvart minden oldalról oszlopos tornác szegélyezte, mely helyenként sziklák alatt vezetett át, s melyet számos tarka papagáj csipogása és kárálása töltött meg elevenséggel; ezek kalitkái mindenütt ott himbálóztak a falakon és az oszlopokon.

A szabadból a lakóépület középső termébe vezető lépcsőn több pirosba és zöldbe öltözött komorna ült. Az érkező közeled-

tére felállottak, mosolyogva és bókolva járultak Kék Drágakő elé, felvezették őt a lépcsőn, és „Itt van Lin kisasszony!” kiáltással széthúzták a függöny csillogó zsinórjait. Kék Drágakő belépett, s egy asszonycsoporttal találta szemközt magát, melyből ezüsthajú matróna lépett elő, jobbról és balról egy-egy szolgálóleányra támaszkodva.

„Ez bizonyára nagymama” – gondolta Kék Drágakő, s gyorsan le akart borulni előtte, illő alázattal. De az anyahercegnő megelőzte őt, s karját szélesre tárva, szívére ölelte a gyermeket.

– Én szívem, én májam te! Gyermekemnek húsa és vére! – kiáltotta olyan meghatottságtól elfúló hangon, amitől az egész teremben általános elcsukló zokogás és szipákolás kezdődött, s Kék Drágakő sem tudott küzdeni könnyei ellen. Mindenki körülötte tolongott, s mindenki szeretetteljes és vigasztaló szavakkal szólt hozzá. Végre összeszedte magát valamennyire, s akkor végrehajtotta, kötelességének megfelelően, az alázatos leborulást nagyanyja előtt. Ezután következett a bemutatkozás. „Ez itt az idősebb nagynénéd, ez a fiatalabbik nagynénéd, ez itt Csu sógornőd, elhunyt unokatestvérednek, Csia Csunak özvegye...” Így ment ez egy darabig, miközben Kék Drágakő minden alkalommal egy lépést tett előre a megjelölt személy felé, és meghajolt annak köszöntésére.

– Jöjjön a három *ku-niang*! – fordult ekkor környezetéhez az anyahercegnő. – Vendégünk megérkezésének tiszteletére ma nem kell tanulniuk.

Kis idő múlva megjelent, három méltóságteljes idősebb asszony és hat fiatal szobalány kíséretében, a három kisasszony, unokatestvérei: Tavasz Köszöntése, Tavasz Virulása és Tavasz Búcsúzása. Az első középtermetű volt, telt alakú, jeges frissességű orcákkal, kis egyenes orrocskáját mintha libahájból formálták volna: bájos jelenség. A második karcsú, keskeny csipőjű, kissé csapott vállakkal, arca kerekded, mint egy kacsatójas, tökéletes ívű szemöldökök alatt két megbabonázó pillantású, lélekteli szemmel: szokatlan jelenség. A harmadik alakra és arcvonásokra nézve egyaránt túlságosan kialakulatlan még ahhoz, hogysem ítéletet lehetett volna formálni róla. Mindhárman egyszerűen és egyformán voltak öltözve, s egyforma melltüket és karkötőket hordtak.

Mikor a bemutatkozás végére értek, leültek, teát ittak, és elkezdtek Kék Drágakőt részvételtjes kérdésekkel ostromolni. Mi baja volt édesanyjának, milyen orvosságokkal kezelték, hogyan zajlottak a gyászünnepek, ilyesmiket és ehhez hasonlókat kérdezgettek tőle. A nagyanya sehogy sem tudott megbékülni azzal a gondolattal, hogy legkedvesebb gyermeke őt megelőzve tért meg a boldogult lelkek közé. Akkor aztán az általános figyelmet a család új hozzátartozójának személye maga kötötte le. Tizenkét évéhez képest feltűnően higgadtan és érettnak találta. Alakja annyira törekeny volt, hogy még öltözéke könnyű terhének viselésére is alig látszott elég erősnek. Mégis, finom, sápadt arca felett az életvidámságnak és az érzékek örömeinek valami sajátos csillogása derengett. „Sápkór” – gondolta magában mindenki.

– Betegnek látszol. Nem teszel semmit betegséged ellen? – kérdezték tőle.

– Kora gyermekkorom óta mindig beteges voltam, s amióta csak az evőpálcákkal bánni tudok, orvosságot is szedek. Az ég tudja, hány orvos kezelt már, de nem segített semmi. Visszaemlékezem, hogy amikor hároméves voltam, egy mocskos, rút vándorszerzetes el akart vinni hazulról, és apácakolostorba akart zárni. Szüleim szembeszegültek akaratával. Akkor azt mondta, hogy otthon sohasem leszek egészséges, minthogy az elkerülhetetlen mindennapos házi bosszúságok és gondok ártanak nekem. Apámon és anyámon kívül nem szabad más rokonsággal érintkeznem, ha jó egészségben akarok lenni. Persze, senki emberfia nem vette komolyan ennek a mocskos, bolond barátnak fecsegését. Bajomat kezdettől fogva a nagy gyógyyerejű ginszenggyökérrel és vérerősítő labdacsokkal kezelem.

– Helyes – mondta a nagyanya. – Ezek nálunk is kipróbált háziszerek, s gondom lesz rá, hogy szokott adagodat naponta megkapjad.

Mondatát még be sem fejezte, amikor a park felől nevetés és fecsegés hangjai hatoltak be, aztán csengő női hangot hallott Kék Drágakő, mely így szólt:

– Ejnye, akkor alaposan elkéstem magas látogatónk köszöntésével.

Míg Kék Drágakő azon töprengett, vajon ki lehet az, aki a

tiszteletreméltó családfőt körülvevő kimért, ünnepélyes légkörbe ennyire fesztelenül és a formákra nem ügyelve merészkedik be-
toppanni, több szobaasszony és szobalány kíséretében elegánsan
öltözött, ékszerektől csillogó, tündérszép fiatal nő lépett a te-
rembe, cinóber ajkait sugárzó mosolyra nyitva. Kék Drágakő
sietve felemelkedett helyéről.

– Őt még nem ismered – mondta neki az anyahercegnő mo-
solyogva. – Ő a mi híres, tréfás kedvű, vadóc kis házimanónk,
életünk nélküle egykedvű és unalmas volna. Nevezd csak egy-
szerűen Főnixnek!

– De még igazi nevét sem ismerem – szólt Kék Drágakő za-
vartan.

– Lien sógornőd ő. Leánynevén Főnixnek hívják – világosi-
tották fel többfelől is. Most már tudta, kiről van szó. Erről a só-
gornőről édesanyja gyakran mesélt. Hiszen ez volt Cseng nagy-
bácsi feleségének, a Vang leánynak szép és okos unokahúga,
Csia Liennek, Ső herceg második fiának fiatal felesége. Miután
az előirt köszönéseket innen s túl egyaránt végrehajtották, Fő-
nix bizalmasan kézen fogta a fiatal lánykát, s egy ideig egészen
fesztelenül vizsgálgatta, tetőtől talpig szemügyre vette. Azután
visszavezette helyére, az öreg hercegnő oldalára, s maga is mellé
telepedett.

– Micsoda finom, törékeny emberpalánták vannak a földön!
– fordult az öreg hölgyhöz. – Sohasem hittem volna, ha nem
győződöm meg az imént a saját szememmel. Szegény kis mej-
mej, hogy olyan korán el kellett veszítenie az édesanyját!

Zsebkendőjével szárogatta a szemét, hogy felitasson néhány
könnyet.

– Csak nem akarsz bennünket te is könnyekre csábítani?
Csak az imént száradt meg a szemünk – tréfált a nagyanya. –
Vendégünket kimerítette a hosszú út, s amúgy is gyöngye ideg-
zetű. Inkább ne érzünk többet ehhez a fájó ponthoz, s hagyjuk
a múltat.

Főnix asszony engedelmeskedett, s szokott mosolygós arcát
sietve újra magára öltötte.

– Öreg nagyanyónak igaza van, s az engedetlen gyermek ve-
rést érdemel – mondta, s mulatságos arckifejezéssel nyújtotta
oda liliomszeplőit, mint egy iskolás gyermek, ki a nádpálcát

várja. Aztán újra gyöngéden kézen fogta Kék Drágakőt, s mindenféle kérdésekkel ostromolta, melyek korára, egészségére, tanulására, kedvenc ételeire és kedvenc játékaire vonatkoztak. Remélhetőleg jól érzi majd magát, s nem lesz honvágya, ha pedig valamit hiányolna, vagy valamire szüksége lenne, ne az együgyű szobaasszonyokhoz és szobalányokhoz forduljon, hanem egyenest hozzá, Főnix sógornőjéhez.

– Behozták Lin kisasszony holmiját? – fordult kíséretéhez. – És Jangcsouból hozott szolgálói részére a szobákat berendezték-e lakályosan?

Vendégét előzékenyen teával és lepénnyel kínálta, aztán Cseng nénjével rögtön olyan gyakorlati dolgokról kezdett beszélni, mint a háztartás pénzügyei és a ruhatár. Kék Drágakőnek nyomban az a benyomása támadt, hogy az egész nagy háztartásnak sógornője a lelke.

Ehhez a fogadtatáshoz járult még egy-egy bemutatkozó látogatás a nagybácsiknál, Sönél és Csengnél. A Virágkapunál Kék Drágakő Ső nagynéni oldalán beszállt egy nagy, nyitott, sötét-kék színűre lakkozott, világoskék mennyezettel ellátott guruló hintóba, melyet eleinte szolgák, azután külön erre idomított, szokatlanul puha járású öszvérek húztak. Mert a két nagybácsi lakóterületéig hosszú volt az út, számos udvaron és jó néhány kapu alatt kellett áthaladni. Végül is megállt a hintó, Ső néni kézen fogta Kék Drágakőt, s egy fogadóterembe vezette. Kék Drágakő úgy vélte, hogy a hatalmas lakótelepnek ez a része valaha a parkhoz tartozhatott, annyira romantikusan, facsoportok és sziklás részek közé ágyazva helyezkedtek el a díszesen és válaszfélt stílusban épített épületek.

Ső néni a férje után küldött a könyvtárba, a herceg azonban rosszullétre hivatkozva kimentette magát. Unokahúga érezte magát itt csak egészen otthonosan, s ne legyen honvágya. Egyenként véve valamennyi unokanővére igazán ostoba és együgyű teremtés, de ha valamennyien együtt lesznek, bizonyára jól fognak mulatni. S ha bármi is bántaná, csak szóljon nyugodtan.

Hercegi nagybátyjának ezt az üzenetét Kék Drágakő állva hallgatta végig. Kis idő múlva aztán újra elköszönt, s öszvérek húzta guruló hintójába szállva, végeláthatatlan ösvényeken Cseng bácsihoz vitette magát. Ámulva jártatta körül pillantását. Milyen

nagyszerű és különös dolgok voltak itt láthatók! Kilenc egymásba fonódott aransárkányból formált állványon állott itt egy nagy, magas tábla, melynek azúr alapján három nagy arany írásjegy hirdette, hogy itt van a Dicsőség és Áldás Csarnoka. Mögötte a falon felirat a nap megjelölésével, melyen az Ég Fia Jung-kuo első hercegét megtisztelte, nekiajándékozva ezt a táblát. Amerre csak nézett, mindenütt művészi tárgyakat látott, amelyekbe a császári név írásjegye volt vésve. Emitt egy piros szantálfa asztalon, melybe kigyómintát faragtak, három láb magasságú, ősrégi, zöld patinával bevont háromlábú áldozati rézüst diszelgett. Amott aranyból ötvözött díszszerlegek ragyogtak, itt meg áttetsző kristálycsészek csillogása ötlött szembe. A falak mentén tizenhat, drága cédrusfából faragott karosszék sorakozott. De Kék Drágakőnek egyáltalán nem jutott ideje az itt felhalmozott kincseket mind megtekinteni. Hamarosan továbbmentek, ki a reprezentációs csarnokoktól, egy közvetlen mellette, tőle keletre fekvő, jó ízléssel és kényelmesen berendezett lakószobába. Itt aztán nem hiányoztak a nyugalmas díványsarkok, melyeket ülepárnák és hátpárnák béleltek, puha támlásszékek, szőnyegek, lakkozott teaasztalkák, rajtuk felszolgálásra készen az összes szükséges edényekkel, lábzsámolyok, füstölőcsészek, melyeknek kékes, pecsétírászerű füstkarikái a termet fűszeres illatokkal töltötték meg, versenyre kelve a virágokkal, melyek egy szép nő alakjára formált vázát díszítettek.

Nem messze az ablaktól széles, fűthető cserépdívány állott, külföldről hozott élénkpiros bársonytakaróval fedve. Egy alacsony dívánasztalka, melyet a közepre állítottak, s mely könyvekkel és teásedényekkel volt tele, ezt a díványt két részre osztotta. Jobbra és balra tőle kényelmes hátpárnák és puha, piros selyemmel borított, aransárkányokkal himes nyugvópárnák hívogatták az embert, hogy odakuporodjék.

A dívány jobb oldalán Cseng néni hevert. Barátságos kézmozdulattal tessékelte belépő unokahúgát, hogy kényelembe helyezze magát a bal oldalon. De Kék Drágakő megállapította magában, hogy ezen az oldalon és ezeken a párnákon, vánkosokon máskor kétségkívül a háziúr szokott pihenni, s hogy ilyenformán egyetlen dolog volna részéről, ha ezt a helyet foglalná el. Azért hát szerényen egyszerű, szövethuzatú székre ült le a di-

vány közelében, és háromszori rábeszélés kellett hozzá, míg végül is átült a néni mellé.

– Nagybátyád ma ájtatosságát végzi, és böjtöl a templomban – kezdte a néni. – De hamarosan visszajön, és akkor üdvözl téged. Addig is általam üzent neked néhány szót. Három unokanővéred mind értelmes, jól nevelt lány. Együtt fogtok szépen tanulni, varrogatni, hímezgetni, vidám játékokkal is együtt fogjátok tölteni az időt, s gondolom, jóban is lesztek egymással. De van itt még valami, ami bennünket, szülőket nyugtalanít. Van egy fiunk is, ördögi teremtés, igazi lidérce és gyötrő szelleme a háznak. Ma ő is a templomban van, hogy egy fogadalmát váltsa így valóra. Estefelé azonban újra itthon lesz, s akkor látni fogod. Szeretném, ha jó előre tisztában volnál a dolgokkal. A legjobb az lesz, ha úgy bánsz vele, mint unokanővéreid, lehetőleg nemigen ügyelsz rá, és békében hagyod.

Kék Drágakő emlékezett rá, hogy anyja gyakran emlegette egy unokaöccsét, ki jádekővel a szájában született, kissé furcsa, különös fickó; ahelyett hogy könyvek mellett üldögélne, a nők szobáiban cselleng, és ott mindenféle haszontalanságokat művel; nagyanyja azonban mindezek ellenére nagyon kedveli és kényezteti, úgyhogy senki sem mer kemény kézzel nyúlni hozzá.

– Ó, ugye arra az unokafivéremre gondol, néni, aki kövel a szájában jött a világra? – kérdezte mosolyogva. – Anya sokat mesélt róla. Pao-jünek hívják, és egy évvel idősebb nálam, ugye? Anyámnak az volt a véleménye, hogy csak egy kissé könnyelmű és játékos természetű, de nővéreivel szemben egyébként nagyon, rendes és illedelmes. Nos hát, én itt főképpen unokanővéreimmel leszek együtt, és nyilván ritkán lesz alkalmam arra, hogy ezzel az unokafivéremmel találkozzam, és ostobaságokra indítsam. Hiszen a ház olyan terjedelmes.

– Ó, ne mondd ezt! – válaszolta Cseng néni nevetve. – Az az átkozott kölyök nem érzi jól magát lánytársaság nélkül, s megtalál téged, még ha te nem is keresed őt. Amíg a lányok nem ügyelnek rá, addig egészen türhetően viselkedik. De az ő szájkából egyetlen fölösleges szó is elegendő ahhoz, hogy féktelenségében a legvadabb dolgokat vigye végbe. Hát ehhez tartsd magadat szépen! Ne engedd, hogy behálózzon mézédész beszédével, vagy hogy megfélemlítsen bolondos tombolásával!

Egy szolgálóleány lépett be, és jelentette, hogy az öreg tajtaj vacsorához kéreti őket. Cseng néni kézen fogta unokahúgát, s kilépve egy hátsó kijáraton, kanyargós ösvényeken vezette őt át az ebédlőbe. Útközben azonban megállott, s egy díszes, három részre osztott, déli oldalán verandával szegélyezett lakóépületre mutatott.

– Itt lakik Főnix sógornőd – mondta mosolyogva. – Itt bizonyára gyakran megfordulsz majd. Ha valamire szükséged van, fordulj csak hozzá!

Jó néhány forduló után végre egy átjárópavilonon haladtak át, s az anyahercegnő lakóterületének hátsó kertjében találták magukat. Az ebédlőben már várt rájuk az anyahercegnő. Mint vendég, Kék Drágakő kénytelen volt minden szerény szabadkozása ellenére a diszhelyen, nagyanyja balján helyet foglalni. Három szék üresen maradt a nagyanya jobbján és balján. Ezek tulajdonképpen Cseng néninek és két sógornőjének, Főnixnek és Csunak voltak fenntartva. Ma azonban hármuknak jutott a feladat, hogy a nagyanyának felszolgáljanak. Főnix sógornő minden fogás előtt új evőpálcikákat rakott elébe. Cseng néni szolgálta fel neki a levest, Csu sógornő pedig az egyéb fogásokat. Cseng néninek később oda kellett ülnie a jobbára. Külön asztalnál étkezett a három Tavasz-leány. A vacsorát hallgatagon és ünnepélyesen fogyasztották el. A felszolgáló asszonyok és szolgálóleányok, akik közül egyesek a tálakat hordták zajtalanul fel és le, mások pedig az előtérben álltak készenlétben, mosdótálakkal, törül- és kézikendőekkel, egyetlen köhintést vagy torokköszörülést sem hallattak. Kék Drágakőnek ügyelnie kellett, hogy alkalmazkodjék bizonyos új étkezési szokásokhoz. Így például rögtön étkezés után illatosított teát szolgáltak fel. Erőfeszítésébe került volna, hogy igyék belőle, mert otthon arra tanították, hogy közvetlenül evés után árt a teázás. Nos, a többiek példája még idejében felvilágosította, hogy ez a tea csak szájöblítésre volt rendeltetve.

– Ti, többiek, elmehettek. Én még szeretnék vendégünkkel egy kicsit egyedül beszélgetni – s e szavakkal a nagyanya be-rekesztette a vacsorát.

– Mennyire vagy az olvasás tudományával? – érdeklődött unokájától.

– Éppen átrágtam magamat a Négy Könyvön – válaszolta Kék Drágakő. – És mit olvasnak unokanővéreim?

– Ó, ők alig ismernek még néhány írásjegyet.

Odakünn megcsikordult a kavics, s kevéssel ezután jelentette is egy szobaleány:

– Pao-jü jön.

Feszült várakozással tekintett Kék Drágakő a bejárat felé. A fiú pedig már be is lépett rajta. Igen kellemes meglepetést okozott a lánynak. Fején aranyhimes, tarka drágakövekkel díszített bársonysapkát viselt. Homlokát aranypánt övezte, két sárkányt ábrázolva, melyek egy gyöngy után kapdosnak. Feszesen simuló, sötétpiros, aranypillangókkal és tarka virágokkal telehímzett zekéjén tarka övet hordott, melyen viruló kalászosokkal egybefonódó virágszálak voltak kimintázva. Zekéje fölé palakék japán atlaszköntöst terített, melyre nyolc virágcsomó volt hímezve, s melynek alsó szegélyén rojtok lógtak. Lábát kék atlaszcipőbe bújtatta. Arca sápadt volt, mint ősz közepén a hold, bőre üde, mint a reggeli harmatban ázott tavaszi virág, haja élesen rajzolódott ki a homlokán, mintha csak késsel metszették volna, szemöldöke ecset és tus műveinek látszott, orrának finom, lendületes vonása csupa nyaktörő vakmerőséget fejezett ki, szemében az őszi folyó hullámának nedves fénye csillogott, szája még rosszkedvében is mosolyogni látszott, tekintete még haragjában is meleg érzelmeket sugárzott. Nyakán kígyó alakú láncszemekből font aranylánc függött, és egy ötszínű selyemzsinór, melyen elől egy szép kő csüngött.

Kék Drágakőt mélyen megdöbbenette a fiú látása.

„Különös, mennyire ismerősnek tűnnek a vonásai! Mintha csak találkoztunk volna már valahol” – suhant át agyán a gondolat.

Az öreg hercegnő fogadta a fiú köszönését, s aztán felszólította, hogy üdvözlje anyját is, mire a fiú egy időre megint eltűnt.

Amikor később visszatért, sapkája nem volt már rajta. Feje tetején a haj körös-körül rövid, vörös fonalakkal befont varkocsokba volt szedve, melyeknek végei a fej közepén koronászerű pántba futottak össze. Tarkóhaja hosszú és lakkfeketén csillogó copfként fonódott egy zsinór köré, amelyen négy nagy gyöngy és a nyolc taoista szent jelvényei, így például kardot,

fuvolát, lótuszvirágot ábrázoló nyolc aranyfüggő függött. A kék köntös helyett most virágos, ezüst- és aranymintás atlaszkabátot viselt, mely alól fenyőzöld, virágos brokátselyem nadrág tűnt elő. Fekete harisnyás lába sötétpiros, vastag talpú atlaszpapucsba bújt. Tekintetében, ha lehet, most még több fény ragyogott, mint előbb. Arcának és ajkának természetes színe felülmúlta a púder és az arcfesték mesterséges hatását, tekintete csupa lelkesültség volt, szava csupa mosolygás. Lénye azonban leginkább szemöldökének harmonikus játékában jutott beszédes kifejezésre. Úgy tűnt, mintha mind a száz emberi érzelem székhelye szemének egyetlen szögletében lenne.

– Nem üdvözlőlnéd-e végre unokanővéredet? – bátorította kedvencét mosolyogva az anyahercegnő, mert a fiú, látszólag észre sem véve új unokanővérét, szép illedelmesen melléje ült le. Pedig hát észrevette, de mennyire hogy észrevette a lányt! Most aztán felállt, odalépett hozzá, s kezét melléhez emelve, könnyedén meghajtotta magát. Majd visszatért helyére, s onnan nézegette egy ideig a lányt merően és vizsgálódó pillantásokkal. Másnak találta, mint a többi lányt. Milyen ellentmondásbeli érzelmeket fejeztek ki vonásai! Két szemöldöke, ez a szemet finoman keretező két füstfonál, szorosan összeért, s mintha bánatot mutatott volna akkor is, amikor vidám volt. Érzéstarti szemének pillantása akkor is komoly volt, amikor ő maga mosolygott. Szép volt, de szépségét a szenvedés köpenye takarta. Szemében mintha mindig könny csillogott volna. Milyen gyenge és szelíd a pihegése! Nyugálmában szinte egy vízben tükröződő virág nedves tükörképéhez hasonlított. Mozgásában széllengette ingó fűzfavesszőhöz volt hasonlatos.

– Bizonyos, hogy találkoztam már vele valahol – mondta maga elé beszélve és gondolatokba merülten Pao-jü.

– Miket beszélsz már megint összevissza! Hogyan találkozhattál volna vele korábban? – zökkentette vissza a valóságba nagyanyja hangja.

– De . . . az arca . . . annyira ismerősnek tűnik nekem . . . olyan ez, mintha hosszú-hosszú távollét után ma viszontláthatnánk egymást – mormolta a fiú.

– Annál jobb, akkor hát jól össze fogsz vele férni – jegyezte meg mosolyogva az öreg hercegnő.

Pao-jü felállt, szorosan unokanővére mellé ült, s egy ideig megint figyelemmel méregette.

– Mej-mej, messzire tartasz már az irodalomban? – kérdezte aztán.

– Nem nagyon. Alig két éve tanulok, és még a kezdet kezdetén állok – felelte Kék Drágakő.

– Te is egy kövel a szájadban születnél?

– Nem. Ilyen fura dolog aligha fordul elő valahol másodszor is.

Ártatlan megjegyzése valóságos dühkitörést váltott ki a fiúból. Letépte nyakáról a követ, s megvetéssél dobta a földre.

– Te rondaság, te! Mi közöm hozzád? – szidta a követ. – Talán énemnek vagy egy darabja, valami eszes lény vagy talán, hogy az emberek olyan nagy ügyet csinálnak belőled! El veled! Terhemre vagy!

A szobalányok ijedten vették körül a felbőszült gyermeket. Egyikük felvette a zsinórt a kövel, s átnyújtotta az öreg hercegnőnek. A hercegnő sietve magához szoritotta unokáját.

– De fiacskám, hát uralkodj egy kicsit magadon! – szólt szemrehányóan. – Ám töltsd ki dühödet embereken, bánom is én! De hát mit ártott neked ez az ártatlan kő, önmagadnak ez a darabkája, hogy ilyen durván bánsz vele?

– Egyik nővérem se visel ilyen ronda követ. Ez az angyali unokanővérem se – zokogta. – Mégiscsak haszontalan, gonosz dolognak kell hát lennie. Ki nem állhatom!

– Új unokanővéred is ilyen kövel jött a világra – füllentette a nagyanya, hogy megnyugtassa. – A követ kegyeletből együtt temette el az édesanyjával, akihez nagyon ragaszkodott, hogy énjének egy darabkája a halálban is együtt maradjon vele. Csupán szerénységből hallgatta el ezt előtted. Most pedig légy okos! Mit szólna anyád, ha megtudná, hogyan viselkedtél?

A fiú elgondolkozva hallgatott, s hagyta, hogy nagyanyja a zsinórt a kövel sajátkezüleg újra a nyakába kösse. Egy szobaleány lépett be, s azt kérdezte, hol fog lakni a kisasszony.

– Pao-jüt hozzám akarjuk költöztetni. Helyette egyelőre Lin kisasszony fog talán a zöld pavilonba költözni. Később, ha a télnek vége, más szállást rendezünk be majd neki.

– Édes, jó nagymama – könyörgött Pao-jü -, hadd marad-

jak a zöld pavilonban! Alhatok én valamelyik oldalsó szobában is. Amilyen hangos vagyok, megfosztanálak nyugalmadtól.

– Felőlem maradhatsz – határozott a nagymama némi gondolkodás után.

Ettől kezdve a két unokatestvér együtt lakott tehát az öreg hercegnő lakóterületéhez tartozó zöld pavilonban. Mindkét gyermek mellett éjjel-nappal ott volt a maga kiszolgáló személyzete. Kék Drágakő magával hozta Jangcsouból a szobaasszonyát, Vang mamát, meg egy kis tízéves szobalányt, Hókacsát. Az anyahercegnő a kis Hókacsát túlságosan fiatalnak, Vang mamát pedig túlságosan öregnek találta a szolgálatra, s a maga személyzetéből unokája mellé osztotta be Kakukk szobalányt. Ezenkívül, akárcsak unokanővérei, kíséretként ő is féltucat szolgálóleányt kapott még könnyebb vagy durvább munkák elvégzésére. Pao-jünek egy idősebb szobaasszony, Li mama, és egy fiatalabb, megbízható és ügyes szobalány állott rendelkezésére. Ezt a szobalányt, aki az anyahercegnő különleges bizalmát élvezte, Gyöngyszemnek nevezték. Aznap éjszaka, amikor már az oldalsó szobában, ahol Pao-jü nyughelye állott, régóta csendes volt minden. Gyöngyszem szobalány a belső szobában még fényt látott, és beszélgetést hallott. Kíváncsian osont oda hálóköntösében. Kék Drágakőt az ágy szélén üldögélve találta, amint Kakukk szobalánnyal beszélgetett.

– Miért van a kisasszony még mindig ébren? – kérdezte csodálkozva.

– Foglalj helyet, nővérem! – tessékelte be őt Kék Drágakő barátságosan. Gyöngyszem is leült hát az ágy szélére. Aztán Kakukk szobalány beszámolt a történekről. A kisasszony mindjárt az első este szívet tépően zokogott. Alig törölte meg a szemét, máris újra könnyek öntötték el. Vigasztalhatatlan volt, hogy a ház fiát mindjárt első találkozásukkor dühkitörésre ingerelte, s úgy tekinti magát, mint aki szerencsétlenséget hoz a házra.

– Kedves kisasszony, az ilyesmit nem szabad nagyon a szívére vennie! – mondta. Gyöngyszem mosolyogva Kék Drágakőnek. – A jövőben, attól tartok, még sokkal vadabb és különcebb dolgokat is fog látni tőle. Ha ezt mind ennyire a szívére venné, akkor a szíve, tartok tőle, egészen belebetegednék. Nem szabad ilyen érzékenynek lennie!

– Köszönöm, nővérem! Gondolni fogok erre – mondta Kék Drágakő kissé megnyugodva, s hamarosan sikerült elaludnia.

Amikor másnap Kék Drágakő unokanővéreivel együtt Cseng nénihez ment, hogy a szokásnak megfelelően jó reggelt köszönjenek, a nénit Főnixszel találták, élénk beszélgetésben egy rokoni levél miatt, amelyet kevéssel azelőtt hozott a városból két küldönc. Kék Drágakő csak félig értette meg, mi körül forgott a beszélgetés. Unokanővérei világosították fel: a levelet Vang nagybácsi, Cseng néni egyik bátyja küldte, s egy kínos ügyre vonatkozik, melybe közös unokaöccsük, Hszie Pan bonyolódott. A fiatal Hszie Pan, Cseng néni egyik nővérének fia, a család hatalmával hivalkodva, veszekedés közben megölette egyik vetélytársát, s tettéért most a jingtienfui prefektus előtt kell felelnie. Hogy mi is volt a helyzet ezzel a kínos ügygel kapcsolatban, s mennyiben tartozik ez a mi elbeszélésünkre, azt a következő fejezetből fogjátok megtudni.

NEGYPEDIK FEJEZET

Egy szerencsétlen kislány a végzet akaratából szerencsétlen kőrőre talál. Az Uborkatemplom egy kis szerzetese a bíró szerepében tetszeleg

Amint már említettük, rehabilitációja után Jü-cun szerencsésen megkapta a jingtienfui prefektúrát, hála annak a pártfogásnak, amelyben őt a nagyúr, Lin, és annak sógora, Cseng részesítette. Mindjárt hivatala átvétele után egy gyilkossággal kellett foglalkoznia, mely négy héttel azelőtt történt kerületében. Egy csinos rabszolganő megszerzése körüli viszály során az egyik vevő agyonverette vetélytársát. Vádlóként a meggyilkolt szolgálja lépett fel. Kihallgatásakor a következőket jelentette ki:

– A meggyilkolt az én uram volt. Uram a rabszolganőt annak tulajdonosától, egy gyermektolvajtól szabályszerűen megvásárolta, s a vételárat is lefizette, de megegyezett vele, hogy a rabszolganőt csak később, a harmadik napon fogja házába vinni,

mert a kalendárium ezt a napot szerencsenapnak mutatta. Az a gazember gyermektolvaj azonban ezt a haladékot arra használta fel, hogy ugyanezt a rabszolganőt titokban másodszor is eladja, mégpedig egy Hszie Pan nevű embernek. Az én uram idejében értesült erről a vásárról, és felkerekedett, hogy elvégye a lányt a rabszolgakereskedőtől. De Hszie Pan, ez a durva fickó, családja hatalmában bízva, semmibe vette a törvényt és a jogot, s parancsára emberei erőszakosan megakadályozták uramat szándékának végrehajtásában, sőt fütykösökkel agyon is verték őt. A vétkesek aztán kerekét oldottak a rabszolganővel, s azóta nyomtalanul eltűntek. Én magam már egy hónappal ezelőtt panaszt emeltem, azonban a te hivatali elődöd, uram, nem törődött az ügygel. Kérlek, kutattasd fel a gyilkosokat, s részesítsd őket a jól megérdemelt büntetésben, hogy az igazságosság fennmaradjon, és győzedelmeskedjék az ártatlanság a gonoszság felett.

Végighallgatván a vallomástevőt, Jü-cun haragosan sújtott öklével a bírói asztalra.

– Micsoda! Futni hagyják a gyilkosokat! Hogyan lehetséges az ilyesmi! – kiáltotta felháborodva. – Azonnal megíratom az elfogatási parancsokat, és poroszlókat menesztek a gyilkos rokonaihoz. Ha pedig a gyilkos hollétét jószántukból fel nem fedik, majd megismerkednek a kínvallatással is!

S már éppen nyúlt az ecset után, amikor észrevette, hogy a bírói asztalt körülvevő jamentitkárok közül az egyik feltűnően odahunyorít neki a szemével. Megértette, hogy a titkár nyilván valami fontosat akar közölni vele, letette az ecsetet, félbeszakította az ülést, és visszavonult titkos belső szobájába. Ott aztán négy szemközt vette elő a szóban forgó hivatalnokot.

– Ugyebár, öreg parancsoló, teljesen kiejtetted emlékezetedből csekélységemet, amióta tisztséggel és méltósággal ruháztak fel? – kezdte az ravasz mosollyal. – Mindenesetre annak most már nyolc-kilenc esztendeje is van.

– Arcod valóban nagyon ismerősnek tűnik fel, de ebben a pillanatban igazán nem tudnám...

– Igen, igen, fényben sütkérezve az urak nem szívesen emlékeznek vissza a fáradságos kezdet szomorú idejére. De az Uborkatemplomra csak emlékszel még, uram?

Most már tudta Jü-cun, hova tegye ezt az embert.

– Persze, persze, hiszen te vagy az a tömjénfüstölő-tisztogató fiatal szerzetes, aki akkoriban cellaszomszédom voltál az Uborkatemplomban. No, meséld el, hogyan ment azóta sorod! – mondta nevetve, s hellyel kínálta a másikat.

A mostani jámentitkár azonban illedelmesen állva maradt, s röviden elmondta, hogy az Uborkatemplom leégése után eleinte fedél nélkül volt, majd hamarosan elszánta magát, haját újra megnövesztette, és minthogy torkig volt már a sivár és fagyos kolostori étellel, felcsapott jamenszolgának.

– De most már ülj le! – mondotta Jü-cun barátságosan, és lenyomta egy székre, míg az szerényen csak a szék szélére mert kuporodni. – Régi barátságokat, melyeket szegénysége és nyomorúsága idején köt az ember, később se felejtсен el. Azonfelül itt az én magánszobámban vagyunk, s nem a hivatali helyiségben. Minek hát a ceremónia? Most áruld el azonban nekem, miért intettél a szemeddel, amikor az elfogatási parancsot ki akartam állítani?

– Uram, amióta itt töltesz be hivatalt, még nem szereztél be érdekvédelmi listát?

– Mi az az érdekvédelmi lista?

– Manapság szokás tartományi hivatalnokok közt, hogy titkos listát vezetnek a hivatali körzetükben illetékes, különösen kimagasló, gazdag és befolyásos polgárokról, mindenekelőtt a felövezettekről, vagyis volt magas hivatalnokokról, akik jelentős összeköttetésekkel rendelkeznek kormánykörökben. Hozzáértő tartományi hivatalnok óvakodni fog attól, hogy ezeknek a tekintélyes embereknek valamiképpen kellemetlenséget okozzon, mert hivatalát, sőt bizonyos körülmények között életét tenné kockára. Innen az érdekvédő lista elnevezés. Az a Hszie Pan is egyike a került kimagasló embereinek, akit nem szabad ingeregni. Ezért nem tett hivatali elődöd sem lépéseket ebben a gyilkossági ügyben, jóllehet Hszie Pan vétkessége világosan bizonyítva van.

Zsebéből beszéd közben előhúzott egy összehajtogatott cédulát, melyet személyesen vezetett a maga számára. Jü-cun látta, hogy a cédula a kerület legelső családjainak neveit tartalmazza, s az egyes nevek mellett köznyelven fogalmazott lapszéli megjegyzésekben található, amit a nép mondott a kérdéses családok-

ról. Egyebek közt ott olvashatta a Csia, Si, Vang és Hszie neveket is.

– Ez a négy hatalmas család – magyarázta neki a titkár – rokonságban és sógorságban van egymással, s így jóban-rosszban szövetségesek. A bántalom, amit az egyik családnak okozol, mind a négyet érinti, a tisztesség, amelyben az egyiket részesíted, megtiszteli a másik hármát is. A gyilkos, Hszie Pan, ezen az erős családi hátvéden kívül még hívei befolyásos, messze ágazó táborával is rendelkezik az udvarban és a tartományban egyaránt. Ha tehát most tábora ellen elfogatási parancsokat akarnál kiadni, ugyan hány embert kellene tulajdonképpen becsuknod?

– Hm, így persze másként fest a dolog. De hát milyen magatartást tanúsítsak akkor ebben az ügyben? Feltehetően jól tudod, hol tartózkodik a gyilkos?

A titkár ravaszul mosolygott.

– Ha őszintének kell lennem, öreg parancsoló, nemcsak a gyilkos tartózkodási helyét ismerem, hanem az ügyben érintett többiekéről, az áldozatról, a rabszolgakereskedőről és a rabszolgánőről is vannak bizonyos értesüléseim. Ha türelemmel meghallgatsz, pontosan elmesélem neked az egész dolgot.

Az áldozatot Fengnek hívták, kishivatalnoki családból származott, és szülei halála után, minthogy nem kellett testvérekkel osztozkodnia, tűrhetően meg tudott élni apai örökségéből. Ez a húszesztendős fiatalember a természet szeszélye következtében tulajdonképpen nem volt nőbarát, hanem szívesebben szőtt kapcsolatokat férfiakkal. Amikor szerencsétlenségére azt a gyermektolvajt és rabszolgalánykáját vezette útjába a Gondviselés, valószínűleg egy olyan gonosztettét akarta vele levezekeltetni, amelyet valamelyik korábbi életében követett el. Mindenesetre, szokása ellenére, már az első pillantásra belépszerűtelt a rabszolgánőbe, elhatározta, hogy ágyasává teszi, és megfogadta, hogy a jövőben nem érintkezik többé férfiakkal. A bolond olyan nagy súlyt helyezett erre a dologra, hogy a lány hazavezetésére még szerencsenapot is kikeresett a kalandáriumból, éspedig az üzlet megkötése és a vételár kifizetése utáni harmadik napot.

A ravasz kereskedő ezt az időközt várakozás ellenére arra használta fel, hogy a lányt készpénzért még egyszer eladja, még-

pedig Hszie Pannak. Mielőtt azonban a kétszeres váltsággal odábbállhatott volna, a két vetélytárs keze közé került, akik közül egyik sem akarta pénzét visszakapni, és mindkettő birtokába akarta venni a lányt, s emiatt őt együttesen félholtra verték. A két vetélytárs aztán egymásnak esett. Minthogy Hszie Pannak sok szolgálja volt, ő volt fölényben. Emberei a szerencsétlen Fenget addig ütötték-verték, amíg el nem kékült, és moccanni sem tudott már. Három nappal később aztán meghalt. Ellenfele pedig, zsákmányával és csatlóshadával, sietség és kapkodás nélkül, a fővárosba vonult, nem menekültként, hanem mint valami ártatlan utazó, nyíltan és teljes lelki nyugalommal, mintha mi sem történt volna. De most jön az, ami a történetben a legérdekesebb. Mit gondolsz, uram, ki volt az a rabszolgalány?

– Honnan tudjam?

– A kis Lótusz, annak a Si-jinnek a lánya, aki az Uborkatemplomban eltöltött időkben olyan nagy barátod és jótevőd volt!

– Ne mondd! De hiszen alig volt még ötéves, amikor a lámpások ünnepe estéjén ellopták. És a tolvaj csak most, nyolc év után adta volna el?

– A gyermektolvajok az ellopott lányokat tizenkét-tizenhárom éves korukig maguknál tartják és felnevelik, s aztán az országnak valamely más részében viszik piacra. Így az is, aki a kis Lótuszt ellopta, nyolc esztendeig rejtegette szucsoubeli búvóhelyén, és itt Jingtienben vitte piacra. Nem tévedek, teljesen biztosan felismertem a lányt. A tolvaj ugyanis itt-tartózkodása alatt a kicsivel együtt véletlenül ugyanabban a házban bérelt lakást, amelyikben én lakom...

Hiszen mi, uborkatemplombeli szerzetesek, élénk baráti, jószomszédi érintkezést tartottunk fenn a kis Lótusszal. A gyermek, aki bizalommal viseltetett irántunk, naponta átjött az Uborkatemplomba, nap mint nap játszottunk vele, és minden módon szórakoztattuk. Ezért az arca egészen pontosan emlékezetembe vésődött. Bár az évek folyamán vonásai továbbfejlődtek, és szép arányok tekintetében is nyertek még, nagyjából-egészéből mégis változatlanok maradtak. Azonkívül anyajegyéről is felismertem, egy rizsszem nagyságú májfoltocskáról a két szemöldöke között, az orrnyereg felett.

Egy ízben, amikor a rabszolgakereskedő eltávozott hazulról, és a lány egyedül volt otthon, bementem hozzá, és keményen faggatni kezdtem. Persze, nem nagyon akart színt vallani. Neki beszélnie nem szabad, mert akkor verést kap, mondta nagyon ijedten, s kitartott amellett, hogy a tolvaj apja neki, aki szorult helyzetében kénytelen őt eladni, hogy adósságait ki tudja fizetni. Amikor aztán továbbra is kérdésekkel gyötörtem, sírni kezdett, s azt mondta, kora gyermekkorára nem tud már visszaemlékezni. Később azonban mégis elárulta magát. Azon a napon, amelyen a fiatal Feng megvásárolta, az ajtónál hallgatóztam, és egy repe-désen át belestem a szobába. A rabszolgakereskedő megitta a gyermekvásárra az áldomást, s alaposan lerészegedett. Abban a hiszemben, hogy senki sem figyel rá, a lány megkönnyebbülten felsóhajtott, s a következő mondat szaladt ki a száján: „Ma végre ki van egyenlítve tartozásom, amelyet egy korábbi létem-ből hoztam magammal.” Amikor megtudta, hogy kérője csak három nap múlva fogja magával vinni, öröme szomorúságra fordult.

Kilestem a legközelebbi alkalmat, amikor megint egyedül volt, s odaküldtem hozzá a feleségemet, hogy vigasztalja. Feleségem azt mondta neki: az a körülmény, hogy a fiatal Feng szerencse-napot vár ki, amelyen őt hazavigye, már maga is mutatja, hogy a fiúnak őszinte és komoly szándékai vannak vele, s a lányt nem rabszolgának, hanem feleségnek akarja tekinteni. És ha a fiú, akit egyébként asszonygyűlölőnek ismertek, most ilyen tenger pénzt áldozott érte, úgy bizonyára nagyon szerelmes már belé.

Várja csak ki a három napot, akkor majd út boldogságának órája, meleg otthonhoz jut, és kellemes élete lesz. Erre aztán megnyugodott.

Ki gondolta volna, hogy egészen másként fordul minden? A következő napon ez a csirkefogó rabszolgakereskedő újra el-adta a szerencsétlen teremtest, és pedig annak a Hszie Pannak! Adták volna el bárki másnak, még csak megjárta volna valahogy. De hogy éppen ez a féktelen és durva korhely legyen az ura, akit a nép szerte mindenütt „vad, rabló nagyúr” néven ismer! Az üt-legek olyan sűrűn hulltak a szegény lányra, mint az őszi lomb, s aztán félholtra váltan cipelték magukkal. Szerencsétlen kérője, a fiatal Feng, igazán szomorú sorsra jutott. Hiába örült, s hiába áldozta pénzét és életét! . . .

Jü-cun nagyot sóhajtott.

– Szegények! Ki tudja, mit vétettek egy korábbi életükben, hogy most így kell bűnhödniük! Mert a lány is sajnálatra méltó. Bár első kérője távolról sem nyújthatta volna neki azt a fényűzést és jólétet, amiben most a másodiknál részesül, másrészt viszont itt jó néhány asszonnyal kell majd osztoznia egy elkényeztetett, szeszélyes élvhajhász kegyein, s az első házában az egyetlen, az úrnő lett volna. De mit használ az utólagos bölcselkedés? Számomra pillanatnyilag az a fontos, hogy valami okos elhatározásra jussak.

– Nagy jó uram, hiszen annak idején, ott az Uborkatemplomban, olyan értelmes, világos fejű ember voltál, úgyhogy most, több évi hivatali gyakorlat után, egy ilyen elhatározás nem szabadna számodra nehéz legyen. Hiszen mostani hivatalodat csak is annak a támogatásnak köszönheted, amelyben téged a Csia és Vang család részesített, ezek pedig Hszie Pan érdekszövetségébe tartoznak. Talán az ár ellen akarsz úszni, és jótevőidnek bosszúságot okozni? Azt tanácsolom, intézd el az ügyet szépszerével, hogy a jövőben is félelem nélkül járulhass jótevőid színe elé!

– Hm, ez érthetően hangzik. Mindazonáltal itt egy emberletről van szó. Szabad-e nekem azt a bizalmat, amelyet az Ég Fia helyezett belém, pártossággal és részrehajlással viszonzanom?

– Elméletben talán igazad van, uram. A gyakorlatban azonban ilyen erkölcsi megfontolásoknak manapság, sajnos, nemigen lehet helyt adni. A bölcs alkalmazkodik, hangzik a régi mondás. A bölcs békés megoldásra törekszik, és kerüli a rút viszálykodást, tartja egy másik, jól bevált szabály. Ha szigorúan tartanád magadat a szabályokhoz, hivatalodat hamarosan elveszítenéd, s így egyáltalán nem lennél többé abban a helyzetben, hogy az Ég Fia bizalmát igazoljad, sőt, fejedet is kockára tennéd.

Jü-cun gondolkodott egy kicsit.

– No jó, véleményed szerint hát mit kell tennem?

– Van egy kitűnő tervem. Amikor holnap folytatod a tárgyalást, uram, játszd meg 'a szigorú, kérlelhetetlen bírót, kiabálj, tombolj és bocsáss ki elfogatási parancsot a gyilkos Hszie Pan ellen, végre azonban ne hajtasd, hanem az ellenfél megnyugta-

tása végett itteni háznépének néhány alárendeltebb emberét fogasd el és hallgasd ki. Hátad mögött én ezeket az embereket felkeresem börtöncellájukban, s megértetem velük, hogy az ügy nem is olyan veszélyes számukra, és hogy kihallgatásukkor jelentsek ki, hogy uruk, a gyilkos Hszie Pan, időközben hirtelen támadt betegségben meghalt. Arról is gondoskodni fogok, hogy a Hszie család fejei és az illetékes városkerület előljárói halotti bizonyítványt állítsanak ki, s azt nekünk eljuttassák.

Az ügy további tárgyalása során, hogy a nép közt esetleg lábra kelő szóbeszéd elejét vehesd, ezenfölül egy kis szellem-idézést is játszol majd, mesterkedsz kicsikét hamvasztóoltárral és varázspálcákkal, a holtak megidézett szellemeire pedig ki fogod jelenteni, hogy korábbi életükben ellenségek voltak; s egy szoros ösvényen szembetalálkozván, kölcsönösen kiirtották egymást. A gyilkos Hszie Pant az agyonvert Feng bosszúálló szelleme álnok betegséggel sújtotta, és az ugyancsak meghalt.

A gyilkosságért ilyenformán már megtörtént az engesztelés, s eltekintve annak szükségességétől, hogy a csaló lánykereskedőt megbüntessék, a hatóságnak nincs oka az ügyet továbbfolytatni.

Ha akarsz még valamit tenni, a Hszie családot ítéletben kártérítésre kötelezheted, amelyet a meggyilkolt hozzátartozóinak fizessenek, úgy, hogy azok ebből fedezhessék a temetéssel járó költségeket. A Hszie család gazdag. Mit sem számít neki, hogy kifizessen ötszáz vagy akár ezer unciát. A meggyilkolt hozzátartozói jelentéktelen kisemberek. Örülni fognak, ha kapnak egy csinos összeget, s tartani fogják a szájukat. Mit szólsz e tervecskéhez?

– Lehetetlen – hárította el nevetve Jü-cun. – De azért át kell még gondolnom a dolgot.

Nos, anélkül hogy túlságosan sokat töprengett volna, végül mégis a terv mellett döntött. S aztán pontról pontra végre is hajtotta, egészen tanácsadója sugalmazása szerint; az eredmény pedig az lett, hogy szóbeszéd a nép között nem keletkezett, és mindkét fél elégedett volt. A végén egy-egy írást intézett a gyilkos befolyásos nagybátyjához, Csia Cseng úrhoz és Vang C Tung tábornagyhoz, közölvén velük, hogy az eljárás nagyrabecsült unokaöccsük ellen kielégítő elintézkést nyert, és hogy részük-

ről semmi további aggodalomra nincsen ok. Igazság és törvény kicsúfolásával tehát, hála a ravasz ötletnek, amelyet az Uborka-templom volt szerzetese szolgáltatott, szellemes módon kiiktattak a világból egy kínos jogi esetet.

Jü-cun pedig attól kezdve zavarónak és kellemetlennek érezte a kényelmetlen cinkostárs közelségét. Kínos volt számára a gondolat, hogy az egykori szerzetes kifecsegeti titkát, és meggondolatlan locsogással köztudomásúvá teheti az emberek előtt nagy tekintélyű prefektusának homályos, szegényes múltját. Felhasználta tehát az első adódó alkalmat, amikor a titkár valami hivatali mulasztást követett el, hogy őt kerületének egyik távoli állomására helyezze át. Jü-cun úrról azonban elég egyelőre. Beszéljünk most Hszie Panról.

Bár olyan családból származott, amelyben nemzedékről nemzedékre öröklődött a magas műveltség levegője, mint korán özvegygé lett anyjának egyetlen fiát, kora gyermekségétől fogva elkényeztették és elkapatták, nélkülözött minden komoly fegyelmet és irányítást, s csak egészen felületes tudással rendelkezett. Kedvező, régi összeköttetések révén, melyeket elődeinek köszönhetett, és hála a milliós vagyonnak, amelyet örökölt, mégis megszerezte magának a császári udvari ruhatár kiváltságos bevásárlójának jól jövedelmező állását, de eltekintve attól, hogy nevét feljegyezték a szállítók pénzügyminisztériumi nyilvántartásába, s ő onnan rendszeresen húzta illetményeit, szolgálati kötelezettségeinek tényleges gyakorlását, minthogy mit sem értett üzleti ügyekhez, ügynökeire és bizalmi embereire bízta. Ő maga teljesen szenvedélyeinek élt, és idejét kakasviadallokkal, lövészenyekkel, vadászatokkal és részeg dáridókkal ültette agyon. Pazarló volt és élvhajász, féktelen, durva fickó, faragatlan viselkedésű és nyegle modorú.

Anyja, aki édestestvére volt Vang Ce-tung fővárosi tábornagnak és a Jung-kuo palotabeli Cseng úr feleségének, negyvenéves volt, és egyetlen fián kívül még egy leányt szült, Pao-csajt, Drága Boglárt. Puha, kerekded szépségével Pao-csaj simára csiszolt fényes acháthoz hasonlított. De csiszoltsága nemcsak külsőleg volt tökéletes. Hála a tanulásban tanúsított buzgóságának és annak a gondos nevelésnek, amelyben elhunyt apja már kora gyermekségétől részesítette, műveltségben tízszeresen is felülmúlta

bátyját, Hszie Pant. Minthogy azonban észrevette, hogy özvegy édesanyja nem talált használható támaszra a félresikerült legidősebb gyermekben, az utóbbi évek során könyveit gyakorlati házi teendőkkal cserélte fel, s mint derék, lelkiismeretes leány, könyviteleni igyekezett édesanyjának a háztartási gondok terhére.

Kiemelkedő erényei és előnyös tulajdonságai miatt hamarosan felfigyeltek rá, és rákerült azoknak a lányoknak a listájára, akiket a nemesi és mandarin-osztály tekintélyes családjaiból évente birodalomszerte kiválasztottak, hogy őket az udvarnál bemutassák, s aztán vagy a császári ágyasok, vagy pedig a császári hercegnők palotahölgyei sorába emeljék őket. Mert az Ég Fia, aki ez idő szerint uralkodott, nagyra becsülte Kung-ce mester magasztos tanításait és bölcs írásait, s azt kívánta, hogy udvarában a császári hercegnőket előnyösen befolyásolja és mintaszerű magatartásra buzdítsa a kánoni könyvekben járatos palotahölgyek társasága.

Ha most Hszie Pan arra az elhatározásra jutott, hogy nővérét elkíséri a császári rezidenciára, akkor erre a döntésre három ok indította. Először is, ebből az alkalomból fel akarta keresni fővárosi rokonságát, másodsor, tisztelegni kívánt a szolgálatilag illetékes főhatóságnál, tehát a pénzügyminisztériumban, harmadszor pedig, és ez volt a döntő indíték, szórakozni kívánt. Mert régi kívánsága volt, hogy megismerje a híres fővárost, melynek fényéről és könnyed életéről annyi sok jót hallott.

Megtették már az összes úti előkészületeket, becsomagolva állt a sok láda az úti holmival és a barátoknak s rokonoknak szánt ajándékokkal, kikeresték már a kalendáriumból az elindulásra alkalmas szerencsenapot, s ekkor, közvetlenül az elindulás előtt történt az az eset a lánykereskedővel, amelynek során a szerencsétlen Feng életét vesztette, a kis Lótusz pedig Hszie Pan birtokába jutott. Akkor aztán házat néhány öregebb, kipróbált emberének gondjaira bízva, Hszie Pan a kitűzött napon útnak indult a fővárosba, édesanyjával, testvérével, ágyasaival és szolgánépével együtt. A gyilkosság a legkisebb mértékben sem izgatta fel, számára ez csekélység volt, amit könnyen el lehet intézni néhány marok mocskos pénzzel.

Hszie asszony eredetileg azt nevezte, hogy a fővárosban fivérénel, Vang tábornagnynál fog megszállni. De még mielőtt el-

érték volna a császári székhely falait, az utasok értesültek róla, hogy Vang urat éppen akkor nevezték ki a Kilenc Tartomány Birodalmi Tábornagyává, s parancsot kapott, hogy felülvizsgálat végett haladéktalanul utazzék a határra. Erre a hírre Hszie Pan titokban fellelegzett. Megszabadult tehát nagybátyja terhes tekintélyétől és felügyeletétől, s vidám kiruccanásaihoz a legpompásabb mozgásszabadsággal fog rendelkezni, mondta magában, s dicsérte az Eget, hogy ennyire kívánságai szerint rendezte a dolgokat. A megváltozott helyzet persze családi tanácskozást tett szükségessé.

– Küldjük előre néhány emberünket, hogy gyorsan rendezék be nekünk valamelyik házunkat, hiszen úgyis kihasználatlanul állnak évek óta – javasolta a fiú. Édesanyja ellenezte a dolgot.

– Minek a sok hercehurca? Hát miért van nekünk rokonságunk? Megszállhatunk akár Vang fivéremnél, akár pedig Cseng sógoromnál. Van elég hely a Jung-kuo palotában. Később aztán még mindig átköltözhetünk valamelyik házunkba.

– Vang bácsinál a határra való leutazás előkészületei folynak, házában most nagy a felfordulás. Így hát meglehetősen tapintatlan volna, ha most, mint rajzó lódarazsak, ellepnénk házát – aggályoskodott a fiú.

– Igazad van. Jó, hát akkor szálljunk meg a Jung-kuo palotában. Nővérem úgyis gyakran hívott látogatóba, örülni fog, ha vendégül láthat bennünket. De értem én, hogy te szívesen lennél szabad és korlátozatlan. Jól van, keress hát teljesen a magad tetszése szerint szállást valahol! Én Pao-csajjal mindenesetre a Jung-kuo palotában szállok meg.

Hszie Pan természetesen nem válhatott mindjárt az elején külön családjától, mert ez rossz benyomást tett volna a rokonságra. Leküzdvé tehát kedvetlenségét, alávetette magát anyja akaratának, s követeket küldött előre, hogy jelentsék érkezésüket a Jung-kuo palotában. Ott az utasokat a legnagyobb szívellyességgel fogadták, s vendéglátóan marasztalta őket az anyahercegnő és Cseng néni is. Cseng bácsi tiz lakatlan tereméből álló lakrészt rendeztetett be otthonosan vendégeinek a lakótelep délkeleti csücskében, az úgynevezett körtéskertben.

Ez különösen idilli fekvésű, elragadó kis parki kastély volt,

melyet az első Jung-kuo herceg előszeretettel vett igénybe élete alkonyán. A körtés kert zárt, fallal körülvett része volt az egész lakóterületnek, amely befelé keskeny ösvényre nyíló kiskapun át Cseng néni lakóterületével érintkezett, kifelé pedig külön mellékkijárata volt az utcára. Ezt az utóbbi körülményt Hszie Pan különös örömmel üdvözölte, mert így akadálytalanul és a kapuk terhes szemtanúsága nélkül járhatott ki és be. Egyáltalán, az a kedvetlenség, amellyel érkezett, egyre inkább szertefoszlott. Félelme, hogy nagybátyjai minden lépését ellenőrizni fogják, alaptalannak bizonyult. Cseng bácsi hivatali teendőivel volt elfoglalva, Sö herceg pedig, aki mint legidősebb, az ellenőrzésre leginkább volt hivatott, túlságosan kényelmes volt ahhoz, hogy a házban lakó sok ember ténykedésével törődjék. Ő inkább a szemlélődő foglalatosságot szerette könyvek között és a sakk-táblán, s azt kívánta, hogy békén hagyják.

Másrészről Hszie Pan a két palotában élő unokafivéreiben azt a kíséretet találta meg, amelyre szüksége volt. Hiszen ezek az unokafivérek nagyobb részt, akárcsak ő, „selyemnadrágosok” és „széllal bélelt kabátúak” voltak, csupa élvhajhász, könnyelmű fiatalember, akiktől még ő is tanulhatott életművészetet. Akár egy kis szerencsejátékra támadt kedve, akár egy kis ivászatra, mulatós csatangolásra a városban vagy valami gáláns kalandra, mindig akadt megfelelő társaság. Egyszóval unalomról Hszie Pan nem panaszkodhatott, s új környezetébe olyan kitűnően beletalálta magát, hogy lakhelycserére vonatkozó tervei egyetlen hónap leforgása alatt semmivé foszlottak. Hogy e kitérő után elbeszélésünk fővonala merre halad tovább, azt majd a következő fejezetből tudjuk meg.

*Pao-jü szelleme a Nagy Üresség árnyékmezein kóborol.
A Félelmes Ébredés Tündére hiába fejt meg neki dalai-
ban a Vörös Szoba álmát*

Kék Drágakő csakhamar teljesen megnyerte kegyét az anyahercegnőnek, aki neki, akárcsak Pao-jünek, minden tekintetben jobban kedvezett, mint többi unokáinak. Mint fénymáz az agyaghoz, úgy kötődtek ketten egymáshoz, s elválhatatlan párrá lettek. Napközben egymás mellett ültek, és kéz a kézben jártak-keltek, esténként hosszan álldogálva, gyöngéden búcsúzkodtak egymástól, s aztán egyazon fal két oldalán aludtak.

S akkor váratlanul megérkezett új unokanővérük. Bár a többinél alig volt idősebb, Pao-csaj viselkedését tekintve annyira érett és külsejét tekintve olyan megnyerő volt, hogy általános vélemény szerint még Kék Drágakő is elmaradt mögötte. Amellett barátságos, érdeklődő lényével mindenki szívét meg tudta nyerni, a szolganépét is, míg Kék Drágakő magányos lélek volt, és a port, amelyen lába taposott, nem vette észre. Kék Drágakő titkolt keserűséget érzett szívében, mikor azt tapasztalta, hogy közkedveltség tekintetében új unokanővére háttérbe szorítja, s a keserűség haraggá nőtt benne, amikor észrevette, hogy annak bája Pao-jüt sem hagyja érintetlenül.

Pao-jü túlságosan éretlen volt még ahhoz, hogy kellő tapintattal tudjon különbséget tenni egy előjogokat szerzett régebbi és egy új barátság között, az ő számára az egyik unokanővér ugyanannyi volt, mint a másik. Elég az hozzá, hogy Kék Drágakő mindannyiszor megbántva érezte magát, valahányszor Pao-jü Pao-csajnak a kelleténél csak egyetlen barátságos szóval is többet mondott, s nemegyszer került sor féltékenységi jelenetekre, amelyeknek során Kék Drágakő sirva rontott szobájába, hogy végül újra és újra megbocsásson a hűtlennek, amikor az lesütött fejével futott utána, és kamaszos heveséssel kért tőle bocsánatot.

Egy napon, a szilfák virágzása idején, Cseng herceg és felesége meghívták a szomszédban lakó rokonságot magukhoz, a Ningkuo palotába. Miután egy ideig a teljes virágdiszben pompázó

Felhalmozott illatok kertjében tartózkodtak, később valamenynyien asztalhoz ültek, a hagyományos családi lakomára, amelyről önmagában véve nincsen beszámolnivalónk.

A lakoma végén Pao-jü álmosnak érezte magát, s azt kívánta, hogy lefekhessék egy kicsit. Zsung asszony, Csen herceg szép fiatal menyee, magára vállalta, hogy maga vezeti őt olyan szobába, amely alkalmas a délutáni szunyókálásra. Szépen és kényelmesen berendezett vendégszoba volt ez, de az a két intő felirat, amely az egyik falat díszítette, láthatólag kényelmetlenül érintette a fiút. Mert amikor ezt olvasta:

*Hogy megértsd a világot s természetet,
a tudományokat le nem nézheted.
Hogy lelkébe lássál tértinak s nőnek,
olvasd buzgón a történelemkönyvet . . .*

– akkor rosszkedvűen sarkon fordult, és így szólt:

– Ki innét, gyorsan!

Szép kísérőnője erre nevetve felajánlotta neki saját hálósobáját.

– De asszonyom, a nagybácsi mégsem alhat unokahúgának ágyában, ez igazán nem volna illendő – aggályoskodott az egyik szobaasszony a kíséretből.

– Ugyan, minek kellene itt finnyáskodni? Hiszen a nagybácsi kisfiú még – válaszolta nevetve a fiatalasszony, és Pao-jüt, aki bár a nemzedékeket tekintve nagybátyja volt, korát tekintve azonban unokaöccse lehetett volna, a saját hálósobájába vezette. Amikor beléptek, finom illat hulláma borította el őket, amely Pao-jü orrát megrészegítette, s egész bensejét forrósággal itatta át.

– De finom illat van itt! – jegyezte meg, és elégedettsége csak nőtt, amikor egy festményt pillantott meg, a Tang-kori Po-hu mestertől, amely alvó alakot ábrázolt, begóniaágak alatt, tavasz-előn, s tőle jobbra és balra a következő szavak voltak olvashatók:

*Hűs fuvallat leng az álmodó körül – tavaszelő!
S mi illatozón enyeleg körülötte, bor illata az.*

Pao-jü néma csodálattal jártatta körül tekintetét a terem pompás berendezésén. Itt, az öltözködőasztalkán, olyan bronztükröt látott, amely a Tang-dinasztiabeli Vu császárnő tükörpalotájának is becsületére vált volna. Amott lapos aranytál pompázott, amely méltó lehetett arra, hogy az egykor híres táncosnő, Repülő Fecske, rajta táncoljon császári ura előtt. Az a csodálatos, drágakövekkel kirakott, emelvényre állított nyugágy is ékesíthette volna Sou-csang hercegnő hálószobáját a Han-csang palotában. A gyöngyös zsinórokat, amelyek a nyughely körül csüngtek, Tung-csang hercegnő keze is fűzhette volna.

– Milyen szép itt! Milyen szép! – kiáltott fel Pao-jü egészen elragadtatva.

– Ugye? Itt még szellemek és nemtők is jól érezhetnék magukat – jegyezte meg unokahúga mosolyogva.

S közben saját kezűleg hajtotta fel a virágszirom tisztaságú selyem ágytakarót, megigazította a mandarinkacsákkal telehímzett puha fejpárnát, amelyet egykor a Vörös Szűz szoríthatott magához nászi kívánczóságában. A szobaasszonyok és szobalányok raja segített Pao-jünek a vetkezésben; ágyba fektették, s azután szép halkan mindenki kiment a szobából. Álmát a hálóterem bejárata előtt Gyöngyszem vigyázta három szobalánnyal.

– Aztán jól ügyeljete, össze ne verekedjenek a macskák uratok ablaka alatt, s meg ne zavarják álmát! – kötötte még lelkükde gondosan Zsung asszony.

Alig hunyta le szemét Pao-jü, máris úgy érezte, mintha álomországba ragadták volna el. Úgy rémlett neki, mintha szép unokahúga szállna előtte lebegve, s vezetné egy tündérpalotához, melynek falait jáspisból rakták, oszlopait rubinból faragták, s amelyet a fák zöld koronájának susogása és ezüstpatakok mormolása vesz körül.

– Itt jó – sóhajtotta álmában boldogan. – Itt sokkal inkább szeretnék élni, mint otthon, ahol állandóan felügyelnek rám, s apám és anyám örökösen korholnak, szidnak. – Közben szép vezetője eltűnt. A fiúcska fülelt. Valahonnan női hang földöntúlian szép éneke hatolt a fülébe. Csakhamar csodálatosan bájos tündért látott egy domb mögül felbukkanni, és ringón feléje szállni. Pao-jü üdvözlően emelte melléhez a kezét, s meghajolva így szólt hozzá:

– Tündér nővérem, eltévedtem. Lennél-e olyan kedves, vezetni engem, s megmondanád-e, ki vagy?

A tündér így válaszolt:

– Én vagyok a Félelmes Ébredés Tündére. Nem messzire innét van az otthonom, a Nagy Üresség Árnyékbirodalmában, a Száműzött Fájdalom Szféráiban, a Könnyhullató Bánat Tengerén túl, a Megszabadult Tavasz Hegyei közt, az Örök Illatok Barlangjaiban. Bírāja vagyok a szelek és felhők járásának az emberek között, s én intézem a boldogtalan lánykák és vágyakozó fiúk között fennálló tartozások ügyét. Nem véletlen, hanem az isteni elrendelés hoz ma össze veled. Országomba akarlak vezetni téged, s palotámban meg akarlak vendégelni egy csésze olyan teával, amely istenek italául szolgál, s melyet magam szedtem, valamint egy csésze magam erjesztette csodaborral. Szolgálóleányaim varázstáncukkal fognak téged szórakoztatni, s eléneklik neked a tizenkét új szelleméneket a Vörös Szoba álmáról. Akarsz-e velem jönni?

– Akarok – egyezett bele Pao-jü örömmel, és követte a tündért. Az pedig nem sok idő múlva egy magas kőbolt alatt vezette át, amelynek boltozatán ezt a feliratot olvashatta: „A Nagy Üresség Árnyékbirodalma.” Jobbra és balra pedig az oszlopokon ez állott:

Létezés lesz látomássá, s látomás lesz létezéssé.

Valami lesz semmivé, és semmi valamivé.

Kisvártatva egy palota kapuján haladtak át, fölötte nagy írásjegyekkel ez állott: „Szerelmi Bánat Tengere” és: „Szenvedélyek Ege”, két oldalán pedig ezek voltak olvashatók:

*A régi és új szenvedély, mely téged áthatott,
szívedben szétárad, s mint ég és föld, oly végtelen,
szerelmes ifjú, sóvárgó lány, késő bánatod,
a szél- s holdfényadósságot fizetni gyötirelem.*

„Helyes – gondolta magában tapasztalatlansága ellenére is Pao-jü. – Csak tudnám, mit kell értenem régi és új szenvedélyekben, valamint »szél- és holdfényadósságok megfizetésén«. Ezt a rejtélyt feltétlenül saját tapasztalatom árán kell megfejtenem.”

Ezzel az elhatározással akaratlanul is a téboly gonosz szellemeit hívta fel arra, hogy testébe hatoljanak, s befészkeljék magukat szíve és rekesze közé.

Miután egy újabb kapu alatt is áthaladtak, útjuk egy sor szoba előtt vezetett el, amelyeknek csukott ajtóin Pao-jü csodálatos feliratokat látott, mint: Szerelmi Örület Lakosztálya, Féltekenység Lakosztálya, Reggeli Könnyek Lakosztálya, Éjjeli Sóhajok Lakosztálya, Tavaszi Bánat Lakosztálya, Őszi Fájdalom Lakosztálya.

Pao-jü megkérdezte, megtekinthetné-e az egyes szobákat. A tündér a fejét rázta. Ezekben a szobákban, mint mondotta, számtalan asszony és leány múlt, jelen és jövő sorsának nyilvántartása található, egyrészt olyanoké, akik már éltek, másrészt olyanoké, akik még ezután fognak élni. Emberek fiának, amilyen ő, a maga avatatlan szemével és porból vétetett testével, nem engedtetett meg, hogy a jövőbe pillantson.

– Kövess, sokkal szebbet akarok neked mutatni, mint ezek az unalmas nyilvántartások.

Pao-jü tovább követte a tündért a palota belsejébe, amíg egy csillogó terembe nem értek. Szemét valósággal elkápráztatta az a ragyogás, amelyet itt látott: jáspis falak, aranymozaik padlózatok, jégfényű kristályablakok, bíborfüggönyök vörös ajtók előtt, világító színes oszlopok, művészien faragott mennyezetek, köröskörül kertek, tele szellemnövényekkel és ritka illatokkal. S míg teljesen elmerült a bámulatteli szemlélődésben, hallotta, amint a tündér bekialt a csarnokba:

– Jertek elő, és üdvözljétek tiszteletreméltó vendégeket!

A bejáratnál nyomban négy tündérlányka jelent meg. Könnyű tollruha volt rajtuk, vállaikról lótuszszirmok bő köntösujjaként hullottak alá, lépésük tánc volt, járásuk lebegés, s szelíd fény ömlött el körülöttük, mint amilyen az őszi holdé. Amint meglátták Pao-jüt, virágarcukra csalódás ült ki, s szemrehányóan szóltak a nagy tündérhez:

– Azt hittük, Biborgyöngyöt, nővérkénket hozod látogatóba. kit már oly régóta várunk. Miért hozod ide helyette ezt a mocskos teremtményt, miért szennyezed be és szentségteleníted meg jelenlétével a tiszta lányok lakhelyét?

Szégyenkezve hallotta ezt Pao-jü, s legszívesebben azonnal elfutott volna. Hiszen tudta, hogy igazuk van, s e bájos lények

jelenlétében valóban türhetetlenül mocskosnak érezte magát. A nagy tündér azonban barátságosan kézen fogta őt, s mosolyogva így szólt a tündérlánykákhöz:

– Cselekvésem miértjét és hogyanját nem ismeritek. Ma tulajdonképpen valóban a Jung-kuo palotába akartam menni, amint azt nektek megígérttem, nővérekétekért, Biborgyöngyért. Amikor útközben a Ning-kuo palota előtt haladtam el, szembetalálkoztam a Jung-kuo és a Ning-kuo palota két ősenek szellemével. Kérve kértek, vegyem gondjaimba utódjukat, Pao-jüt. Százévnyi fény és dicsőség után családjukat pusztulás fenyegeti, és megannyi ükunokájuk közül Pao-jü az egyelen, aki becsülettel biztosíthatná nemzetségük fennmaradását. Bár kissé különc és könnyelmű természetű, szelleme és tehetsége a legszebb reményekre jogosít. Híján van azonban a megfelelő irányításnak. Azért hát nagyon kértek, óvjam őt az esztelen szerelmi hívságok és a fékezhetetlen ösztönélet veszélyétől, őrizzem meg a csapdáktól és kísértésektől, vezessem igaz ösvényre. Örökké hálásak lesznek nekem érte. A részvét indított reá, hogy idehozzam őt, s itt tapasztaltassam és felismertessem vele a földi lét érzéki örömeinek hívságosságát. Talán sikerül szellemét felébresztenünk, s így elérnünk, hogy intésemet eljövendő életében megszívlelje, és a veszedelmek ellen biztonságban legyen.

Amikor mondanivalóját befejezte, Pao-jüt a csarnokba vezette. Odabent a fiút olyan leírhatatlanul nagyszerű illat csapta meg, amelyet még sohasem érzett. Amikor ennek az illatnak eredete után kérdezősködött, a nagy tündér mosolyogva világosította fel:

– A te poréletedben ez a fűszer persze ismeretlen. Szent helyeken sarjadó és növekedő zsenge nemesfűvek és ritka fák különféle nedveiből nyerik ezt. A neve: Felhalmozott Illatok Párlata.

Asztalhoz ültek, és teát ittak, olyan pompás zamatút, amelyet Pao-jü még sohasem ivott.

– Hogy hívják ezt a teafajtát? – kérdezte.

– Ezer Piros Csöpp egy Mély Torokban – válaszolta a tündér.

– Bokra az Örök Illatok Barlangjainál, a Megszabadult Tavasz Hegyein nő, leveleit csodavirágok és varázsfűvek reggeli harmatában főzik.

– Kitűnő fajta! = dicsérte Pao-jü, bólintva fejével. Pillantása drágakövekkel kirakott lantokra, értékes háromlábú áldozati edényekre, régi festményekre, újszerű fali feliratokra esett; nem hiányzott itt semmi, ami egy kényelmes lakószoba berendezéséhez tartozik, még bársony törülőruhák is lógtak az ablakok alatt, hogy tábláikat időről időre meg lehessen tisztítani a portól. Aztán a kis tündérek nevét akarta tudni. A nagy tündér bemutatta neki őket: Boldog Álmok Tündére, Szenvedélyek Úrnője, Bánatos Vágyakozás Aranyos Lánykája, Megbosszult Szerelmi Neheztelés Bodhiszattvája.

Közben fiatal szolgálóleányok megterítettek. Gazdag lakomát szolgáltak fel, s kristálykorsókból pompás zamatú aranybort töltöttek ámbracsészékbe.

– Mi ez a pompás bor? – tudakolta Pao-jü.

– Százféle virág himporából, ezerféle nedvéből, egyszarvú vejéből és fönixmadár tejéből készül, a neve pedig Ezer Nagyszerűség Egyetlen Kehelyben.

Pao-jü nem fogyott ki a pohár szorgalmas üritgetéséből, sem dicséretéből. Ezenközben a teremben tizenkét táncosleányka jelent meg, s felsorakoztak az asztalnál.

– Milyen szövegre táncoljunk? – kérdezték a tündér.

– A Vörös Szoba álmáról szóló tizenkét énekre! – parancsolta a tündér.

A táncosleánykák engedelmesen meghajoltak, s tizenkét húru ezüstlantjaik halk szavú zenéjére és szantálfa csörgődobjaik ütemére énekelni és táncolni kezdtek. Hogy jobban értse, vendégének a tündér kezébe adatta egy szolgálóleánnyal a tizenkét ének írott szövegét, s így most ott ült a fiú, és miközben füle a zenére ügyelt, szeme a szöveget követte, hogy az előadás értelmét felfogja. De igyekezete hiábavalónak bizonyult. Bár a zene hatása alól nem vonhatta ki magát, de hogy ez a szöveg a maga sok rejtett fordulatával és burkolt célzásával mit is akar mondani, az teljességgel titok maradt előtte. Mivel azonban az énekelt daltam olyan finom és bájos volt, annyira le tudta bilincselni a szellemet, és annyira ittassá tudta tenni az érzékeket, lemondott arról, hogy zavaró kérdéseket vessen közbe, s csupán a zenére figyelt, gépiesen olvasva a szöveget.

Végre aztán befejezték a lánykák a tizenkét ének előadását.

Tulajdonképpen még egy záródalnak is kellett volna következnie, de a tündér, aki észrevette vendége álmos részvétlenségét, leintette őket.

– Hiába! – sóhajtott. – Nem ébredt fel a balga.

Pao-jü örült, hogy a tündér véget vetett a dolognak, és maga is sietve odakiáltotta a lánykáknak, hogy abbahagyhatják az éneklést. A lakomától és a sok bortól kimerültnek és álmosnak érezte magát, engedélyt kért tehát, hogy egy kicsit lefekhessék.

A tündér parancsot adott az asztal leszedésére, Pao-jüt pedig egy női szobába vezette. Olyan dús felszerelést, amelyet itt talált, megítélése szerint még soha életében nem látott. De ennél nagyobb meglepetés is várt rá. A szobában egy fiatal lányt talált, aki alakjára és szépségére nézve Pao-csajra hasonlított, pillantására és mozgására nézve azonban Kék Drágakőnek volt a mása. Még fel sem ocsúdott meglepetéséből, amikor a következőket hallotta a tündér szájából:

– Ó, hány és hány zöld ablakos belső szobában űz a léha fiatalság bűnös szerelmi játékokat e porból vétetett világ előkelőségeinek házaiban! Annak, hogy ilyen szeretettel törődöm veled, az az oka, hogy te vagy minden idők legnagyobb vétkezője a szerelemben.

Megrökönyödve dadogta erre Pao-jü:

– Tündér nővérem, tévedsz. Igaz ugyan, hogy a tanulásban lusta vagyok, s emiatt nemegyszer kiérdemeltem már szüleim szidalmát. De nem tudok róla, hogy vétkes lennék a szerelemben. Hiszen nagyon fiatal vagyok még, s azt sem tudom, mi az, hogy vétkes szerelem.

– Kétféle szerelmi vétkező van, testi és szellemi. Az előbbi fajta csak testi birtoklásra törekszik, érzéki kívánásában telhetetlen, és sajnálja, hogy nem teheti a világ valamennyi szép asszonyát és lányát a maga gyönyörének zsákmányává. Te nem ezek közé, hanem a második fajtához tartozol. A te kicsapongó kívánczóságod szellemi együttlétre törekszik a lányokkal, ezért szellembirodalmunk női szobáiban igen alkalmas volnál társnak, de a porból vétetett világban nem fognak megérteni, s gúny és megvetés tárgyává leszel majd. Meghatódtam két ősd kérésétől, s ezért országomba vezettelek, megittatlak csodateával és varázssorral, s megpróbáltalak felébreszteni szelleménekekkel.

Most hát húgomat, Ko-csinget hozom veled össze, hogy ma éjjel megossa veled ágyadat. Egyesülésetek számára kedvező a perc. Ennek az árnyékbirodalmunkbeli násznyoszolyának örömeiből lemérheted majd, milyenek a nászi szoba örömei a te porvilágodban. Mától fogva légy éber, és változtass eddigi lényeden! Fordítsd lelkedet Kung-ce és Meng-ce bölcs tanításai felé, s lépj határozottan a józan emberi értelem útjára!

Miután bevégezte, még néhány bizalmas közölnivalója is volt a „felhő- és esőérintkezés” szokásaival kapcsolatban. Aztán bezárta szobájának ajtaját. Pao-jüt teljesen megzavarták ezek a dolgok, de követte utasításait, s Ko-csinggel együtt hódolt annak a régi szokásnak, melynek részletes ábrázolása nyilván fölösleges lenne.

Egymásban annyi örömük volt, s egymást annyi becézésben és gyöngédségben kellett részesíteniük, hogy másnap reggel egyáltalán nem tudtak elszakadni. Kéz a kézben sétáltak ki a palotából, s messze vándorolva, teljesen egymásba feledkeztek. Anynyira elmerültek egymásban, hogy az útra nem is ügyeltek. Hirtelen vad tüskebozót és sűrű csalit közepén találták magukat, s látták, hogy farkasok és tigrisek az útítársaik. Aztán egyszerre csak vége szakadt az útnak.

Egy nagy, kavargó, fekete folyó partján álltak, s a folyó felett nem vezetett híd. S miközben haboztak, hova meneküljenek az őket üldöző fenevadak elől, hátuk mögül a tündér hangját hallották, aki figyelmeztetőn kiáltotta nekik:

– Megálljatok! Ne tovább! Vissza!

– Hol vagunk? – kérdezte Pao-jü.

– A boszorkányfolyónál – kiáltotta a tündér. – Ezer öl mély ez a folyó, és ezer mérföld szélességben kanyarog. Nincs csónak és nincs hajós, aki ebben az útvesztőben kiismerné magát, csak Mu Csü-si, az öreg révész tudna benneteket tutaján a túlsó partra átvinni. De aranyért és ezüstért meg nem teszi, csak akkor, ha ezt neki a Gondviselés parancsolja. Ha nem segít nektek, el vagytok veszve, s minden fáradozásom hiábavaló volt...

Még be sem fejezte beszédét, amikor nagy mennydörgés hallatszott a boszorkányfolyó felől, éjjeli lidércek és folyami ördögök egész raja emelkedett ki zúgva a habokból, s rémítő rikácsolás közben, nagy szárnycsattogással rontottak Pao-jüre, hogy

megragadják és a mélybe rángassák alá. Hideg veríték gyöngyözött a fiú testén, s nagy veszedelmében így kiáltott:

– Ko-csing, segíts!

S erre felébredt álmából. Ágyán a másik három szolgálóval együtt Gyöngyszem szobalány ült, gyöngéden átkarolta őt, és csititgatóan így beszélt hozzá:

– Ne félj, Pao-jü! Itt vagyunk!

Álmában Pao-jü olyan hangosat kiáltott, hogy még unokahúga, a szép Zsung asszony is meghallotta odakünn.

„Gyermekkori nevemet senki sem ismeri a házban – mondta csak úgy magának, elgondolkozva. – Hogyan szólíthatott hát álmában gyermekkori nevemen?”

Semmiképp sem tudta a dolgot megmagyarázni magának, de az álmodót sem merte megkérdezni.

HATODIK FEJEZET

*Pao-jü megpróbálja és megizleli a felhő és eső játékát.
A Ning-kuo palotában megismerkedik unokaöccsével,
Csin Csunggal*

Pao-jü egy ideig még egészen kimerülten feküdt nyughelyén, nem tudván szabadulni álomélménye hatásától. Miután erősítőül néhány korty fahéjlevest vett magához, felkelt s Gyöngyszem szobalány segítségével öltözni kezdett. Amint az éppen nadrágja kötőjét akarta megkötni, ujja véletlenül meztelen combjához ért, s akkor olyasvalamit tapintott, ami valamiféle hideg, nyálkás izzadsághoz volt hasonló. Ijedten húzta vissza kezét.

– Mi történt veled, uram? – kérdezte halkan. A fiú elpirulása s egy enyhe kézszorítás volt kérdésére a válasz. Nos, Gyöngyszem egyébként is éles eszű teremtes volt, azonfelül két évvel idősebb a fiúnál, maga is elpirult tehát, és nem kérdezősködött tovább.

Amikor aznap este Gyöngyszem megint segített a vetkezésben, véletlenül egy ideig egyedül maradtak a szobában.

– Ugye, nővérem, nem mondod el senkinek? – mondta kéréssel és ismét elpirulva Pao-jü.

– Tulajdonképpen mit álmodtál, uram, hogy ilyesmi történt veled? – kérdezte megértő mosollyal a lány.

– Egészen röviden nem tudom ezt neked elmondani. – És kezdett neki részletesen beszámolni arról, amit álmában átélt. Amikor elbeszélésében odáig érkezett, hogy a tündér a felhő- és esőkapcsolat szokásaira tanította őt, Gyöngyszem szégyenlősen eltakarta az arcát, és csak úgy pukkadozott a visszafojtott nevetéstől. Pao-jü mindig ilyen bizalmas viszonyban volt Gyöngyszemmel. A barátságos, csinos teremtetést valamennyi szobalány és szolgáló közül leginkább kedvelte. Gyöngyszem is tudatában volt a különleges bizalmi helyzetnek, melyre őt az anyahercegnő méltatta. Így hát a védencével való érintkezésben megengedhetett magának bizonyos szabadságot.

Röviden szólva, nem sokat habozott, hogy ahhoz az utasításhoz híven járjon el, amelyet a fiú a felhő- és esőkapcsolatra vonatkozóan kapott álmában, s azt vele mindjárt ki is próbálta. Szerencsére senki sem zavarta meg őket foglalatosságuk közben. Ettől a naptól kezdve a fiú többé nem mint szolgálóleányt, hanem mint bizalmasát kezelte a leányt, az pedig még az eddiginél is nagyobb odaadással viszonzta bizalmát.

Főnix asszony egy napon odaát, a Ning-kuo palotában volt látogatóban Csen hercegnőnél és annak menyénél, Zsung asszonynál. Pao-jüt a fiú kérésére magával vitte. A hölgyek szokás szerint háztartási ügyek körül forgó beszélgetését Pao-jü egy idő múlva elunta kissé. Zsung asszony, aki észrevette, hogy ifjú vendége nyugtalanul fészkelődik a székén, így szólt hozzá:

– Véletlenül itt van ma öcsém, aki után nemrég kérdezősködél. Most bizonyára a könyvtárban lesz. Ha kedved úgy tartja, eredj és köszöntsd őt!

Pao-jü sietve csúszott le a fűtött cserépdíványon elfoglalt helyéről.

– Miért nem hívatjátok ide? – kérdezte Főnix asszony. – Én is szeretném megismerni. Vagy talán nem szabad?

Igyekeztek őt lebeszélni kívánságáról. A fiú, mondták, igen

félénk és egyszerű lélek, egészen más, mint a Csia család hetyke és jóvágású ifjai. Csalódnék benne, és legfeljebb nevetne rajta. Főnix asszony azonban kitartott kívánsága mellett, és így az ő kedvéért odahívták Csin Csungot, mert így hívták a fiút. Főnix asszony igen kellemesen csalódott benne. A Pao-jünél valamivel később született fiú, aki most előtte meghajolt, és illedelmesen érdeklődött hogyléte felől, kiállta az összehasonlítást a vele nagyjából egykorú Pao-jüvel. Valamivel ugyan cingárabb volt nála, de alakját, csinos arcát, pillantása és mozgása elevenességét s kedves modorát tekintve csaknem felül is múlta. Csak éppen félénk és zárkózott volt kissé, akárcsak egy kislány.

Főnix asszony kézen fogta, maga mellé ültette, s nagy érdeklődéssel kezdte kérdegetni neve, kora, tanulása és mindenféle egyéb dolog felől. Kiséretéből közben néhány szolgáló a Jungkuo palotába sietett, hogy úrnőjük megbízásából utólagosan néhány ajándékot hozzanak át, amilyeneket ilyen késő találkozások alkalmával idősebbek szoktak fiatalabbaknak adni. Az úrnőjük és Zsung asszony közti bensőséges barátságra való tekintettel néhány különösen értékes ajándékot választottak, mégpedig egy kabátra való darab selymet és két aranymedalions, amelyek feliratai azt a kívánságot fejezték ki, hogy tulajdonosuk első legyen a vizsgáin. Főnix asszonynak még túlságosan jelentéktelennek is tüntek ezek az ajándékok, olyan nagy rokonszenvet érzett új unokaöccse iránt.

Amikor aztán a hölgyek hozzáláttak egy játszma sakkhoz, Pao-jü alkalmat talált rá, hogy unokaöccsével eltávozzék az asztaltól, s vele egy félreeső szobában zavartalanul beszélgethessen. A fiatalember igen nagy hatást tett rá. Amikor először pillantotta meg, egészen mélyen érintve gondolta magában: „Egy ilyen ember mellett aligha érek többet egy piszkos disznónál vagy egy rühes kutyanál! De hát éppen ebben van a gazdagság és az előkelő származás átkai! Ki tudja, talán ha én is, mint ő, egyszerű, becsületes hivatalnokcsalád rideg, szegényes körülményei között nőttem volna fel, már régóta megismertem volna őt, és nem töltöttem volna eddigi életemet haszontalan semmittevésben. Mert hát mit jelent gazdagnak és előkelőnek lenni? Ez a talmi cifra selyem, amit hordok, csak egy értéktelenebb lény üres, korhadó törzsét rejt. Ezek a dús lakomák, amelyekkel ma-

gamat nap mint nap táplálom, voltaképpen csak a romlott jellem mocskos pöcegödkrét takargatják. Gazdag és előkelő, ez a két fogalom egyebet sem jelent, mint mocskot és mérget!”

Az a fájó elmélkedés viszont, amelynek Csin Csung engedte át magát, amikor első ízben látta meg Pao-jüt teljes díszében és nagyszámú kíséretével, éppen ellenkező természetű volt: „Ó, milyen a balsors, ha az ember szegény, bár becsületes hivatalnokcsaládból származik! A szegénység átka éppen abban van, hogy áthághatatlan korlátot emel az őhöz hasonló és a magamfajta közé. Különben valószínűleg régóta élvezhettem volna társaságának előnyeit.”

Így mindkettőjüket kusza és balga elképzelések foglalkoztatták. Néhány bevezető kérdés után, melyek könyvekre és tanulmányokra vonatkoztak, csakhamar összemelegedtek. Pao-jüt olyan hevesen érdekelték új barátja családi körülményei, hogy ezek tudakolása közben teljesen megfeledkezett azokról a nyálánságokról és izes gyümölcsökről, amelyeket az asztaltól küldtek át nekik. Megtudta, hogy Csin Csung pillanatnyilag éppen nem tanul, mert eddigi házitanítója hónapok óta szabadságon van. Apja öreg, beteges, és hivatala túlságosan megterheli, így nem jut hozzá, hogy az ő nevelésével sokat törődjék. Az egyetlen, amit ez idő szerint tehet, az, hogy a már tanult anyagrészt ismételteti, eközben azonban, sajnos, nagy hiányát érzi egy jó barát társaságának, mert társaságában sokkal jobban megy a tanulás, mint egyedül.

– Pontosan ez az én véleményem is! – vetette gyorsan közbe Pao-jü. – Vagy nekünk itt egy családi magániskolánk olyan családtagok számára, akik nem engedhetik meg maguknak, hogy külön házitanítót tartsanak, vagy ilyet tartani nem akarnak. Apám kívánságára a közeljövőben egy ideig magam is oda fogok járni. Mert az én eddigi házitanítóm is néhány havi szabadságra ment, apám pedig nem akarja, hogy közben tétlenül üldögéljek, és azt, ami már rám ragadt, újra elfelejtsem. Már régóta abba az iskolába járnék, ha egy betegség nem jött volna közbe. Amellett nagyanyám is ellene volt eddig, mert úgy gondolja, hogy az olyan osztályban, amelyben sok a tanuló, csak rendetlenkedés folyik és féktelen csínytevés. Most azonban apám már ragaszkodik hozzá, hogy a lustálkodásnak vége szakadjon. Nem volna

kedved neked is beiratkozni a mi iskolánkba? Akkor együtt tanulhatnánk, és kölcsönösen segíthetnénk egymásnak. Nem beszélnél erről apáddal?

– Örömmel! Apám a minap is igen dicsérően szólott családi iskolátok kitűnő rendszeréről. Tulajdonképpen régóta az a szándéka, hogy felvételem érdekében eljárjon nővérem apósánál, Csen hercegnél. Szándéka végrehajtását azonban mindig csak halogatta, mert magas rokonságát nem szívesen zaklatta volna ilyen csekélység miatt; nem szeretne tolakodónak látszani. Ha azonban te, nagybátyám, úgy gondolod, hogy unokaöcséd valamelyest hasznodra lehetne az iskolában, mondjuk azzal, hogy elkeverné neked a tust, vagy tisztogatná az írószereidet, nem lendítenél-e akkor magad is ügyemen, s nem szólnál-e egy jó szót érdekemben? Milyen pompás volna, ha együtt tanulhatnánk! Amellett barátságunkat is tovább ápolnánk, és szüleinket gondoktól szabadítanánk meg. Többszörös haszonnal is járna tehát a dolog.

– Légy csak egészen nyugodt! Azonnal beszélek nagyanyámmal. Azonkívül előadjuk majd kívánságunkat Zsung nővérednek és Főnix sógornőmnnek, neked meg apáddal kell beszélned. Aztán majd meglátjuk, van-e a dolognak valami akadály.

Közben bealkonyodott, és eljött az óra, amelyben lámpást vesz kezébe az ember. Ezek ketten befejezték buzgó tanácskozássukat, csatlakoztak az asztaltársasághoz, s egy ideig még nézegették a hölgyek dominójátékát. Csen hercegnő és Zsung asszony elvesztette a játszmát Főnix asszonnyal szemben. Kötelezték magukat, hogy játékadósságukat harmadnap színielőadással egybekötött lakomával fogják kiegyenlíteni. Még egyszer asztalhoz ültek meguzsonnázni, aztán a vendégek elköszöntek.

– Ki fogja hazavinni Csin Csungot? – kérdezte Csen hercegnő a kíséretében levő nőket.

– Az udvarmester az öreg Csiao-tát bízta meg vele – válaszolták. – Az öreg megint leitta magát, és megszokott kutya rossz hangulatában van.

– Micsoda ügyetlenség, éppen ezt a pokrócgoromba öreget választani kísérőül! – vélte egyidejűleg Csen hercegnő is, valamint Zsung asszony is. – De visszavonni ezt a megbízatást csak azt jelentené, hogy még inkább ingereljük az öreget.

– A kocsi készen áll? – fordult kíséretéhez Főnix asszony.

– A nagy csarnok előtt várakozik – felelték neki. Főnix asszony elbúcsúzott, kézen fogta Pao-jüt, s a fényesen kivilágított csarnokon át, majd a hallgatag szolgák sorfala közt kocsijához ment.

A szolgák között ott állt az öreg Csiao-ta is, és részegségében a látogatók iránti tisztelet sem tarthatta vissza attól, hogy az ünnepélyes pillanatot rút zsémbeléssel és szitkozódással ne rontsa meg. Mérgét Laj-er udvarmester fejére öntötte:

– Hát illik ez – vicsorgott rá –, engem, öregembert, hideg télben, éjszakának idején kikergetni a házból? Ha valami kellemetlen szolgálatot kell ellátni, arra persze jó vagyok, kellemes szolgálatokra másokat választanak. Hát igazság ez? És egy ilyen otromba, vaksi teknősbéka még az udvarmestert játssza! De vigyázz csak magadra, hogy az öreg Csiao-ta fel ne emelje a lábát, és el ne tiporjon téged, nyomorult féreg!

Az öreg javában szitkozódott még, amikor Zsung úr a csarnok kijáratánál Főnix asszony mellé lépett, és kocsija ajtajához kísérté. Amikor az öreg a többiek szölongató figyelmeztetése ellenére se hagyta abba a szitkozódást, Zsung úr dühösen ráförmedt:

– Elhallgatsz-e végre? Megkötöztetlek és bezáratlak, amíg csak ki nem józanodsz! S aztán majd számolunk, hogy vajon száraz bőrrel úszod-e meg még egyszer!

De a felbőszült öreg nem juhászodott meg ura előtt. Fenyegetőleg odalépett hozzá, s felemelt hangon válaszolt neki:

– Barátocskám, te csak ne játszd a nagyurat az öreg Csiao-ta előtt! Az öreg Csiao-ta pocakja előtt még őseid se merészeltek megállni, hát akkor mit hápogsz itt, te pihés kiskacsa, te! Hol volna ma a ti egész dicsőségetek az öreg Csiao-ta nélkül? Kilencszer mentette ki ősedet a halál karmai közül! Ő halmozta fel egész gazdaságotokat. Hát ez a bánásmód a köszönet jó szolgálataimért? Ahelyett hogy tisztességesen megjutalmaznál, felfuvalkodsz, mint egy béka, s az urat játszod. A legkevesebb, amit elvárhatok, hogy befogd a szádat. Mert egyébként jó lesz vigyáznod, nehogy fehéren furakodjék pengém a testedbe, s piroosan jöjjön ki belőle!

– Miért nem rázzátok már le a nyakatokról ezt a veszedelmes,

vén gonosztevőt? – kérdezte unokaöccsétől suttogó hangon, kocsija belsejében ülve Főnix asszony, akit ez a kellemetlen jelenet igen kínosan érintett. – Hiszen veszélyeztetni az egész ház hírnevét, és nevetségessé tesz benneteket az emberek előtt!

– Igazad van – bólintott unokaöccse, Zsung, s parancsot adott, hogy kötözzék meg az öreget, és zárják egy üres fészerbe az istálló mellett.

Miközben elhurcolták, Csiao-ta hangos szóval kiabált, és tovább dühösködött:

– Az ősök templomába fogok elmenni, s a régi, nagy, öreg parancsolónál fogok panaszt emelni! Hadd tudja meg, miféle finom fajzatot hagyott utódul hátra! Versenyt üzekedsz, akár a buja kankutya, és paráználkodszt, mint a kakasok, azonfölül elkezdesz unokaöcsikékkal és sógorkákkal, belekotorsz a hamuba, az igen, ahhoz ért ez az átkozott fajzat. Ó, az öreg Csiao-ta ismeri a dürgést! ...

Ocsmány, elviselhetetlen beszéde ellen, melynek hallatára a nap is a felhők mögé bújt volna szégyenében, a fültanú lelke pedig meg akart szökni testbörtönéből, a szolgák, akik elhurcolták, nem tehettek egyebet, mint hogy száját rohadt szalmával és lóganajjal tömték be.

Főnix asszony és unokaöccse, Zsung, akik káromló beszédének minden szavát jól értették, úgy tettek, mintha mit sem halottak volna. Pao-jü azonban, amilyen ártatlan volt, nem állhatta meg, hogy útközben a kocsiban meg ne kérdezze Főnix asszonyt:

– Nővérem, tulajdonképpen mi az, hogy a hamuba kotorni?

Magából kikelve, amilyennek még sohasem látta, förmedt rá a fiatalasszony:

– Miféle ostoba kérdezősködés ez! Ahelyett hogy elengednéd a füled mellett egy ilyen iszákos vénember buta fecsegését, még kérdezed is! Megállj csak, elmondom a nagyanyádnak; majd kapsz érte!

– Drága nővérem, kérlek, ne mondd el senkinek! Soha többé nem teszek fel ilyen buta kérdést – könyörgött Pao-jü ijedten. Kérdését természetesen nem is tette volna fel, ha sejtette volna, hogy a hamuba kotorni kifejezéssel az após és menyé közötti tiltott érintkezést jelölik.

– Rendben van, kicsikém! – nyugtatta a fiút, gyorsan meg-

enyhülve, Főnix asszony. – És ha majd otthon leszünk, beszéllek nagyanyáddal, és megkérem, segítse hozzá a kedvedért unokaöcsédet, Csin Csungot, hogy felvegyék az iskolába.

HETEDIK FEJEZET

Az unokafivér megtekinti unokanővére aranytalizmánját. Az unokanővér megtekinti unokafivérének kötálizmánját

Harmadnap tehát nagy lakoma és színielőadás volt a Ning-kuo palotában a Jung-kuo palotabeli rokonság tiszteletére. A nagy forgatagban Pao-jünek erősen hiányzott Pao-csaj. Napok óta nem látta már a lányt. Még mindig nincsen egészen jól, a szobát őrzí, mondták neki. Vágyott rá, hogy megint beszélgessen vele, s ezért már kora délután, amikor a társaság többi része még együtt maradt, hazakisérte nagyanyját a Jung-kuo palotába, hogy aztán kerülő utakon és mellékösvényeken, lerázva kíséretet és kellemetlen felvigyázókat, a körtés kerthez lopakodjék.

Először illedelmesen köszöntötte Hszie nénit, aki szolgálóleányaival együtt valami kézimunkán dolgozott. A néni szívből jövő örömmel ölelte őt magához.

– Igazán nagyon aranyos vagy, hogy ilyen hideg időben is átjössz megnézni, hogy van a nénid! De gyorsan fel a jó meleg kangra! És aztán erősítőül igyál egy csésze jó forró teát!

– Itthon van Hszie Pan fivérem? – kérdezte Pao-jü.

– Ó, azzal a tekergővel annyi baj van – sóhajtott a Hszie néni.

– Zabla és kötőfék nélküli mén ő. Egyetlen napig sem lehet ott-hon tartani a szobában.

– Unokanővérem jobban van már?

– Köszönöm, jobban. Nagyon kedves volt tőled a minap, hogy átküldtél hogyléte felől érdeklődni. Most a szobájában van. Bemehetsz hozzá és meglátogathatod. Nála-melegebb van, mint itt. Később magam is odamegyek. Előbb azonban el akarom rakni itt a munkámat.

Pao-jü nagyon is szívesen engedett a felszólításnak. Gyorsan lecsúszott a kangról, és sietve osont ki ahhoz a szobához, amelynek ajtaját piros brokátfüggöny védte. Felemelte a függönyt és belépett. Ott találta Pao-csajt a cserépdíványon ülve, és ugyancsak tüvel és cérnával foglalatoskodva.

Haját laza kontyban tűzte fel fejére. Fekete volt, mint a lakk, és úgy csillogott, mint az olaj. Mézsárga, meleg szoknya volt rajta, kétszínű arany és ezüst mókusprémmel szegélyezett mellény és hagymaszínű, kivágott rövid tunika. Ajkának festékre nem volt szüksége, sem szemöldökének ecsetre, arca fényes volt, mint az ezüstcsésze, szeme vízen úszó mandulához hasonlított. Azt, hogy annyira szűkszávú és megfontolt beszédű volt, az emberek gyakorta póznak és kényeskedésnek vették. – Óvakodom az ostobaságoktól – szokta ő maga mondani, ha megfontoltságáról esett szó.

– Újra egészséges vagy, nővérke? Jól érzed magad? – kérdezte Pao-jü.

– Köszönöm. Sokkal jobban vagyok – válaszolta a lány, s hellyel kínálta meg maga mellett a cserépdíványon. Kakadu szobalány parancsot kapott, hogy teát töltsön. Majd egy-két szokványos illendőségi kérdés esett arról, hogyan érzi magát a nagymama, mit csinálnak a nagynénik és az unokanővérek, s aztán a beszélgetés végre személyessé vált. A lány pillantása most megakadt a fiú nyakában lógó ötszínű zsinóron meg a rajta fityegő ékkövön.

– Annyit hallottam a kövedről. Szabadna egyszer közelelről megnéznem? – kérdezte. Amíg beszélt, közelebb húzódott a fiúhoz. Az is egy kicsit közelebb csúszott hozzá, levette nyakából a zsinórt a kövel, és a lány kezébe adta. Pao-csaj figyelmesen nézegette a tenyerén fekvő fényes holmit: akkora volt, mint valami verébtójas, tompa, vöröses fényben csillogott, mint könnyű reggeli felhők, a tapintása pedig sima volt, mintha megkegyesedett tejfől volna. Köréje finom szálú védőhálót fontak. A kő elülső oldalán parányi pecsétírással ezek a szavak állottak: „Átható szellemi erő drágaköve.” Alatta pedig két négyjegyű sorban:

*El ne veszítsél, el ne feledjél!
Nagyszerű élet – tartós siker.*

A kő hátoldalára három négyjegyű sor volt metszve:

Először: elüzöm a kísérteteket.

Másodszor: meggyógyítom lelked kínjait.

Harmadszor: hírt adok a jó- és balsorsról.

Elgondolkozva zümmögte Pao-csaj kétszer is maga elé:

El ne veszítsél, el ne feledjél!

Nagyszerű élet – tartós siker.

Aztán felnézett a mellette álló Kakadu szobalányra:

– Mit állsz itt ilyen bambán, s tátod a szádat, ahelyett hogy teát töltenél nekünk? – kérdezte.

Kakadu kuncogva felelt:

– Az a két sor, amelyet az imént mormoltál magadban, úrnőm, nagyon ismerősnek tűnt nekem; pontosan illik ahhoz a két verssorhoz, amely a te nyakadban lógó aranytalizmánba van metszve.

– Igazán? – kérdezte sietséggel Pao-jü. – Te is talizmánt viselsz, ugyancsak nyolc írásjellel, éspedig hasonlókkal? Mutasd! Mutasd!

– Ostobaság! Ugyan mit hallgatsz arra, amit ez fecseg! – tért ki Pao-csaj nevetve a kérdés elől.

De Pao-jü nem hagyta békében.

– Hiszen én is megmutattam neked a talizmánomat! Tedd meg, nővérkém, légy szíves, nagyon kérlek! – rimázkodott.

Pao-csaj nem állhatott tovább ellen.

– Hát igen, igaz. Én is viselek talizmánt. Ha a szerencsefelirat nem volna rajta, bizony nem hurcolnám magammal nap mint nap az otromba, nehéz jószágot.

Így szólván, nyakláncát kikapcsolta, s előhúzta a keblébe, ruhájának szegélye alá rejtett, gyöngyökkel és ékkövekkel kirakott, nehéz, tömör aranymedalionszerű tárgyat. Pao-jü átvette tőle, s feszült érdeklődéssel tartotta szeme elé. Valóban, elől- és hátul- felirattal látott négy-négy írásjegy volt látható, a következő jelentéssel:

El sose hagyjál, el sose vessél!
Pompás ifjúság – tartós szépség.

Pao-jü kétszer is elmondta magának fennhangon a két mondatot.

– Pontosan illenék az én kövem mondataihoz, s azokkal együtt kettős mondást alkotnak! – kiáltott fel meglepetéssel.

– Egy ótvaros szerzetes adta valaha neki ezeket az írásjegyeket, s azt tanácsolta, véssesse őket aranymedalionra – karattyolt közbe fontoskodón Kakadu.

– Jól van, rendben van! Inkább azon igyekezz, hogy teát tölts! – szakította félbe Pao-csaj.

– Honnan jössz most? – fordult aztán látogatójához, hogy beszélgetésüket elterelje erről a kényes témáról. Pao-jü azonban nem figyelt kérdésére, annyira lekötötte figyelmét az a sajátos illat, amelyet a lányon érzett. Hiszen talizmánjaik megtekintésekor szorosan egymás mellé ültek.

– Miféle illatszert használsz, nővérem? – akarta tudni a fiú. – Sohasem éreztem még ilyet.

– Illatszert? – kérdezte a lány bizonytalanul. – Jó ruháimat nem szoktam illatszerekkel telefüstölni. – Aztán elgondolkodott egy kissé, s gyorsan így folytatta: – Bizonyára annak az orvoságnak a szaga lesz, amelyet ma reggel vettem be.

– Mi az orvosságod neve?

– A Hideg Balzsam Labdacsai.

– Ó, hadd kóstoljam meg én is ezeket a jószagú labdacsokat! – rimázkodott a fiú.

– Ostoba fickó! – tört ki a nevetés a lányból. Kívülről egy szolgáló hangja jelentette:

– Itt van Lin kisasszony!

Rögtön utána Kék Drágakő lépett be.

– Ó, nyilván zavarok! – mondta mosolyogva, a párocskára vetett futólagos pillantással. Pao-jü felállt, és udvariasan felkínálta helyét a cserépkályhapadkán.

– Ugyan miért závarnál? – jegyezte meg Pao-csaj közömbösen.

– Csak úgy gondoltam. Ha tudtam volna, hogy bátyánk itt van, természetesen nem jöttem volna.

– Nem egészen értem, mire gondolsz – felelte Pao-csaj hidegen.

– Arra gondolok, hogy sokkal rendesebb volna tőled, ha nem valamennyiünkhöz egyszerre járnál látogatóba, s aztán egyikünkhöz sem, hanem inkább egyik napon hozzá, másik napon hozzám. Ilyen módon inkább biztosítva volna a kellemes változatosság és a megfelelő beosztás is. Az ember így sem elhagyott-nak, sem megrohantnak nem érezné magát. Olyan nehéz ezt megérteni?

– Havazik odakünn, ugye? – terelte másra a szót Pao-jü, Kék Drágakő piros gyapjúkendőjére mutatva.

– Már jó ideje – hallatszott kívülről dadájának, Li mamának a hangja, aki maga is átkísérte Kék Drágakőt.

– Ugyan légy olyan jó, hozd el nekem odaátról a viharköpenyemet! – kiáltotta ki a fiú.

– Aha, mihelyt megérkezem, természetesen máris mennie kell – jegyezte meg csípősen Kék Drágakő.

– Ugyan ki mondta, hogy mindjárt el akarok szaladni? Hiszen csak azt akarom, hogy később, ha majd menni kell, itt legyen a köpeny – nyugtatta a fiú túlságosan érzékeny unokanővérét.

Az unokafivér és a két unokanővér átment a szomszédos szobába, ahol időközben Hszie néni asztalt terített mindenféle édességgel és nyalánksággal.

Pao-jü nemrégiben nagyon dicsért egy lúdlábból és kacsanyelv-ből készült ételt, melyet először Csen hercegnőnél szolgáltak fel neki. Az ő kedvéért Hszie néni ilyet is készíttetett.

– De egy kis borral még jobban ízlik – jegyezte meg az elkényeztetett Pao-jü. Erre aztán Hszie néni a legjobb borból hozatott, ami csak a házban volt.

– Bort inkább ne! – tiltakozott dadája, Li mama.

– Csak egyetlen csészével! – rimázkodott Pao-jü.

– Nem! – ragaszkodott az álláspontjához szigorúan Li mama.

– Ha anyád vagy nagyanyád itt volna, akkor felölem ihatnál akár egy egész korsóval is. Így azonban én felelek érted, én pedig nem akarom, hogy még egyszer előforduljon velem olyasmi, mint a múltkor, amikor csak egyetlen percre néztem máshová, s közben valami bolond bort tett eléd. Naphosszat hallgathattam aztán emiatt a szemrehányásokat. Nem is képzeled, taj-taj, mi-

Ilyen haszontalan kölyök ez amúgy is, hát még akkor miket nem csinál, ha egy csepp bort is ivott – fordult Hszie nénihez.

– Jól van, no, légy csak nyugodt, öreg jószág! – nyugtatgatta őt nevetve Hszie néni. – Igyál egy csészével magad is. Ilyen időben jót tesz a bor, óv a meghűléstől. Én majd vigyázok rá, hogy sokat ne igyék, nagyanyjával szemben a felelősséget pedig én veszem magamra.

Li mama beadta a derekát, s a személyzeti szobába vezettette magát, hogy részt vegyen az általános borkóstolgatásban.

– De nagyon kérem, hideg bort! – szólalt meg újra Pao-jü. – A melegítettet nem tartom valami sokra.

– Csak melegítettet engedek neked – zárkózott el kívánsága elől Hszie néni. – Hideg bortól irás közben reszket a kéz.

– Odahaza naponta van alkalmad tudásodat gyarapítani, s még a bor természetét sem ismered? – jegyezte meg egy kissé gúnyosan és kotnyelesen Pao-csaj. – A bor forróságot okoz, és fejébe száll az embernek. Ezt a hatását azonban ki lehet küszöbölteni, ha az ember forrón issza. Ezzel szemben a hideg bor meg-alvad az ember testében, s ártalmas hatást fejt ki mind az öt belső szervünkben..

Amit egy ilyen szép száj mondott, az természetesen csak okos és helyes lehetett, s Pao-jü melegített bort kért magának.

Egy csészénél persze nem állott meg. Miután szigorú felvigyá-zója, Li mama távozott. Hszie néni állandó biztatása mellett kedvére ihatott. Végül is estefelé már be volt kissé csipve, s a bortól olyan fáradtság vett erőt rajta, hogy legszívesebben elfo-gadta volna Hszie néni meghívását, aki hívta, hogy mindjárt aludjék is ott az éjjel, az ő házában. De Kék Drágakő, aki nem vette szívesen, hogy ilyen bizalmas viszony alakul ki a fiú és a Hszie család között, megakadályozta a dolgot.

– Nem gondolnál végre már a távozásra is? – kérdezte tőle. Pao-jü bágyadt, ferde pillantást vetett rá.

– Ha te mész, én is megyek – mondta.

Erre aztán Kék Drágakő azonnal felállott és elbúcsúzott. Példáját a fiú vitézül követte, s viharköpenyét kérte. Amikor Hó-kacsa szobalány a vörösbarna majomszőrből készült, széles ka-rimájú nemezkalapot kissé ügyetlenül borította lehajtott fejére, a fiú letépte a kalapot a fejről, s dühösen förmedt a lányra.

– Majd én! – mondta Kék Drágakő, fürgén odaugorva. Paojü örömmel bírta magát a lány kezére. Milyen gyöngéden és óvatosan babráltak finom ujjai a fiú üstökében! A kalapot ügyesen úgy helyezte a fejére, hogy frizurája nem csúszott félre, a kalap belső széle pontosan illeszkedett a fiú homlokpántjába, s az üstökébe font dió nagyságú piros bársonybojt kifityegett a karima alól.

Odaát tekintettel voltak kissé mámoros állapotára, s nem is hívták vacsorához, hanem rögtön ágyba küldték. Szobájában Tarka Felhő szobalány várt rá.

– Na, szép kis íródeák vagy te is, uram – köszöntötte nevetve, s íróasztalára mutatott, ahol az írószer pontosan ugyanúgy hevert, ahogy reggel odakészítette neki. – Reggel nagy garral odaállítottál tust keverni. Írtál is három egész írásjegyet, aztán elfutottál, és egész nap hiába lestelek. Most aztán tessék gyorsan munkához látni, s addig írni, míg csak el nem fogy a tuskészlet!

– S hol vannak azok az írásjegyek, amelyekről beszélsz? – tudakolta a fiú.

– Ejnye, de be lehetsz csípve, uram! Hiszen ma reggel, amikor elmentél, azt parancsoltad nekem, hogy írásjegyeidet függeszsem ki az ajtógerendára. Magam másztam fel a létrán, s végeztem el neked ezt a munkát. Az ujjaim is belegémberedek abban a hidegben.

– Persze, most már emlékszem. Add ide a kezed! Megmelegítem a magaméban!

Kézen fogta a lányt, s maga után húzta az ajtó elé, hogy megsejmelje az ajtógerendán az írásjegyeket. Épp arra jött Kék Drágakő.

– Édes nővérem, légy szíves, mondd meg, de egészen őszintén, a három közül melyik írásjegy sikerült szerinted a legjobban? – tette fel neki a kérdést, feszülten várva a választ.

Kék Drágakő feltekintett. Ott díszelgett három írásjegyben a következő felirat: „Műveltség Illatának Bíborszobája”.

– Úgy találom, valósággal mesteri mind a három írásjegy – dicsérte mosolyogva. – Nem festenél az én szobám számára is egy ilyen szép feliratot?

– Ugyan, eredj! Te csak gúnyolódsz velem. Hol van tulajdonképpen Gyöngyszem?

Tarka Felhő lebiggyesztette a száját, és az ágyra mutatott. Gyöngyszem ott tette kényelembe magát. Felöltözve feküdt, a látszat szerint mély álomba merülve.

– Eléggé korán van még az alváshoz – jegyezte meg a fiú nevetve. Aztán elgondolkozott.

– De hol is vannak azok a tőröslepények, amelyeket odaát az ebédnél magamnak félretettem? Arra kértem Csen sógornőmet, küldjön át nekem néhányat, mert este szeretném megenni. Neked szántam őket, mert tudom, nagyon szereted!

– Mindjárt gondoltam, hogy nekem szántad őket, s már előre örültem, milyen finomak lesznek majd este. De aztán jött Li mama, és mindet elvitte. Azt mondta, eleget ettél belőlük, s inkább unokájának adja őket.

Egy másik szobalány teát hozott neki.

– Lin unokanővéremnek is adjatok egy csésze teát! – parancsolta a fiú.

– Hát ő már régen elment – világosították fel nevetve.

Csak egy kortyot ivott, aztán abbahagyta.

– Hiszen én ma reggel juharteát forráztam, s külön megmondtam, pároljátok át háromszor-négyszer is, mert úgy lesz meg az igazi zamata. Miért adtok nekem most másféle teát?

– Készítettem neked, uram, juharteát egy kannával – válaszolta a szobalány –, de Li mama megitta.

Tajtékozó dühvel vágta a földhöz Pao-jü a teli teáscsészét, úgyhogy csörömpölve hullott szét cserepekre, a benne levő tea pedig a szobalány szoknyájára ömlött.

– Li mama! Mindig Li mama! Hát ki ő, hogy mindenki csak lapul előtte, s azt se tudja, hova legyen a tisztelettől? Amikor csecsemő voltam, szoptatott egy kicsit, ennyi az egész! Ettől még nincs joga ahhoz, hogy itt úgy viselkedjék, mintha ő volna az anyahercegnő maga. El kell kergetni az ilyet a háztól! Akkor aztán mindnyájunknak jobb lesz majd! – S azon nyomban szaladt volna panaszkodni a nagyanyjához, ha közbe nem lép Gyöngyszem szobalány. Gyöngyszem csak tettette az alvást. Azt akarta, hogy ha majd a fiú hazajön, felingerli egy kis játszadozásra és enyelgésre. Úgy tett, mintha a három írásjegyre és a tőröslepényekre vonatkozó megelőző eszmecserét nem hallaná. De a földhöz vágott teáscsésze csörömpölésére fürgén talpra szökkent,

hogy lecsillapítsa a fiút. Épp akkor érkezett oda egy szolgálóleány, s az anyahercegnő megbízásából a zaj oka után érdeklődött.

– Semmi különös nem történt – előzte meg gyorsan a fiút Gyöngyszem. – Teát akartam tölteni, s megcsúszott a lábam, mert hó volt a cipőtalpamon. Közben kiejtettem kezemből s eltörtem a csészét.

Amikor pedig a szolgálóleány megint kiment, Pao-jühöz fordulva így folytatta:

– Kérlek, uram, ha el akarod kergetni Li mamát, akkor elmehetünk mindjárt mi, többiek, is. Bizonyára könnyen találsz olyanokat, akik helyünket jobban betöltik.

A fiú elhallgatott, s hagyta, hogy levetköztessék és ágyba fektessék. Olomsúlyú szemhéja azonnal lecsukódott. Gyöngyszem nem felejtette el levenni nyakáról a zsinórt a kötálmánál, s azt egy zsebkendőbe csavarva, gondosan fejpárnája alá tette, hogy másnap reggel a kő jó meleg legyen, és csupasz nyakához érve, ártalmas lehülést ne okozzon.

Másnap reggel beállított a Ning-kuo palotából Pao-jü unokaöccse, Zsung, sógora, Csin Csung kíséretében, hogy bemutassa az anyahercegnőnek. Az öreg hölgy, akárcsak a ház többi aszszonyai, el volt ragadtatva a fiatalembertől. Ott marasztották ebédre, s távozáskor ajándékokkal halmozták el. Az anyahercegnőtől pénzes erszényt kapott, s az irodalom istenének aranysozbrát. Úgy látta, megfelelő pajtása és tanulótársa lesz Pao-jünek, s szívesen adta beleegyezését, hogy felvegyék a családi iskolába.

– Te messze laksz innét – mondotta neki –, s fagyban vagy hőségben nem szívesen teszed majd meg a nagy utat. Olyankor minden további nélkül itt maradhatsz, s amíg csak akarsz, el-lakhatsz nagybátyádnál, Pao-jüncél. Jobb, ha kettesben itt tanultok a háznál, mint hogy ha valami lusta kölykökből álló bandához csatlakoztok.

Csin Csung apja szerfőlött boldog volt a fogadtatástól, amelyben fiát az előkelő rokonság részesítette, s örült, hogy a tanulás kérdése is megoldódott anélkül, hogy le kellett volna tudnia a pártfogást kérő terhes látogatást. Tudta, hogy abban az iskolában, amelynek olyan híres konfuciánus iskolámester a vezetője,

mint amilyen a sok érdemet szerzett öreg Csia Taj-zsu, fia a legjobb kezekben van. Azt persze nem kerülhette el, hogy az iskola vezetőjénél pénzajánlékkal egybekötött illendőségi látogatást ne tegyen. Ebből az alkalomból nem akart azért feltűnően elmaradni a többi tanuló jobb módú öregapja mögött. A jelentéktelen kis rendőrpáncsnoksági titkár számára mindez azt jelentette, hogy addig-addig számolgatott és takarékoskodott mindenén, amíg csak össze nem kuporgatta a rangjához illő huszonöt ezüstszeletnyi belépési ajándékot. Miután az apa és fia az iskolavezetőnél tiszteletét tette, s ajándékát átnyújtotta, egy Pao-jü által kiválasztott szerencsés kalendáriumi napon a nagybácsi és unokaöccse elindult együtt a családi iskolába. Hogy azután itt az iskolában kevéssel később miféle zajos eset játszódott le, arról a következő fejezet fog beszámolni.

NYOLCADIK FEJEZET

Csia Cseng úr leszidja félresikerült sarját. Komisz kölykök nagy felfordulást visznek végbe az iskolában

Eljött a kalendáriumban kiválasztott nap, amelyen először mentek együtt iskolába. Gyöngyszem szobalány már korán felkelt, odakészítette urának az írószereket és a könyveket, s ágya szélén kuksolva, szomorú hangulatban várta ébredését. Közben Gyöngyszem öltöztette, a fiú figyelmét nem is kerülte el a szobalány bánatos arca.

– Nővérem, miért olyan szomorú ma a tekinteted? – kérdezte. – Remélhetőleg nem érzed magadat háttérbe szorítottnak vagy fölöslegesnek, amiért most iskolába megyek?

– Szó sincs róla – válaszolta mosolyogva a lány. – Tanulni kell, anélkül semmire sem megy az ember. Csak arra gondoltam éppen, hogy a tanulást sem szabad túlzásba vinni. A tanulóval úgy van, mint az evéssel: a túlzás megárt belőle. Gondolnod kell az egészségedre is, s időnként egy kis pihenőt kell engedned magadnak. Tanulás közben csak könyveiddel gondold,

a pihenés óráiban azonban gondold egy kicsit azokra az emberekre is, akik odahaza vannak, s közel állnak hozzád. És még egyet: ne hagyj, hogy tanuló társaid csínytevésekre csábítsanak, és ne keveredj perpatvarokba! Tudod, apád nem ismer tréfát. Nagyon fontosnak éreztem, hogy ezeket még megmondhassam neked, mielőtt elmész.

Pao-jü ígérte, hogy megszívleli tanácsait.

– Lehet, hogy fájni fogsz a tanteremben – folytatta a lány.
– Mindenesetre becsomagoltam részedre még egy meleg szőrmekabátot, s egy lábmelegítőt és kézmelegítőt is vitetek a legényeddel. De ezeket a holmikat kérned is kell, ha fázol. Mert magától ez a lusta népség még a kezét sem mozdítaná éretted. Gondold az egészségedre!

– Köszönöm. Majd vigyázok magamra. Neked azonban, amíg én oda vagyok, nem kell folyton itt ülnöd a szobában, hiszen halálra unod magad. Eredj át unokanővéremhez, Kék Drágakőhöz; s beszélj vele!

Gyöngyszem tanácsára távozása előtt még a nagyapjától és szüleitől is elbúcsúzott. Utoljára következett a sorban apja, a szigorú Csia Cseng úr. Ma véletlenül korán jött haza hivatalából, s abban az órában éppen könyvtárában ült, néhány látogatójával beszélgetve. Társalgásuk közben lépett be fia, leborult előtte *csing-an* köszöntésre, és jelentette, hogy iskolába megy. Cseng úr megvető mosollyal mérte végig fiát.

– Ugyan, mit szégyenítesz meg ezek előtt a nagyérdemű urak előtt – szólt gúnyosan –, iskolába menésről szájalva nekem! Felőlem eredj a magad gyerekjátékai után, de engem, légy szíves, hagyjál békében! Jelenléted bemocskolja ezt a tiszteletet érdemlő helyet.

– Ne olyan szigorúan, kedves, régi barátunk! – fordultak hozzá barátságos szóval látogatói, akik felkeltek helyükről. – Hadd menjen csak a mi ifjú öcsénk az iskolába! Bizonyára hamar levetkezi majd gyermeki mivoltát, s két-három röpke év alatt fényes nevet szerez magának. Te pedig, nagyrabecsült öcsénk, ne késlekedj, s köszönjél, mert nemsokára ebédidő van már.

S a nagyérdemű urak közül kettő közrefogta Pao-jüt és kivezette.

– Kik a kísérői? – szolt ki Cseng úr fiának kíséretéhez, mely odakünn az ajtó előtt várakozott. Négy erős legény rohant be, térdet hajtva és csing-an köszöntésre borulva. Cseng úr a legnagyobbikhoz fordult, akit Li Kujnak hívtak, s Li mamának, a dadának és szobaasszonynak fia volt. – Ti vagytok hát, legények, felelősek érte! Mert hát mit tanult ő eddig? Szóvirágokat és zavaros frázisokat! Még a hasa is tele van válogatott neveletlenségekkel! De várjatok csak! Mihelyt ráérek, először is benneteket vetkeztetlek pörére, azután ezzel a haszontalan kölyökkel számolok!

Riadtan tépte le Li Kuj a sapkáját, s homlokát a padlóra hajtva, ezt dadogta:

– Öreg parancsoló, a féreg nem olyan vakmerő, hogy hazudjék neked, de a fiatal parancsoló valóban tudja már a szent *Si king*-nek, a „Dalok könyvé”-nek három szakaszát betéve. Eljutott addig a helyig, ahol a szarvasról van szó, amely a messzeségbe bődül, s a lótuszszíromról, amelyet a hullámok sodornak.

Idézete harsány nevetést váltott ki a nagyérdemű urakból. Még maga Cseng úr sem tudta megőrizni szigorú ábrázatát, és kénytelen volt mosolyogni.

– És ha harminc szakaszt tudna is a *Si king*-ből, az is éppoly merő szélhámosság és szemfényvesztés volna, mint hogyha valaki, aki a harangot lopta el, betömné a fülét, és süketnek tettetné magát – mondotta. – Add át az öreg iskolamesternek szívélyes üdvözlétemet, s mondd meg neki, ne pazarolja erejét a *Si King*-re és az ahhoz hasonló haszontalan régi limlomra, hanem mindenk előtt a Négy Könyvet tanítsa, és magyarázza meg olyan alaposan, hogy tanulói a szöveget előlről hátra és hátulról előre egyaránt betéve tudják. Ez volna a fődolog.

– Igen, uram – mormolta buzgón Li Kuj, s minthogy az öreg parancsoló nem mondott semmi egyebet, társaival együtt sietve kivonult a teremből. Pao-jü odakünn várt rájuk, magányosan és elhagyatottan álldogálva.

– Hallottad, testvérkém? – kérdezte tőle útközben Li Kuj. – Pörére vetkeztet és elveret bennünket. Másutt a szolgára is esik uráról némi fény és tisztesség. Mi viszont hiába fáradozunk szolgálatodban, mert csak szidalom és verés a bér, amit nyerünk. Jó volna, ha a jövőben méltányosabban bánnál velünk.

– Ne vedd szívedre, kedves jó bátyám! – mondta Pao-jü barátságosan. – Legközelebb majd kimutatom elismerésemet jó szolgálataidért, s vendégségbe hívlak magamhoz.

– Ez túlságosan is nagy megtiszteltetés lenne számomra, kis családfőm! Elég nekem, ha meghallgatsz, amikor egyszer-egyszer mondani akarok valamit neked.

Visszaérkeztek az anyahercegnő lakóterületére. Az öreg hölgy éppen Csin Csunggal beszélgetett, aki eljött Pao-jüért. Újbóli búcsúzkodás után a nagybácsi és unokaöccse elindultak az iskolába. Pao-jünek azonban hirtelen eszébe jutott, hogy még unokanővérétől, Kék Drágakőtől is el kell búcsúznia. Lépteit tehát újra a zöld pavilon felé irányította. Unokanővérét a tükör előtt találta, fésülködés közben. Amikor megtudta, hogy a fiú iskolába megy, mosolyogva és enyhe iróniával mondta:

– Iskolába? Nagyszerű. Egyszer majd bizonyára sokra viszed még, s a holdpalotában fogsz fahéjvirágot szedni. Kár, hogy nem kísérhetlek el.

– Édes mej-mej, ugye vársz a vacsorával, míg haza nem jövök az iskolából? – rimázkodott a fiú. – És szeretnék neked az arcfestésnél is segíteni, akárcsak eddig. Várj vele, kérlek, míg haza nem jövök!

– Nem akarsz még Pao-csaj unokanővéredtől is elbúcsúzni? – kiáltotta utána Kék Drágakő, amikor a fiú elment. Pao-jü csak mosolygott, s unokaöccsével együtt most már valóban elindult az iskolába. Ezt annak idején még az első Jung-kuo herceg alapította, s szándéka az volt vele, hogy főleg a család szegényebb tagjainak sarjai tanuljanak benne, akik nem engedhetik meg maguknak a fényűzést, hogy házitanítót tartsanak. Az iskolát olyan családtagok hozzájárulásaiból tartották fenn, akik hivatalra és méltóságra jutottak. E hozzájárulásokból a tanulók ingyenes tanításon kívül ingyenes ellátásban is részesültek. Iskolavezetőnek az alapítvány rendelkezése szerint mindenkor egy idősebb, érdemes és a konfuciánus erényekben kipróbált iskolamestert választottak.

Ettől a naptól kezdve, amelyen először mentek együtt iskolába, Pao-jü és Csin Csung elválaszthatatlan barátok lettek. Együtt jöttek, együtt mentek, egymás mellett ültek tanulás közben, és egymás mellett álldogáltak a szünetekben. Az anyahercegnő úgy

bánt Csin Csunggal, mintha vér szerinti unokája vagy vér szerinti testvére unokája lett volna. Gyakorta három vagy öt napig is vendégül marasztalta házában, s nagylelkűen még ruhaneművel és egyéb szükséges dolgokkal is segítette. Két hónap se telt el, s Csin Csung a Jung-kuo palotában már mindenkivel olyan bizalmas viszonyban állott, mintha maga is a családhoz tartozott volna.

Pao-jü nem sokat törődött az ésszel és a logikával, ha arról volt szó, hogy eleget tegyen valami hangulatának, szeszélyének. Így hát nagybácsi léteére unokaöccsének testvérbarátságot ajánlott fel.

– Egyidősek vagyunk, s hozzá még ugyanazon ablak előtt tanulunk. Mit őrizgessük hát a nagybácsi és unokaöcs között illő szertartásos távolságot? Nevezzük egymást a jövőben barátnak, testvérnek!

S addig rágta a másik fülét, míg csak Csin Csung le nem küzdötte kezdeti félénkséget, s el nem fogadta ajánlatát.

A családi iskolának csaknem valamennyi tanulója a családhoz tartozott, s egymással közelebbi vagy távolabbi rokonságban állott, de amint ezt egy közmondás igen találóan mondja, legyen a sárkánynak kilenc fia, mindegyik különbözni fog a másiktól. Egyszóval, gondolható, hogy a családi iskola sárkányai közt is akadt kígyó- és viperafajzat, s itt is keveredtek a nemesebb fajták a hitványabbakkal.

Elkerülhetetlen volt, hogy a két újonnan érkezett csinos, virágzóan üde fiú hamarosan magára ne vonja a többi tanuló általános figyelmét. Egyikük, Csin Csung, szelíd, lágylelkű természetével, félénk, elfogódott lényével, amely minden egyes kérdésnél, amelyet megválaszolt, arra készítette, hogy elpiruljon, mint valami lány, a másik, Pao-jü, gazdagságával és talpraesett, magabiztos fellépésével, parancsoláshoz szokott viselkedésével, ügyes, választékos kifejezőmódjával. Szoros barátságuk feltűnést keltett, hátuk mögött sokat beszéltek róla. Az irigység és a féltékenység is megtették a magukét. Egyszóval, kevés időbe telt, s kettőjük kapcsolatáról az iskolában is, az iskolán kívül is, mindenfélét suttoztak és híreszteltek.

A családi iskola tanulói közé tartozott Hszie Pan is, bár nem annyira a tanulás iránti buzgalomból, mint bizonyos mellékcélok kedvéért. Amikor első ízben hallott ennek az iskolának fennállásáról, s arról, hogy ott igen bő választék van jóképű fiatal fiúkból, nyomban jelentkeztek ledér vágyai. Azzal az örüggyel, hogy kiegészíteni és gazdagítani akarja tudását, busás pénzajándék segítségével keresztülvitte az öreg Taj-zsunál, hogy felvegye őt is. Valójában annak a halásznak a módjára akart eljárni, aki három napig halászik, a két soron következő napon pedig hálóját szárogatja és lustálkodik. Nem annyira a tanulás volt fontos neki, mint inkább az, hogy barátságot köthessen fiúkkal. És valóban, talált is a tanulók közt egyeseket, akiket pénzajándékokkal és egyéb előnyökben való részesítéssel magához tudott édesgetni, és engedékennyé tudott tenni céljai számára, amelyeket aligha szükséges közelebből fejtegetnünk. Ezek közé különösen két helyes fiúcska tartozott, akik takaros, szereleire méltó külsejük miatt a Hsziang-lien, „Illatos Vonzalom“, valamint a Jü-aj, „Drága Kedvenc“ beceneveket kapták. Az iskolában titokban mindenki rajongott értük, de féltek Hszie Pantól, úgyhogy senki sem mert közelíteni hozzájuk.

E két fiúcska iránt Pao-jü és Csin Csung is csakhamar, már iskolába járásuk kezdetén, vonzalmat érzett, Hszie Pantól való félelmükben azonban vonzalmukat nem merték kinyilvánítani, hanem arra szorítkoztak, hogy a távolból epekedjenek utánuk. S ugyanígy volt ezzel Hsziang-lien és Jü-aj is. A tanítás alatt az osztályban ilyenformán nap mint nap ismétlődött ugyanaz a titkos játék: négy különböző helyről kiindulva, a szerelem néma beszédességében minduntalan találkozott és összefonódott négy szempár. A szünetek alatti beszélgetések idején pedig gyöngéd célzásokkal és kétértemű fordulatokkal sok rejtett érzést és titkolt érzelmet tudtak szóhoz juttatni.

Bármilyen óvatosak voltak azonban e titkos játék üzésében, hosszabb ideig mégsem maradhatott az rejtve egyes minden hájjal megkent fickók éles szeme előtt. Úgyhogy a négy szerelmes háta mögött csakhamar nagyban folyt a kacsingatás és a sokatmondó torokköszörülés meg köhögés.

Történt egy napon, hogy az iskolavezetőt, Csia Taj-zsu urat valami családi ügy elfoglalta, és távol kellett maradnia a taní-

tástól. Hogy a tanulókat foglalkoztassa, feladta nekik egy hét-lábú versekbe foglalt páros szállóige felét: találjátok meg hozzá a megfelelő kiegészítést. Ez volt a feladatuk. Távolléte alatt az iskolai felügyelettel segédjét és unokáját, Csia Zsujt bízta meg.

Ezen a napon Hszie Pan véletlenül éppen hiányzott. Csin Csung és Hsziang-lien arra használták fel távollétét, hogy pillan-tásaikkal a szokásosnál világosabban fejezték ki magukat, és vé-gül is, azzal az ürüggyel, hogy kisdolgukat akarják elvégezni, lopva az udvar leghátsó zugába osonjanak egy kis zavartalan beszélgetésre.

– Vajon volna-e apádnak valami kifogása ellene, hogy nyíltan barátságot kössünk? – kérdezte éppen Csin Csung, a mási-kat, amikor a hátuk mögött torokköszörülést hallottak. Ijedten fordultak hátra; egy tanulótársuk, bizonyos Csin Jung állott előt-tük, gúnyos nevetéssel. Titkon utánuk lopózott. Hsziang-lien, a szelíd természetű Csin Csunggal ellentétben, kissé heves vérű fiú volt.

– Mit jelentsen ez az ostoba köhögés? Talán már beszélget-nünk sem szabad? – támadt háborgatójukra félig bosszankodva, félig meg zavarában.

– Ó, kérlek, igazán ne zavartassátok magatokat! – válaszolt gúnyosan a másik. – De ha ti jogot formáltok arra, hogy beszél-gessetek, akkor én is megengedhetem magamnak, hogy köhög-jek. Ha valamit mondani akartok azonban egymásnak, miért nem mondjátok nyíltan? Az ember azt hinné, hogy a jó ég tudja, miféle titokzatos dolgokat műveltek itt. De ne áltassuk csak ma-gunkat. Tudok, amit tudok. És most válasszatok: vagy részt ve-hetek én is játszadozásaitokban, s akkor befogom a számat, vagy pedig meg fogja tudni az egész iskola.

– Mit fog megtudni az egész iskola? – kérdezte egyszerre Csin Csung és Hsziang-lien, lángvörös arccal.

– Az igazságot! – válaszolt nevetve a másik. Aztán tapsolt, és hangosan kiáltotta, hogy az egész iskolaudvar hallja: – Gyer-tek csak ide, hé! Itt a frissen sült palacsinta!

Tajtékozó dühvel rohant a két barát az iskolaépületbe, hogy társukat, aki őket minden ok nélkül megbántotta, bepanaszol-ják a felügyelő Csia Zsujnál. Ez a Csia Zsuj pedig olyan ember volt, aki a kötelességét nem vette túlságosan szigorúan, ha ezzel

valami személyes haszonra tehetett szert, és tanítói hivatalát az iskolában szívesen használta fel arra, hogy tanítványait jól kiszipolyozza. Így Hszie Pannak sem parancsolt megállást gyalázatos üzelmei során, hanem még támogatást is nyújtott neki, hogy biztosítva a kéjsóvár gazdag úr kegyét, pénzt és kövér lakomákat kanyarítson le magának.

Ha Csin Csung és Hsziang-lien azt hitte, hogy Csia Zsujnál oltalomra találhat, alaposan tévedett. Csia Zsuj ugyanis neheztelt Hsziang-lienre, hogy abban az időben, amikor még Hszie Pan barátja volt – ez a csélcsap, ársodorta vizinövény időközben más barátokkal cserélte fel őt, s kiejtette kegyeiből –, gazdag pártfogójánál soha a legkisebb kedvezményt sem járta ki neki. Amikor tehát ma a két barát panaszával hozzáfordult, hidegen és elutasítóan viselkedett, s szántszándékkal ellenfelük, Csin Jung pártjára állott. Csin Jung azonfölül abban az időben kegyben állott Hszie Pan előtt, s ez döntő volt számára. Igaz ugyan, hogy Csin Csungra egyetlen korholó szót sem ejtett; ettől visszatartotta az, hogy tekintettel volt a fiú befolyásos barátjára. Pao-jüre, kinek jóindulatát nem akarta eljátszani. Annál kevésbé mérsékelte azonban magát nemtetszése kifejezésében Hsziang-liennel szemben; őt az egész iskola füle hallatára összeszidta, és izgága békebontónak bélyegezte.

Rosszkedvűen és a meg nem érdemelt szidalomtól megbántva ment Hsziang-lien az iskolateremben újra a helyére, onnan küldözgette pillantások, mormogások és elfojtott szidalmak formájában elégedetlensége jeleit hol egyik, hol másik barátja felé. Csin Jung viszont – mint győző – kényszerítve érezte magát arra, hogy jelentőségteljes fejbólogatással, szájcücsörítéssel és önelégült mormogással fontoskodjék, s mindenfelé felhívja a figyelmet magára.

– Épp az imént kaptam rajta őket az iskolaudvar legsötétebb zugában – sugdosta mindenfelé. – Világosan láttam, hogy csókolóztak, és egymás ülepét simogatták; fennhangon beszéltek arról, hogy egymáséi akarnak lenni, s annyira elmerültek ebben a fontos beszélgetésben, hogy közeledtemet észre se vették.

A szomszédos helyeken ülő és odafülelő fiúk között akadt egy, akinek nem tetszett ez a beszéd: a tizenhat éves Csia Szö volt, aki a család Ning-kuo-ágához tartozott. Minthogy korán árva-

ságra jutott, Csia Csen herceg még mint kisgyermeket magához vette, és saját fiaként nevelte fel. De feltűnően vaskos barátsága Csia Zsunggal, a herceg fiával, rosszalló pletykákat és sűgásbűgást indított el a háznép között, s ez végűl magának a hercegnek is fűlébe jutott. Ezért a herceg, hogy háza rossz hírbe ne keveredjék, nemrégiben arra határozta el magát, hogy nevelt fiát a Ning-kuo palotán kívül helyezi el. Ez a Csia Szű tehát többé-kevésbé találva érezte magát Csin Jung fecsegésétől, s egyébként is úgy érezte, tartozik azzal bensű barátjának, Csia Zsungnak, hogy sógorát, Csin Csungot védelmébe vegye. Személyesen persze nem akart beleavatkozni a dologba, mert attól tartott, hogy elveszti Hszie Pan jóindulatát, ha nyíltan szembeszegűl annak védenűével, Csin Junggal. Amilyen okos volt, kiválasztotta azt az utat, amelyen célját elérhette, anélkül hogy mutatkozni kellett volna, szépen a háttérben maradva.

Arra a kedvelt ürűgyre hivatkozva, hogy kisdolgať kell elintéznie, egyszerre csak eltűnt az iskolateremből. Kinn az iskolaudvaron odament Pao-jű kísérőihez, félrehívta az egyiket, a harciasságáról és erőszakos természetéről ismert Ming-jent, s alaposan feltűzelte őť Csin Jung ellen. Ez – magyarázta neki – Csin Csung megsértésével egyszersmind urát, Pao-jűt is megsértette, és ha a szemtelen fickónak még idejében be nem tőkik a száját, akkor a jövűben még nagyobb szemtelenségeket enged meg magának. Miután a lázítás művét ilyenformán elvégezte, visszatért a tanterembe, ott nagy nyugalommal felöltözött, s aztán kieszközölte magának Csia Zsujtől az engedélyt, hogy ma valamivel korábban hagyhassa el az iskolát, minthogy sürgűsen el kell mennie még valahová.

Igyekezett kitérni a közalgű vihar elől, melyet maga idézett fel. Ideje is volt, hogy ezt tegye, mert az általa feltűzelt Ming-jen már be is rontott a tanterembe, nekipirult, tűzes fűvel, és anélkül hogy használta volna a „fiatalúr” megszólítást, amelyet neki mint szolgáltnak, használnia illendű lett volna, a formákat és a köteles tiszteletet félretéve kiáltotta:

– Melyik itt az a Csin Jung?

Amikor megmutatták neki, akit keresett, vakmerűen és durván vállon ragadta, és így kiáltott rá:

– Hogy csinálunk-e valamit az ülepűnkkel vagy sem, ahhoz

neked, te tyúksegg, te, édeskevés közöd van! Örülj neki, hogy az apádat békében hagyjuk. Neked pedig, Csin Jung, azt tanácsolom, jó lesz, ha ifjú uramat békében hagyod!

A tantermen általános megdöbbenés vett erőt. Csia Zsuj figyelmeztette a betolakodót, hogy ne viselkedjék ilyen vadul. Csin Jung pedig, egészen elsárgulva a haragtól, azt kiáltotta:

– Lázadás! Felfordulás! Hát megengedhet magának ilyesmit egy rabszolga? De várj csak, majd lesz még egy szavacskám a te uradhoz!

Kiszabadította magát Ming-jen markából, és rá akart rontani Pao-jüre. Ebben a pillanatban Csin Csung valami süvöltő hangot hallott a maga közvetlen közelében. Szerencsére egy véletlen mozdulattal testét éppen félrefordította, úgyhogy az a négyszegletű tuskó, amelyet egy ismeret kéz hajított feléje, elzúgott hajszálnyira a tarkója mellett, és egy távolabbi, előbbre levő padra zuhant le, Csia Lan és Csia Csün helye között, szétzúzva egy teli porcelán tustartót, melynek tartalma a felütött könyveket fekete pacákkal szórta tele. Válaszul ebből a padból egy nehéz könyvtartó kazetta röpült hátra, de a dobás túlságosan rövidre sikerült, és a kazetta véletlenül Pao-jü és Csin Csung padjára zuhant le, egymásra borítva az írószereket és a könyveket, s szétzúzva Pao-jü téácsésészéjét. A heves vérű kis Csia Csün közben felugrott, hogy rávesse magát arra, aki a követ hajította. A verekedők egész gomolyaga alakult ki egyetlen szempillantás alatt Csin Jung körül, aki hirtelen valami tollsöprűt kerített elő, azt forgatta fegyver gyanánt, hosszú bambusznyelével vadul vagdalozva és szurkálva maga körül. Eközben Ming-jen is kapott egyet a bambusznyél végével. És persze Ming-jennek ez már csak alkalmat szolgáltatott ahhoz, hogy odakünn várakozó három társát, Szao-hung, Csü-jo és Mo-jü szolgálakat erősítésül behívja. Mint valami lódarázsraj, rontott be az a három, vad kiáltozással: – Fattyúfajzata, még fegyverrel is merészeltek ránk támadni! – Mo-jü egy ajtó nagy fekete faretészét lóbálta kezében. Szao-hung és Csü-jo pedig lovaglóstorokat suhogtatott. Az ezután keletkezett vad kavarodásban a kétségbeesett helyettes iskolavezető hiába igyekezett a verekedőket arra bírni, hogy intő és könyörgő szavát meghallgassák. Tombolt, dühöngött az elszabadult ár, odavolt minden rend és fegyelem. Egyesek a verekedés

puszta öröme miatt maguk is belevetették magukat a küzdelembe, mások padokra és asztalokra állottak fel, és tapsolással és hangos kiáltozással: – Hajrá! Ne hagyd magad! Űsd, vágd! – tüzelték harcra a verekedőket, csak néhány gyáva lélek vonta ki magát félénken az általános tülekedésből. Az egész tanterem egy zubogva forró vízzel teli üsthöz hasonlított. A felfordulásnak végül is néhány idősebb, értelmesebb szolga, mint Li Kuj, vetett véget beavatkozásával. Arra a kérdésre, hogy a verekedést mi váltotta ki, és ki a hibás benne, a válaszok különbözőek voltak, a felelősséget ki-ki a másokra hárította. Li-kuj mindenekelőtt arról gondoskodott, hogy a harcias Ming-jen és három társa a csatatérrel elvonuljon, Erre aztán nyugalom lett. Amikor Li Kuj Pao-jühöz lépett, ez éppen azon igyekezett, hogy kabátja hajtókájának csücskével letörüljön egy vérző horzsolást, amelyet barátja, Csin Csung homlokán okozott Csin Zsung tollsöprűjének nyele.

– Szedd össze a könyveimet, és hozasd ide a lovamat! – adta ki neki a parancsot Pao-jü. – Azonnal az öreg Taj-zsuhoz akarok lovagolni, hogy panaszt tegyek nála a helyettese ellen. Nemcsak hogy nem nyújtott nekünk védelmet azok ellen, akik bennünket megsértettek, hanem még biztatta is őket, hogy tettlegességre vették. Így került aztán sor erre az aljas támadásra. Ming-jen nagyon helyesen cselekedett, hogy segítségemre sietett. Ezek őt is, meg Csin Csungot is véresre verték. Én természetesen nem maradhatok többé ebben az iskolában. – Li Kuj csillapítgatta a fiút, s mindenképpen igyekezett őt szándékáról lebeszélni. Mégsem volna szép és illendő a tiszteletreméltó öregurat ilyen csekélység miatt zaklatni.

– Te vagy az oka mindennek, uram – fordult Csia Zsujhoz. – Mint helyettes iskolavezetőnek és a tanulócsoporthoz vezetőnek, neked kellett volna időben igazságot tenned, s nem lett volna szabad engedned, hogy a dolgok ide fajuljanak. Te azonban tétlenül nézted az eseményeket, s szabad folyást engedted nekik.

– Eleget figyelmeztettem és intettem őket a rendre, de nem hallgattak rám – védekezett Csia Zsuj.

– Akár zokon veszed, uram, őszinte szavamat, akár nem, magad vagy az oka, ha az iskolában nincsen tekintélyed – folytatta korholását Li Kuj zavartalanul. – Ha te mindig kifogástalanul

viselkedtél volna, akkor lenne tekintélyed. A dolognak még rossz vége is lehet számodra, ha eljut az öreg Taj-zsu fülébe. Azon kellene igyekezned, uram, hogy mielőbb szétbogozzad a hálót, amely összegubancolódott.

– Mit bogozgassunk itt? – vetette ellene bosszúsan Pao-jü. – Az lesz, hogy odamegyek, és panaszt emelek.

– Vagy Csin Jung hagyja el az iskolát, vagy én nem jövök ide többet – tette hozzá Csin Csung.

– Még csak az kellene, hogy egy ilyen pimasz alak miatt mi hátráljunk meg! – dühödött meg Pao-jü. – Majd gondoskodom én arról, hogy kirepüljön innét. Milyen rokonságban is van tulajdonképpen ez a Csin Jung mivelünk?

– Unokaöccse a Ning-kuo-ágbeli Csia Huang asszonynak – hallatszott kintről, az ablak felől Ming-jen hangja. – Huang asszony az apai nagynénje. Ez az asszony örökké térden csúszik második úrnőnk, Főnix asszony előtt, különböző kívánságokat és kérelmeket terjesztve eléje. Elég nagy szemtelenség az ilyen éhenkórásztól, ha még belénk is köt. Hát ilyen „uraságokat” még tiszteljen is az ember?

– Elhallgatsz-e már, kutya fajzat? – förmedt rá Li Kuj. – Mit törödsz te a másoknak sajtó légyecsípéssel?

– Tehát Huang sógornő unokaöccse – jegyezte meg Pao-jü megvetően. – Jól van, elmegyek hozzá, s lesz majd vele néhány szavam finom kis unokaöccséről.

– Ugyan mit fáradnál személyesen, uram? – avatkozott megint a dologba a harcias Ming-jen. – Hadd menjek el hozzá én! Megmondom neki, hogy az öreg anyahercegnő akar vele beszélni. S egy bérkocsiban rögtön ide is hozom. Nagyanyád jelenlétében még könnyebb lesz majd tisztázni a dolgot.

– Oda ne merészelj menni! – ripakodott rá Li Kuj. – Vagy akarsz a fejedre kapni egyet-kettőt? Alighogy sikerült a tüzet szerencsésen eloltanom, neked máris újra szítanod kell a paraszat! Ha meg nem szünsz uradat bujtogatni, feladlak, hogy büntessenek meg.

Miközben Li Kuj minden erejével azon igyekezett, hogy elsimítsa az iskolai vizsályt, a helyettes iskolavezető, Csia Zsuj, aki alaposan beijedt, hol Csin Csungot, hol Pao-jüt nyaggatta egyre azzal a rimázkodó kéréssel, legyenek hozzá kímélettel, és tussol-

ják el az ügyet. Hosszabb ideig tartó vonakodás után Pao-jü végül is késznek mutatkozott eltekinteni a panasztevéstől, ha Csin Jung minden szokásos formában bocsánatot kér. Erre aztán Csin Jungot kezdték mindenfelől ostromolni. Ő, vonakodva bár, de hajlandónak mutatkozott egy könnyű bocsánatkérő meghajlásra fő ellenfele, Csin Csung előtt. Ezt azonban Pao-jü nem találta elegendőnek. Kitartott a szabályszerű megalázkodó leborulás mellett. Csia Zsuj könyörgött Csin Jungnak, hogy engedjen:

– Légy okos, és gondolj a közmondásra:

*Csak egy'órára gyűrd le mérgedet,
s bosszankodástól ment lesz életed.*

S minthogy minden oldalról ostromolták és szorongatták, Csin Jung végül is engedett, rászánta magát a kívánt megalázkodó leborulásra.

Ezzel aztán a nagy iskolai csata véget ért.

KILENCEDIK FEJEZET

*A Ning-kuo palotában a hercegi remete születésnapját
ünneplik. Csia Zsuj szívében Főnix asszony látása ledér
kívánságokat ébreszt*

Csin Jung ugyan végrehajtotta megalázkodó leborulását, a harag azonban továbbra is ott rágódott a szívében. Anyjához, aki Hu lány volt, így szólt odahaza:

– Ez a Csin Csung éppoly kevéssé van a Csia házzal rokonságban, mint én, s neki sincs nálamnál több joga arra, hogy elfoglaljon egy helyet a családi iskolában. De Pao-jüvel való vas-kos barátsága miatt azt hiszi, joga van magát nagyra tartania, bennünket pedig lenéznie. Ha legalább kifogástalanul viselkednék, akkor az ember egy szót sem vesztegetne rá. De hát aligha-nem vaknak tart bennünket, annyira feltűnően űzi kis játékait hol ezzel, hol azzal. A viszály is csak abból fakadt, hogy ma rajtakaptam. S akkor kussoljak előtte?

– Ne légy ostoba, és ne avatkozz mások dolgaiba! – beszélt a lelkére az anyja. – Hála annak, hogy szót emeltem érdekedben Huang néninél, valamint hála annak, hogy Huang néni fáradhatatlanul képviselte érdekeidet Főnix asszony előtt, szerencsésen elnyerted a családi iskola ingyenes helyét. El akarod játszani az ingyenes tanulás jótéteményét? S mi lesz akkor? Mi nem engedhetjük meg magunknak a házitanító fényűzését. Ingyenes ellátást is kapsz az iskolában. Hogyan biztosíthattam volna számodra e megtakarítás nélkül a szükséges ruházatot? Te pedig fontosnak tartod, hogy mindig csinosan és tisztán öltözz. Az iskolának köszönheted a fiatal és előkelő Hszie Pannal való barátságodat is. Az alatt az egyetlen esztendő alatt, amióta a barátja vagy, hetven-nyolcvan taelt ajándékozott neked! Ugyan hol lennél hamarosan megint olyan helyre, ahol egyszerre ennyi előnyben részesülnél, ha makacsságodban eljátszanád a lehetőséget, hogy továbbra is az iskolában maradhass? Akkor már akár az eget is megpróbálhatnád megmászni. Légy hát eszes, és győzd le haragodat!

Erre Csin Jungnak nem volt mit válaszolnia, és lenyelte haragját. Így az anya ugyan szerencsésen lecsillapította fiát, ő maga azonban nem volt képes megállni, hogy másnap, amikor Huang néni látogatóba jött hozzájuk, apróra el ne mondja neki az esetet. Huang néni testvére volt Csin Jung elhunyt édesapjának, és törvényes felesége egy bizonyos Csia Huangnak, aki a Ning-kuo-ág egyik szegényebb oldalágához tartozott. Csia Huang csak igen csekély saját jövedelemmel rendelkezett, s mind a keleti, mind a nyugati palotában azokról a sűrűn ismétlődő kéregető látogatósairól ismerték, amelyeket feleségével együtt felváltva tett hol Csen hercegnőnél, hol Főnix asszonynál.

Amikor most Huang asszony meghallotta, milyen megaláztatást kellett az iskolában unokaöccsének elviselnie, családi büszkeségében érezte megbántva magát, s nem volt sürgősebb tenni-valója, mint hogy kocsiba szálljon, és azon nyomban a Ning-kuo palotába hajtasson. Köszönteni akarta Csu hercegnőt, s aztán annak menyével, Zsung asszonynál akarta ennek öccsét. Csin Csungot viselkedése miatt bepanaszolni. Szándékát azonban nem tudta megvalósítani. Amikor az időjárásra vonatkozó bevezető szavak után megkérdezte a hercegnőtől, miért nem látható soha menyé,

Zsung asszony, megtudta, hogy a fiatalasszony két hónap óta komolyan megbetegedett, és senkit sem fogadhat. Az egész ház nagyon nyugtalan, és aggódik érte, és holnapra egy új, fiatal orvost várnak, miután már az összes többi, eddig konzultált orvosok tudománya eredménytelennek bizonyult. Amellett a Ningkuo palotában azt sem tudták az emberek, hol áll a fejük, annyira lefoglalták őket az előkészületek azokra az ünnepekre, amelyeket Csia Csing hercegi remetének, a család fejének születésnapja tiszteletére szándékoztak két nap múlva megtartani. Ilyen körülmények között a látogató úgy érezte, tapintatlan dolog lenne, ha valami mellékes apróság dolgában panasszal állna elő. Amellett az a kedvesség is, amellyel Csen herceg őt személyesen marasztalta ebédre, hozzájárult ahhoz, hogy kezdeti bosszankodása jóleső elégtételérzéssé alakuljon át, s így végül is anélkül köszönt el, hogy az iskolai botrány ügyét akár csak meg is említette volna.

– Vajon mit akart ez? – kérdezte feleségét a herceg, amikor látogatójuk távozott. A herceg valami kérelemre gyanakodott.

– Semmi különöset. Eleinte úgy látszott, nyomja valami a lelkét, a beszélgetés során azonban, amikor menyünk megbetegedéséről számoltam be neki, kisimult az arca. Sőt, annyira tapintatos volt, hogy még az ebédre vonatkozó meghívásodat sem fogadta el. Kérelemmel ezúttal nem hozakodott elő.

A herceg elgondolkozva ingatta a fejét. Egy látogatás, amelyen Huang sógornő semmiféle kérelemmel ne álljon elő, határozottan szokatlannak tűnt fel előtte.

– Ma felkerestem az öregurat remetelakában, odakünn a hegyekben, és meghívtam magunkhoz holnaputánra, hogy itt fogadja egész családjunk szerencsekívánatait – közölte. – Az öregúr köszönettel leintett. „Nem szeretném, ha megzavarnának szemlélődő nyugalmamban – mondotta –, és egyáltalán nem igyekszem világotokba, a véleménykülönbségek világába visszatérni, sem értelmetlen, lármás ünnepeken részt venni. Ha akartok valamit tenni a kedvemért, gondoskodjatok arról, hogy nemrégiben befejezett munkámat, amelynek címe: Áldásos Hatás a Csendben, szépen, tisztán lemásoltassátok, és sokszorosítás céljából fába vésessétek. Ez százszor inkább kedvemre való, mint az ilyen külsőséges ünnepek. Am adjál odahaza tenálad két-

napos lakomát a család részére! Engem kíméljete meg azonban az ajándékoktól és a látogatásoktól! Te is megtakaríthatod magadnak a látogatást, de ha mindenáron ragaszkodsz egy szerencsekívánó leboruláshoz, akkor legyen, de végezd el ezt a ceremóniát előre, most mindjárt. Holnapután azonban legyetek szívesek, hagyjatok békében!” Ilyen körülmények közt nem marad más lehetőségünk, mint hogy az öregúr nélkül ünnepeljünk. Légy szíves, utasítsd idejében Laj-fenget, az udvarmestert, hogy készíttessen kétnapos ünnepi lakomát.

A hercegnő tehát fiával, Csia Zsunggal kiadatta az udvarmesternek a szükséges utasításokat. Utána Csia Zsungnak át kellett mennie a nyugati palotába is, hogy az öreg taj-tajt, a nagy taj-tajt, a második taj-tajt és Főnix sógornőt személyesen hívja meg a születésnap ünnepségekre.

A születésnap reggelén Csen herceg fiát küldte ki a remetelakba a nagy parancsolóhoz. Egy csoport szolgának tizenkét nagy ajándékdobozt kellett kicipelnie vele, tele válogatott fogásokkal és ritka gyümölcsökkel.

– Mondd meg az öreg parancsolónak – utasította fiát –, apád engedelmeskedett parancsának, és eltekintett attól, hogy meglátogassa őt. Odahaza, valamennyi családtag élén, az üres hercegi trónszék előtt végrehajtott leborulással fogja neki a köteles tiszteletet leróni. És figyeld meg szépen, vajon találkozik-e tetszésével a tiszteletadásnak ez a formája.

Első látogatóként a Jung-kuo palotabeli Csia Lien és a nevelt fiú, Csia Szö, állítottak be. Érdeklődéssel tekintették meg az asztali rendet, mert tudni akarták, nyújtanak-e számukra valami szórakozást.

– Szerződttetek egy színjátszó csoportot meg egy sereg zenészt – jelentették neki –, s ezek már készülődnek is a kerti színpadon az előadásra.

Egymás után állítottak be a fő vendégek, akiket Csen herceg és a hercegnő a várócsarnok előtt fogadott, és felkísért a lépcsőkön: Sö hercegnő, Cseng asszony, Főnix asszony Pao-jüvel és a többiek. Csak az anyahercegnő maradt odahaza.

– Az öreg taj-taj a család legöregebbje, a mi öreg urunk csak unokaöccse, és kétségtelen elbizakodottság volt tőlünk, ha úgy véltük, hogy át fog fáradni egy unokaöcs születésnapjára – je-

gyezte meg Csen herceg, mosoly alá rejtve azt a kellemetlen érzését, amelyet az anyahercegnő távolmaradása keltett benne. – De a szép őszi időre való tekintettel, és mert nálunk a krizantémok teljes virágzásukban vannak, mégis meghívtuk. Úgy gondoltuk, örömet és szórakozást fog neki nyújtani, ha részt vesz az általános családi forgatagban, s ha együtt látja valamennyi gyermekét és unokáját. Kár, hogy meg vagyunk fosztva az élvezetől, amit jelenléte nyújtana.

– Még tegnap az volt a szándéka, hogy maga is átjön – vágott közbe gyorsan Főnix asszony Cseng asszony helyett, aki már válaszolni akart. – De tegnap reggel friss őszibarackkal elrontotta a gyomrát, és ma reggel még túlságosan gyengének érezte magát ahhoz, hogy az utcára menjen. Elnézéseket kéri, és arra kér benneteket, hogy ha valami különleges fogás is akad az étrendben, küldjeteK neki kóstolót, de csak egészen könnyen emészthető dolgokat.

A herceget ez teljesen kielégítette.

– Mindjárt gondoltam, hogy elmaradásának valami különleges oka lehet. Hiszen annyira szereti ezt a családi sürgés-forgást.

A beszélgetés Zsung asszony megbetegedésére és orvosi kérdésekre terelődött. Azután megjelent Csia Zsung, és beszámolt a hercegi remeténél tett látogatásáról. Az öregúr láthatóan nagyon örült a figyelemmességeknek, és fiának, Csen hercegnek azt üzenteti, vendégelje meg és szórakoztassa az összegyűlt rokonságot a lehető legjobban. Továbbá ismételten kinyilvánította óhaját, hogy Áldásos Hatás a Csendben című tanulmányát mielőbb kinyomassák. Számára a legszebb születésnap-i öröm az volna, ha művét tizezer példányban kinyomatva és terjesztve láthatná.

Miután szerencsésen megbirkóztak a dús lakomával, amelyet a női és férfivendégeknek külön szolgáltak fel, s miután mindenki kiöblítette a száját, és megmosta a kezét, Csia Zsung újra megjelent, s a hölgyeket a keribe hívta a színelőadás megtekintésére. Az urak már el is foglalták helyüket. Négy császári herceg, hat herceg és nyolc főrangú úr nyilvánította szerencsekívá-
natait és küldött ajándékokat, jelentette Csia Zsung. Ő minden ajándékot nyilvántartásba vétetett, valamennyi küldöncnek kiállította az elismervényeket, s az embereket étellel és itallal annak rendje s módja szerint jól tartotta.

Csen hercegnő örömmel fogadta fia jelentését, aztán a többi hölgygel együtt fölkerekedett, hogy a kertben megtekintse a színelőadást. Főnix asszony elszakadt a társaságtól. Nagyon vágyott meglátogatni a beteget, aki hozzá igen közel állott. Pao-jü vele akart tartani.

– De ne időzz sokat a beteg szobájában! – intette őt óvatosságból anyja. – Gondold meg, hogy a beteg unokahúgod!

Pao-jü kevéssel ezután unokanővére, Főnix oldalán belépett a jól ismert szobába, s ez a szoba benne titkon megint annak a különös álomnak emlékét idézte fel, amely annak idején a Nagy Üresség Árnyékbirodalmába ragadta el. Szegény szép unokahúga milyen ijesztően megváltozott! Amikor látogatói beléptek, fel akart emelkedni fekhelyéről, de Főnix asszony aggódva nyomta vissza párnáira.

– Maradj fekvve, kedves naj-naj! Nehogy elszédülj – mondta, ágyának szélére ülve, és megfogta a beteg kezét. – Mennyire lefogytál, szegénykém, mióta utoljára láttalak!

– Igen, sajnos! – sóhajtotta a beteg, mosolyt erőltetve magára. – A balsors úgy akarja, hogy szerencsétlen legyek. Mennyi szeretetet és jóságot kaptam mindenfelől! Apósom és anyósom úgy bánnak velem, mint saját gyermekükkel. Férjem, bár még nagyon fiatal, úgy tisztel engem, akár én őt, s házasságunk a lehető legboldogabb. És a rokonság is, akár idősebbje, akár fiatalabbja, csak barátságos együttérzéssel és rokonszenvvel fordul felém. S most közbejön ez a buta betegség, és megakadályoz abban, hogy a jót, amelyben részesültem, jóval viszonzzam. Anynyira szeretném neked is, kedves nagynéném, valamennyire meghálálni megható szeretetedet és sok-sok figyelmességedet, de sajnos, erőm nincs már hozzá. Ki tudja, megérem-e még az új esztendőt?

Amíg a beteg beszélt, Pao-jü le nem vette szemét a képről a falon, mely a begóniaágak alatt alvó alakot ábrázolt, s melytől jobbra és balra a következő felirat állott:

*Hús fuvallat leng az álmodő körül – tavaszelő!
S mi illatozón enyeleg körülötte, bor illata az.*

A visszaemlékezés saját tavaszi álmára, melyet ugyanebben

a szobában álmodott, ugyanezzel a szép Ko-csinggel kapcsolatban, kinek szájából most kietlen halálsejtelmek szavait hallhatta, hatalmas erővel ragadta meg, és lelke legmélyére sújtott. Úgy érezte, mintha szívét ezer nyíl fúrta volna át, és szeme könnyel telt meg. Unokanővére, Főnix észre is vette, s őt is fájdalmas érzések kavarták fel. Abban látta azonban látogatásának célját, hogy a beteget felvidítsa, nem pedig hogy bánatos arccal még inkább elszomorítsa.

– Pao-jü, úgy viselkedsz, mint valami vénasszony! – rázta fel unokafivérét ellágyult hangulatából. – Unokahúgod fiatal még, s ezt a kis betegséget könnyen le fogja küzdeni. Baját komolyabbnak mutatja, mint amilyen.

– Ilyen komor gondolatoknak nem szabad átengedned magadat! – szólt rá szelíden a betegre. – Az ilyesmi nem segíti elő gyógyulásodat.

– Mindenekelőtt étvágyát kellene visszakapnia, akkor aztán már nem aggódnék érte – vetette közbe megnyugtatólag a fiatal férj, Csia Zsung.

– Nekem is ez a véleményem – helyeselt Főnix asszony. – Most pedig légy szíves, vidd vissza Pao-jüt az anyjához. Kifejezetten megmondta neki, hogy ne maradjon sokáig. Én még egy kicsit szeretnék betegünkkel egyedül beszélni.

A nagybácsi és az unokaöcs tehát egyedül hagyták Főnix asszonyt a betegnél, és visszatértek az Összegyűjtött Illatok Kertjében rendezett színielőadáshoz.

Főnix asszony még sokáig időzött a betegágynál, és háromszor is érte kellett küldeni, amíg elbúcsúzott. Miután a beteggel halk hangon minden bizalmas dolgot megtárgyalt, és bátorságot öntött belé, végre felállott, hogy elbúcsúzzék.

– Akkor hát javulást kívánok, és hamarosan eljövök újra – mondotta. – Közben pedig bűnnek ne ereszd a fejedet! Az új orvos bizonyára meggyógyít.

– Valami kis könnyebbedést talán tud szerezni nekem, de sorsomat meg nem változtatja, még ha természetfeletti erővel volna is megáldva – válaszolta fáradt mosollyal a beteg. – Jól tudom, hogy már csak napról napra tengődik életem.

– Ugyan, ne engedd át magad ilyen képzelődéseknek! Félelmed teljesen alaptalan. A legjobb ápolásban van részed, és sze-

rencsére olyan családhoz tartozol, amelyben semmilyen szükséges gyógyszert nem kell nélkülözned, legyen az bár a legjobb és legdrágább ginszeng is. Most azonban bocsáss meg, vissza kell térnem a többiekhez.

– Te bocsáss meg énnekem, hogy nem kísérlek ki, és keress fel mielőbb újra, ha lesz rá idő!

– Légy nyugodt!

Gondolataiba merülve érkezett vissza Főnix asszony, kanyargós ösvényeken járva, egy oldalkapun át, az Összegyűjtött Illatok Kertjébe. A táj varázsa, mely itt körülfogta, arra készítette, hogy járását lassítsa, és elmélázva lépkedjen.

Lábánál ragyogtak a krizantémok, a dombról és a lejtőkről rezgőnyárfák és ezüstjegenyék köszöntötték. Díszes kis hidak íveltek át mormoló patakok felett, cikcakkos, keskeny ösvények kereszteztek széles főutakat, amelyek holdteraszokra vezettek fel. Sziklákról tiszta forráserecskék szivárogtak alá. Gyümölcs-sorok felől pompás illatokat hozott a szellő. Egy-egy kis nyugati szélroham időről időre megremegtette és megborzongatta az itt-ott festőien csoportosult fák koronáját. A meleg napfényben fűtyült még a sárgarigó, cirpelt még a tücsök. Fentről, egy meredek magaslatról a kilátótorony integetett, lenn a tóban hármas ívű tetőzetével a vízipavilon tükröződött. A távolból fuvolaszó és dobpergés hallatszott.

Főnix asszony teljesen átengedte magát a táj élvezetének, úgy haladt lassan lépkedve tova, amikor egyszerre csak nevén szólította valaki. Ez a valaki váratlanul merült fel egy mesterséges sziklakő mögül, s egyszerre csak előtte állott.

– Csing-an, sógornő! – köszöntötte őt a férfi, udvariasan meghajolva.

Főnix asszony meghökkenve hátrált egy lépést.

– Te vagy az, Csia Zsuj uram? – kérdezte egy kissé bizonytalanul.

– Hogyan, hát nem ismeresz meg, sógornő?

– Dehogynem. Csak megzavart egy kissé váratlan megjele-nésed.

– Bizonyára a Gondviselés magasabb akaratából történt, hogy itt találkoztunk – jegyezte meg Csia Zsuj széles mosollyal. – Még jóval előbb, az asztaltól osontam el, hogy a lakoma után él-

vezhesem egy kissé e magányos hely csendjét. S téged talállak itt! Ebben igazán a Gondviselés kezét kell látnom.

Amíg beszélt, bortól mámoros szemével rendületlenül és szemtelenül hunyorgott az előtte álló szép asszonyra. Főnixnek megvolt a kellő emberismerete és éles érzéke, hogy a helyzetet egy pillantás alatt áttekintse.

– Mindig sok jót és dicséretre méltót hallottam felőled – hízelgett tettetett barátsággal a férfinak. – Nos, hogy most személyesen beszélek veled, világos előttem, hogy nem túloztak az emberek, amikor azt állították, hogy szellemdús és értékes ember vagy. E pillanatban, sajnos, le kell mondanom az örömről, hogy hosszabban társalogjak veled, minthogy odaát várnak rám a hölgyek. De adódik talán alkalom valamikor máskor, hogy találkozzunk.

– Régóta szándékozom tiszteletemet tenni nálad – vágott sietve a szavába Csia Zsuj. – De zsenge ifjúságodra való tekintettel mindeddig nem merészeltem.

– Ó, közeli rokonok között a kornak és az éveknek nincsen fontosságuk – bátorította színből Főnix asszony, iróniáját megnyerő mosolyba öltöztetve.

Csia Zsuj alig bírt magával, annyira megittasult a vélt diadal-tól.

„Igazán nem is álmodtam, hogy ennél ilyen könnyű sikerem lesz” – gondolta magában, s arca közben olyan félreérthetetlen és visszataszító kéjsóvárgást árult el, hogy Főnix asszony tanácsosnak látta mielőbb megszabadulni tőle.

– Siess vissza asztaltársaságodhoz, hogy büntetőívással ne lakolj az elmaradásért – sürgette ravaszul, s el is érte vele, hogy a férfi, habozva bár, de elindult visszafelé; közben azonban nem állhatta meg, hogy újra és újra vissza ne forduljon Főnix asszony felé. Ez pedig megvárta, amíg a férfi jó darabon előrement, aztán lassan maga is utánaindult. Útközben pedig így gondolkodott: „Az ilyennek persze emberarca van, de állat csak, amit magában rejt! No, majd megismer engem, ha valóban megpróbálkozik!”

Egy kiugró szikla mögötti útkanyarulatnál szobaasszonyok rohantak eléje lélekszakadva. Csen hercegnő küldte őket felkutatására, mert hosszú elmaradása igen nyugtalanná tette.

– Nem vagyok én repülni tudó szárnyas nemtő – jegyezte meg szárazon Főnix asszony, s kényelmesen sétált tovább, anélkül hogy a legcsekélyebb mértékben is kizökkent volna nyugal-mábóy. – Hány felvonást játszottak le eddig a színpadon?

– Nyolcat vagy kilencet.

Beszélgetve, csevegve érték el a kerti színpad lelátójának be-járatát. A bejárat előtt Főnix asszony Pao-jüt pillantotta meg, amint szobalányok és fiatal színészek társaságában szemmel lát-hatólag igen élénken és fesztelenül, vidáman beszélgetett.

– Pao-jü fivérem, nehogy ostobaságot csinálj! – fenyegette meg tréfásan távolból.

– Itt kell felmenni a felső lelátóra – igazította útba egy szoba-lány. – A többi hölgy már odafönn van.

Főnix asszony megemelte kissé a szoknyáját, s megindult a szobalány után a lépcsőn, a felső lelátóra. A lépcső tetején Csen hercegnő várta.

– De soká elmaradtál! – mondta szelid szemrehányással. – Ha ennyire nehezen szakadsz el szeretett unokahúgodtól, jobban tennéd, ha mindjárt át is költöznél hozzánk, és együtt laknál vele. De most foglalj helyet! És itt van a műsor. Olvasd át, és válassz egy darabot, amelyet látni szeretnél.

– Megérdemlem én ezt a megtiszteltetést? Másokat illet ez, nálam rangban és korban idősebbeket – tiltakozott szerényen Főnix asszony.

– Ó, kérlek, válassz csak! Mi, többiek, már választottunk – jelentette ki Sö hercegnő és Cseng asszony.

Főnix asszony átolvasta a műsort, és két számot jelölt ki, a „Kisértetjárás” című jelenetet és egy dalt lantkisérettel.

– Hova lettek az urak? – kérdezte, a korláton kihajolva.

– Átmentek a Megalvadt Ragyogás Pávilonjába, hogy ott to-vább igyanak. A zenekart magukkal vitték – mondták neki.

– Aha, maguk között akarnak lenni. Ki tudja, miket művel-nek a hátunk mögött?

– Nem kívánhatod, hogy minden ember olyan derék és eré-nyes legyen, mint te – tréfált vele Csen hercegnő.

Mikor a műsor befejeződött, újra lakmároztak, mégpedig bőségesen. Aztán a hölgyvendégek elköszöntek. Anyja kocsija mögött lovagolva, Pao-jü is velük tartott. A család többi férfi-

tagja vidám szövegát közben még sokáig együtt maradt, és a mulatozást még másnap is folytatták.

Főnix asszonnyal való találkozása óta Csia Zsujnak nem volt nyugta többé. Feltétlenül újra látni akarta sógornőjét, s mivel bolond fejű szilárdan meg volt győződve arról, hogy a szép asszony legutóbbi találkozásukkor, az Összegyűjtött Illatok Kertjében, bátorította őt, volt képe, hogy ismételten is tisztelgő látogatásra jelentkezzen nála a Jung-kuo palotában. Véletlenül azonban mindig úgy adódott, hogy Főnix asszony éppen nem volt ott. Végre aztán mégis sikerült találkoznia vele.

Ez a tizenkettedik hónap elején történt. Főnix asszony éppen a keleti palotában tett gyakori látogatásai egyikéről tért vissza, s a látogatáshoz felvett ruháját épp akkor cserélte fel kényelmes háziköntőssel, melyet Ping-er szobalány a kályhánál gondosan előre megmelegített.

– Történt-e valami, míg távol voltam? – kérdezte a szobalányt.

– Semmi különös, úrnőm. Vang-er asszony elküldte a kamatokat a háromszáz tael után, amellyel neked tartozik. Aztán Csia Zsuj úr is újra érdeklődött, hogy itthon vagy-e. Azt mondta, szándékában van ma tiszteletét tenni.

Főnix asszony megrázkódott az undortól.

– Hát ez a fickó mindenáron a vesztébe akar rohanni? No, akkor jöjjön csak!

– Ugyan mi a célja ezzel a látogatással? – kérdezte a szobalányt. Főnix asszony elmesélte neki a két hónappal ezelőtti kínos találkozást a Ning-kuo palota kertjében.

– Hogyan? Ez a mocskos eb gyöngé hattyú húrára áhitozik? – kiáltotta felháborodottan a szobalány. – Hogyan teheti túl magát valaki ilyen könnyedén mindazokon a követelményeken, amelyeket a legalapvetőbb emberi kapcsolatok is támasztanak? Halált érdemelne az ilyen elbizakodottság!

– Csak hadd jöjjön! – mondta Főnix asszony mosolyogva. – Majd lesz egy kis élményben része!

Hogy mi lesz ez az élmény, amelyben Csia Zsuj úrnak része lesz, azt a következő fejezet beszéli el.

Főnix asszony fondorlatos módon táplál egy viszonzatlan érzelmet. Csia Zsuj minden óva intő figyelmeztetés ellenére tiltott oldalról pillant a szél- és holdtükörbe

Alig fejezte be utolsó mondatát Főnix asszony, máris jelentették, hogy Csia Zsuj úr megérkezett.

– Kéretem – adta ki a parancsot Főnix asszony.

Sugárzó arccal lépett be a látogató, alázatosan hajbókolva, kezét dörzsölve, s nyakra-főre tette fel a kérdéseket Főnix asszony „becses hogylétére”, „kedves közérzetére” és „drága egészségére” vonatkozóan. Tettetett barátsággal üdvözölte őt a szép asszony, s hellyel és teával kínálta. A férfit vajpuhává tette, hogy pongyolában láthatta őt, s pillantása méztől csöpögött, amikor gyors elhatározással célra törve, a következő kérdést tette fel:

– Hogy lehet az, hogy Lien fivérem nincs jelen?

– Mit tudom én, hol bujkál! – felelte közönyösen az asszony.

– Talán valami gyöngéd hurokba szorult útközben a lába?

– Meglehet. A férfiak már ilyenek: első pillantásra beleszeretnek abba, aki csak az útjukba akad.

– Ó, sógornő, én bizony nem tartozom ehhez az állhatatlan fajtához.

– Akkor te dicséretes kivétel vagy! Tíz férfi között alig akadni egy ilyenre, mint te – hízelt az asszony. Annak meg oly jólesett a hízeltetés, mintha az a szép kéz a füle tövét vakargatta és arcát simogatta volna.

– Bizonyára nap mint nap szörnyen szenvedsz az unalomtól magányodban – folytatta nagy bátran.

– Amint mondom. S egyetlen vigaszom, hogy valaki hébe-hóba meglátogat, és unalmam elűzi.

– Mi volna akkor, ha magányod megosztójának és vigasztalódnak szerepét én vállalnám? Sok szabad időm van, s boldogan állok rendelkezésedre mindennap.

– Bizonyára tréfálsz, kedves sógor. Valóban magadra vennéd ezt a fáradságot?

– Sújtson le a villám, és hasítson ketté, ha nem érzek őszintén irántad! Csak eddig nem mertem érzelmemet kimutatni. Téged mindig olyan félelmesen szigorúnak és feddhetetlennek mondtak. Miután azonban tapasztaltam, milyen szórakoztató, elbájoló és együttérző vagy, most már semmi sem tarthat vissza attól, hogy hozzád siessek, s örömmel áldozzam fel életemet akár azért az egyetlen örömért is, hogy társaságodat élvezhessem!

– Milyen magasztos, nemes szellem szól belőled! – játszotta az asszony az elragadtatottat. – Mennyire más vagy, mint együgyű unokafivéreid, Csia Zsung és Csin Csung, akiket csak külsőjük tesz megnyerővé, de akikben egyébként nyoma sincs értelemnek és a finom érzésnek!

Ilyen dicséret hallatára Csia Zsuj úgy érezte, mintha zsigereit csiklandozná; s ez felbátorította, hogy egyre közelebb húzódjék az asszonyhoz, és testét mind merészebb pillantásokkal tapogassa végig. Tekintetét szemtelen módon egyre ott jártatta a lótuszlevél alakú övzseb tájékán. Lázban égve áhitozott arra, hogy megérintse testét.

– Szabadna gyűrűidet közelebből is megnéznem? – kérdezte, s arcátlan módon a keze után nyúlt.

– Csak ne olyan féktelenül! – hárította el próbálkozását szelíden az asszony. – Meglephetnek bennünket.

A férfi olyan gyorsan és engedelmesen húzódott újra távolabb tőle, mintha egy császári rendelet teljesítéséről vagy Buddha valamely parancsolatának betartásáról lett volna szó.

– Most pedig menned kell! – mondta Főnix asszony mosolyogva.

– Ne légy olyan kegyetlen, és engedd, hogy maradjak még valamicskét! – rimázkodott a másik.

– Lehetetlen – suttogta az asszony. – Nappal itt igen sokan jönnek-mennek. Zavarnának bennünket! De ma este, az első őrárat idején várj reám odakünn a parkban, a nyugati átjáró-pavilonban!

E jó hír hallatára Csia Zsujt olyan boldogság fogta el, mintha hirtelen drágakő hullott volna az ölébe.

– Igazán nem tréfálsz, sógornő? – kérdezte izgatottan. – És ott biztonságban vagyunk a leselkedők elől?

– Légy csak nyugodt! Szabadságot fogom a szolgálkat, akik

ma éjjel ott őrködnek. S ha a kaput innen s túl lezárták, akkor senki sem jön oda – nyugtatta meg Főnix asszony.

Csia Zsuj az eljövendők üdvösséges örömével sietett el. Amikor leszállt az alkony, újra besurrant a Jung-kuo palotába, s kevéssel azelőtt, hogy a kapukat lezárták, elfoglalta őrhelyét a megjelölt átjárópavilonban. A parkra hamarosan koromfekete éjszaka és siri csend borult. Emberi hang közel-távol nem volt hallható. Csia Zsuj hiába leskelődött és várt fél éjszakán át. Az első őrjáratra rendelte ide az asszony, de már a harmadik őrség ideje is elmúlt, s Főnix asszony csak nem jött. Akkor végre megértette Csia Zsuj, hogy bolonddá tették, s elhatározta, hogy odábbáll. Ámde mindhiába rázta a pavilon keleti meg nyugati kapuját. Kivülről szilárdan el voltak torlaszolva s reteszelve. Akkor a pavilont kerítő falon akart átmászni. Az azonban túlságosan magas volt, s rajta sehol egyetlen kiszögellés vagy fogódzó, amelyben megkapaszkodva, felhúzódkodhatott volna. Így hát az egész éjszakát kénytelen-kelletlen ott töltötte a barátságtalan és üres átjárópavilonban. Ilyen téli időszakban ez semmi esetre sem volt nagy élvezet. Az ajtók és ablakok hasadékein jeges huzat fújt be a pavilon belsejébe, s a bőrén keresztül egészen a csontjáig hatolt. Tagjai megdermedtek a hidegtől, míg végre a hajnal felderengett, s egy öreg kapusasszony előbb a pavilon keleti kapuját nyitotta ki, aztán a nyugati nyitogatásával csörömpölt nagyban. Mihelyt az öregasszony hátat fordított, Csia Zsuj elősont rejtekhelyéről, s mint a füst, úgy illant ki a keleti kapun. Szerencsére e korai órában még mindenki aludt, úgyhogy egy oldalsó kijáraton át láthatlanul ki tudott surranni a palota területéről. Akkor aztán futólépésben szaladt egészen nagyapja házáig. Mert a korán árvaságra jutott Csia Zsuj az öreg Taj-zsuval lakott együtt, aki őt eltartotta.

Az öregúr szigorú fegyelem és felügyelet alatt nevelte unokáját, s féltve őrködött azon, hogy a fiú el ne csatangoljon, és tanulmányait el ne hanyagolja. Hogy ma éjjel a gazember éppenséggel egész éjszakára kimaradt, ezt nagyapja természetesen igen rossz néven vette. Arra gyanakodott, hogy a fiú bor és asszonyok mellett töltötte az éjszakát, s amikor kora hajnalban végre hazatért, nem valami barátságosan fogadta. Hogy a dolog még sokkal rosszabbul állott, hogy a szőkevény majdnem egy

csúf családi botrányt robbantott ki, azt persze az öreg nem is sejtette.

Félelmében az éjszakai kóborló alaposan megizzadt, amikor a haragos öregúr elé kellett állnia. Igyekezett hazugsággal kívágni magát a csávából, amennyire csak lehetett. Azt mondta, rokon látogatáson volt tegnap este, s minthogy sokáig ottragadt, éjszakára is marasztották. De Taj-zsu úr már a fiú orráról látta, hogy hazudik.

– Engedélyem nélkül sehova ne menj! – mondta szigorúan. – Hogy a tetejébe még hazudsz is, csak súlyosabb büntetést érdemelsz.

Azzal letérdepeltette, és jó harminc-negyvenet húzott reá a botjával. Azonkívül egész napra megvont tőle minden táplálékot, s tetejébe még jókora adag munkát is le kellett dolgoznia az udvaron, szabad ég alatt térdepelve. Az átdidergett éjszaka után tehát a szegény ördög még veréssel, koplalással, újból elszenvedett hideggel és megerőltető szellemi munkával is bűnhődött azért, mert rossz fát tett a tűzre.

De mind e szenvedések együttevén sem tudtak romlott lelkületén változtatni. Alig telt el két nap, s egy szabad órájában már megint átsurrant a Jung-kuo palotába. És Főnix asszony megint fogadta. Az asszony feltette magában, hogy ezúttal még alaposabb gyógy módban részesíti. Előbb tehát a megsértettet játszotia, és szemrehányásokat tett neki, hogy legutóbb nem tartotta meg a szavát. Titkos kárörömmel hallgatta, ahogyan a férfi az ellenkezőjét bizonygatta, s elmeséltette magának, mi mindent túrt és szenvedett miatta. Aztán újabb találkozást javasolt aznap este, de más helyen. Egy lakatlan kerti házacska jelölt meg, közvetlenül a ház mögött, amelyben lakott. Azt mondta, ott várakozzék rá.

– De őszintén gondolod? – kérdezte félénken a férfi.

– Ha nem bízol bennem, nem kell eljönnöd – oktatta ki az asszony kurtán és hűvösen.

– Jövök, még ha száz halált kell is elszenvednem érte! – jelentette ki viharos szenvedéllyel.

Erre aztán kegyesen elbocsátotta az asszony. S amíg Főnix asszony haditanácsot tartott, és minden előkészületet megtett arra, hogy még alaposabban megleckéztesse, mint első ízben,

Csia Zsuj türelmetlenségében alig tudta odahaza kívárni az estét. Mert egyáltalán nem kételkedett benne, hogy ezúttal elérí vágyai célját. Előbb azonban várnia kellett, amíg aznap váratlanul beállított rokoni látogatóik távoztak házukból. Aztán továbbra is türtőztetnie kellett magát, amíg nagyapja vacsora után nyugovóra tért. Végre aztán megkísérelhette a dolgot. Legfőbb ideje is volt, mert odakünn már sötétedett, s az emberek lámpással a kezükben jártak az utcán. Kevéssel kapuzárás előtt még szerencsésen besurrant a Jung-kuo palotába, s a megjelölt, üres kerti házacskába lopakodott, amely közvetlenül kedvese háza mögött állott. Ott üldögélt hát és várt, s izgatottságában és türelmetlenségében vizesfazékhoz hasonlított, amely zümmögve és zubogva forr a tűzhelyen. Balján azonban semmiféle árnyék nem mutatkozott, jobbra felől pedig semmi emberi hang nem moccant.

Keblében szorongó kételyek kezdtek ébredezni. Vajon megint hiába várakoztatja egész éjen át, arra kényszerítve, hogy itt fagyoskodjék? De hirtelen halk lépteket hallott. Kilépeit az ajtó elé, s látta, hogy a sötétségből egy árnyék válik ki, mint valami szellem, s egyenesen feléje tart. Egyáltalán nem kételkedett benne, hogy Főnix asszony az, s anélkül hogy sokáig gondolkozott volna, s a feketét a fehértől megkülönböztetni igyekezett volna, a közlgő alakra rontott, ahogyan az éles tigris ront prédájára, karjába kapta, s a ház bensejébe vitte a fekhelyre.

– Szerelmem, csaknem belehaltam már a vágyakozásba! – nyögdécselte, s közben szájával vélt szerelmese száját kereste, kezével pedig izgatottan tépdeste annak nadráγκötőjét. Mennyire könnyű dolga volt! Szerelmese hagyta, hogy azt csináljon vele, amit akar, még csak meg se mukkant. Végre szerencsésen kioldotta saját nadráγκötőjét is, és éppen azon volt, hogy furkóját a kellő irányba terelje, amikor hirtelen megriasztotta egy kívülről támadt fénysugár, s arra készítette, hogy félbeszakítsa próbálkozásait.

– Mi történik itt? – kérdezte valaki, aki viaszgyertyás lámpást tartva kezében, észrevétlenül osont oda hozzájuk. Unokaöccse, Csia Szö volt.

– Zsuj bácsinak gyöngédségi rohamai támadtak – hangzott nevetve a válasz a fekhely felől. A hang elárulta a megrökönyö-

dött Csia Zsujnak, hogy unokafivérét, Csia Zsungot vélte kedvesének. Szégyenében el akart rohanni, de Csia Szö elállta az útját.

– Megállj! Itt maradj! Főnix néni már mindent elmondott az öreg taj-tajnak. Hogy üldözésedtől megmeneküljön, bolondját járatta veled egy kicsit. Az öreg taj-taj fel van háborodva magatartásod miatt, és azzal bízott meg bennünket, hogy azonnal hozzá vigyünk téged. Gyere velünk!

– Kedves fivérem, engedj megszökni, és ne árulj el! – rimázkodott a megrémült Csia Zsuj. – Vaskos jutalomra számíthatsz.

– Tulajdonképpen hagyhatnám, hogy megszökjél – válaszolta Csia Szö. – Előbb azonban pontosan kellene tudnom, mennyit akarsz adni. Azonkívül szóbeli ígérettel nem is elégszem meg. Adóslevelet kell kiállítanod. A világra való tekintettel az okmányon a kérdéses összeget játékadósságnak lehetne feltüntetni.

– Rendben van. De hol találunk papírt és írószert?

– Itt lesz azonnal. Egy pillanat.

Csia Szö eltűnt, majd rögtön újra megjelent papírral és írószerrel. Hosszabb alkudozás után Csia Zsuj kénytelen volt kiállítani egy ötven taelről szóló adóslevelet. Csia Szö zsebre dugta a papírt, majd kézen fogta Csia Zsungot, hogy vele együtt távozzék. Csia Zsung azonban egyszerre csak makrancoskodni kezdett, és dacosan kijelentette, hogy az esetet ő holnap az egész családban terjeszteni fogja. Ez a fenyegetés újra rémületbe ejtette Csia Zsujt, sőt arra is rávette, hogy kínzója előtt leborulással alázza meg magát. Ez azonban mindaddig nem volt hajlandó engedni, amíg ott nem lapult az ő zsebében is egy ötven taelről szóló adóslevél.

– Így hát ez egyszer még saját felelősségünkre futni hagyunk – jelentette ki nagylelkűen Csia Szö. – Most pedig távoznod kell, csak az a kérdés, merre. Az öreg taj-taj lakóterületén nem tudsz keresztülvergődni, ott már minden kapu zárva van. Cseng bácsi lakásának közelébe se merészkedhetsz. Ő még ébren van, és hivatalos iratai előtt ül. Jaj volna neked, ha felfedezne téged! Itt azonban nem maradhatsz tovább, minden pillanatban jöhet erre valaki a háznépből, mert közvetlenül mellettünk van egy éléskamra. Az egyetlen kiút számodra a park hátsó kapuja. Nekünk azonban előre kell mennünk, hogy körülnézzünk, tiszta-e

a levegő. Mert ha téged elfognának, nekünk is meggyűlne a bajunk. Tudok egy biztonságos kis helyet, ahol megvárhatsz bennünket. Gyere!

Elfújta viaszgyertyáját, kézen fogta Csia Zsujt, és maga után húzta ki a házból. A sötétben óvatosan tapogatta ki az utat, mely egy gazdasági udvarba vezetett. Egy lépcsőfeljáró alatt megállott.

– Itt egyelőre biztonságban vagy – suttogta. – Kuporodj a földre, és maradj egészen csendben, amíg visszatérünk és szólítunk!

Elmentek mind a ketten. Csia Zsuj a lépcső szélén engedelmesen a földre kuporodott, és lélegzeni is alig mert. Amíg ott lapult, és furcsa helyzetén gondolkozott, hirtelen valami böffenő, loccsanó hangot hallott maga fölött, majd nyomban ezután emberganaj és ürülék zavaros, undorító áradata ömlött rá. Akaratlanul is feltört belőle egy elfojtott kiáltás, de rögtön eszébe jutott a parancs, hogy csendben kell maradnia, s ijedten szorította a szájára kezét. Homlokáról és arcáról rossz szagú folyadék csepegett, ruháit alul-felül egyaránt teljesen átitatva, s a hidegtől, valamint a kellemetlen érzéstől, amely elfogta, megborzongott. Meddig kell bírnia ezt a nyomorúságos helyzetet? Úgy érezte, mintha megváltották volna, amikor meghallotta, hogy a két másik visszatér, és kiált neki: – Gyorsan, gyorsan, el innét! – Felugrott kuporgó helyzetéből, és rohant a hátsó keleti kapu felé. Teljesen kimerülve és agyonhajszolva érkezett éjfélkor haza. A kisas, aki ajtót nyitott, ijedten hőkölt vissza, amint megpillantotta.

– Mi történt veled, uram? – kérdezte befogva az orrát.

– A sötétben egy pöcegödörbe estem – vágta ki magát hazugsággal Csia Zsuj, és szobájába rohant, ahol aztán illatozó ruháitól megszabadította magát, és alaposan megmosakodott. Jóllehet halálfáradt volt, elaludni ezen az éjszakán sehogyan sem tudott, annyira felkavarták gondolatait a kiállott kalandok. Bár haragudnia kellett szerelmére, hogy oly kegyetlenül elbánt vele, bájos alakjának tükörképe, mely lélekben folytonosan körülötte lebegett, hamarosan újra elűzött minden haragot és szenvedést, s lelkében csak annak a kívánságnak hagyott helyet, hogy őt mindenek ellenére egyszer karjai közé szoríthassa. Attól persze, hogy

a Jung-kuo palotában további látogatásokat tegyen, legutóbbi élménye után alaposan elment a kedve.

Reá most igazán a szenvedések időszaka következett. A sok terhes zaklatás két hitelezője részéről, akik szerették volna már kiváltani a tőle kicsikart adósleveleket; a folytonos rettegés attól, hogy szigorú nagyatyja előtt lelepleződik, az emésztő, beteljesületlen kívánczóság a szeretett nő után, ami a húsz-egynéhány éves nőtlen férfit az ujjaival végzett, sűrűn ismétlődő, idegroncsoló játszadozásokra készítette, hozzávéve még az iskolai szolgálat terhét, melyet napról napra nyomasztóbbnak érzett, s végül a kétszeres éjjeli kaland során szerzett meghűlést: mindez együttesen azt eredményezte, hogy Csia Zsuj rövidesen beteg emberré vált. Étvágját elvesztette, emésztése csődöt mondott, teste elpetyhüdt, és lépése tántorgóvá vált, mintha lábai nem csontokkal, inakkal és izmokkal, hanem vattával lennének kitömve; tekintete bárgyúvá vált, mintha szemébe ecet fröccsent volna; ha köhögött, vért köpött, éjszaka láz és álmatlanság gyötörte, napközben álmos bágyadás vett rajta erőt, s ha aztán mégis elaludt, nyugtalan álmokat látott, s szendergésében mindenféle zürzavaros dolgokat dadogott összevissza. Ezek a különféle bajok jelentkeztek nála egy év leforgása alatt egymás után.

Aggódó nagyapja próbát tett minden orvossal, akivel csak lehetett, s fonszámra nyelte vele az orvosságokat. De hiába volt minden fáradozás. Csak egy megfelelő adag ginszeng mentheti meg jelentették ki az orvosok. De honnan vegye egy szegény diák azt a pénzt, ami ennek a ritka, drága gyökérnek a beszerzéséhez kellett volna?

Taj-zsu úr kérésével a Jung-kuo palotabeli gazdag rokonsághoz fordult. Cseng asszony, akinek kérését előterjesztette, azt a konyha és a raktárak úrnőjéhez, Főnix asszonyhoz továbbította. Mérjen le Csia Zsuj számára két uncia ginszenget, kérte. Főnix asszonynak azonban esze ágában sem volt segíteni azon a betegen, kinek inkább a halálát kívánta. Az anyahercegnő kívánságára nemrégiben bocsátotta készlete utolsó részét Jang tábornok megbetegedett feleségének rendelkezésére, válaszolta. Akkor hát forduljon talán anyósához, Ső hercegnőhöz, vagy pedig kérjen valamennyit Csen hercegnőtől kölcsön, hiszen mégiscsak egy emberéletről van szó – sürgette őt Cseng asszony. De Főnix asz-

szony se a Csen házhoz, se a Sö házhoz nem küldött, hanem ösz-szekapart egy keveset, alig egytized unciát saját készlete rossz gyökérhulladékából, s ezt küldte a beteg házába. Cseng taj-taj küldi, üzente, többet azonban a jövőben sem tud rendelkezésére bocsátani. Nénjének azonban azt jelentette, hogy kívánságának megfelelően két teljes unciát szerzett különböző helyekről kölcsön a beteg részére, mégpedig a legjobb fajtából. Annak a nyomorúságos hulladéknak persze, amellyel valójában a beteg szemét kiszúrta, a legcsekélyebb hatása sem volt.

Egy szép napon sánta taoista vándorszerzetes kopogott az öreg Taj-zsu ajtaján, és alamizsnát koldult. Ellenszolgáltatásul felajánlotta, hogy meggyógyít esetleges kedély- vagy lelkibetegségeket. Csia Zsuj, aki betegágyán fekvé hallotta, amint az idegen a maga lélekgyógyászati tudományát dicsérte, egészen kijött a sodrából, és hangosan kiabálva követelte környezetétől, vessék ágyához a mestert, hogy megmentse életét. Kedve szerint tettek, s a béna papot a betegszobába vezették.

– Ments meg, mesterem! – ismételte a beteg könyörögve, miközben látogatója előtt megalázkodó leborulást hajtott végre az ágyban is.

A pap elmerülten szemlélte őt egy ideig, aztán így szólt:

– Orvosságokkal betegségedet nem lehet meggyógyítani. De van nálam valami drága dolog, azt neked adom, csak meg kell tekintened mindennap, s újra egészséges leszel.

Így szólván, tarisznyájából egy letakart tükröt kotort elő. A tükör hátoldala, amelyben az ember ugyancsak megnézhetette magát, a következő vésett feliratot viselte: „A Hold és a Szelek Csodatükre”.

– Ez a tükör a Félelmes Ébredés Tündérének légies szellemkastélyából, a Nagy Üresség Árnyékbirodalmából származik – magyarázta a pap. – Ereje abban áll, hogy megromlott lelkeket megtisztít, és megszabadít a tisztátalan gondolatoktól és vágyaktól. A tündér azért bízta reám, hogy olyan művelt és emelkedett szellemű fiatalembereket mentsek meg vele, és óvjak meg a pusztulástól, mint amilyen te is vagy. De csak hátulról szabad beletekintened! Ezerszer és tízezerszer óvakodj attól, hogy előlről nézz bele! Gondolj érre! Három nap múlva eljövök, s tükrömet visszaveszem. Addigra egészségessé is tesz téged.

Alig végzett a beszéddel, amikor a körülállók nagy csodálkozására semmivé foszlott és eltűnt, hiába akarták megfogni és visszatartani.

A beteg arra kérte környezetét, hogy hagyják magára. Miért ne tegyen egy kísérletet a tükörrel? Hiszen ez a különös pap az ő állapotát oly csodálatosan jól ítélte meg – ezt persze a többiek nem tudhatták. Kezébe vette tehát a tükröt, és beletekintett hátulról, amint a pap parancsolta. Rémülten hőkölt vissza. A tükörből egy halálfej vigyorgott reá!

– Csak megijeszteni akart ez az átkozott fickó? – kiáltott fel dühösen. – No, akkor most igenis belenézek a tiltott oldalról is.

S megfordította a tükröt, és előlről tekintett belé. S lássatok csodát! Itt Főnix asszony bájos alakjának tükörképe köszöntötte őt! A tükörkép rámosolygott, és kezével intve hívta magához. S akkor a boldogságtól ittasan érezte, hogy maga sem tudja, miként – valami magával vonja, be a tükörbe, s szerelmével együtt élvezheti a szél- és felhőjáték felgerjedt gyönyörét. Amikor a játéknak vége lett, szerelme szép szeliden újra kivezette a tükörből. Mint előbb, megint csak fekhelyén heverve találta magát, de még nyögve és sóhajtozva a pompás élmény hatása alatt.

Most aztán újra megfordította a tükröt, s hátulról nézett bele. Megint csak az utálatos halálfej vigyorgott reá vissza, úgyhogy félelmében még a hideg verejték is kiütött a homlokán. S bár még kimerült volt az első szerelmi élvezettől, nem tudott ellenállni a kísértésnek, hogy másodszor is bele ne pillantson a tükörbe előlről, s megint csak Főnix asszony mosolygott reá csábítóan, újabb szél- és felhőjátékra vonva őt magához mágikus erővel a tükörbe. Háromszor-négyszer is ismétlődött az előbbi élmény. Amikor a tükörkép negyedszer is kivezette a tükörből, egyszerre csak érezte, hogy két ember megragadja, és vasláncra veri.

– Követlek benneteket! De hadd vihessem magammal a tükröt is! – kiáltotta hangosan.

Ezek voltak utolsó szavai. Odakünn meghallották kiáltását. Kinyitották a betegszoba ajtaját és benéztek, s még éppen láthaták, amint a beteg tágra nyitott szemmel mered a tükör után, az pedig kicsúszik kezének elgyengült szorításából, és a földre esik. Mind a betegágy köré tódultak. A beteg nem lélegzett többé. Az

ágylepedőt pedig sok kiömlött férfimagtól nedvesen találták. Erre aztán a halottat megmosdatták, felöltöztették, előírászerűen ravatalra tették, majd értesítették az elhunyt nagyszüleit.

Ők hangos jajveszékeléssel kezdték a halottat siratni, s nem fukarkodtak a béna pap és varázstükre szidalmazásával.

– Szét kell zúzni ezt, ezt az átkozott boszorkánytükröt, különben még bajt okoz majd! – kiáltotta hangosan Taj-zsu úr, és megparancsolta, hogy vessék a tűzbe. De még mielőtt parancsát végrehajtották volna, a magasból egy hangot hallottak, amely így szólt hozzájuk:

– Miért akarjátok tükrömet elégetni? A tükör ártatlan. A halott maga a bűnös. Ki tanácsolta neki, hogy parancsomat megszegje, és a tiltott oldalról tekintsen bele?

Ugyanakkor a tükör magától felemelekedett a földről, és az ablakon át kilibegett a szabadba. Az öreg Taj-zsu is kirohant, hogy utánasiessen és megfogja. S ekkor az iménti béna papot látta ott állani.

– Kicsoda merészel tükrömre kezét emelni? – hallotta fenyegető kiáltását, s aztán látta, amint kezét kinyújtja, és a lebegve szálló tükröt megfogja. A következő pillanatban a pap tükrével együtt semmivé foszlott.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Ko-csing meghal; utólag ötödrendű mandarinteleléség rangjára emelik. A Ning-kuo palota háztartásának vezetését Főnix asszony veszi át

Az év vége felé Jangcsouból az a hír érkezett, hogy Kék Drágakő apja, Lin Zsu-haj úr súlyosan megbetegedett, és nagyon szeretné lányát még egyszer látni. Az anyahercegnő úgy látta helyesnek, hogy engedjen az apa kívánságának, s unokáját fivére, Csia Lien kíséretében hazaküldte. Pao-jü természetesen nagyon szomorkodott, hogy kedvenc unokanővérét egy ideig nélkülöznie kell. Főnix asszonynak is nehezebbre esett férjétől ilyen hosszú

időre elszakadni. Ehhez járult még az aggodás is halálos beteg barátnőjéért a keleti palotában. A lefekvés előtti magányos esti órákon Ping-er szobalánnyal való derűs fecsegéssel segítette át magát, amennyire tudta.

Egy éjjel, bár a társalgástól és az éjjeli munkától fáradt volt, sokféle gondolat nyugtalanította, s így sokáig ébren hevert, és szemét sem tudta lehunyni, miközben Ping-er már régóta az igazak álmát aludta. Ujjainak türelmes számlálgatása révén végül is sikerült valami nyugtalan félálomba merülnie. Odakünn a harmadik dobszó éppen az éjfél jelezte; s ekkor úgy tűnt neki, mintha fekhelyénél unokahúga, Ko-csing jelennék meg.

– Örülj, kedves, hogy alhatsz – szólt hozzá Ko-csing mosolyogva. – Nekem ma neki kell vágnom a visszaútnak. Nem kísérnél el egy darabon? Hisz annyira szerettük és olyan jól megértettük egymást, s így nem akartam elmenni anélkül, hogy tőled elbúcsúztam volna. Sok mondanivalóm is van, amit rajtad kívül senkinek sem mondanék el. Mert te nem vagy olyan, mint a többi asszony, szellemképességek és tetterő dolgában bármely férfival és a hatalom övének bármely hordozójával felveszed a versenyt.

Ezután hosszabb beszédben kifejtette, hogy aggodalmai vannak a Csia ház jövője felől. Bár a Csia család immár száz éve hatalmas, a virágzás korát azonban a pusztulás ideje szokta követni, s eljőhet a nap, amikor a hatalmas fa kidől majd, a majmok serege pedig, melyet addig ágai és lombjai között rejtegetett, minden irányban szétszóródik. A jólét napjaiban előre gondolnunk kell a szükség napjaira. Két dolog fekszik a szíven: a családi iskola jobb megalapozása és az ősök oltárán való negyedévi áldozat tartós biztosítása. Attól tart, hogy jöhetnek olyan szűkös idők, amikor e két célra már nem lesznek meg a szükséges eszközök. Ezért a család legidősebbjeinek azt tanácsolná, használják ki a mostani kedvező viszonyokat, az örökjogú családi temetkezési hely környékén vásároljanak fel annyi földet s birtokot, amennyit csak tudnak, s tegyék maradandó, elidegeníthetetlen családi alapítvánnyá. Az alapítványi cél az volna, hogy a közös földbirtok jövedelmeiből a családi iskolát fenntartsák, és az ősöknek járó áldozatokat tartósan biztosítsák. Az ilyen művelődési célokat szolgáló vagyon a legrosszabb esetben is mente-

sülne attól, hogy az állam hozzányúljon, még akkor is, ha például – netán császári kegyvesztés következtében – a családfők hivatalait és méltóságait törölnék, s magánvagyonukat kisajátítanák. Ekkor aztán, ha a szükség úgy kívánná, az érintett családtagoknak az alapítvány menedéket is nyújtana, s a földművelésből meg is élhetnének. A családi iskola pedig lehetőséget nyújtana a fiaknak és unokáknak az újabb felemelkedéshez. Mezőgazdaság és művelődés, ezek azok a megbízható oszlopok, amelyekre az olyan nagy és előkelő nemzetségnek, mint amilyen a Csia család, támaszkodnia kell, ha a sors elkerülhetetlen fordulatait túl akarja élni, s meg akar menekedni a pusztulástól. Beszédét a következő idézettel zárta:

*Elszáll a három tavasz hónap illata,
keresse meg házát mindenki önmaga!*

Okos fejtegetéseit Főnix asszony feszült figyelemmel hallgatta. Éppen néhány kérdést akart feltenni, amikor az éjszaka csendjében megkondult a második főkapu felhőgongja. Négy tompa gongütés hangzott fel. Ez volt a jele annak, hogy a házban meghalt valaki. Főnix asszony riadtan szökkent talpra szendergő álmából. De akkorra már meg is érkezett hozzá a küldönc, aki hírül hozta, hogy kis idővel ezelőtt elhunyt a keleti palotában Zsung asszony. Főnix asszony gyorsan magára kapta ruháit, s nagynénjéhez, Cseng asszonyhoz sietett. Mondani sem kell: a gyászhirot, hogy a keleti palotabeli, mindenki által szeretett fiatalasszony élete virágjában elhunyt, mind a keleti, mind a nyugati palotában zokogással és hangos sirással fogadták.

Pao-jü még ágyában értesült a gyászhirről. Hallatára testét hirtelen a másik oldalára vetette át, aztán talpra szökött. Heves szúrást érzett a szívében, mintha tört döftek volna belé, s abban a pillanatban vért kellett köpnie, mégpedig tele szájjal. Riadtan siettek oda a szobalányok, kérdezték, mi baja van, és hogy küldjenek-e orvos után. Pao-jü nem tartotta szükségesnek.

– Nincs ennek semmi jelentősége – mondta. – Egy kis szív-lökés volt csak, amit a hirtelen felindulás váltott ki. Egy kevéske vér kilövellt a pályából.

Felöltözött, átment nagyanyjához, és engedélyt kért tőle, hogy

a ravatalt még az éjjel megnézhesse. Hiába figyelmeztette az anyahercegnő, hogy a friss holttestek tisztátalan közelségét kerülnie kell, egészsége is kárt szenvedhet, ha a téli éjszakában az utcára megy, és jobban tenné, ha várna holnapig. Pao-jü kitarított szándéka mellett. Aggódó nagyanyja végül mégis elengedte, zárt kocsiiban és nagy kíséret védelme alatt.

A Ning-kuo palota főbejáratát, noha késő éjjeli óra volt, tárva-nyitva és fényesen kivilágítva találta, s az emberek izgatottan jöttek-mentek, fáklyákkal és lámpásokkal a kezükben. A belső lakosztályból dombokat ingató és hegyeket rendítő hangos jajveszékelés hangzott felé. A felravatalozott holttest oldalán Pao-jü is bőséges könnyhullatással és hangos panaszkodással engedett szabad folyást fájdalomának. Aztán köszöntötte a rokonokat, akik seregestül állítottak be.

A Ning-kuo palotában most fárasztó idők következtek, telve mozgalmassággal és izgalmakkal. Mert Csen herceg szívügyének tekintette, hogy a szokásos gyászszertartást a szeretett halott tiszteletére az elgondolható legnagyobb pompával vigyék végbe. Azzal, hogy a gyászszertartások napjainak számát és időpontjait meghatározza, nem kisebb embert bíztak meg, mint a császári csillagdában alkalmazott udvari halottidézőt. Ez úgy rendelkezett, hogy a temetés hét hét múlva történjék. E hét hét alatt a holttest a gyászházban a ravatalon maradjon. S a hét hétig tartó gyászszertartásokat a harmadik napon a gyászjelentések elküldésével kell megnyitni. A nagy csarnokban száznyolc szerzetes tartsa a buddhista gyászintentszteleteket, s eközben a Tao kilencvenkilenc papja a Mennyei Balzsam Tornyában felállított különoltár előtt taoista rítus szerint áldozzék és imádkozzék az eltávozott lélek megváltásáért. Azonkívül tizenöt magasabb rangú buddhista szerzetes és tizenöt magasabb rangú taoista pap hétről hétre felváltva tartson kegyes ájtatosságokat a Halott Lelkek Asztala előtt a Megtisztulás Csarnokában, amely az Őszszegyjűtött Illatok Kertjében áll.

Az egész családban egyetlen ember volt, akit a gyászeset érintetlenül hagyott, s ez a ház legidősebbje, a hercegi remete, Csia Csing volt. Hosszabb-rövidebb idő múlva – üzente – ő maga is fel fog szállni a mennyei magasságokba. Miért lépjen hát most ki szent magányából, és szennyezze be magát e világ vörös porá-

val, miután már szerencsésen eljutott valamelyes megtisztulás-hoz és tökéletességhez? A továbbiakban aztán nem vett az eseményekről tudomást, s a gyászünnepek lebonyolítását teljesen fiára. Csen hercegre bízta. Mindjárt a gyászidő elején olyasvalami történt, amit sokat emlegettek, s ami túláradó dicséretekre adott alkalmat. Az elhunyt egyik szobalánya, akinek Zsuj-csu volt a neve, abban az igyekezetében, hogy szemléletes kifejezést adjon úrnője halála feletti őszinte fájdalomának, olyan hevesen verte a fejét egy faoszlopba, hogy ez halálát okozta. E szobalány magatartását az egész nemzetség mint a hűség és odaadás példáját magasztalta, és Csen herceg elrendelte, hogy a derék leányt jutalmul a vér szerinti leányunokák szertartása szerint temessék el, és halott lelkének asztalát ugyancsak a Megtisztulás Csarnokában, az Összegyűjtött Illatok Kertjében állítsák fel.

Meg kell még emlékeznünk a dicséretes jámborság és ragaszkodás egy másik esetéről is. Egy másik szolgáló, akit Pao-csunak hívtak, azt a nagylelkű ajánlatot tette, hogy nyilvánítsák utólagosan a gyermektelen elhunyt fogadott leányává, mivel magára akarja venni azt a nehéz, kötelességektől terhes szerepet, amely a visszamaradt gyermekre hárul, s amely egyebek közt azt kívánja tőle, hogy a holttestnek a temetkezési helyre való átszállítása alatt mindvégig mezítláb támolyogjon a koporsó mellett. Csen herceg hálás meghatottsággal fogadta a leány ajánlatát, s azzal jutalmazta Pao-csut, hogy ettől kezdve kisasszonynak szólította, s megparancsolta, részesítsék abban a tiszteletben, ami a ház leányának jár ki. És Pao-csu olyan lelkiismeretesen fogta fel gyermeki kötelességét, s a koporsó előtti előírással járványjelölést és halottsiratót annyira túlzásba vitte, hogy arra csaknem a saját élete is ráment.

Abban a törekvésben, hogy a temetésnek külsőleg minél pompásabb jelleget kölcsönözzön, Csen herceget, amint azt ő boszszankodva tapasztalta, egy körülmény kellemetlenül akadályozta. „Fiamnak se rangja, se hivatala nincsen – fontolgatta. – Az egyetlen, ami valamelyes fényt adhat neki, egy pénzen szerzett, első és legalacsonyabb doktori cím. A zászlókon tehát, amelyeket elhunyt felesége tiszteletére készítenek, vajmi siralmas és szegényes lesz a felirat. Aztán meg hivatali kíséretben sem lesz része a halottnak. Ez kellemetlen fogyatékoság.”

Am szerencsés módon az történt, hogy az első gyász hét negyedik napján látogatóba jött Taj Csüan, a befolyásos főeunuch és palotaintendáns. Előreküldött hírnökök hozták halotti áldozatra szánt ajándékait. Aztán maga is megjelent nagy állami gyaloghintójában, melynek jöttét ünnepélyesen jelezték a kikiáltók és gongverő szolgák. Csen herceg a Méhek Pihenőjének Pavilonjába tessékelte őt, ahol zavartalanul cseveghetnek, s a beszélgetés folyamán fia előléptetésére vonatkozó kérelmét is előhozhatta. A főeunuch rögtön megértette, hova akarnak kilyukadni az óvatossági célzások.

– Ha jól értem, hercegem, szeretnél a temetési szertartásnak még több fényt s tekintélyt biztosítani – jegyezte meg mosolyogva.

– Feltételezésed helytálló, öreg belső kancellár – helyeselt sietve Csen herceg.

– Hm, kívánságod alkalmas órában jön. Véletlenül tudnék is egy szép és megfelelő, éppen megüresedett állást fiad számára. A császári palotaőrség háromszáz parancsnoki állása közül ez idő szerint kettő betöltetlen. Az egyiket már másvalakinek adtam oda, mégpedig Hsziang Jang nagyúr fiának. Miután a nagyúr ismételen és nyomatékosan megkeresett ebben az ügyben, s azonkívül ezerötszáz ezüst taelt is küldött a házamhoz, nem volt mód rá, hogy kérése elől elzárkózzam, annál kevésbé, minthogy régi barátság fűz bennünket egymáshoz. A még fennmaradó helyet ugyan szintén igényelte már valaki, nevezetesen a kövér jungszingi tartományi kincstárnok a fia számára, én azonban nem jutottam még hozzá, hogy a megkeresésére válaszoljak. Benyújthatod tehát a fiad életrajzát.

A herceg nem mondatta kétszer magának, hanem megbízta titkárait, hogy a kívánt életrajzot azonnal készítsék el, szép piros papíron. A főeunuch a helyszínen elolvasta, s aztán a kíséretében levő egyik fiatalembernek nyújtotta át, a következő szavakkal:

– Vidd el ezt az írást régi barátomnak, Csao pénzügyminiszternek. Add át neki szívélyes üdvözlétemet azzal, hogy kérem, utaltasson ki megfelelő javadalmazást egy császári palotaőri parancsnok számára az ötödik ranggomb engedélyezésével együtt. Személyesen fogom holnap az okmányt tőle elhozni, s a megfelelő összeget ezüstben kimérve viszem magammal.

A kíséretbeli fiatalember bólintott és távozott. Kis idő múltán a főeunuch maga is elkészönt. Csen herceg udvariasan elkísérte, egészen a külső kapuig.

– A pénzt a minisztériumba vagy a lakásodra küldjem? – kérdezte, amikor vendége a gyaloghintóba szállt.

– A minisztériumban hátrányos elbánásban részesíthetnek, küldd inkább az ezer taelre rúgó összeget a lakásomra. Akkor tovább nem kell a dologgal bajlódnod – hangzott a felelet.

Csen herceg túláradó szavakkal mondott köszönetet.

– Nem fogom elmulasztani, hogy a gyászidő leteltével fennkölt küszöbödöt magam is felkeressem, s méltatlan kutyakölykömet, fiamat is magammal vigyem, hogy kötelességének megfelelően teljesítse előtted hálás leborulását – biztosította látogatóját.

Javadalmazási okmányát és rangengedélyét Csia Zsung úr már másnap átvehette a minisztériumban, s ettől a naptól kezdve az elhunyt halotti lélekasztalán ott díszelgett a felirat: „Halotti lélekasztal a született Csin leány számára, aki házassága révén a Csia házhoz tartozik, s aki császári engedély folytán ötödfokú mandarin felesége.”

Az Összegyűjtött Illatok Kertjének utcai főkapuja előtt pedig nagy oszlopokon két élénkpiros, messzire látható tábla rikített, s nagy aranybetűkkel hirdették, hogy itt tartják a gyászpompát egy „született Csin leány tiszteletére, aki a Tilos Vörös Város belső kerületében szolgáló császári palotaőrség egyik parancsnokának felesége”.

Csen herceg nagyon örült, s nagyon megkönnyebbült, hogy kívánsága a sors rendelkezéséből ilyen gyorsan teljesült. De volt még egy nehézség, ami erősen nyugtalanította.

Felesége megbetegedett, és ágynak esett, s most éppen a látogatások, fogadások és ünnepélyek áradatának napjaiban nem volt házának úrnője, aki méltóképpen tudott volna reprezentálni, és aki a szolgaszemélyzetet lendületben tudta volna tartani. Ez nagyon kellemetlen volt. Könnyen előfordulhatott, hogy a hagyományos szokásokat úgy megsértik, hogy a magas és főméltóságú vendégek előtt nevetségessé válik. A szolgaszemélyzet amúgy is engedékeny parancsnokláshoz szokott, s most megfelelő tekintély és felügyelet híján feltehetőleg még többet enged-

ne meg magának. A herceg beleizzadt rettegésébe, s unokafivére, Pao-jü tanácsára bízta magát. A tanács, amelyet Pao-jü a fülébe súgott, felderítette gondterhelt arcát; el is határozta, hogy haladéktalanul követni fogja.

Férfivendégeit lerázta magáról, s kevéssel utóbb Pao-jü kíséretében megjelent a hölgyek fogadótermében. A szerencse úgy hozta, hogy véletlenül épp csak Sö hercegnő, Cseng asszony és Főnix asszony tartózkodott ott, valamint egy-két hölgy a közelebbi rokonságból. Maga Csen herceg sem érezte jól magát aznap; túlságosan kimerült az utóbbi napok fáradalmaitól és virrasztásaitól. Végtagjaiban szaggatást érzett, nyögve és nehézkesen, botjára támaszkodva botorkált be a fogadóterembe. Amikor megjelent, a hölgyek felálltak helyükről, és Sö hercegnő aggódva kérdezte:

– Talán nem érzed magad jól, uram? Betegnek látszol, kímélhetnéd magadat, pihenhetnél egy kicsit.

Fáradtan, botjába kapaszkodva, a herceg két térdére ereszkedett, és a hölgyeket csing-an köszöntéssel üdvözölte. A hölgyek intettek Pao-jünek, segítse felállni, és kérték, foglaljon helyet. A herceg azonban szerényen ragaszkodott hozzá, hogy kérését állva adhassa elő.

– A méltatlan unokaöcs azért jött ide, hogy tiszteletreméltó két nagynénjétől és nagyrabecsült unokanővérétől nagy kegyet eszközöljön ki magának – kezdte, ajkát mosolyra kényszerítve. Aztán kifejtette, milyen zavarban van, mert éppen a mostani időkben nincs házának úrnője, s megkérdezte, vajon Főnix asszony nem lenne-e hajlandó rá, hogy a gyászhelek tartamára kiegészítésképpen átvegye a ház úrnőjének szerepét.

– Ez teljesen attól függ, tudja-e őt nélkülözni Cseng néni – felelte nevetve Sö hercegnő.

– Fiatal még és tapasztalatlan, aligha képes ilyen nehéz feladatot megoldani. Mi lesz, ha valamit fonákul csinál? Inkább valaki máshoz kellene fordulnod – aggályoskodott Cseng néni.

Főnix asszony azonban nem gondolkozott sokáig. Bízott magában, hogy meg tud birkózni a nehéz feladattal, s minthogy hercegi unokafivére oly megindítóan könyörgött, beleegyezését adta. A herceg mély meghajlással fejezte ki köszönetét, s még a helyszínen felruházta, mégpedig írásban, messzemenő teljha'a-

lommal. Lelkére kötötte, hogy teljesen tetszése szerint intézkedjék és járjon el mindenben, valamint hogy a személyzettel és a hercegi pénztárral minden aggály nélkül rendelkezzen, mintha csak a saját személyzetéről és pénztáráról lenne szó. Továbbá tetszésére bízta, hogy ha akar, megbízatása idejére költözzék is át a Ning-kuo palotába, s így takarítsa meg magának az oda-vissza gyakorta megteendő utat. Főnix asszony azonban mosolyogva úgy vélekedett, hogy a Jung-kuo palotában is 'nélkülözhetetlen, s ezért inkább azt válaszolta, hogy naponta átjár.

Főnix asszony még aznap megkezdte hatalma gyakorlását. Első dolga az volt, hogy beszerezte magának az egész személyzet névsorát. Aztán minden reggel pontban fél hétkor a nagy csarnokban gyülekezőt tartott. A névsorral kezében és Laj-seng udvarmester feleségével az oldalán sorban maga elé szólított minden egyes szolgát és szolgálóleányt, összesen több mint száz főt, s személyesen adta ki mindegyiknek aznap feladatát. Még ha csak néhány órát aludt is, e reggeli gyülekezőt soha el nem mulasztotta. S hasonló pontosságot követelt meg a személyzettől is. „Valamennyi szolgám hozzászokott a percnyi pontossághoz – mondta a személyzetnek. – Jómagam is ehhez szoktam hozzá.” Egyebek között állandó napi fogadóórát is vezetett be, kérésekkel délelőtt tíz és fél tizenkettő között kellett hozzáfordulni. Minden este hét órakor körbejárta az egész lakóterületet. Kiméletlenül lépett fel minden mulasztással és hanyagsággal szemben. Amikor egyszer egy szolga a gyülekezőn nevének szólításakor hiányzott, húsz botütéssel és egy teljes havi bérének levonásával büntette meg. Ez hatott. A Ning-kuo palotában uralkodó korábbi lomposság helyébe kemény fegyelem lépett, és az egész hatalmas, hetekig tartó gyászszertartás, hála Főnix asszony tetteire és körültekintésének, Csen herceg teljes megelégedésére zajlott le, anélkül hogy a formák és rítusok ellen akár a legkisebb mértékben is vétettek volna, s ezzel gúnnyra és nevetségre okot szolgáltatott volna.

Útközben Pao-jüt bemutatják az Északi Csend Császári Hercegének. Csin Csung kellemesen szórakozik az apácakolostorban

Elérkezett a csaknem kéthónapos gyászünnepség legfőbb napja, mikor is a koporsót a temetkezési helyre szállítják. Miután fényesen kivilágított termekben egész éjen át lakomáztak, és két színjátszó csoport s egy artistacsoport mutatványaiban gyönyörködtek, kora reggel megindult a hatalmas gyászmenet a Varrácsos Templom felé, ahol a két hercegi család örökjogú temetkezési helye volt. Négy mérföld hosszúságban nyúlt el a gyászmenet a koporsó után, melyet hatvannégy, egységesen sötétzöldbe öltözött koporsóvivő vitt a vállán. A menetet Pao-csu, a fogadott leány nyitotta meg, aki megtört testtartással és szakadatlan zokogás közben támolgott a koporsó mellett. Utána következtek gyalogosan a férfirokonok, barátok és gyászoló vendégek, köztük császári hercegek, hercegek, főurak és magas méltóságok, majd több mint száz kocsiban és gyaloghintóban a női családtagok és gyászoló vendégek, előttük és mögöttük megszámlálhatatlan sokaságú kísérettel s a szokásos halotti zászlók, jelvények és halotti ajándékok hordozóival.

A menet az egész út folyamán egyenletes távolságokban álló áldozati sátrak mellett haladt el, melyeket a gyász egyes kiváló részvevői állítottak fel, hogy a halottnak, ünnepi zene mellett, úti áldozatot mutassanak be. A négy első áldozati sátrat a Tung-ping, a Nanan, a Hszining és a Pejcsing császári hercegei állították. Amint azt ezek a címek – a Keleti Megegyezés Császári Hercege, a Déli Béke Császári Hercege, a Nyugat Nyugalom Császári Hercege, az Északi Csend Császári Hercege – mutatták, viselőik olyan, császári vérből származó, érdemdús férfiak leszármazottai voltak, akik a dinasztia megalapítójának a birodalom meghódításában segédkeztek. Négyük között a Pejcsing vang, az Északi Csend Császári Hercege cím viselői örvendték a legnagyobb hírnek és tekintélynek, minthogy az uralkodó dinasztia megalapításánál ősük különösen kiváló érdemeket szerzett. A

cím jelenlegi viselőjét, Si Jung császári herceget, aki különleges szépségű, még nem egészen húszesztendő fiatalember volt, ezenfelül még megnyerő szerénysége és barátságossága miatt is tisztelte és szerette mindenki. Arra a testvérén szívélyes baráti viszonyra való tekintettel, amely egykor az ő ősei és az első Ning-kuo herceg között fennállott, ragaszkodott hozzá, hogy ma személyesen jelenjék meg az áldozati sátorban, s így adja meg a halottnak a végső tisztességet, amikor majd a koporsó elhalad előtte.

A kora reggeli audienciáról, amely őt, mint mindennap, azonképpen ma is, már reggel öt órára a császári palotába szolitotta, udvari viseletének fehér gyászruhával való felcserélése után állami gyaloghintójában, előtte gongverő szolgákkal, mögötte pedig díszőrséggel és nagyszámú kísérettel, áldozati sátrához vitette magát. Ott várakozott most türelmesen, gyaloghintójában ülve, amíg a gyászmenet a Ning-kuo palotából megérkezett. Körülötte, legyezője parancsoló mozdulatára lesve, hallgatagon sorakozott kíséretének serege, és a császári herceg áldozati sátrának környékén az út két szélén ácsorgó népet is tiszteletteljes hallgatás varázsa nyugözte le. Végre aztán, észak felől közeledve, megérkezett a végeláthatatlan gyászmenet, csupa fehérben, hatalmas ezüstoffolyamhoz hasonlóan.

A futárok és rendezők, akik a tulajdonképpeni menetet megszervezték, hogy az utat szabaddá tegyék, közben már hátrajuttatták az üzenetet, hogy az Északi Csend fenséges császári hercege személyesen jelent meg áldozati sátrában. Csen herceg megállást parancsolt a menetnek, s a magas vendég üdvözlésére Sö herceggel és Csia Csenggel együtt az áldozati sátorba ment. Mindhárman földre borultak a császári herceg előtt, ünnepélyes állami leborulással hódolva neki, amint azt rangja megkívánta. Nyájasan mosolyogva, minden szenvelgés nélkül és fcsztelenül köszönt vissza a császári herceg, amint az régi jó barátok közt szokás, gyaloghintójában könnyedén meghajolva.

Csen herceg köszönetet mondott a meg nem érdemelt tisztességért, amelyben őt a császári herceg megjelenésével részesítette. A császári herceg rámutatott a két ház közötti, régről fogva öröklött jó kapcsolatokra, amelyek alapján személyes megjelenése természetes valami, majd jelt adott intézőjének, és végre-

hajtotta a halott tiszteletére az áldozatot. A szertartás befejeztével nyájasan odafordult Pao-jü apjához:

– Hol van az ifjú úr, aki azzal a drágakővel a szájában született? Régi vágyam részesülni abban az örömben, hogy őt megismerhessem. Lenne-e olyan szíves őt idekérteni?

Csia Cseng úr sietve visszament a gyászmenethez, s nyomban azután Pao-jüvel együtt tért vissza a sátorba. Pao-jünek is régi vágya volt, hogy megismerkedjék azzal a császári herceggel, akit az emberek mindig olyan túláradva dicsértek, mondván, hogy külső szépségét belső nemeslelkűséggel és különleges finomságú, egészen rendkívüli szívbéli tapintattal egyesíti. Az a szigorú kolostori zártság azonban, amelyben őt apja tartotta, mindaddig semmi lehetőséget sem nyújtott neki erre. Annál boldogabb volt tehát, amikor e forró óhaja ma egészen váratlanul teljesült az útszélen. Az áldozati sátorba való belépésekor feszült várakozással irányította pillantását a császári hercegre, aki méltóságteljesen és fennköltén trónolt előtte gyaloghintójában. Fején a császári hercegek ezüstszárnyas, fehér bojtos sapkáját viselte. Fehér, hullámosan bordázott gyászöltözetét himzett ötlábú sárkányok díszítették, és zöld smaragdokkal kirakott piros bőrvörszoritotta össze. Arca ékköhhöz hasonlított, szeme sugárzó csillagpár volt, alakján szépség ömlött el. Titkos csodálattal vizsgálgatta őt Pao-jü, s a császári herceg szeme sem nyugodott kevesebb tetszéssel látogatóján. Pao-jü ezüstszerű sapkát viselt fején, homlokát a szokott aranypánt övezte, a gyöngyszem után kapó két sárkánnyal. Kígyódíszű fehér gyászruháját gyöngyökkel kirakott ezüstszerű öv vette körül. Arca üde volt, mint a tavaszi virág, szeme feketén fénylett, mint a lakk.

Miután a fenséget hódolva üdvözölte ő is, a császári herceg kitérte karját, és magához vonta Pao-jüt.

– Nevedet igazán nem viseled hiába – mondta mosolyogva. – Olyan vagy valóban, mint valami drágakő. De hol van a kő, amellyel a világra jöttél?

Pao-jü sietve előhúzta a követ, melyet nyakába kötött ötszínű zsinóron, kabátja alá rejtve viselt a mellén, s átnyújtotta a császári hercegnek. Ez az amulettet és feliratát figyelmesen szemlélgette.

– Megmutatta-e már csodatevő erejét a kő? – kérdezte.

– Eddig még nem nyílt erre alkalom – felelte helyette Csia Cseng úr.

A császári herceg a legnagyobb bámulat hangján nyilatkozott e csodálatos születési jelenségről, miközben saját kezüleg fűzte újra Pao-jü nyaka köré a zsinórt. Aztán közelebből is beszélgetni kezdett vele koráról, tanulmányairól és egyéb személyes dolgokról. El volt ragadtatva Pao-jü világos beszédmodorától és csengő hangjától, s a következő megjegyzést tette Cseng úrnak:

– Kis parancsolód igazi ifjú főnixnek tűnik előttem. A méltatlan császári hercegtől távol áll, hogy tiszteletreméltó idősebb barátjának szemtől szembe hízelegjen, de ki tudja, az ifjú főnix hírneve egykor talán még az öreg főnixét is túlragyogja majd!

– Ó, csúf kis kutyakölykőm hamisan indít téged ilyen aranyba foglalt dicséretekre – válaszolta mosolyogva Cseng úr. – De ha fenséged túláradó kegye folytán jóslatod teljesedésbe menne, úgy ez számomra és házam számára a legnagyobb boldogság forrása volna.

– Csak egyet ajánlanék fontolóra venni – folytatta elgondolkozva a császári herceg. – Tekintve számos előnyös tulajdonságát, kis parancsolódat odahaza tiszteletreméltó nagyanyja és az egész család kétségkívül különleges szeretettel és gyöngédséggel veszi körül. Ilyen szeretet azonban könnyen vezet elkényeztetettségre, s ez számunkra, fiatal emberek számára, azt a veszélyt rejt magában, hogy kárba vesznek egyébként kitűnő neveltetésünk eredményei. Saját tapasztalatomból tudom ezt, és úgy gondolom, ugyanez lehet a te kis parancsolódnál is. Ha azonban kis parancsolód, amint feltételezem, odahaza akadályoztatva volna képességei teljes kibontakoztatásában, úgy semmi akadály sem volna, hogy engem rideg otthonomban gyakrabban felkeressen. Jóllehet bennem érték vagy érdem nem található, mégis abban az előnyös helyzetben vagyok, hogy a birodalom sok jeles emberének ismeretségét élvezhetem, s ha közülük valamelyik a fővárosba jön, rendszerint nem mulasztja el, hogy kéksötét szemének egy-egy kegyes pillantásával megütszteljen engem. Ezért van az, hogy rideg otthonomban igazán sok nemes és fennkölt szellem találkozik, és a te kis parancsolódnak alkalma nyílna nálam arra, hogy hasznot hajtó és szellemét fejlesztő eszmecseréket folytasson.

Cseng úr nem habozott ezt a megtisztelő meghívást udvarias hajlongások közepette köszönettel elfogadni. Ekkor a császári fenség egy rózsafüzért oldott le csuklójáról, és azt Pao-jünek nyújtotta.

– Minthogy első találkozásunk véletlenszerűen adódott, nem készültem fel arra, hogy méltó ajándékkal tiszteljelek meg – mondta. – Vedd egyelőre ezeket a jünanfából metszett imagolyókat, becsülésem csekély jeleként. Ezt a füzért az Ég Fiától kaptam ajándékba.

Pao-jü odaadta a füzért apjának, s mindketten köszönetüket fejezték ki. Cseng úr és Sö herceg aztán arra kérték a császári herceget, hogy a gyászmenet miatt ne pazarolja idejét tovább. A császári herceg azonban szerényen ragaszkodott hozzá, hogy a holttestet előreengedje.

– Az elhunyt immár a boldog lelkek közt időzik – mondotta. – Ő most már magasabb rendű lény, nem úgy, mint mi, közönséges halandók, akik e földi világ vörös porában fáradozunk. Habár én az Ég Fiának jóvoltából, érdemtelenül, a császári hercegi méltóságot örökölhettem is, mégiscsak elbizakodottság volna tőlem, ha arra tartanék igényt, hogy egy megboldogult lélek előreengedjen.

Sö hercegnek, Cseng úrnak s Pao-jünek így nem maradt más hátra, mint hogy elbúcsúzzanak, és a gyászmenetet újra útnak indítsák. Elrendelték azonban, hogy mindaddig, míg a császári herceg az áldozati sátorban tartózkodik, a gyászzene, iránta való tiszteletből, ne szóljon. A császári herceg az egész menetet elvonultatta maga előtt, csak azután folytatta útját.

Amikor a menet a városkapun át kiért a szabad mezőre, Csen herceg érkezettnek látta az időpontot, hogy a gyászoló férfivendégeket, akik addig gyalog haladtak a koporsó mögött, felhívja, útjuknak a Vastrácsos Templomig hátralevő részét tegyék meg immár kényelmesebb módon. Az idősebb urak tehát kocsijaikban és gyaloghintóikban foglaltak helyet, a fiatalabb résztvevők pedig nyeregbe szállottak. Pao-jü is lóra akart szállni. Főnix asszony azonban attól tartott, hogy mihelyt a fiú a városen kívül van, nagyobb mozgásszabadságával és a felügyelet hiányával visszaélhetne, s azt mindenféle pajkosságra használhatná fel, ezért kocsijába kérette őt.

– Jöjj, kedves fivérem, szállj be – tessékelt mosolyogva. – Hiszen te annyira szereted a női társaságot. Így hát a kocsimban és az én oldalamon bizonyára kellemesebben fogod érezni magadat, mint ilyen lóháton járó majmok társaságában.

Pao-jü engedelmesen leugrott lováról, beszállt Főnix asszony kocsijába, s útkukat vidám csevegés közben folytatták.

Bizonyos idő múlva két lovas szolga ugratott kocsijukhoz, jelentve Főnix asszonynak, hogy pihenőhely közelébe érkeztek, s afelől érdeklődve, nem kívánna-e Főnix asszony átöltözni. Az asszony beleegyezett, megparancsolta, hogy kocsija a két vezetőt kövesse, akik az országútról oldalt, a szabad mezőre tértek le. Pao-jü kívánságára barátja, Csin Csung, lóháton csatlakozott hozzájuk.

Rövid út után megérkeztek egy paraszti porta elé. Szerény kis ház volt, alig néhány helyiséggel, melyekben nagyszámú család élt összezsúfolva. Amikor az egyszerű emberek meglátták a házuk előtt megálló pompás kocsit s az előkelően öltözött benneülőket, odacsődültek persze, bávészkoztak, és úgy csodálták őket, mint valami jelenést.

Főnix asszony kiszállt, és eltűnt a szalmafedelű házikóban. Előzőleg megkérte Pao-jüt, nézzen körül barátjával egy kicsit a portán, s aztán jöjjön utána. Pao-jü megértette a célzást, és barátjával, Csin Csunggal felkerekedett, hogy a portát megszemlélje.

Mezőgazdasági szerszámokat sosem látott még. A nevüket sem ismerte, s hogy mire szolgálnak, és hogyan használják őket, azt a kíséretében levő szolgálkkal kellett magának megmagyaráztatnia. Nem győzött csodálkozni az itt tanult új dolgok felett.

– Csak most értem meg a régi mondás értelmét a tál rizsről, melynek minden egyes szeme végtelen fáradság és gyötrődés eredménye – jegyezte meg elgondolkodva.

Szemléje során eljutott egy szobába is, ahol a kemencepadkán különös szerszámot vett észre, még különösebbet, mint a többiek. Ez a rokka, magyarázták neki, ezzel készítik a fonalat, melyet később kelmévé szőnek. Játékos kedvében Pao-jü felugrott a padkára, s tréfából elkezdte a rokkát forgatni. Egyszerre csak odajött egy tizenhét év körüli parasztlány, és nem engedte, hogy ezt tovább csinálja.

– Ez nem játék – mondotta. – Eltöröd, uram.

Pao-jü gyorsan levette a lábát a rokkáról.

– Ma láttam először ilyet, s csak ki akartam próbálni, játékból – mentegetőzött egy kissé megszegyenülten.

– Te nem tudsz bánni vele. De ha kívánod, megmutathatom neked – mondta szívélyes hangon a lány.

– A dolog kezd szörnyen érdekessé válni! – súgta Csin Csung Pao-jü fülébe, megrántva egy kicsit a kabátja ujját.

– Ne fecseggj, mert odaszózik! – felelte tréfálkozva Pao-jü, s öklével megbökte a barátját. Majd kiugrott a szeme, annyira bámulta a csinos kislányt, aki a rokkát nagy hozzáértéssel hozta működésbe, s fürge ujjaival ügyesen gombolyította le róla a kész fonalat. Pao-jü úgy vélte, régóta nem volt ilyen elragadó látványban része, s képtelen volt a bájos fonólány nézésétől elszakadni.

Milyen kár, hogy ezt az élvezetet idő előtt félbeszakította egy öregasszony hívó kiáltása, mely a ház másik végéből hangzott fel! A csinos kislány nyomban felugrott a rokkától, és kifutott a szobából. Pao-jü csalódottan pillantott utána, aztán elindult a lakóházba a szolga nyomában, akit Főnix asszony küldött utána, hogy jöjjön s vegyen részt azon az egyszerű reggelin, amelyet a vendégszerető parasztok készítettek nekik. Főnix asszony kis ezüstitörmelékes csomagocskákat osztatott ki közöttük szolgájával, Vang-errel, aztán visszatértek kocsijukhoz és a gyászmenethez.

Elindulásukkor kocsijukat a ház apraja-nagyja körülállta, de a tömegben Pao-jü hiába kereste azt a csinos rokkás kislányt. Amikor azonban a kocsi megtett már egy darabkát az útból, még egyszer megpillanthatta. Az ellenkező irányból jött az úton szemközt, néhány falusi gyermek kíséretében, fecseggve és nevetve, karján egy kisfiúval, aki valószínűleg öccse volt. Pao-jü gyöngéd pillantásokkal tapadt a lány alakjára. Sajnos, a kocsi már sebesen nekiiramodott, és nagyon is hamar elporzott a szembejövő csoport mellett, akárcsak egy szélkergette felhő. Mire Pao-jü még egyszer visszafordította a fejét, a lány már eltűnt a szeme elől.

Délre járt az idő, amikor a gyászmenet eljutott céljához, a Vastrácsos Templomhoz. A templom előtt, az úton kétoldalt két sorban állottak fel a templom papjai, s a menetet dobszóval, cin-

tányérok összeverésével, zászlókkal és lobogódísszel fogadták. A templomban még egy buddhista szertartás zajlott le, még egyszer mutattak be áldozatot is, s még egyszer égettek tömjént, aztán a koporsót beállították az egyik belső csarnok melletti szobába. Ebben a szobában állott a temetésig hátralevő három éjjelen a fogadott leány, Pao-csu fekhelye is.

A délután folyamán a gyászoló vendégek legnagyobb része elbúcsúzott, és visszatért a városba. Csak néhány közelebbi rokon maradt odakünn, s ezek a templomban kaptak szállást arra a temetésig hátralevő három napra. Ezen a napon még Ső hercegnő és Cseng asszony is hazatért. Pao-jüt tulajdonképpen magukkal akarták vinni, a fiú azonban igen sok örömet lelte abban a változásban, amelyet a számára szokatlan falusi tartózkodás nyújtott, s ezért megszerezte az engedélyt, hogy az ünnepségek végéig Főnix asszony társaságában kinn maradhasson.

A Vastrácsos Templomot annak idején a Ning-kuo- és a Jung-kuo-nemzetség két őse közösen emeltette és jelölte ki örökjogú temetkezési helyül a két nemzetség olyan tagjai számára, akik a fővárosban haltak meg. A templomot annak a földbirtoknak a jövedelmeiből tartották fenn, amelyet a templomépítésre felhasznált telekhez szereztek még hozzá. Hála a kolostori birtokon termelt javak bőségének, a templom kitűnő állapotban volt; olyan alkalmakkor, amilyen a mai is volt, a gyászoló vendégeknek kiélegítő ellátásban lehetett részük, s rangjukhoz méltó helyiségekben tudták elszállásolni őket.

Főnix asszony kellemesebbnek vélte, ha a temetés előtti három éjszakára a Vastrácsos Templomhoz közeli apácakolostorban keres szállást. Miután tehát a templomi szerzetesek kegyes teendőiket elvégezték, s a gyászoló vendégek legnagyobb része elköszönt, Pao-jü és Csin Csung kíséretében a Vízihold Kolostorba ment – mert ez volt a kolostor neve. A nép egyébként Kenyérkolostornak is nevezte még, mert péksége is volt, mely kitűnő kenyeret sütött. A vendégeket a főnökaasszony két fiatal apáca társaságában a kolostor kapuja előtt fogadta, majd vendégcelláikba vezette őket. Miközben a főnökne és Főnix asszony egy csésze tea mellett hosszabb beszélgetésbe bocsátkozott egymással, Pao-jü és Csin Csung azzal töltötte idejét, hogy végigsétált az udvarokon és csarnokokon, s megtekintette a kolostor belsejét.

– Nézd csak, ott megy Csi-neng – jegyezte meg egyszerre Pao-jü, barátját oldalba bökve, Csi-neng egyike volt a két fiatal apácának, aki fogadásukra kiment.

– És mi van abban? – adta Csin Csung a közömböset.

– Ugyan, csak ne add az ártatlant! – mondta nevetve Pao-jü.
– Hát ki ölelgette őt olyan gyöngéden a nagymama szobájában, amikor senki se volt otthon, mi?

– Eszem ágában sem járt ilyesmi! – tagadta Csin Csung zavartan.

– No, hát én nem akarom magam beleártani a dologba. De tedd meg nekem azt a szívességet, hogy megszólítod! Hadd hozzon nekünk egy teát.

Csin Csung megtette neki ezt a szívességet.

– Neng-er, légy szíves, hozzál nekünk egy teát! – kiáltotta oda a lánynak. A kis Csi-neng gyermekkorától kezdve sokszor megfordult a Jung-kuo palotában mint a kolostor küldönce. A palotában mindenki ismerte őt, s Pao-jü és Csin Csung nemegyszer váltott már vele sokatmondó pillantásokat és tréfás szavakat. Azóta nagy, érett lánnyá fejlődött, és lassacskán belekóstolt a hold és a szelek játékának ízébe is. A csinos, eleven Csin Csung nagyon tetszett neki, s Csin Csungnak is kedvére való volt a bájos teremtés. Bár egymáséi nem lehettek még, gondolatban régóta megegyeztek.

Csi-neng a konyhába szaladt, s egy idő múlva teáskannával és lepényes tányérral kezében beállított a két fiatalember vendécellájába. Mindketten egyszerre tartották oda teáscsészéjüket.

– Előbb nekem, légy szíves! – kérte Csin Csung.

– Nem, nekem! – kérlelte Pao-jü.

– Micsoda versengés egy csésze teáért! – mondta a lány, ajkát hetyke mosolyra csücsörítve. – Valósággal úgy tesztek, mintha kezemből mézet lehetne nyalni!

Végre Pao-jünek sikerült csészéjét először megtöltenie. Míg látszólag az italból kortyolgatott, igyekezett Csi-nenggel egy kis csevegést kezdeni. Sajnos, megzavarta őket egy másik apáca, aki a lányt elszólította. Mihelyt Csi-neng távozott, a két fiatalember sajátos módon egyszeribe elveszítette étvágyát, nem kellett nekik többé a tea meg a lepény, mindkettőt érintetlenül hagyták, s ismét kimentek, hogy új felfedezéseket tegyenek.

Amikor estéfelé Főnix asszony visszavonult a Szeplőtelen Szűzesség cellájába, amelyben lakott, a főnöknő, aki odakísérte, kihasználta a körülményt, hogy csak néhány bizalmas szobalány volt a közelben, s előhozakodott egy személyes természetű kéressel.

– Nyomja valami a szívemet, ami miatt szerettem volna a napokban nagynénédnél, Cseng taj-tajnál jelentkezni. Előzőleg azonban szívesen hallanám tanácsodat. Elmondhatom? – kezdte.

– Mondj csak el mindent! Miről van szó?

– Szent Amida Buddha! – sóhajtott a főnöknő. – Kissé megszűröl kell kezdenem. – Aztán így folytatta: – Emlékezni fogsz reá, úrnőm, hogy korábban, mielőtt az itteni kolostor vezetését átvettem volna, a Jó Munka Kolostorában voltam főnökasszony, Csangan körzetében. Annak a kolostornak az egyik gazdag patrónusa, bizonyos Csang úr, évente egyszer egész családjával megszokott szállni a kolostorban, hogy áldozatokat mutasson be, tömjént égessen, és kegyes ájtatosságokon vegyen részt. Neki van egy Csin-ko nevű lánya. Egy ilyen látogatásuk alkalmával az történt, hogy a csangani körzet prefektusának egyik sógora, a fiatal Li úr is ott volt, és meglátta Csin-ko kisasszonyt. Első pillantásra beleszeretett, és mindenáron el akarta venni feleségül. Amikor azonban évégett közvetítőket küldött Csang úr házába, arról kellett értesülnie, hogy Csin-ko kisasszony már szabályszerűen jegyben jár Csangan városparancsnokának fiával. Csang úr tehát nem tehetett másként, mint hogy elutasítsa a fiatal Li ajánlatát.

A fiatal Li azonban nem akart belenyugodni az elutasításba, és kitartott kívánsága mellett. Csang úr, aki a hatalmas prefektus családjának jóindulatát nem szívesen veszítette volna el, kinos helyzetbe került, és hajlott rá, hogy engedjen kívánságának. Szerencsétlenségére a városparancsnok értesült az ifjú Li jogtalan kívánságáról, dühöngve szaladt Csang úrhoz, és heves jelenetet rendezett neki. Az lenne csak szép dolog, sopánkodott, ha egy lánynak többel is szabadna jegyet váltania; esze ágában sincs az első eljegyzéstől elállnia és a lányról lemondania, és pert fog indítani. Valóban panaszt is tett Csang úr ellen házassági ígéret bé nem tartása miatt. Csang úr, aki az első eljegyzést mindenáron vissza akarta csinálni, kellemetlen helyzetében hozzám

fordult azzal a kéréssel, segítsen hozzá megfelelő szószólóhoz a fővárosban: költségekre való tekintet nélkül. Nos, mint akkori főnökasszony, az ifjú Li és Csin-ko kisasszony kolostorbéli találkozásáért magamat elsősorban éreztem felelősnek, Csang úrnak pedig egyébként is le voltam kötelezve még korábbirol, kérését tehát nem tagadhattam meg, hanem megígérttem neki, hogy megteszek minden tőlem telhetőt.

Ebben az ügyben szándékoztam nagynénéd jóindulatú segítségért folyamodni. Ha jól tudom, Csangan katonai parancsnoka, Jün tábornok, jó barátságban van családotokkal, és ha nagynénéd rá tudná venni a férjét, hogy írásban kérje a tábornok beavatkozását, akkor nem kételkednék abban, hogy a városparancsnok engedne felette, a tábornok nyomásának. Ha nagynénéd hajlandó volna ezt az ügyet gondjaiba venni, Csang úr bármilyen pénzáldozatra kész volna, még ha tönkre is jutna emiatt.

Főnix asszony figyelmesen hallgatta végig.

– Maga az ügy nem okoz semmi nehézséget – jegyezte meg mosolyogva. – Csakhogy újabban nagynéném nem foglalkozik ilyesfajta kérelmekkel és pártfogásokkal.

– Ó, nem vehetné-e akkor magad az ügyet gondjaidba, tiszteletreméltó naj-naj?

– Nem vagyok bolondja a pénznek, s én nem szoktam ilyen ügyekkel foglalkozni – tette hozzá Főnix asszony.

A főnökasszony azonban nem akarta elszalasztani az alkalmat, hiszen az üzlet neki is jó hasznot ígért. Erőnek erejével más érv után kutatott, hogy Főnix asszony közreműködését megnyerje. Végre aztán rátalált. Sóhajtvá folytatta:

– Csang úr már tud róla, hogy ügye érdekében a ti palotátokban akarok eljárni. Mit fog gondolni, ha lépésem eredménytelen marad? Nem az a gondolat fog benne felötleni, hogy ti elvből nem foglalkoztok ilyen ügyekkel, és megvetitek a pénzt. Inkább azt fogja hinni: családotok annyira híjával van minden hatalomnak és befolyásnak, hogy már ilyen kicsiséget sem tud elintézni.

Ez az érv hátott. Főnix asszony úgy érezhette, hogy itt már a család becsülete forog kockán. Ez megfelelő ürügynek látszott arra, hogy tartózkodását feladja. A valóságban egyáltalán nem vetette meg a pénzt.

– Ejha! – szólt felbuzdulva. – Elég régen ismersz már, és

tudhatnád, hogy a poklok urától és az ő törvénytörésétől sem ijedek meg, ha arról van szó, hogy akaratomat keresztülvigyem. Hozzon hát ide Csang úr háromezer uncia ezüstöt, s elrendezem az ügyét.

– Remek! És csupán ennyi az egész! – kiáltott fel örömmel a főnöknő.

– Csak azt ne képzelje valamiképpen, hogy a pénz miatt segít nekik – folytatta Főnix asszony. – Hogy pénzért idegenek csökönyös ökreit vonszolgassák kötőféken, ezt a foglalkozást másokra hagyom. Erre a háromezer unciára főleg azért van szükségem, hogy követeim költségeit fedezzék, és szaladgálásaiért legyen egy kis bánatpénzük. Én magam egyetlen rézgarast sem kívánok. Ebben a pillanatban ennek az összegnek mintegy tízszeresével, harmincezer unciával rendelkezem, pénzre tehát nincs szükségem.

– Magától értetődik. És szabad remélnem, hogy nem fontolgatod sokáig a dolgot, naj-naj, hanem mindjárt holnap hozzáfognsz jószágos ígéreted beváltásához?

– Hiszen láthatod, mennyire elfoglaltak az ügyek, mennyire számítanak rám mindenütt. De ha egyszer már szavamat adtam, bizhatsz a gyors elintézésben.

– No, akkor nyugodt vagyok. S minthogy az ügyet a te kezében látom, a siker felől sem aggódom – hízelt a főnökasszony. – Hiszen egy ilyen tetterős, okos asszonynak, mint amilyen te vagy, minden annyira könnyen, egyetlen intésre sikerül!

Főnix asszonynak jól esett a dicséret, s fáradtságával mit sem törődve, még sokáig folytatott élénk beszélgetést a főnöknővel.

Eközben Pao-jü és Csin Csung arra használták fel szabad idejüket, hogy alaposan körülnézzenek a kolostorban, s tájékozódjanak afelől, mi merre van. Amikor besötétedett, Csin Csungnak nem esett nehezére észrevétlenül odaosonni Csi-neng szobájához. Szerencséje is volt. A lány egyedül, lámpája fényénél éppen edények mosogatásával foglalatoskodott. Csin Csung minden teke-tória nélkül karjába vette, s ahogy csak kitelt tőle, csókolgatni és becézgetni kezdte. A kicsi eleinte hevesen ellenkezett, toporzékolt és szabadulni igyekezett.

– Mi jut eszedbe, uram? – mondta. – Kiáltani fogok! – De nem kiáltott.

– Kedves, belepusztulok a vágyakozásba! – unszolta a lányt Csin Csung. – S ha nem hallgatsz meg, itt, ezen a helyen meghalok.

– Hova gondolsz! Itt, a szűk kolostorcellában, ahol minden pillanatban meglephetnek bennünket, nem megy az ilyesmi. Várj türelemmel, míg egyszer odakinn vagyok, a szabadban! – sutogta a lány.

– Silány vigasz-ír égető bajomra. Az ilyen tűzvészt azonnal kell oltani – nyögte a fiú. S már el is fújta a lámpát, úgyhogy a helyiség sötétségbe merült. Most már alig ellenkezett a lány, túrte, hogy a fiú ölbe vegye, és a cserépdíványra vigye. Kapálózott még kissé, és hányta-vetette magát, de kiáltani nem kiáltott, s mindent engedett. Ment is a fiúnak a dolog, s a felhő már éppen ki akarta üríteni tartalmát, amikor a párocskát hirtelen megragadta és elszakította egymástól egy idegen kéz. Az illető teljesen némán és észrevétlenül lopózott oda. Ijedtében a fiú és a lány legszívesebben minden égtáj felé egyszerre iszkolt volna el. De ekkor a jövevény elárulta magát egy elfojtott tüsszentéssel. Pao-jü volt. Csin Csung felugrott.

– Mit jelentsen ez? – kiáltotta haragosan.

– Hogy játékaikban ezután én is szeretnék részt venni. Különben lármát csapok! – fenyegette őt Pao-jü nevetve.

A megrendült Csi-neng azonban a sötétség oltalma alatt kimenekült a szobából. Mikor a két fiú észrevette a lány eltűnését, elhagyták ők is a cellát. Pao-jü karjánál fogva húzta a barátját.

– No, most ki az erősebb kettőnk közül? – kérdezte útközben tréfálkozva.

– Jól van, no, a jövőben te is részt veszel majd a játékokban, amikor csak akarsz – nyugtatta őt a tetten ért, megbékülve.

Másnap délelőtt Cseng asszony Pao-jü után küldött, és sürgősen hazakérte. Pao-jü azonban igen nagy örömét lelte a szórakoztató időtöltésben, melyet a Vízihold Kolostor nyújtott neki, s ezért Főnix asszonynál kieszközölte az engedélyt, hogy barátjával együtt még egy napot maradhasson a kolostorban. A harmadik napon aztán együtt tértek vissza a városba, miután Csin Csung és Csi-neng apáca még számtalan csókot váltott, s titkos megállapodásokat kötött egymással.

Hogy betartsa a főnöknőnek adott szavát, Főnix asszony már egy nappal előbb beavatta az említett ügybe Laj-vang udvarmestert, s megfelelő utasításokkal a Jung-kuo palotába küldte. Laj-vang, amint megparancsolták neki, az elutazott Csia Lien úrra, Főnix asszony férjére való hamis hivatkozással, Csia Lien titkárával aláíratott egy írást Jün Kuang tábornok, a csangani parancsnok címére, s még aznap lóhalálában elvágtatott vele Csanganba. A tábornok, akit a Jung-kuo palota korábban lekötölezett, nem tehetett mást, mint hogy az onnan érkező megkeresésnek örömmel helyt adjon, s az alája rendelt városparancsnokra a kívánt értelemben gyakorolt hatást. Az eredmény az volt, hogy a városparancsnok feladta az ellenállást, s felbontotta az eljegyzést, mely fiát a gazdag Csang lányával kapcsolta össze.

Az egész ügy elintézése alig két napot vett igénybe, mert a távolság Csangan és a főváros között alig tett ki száz lit. Bánatpénzként kifizetendő nagy összegekről és hasonlókról természetesen szó sem volt. A háromezer taelre rúgó csinos összeget Főnix asszony szépen megtartotta magának, s az úrnő bizalmát élvező öreg szolgán, Laj-vangon, valamint Főnix asszony férjének titkárán kívül a Jung-kuo palotában egyetlen ember sem tudott az ügyről. Ez a siker roppant mértékben erősítette Főnix asszony önbizalmát, s arra bátorította őt, hogy később még számos hasonló, elég homályos üzletet bonyolítson le a saját számlájára, minden lelkiismeret-furdalás nélkül.

TIZENHARMADIK FEJEZET

Tavaszi Érkezését császári kegy magasztosítja fel, s a Főnixpalota úrnőjévé teszi. Csing Csung idő előtt kél útra a Sárga Forráshoz

Egy napon, amikor a Jung-kuo palotában nagy családi lakoma keretében éppen Csia Cseng úr születésnapját ünnepelték, az ünnepi forgatag kellős közepén egyszerre csak megjelenik egy ajtónálló, és izgatottan jelenti:

– Odakünn várakozik a hat hárem felvigyázója, Hszia főeunuch. A császártól hoz üzenetet.

A jelentés az egész társaságot érthető izgalomba hozta. A lakomát és a színelőadást azonnal félbeszakították. A család férfitagjai a nagy fogadócsarnokba siettek, ahol a császári üzenetek letételére szentelt tömjénező asztal körül csoportosultak; parancs hangzott, hogy a császár küldötte előtt valamennyi kapu középső szárnyait nyissák ki, aztán áhítatos csendben térdelve várták a főeunuch érkezését. A főeunuch közeledett is már lóháton, alárendelt eunuchok nagyszámú kíséretével körülvéve. A nagy csarnok bejárata előtt leszállt lováról, és mosolyogva lépkedett fel a lépcsőn, a csarnok déli frontjára. Ott megállt, de a várakozás ellenére nem írásbeli rendeletet adott elő, hanem egyszerűen így szólt:

– Legfelsőbb parancsra Csia Cseng úr azonnal menjen kihallgatásra a Tiszteletteljes Közeledés Csarnokába.

Miután a rövid üzenetet kihirdette, azonnal távozott, anélkül hogy akár egy korty teát is elfogadott volna. A dolgot mindenki rejtélyesnek találta. Senki sem tudta, jóra vagy rosszra kell-e magyarázni ezt a homályos üzenetet. Cseng úrnak azonban nem volt ideje fontolgatásokra. Gyorsan udvari díszbe vágta magát, kocsiba szállt, és a palotába sietett.

Az anyahercegnő, akit bizonytalanság gyötört, rövid időközökben egyik lovasküldöttet a másik után szalajtott a uruk nyomában a palotához. Kétszer két órát is ki kellett azonban várnia türelemmel, amíg hírt kapott. Végre aztán lélekszakadva és lihegve, egyszerre négy szolga is érkezett a belső ajtóhoz, mely az anyahercegnő szobáihoz vezetett.

– Jó hírrel jövünk! – kiáltották már messziről. – Urunk az öreg taj-tajt s a ház többi hölgyeit azonnal a palotába kéri, hogy leróják köszönetüket a császári kegyért.

Az anyahercegnő, aki ekkor a többi hölgygel együtt éppen a belső udvar körfolyosóján járkált fel és alá, minthogy valamennyiüket egyformán nyugtalanság és várakozásteli izgalom tartotta fogva, magához intette a négy szolga közül a legidősebbet, akinek Laj-ta volt a neve, s közelebbi felvilágosítást kért. – A kihallgatási csarnok külső kapuján nem jutottunk túl – jelentette Laj-ta. – Hogy odabenn mi történt, azt onnét nem hallhattuk.

De később kijött Hszia főeunuch, s feltárta előttünk, hogy házunkat nagy szerencse érte, mert a császár a ház legidősebb leányát első rangfokozatú „nemes és erkölcsös” császári másodféléssé léptette elő, és a Főnixpalota úrnőjévé nevezte ki. Később kijött parancsolónk is, megerősítette ezt a közlést, és azzal bizott meg bennünket, kérjük az öreg taj-tajt, hogy menjen sürgősen a palotába kihallgatásrá, leróni a család háláját.

Ez az örömhír a hölgyeket minden szorongó érzéstől megszabadította, s árcukról büszke örömet lehetett leolvasni. Az anyahercegnő, Sö és Csen hercegnő, valamint Cseng asszony nagy sietséggel magukra öltötték a rangjuknak megfelelő szertartási öltözetet, négy nagy gyaloghintóba szálltak, s mint a rajzó halak, sorban egymás mögött vonultak a császári palotához. Sö és Csen herceg követte őket, Csia Zsunggal és Csia Szövel.

Az örömteli hangulat, mely a Jung-kuo és a Ning-kuo palota valamennyi lakóját, urakat és szolgákat egyaránt hatalmába kerítette, egyvalakit hagyott csak érintetlenül: Pao-jüt. Őt nagy gond nyomasztotta barátjáért, Csin Csungért. A fiú a Vízihold Kolostorban eltöltött kétnapos kirándulásról gonosz betegséget hozott haza magával. Egészsége amúgy is törékeny volt, s az ismételt settenkedések éj idején Csi-neng cellájához, meg az ágy melegének és az éjszaka hideg levegőjének hirtelen váltakozásai hűléssel és lázzal bosszulták meg magukat. A fiú mindjárt a kolostorból való visszatérése után ágynak esett. Állapota romlásához lelki izgalmak is hozzájárultak. Csi-neng, akit űzött a vágy, egy napon titokban felkereste őt, de szerencsétlen módon a fiú apjába botlott, s ez gyalázattal kergette el a lányt küszöbéről. Csin Csung is kapott egy jó adag verést. Izgalmában azonban az öregúr néhány nap múlva meghalt. Későn bánta meg most könnyelműségét Csin Csung, az önmagának tett keserű szemrehányás és az apja elvesztése feletti gyász nagyon legyengítette ellenálló erejét, napról napra rosszabbul érezte magát, és feltartóztathatatlanul sorvadt.

Ez volt az oka annak, hogy Pao-jü nem tudott örülni testvére, Tavasz Érkezése szerencséjének. E napok egész örömteli forgatagából kivonta magát, nem érdekelte az esemény, hogy apja, anyja és nagyanyja kihallgatáson jelent meg az Ég Fia előtt, s nem érdekelték a rokonok és ismerősök szerencsckivánó látogatásai

sem. Közönyösen és kedvetlenül ült szobájában, s ha korholták vagy csipkedték furcsa magatartása miatt, ingerültté vált, s még inkább elzárkózott a többiek társaságától.

Csak egy dolog tudta valamennyire felvidítani: Kék Drágakő visszatérése. A leány apja, Lin Zsu-haj úr meghalt időközben, s miután Csia Lien segítségével a temetési szertartásokat elintézték és a hagyatékot rendezték, a két unokatestvér visszatért a fővárosba.

– Most már soha többé nem hagy el téged – jelentette ki mosolyogva Főnix asszony Kék Drágakő visszatérésekor Pao-jünek. A viszontlátás Pao-jü és immár teljes árvaságra jutott unokahúga között örömteli is, fájdalmas is volt egyszerre, s mindkettőjük bőséges könnyhullatásával járt. Pao-jü Kék Drágakőt a hónapokig tartó távollét után jelentősen érettebbnek találta, s még sokkal szebbnek és vonzóbbnak, mint azelőtt. Egész könyvtárra való könyvet hozott magával, s íróasztalra való csinos dísz tárgyakat, melyeket ajándékként osztogatott szét unokanővérei és Pao-jü között. Pao-jü hálásnak akart mutatkozni, s azzal az imafüzérrel akarta a lányt megtisztelni, melyet az Északi Cseng Hercegtől kapott ajándékba. Ez azonban Kék Drágakőnek nem tetszett. A kislány azon nyomban féltékennyé lett a császári hercegre.

– Köszönöm az ilyen holmit, melyet idegen férfiak vetettek le! – mondta elutasítóan, s a füzért a földre dobta. A fiú felemelte, s egy szót sem szólva, újra magához vette.

Főnix asszonynak és hazatért férjének, Csia Liennek a viszontlátás első napján természetesen igen sok beszámolnivalója volt egymás számára. Főnix asszony éppen befejezte elbeszélését a Ning-kuo palota feletti, nagy felelősséggel járó héthetes uralmáról, amikor Ping-er szobalány dugta be fejét az ajtón. Amikor észrevette, hogy Csia Lien úr is ott van, meghökkent és nyomban el akart tűnni.

– Mi az, mi van? – kiáltott utána Főnix asszony.

– Semmi különös. Hszie asszony ideküldte nővéremet, Lótuszt, hogy megtudakoljon valamit. Már meg is adtam neki a választ, és elment – válaszolta Ping-er, s gyorsan eltűnt.

– Lótusz? Nem az a bájos fiatal rabszolganő ez, akit Hszie Pan fivérem nem sokkal ideutazása előtt vásárolt Jingtienben? – kérdezte Csia Lien hamiskásan mosolyogva. – Amikor az imént

odaát voltam a körtés kertben, hogy visszatérésem alkalmából tiszteletemet tegyem Hszie néninél, egy feltűnően csinos fiatal teremtés kerül utamba. Soha nem láttam eddig, s Hszie nénitől tudtam meg, hogy ő a Lótusz. Igazán elragadó volt! Kár, hogy Hszie Pan fivéremé! Túlságosan is jó annak a bolondnak!

– Nézzenek oda! Ez az ember itt messzi útról tért vissza, Szucsouban és Hangcsouban csömörig bámulhatta a szép nőket, s még mindig nem elég neki! De kérlek, ha olyan nagyon szeretnéd a kis Lótuszt, megkaphatod! Csak el kell cserélnem őt Ping-erünkkel, és ide kell vennem magunkhoz. Hszie Pan úgyszem veszi már semmibe se. Ő is egyike azoknak a telhetetleneknek, akik evés közben mindig a következő fogásra kacsintanak. Mennyit gyötörte az anyját, hogy Lótuszt birtokába vehesse! Hszie néni végül is teljesítette a kívánságát, s a kicsikét, akiben annyi a szokatlan és érdekes vonás, hogy egész lényét tekintve inkább valami jó házból való fiatal lánynak vélné az ember, az összes formaságok betartásával s az ünnepélyesség minden kellékével hozzáadta másodfeleségül. De alig volt övé a lány vagy fél hónapig, többé rá sem nézett, s mindenféle olcsó lányok nagy sokaságával vette egy kalap alá! Őszintén sajnálom a szegény teremtest!

Csia Lien nem jutott hozzá, hogy válaszoljon, mert belépett egy szolga, s apjához, Sö herceghez hívta a könyvtárba. Mihelyt elment, Főnix asszony Ping-er szobalányt hívatta.

– Mit akart Hszie néném, amikor az előbb ideküldte Lótuszt? – kérdezte.

– Nem akart semmit, és nem küldött senkit sem! Füllentettem egy kicsit, muszájból – válaszolta ravasz-kás mosollyal a szobalány. – Laj-vang felesége volt itt, kamatokat hozott neked. Alkalmatlanabb időpontot az ügyetlen nőszemély nem is találhatott volna! Pont akkor kell betoppannia, amikor a férjed itthon van! Csak értesülne férjed a te üzleti ügyeidről, s jönne rá arra, hogy magánpénzek felett is rendelkezel! Ha ezt megtudná, még meggondolatlanabbul és hebehurgyábban gazdálkodnék! Szerencsére még idejében el tudtam csípni az öreg Vang asszonyt, s elvettem tőle a pénzt. Itt van, tessék.

– Derék dolog! Ezt aztán ravaszul csináltad! – dicsérte meg Főnix asszony. – Magam is csodálkoztam már, mi készlethette

Hszie nénit arra, hogy férjével való első együttlétemet ilyen illetlen és kíméletlen módon megzavarja.

Csia Lien nemsokára visszajött, s kevéssel ezután beállított Csao mama is, Csia Lien egykori dajkája, aki öt hosszú távolléte után köszönteni akarta. A dajkát szívélyesen helyvel kínálták, ételt és italt tettek elébe, s Főnix asszony azon is igyekezett, hogy szóval tartsa. Csia Lien csak fél füllel figyelt kedélyes csevegésükre, szórakozottan evett és ivott, s gondolatai szemmel láthatóan valahol egészen másutt jártak. Bocsássanak meg neki, hogy nem vesz részt a beszélgetésben, mondotta, de sietnie kell, hogy átmenjen Csen herceghez valami fontos megbeszélésre.

– Csak menj, ne zavartasd magadat! És az előbb mi megbeszélnivalód volt az öregúrral? – tudakolta Főnix asszony.

– A küszöbönálló kegyeleti látogatásról volt szó.

– Jóváhagyta már az udvar a látogatást?

– Formálisan még nem. De bizonyosra vehető.

– Igazán? – kiáltott örvendezve Főnix asszony. – Ez aztán egészen új és szokatlan kegy mostani uralkodónktól, amilyent sem a krónikák nem jegyezték még fel, sem szindarabjainkban nem lelni nyomát!

– Miről van szó tulajdonképpen? – kérdezte értetlenül Csao mama. – Néhány napja mindenfelé valami kegyeleti látogatásról sügnak-búgnak és rebesgetnek itt az emberek, az én fejem azonban tompa már az öregségtől, s így egy épkézláb mondatot sem tudtam belőle kisütni.

– Megmagyarázom – mondta Csia Lien. – Az Ég Fia, aki mostanság uralkodik, igen nagy fontosságot tulajdonít a gyermeki kegyeletnek. A gyermekeknek szüleik iránt való tiszteletteljes magatartását általános természeti törvénynek tartja, mely rendi különbségekre való tekintet nélkül az egész emberi társadalomra érvényes, és amelynek ápolása a bölcs kormányzás legfontosabb feladata, mert az emberi társadalomban ezzel lehet a legegyszerűbb és legtermészetesebb módon fenntartani a rendet. Uralkodónk ebben személyesen is jó példával jár elől, mert koros szüleit, a korábbi császári felségeket éjjel-nappal s minden elképzelhető fiúi szeretettel és gondoskodással körülveszi. Mégis úgy érzi, hogy kegyeleti kötelességét nem tölti be oly tökéletesen, ahogyan szeretné. Ennyire szigorú saját magához.

Mármost az uralkodó arra gondolt, hogy feleségeit és másodfeleségeit, valamint azokat a különféle méltóságviselőket, akik életüket a Palota szolgálatának szentelik, megakadályozza természetes kegyeletük gyakorlásában az, hogy apjuktól és anyjuktól hosszú esztendőkre elszakadnak, s emiatt bizonyára lelki szenvedéseken mennek keresztül, ahogyan megfordítva, a szülők is, akiket elepeszt a lányaik utáni vágyakozás, bizonynyal nehezen viselik ezt az állapotot. Megállapította tehát magában, hogy mindez súlyosan megbontja azt az Ég kívánta összhangot, melynek uralkodnia kell az emberi társadalomban. Ilyen megfontolásoktól vezettetve emlékiratot intézett szüleihez, a korábbi császári felségekhez, s ebben azt javasolta, hogy ezentúl a császári feleségek és másodfeleségek szülei felváltva minden hónap második, illetve hatodik napján a Palotába jöhessenek, és lányaikat meglátogathassák.

A korábbi császári felségek mélyen meghatódtak ettől a javaslattól, melynek nemes indítékait teljességgel felismerték, s mindössze annak az aggályuknak adtak kifejezést, hogy az ilyen magánjellegű rokoni látogatások csorbíthatnák a Császári Palota fenségét és méltóságát. Ehelyett rendeletükben inkább úgy intézkedtek, hogy fordítva, a császári feleségeknek és másodfeleségeknek legyen joguk indítvány alapján szüleiket meglátogatni, feltéve, hogy ezek rendelkeznek olyan helyiségekkel, amelyekben a Császári Palota egyik lakóját kíséretével együtt méltó módon fogadhatják és elszállásolhatják.

Képzeltető, hogy ezt a kegyteljes rendelkezést milyen ujjongva és mennyi örömkönnyet hullatva fogadta mindenki. Először a két császári másodfeleség, Csou és Vu fog e legfelsőbb kegyvel élni. Mindkettő édesapja máris lázasan munkálkodik azon, hogy küszöbönálló látogatásuk alkalmából fogadásukra méltó helyet készítsen elő.

– Buddha! – szaladt ki Csao mama száján. – Akkor hát mi is felkészülhetünk arra, hogy házunk legidősebb lánya meglátogat bennünket?

– Magától értetődően! – válaszolta mosolyogva Csia Lien. – Máskülönben mért lenne ennyi fontos megbeszélni- és megtanácskoznivaló?

– Pompás! – kiáltott fel boldogan Főnix asszony. – Végre

tanúja lehetek én is a nagyvilág valamilyen eseményének! Mindig panaszkodtam balszerencsém miatt, hogy néhány évvel később jöttem a világra. Ha vagy húsz-harminc évvel idősebbnek születtem volna, akkor nem kellene túrnöm, hogy itt örökké buta, tapasztalatlan gyermekként kezeljenek. Akkor én is átéltem volna azokat az időket, amikor a mostani dinasztia első uralkodója híres utazását megtette birodalmában, hogy a régi Sun császár példája nyomán mindenütt személyesen nézzen utána, hogyan érvényesül az igazság. Márpedig az ilyen élmény sokkal érdekesebb, mint a könyvek sokféle, élettelen tudománya.

– No, persze, ilyesmi ezer évben egyszer fordul elő – vágott a szavába Csao mama, felbuzdulva. – Én még jól emlékszem arra, amit most említettél. Családunk, a Csia család akkoriban Szucsouban és Hangcsouban lakott, ahol a császári hajógyárak és tengeri gátak felett gyakorolt főfelügyeletet. Személyesen élttem át az Ég Fiának akkori fogadtatását. Persze, az ilyen fogadtatás egész pénzfolyamot nyelt el.

– Nagyapám is vendégül látta akkor házában az Ég Fiát – jelentette ki büszkén Főnix asszony. – Ő akkoriban külföldi adókat és idegeneket ellenőrző biztos volt. Minden külső országból érkező adó keresztülment a kezén, és valamennyi külföldi követségnek először nála kellett jelentkeznie. Iszonyú mennyiségben jutottak akkor családunk birtokába olyan javak és kincsek, amelyeket külföldi hajók hoztak déli kikötőkből.

Egy szolga lépett be, s a háziak két Ning-kuo palotabeli unokaöccsét, Csia Zsungot és Csia Szöt jelentette be. A háziak fogadták őket.

– Apám azt üzeni neked, nagybátyám, hogy a fogadtatás helyül kijelölt területet már le is mérték – jelentette Csia Zsung. – A terület összekapcsolja a keleti és nyugati palota parkjait, s szélessége három és fél li, teljesen elegendő tehát arra, hogy a magas látogató fogadtatására szolgáljon. A szükséges épületek tervezésével megbíztak egy építészt, aki terveit holnap már be is mutatja. Mivel apám feltételezi, hogy az utazás kimerített, azt üzenteti, hogy ma már nem szükséges átfáradnod, s látogatásodat talán halaszthatnád holnapra, feltéve, hogy kívánsz valamit megbeszélni vele.

– Nagyon köszönöm apád figyelmességét, s ilyenformán csak

holnap reggel jelentkezem nála – válaszolta Csia Lien. – Kérlek, közöld vele, hogy a területkérdés elintézésével teljesen egyetértek. Azt hiszem, ez a megoldás mindenképpen szerencsés, és jelentős költségeket fog nekünk megtakarítani, minthogy így nem kényszerülünk külön e látogatás céljaira földet vásárolni.

Azután Csia Szö állott elő, szólásra jelentkező.

– Azt a megbízatást kaptam, hogy utazzam Szucsouba, s bízzak meg hozzáértő ügynököket kitűnő fiatal táncosnők, valamint hangszerek és színházi kellékek szállításával. Utamra Laj-seng udvarmester két fia fog elkísérni. Nagybátyám arra kér, küldjél velem te is két embert a tied közül.

Csia Lien latolgató pillantással mérte végig az ifjút.

– Aztán el tudod-e látni ezt a feladatot, tiszteletreméltó öcsém? – kérdezte némi gúnnyal. – Túlságosan nagynak persze nem mondhatni, de mégis...

Csia Szö, aki a lámpa fénykörén kívül, közvetlenül Főnix asszony mellett állt, titokban megrántotta ennek szoknyáját. Főnix asszony elérte a figyelmeztetést.

– Ez túlzott aggályoskodás részedről – nyugtatta mosolyogva a férjét. – Csen fivérünk végtére is nálunk helyesebben tudja megítélni, kik a legalkalmasabbak megbízatásai elvégzésére. Ezek a fiatalok nem gyerekek már, s ha a disznópecsenye ízét nem is ízlelték még, mindenesetre keresztezte már futtában disznó az útjukat, s tudják, milyen az elevenen. Csen bácsi nyilván csak zászlóvivőknek küldi őket a csatába, s aligha tételezi fel róluk, hogy a csatát meg is tudnák vívni, az ügynökökkel meg tudnának az árakban alkudni. Hadd menjenek csak! Dolgukat el is fogják végezni.

– Jól van, no, hiszen nincs is ellene semmi kifogásom – jelentette ki Csia Lien. – De talán segíthetek valami jó tanáccsal. És hol hajtjátok fel a pénzt? – fordult Csia Szöhez.

– Efelől már hercegi parancsolónk is kioktatott bennünket – válaszolta Csia Szö. – Nem szükséges az itteni pénztárból vinnünk pénzt magunkkal, minthogy a Csia családnak ötvenezer ezüst taelre rúgó követelése van a Csen családnál Csiangnanban, utunk pedig arra vezet. Egy harmincezer taelről szóló fizetési meghagyást magunkkal viszünk tőle, amelyet a követelésből fel kell majd vennünk. A fennmaradó húszezret később

fogják majd lámpák, tarka gyertyák, zászlók, lobogók, függönyanyagok s egyéb ünnepi díszítő anyagok beszerzésére fordítani.

Csia Lien helyeslően bólintott. Főnix asszony Csao mama két fiát jelölte ki Csia Szö útitársának és segédnek, azután elkészönt. Csia Zsung utánament, s az ajtó előtt még egy szóra megállította.

– Ha netán azt kívánnád, tisztelt nagynéném, hogy hozzak valamit Szucsouból, írd fel valamennyi kívánságodat egy listára – mondta neki halkan. – A listát azonnali elintézésre odaadom elutazó fivéremnek.

– Ugyan, bolondság! – tiltakozott az asszony nevetve. – Nincsenek kívánságaim. Sőt, helyem sincs elég mindannak a sok limlomnak, amivel rendelkezem. Micsoda különös, furfangos ötleteitek vannak!

S azzal eltűnt.

Odabenn azonban Csia Szö egészen hasonló módon környékezte meg unokabátyját.

– Ha esetleg azt kívánnád, hogy hozzak valamit magammal, nem fogom elmulasztani, hogy a kívántakat egyéb vásárlásaimmal ugyancsak beszerezsem, s tiszteletem és nagyrabecsülésem csekély jeleként lábad elé helyezzem – folyt ajkáról a simulékony beszéd. De az ajánlatot köszönettel elutasította Csia Lien is.

– Csak ne olyan gavallérosan! Az olyan kezdők, amilyenek ti ketten vagytok, első üzleteik lebonyolítása során maradjanak szépen a tárgynál, s hagyják az ilyen csecsebecséket! Ha valamire szükségem lenne, majd megírom – mondta mosolyogva, s a két fiatalembert útjára bocsátotta.

Másnap délelőtt Csia Lien átment Csen herceghez. A ház számos hozzáértő barátjának és a háznép öregebb, tapasztaltabb embereinek jelenlétében nagy tanácskozást tartottak, építési terveket vizsgáltak meg, s a munka elvégzésére és a munkásokra vonatkozó kérdéseket beszéltek meg.

Ezen a napon a Ning-kuo palota nyugati és a Jung-kuo palota keleti részében serény építőmunka indult meg. Seregestül jöttek kézművesek, ácsok, építőmunkások, és szakadatlan sorban állottak elő a szekerek és kordék, építőanyagokkal, faféleségekkel, téglákkal és lakkozott tetőcserepekkel, arannyal és ezüsttel, réz-

zel és ónnal. Az innenső, keleti részen a kerítésfalakat, tornyokat és az Összegyűjtött Illatok Kertjének néhány pavilonját bontották le, a túlsón pedig a szolgaszemélyzet összes addigi lakóépületeit. Így akartak helyet teremteni egy egységes díszterületnek, pompás parkkal és épületekkel.

Ehhez meg kell jegyeznünk, hogy a két palotát csupán keskeny, magas falaktól övezett, magántulajdonban levő ösvény választotta el egymástól. A falakat kellett tehát csak lebontani, hogy így könnyűszerrel egységes területet hozzanak létre. Azonkívül az Összegyűjtött Illatok Kertjén patak folyt keresztül, melyet könnyen át lehetett vezetni a Jung-kuo parkba, s így odaát is nagyobb kiadások nélkül új vízi berendezésekhez juthattak. A Ning-kuo palotában viszont hiányoztak a mesterséges hegyek és sziklák, valamint a fák; ezen úgy segítettek, hogy Sö herceg lakóterületén – aki ugyanis az eredeti Jung-kuo park egy részén lakott – átmenetileg elhordtak néhány dombot, sziklás részt, fát, hidat és mellvédet, s ezeket a Ning-kuo palota területére helyezték át. Ilyen módon tetemes beszerzési költségeket takarítottak meg maguknak, s mégis elérték a célt, hogy egységes díszterületet létesítsenek, melynek felépítését a derék öreg Hun, az egykori udvari építész körültekintő irányításával meglepően rövid idő alatt végbevitték.

Itt, ezen a díszterületen tehát új sziklás tájrészletek, tavak és vízesések, levegős pavilonok és pagodák, bambuszligetek és virágos hegyoldalak jöttek létre. A két palota férfi családtagjai lelkiismeretesen megosztották egymás közt a munkálatok feletti felügyeletet. Sö herceg és Csia Cseng úr többnyire kimaradtak a játékból; az utóbbit túlságosan igénybe vette hivatala, az előbbi pedig könyvtára nyugalma szerette, s ezért fiával, Csia Liennel helyettesítette magát, kinek a munkálatok előrehaladásáról csak időről időre kellett apjának írásban jelentést tennie. Csen herceg udvarmesterével együtt a tulajdonképpeni építőmunkások listáit ellenőrizte; fia, Csia Zsung, az arany- és ezüstmíves munkákra vigyázott, s ilyen módon mindenkinek megvolt a maga pontosan körülhatárolt működési területe.

Amint már említettük, barátja, Csin Csung megbetegedése miatt Pao-jü a ház mozgalmas sürgés-forgásában alig vett részt. Bár apja sokféle egyéb sürgető feladata következtében ezekben

a napokban kevésbé tudott rá felügyelni, s tanulmányaiban való előrehaladását kevésbé tudta ellenőrizni, most még ez a körülmény sem tudta nyomott hangulatából kiemelni, ami pedig bizonyosan bekövetkezett volna egyébként.

Belső nyugtalansága egy reggelen már pitymallatkor, amikor alig világosodott még, kiűzte ágyából. Miközben öltözött, jelentették neki, hogy barátja egy öreg szolgálja ott járt, s őt sürgősen a betegágyhoz kérte. Rosszat sejtve sietett barátja lakásához. Későn érkezett, a beteg, aki belépésekor viaszsárga arccal, lehunytt szemekkel és nehezen lélegezve feküdt ágyán, már nem felelt neki, hiába szólongatta háromszor is: – Fivérem! Pao-jü van itt! – Anélkül hogy egyetlen búcsúszót is ki tudott volna mondani, barátja jelenlétében utolsó, még megmaradt lélegzetét is kilehelte, s elindult útjára a Sárga Forrás felé.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

A Szemek Gyönyörűségének Parkjában Pao-jü tehetősége tanújelét adja. Kék Drágakőt légycsipés keseríti el

Az új díszterület építését befejezték, és egy napon Csen herceg segédeivel és munkatársaival együtt felkereste Csia Cseng urat, hogy meghívja az új létesítmények megtekintésére.

– Nagyjából-egészéből minden készen áll – mondotta neki. – Örömről szolgálna tehát, ha ítéletedet, valamint változtatásokra vonatkozó esetleges kívánságaidat hallhatnánk, mindenekelőtt pedig javaslataidat a még hiányzó feliratokra vonatkozóan, melyeket a tervek szerint a létesítmény legfőbb pontjain fogunk elhelyezni.

– Hm, bajos dolgok ezek a feliratok – jegyezte meg Csia Cseng úr elgondolkodva. – Szigorúan véve, a rítus előírásai szerint fenséges vendégünknek kell átengednünk azt a megtisztelő jogot, hogy a megfelelő megjelöléseket és feliratokat megállapítsa. De anélkül, hogy a táj kialakított képéről személyes benyomást szerezne, a császári feleség híjával lesz a kellő inspirá-

ciónak. Ha viszont megvárjuk látogatása örömteli óráját, s addig minden feliratról, minden jelszóról lemondunk, akkor nem érvényesül a táj összes hatása.

– Helyesen mondod. És hogy ezt a nehézséget kiküszöböljük, megfelelő megoldásnak azt látjuk, hogy egyelőre minden feliratnak és jelmondatnak csak alapvető mondanivalóját rögzítjük három-négy írásjegyben, a szövegek végleges megfogalmazását pedig magas látogatóknak tartjuk fenn, eljövételének boldog órájára – hangzott Csen herceg válasza.

– Ezzel egyetérték. Akkor induljunk el hát körsétánkra. A szép tavaszi idő erre alkalmas – határozta el Csia Cseng úr, s átvette a vezetést.

Pao-jü történetesen épp az új parkban sétált, melyet az utóbbi időben nagyanyja kívánságára gyakran keresett fel, hogy elhunyt barátjának hosszú hetekig tartó gyászolása után egy kis felüdülést keressen magának. Csen herceg, aki a társaságot megelőzte, nevetve tanácsolta neki, hogy ináljon el gyorsan, minthogy apja, a szigorú öregúr közeleg arra. Ijedten sietett Pao-jü a park kijárata felé, de alighogy szerencsésen kijutott, éppen abba botlott bele, akitől félt. Mienekvés nem volt már. Szerényen megállt hát az út szélén, s meg akarta várni a társaság elhaladását.

– Velünk jössz – parancsolta kurtán és váratlanul az apja. Taj-zsutól nemrégiben azt hallotta, hogy sarjadéka az iskolában, bár nem különösen szorgalmas, de különleges tehetséget árul el kétsoros versek és antitézisek szerkesztésében. Ezért hát ma egy kissé próbára akarta tenni.

Cseng úr először a kapunál állt meg, s egy ideig átengedte magát annak a benyomásnak, amelyet a létesítmény a kívülről teszt. Az ötszárnyú kapuépület rézlemezzel fedett tetői olyanok voltak, mint gyíkok vagy alligátorok csillogó, pikkelyes háta. A bejárathoz vezető márványhid mellvédjeit és lépcsőfokait művészien vésett nyugati stílusú építmények díszítették. Színezés vagy festés a kapun és a hídon sehol sem volt látható, itt alul-felül minden a víztiszta márvány természetes fehérségében csillogott. Fehér volt a festett falkerítés színe is, amely a kaputól jobbra és balra húzódott. A fal terméskő kockákból rakott alapon emelkedett; a kövek tigrisbőrszerűen csikozottak voltak, s szabad stílusú faragásokkal és egymáshoz illeszkedésük kötetlen-

ségével igen tetszetős művészi külsőt kölcsönöztek a falnak. Az összbenyomás ez volt: ékes tartalom, nem mindennapi keretben.

Cseng úr elégedetten lépdelt tovább. A kapun túl nyomban szakadékos, zöld dombvidék tárult eléjük.

– A szép domb! – kiáltott fel a társaság.

– Ez a domb, amely itt a kilátást előbb elzárja, felfokozza a várakozást – jegyezte meg Cseng úr. – Ha az ember a parkot mindjárt belépésekor át tudná tekinteni, az unalmas lenne.

– Úgy van! – helyeseltek kísérői. – Magasba fel és mélybe le kell vezetnie az útnak, hegyen és völgyön át, ez az, ami a szellemnek lendületet ad!

Továbbhaladtak valami keskeny ösvényen, mely szűk szakadékon vezetett át, hatalmas, mohával és kúszónövényekkel benőtt szürke sziklák közt kapaszkodva felfelé. Kísértő szellemekre vagy mesés óriás állatokra emlékeztettek a torz formájú, keresztül-kasul kevert sziklaalakzatok. Félúton egy tükörsima, magányos szikla előtt a társaság megállt.

– Úgy hiszem, ez itt megfelelő hely egy felirat számára. Milyen nevet adjunk ennek a helynek? Kérek javaslatokat, uraim! – biztatta a társaságot Cseng úr.

Tucatnyi javaslat hangzott el, mint Jégmadár Réteges Zöldje, Csipkeszirt és hasonlók. A végén Pao-jünek kellett nyilatkoznia. Nyíltan és szabadon kifejezést adott véleményének, hogy itt, ahol az ember épp csak az első lépést tette meg a tájon, a felirat tulajdonképpen korai még, de ha már mindenképpen így akarják ékesíteni ezt az önmagában véve aligha fontos helyet, akkor egy régi szöveghez kapcsolódva, ezeket a szavakat javasolja: „Kanyargós ösvényen, derengő homályban”.

A tetszés általános volt.

– Tiszteletreméltó öcsénk e javaslatából igazi, természetes tehetség szól hozzánk. Ömellette mi, többiek, csak kontárok és begyepesedett okoskodók vagyunk! – hízelegtek az idősebbek.

– Csak semmi túlzott dicséret! Különben még elbizba magát a fiú kevéske tudására. Ki kell őt nevetni! Ez inkább hasznára lesz – tiltakozott Cseng úr mosolyogva. – Egyébként van még időnk arra, hogy a dolgot megfontoljuk.

Az út ezután sötét barlangokon, derős tisztásokon, bokrokkal és fákkal tarkított, virághímes, lejtős réteken vezetett, egy vidám

patak mentén, amely előbb sík területen át kanyargott, csendesen folydogálva, majd pajkos ugrásokkal szökellt völgynek le, s aztán egy szűk sziklaszorosban tűnt el, hogy végül merész eséssel zuhogjon alá, finom permetre zúzódvá, egy csillogó vizű kis tóba. Fehér márvány mellvéd futott körül a tó partján, s keskenyebb oldalán, mintha csak valami viziszörny tátongó torka volna, egy márványhíd hármassal íve hajladozott. Legközelebbi pihenőhelyül éppen azt a pavilont választották, amely a hídon állt, félig a víz fölött lebegve.

Hogy ez az elragadó vízipavilon nemcsak valami költői elnevezésre méltó, de hétlábú párversben is feltétlenül magasztalni kell, afelől teljes volt az egyetértés. Erre aztán élénk irodalmi vita keletkezett, melyben Pao-jünek újból alkalma nyílt szelleme csillogtatására. Jóllehet mindenki nyomban az „Ittas öregember pavilonja” című híres óda egyik kézenfekvő idézetére gondolt, amelyben a költő egy Niang-forrás melletti pavilont magasztal, s ebből az idézetből akarta a Jáspis Vizesés szavakat kiemelni, Pao-jü azt az álláspontot képviselte, hogy ez nem megfelelő elnevezés. Hiszen a fenséges látogatóra való tekintettel az ettiketre is különösen vigyázni kell, s megfontolandó, hogy az írásjegy, amely a vizesést jelöli, s amely durva mellékjelentésben hasmenést is jelent, legfelsőbb helyen megütközést kelthetne. Ezt az érvet nem volt könnyű semmibe venni. Cseng úr elgondolkodva simogatta a szakállát, s megjegyezte, hogy a fiúban igazán az ellentmondás szelleme nyilatkozik, semmi sem jó neki. Az előbb régi idézetek mellett kardoskodott, most pedig, amikor régi idézetet javasolnak, megint talál valami kifogásolnivalót. Végül aztán egyhangú helyeslésre talált Pao-jünek az a javaslata, hogy ennek a helynek jelszavául, ahova virágos rétek felől érkezik egy vizesés, az „Illatokon áthaladva” szavakat válasszák; kétsoros verse pedig, melyet apja kívánságára rögtönzött, még inkább kiváltotta a jelenlevők csodálatát.

Ezután körüljárták a tavat, s közben alaposan szemügyre vettek minden magasztalatot, minden sziklát, minden virágot, minden fát. Egyszerre csak egy árnyékos bambuszliget előtt találták magukat, melyet alacsony, fehérre festett fal vett körül, s melynek zöldjében facölöpökön nyugvó, barátságos kis falusi házikó rejtkezett.

– Elragadó kis hely! – kiáltott fel mindenki.

Beléptek a ligetbe. A kaputól kacskaringósan futó lugas vezetett fel a házhoz. A háznak csak három helyisége volt, melyek közül kettőből nyitott tornácokra volt kijárás, s mindhárom helyiség izlésesen, de a lehető legnagyobb térmegetakarítással volt berendezve. A középső helyiségből egy kesekny ajtón át a ház mögötti kertbe lehetett jutni, amelyben virágzó körtefák és banáncserjék álltak. A kert fala tövében egy helyen lábvastagságú nyílásból tiszta forrás buggyant elő, melynek vize vidám patakocska gyanánt került meg a házat, s aztán a bambuszligeten át csörgedezve sietett le a közeli tóhoz.

– De jó itt! Szép, holdas éjjelen az ablaknál ülni itt és tanulgatni annyit jelent, hogy életedet nem fecséreled el hiába! – kiáltott fel Cseng úr, megvető oldalpillantást vetve fiára, Pao-jüre, aki nyomban megszegyenülten hajtotta le a fejét. Megint élénk irodalmi vita bontakozott ki a találó jelszó kérdése körül, s megint csak Pao-jü volt az, kinek javaslata győzött. Ő azt hangsúlyozta, hogy a fenséges látogató ezen a helyen fog először megpihenni, s hogy ezért a feliratnak valami kedves személyes vonatkozást kell tartalmaznia. Az általa javasolt klasszikus idézet: „Egy Főnix száll itt kecsesen alá”, az idősebbek általános lelkesedését váltotta ki, akárcsak az erre következő strófa, melyet apja parancsára ehhez az idézethez kellett felvázolnia. Csak apja mormogott megvetően olyasfélét, hogy „közepes”, és hogy „rovarnyi ész”.

Az út most zöld dombkiszögellés mögé kanyarodott be, melyen túl, a hegy hajlatában rejtve, sárga, alacsony agyagsáncok által védett rizsültetvény bukkant elő. A rizsföldhöz gyümölcsöskert csatlakozott, néhány száz virágzó barackfával. A rőt fényű virágfelhő mögül falusi porta szalmatetői kandikáltak elő. A porta túloldalán másféle fák nőttek: szilfák, cseresznyefák, eperfák vegyesen. Körülöttük zöld sövény húzódott, mögöttük, egy domboldalon, falusi kútágas volt látható gémmel és meritővödörrel. A kúton túl, tisztán kirajzolt földeken, nemes zöltség-félék terjedelmes vetései nyúltak el.

– Ez aztán tetszik nekem! – mondta Cseng úr, akit a megművelt mezők látványa elragadtatással töltött el. – Egy ilyen létesítménynek van értelme és célja. Nem tehetek róla, ez a lát-

vány szívemhez szól, s felkelti bennem a vágyat a békés földművelő élet után. Menjünk hát be, és pihenjünk egyet.

De mindjárt ezután, a sövénykerítés bejáratán áthaladva, kinn az útszélen magányos sziklatömböt fedezett fel, mely minden kétséget kizáróan azért állt ott, hogy elmélkedő időtöltésre hívogassa az arra haladókat, s mely feliratra várt. – Nem, ide! Itt még szebb! – kiáltott kintről, s mind utánatódultak, és a szikla köré gyűltek. Megint mélyreható irodalmi fejtegetések kezdődtek. Az idősebbek először egyhangúlag a „Barackvirágfalu” elnevezést javasolták. Pao-jü azonban megint más véleményen volt, s ezúttal, minthogy a korábbi tetszésnyilvánítások elkényeztették, véleményét kissé túlságosan is kotnyelesen adta elő, anélkül hogy bevárta volna, amíg apja megkérdezi. Erre aztán illő atyai szidalmakban részesült.

Most aztán a társaság belépett a szalmafedelű falusi házba. Micsoda egyszerűség odabent! Az ablakon pergamen, az ágyak egyszerű deszkalapok! A fényűzésnek és az előkelőségnek minden nyomát mintha csak lemosták volna! Ez aztán minden tekintetben Cseng úr ízlése szerint való volt. De vajon fia ízlésének is megfelelt-e?

– Nos, hogy tetszik ez itt neked? – tette próbára a fiát. Az idősebbek, akik előtt nem maradt rejtve e kérdés titkos célzata, igyekeztek rejtett bökdőségekkel és oldalba lökésekkel értésére adni, hogy nagy tetszéssel kell nyilatkoznia. Pao-jünek azonban láthatóan igen nehéz felfogása volt.

– A másik falusi házhoz, amelyet azzal a mondattal jelöltünk meg, hogy „Egy Főnix száll itt kecsesen alá”, szépségben természetesen távolról sem ér fel – ítélte nemtörődöm hebehurgyasággal.

– Ostoba kölyök! – pattogott Cseng úr. – Hát a vörös erkélyek és az iromba oszlopok szerinted sohasem maradhatnak el? Megromlott ízlésed szerint nyilván csak az a szép, ami drága és finom. A természetes egyszerűségnek ahhoz a tisztult varázsához, mely ehhez a helyhez is tapad, semmi érzéked nincs. Erről ismerszik meg egész műveletlenséged.

Pao-jü arra vetemedett, hogy ellentmondott, s hosszabb fejtegetésbe bocsátkozott, a természetesség fogalmát magyarázva. Tagadta, hogy épp ez a szóban forgó hely akár a legkisebb mér-

tékben is természetes volna. Azt állította, hogy természetességet csak látszólag áraszt magából, hogy emberkéz csinálta mesterséges képződmény, melyet elkülönítve és minden természetes vonatkozásától megfosztva helyezte valaki a lényétől idegen környezetbe. Mert van ugyan föld, de nincs országút, mely egy közeli piacra vezetne, ahol a föld gyümölcsseit el lehetne adni; szomszédságából hiányzik a falu, a hegytetőről hiányzik a templom, s hiányzik ez, és az és minden, ami a természet illúziójának fenntartásához hozzátartozik. Nem úgy, mint az első falusi ház esetében, amelynél környezetével semmi sem áll ellentétben, s melyet a mesterséges bambuszliget és a mesterséges öntözés ellenére is természetesnek kell minősíteni. Felbuzdulásában egyre jobban belelendült az elméleti fejtegetésbe, míg végül is az apja elvesztette türelmét, s fia beszédáradatának ezzel a haragos felkiáltással vetett véget:

– Elég! Ki veled innét!

Kínos zavarban settenkedett Pao-jü az ajtóhoz, de aztán nyomban visszatartotta egy nyers „Megállj! Itt maradsz!” kiáltás. A köteles kétsoros verset sem lehetett elengedni neki. Pao-jü megtette, ami tőle telt, s egy csodaszép kétsorosot rögtönzött. Apja azonban ennek az új művészi teljesítménynek hallatára morogva csak ennyit jegyzett meg: – Egyre rosszabb! – Aztán tovább bandukoltak. Az ösvény megkerült egy dombot, kanyarogva húzódott végig egy virágos réten, sziklaforrás mellett, melyet füzek álltak körül, elvezetett egy kasmírbogáncslugashoz, onnan egy bazsarózsaligethez, majd rózsakerten keresztül egy ültetett banánfacsoporthoz. Ezután még néhány kacskaringó következett, s aztán kúszónövények által elfüggönyözött sziklabarlang előtt állottak, melyből víz mormolása hallatszott. A társaság megállott, s a jelenlevőkből elragadtatott kiáltások törtek fel. Ez természetesen megint jelmonddal megjelölendő hely volt. Javasolták azt, hogy „Vu-ling Forrás”; és azt, hogy „Idegen Remete Kunyhója”, míg Pao-jü a „Bikapart” mellett kardoskodott. – Zagyvaság – szakította félbe Cseng úr a fejtegetést, és továbbhaladt végig a barlangon. A zúgó víz csöndes szurdokba torkollott.

– Csónakkal nem lehet itt továbbjutni? – kérdezte Cseng úr.

– Négy sajkat terveztünk ide, vízililomok szedése céljából, s

egy ladikot sétacsónakázásra – válaszolta Csen herceg –, de ezek, sajnos, nincsenek még a helyszínen.

– Kár!

– Igen, kénytelenek vagyunk gyalog átkelni ezen a magaslaton – jelentette ki a herceg, s a társaság élére állott. Meredek hegyi ösvény kanyargott itt felfelé, a szakadék egész hosszában. Helyenként annyira keskeny volt, hogy az embernek bokrokon és ágakon kellett átgázolnia. Aztán megint lefelé vitt az út, s a társaság egy csendes, magányos tavacska partjára jutott. A tavacska tűz, őszi- és kajsziarackfák árnyékolták be. A fák zöldes árnyékú sűrűjéből a tavacska túlsó végén piros korlátú fahid kandikált elő. Áthaladtak rajta, s egy tiszta, de látszólag teljesen disztelen, fallal körülvett téglaházikóhoz érkeztek.

– Kietlen valami! – hangzott Cseng úr ítélete.

De közvetlenül az egyszerű kis épület mögött a táj megint romantikussá lett. A házikó hátsó fala vad mezei kőgörgetegbe ágyazva állott, melyből egyetlen magányos sziklaszirt emelkedett meredeken a magasba. Az embernek egészen az volt az érzése, mintha valami kopár hegyvidéki táj közepébe helyezték volna. Virágok és fák egyáltalán nem voltak semerre. Csak mohaféléket, különleges növényfajtákat lehetett látni, s ezek fűszeres, szokatlan illatokat lehelték magukból.

– Érdekes valami! – helyesbítette előbbi ítéletét Cseng úr. – Kár, hogy az ember ezekről a növényekről olyan keveset tud.

Megjegyzése Pao-jüt arra készítette, hogy előálljon botanikai ismereteivel, s az egyes növényeket hosszú beszédben, számos tudós idézet kíséretében határozza meg sorra-rendre, ritka növénynevekkel dobálózva, amíg csak apja meg nem elégette a dolgott, s megálljt nem parancsolt neki, mogorván ráförmedve: – Hallgass, ki kérdezett! – Pao-jü, aki inkább dicséretet várt volna, annyira zavarba jött, hogy utána hosszú ideig ki sem merte nyitni a száját.

A havasi kunyhótól kettős fedett folyosó vezetett – kitárt kapukhoz hasonlóan – egy díszes épülethez. Ez öt helyiségből állott, minden oldalról nyitott tornác vette körül, s könnyedén felfelé ívelő tetejével, firniszes mázolású tiszta falaival, valamint a zöld patyolatfüggönyökkel, melyek ablakait díszítették, még előnyösebb hatást tett, mint az előbbi házak.

– Ezen a helyen teát főzni – sóhajtott Cseng úr –, s békésen játszani a lanton, az ilyesmi az embert még afelől is megvigasztalná, hogy fiúutód nélkül hal meg, és senkije sincs, aki halála után áldozatot mutatna be, és tömjént égetne neki. – Majd a szokásos irodalmi vita folyamán nyersen felfortyanva, ilyen szavakkal fordult makacsul hallgató fiához:

– Miért nem beszélsz, ha beszélned kellene? Talán arra vársz, hogy udvariasan felkérjenek, tüntessél ki bennünket kegyes oktatásod ajándékával?

Pao-jü engedett az apai felszólításnak, s az általa javasolt jelmonddal és kettős verssel megint osztatlan tetszésre talált az idősebbeknél. Cseng úr azonban lekicsinylően olyasfélét mormogott, hogy: – Plágium! – s idézte az eredetit, amelyet versében Pao-jü felhasznált. De a család szeniorjai védelmükbe vették Pao-jüt, s arra hivatkoztak, hogy akkor a nagy Li Taj-pöt is plágiummal kellene vádolni, aki „Főnix-terasz” című ódáját teljes egészében egy korábbi költeménynek, a „Sárga darvak tornyá”-nak megfelelően alakította. A kérdés mindig csak az, jó-e az új fogalmazás, és ebben az esetben Pao-jü változata határozottan jobb az eredetnél.

– Zagyvaság! – Cseng úr válaszképpen mindössze ennyit mormogott.

Rövid séta után egy magasba nyúló pompás kastélyhoz érkeztek. Innen egyemeletes sétafolyosó húzódott, számos fordulattal és görbülettel, messze ki a mezőre. Mandulafenyők lombjai legyezgették a háztetőket, orchideabokrok szegélyezték a márványteraszokat. Aranytól, ezüsttől és bronztól fénylett a sárkányok és mesés állatok teste.

– A főcsarnok! – kiáltott fel Cseng úr. – Az egyetlen, amit ellene lehetne vetni, hogy kissé túlságosan pompás.

– Tudjuk, hogy a császári feleség értékeli az egyszerűséget, magas rangjára való tekintettel azonban itt helyénvalónak találjuk, hogy nagy pompát fejtsünk ki; sőt ezt a köteles tisztelet parancsának véltük – válaszolták neki.

Továbbmentek s egy puha, fényes zsírkőből emelt, magas boltozatú diadalívhez érkeztek. Homlokzatát sárkánydombormű díszítette.

– Milyen felirattal lássuk el? – kérdezte Cseng úr.

– A Boldog Lelkek Szellembirodalmához – volt az egyhangú javaslat. Pao-jü mélyen gondolataiba merült. Felrémlt benne egy hasonló kőkapu képe, amelyet mintha már látott volna valamikor, de az évre, hónapra és napra már nem tudott visszaemlékezni. Annyira elmerült gondolataiba, hogy akkor is néma maradt, mikor apja feliratszöveget kívánt tőle.

– Adj neki holnapig haladékot! – kérlelték az idősebbek Cseng urat. Úgy gondolták, Pao-jü annyira kimerülhetett a sok kérdeztől, ha szelleme most már csődöt mond, s attól tartottak, ha tovább is erőltetik, s úgy meggyötrik, mint valami vontatóökröt, még egészsége rovására is mehet, s akkor majd szemrehányásokat kapnak az anyahercegnőtől. Cseng úr nyilván ugyanígy gondolkozott.

– Hah! Kifogytak már az agyadból az ötletek! – nevetett gúnyosan. – Hát igen, az ilyesmi elfordul. Rendben van, holnapig haladékot adok. De jaj neked, ha nem találsz addig szöveget! Ezt nem engedem el!

Úgy határoztak, hogy a körsétát lerövidítik kissé, mert nagyon sok volt a látnivaló. Az egész létesítménynek eddig csak öt vagy hat tizedét tekintették meg. Egy nagy hídon újra megálltak. Itt egy duzzasztógát volt, melynek peremén a féken tartott vízár keskeny sugárban bukott át, s úgy permetezett alá, mint valami csillogó kristályfüggöny.

– Mi legyen a neve ennek a duzzasztónak? – kérdezte Cseng úr.

– Átható Illatok Duzzasztója – javasolta Pao-jü.

– Butaság! – Szó se lehet róla! – vágta el Cseng úr a vitát és továbbindult. Tarka változatosságban követték egymást díszes csarnokok és egyszerű szalmafedeles kunyhók, testes téglafalak s virágos indadíszel ékesített kecses kapuk, csendes hegyi templomok, erdő sűrűjében elrejtett remetekolostorok és boszorkánybarlangok, melyek szerelmi bájitalok főzésére szolgálhatnak, sétatályosók és kacskaringós barlangjáratok, szögletes kioszkok, kerek pavilonok s még sok egyéb látnivaló. Cseng úr azonban nem szakított magának időt arra, hogy mindenütt hosszabban tartózkodjék. A sok járástól már érezte a lábát, s ezért a kijárat felé igyekezett.

Ekkor elkülönített parkterület bukkant fel előttük.

– Odabenn megpihenhetünk egy kicsit! – javasolta Cseng úr. Letértek a főútról, s virágzó őszibarackfák alatt, egy bambusz-cölöpzetre támaszkodó magas rózsaösvényen áthaladva, kör alakú holdkapuhoz érkeztek. A kaputól jobbra és balra kör alakban húzódott a fehérre meszelt kerítésfal, melyet kívülről zöld fűzek árnyékoltak be. A fal belső oldalán fedett sétatályosó futott körbe. Az előudvaron, eltekintve néhány banánpálmától, melyek sziklacsoportok között álltak, a ritka fajú aranybegónia egyetlen pazar példánya volt látható csupán. Nyitott ernyőként tárult szét lombozata, ágairól mintha aranyszálak záporoztak volna, s virágkelyhei csak úgy lövellték magukból a cinóber-piros ragyogást.

– Micsoda pompás virágok! – hangzott a csodálat mindenünnen. – Láttak-e már valaha is ilyen pazar példányt?

– Az a külföldi fajta ez, amelyet „Lányka begóniának” neveznek – jegyezte meg Cseng úr. – Az elnevezés közkeletű magyarázata az, hogy ez a fajta a nők országának távoli tájairól származik. De ez csak amolyan mendemonda.

– Nem hinnénk, hogy ez a magyarázat teljesen alaptalan – vélték az idősebbek. – A virágok valóban egészen különlegességek. Nyilván lesz valami igazság abban a nők országából való származásban.

– A monda alighanem valami költő vagy vándorénekes találékony fejéből pattant ki – hallatta hangját Pao-jü. – Ebben talán a virágok pirosítószere színe, szűzies finomsága és törékenysége is ihletője volt. Idők múltán aztán ezt a képzelet világából merített magyarázatot igazságnak vették, minthogy annyira tetszetős és annyira magától értetődően hangzik.

– Kitűnő! Pompás! – tapsoltak e magyarázatnak az idősebbek.

A sétatályosó padjain rövid pihenőre telepedtek le, s meggyeztek a következő jelmondatban: „Fényesség a magasban és túláradó ragyogás”. Pao-jü is jónak találta ez a szöveget, de úgy érezte, hogy nem egészen kielégítő, mivel csak a begóniára vonatkozik, és figyelmen kívül hagyja a banánpálmákat. A begóniavörös és a banánzöld egymás mellé állítása tudatos, és ennek a jelmondatban is kifejezésre kell jutnia. Ő a következőt javasolta: „Illatozó vörös és nefritzöld”.

– Rossz! – mormolta fejét rázva Cseng úr, és felállt, hogy továbbmenjen.

Miután keresztülmentek az udvaron, egy kör alakú terembe léptek. A falat körös-körül, mennyezettől a padlóig művészi, áttört fafaragvány borította. A legkülönbözőbb minták és ábrázolások voltak benne felfedezhetők: kergetőző felhők, repkedő denevérek, fák és bokrok, virágok és madarak, tájak és az emberi életből vett jelenetek, közöttük pedig minduntalan ismétlődve ez a két írásjegy: *fu* és *sou*, amelyek „szerencsé”-t és „hosszú élet”-et jelentenek. Mindezt művészkéztől származó faragásban, megvesztegetően hű ábrázolásban lehetett itt látni, ötszínű aranyfüsttel futtatva és színes ékkövekkel kirakva. E művészi háttérből előreugró falirekeszek nőttek ki, melyeken könyvállványok, virágvázák, óncszészek és hasonló holmik állottak. A falirekeszek igen különböző formákat mutattak: voltak szögletesek és kerekék, s hol banánlevelek, hol napraforgók, hol egy-másba érő félkörök alakjához hasonlítottak. Mint a tapétaminták, úgy illettek szép keretükbe. Itt-ott akadtak aztán tarka se-lyemfüggönyökkel takart falfelületek is, melyek titkos ajtókként működtek, mögöttük pedig olyan drága régiségek és műtárgyak rejtettek, mint bronzkardok, lantok, porcelán vázák és hasonlók.

Vége-hossza nem volt a bámulatnak és a csodálkozásnak, s a szemlélődés buzgalmában már éppen másodszor jártak körbe, amikor Cseng úr indulásra intette őket. A bejáratot azonban nem tudta megtalálni. A kör alakú teremben több azonos formájú ablak volt, a faliminta pedig olyan folytatólágossággal ejtette zavarba az embert, hogy nem lehetett megkülönböztetni, hol kezdődik, és hol a vége. Csen herceg, aki a helyet kitűnően ismerte, mosolyogva vezette ki a társaságot a talányoknak ebből a terméből, a megfelelő körajtón át, mely egy hátsó udvarra nyílt. Virágágyak és rózsasövények előtt elhaladva egy ideig még valami tiszta vízű patak mentén kellett menniük, megkerülve egy domb lábát is, aztán újra sima ösvényre jutottak ki.

– Kitűnő időtöltés ez a park, csúcspontja a szellemes találékonyságnak! – ez volt a résztvevők felettébb elégedett ítélete. Pao-jü örült, amikor újra kívül volt a kapun. Vágyott már a lányok régóta nélkülözött társaságára. De ki kellett még tartania, mert apja nem eresztette el. Végre aztán eljött a megváltó szó.

– Mit ténferegsz még mindig itt? Nem volt elegend? Eredj! Nagyanyád biztosan vágyik már utánad – fordult hozzá hirtelen Cseng úr. Pao-jü gyorsan odábbállott.

Alighogy a társaság eltűnt a szeme elől, máris rohantak utána néhányan apja szolgálai közül, s fecseggve és nevetve fogták közre.

– Örvendj, ifjú úr, az öreg parancsoló jókedvű! – közölték vele fontoskodó arccal. – Nagyanyád több ízben is küldött utánad, az öreg parancsoló azonban azt üzente neki vissza, hogy meg van elégedve veled, s egy ideig még társaságában akar tartani téged. Mindenki tele van dicséreteddel, hogy milyen tehetséges vagy, s kijelentették, hogy verseid sokkal szebbek voltak, mint a többieké. Most azonban a nap örömeire nekünk is adnod kell valamit!

– Jól van, no, mindegyik kap közületek egy karikafüzérnyi rézgarast – mondta nevetve Pao-jü.

– Nem, rézgarasokkal nem elégszünk meg, emlékül valami rendes ajándékot akarunk! – tiltakoztak azok élénken, s anélkül hogy beleegyezését bevárták volna, rárontottak s egy szempillantás alatt elragadták tőle a pénztárcáját, legyezőtokját és mindazt a kacatot, melyet övében hordott.

– Úgy, most pedig díszkísérettel viszünk az öreg taj-tajhoz – jelentették ki, s diadalmenetben vitték az anyahercegnőhöz. Amikor aztán Gyöngyszem szobalány a zöld pavilonban teát töltött neki, mosolyogva jegyezte meg:

– Na, uram, téged aztán szemérmetlenül kifosztottak!

Kék Drágakő, aki meghallotta ezt a kijelentést a szomszéd szobából, átjött és vizsgálgatva mérte végig Pao-jüt.

– Odaadtad tehát a hímzett lótuszlevél tárcát is, amelyet én ajándékoztam neked! Szép dolog! Csak azt ne hidd, hogy a jövőben még kapsz tőlem valamit! – mondta lehangoltan, s hátat fordított neki. Majd szobájába visszatérve ollót ragadott, s dühöngve esett neki a még el nem készült illatszeres selyemzacskónak, melyet nemrégiben kért tőle Pao-jü, s kezdte azt széthasogatni. Pao-jü, aki utánaszaladt, szomorúan látta a pusztítást, melyet véghezvitt.

– Kár a szép zacskóért! De nézd csak, mi van nekem itt? – mondta, s ezzel fel is emelte kabátja hajókáját, s lótuszlevél tárcát húzott elő, mely a ruhája alá volt rejtve, s melyet most

mosolyogva tartott elébe. A leány felnézett. Az volt, amelyet ő adott neki! Nyomban megbánta elhamarkodott tettét, s némán és megszegyenülten hajtotta le a fejét. Milyen nagy értéket jelenthetnek a fiúnak az ő ajándékai, ha azokat ilyen jól elrejtve hordja a ruhája alatt! Most azonban büntetésül a fiú játszotta a megsértettet.

– Nem volt szükség rá, hogy olyan sietve ollót ragadj. Egyéb-ként pedig, minthogy ajándékaidra nem tartasz érdemesnek, tessék, visszaadom a tárcádat! – mondta hűvösen, s a tárcát olyan biztosan célozva dobta vissza, hogy pontosan a lány keblébe csúszott. Azzal eltávozott. Kék Drágakő könnyekre fakadt, előkotorta kebléből a tárcát, s ollójával azt is szét akarta vágdalni. Egyszerre csak megint ott állott előtte Pao-jü, s gyorsan kikapta kezéből a tárcát.

– Édes nővérkém, ne bánts! – kérlelte mosolyogva. Kék Drágakő földre ejtette az ollót, elcsukló hangon mondta:

– Csúf dolog tőled, hogy ilyen szeszélyesen bánsz velem. Hol kedveskedsz, hol megsértődsz, felváltva. Ezt én nem tudom elviselni...

Felugrott, ágyára vetette magát, aztán falnak fordulva folytatta könnyei szárogatását. Pao-jü nem tehetett mást, utánave-tette magát, és gyöngéd szóval bizonygatta, mennyire fáj neki, hogy megbántotta, s hogy belátja hibáját, és meg fog javulni.

Közben elől az anyahercegnő már kérdeztette, miért marad el olyan sokáig az unokája. Lin kisasszony szobájában van, jelentették neki.

– Akkor jól van – vélte az anyahercegnő. – Apja ma egy fél napon át csipdeste és kínoztá, hát most igazán megérdemli, hogy egy kicsikét unokanővérénél szórakozzék, és így kárpótolja magát. Ne zavarjátok, csak arra vigyázzatok, hogy veszekedés ne legyen köztük!

Kék Drágakő, aki úgy érezte, hogy Pao-jü túlságosan hevesen ostromolja, felemelkedett fekhelyéről.

– Te kínzó szellem, te, hát egy csöpp nyugtot sem hagysz nekem? Megyek! – mondta s az ajtó felé fordult.

– Akkor veled megyek – jelentette ki Pao-jü, miközben igyekezett a lótuszlevél tárcát újra magához venni. De Kék Drágakő gyorsan elemelte előle.

- Gondolom, ki nem állhatod, nem? Mennyi baj van veled!
- Édes mej-mej, add vissza!
- Előbb tessék szépen kérni!
- Kérem szépen! És ugye, megkapom az illatszeres zacskót is?
- Ez teljesen attól függ, hogy milyen kedvemben leszek.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

A lámpások ünnepének napján a császári feleség látogatást tesz családjánál

Megtörténtek az utolsó előkészületek is a Főnixpalota úrnőjének fogadására. Szucsouból Csia Szö tizenkét válogatott énekes-táncosnőt hozott magával, s e táncsoportnak egy kiváló balett-mesternő vezetésével húsz táncjátékból álló műsort kellett betanulnia. A csoportot a körtéskertben, az addig Hszie néni és családja által lakott helyiségekben helyezték el, Hszie nénit pedig egy nyugalmas, zárt helyre költöztették át, a Ning-kuo palota területének északkeleti csücskébe. A fiatal művésznők kiszolgálására a háznépből néhány idősebb asszonyt szemeltek ki, akik fiatal korukban maguk is értettek tánchoz és énekhez, közben azonban érett korú, ősz hajú asszonyságokká váltak. A csoport ellátásáról gondoskodni és kívánságaikat nyilvántartani Csia Szö feladata volt.

Az ünnepségek bizottságának egyik legutolsó ülésén, melyet a tizedik hónapban tartottak, a bizottsági tagok pontosan beszámoltak a felügyeletük alá tartozó munkákról. Megállapították, hogy semmi sem hiányzik már, hogy a tarka énekesmadártól, a mandzsúriai szellemdarutól, a vadaskert szarvasától és nyulától, a majorsági istállók ludaitól és tyúkjaitól kezdve egészen a legutolsó kis bronzcsészéig és porcelán csecsebecséig minden a helyén van, hogy a táncosnők csoportja húsz számból álló műsort tökéletesen tudja, a tizenkét buddhista és a tizenkét taoista apácának úgy megy a liturgiák elimádkozása, mint a parancsolt. Az anyahercegnő és hölgyei még egy általános szemlét tar-

tottak az ünnepségek kijelölt területén, s aztán Cseng úr számára elérkezett a nagy pillanat: beadványt szerkesztett a trónhoz, s hivatalosan kérte a császári engedélyt arra, hogy legidősebb lánya a családját meglátogathassa. Még ugyanazon a napon, amelyen a beadványt benyújtotta, megérkezett a kegyes válasz-irat, amely a kérelmezett látogatást jóváhagyta, s azt az első hónap tizenötödikére, az új év első holdtöltéjének, a lámpások ünnepének napjára tűzte ki.

Egy héttel később beállított Hszia főeunuch, a császári hárem főfelügyelője. Apróra felülvizsgálta az előkészületeket s az ünnepségekre kijelölt területet, egészen azokig a meg nem nevezendő helyiségekig, melyeken a magas látogató kényelcmbc tetheti magát, és „ruhát válthat”. Magával hozta a kordon- és őrszolgálat számára kiszemelt eunuchok seregeit is, akiknek állomáshelyét most kijelölték. Ezenkívül a két palota lakói számára pontos utasításokat adtak arra vonatkozólag, hogy a magas látogatás tartama alatt kinek-kinek hol kell tartózkodnia, s a fogadásnál milyen szertartás szerint kell eljárnia. Továbbá hivatalnokokat vezényeltek ki a közmunkaügyi minisztériumból és legénységet a fővárosi rendőrségtől: az volt a feladatuk, hogy a császári palota és a hercegi palota közötti utak tisztaságát biztosítsák, s azokat a közönségtől és forgalomtól szabaddá tegyék.

A tizennegyedikéről tizenötödikére virradó éjjelen senki le nem hunyta a szemét, és már hajnalhasadástól kezdve mindenki, fel egészen az anyahercegnőig, készen állott a helyén, teljes díszben, minden tekintetben felkészülve a várt látogatásra. A Szemek Gyönyörűségének Parkjában az ajtófüggönyök úgy dagadoztak és hullámozottak, mint sárkányok és kígyók, a tarka himzésű ablakfüggönyök úgy lobogtak, mint a fönixek, aranyban és ezüstben ragyogott, gyöngyökről és drágakövektől csillogott minden, háromlábakból és füstölőedényekből sávokban ömlöttek a fűszeres illatok, cserepekből és vázákból örökzöld virított. Ünnepi csend uralkodott mindenfelé. Egyetlen torokköszörülés, köhintés sem hallatszott.

A férfi családtagok odakünn állottak fel, a nyugati kapu előtt, a lezárt út közepén, míg a hölgyek, kiket a kíváncsi pillantások elől szövetből készült magas ellenzőfalak védtek, közvetlenül a főkapunál várakoztak.

Az órákig tartó várakozástól már kezdett mutatkozni a kimerültség az embereken. Ekkor lóháton egy magányos eunuch érkezett. Cseng úr megszólította, és megkérdezte, mikor érkezik a császári feleség.

– Még sokára – hangzott a válasz. – Egy órákor kíván érkezni, kettőkor a Pompás Isteni Erő Csarnokában Buddhához imádkozni, öt órákor a Nagy Világosság Palotájában lakomán vesz részt, s aztán még megtekinti a császári kertekben a lámpások felvonulását. Este hét óra előtt nemigen lesz itt.

Főnix asszony javaslatára, aki e beszélgetést a védőfalon át hallotta, a hölgyek egyelőre tehát újra bementek, hogy kissé megpihenjenek és felfrissüljenek. Késő délután odakünn az úton lódobogás közeledett; ezúttal tíz eunuch jött. Lélekszakadva érkeztek, s leszálláskor izgatottan tapsoltak egyet. A sok eunuch számára, akiket már napokkal előbb a palota egész területén helyeztek, ez volt a megbeszélte jel, hogy a magas látogató közeledik, s így most mindenki hanyatt-homlok rohant a maga kijelölt helyére.

Egy kis idő néma várakozásban telt el, aztán két előfutár érkezett kényelmesen ügetve. Leugrottak a lóról, s arccal nyugatnak fordulva, a hölgyek védőfalánál állottak fel. Egy idő múlva második pár is érkezett, s az előbbihez csatlakozott. Aztán tíz pár lovas jött, s az első két párral együtt sorfalat alkotott. A távolból zene hallatszott. S ezután kettes sorban közeledett a hosszú menet: sárkánylobogók, főnix- és fácántoll legyezők, palota-ernyők, imbolyogtak tova, aztán aranyból készült égő tömjénfüstölők hordozói következtek, majd egy hajlított botra felfeszített hatalmas díszernyő aransárga selyemből, amelyre hét főnixmadár volt hímezve, vánkosokon hozták a koronaéket, palástot, övet és cipőt, más eunuchok tálakat tartottak készenlétben illatosított langyos vízzel, meg hímes törülközőket, illatosított zsebkendőket, törülruhákat és hasonló tárgyakat, s végül aztán jött a nyolc ember által hordozott nagy állami gyaloghintó, aransárga selyemből, főnixmadár himzéssel, aranyos gombbal a hátán és szép összhangban csilingelő csengőkkel a két oldalán. Megérkezésekor az egész várakozó társaság térdre esett. Eunuchok ugrottak oda, felsegítették az anyahercegnőt és a többi hölgyet. Aztán mindenki a gyaloghintó mögé sorakozott, s rendezett

menetben követték a palota belsejébe. A Jung-kuo palota egyik kissé félreeső udvaránál, mely a palota területének keleti csücskében feküdt, a bejárat előtt letették a gyaloghintót. Egy eunuch ugrott a hintó ajtajához, letérdelt s felkérte a császári feleséget, szálljon ki, és „váltson ruhát”. Az eunuch visszavonult, s helyét a császári szobaasszonyoknak adta át, akik a magas méltóságú utazót kíségtették a gyaloghintóból, és a szóban forgó helyiségbe vezették.

Miután Tavasz Érkezése „ruhát váltott”, újra beszállt a gyaloghintóba, s a Szemek Gyönyörűségének Parkjába vitette magát. A park tarka lampionok és lámpások sokszámú fényében csillogott, levegője fűszeres illatoktól volt terhes, amelyek szerte mindenütt füstölöcsészekből és háromlábakból szálltak bodor füstcsíkokban a magasba, s tele volt valami láthatatlan zene finom hangjaival, amelyek időről időre valahonnét felcsendültek.

– Túlágos fényűzés, túlágos költekezés! – suttogta fejét rázva Tavasz Érkezése, amikor hintója belsejéből meglátta a hallatlan pompát, mellyel fogadják.

Egy eunuch közeledett hintójához, letérdelt és felkérte őfelségét, szálljon csónakba. Tavasz Érkezése kilépett a hintóból, s a készen álló diszbárkába szállott, mely kényelmesen úszott vele lefelé a magas sziklafalak közt kígyó módra tovakanyargó csillogó vizen. Kétoldalt a sziklák és kőmellvédek kristály- és üveglámpák megszámlálhatatlan sokaságának tarka fényében izzottak. A fákat, melyek a magas partokat szegélyezték, s melyek még kopáran álltak, tarka kelmékből és selyempapírból készített mesterséges levelekkel és virágokkal tavaszias díszbe öltöztették. Az ágak és lombok közt mindenütt színes lámpák és lampionok világítottak. De lent a vizen is csak úgy hullámozottak a fények, mert mindenütt, a nád tövén, a lótuszlevelek és a vízililiomok közt osztriga és kagyló alakú kis lámpások izzottak, más lámpáskák pedig, melyeket kócsagok, hattyúk és kacsák tollába erősítettek, a víz fölött vontak káprázatos fényköröket. Az ember úgy érezte, valami kristályból faragott álombirodalomba, gyöngyök és drágakövek szikrázó csodaországába potyant. Maga a hajó is sokszínű fényben tündökölt, mely a drága gyöngyfűggönyökön, a bejáratokat eltakaró himzett damasztokon s a nemesfából faragott, víztől csöpögő evezőkön csillogó visszfénye-

ket vert. A víziút egy márvány borította partszegélyen ért véget, melynek felirata „Borsfűpart” volt, aztán a vendég gyaloghintóján folytatta útját a sárkánydiszes, kőből faragott diadalív alatt át a főcsarnokig.

Tavaszi Érkezése útközben néhány változtatást kívánt egyes jelmondatokon és feliratokon, amelyeket itt vagy ott látott. Így például azt kívánta, hogy a diadalív fellengzős szövegét: „Az égi szellemek pompázó mezőire” – erre a szerény felíratra változtassák: „A szülői látogatás házikójához”. A kíséretében levő eunuchok valamennyi kívánságát azonnal továbbították Cseng úrhoz, aki aztán a megfelelő változtatásokat azonnal elrendelte. Mert a feliratokat és jelmondatokat csak ideiglenesen függesztették ki. Ezeket csaknem mind Pao-jü vázlataiból vették.

Meg kell itt említenünk, hogy Tavasz Érkezése különös gyöngésséggel viseltetett öccse irányában. Eltávozása előtt, mikor Pao-jü még alig négyéves volt, csaknem anyai gondoskodással törődött szellemének fejlesztésével, s szorgalmasan tanítva beavatta a klasszikus műveltség alapelemeibe és néhány ezer írás-jegy ismeretébe. A palota szolgálatába kerülve sem szűnt meg apjához és anyjához intézett leveleiben ismételten érdeklődni hogyléte és szellemi előrehaladása felől. Cseng úr egy kis örömet akart neki szerezni azzal, hogy mindenütt Pao-jü szellemi termékeit használta fel a jelmondatok szövegéül. Azt akarta, hogy lánya ebből is lássa: a fáradság, melyet öccsére fordított, nem veszett kárba, jó gyümölcsöket érlelt. Mert ha ötletei nem is tanúskodtak éppen lángészről, mindenesetre szép tehetségre és bizonyos eredetiségre vallottak.

A főcsarnok ünnepélyesen ragyogott a hatalmas kandaláberek lobogó fényében. A földön mindenütt háromlábak és füstölők parázslottak, s a levegőt pézsmapalkány és cibetmacska mirigyének illatával fűszerezték. Lehetetlen volna kimerítően ecsegetni a belső berendezés pompáját, egyenként elősorolni és leírni a szőnyegek és függönyök, a falak és ablakok, a lépcsők és mellvédek pazar nagyszerűségét. Igazi tündérkastély volt, valóban „Fahéjcsarnok” és „Orchideapalota”, méltó arra, hogy lakhelye legyen egy császári feleségnek.

Tavaszi Érkezése hiányolta a felíratot az épület homlokzatáról. Egy eunuch megmagyarázta neki, hogy a főcsarnokban, az

egész létesítménynek ezen a legfőbb helyén, nem merészeltek az ő-döntése elébe vágni. Aztán egy főeunuch, aki a ceremóniamester szerepét töltötte be, felkérte, foglalja el trónszékét, s fogadja családtagjai hódolatát. A trónlépcső két oldalán zene szólalt meg. Közben két eunuch vezetése alatt Ső herceg és a család többi szeniorja a főcsarnok előtti holdteraszon gyülekeztek, s arra vártak, hogy adott jelre megjelenhessenek a császári feleség színe előtt, s az udvari ceremónia előírásai szerint bemutassák neki hódoló leborulásukat. A császári feleség azonban nekik is és a hölgyeknek is elengedte ezt a leborulást, s megelégedett egyszerű hódoló elvonulásukkal. Háromszor töltöttek öfelségének teát, aztán leszállott trónjáról. Azonnal elhallgatott a zene is, s ezzel a fogadás hivatalos része véget is ért.

Ezek után a császári feleség félrevonult egy oldalszobába, átöltözött, s egy házikocsin azonnal kihajtatott a parkba, hogy most már csupán mint a ház leánya látogassa meg szüleit és nagyanyját. Ez a második, magánjellegű fogadás az anyahercegnő lakosztályában játszódott le. Szigorúan véve a dolgot, Tavasz Érkezésének most földre kellett volna borulnia az öreg taj-taj és anyja előtt, mint ahogy az az unokának és édesleánynak kötelessége, de az öreg taj-taj és a többi női rokonok megelőzték a térdre borulással, s nem engedték meg neki, hogy az etikett által előtt ceremóniát végrehajtsa.

Miután így a formáknak eleget tett, most már teljességgel erőt vett rajta a viszontlátás okozta emberi meghatottság. Tavasz Érkezését sorra-rendre köszöntötte az egész összegyűlt női rokonság, s míg egyik kezével nagyanyja balját, a másikkal anyja jobbját szorongatta, arcán egyre csorogtak a könnyei. A házbelieken is meghatottság vett erőt. Annyi minden nyomta a szívüket, ami közlésre kívánczozott, most azonban hosszú ideig egyebet sem lehetett hallani, mint szótlán zokogást. Az általános meghatottság magával ragadta még Ső hercegnőt és Főnix asszonyt is, valamint a három testvért, Tavasz Köszöntését, Tavasz Búcsúzását és Tavasz Virulását, akik szerényen, kissé oldalt állottak, s most ők is szüntelenül szemüket törölgették.

Végre aztán Tavasz Érkezése összeszedte magát, s hangját vidáman tréfálkozó csengésre kényszerítette, amikor nagyanyjához és anyjához fordulva így szólt:

– Amióta engem arra az előletek elzárt helyre vittek, hosszú idők múltán és sok nehézség leküzdése után ma először láthatjuk viszont egymást. S ahelyett hogy vidáman csevegnénk és nevetnénk, nekiállunk bögni egy sort! Inkább örüljünk ennek a szép pillanatnak. Hamarosan úgyis búcsút kell vennünk, s ki tudja, mikor látjuk aztán újra egymást! . . .

Nem jutott tovább, ismét zokogni kezdett. Mindenki köréje tódult, vigasztaló és megnyugtató szavakkal szólva hozzá. Leültették egy székre, amelyről aztán fogadta a két palota egész női személyzetének hódolatát is; a női személyzet rangsor szerinti rendben vonult el odakünn, a küszöb előtt, ott mutatta be hódoló leborulását.

– Családunk olyan nagy! Kár, hogy nincs rá idő valamennyit köszönteni! – sóhajtott a Tavasz Érkezése.

Anyja megkérdezte, nem kívánja-e fogadni Hszie nénit a leányával, valamint unokatestvérét. Kék Drágakőt. Ők odakünn várakoznak, hivatlanul azonban nem mernek itt megjelenni, mint-hogy rangjuk és méltóságuk nincsen. Tavasz Érkezése hívatta őket, s mindegyikük számára volt egy-két barátságos szava. Ezenközben kíséretét is megvendégelték különböző helyeken. Csak négy fiatal eunuch maradt a közelében. Az, hogy felügyelő személyzet ilyenformán nem volt a közelben, fesztelenebb családi beszélgetést tett lehetővé. Most apjával, Cseng úrral is váltott Tavasz Érkezése néhány szót, természetesen csak az ellenzőfal mögül. Mert az udvari etikett szerint egy császári feleséget nem láthatott idegen férfi profán szemeivel, még ha az vér szerinti édesapja volt is.

– A szegényebb parasztoknak, akik sózott káposztát esznek, és hitvány kartonba öltözve járnak, ebben a tekintetben jobb dolguk van, mint nekünk – panaszkodott az ellenzőfal mögül Tavasz Érkezése. – Ők szívük szerint kielégíthetik természetes vágyakozásukat a családi életre. Nekünk azonban, habár ugyanolyan húsból és vérből valók vagyunk, mint ők, el kell viselnünk, hogy örömtelen elszakítottságban éljünk. Mi örömünk van hát mindabban a fényben és gazdagságban, amely osztályrészünk?

Apja is közel állt a siráshoz, de azért vigasztalta, s arra intette, hogy sorsával, mely hozzá olyan jó volt, ne szálljon perbe,

hanem fogadja hálásan az Ég Fiának kegyét, s háláját igyekezzék kettőzött kötelességteljesítéssel leróni.

– Ki hitte volna, hogy egy olyan egyszerű, jelentéktelen alattvaló, mint amilyen én vagyok, a maga szegény, rideg házában, közönséges csirke- és libanépség között pompás főnixet is nevelhet? Ezt a szerencsét a császár kegyén és a természet kifürkészhetetlen hatásain kívül kétségtelenül őseink áldásos befolyásának is köszönnünk kell. Azért hát a trón iránt tanúsított kétszeres áldozatkészséggel és odaadással kell őseinkhez méltónak mutatkoznunk, annál is inkább, minthogy a trón most legújabbban a családlátogatásnak ezzel a még soha nem tapasztalt kegyével is megajándékozott bennünket. És ha a földön loccsantanánk is szét agyunkat, ezzel még tizedrészben sem rónánk le az Ég Fiának – aki ezer öszt érjen meg! – a köszönetet, mellyel neki tartozunk. A császári feleség, ez az én forró kérésem, ne gondoljon annyit az évek terhétől törődött szüleivel, inkább szentelje minden törekvését és egész erejét a császár őfelsége szolgálatának!

Cseng úr ezután Pao-jüre terelte a beszélgetést. Megemlítette, hogy a parkban a legtöbb felirat és jelmondat vázlata Pao-jütől ered. Ha az egyik vagy másik feliratot figyelmére méltatná és kijavítaná, Pao-jüt ez bizonyára boldoggá tenné.

– Ó, hát ilyen szépen haladt előre a tudásban! – kiáltott fel Tavasz Érkezése örömmel, s aztán – miután Cseng úr visszavonult – így szólt környezetéhez: – Miért nem láthatom Pao-jüt?

– Mint hivatal és cím nélküli férfirokon, hivatlanul nem mérészel megjelenni – válaszolta az anyahercegnő.

– Hozzátok ide! – adta ki a parancsot eunuchjainak Tavasz Érkezése. Csakhamar megjelent Pao-jü, s testvérét leborulással és homlokának földre hajtásával üdvözölte. Tavasz Érkezése azonban minden ceremónia nélkül kézen fogta őt, kebléhez szorította, s gyengéden megsimogatta fejét és tarkóját.

– Milyen nagy lettél! – mondta mosolyogva, s aztán gyermekkori emlékei hatására megint könnyekre fakadt.

– A lakoma készen áll – terelték más irányba Tavasz Érkezése figyelmét. – Kérjük a császári feleséget, ajándékozzon meg bennünket azzal az örömmel, hogy részt vesz rajta. – Tavasz Érke-

zése felállott, megparancsolta Pao-jünek, hogy vegye át a vezetést, s az egész társasággal együtt gyalog ment az új parkon át a főcsarnokba, ahol a lakoma színhelye volt. Útközben alaposan megszemléltek a számtalan tarka lámpással megvilágított park legfontosabb pontjait. Tavasz Érkezése nem fukarkodott a dicsérrettel és tetszésnyilvánítással, de kérve kérte, hogy egy eljövendő látogatása esetén ne költekezzenek ismét ily mértéktelenül. A lakománál Csen hercegnő és Főnix asszony együttesen gondoskodtak, hogy az ételeket feltálalják, és a poharakat átnyújták vendégüknek.

Étkezés után Tavasz Érkezése ecsetet és tust hozatott magának, s virágos selyemcsíkokra saját kezűleg írta fel azokat az elnevezéseket és feliratokat, amelyeket az új park legfontosabb helyeinek adott. Az egész létesítménynek Szemek Gyönyörűségének Parkja lett a neve, a főcsarnok homlokzata ezt a feliratot kapta: „A császári kegy emlékére, hűséges kötelességteljesítés vágyával”, s így sorakozott név név után, jelmondat jelmondat után, vers vers után. Azután költői versenyt rendezett egyfelől nővérei és unokanővérei, másfelől fivére, Pao-jü között. Tavasz Búcsúzása, Tavasz Virulása, Pao-csaj, Kék Drágakő és Li Van, Csia Csunak, elhunyt fivérének fiatal özvegye: mindegyik kapott egy-egy jelmondatot, s egy verset kellett rá költenie. Pao-jü meg éppen négy feladatot is kapott. A parknak azt a négy helyét, amely neki a leginkább tetszett, különösen választékos nyelvű versekben kellett magasztalnia. Így aztán késő éjszakáig szorgalmasan rögtönöztek és írtak. A lányok költői tudásának hat próbája közül Tavasz Érkezése Kék Drágakőét és Pao-csajét minősítette a legjobbnak, olyan jónak, hogy – amint szerényen hozzátette – velük kettőjükkel maga sem tudná felvenni a versenyt.

Pao-jü végre maga is tető alá hozta művét, komoly erőfeszítés árán, s két tehetséges unokanővérenek, Pao-csajnak és Kék Drágakőnek barátságos és titkos segítségével. Pao-csaj a harmadik versnél segített neki, amennyiben felmondta Han Jünek, a híres Tang-kori költőnek egyik költeményéből azt a hiányzó sort, amelyre sehogy sem tudott visszaemlékezni, Kék Drágakő pedig maga költötte neki az egész negyedik verset, s azt egy öszszegyűrt papírcédulán titkon a kezébe dugta. S pontosan ezt a negyedik verset mondta Tavasz Érkezése Pao-jü valamennyi tel-

jesítménye közül messze a legjobbnak. Tavasz Virulásának különösen jó kézírása volt, ezért őt bízták meg azzal, hogy papírra tisztázza mind a tíz verset, s aztán egy eunuch Cseng úrhoz vitte azokat, hogy ő is örüljön a fiatalabb nemzedék keze alól kikerült irodalmi tehetségpróbáknak.

Csia Szö, aki égett a vágytól, hogy táncosnőcsoportjával elismerést arasson, már alig bírt magával a türelmetlenségtől, amikor végre egy eunuch rontott be lélekszakadva a színpad mögé.

– A költői versenynek vége – jelentette. – Kezdődhet a tánc csoport előadása. Hamar egy műsort!

Csia Szö kezébe nyomott egy műsort és egy névsort a tizenkét táncosnő nevével. Tavasz Érkezése a húsz műsorszám közül negyvet választott ki: „A dicsőséges lakoma”, „A furcsa koldus”, „Szellemelek találkozása” és „Elválasztott lelkek”. A társaság elfoglalta a színpad előtti nézőhelyeket. Csia Szö vezényelt: – Függyönt fel! – s aztán a tizenkét lány bemutatta gondosan begyakorolt számait. Úgy táncoltak, hogy megbabonázva bámulta őket mindenki, úgy énekeltek, hogy hallatukra a kövek is megrepedtek volna, s játékukkal olyan tökéletesen juttatták kifejezésre az örömet és bánatot, hogy az elragadtatott nézők a játékot csaknem valóságnak vették.

Az előadás után egy eunuch jelent meg a színpad mögött, aranytállal a kezében: – Ling-kuannak – mondta.

Csia Szö Ling-kuan táncosnőt a függöny elé küldte, hogy háladó leborulását ott mutassa be a magas ajándékozonak.

– A császári feleség Ling-kuant minősítette a csoport legjobbjának – folytatta az eunuch –, s még két vagy több magánráadást kíván tőle.

Csia Szö tehát ismét a színpadra küldte Ling-kuant, s megparancsolta neki, hogy a „Séta a kertben” és a „Kiábrándult ébredés” című számokat adja ráadásnak. Ling-kuan, aki szeretett kissé a maga feje szerint cselekedni, e két szám helyett – mint-hogy ezek nem tartoztak az ő sajátos műsorához – „Megegyezés” és a „Civakodás” című számokat adta elő. Tavasz Érkezése újra el volt ragadtatva tudásától, s külön jutalomdíjként két bála palotaselyemmel, valamint két arany- és ezüstitörmeléssel megtöltött zacskóval ajándékozta meg.

Ezzel a lakoma véget ért. Tavasz Érkezése asztalt bontott, hogy

még megtekinthessen néhány nem látott helyet a parkban, közöttük egy buddhista hegyi templomot, amelyben aztán tömjént égetett, és Buddhához imádkozott. E templom felirataként a következő szavakat jelölte ki: „A könyörület sajkáján átszelve a keserűség tengerét”.

Azután nagy ajándékosztás következett a főcsarnokban. Tavasz Érkezése, aki emelvényen ült, terjedelmes ajándéklistát tartott a kezében, s megvizsgált minden egyes ajándékot, amelyet a lábainál álló eunuchok kiosztottak. Az anyahercegnőtől le egészen az utolsó konyhalányig, a két palotában senki megajándékozatlan nem maradt. Az anyahercegnő két házi kormánypalcát kapott, egyet aranyból, egyet pedig jádeköből, ezzel a felirattal: „Kivánságod szerint”, egy áloé-rudat, egy imafüzért szantálfából faragott golyókkal, négy pár, a palota raktárából származó asztalterítőt, melyekbe ezeket az írásjegyeket himezték: „hosszú tavasz”, „gazdagság és nemesség”, „szerencse” és „magas kor”, továbbá egy rőtáruany ecsettartót, tíz aranyrudat a „kivánságod szerint” írásjegyek, valamint tíz ezüstrudat a „szerencse és áldás” írásjegyek szerint alakítva. Nagyon messzire vezetne, ha az összes többi ajándékot is egyenként felsorolnánk. Említsük meg, hogy csupán a keleti és nyugati palota személyzete közt száz bála selymet, ezer uncia ezüstöt és több korsó császári bort osztottak ki.

Hajnali három felé járt már, amikor a felvigyázó főeunuch távozást indítványozott. A császári feleség szeme újra könnyel telt meg, de aztán bátor szívvel vidám mosolyt parancsolt magára, újra megszorította nagyanyja és anyja kezét, s arra kérte őket, hogy a búcsút ne vegyék nagyon a szívükre. Az Ég Fiának túláradó jósága egy napon bizonyára lehetővé fogja tenni nekik, hogy újra viszontlássák egymást. Legközelebbi látogatásakor azonban ne verjék magukat ilyen roppant költségekbe. Szívszagató sírás és jajgatás közben vettek búcsút. S míg a császári gyaloghinto el nem tűnt Tavasz Érkezésével a visszamaradók szeme előtt, a nagyanyát és az édesanyát két oldaltól kellett támogatni, hogy a fájdalomtól össze ne roskadjanak.

Gyöngyszem szobalány próbára teszi Pao-jü érzelmeit, s éjszakának idején feltételeket szab neki. Kék Drágakő kicsúfolja unokanővérét, Felhőcskét

A palotába való visszatérés után Tavasz Érkezése jelentést tett császári férjének arról, milyen harmonikusan zajlott le ott-honi látogatása. Az Ég Fia sárkányarcát öröm ragyogta be, s kegyének és elismerésének jeléül apósát, Cseng urat, valamint császári felesége személyi kíséretét selyemmel, arannyal és ezüsttel gazdagon megajándékozta.

A fáradoalmak után, melyeket a magas látogatás hozott magával, a keleti és nyugati palota lakói több napos jól megérdemelt pihenést és kikápcsolódást engedélyeztek maguknak. Az új évet ugyan tovább ünnepelték, de fesztelenebbül, mint egyébként. Főnix asszonytól eltekintve, aki háziasszonyi kötelességeit a megszokott energiával látta el, mindenki a maga kényelmét kereste, s a lehető legkevesebbet törődött a másikkal. Így történt, hogy Pao-jüt inkább magára hagyták, mint máskor, s mivel a családi iskola az újévi ünnepségek miatt zárva volt, alig tudta, mihez fogjon sok szabad idejével. A napok egyhangúsága untatta, s a felügyelet hiánya még csak felfokozta szabadságvágyát.

Egy délután elillant a Ning-kuo palotában tartott színielőadásról. A színpadon járt ördögtáncok, melyeknek vad üvöltözése, valamint gongok és dobok szolgáltatta lármás kísérőzenéje a kerítésre kapaszkodó vendégek csodálatára az utcáig kihallatszott, nem volrak inyére valók. A művészetnek ezt a fajtáját túlságosan durvának és hangosnak találta.

Miután futólag bekukkantott a belső szobákba, s köszönt Csen hercegnőnek és néhány másodfeleségnek, kilopakodott a palota-terület kissé félreeső részébe, egy rejtett fekvésű kis olvasópavilonba. Ebben a pavilonban csodaszép asszony képe függött, melyet annyira természetűen festettek, hogy csaknem élőnek látszott.

„Itt fogok majd időzni egy kissé, a szép hölgy társaságában,

hogy e vidám ünnepnapon ne érezze magát túlságosan elhagyatottnak" – gondolta magában.

Teljesen egyedül volt, mert ezen a napon a szolgák is messzemenő szabadságot élveztek. Az idősebbek kedvelt játékaiknak szentelhették magukat, vagy városbeli rokonaiknál tartózkodhattak egész napos szabadságon, a fiatalabbak részt vehettek a színelőadáson és a tűzijátékokon. A kis parancsolóval ma senki sem törődött különösebben.

Amikor Pao-jü elhaladt a pavilon ablaka alatt, odabentről sóhajtozó és nyögdécselő hangokat hallott. „Ejha, csak nem elevenedett meg a kép?” – gondolta megütközve, s lyukat szúrt az ablak pergamenjébe, hogy bekukucskálhasson. Nos, a kép nem elevenedett meg, a hangok inkább két valóságos embertől származtak, akik éppen azzal az élvezetes játékkal foglalatostkodtak, amelyre Pao-jüt a Félelmes Ébredés Tündére tanította meg valaha. A párocska férfi tagjában saját szolgáját, Ming-jent ismerte fel. – Megáll az ember esze! – mormogta s berúgta az ajtót. A szerelmespár ijedten rebbent szét, és sietve hozta rendbe ruháját. Ming-jen térdre esett ura előtt, és kíméletért esedezett.

– Szép kis dolgokat műveltek itt fényes nappal! Ha ezt a ház ura megtudja, alaposan pórul jártok! – szidta Ming-jent Pao-jü, miközben behatóan vizsgálgatta társát, a kis konyhalányt. Nem volt éppen szép, de mindenesetre takaros, s elég csinos ahhoz, hogy egy férfiszívet közömbösen ne hagyjon. A leány elvörösödött, s némán és zavartan meredt a földre.

– No, eltűntök-e már végre? – kiáltotta bosszúsán Pao-jü, a lábával dobbantva. A kis konyhalány szélesebben surrant ki az ajtón. Pao-jü utána.

– Nem kell félni! Nem szoktam árulkodni! – kiáltotta.

– Ne olyan hangosan, kis nemzetségfőm! – kiáltott most viszont Ming-jen Pao-jü után. Pao-jü megállott, s a kicsit futni hagyta. Miután kifaggatta kissé Ming-jent a leány koráról és szármaszása felől, annak a kívánságának adott hangot, hogy csinálni akar valamit. Ming-jen azt ajánlotta, csatangoljanak egy nagyot a városfalon kívül. Ezt azonban ura túlságosan merész vállalkozásnak vélte. Végül is úgy határozott, hogy meglátogatja Gyöngyszemet, aki ma hazament az anyjához szabadságra. Lakása alig egy kurta mérföldnyire volt tőlük.

Anyjával és fivérével, valamint féltucatnyi unokanővérével együtt Gyöngyszem éppen teázott és lepényt evett, s kis parancsolójának váratlan látogatása nem kis mértékben meglepte és megtisztelte. Mégiscsak nagyon ragaszkodhat hozzá, ha néhány órára is alig tudja nélkülözni! Azt gondolta, ki tudja, miféle sürgős ügy készítette arra, hogy idejőjjön, s most megtudta, hogy csupán unatkozott, és társasága után vágyott. De Gyöngyszem kénytelen volt szidni is Pao-jü könnyelműségét, hogy önkényesen elmerészkedett hazulról, s tulajdonképpen mindjárt haza is akarta küldeni. Mert mi lesz, kérdezte aggódva, ha keresni fogják? Vagy ha útközben a szigorú öregúrral, apjával találkozának? Vagy ha az utca forgatagától lova megriadna, és hátáról levetné? Gyöngyszem bátyja megnyugtatta az aggodalmaskodót, s úgy vélte, ha már az ifjú úr itt van, akkor csak az illendőség okából is tartóztatni kell egy kicsit.

Bevezették tehát a lakószobába, leültették a fűtött kangra, s mindenféle szerény nyalánkságot tettek elébe, de ezekhez nem nyúlt. Ha valami sok kényelmet nem is nyújthatott számára Gyöngyszem egyszerű lakása, ez a kis változatosság mégis jót tett neki. Ennek a lakószobának kedves kisember légköre új valami volt a nagy házból származó, elkényeztetett, előkelő fiatalembernek, s a fél tucatnyi egyszerű fiatal teremtés között, akik zavartan, lesütött szemmel és égő arccal ültek a családi asztal körül, egyiket-másikat vonzónak is találta, Gyöngyszem pedig meghatóan sürgölődött körülötte, saját hátpárnáját tolta neki oda, saját lábkályháját helyezte lábához, s tiszteletére két szilva- virágból préselt jószagú ostyát gyújtott meg. Pao-jü észrevette, hogy a lány szemhéjai vörösek, s rizsporos arcán nedvesség nyomai láthatók.

– Sírtál? – kérdezte halkan.

– Nem, dehogy! Egy kis pörszem ment a szemembe, s a dörzsöléstől nyilván kivörösödött egy kissé – válaszolta vidám hangon Gyöngyszem. – De te olyan szépen vagy öltözve! Talán csak nem miattunk? – terelte nyomban más irányba a beszélgetést.

– Nem, hanem a miatt a rémes színielőadás miatt, Csen hercegnél. Egyenesen onnét jövök.

– S hamar vissza is kellene térned oda. Szegényes kis kunyhónk nem megfelelő tartózkodási hely a te számodra.

– Megyek már. De te is gyere hamar! – A lány lopva reámosolygott. Aztán levette nyakából az ötszínű zsinórt a kötälizmán-nal, s körbeadta hozzátartozói között.

– Nézzétek, ez az a csudakő, amelyről már olyan sokat meséltem nektek. Most saját szemetekkel is megcsodálhatjátok. Nézzétek csak meg jól magatoknak! Ilyesmit nem láthattok mindennap! – jelentette ki büszkén, majd a zsinórt újra a fiú nyakába kötötte. Aztán Pao-jü véget vetett rövid látogatásának. Hogy útközben fel ne ismerjék, Gyöngyszem tanácsára egy kis zárt gyaloghintóban vitette magát a Ning-kuo palota oldalkapujának közvetlen közelébe. Csak ott szállt újra lóra, s észrevétlenül jutott be a palotába. Így ez a kis kiruccanás a szabadságba különösebb események közbejötte nélkül zajlott le, s nem is igen lett volna érdemes megemlítenünk, ha nem járult volna hozzá Gyöngyszem önérzetének rendkívüli megnöveléséhez, ami aztán csakhamar meg is mutatkozott.

Távollétében újév alkalmából látogatást tett nála, botjára támaszkodva és bicegve, egykori dadája, Li mama. Bár kora miatt a szolgálatból rég elbocsátották, még mindig olyan fontosnak és nélkülözhetetlennek tartotta magát, mint korábban, szokása szerint veszekedett a szobalányokkal és szolgálókkal, sápitezett a rendetlenség és összevisszaság miatt, amely itt távozása óta eluralkodott, s végül nagy zsémbesen távozott, de előbb még kikanalazta azt a finom, édes krémet, mely a császári palota konyhájából külön Pao-jü számára érkezett, s amelyet Pao-jü külön félretéttett Gyöngyszem számára.

Amikor este Gyöngyszem hazajött, Pao-jünek mentetetőznie kellett, amiért a falánk öregasszony irigységből megint elevelt előle egy finom falatot. Gyöngyszem a maga finom módján mosolyogva tért napirendre a dolgok felett.

– Köszönet a jó szándékért! De legutóbb ez a krém, bármilyen finom is egyébként, nem tett nekem jót – állította. – Nem-igen búsulok utána. Most lefekvés előtt inkább sült gesztenyére vágnék. Nem hámoznál nekem néhányat?

Pao-jü engedelmeskedett, rendelt egy tányér sült gesztenyét, kikereste a legszebbeket, és saját kezüleg hámozta meg neki.

– Ki is volt ma délután az a piros ruhába öltözött leány? – tudakolta csak úgy mellékesen, elmélyülve foglalatosskódásába.

– Egy unokanővérem. Mi baj van vele? Bizonyára úgy látod te is, nem elég csinos ahhoz, hogy ilyen feltűnően öltözködjék.

– Ellenkezőleg. Ugyan ki öltözhetnék akkor egyáltalán pirosba, ha ő sem? Nem lehetne idevenni hozzánk?

– Szó se lehet róla. Családomnak untig elég egy rabszolgalány is. Más után kell majd nézned – felelte hűvösen Gyöngyszem.

– Ugyan ne légy mindjárt olyan érzékeny! Hiszen nem úgy gondolom, hogy rabszolgalányként álljon be hozzánk, hanem hogy látogatóba jöjjön mint a te rokonod.

– Nem neked való társaság.

Pao-jü elhallgatott, s továbbfolytatta a gesztenyehámozást.

– Miért nem beszélsz? – kezdte hosszabb szünet után a lány.

– Talán megbántottalak? Nos hát felőlem, ha az a lány olyan sokat jelent neked, ám legyen; hiszen néhány unciádba kerül, s a tiéd lesz.

– Félreértesz. Csupán azt akarom mondani, hogy ő sokkal inkább megérdemelné, mint én, hitvány teremtés, hogy életét e tágas csarnokban és terjedelmes kertekben élje le.

– Ezt a szerencsét ugyan megtagadta tőle a sors, mindazonáltal szükségét nem kellett szenvednie, s szülei alaposan elkényeztették. Alig múlt tizenhét éves, de ládáiban és szekrényeiben máris együtt van az egész menyasszonyi hozománya. Mert egy év múlva férjhez megy.

– Ó! – csúszott ki a sajnálkozás Pao-jü száján.

– Igen, kár! – folytatta sóhajtva Gyöngyszem. – Mi, unokanővérek, alig láttuk egymást azokban az években, amíg én itt voltam. Most pedig, amikor éppen arra készülök, hogy otthonomba visszatérjek, ő hagy el bennünket.

Pao-jü ijedtében kiborította a gesztenyéket.

– Micsoda? Haza akarsz menni? – kérdezte megdöbbenve.

– Igen. Éppen ma délután tartottunk ebben a kérdésben családi tanácskozást, amikor jöttél. Anyám és fivérem arra biztattak, hogy még csak egy évig bíriam ki a szolgálatot, addigra együtt lesz a kiváltásomhoz szükséges pénz.

– Miért akarnak téged kiváltani?

– Nevetséges kérdés! Hiszen nem vagyok én itt csalátag. Talán életem végéig itt maradjak?

– S ha nem engedlek el?

– Ohó! Korlátlan szolgálati idő még az Udvarnál sincs, ha nem egynéhány év elteltével a személyzetet újra meg újra kicserélik és kiegészítik. Erre pontos előírások vannak. Ha ezek előtt az Udvar is meghajol, a ti házatoknak még inkább engednie kell!

Pao-jü nem áltatta magát, tudta, hogy Gyöngyszemnek igaza van. Mindazonáltal további ellenérvekkel is próbálkozott.

– Az öreg taj-taj engedélye nélkül aligha fogsz szabadulni – vélte.

– Ugyan, miért ellenezné? Talán olyan rendkívüli lény vagyok, hogy végképp ne tudna nélkülözni, s hogy anyámnak még béremelést is ígérne, csak hogy engem megtarthasson? Inkább hinném, hogy a megszokott átlagnál nem vagyok jobb, s hogy engem mindenkor könnyű pótolni. Azonkívül elég régóta szolgálok a családban, előbb néhány évig Felhőcske kisasszonynál, az öreg taj-taj unokájánál, azután nem is tudom mennyi ideig nálad, úgyhogy igazán itt az ideje, hogy menjek. Ellenkezőleg, nagyanyád valószínűleg örülni fog, hogy végre megszabadul tőlem, s nem fog különösebb váltságdíjat követelni értem. Hogy tisztességesen szolgáltalak, az végtére is magától értetődő kötelességem volt. Mások a dolgukat éppen olyan jól ellátják, vagy még jobban.

Pao-jü nyugtalanul fészkelődött a helyén.

– S ha ittmaradásod nagyon a szívemen fekszik? Vajon nem állna-e mégis el a szándékától anyád, ha nagyanyám erre megkéri, s béremelést ajánl fel neki?

– Anyám bizonyára nem merne szembeszegülni, ha az öreg taj-taj mindenáron ragaszkodnék maradásomhoz, s ehhez egyetlen rézgarasnyi béremelés sem volna szükséges. Az a kérdés csupán, ragaszkodik-e hozzám az öreg taj-taj. Tudomásom szerint családokban eddig nem volt szokás hatalmatokkal és befolyásokkal visszaélni, s ilyen módon gyengébbeket megfélemlíteni, és erőszakot tenni rajtuk. Ahogyan az öreg taj-tajt ismerem, kétlem, hogy e nemes családi hagyománytól eltérne, s anyámat és engem olyasmire kényszerítene, ami neked nem jelent különösebb hasznot, velünk szemben pedig szívtelenség lenne.

Pao-jü gondolkodott egy ideig.

– Tehát ha jól értelek, elszántad magad, hogy elmégy?

– Igen.

„Hálátlan teremtés!” – gondolta bosszúsan Pao-jü, majd hangosan így szólt:

– Ha ezt sejtettem volna, nem is fogadtalak volna szolgálatomba. Most aztán magamra maradok, mint valami szegény, elhagyott kísértet.

Szomorúan ment az ágyához és lefeküdt. Nem tudta, hogy Gyöngyszem csak színészkedett, mert próbára akarta tenni érzelmeit. Valójában úgy állott a dolog, hogy amikor ma odahaza anyja és bátyja előadták visszaváltási szándékaikat, Gyöngyszem kijelentette, nem is gondol ilyesmire, és inkább meghal, mintsem hogy szolgálatából kiváljon. Annak idején, amikor odahaza egyetlen rizsszemnyi ennivaló sem akadt, saját elhatározása volt, hogy mások szolgálatára eladják, mert meg akarta kímélni családját az éhenhalástól. Szerencsére olyan szolgálatot talált, ahol se ruházatban, se jó ételekben nem szenvedett hiányt, csaknem családtagként kezelik, se nappal nem verik, se éjjel nem élnek vissza helyzetével, s akkor legyen bolond, és adja fel ezt a szép megélhetést biztosító állást, térjen vissza szűkös otthoni viszonyok közé? Nem. Visszavásárlásáról hallani sem akar többé, s azt kívánja, hogy családja egyelőre úgy kezelje, mintha meghalt volna.

Heves vita következett erre, s ennek során könnyek is folytak, melynek nyomát Pao-jü is láthatta. Az eredmény az lett, hogy anyja és bátyja engedtek akarátának, és elálltak szándékuktól. Pao-jü váratlan látogatása nyilvánvalóvá tette előttük is azt a meleg kapcsolatot, mely a szobalány és ura közt fennáll, s teljesen megnyugtatta, meggyőzte őket. Röviden szólva, amit Gyöngyszem elmeneteléről és kiváltásáról az imént mondott, az merő színlelés volt.

Pao-jü még nem régóta feküdt, amikor Gyöngyszem odalépett az ágyához, és derekasan megrázta. Ura arcán könnyeket fedezett fel.

– Mi sebezte meg a szívedet? – kérdezte szelíden. – Egyébként a dolog attól függ, hogy igazán tartani akarsz-e, mert akkor talán maradhatok – tette hozzá váratlanul.

Pao-jü felült.

– Igazán? És mit tehetnék azért, hogy megtarthassalak?

– Meg kellene ígérned három dolgot. Ha megteszed, hinni tudnék őszinteségedben, s akkor maradnék, még ha a torkomat vágnák is el érte.

– Szabj meg, nővérkém, három vagy akár háromszáz feltételt, mindent megteszek, amit akarsz, csak maradj nálam! Maradj, legalábbis addig, amíg lenge hamuvá nem váltam . . . nem, nem hamuvá! A hamuban túlságosan sok maradványa van testi-ségemnek. Maradj, amíg füstcsíkká nem alakultam át, s el nem osztottam nyomtalanul a levegőben. Akkor már nem lesz szükségem rád, akkor már mehetsz, amerre csak sorsod sodor! . . .

Egyre növekvő hévvel beszélt. Gyöngyszem betapasztotta tenyerével a száját, s megakadályozta abban, hogy tovább beszéljen.

– Megállj! Ne olyan fellengzősen! Hiszen csak három kis feltételtől van szó.

– Éspedig?

– Először is: lásd be hibáidat, ha szidlak.

– Meglesz. Te pedig ficamítsd ki a nyelvem, ha valaha is még ostobaságokat beszélek. Tovább!

– Másodszor: akár olvasott ember vagy valóban, akár pedig csak tetteted a műveltséget, az emberek előtt viselkedj szerényebben, ne gúnyolódj és ne bírálj annyit, s ne bosszantsd ezzel apádat. Teljesítményeidtől amúgy sincs túlságosan elragadtatva, s rossz néven veszi, hogy megvetően beszélsz derék, idősebb férfiakról, akik valamire vitték kiválóságukkal, s akiket te szívesen nevezel „tisztelt tökfilkóknak”.

– Igazad van. Ezeket az ostoba megjegyzéseket, melyeket fiatalos értelmetlenségemben tettem, a jövőben soha meg nem ismétlem. Tovább!

– Harmadszor: tanúsíts több tiszteletet a jámbor szerzetes és kegyes tao-papok iránt, s ne csak gúnyolódj felettük. Azonkívül ne légy annyira lelkiismeretlen a fiatal lányokkal való érintkezésedben, s egyáltalán, ne légy annyira bolondja minden teremtésnek, aki festett szájjal és . . . piros ruhában szaladgál.

– Rendben van. Meg fogok javulni. Kívánsz még valamit?

– Nem. Elég nekem, ha teljesíted ezt a három feltételt; s ak-

kor nyolchordáros gyaloghintóval sem lehet engem innen kicsalogatni.

– Miért? Ki tudja, nem áll-e majd rendelkezésedre egy szép nyolchordáros gyaloghintó, ha sokáig kitartasz itt nálunk!

– Ó, igazán nem áhítozom az ilyesmire.

Hosszú beszélgetésük közben késő éjszaka lett. Megjelent hát egy másik szobalány, és afelől érdeklődött, hogy nem akarnak-e végre lefeküdni, hiszen már a harmadik őrség időszakában vannak. Pao-jü elkérte az órát. Valóban, a mutató már éjfél-t mutatott. Pao-jü még egyszer kiöblítette a száját, s aztán végleg lefeküdt aludni. Hogy az imént tett ünnepélyes ígéretét milyen kevéssé fogja komolyan venni, azt Gyöngyszem – nagy szomorúságára – csakhamar tapasztalhatta.

A rákövetkező napon Hsziang-jünnek, Felhőcske unokanővérének megérkezése hozott a Jung-kuo palota életébe változatos-ságot és elevenséget. Ő a nagyúri Si-nemzetséghez tartozott, s unokája volt az anyahercegnőnek. Hetyke elevensége és bugyborékoló vig kedélye miatt a takaros Hsziang-jür. kisasszony régtől fogva szívesen látott vendége volt a háznak, s gyermekkorától kezdve jó pajtása volt a vele egyidős Pac-jünek. Ők ketten nem egy vidám csíny-t követtek el együtt. Mint mulatságos élményt emlegették a házban, hogy egyszer pajkos jókedvében Pao-jünek öltözött, s olyan megtévesztő hűséggel utánozta, hogy csak a hangjáról lehetett megismerni.

Pao-jü éppen unokanővérénél, Pao-csajnál időzött, amikor gyerekkori játszópajtásának megérkezését jelentették. Pao-csaj kíséretében rögtön fel is kerekedett, hogy Hsziang-jünt üdvözzölje. Nagyanyjánál találta őt, s ottlétét már messziről jelezte a vidám csivitelés és jókedvű nevetés. Kék Drágakő és a többi unokanővér már mind ott volt.

– Honnan jössz? – fordult Pao-jühöz kérdőleg Kék Drágakő.

– Pao-csaj nővértől.

– Aha, azért olyan későn! Máskülönben bizonyára repültél volna ide.

– Miért, én talán csak arra vagyok itt, hogy *téged* szórakoztassalak?

– Kérlek, ahogy parancsolod. Egyébként sosem kértelek, hogy szórakoztassál, s a jövőben szívesen lemondok társaságodról.

S már ki is rohant, egyenest a szobájába. Pao-jü utána.

– Ne légy mindjárt olyan érzékeny! – beszélt a lelkére. – Mondtam valami rosszat? Ahelyett hogy a többiekkel maradnál, és részt vennél ártatlan szórakozásukban, elbújsz és eszed magadat unalmadban!

– Talán gyámom vagy te nekem?

– Gyámod persze nem vagyok. De nem nézhetem, hogyan gyötröd magadat.

– Ha kínozom, vagy akár halálra kínozom magamat, az végeredményben az én dolgom.

– Ugyan, hogy is lehet a vidám újévi időszakban halálról beszélni!

– Én pedig éppen most és éppen erről akarok beszélni! Te biztosan félsz a haláltól, és szívesen élnél száz évig, nem?

– Az ilyesfajta elbűvölő társalgástól az ember szinte kedvet kap rá, hogy hívja a halált.

– Köszönöm. Számodra tehát az én halálom kíváncsi lenne!

– Ki beszél a te halálodról? Magamra gondoltam. Hogy ki tudod csavarni a szavak értelmét!

– Felhőske nővéred vár reád! – viharzott be hozzájuk a beszélgetés közben Pao-csaj, és minden teketória nélkül magával cibálta Pao-jüt. Kék Drágakő duzzogva maradt vissza. Az ablakhoz ült és sírt. Alig ült ott egy keveset, Pao-jü máris visszatért. Amikor megjelent, Kék Drágakő elfojtott sirása hangos zokogásba csapott át. Pao-jü meg akarta nyugtatni.

– Mit akarsz már megint? – vágott elébe Kék Drágakő. – Van neked másvalakid, aki téged sokkal jobban tud szórakoztatni, mint én, aki nálam sokkal okosabb, gyakorlatiasabb, műveltebb és szórakoztatóbb. Valaki, aki mindig gondodat viseli, s ha terhes társaságban vagy, idejében elcipel téged. Hát akkor mit akarsz még itt?

– Legyen már eszed! – iparkodott Pao-jü szép szóval jobb belátásra bírni. – Te is jól tudod, hogy közeli rokonság előbbre való a távolinál, és régi barátság az újnál. Én neked sokkal közelebbi rokonod vagyok, mint Pao-csajnak, s téged sokkal régebben ismerlek, mint őt. Mi ketten nap mint nap együtt étkezünk, együtt lakunk, tanulunk és játszunk már évek óta... így hát igazán nincs rá okod, hogy hátítérbe szorítottnak érezd magad.

– Bah! Mintha nekem a te kegyed olyan fontos volna, hogy azért másokkal még versenyeznék is! Teszem, amihez kedvem van. Hogy mások mit gondolnak rólam, az közömbös nekem.

– Éppen olyan vagy, mint én. Azért is van közöttünk annyi félreértés.

– Ugyan, értelek én téged jól. Te azonban semmi jó szándékú korholást nem viselsz el, hóbortjaiddal mégis minduntalan kihívod magad ellen az ilyesmit. Hogy mindjárt egy példát is mondjak: hogy is juthat eszedbe, hogy ilyen hideg időben letedd a kékróka köpenyedet?

– Onnan, hogy a rosszkedvbe egészen beleizzadtam! – felelte vidáman Pao-jü.

– Alaposan meg fogsz fázni – sóhajtotta Kék Drágakő.

Még folyt ez a csatározás, amikor a szobába unokanővérük, Felhőcske ugrabugrált be.

– Ti káttén mostanság mindig ágyútt láhatték – mondta mulatságos csengésű kis nyelvhibájával. – Én olyan ritkán jövök hozzátok, hogy ilyánkor igazán ágy kicsit többet is törődhetnétek válem.

– Ó, milyen fura ágy kiejtése van a kicsinek! – utánozta őt csúfolódva Kék Drágakő. – Ha az ámber a te kiájtésoddal számol ágy, káttő, hármat... a nyálvét is leharaphatja közben.

– Csak vigyázz, a magad nyálvét ágszerűen kátté ne harapd, ha annyire rámekül utánozod! – szötte tovább a tréfát Pao-jü.

– Ráttenetes vagy! A lágkisebb hibát sem nézed el fálebarátodnak, s muszáj folyton gáncsolnod az ámber! – panaszkodott a kicsúfolt. – De magadat bármennyire is fálettünk állónak hiszed, tudok valakit, akibe bizonyára nám mernél bálekötni.

– Úgy? Nohát erre aztán kíváncsi vagyok, ki lehet az illető.

– Ha bále mersz kötni nővérünkbe, Pao-csajba, akkor aztán nagyra láhatsz magaddal.

– Ja, abba? Ó, hát hogyan is...

Pao-jü nem engedte, hogy végigmondja, amit akart, hanem másról kezdett el beszélni. A kis Hsziang-jün azonban nem akarta beadni a derekát, és bosszúsan karattyolt közbe:

– Kívánok náked olyan férjet, aki maga is mindig káttéharapja a nyálvét, és téged éjjel-nappal jáges borogatásért gyö-

tör. Ha azt megérem, szentséges Buddha atyám, akkor igazán hinni fogok bánned és bosszúálló hatalmadban!

Zsupsz, és mint a nyíl, úgy futott ki a szobából, a többiek nagy nevetése közben.

Kék Drágakő utána akart sietni. De Pao-jü elállta az útját, nevetve és kitárt karokkal.

– Légy nagylelkű, és hagyd, hogy fusson!

– Nem, Felhőcskének bűnhődnie kell – mondta Kék Drágakő hevesen, de hiába igyekezett őt útjából félretolni.

– Édes, aranyos nővérkém, kágyelemért ásedezem – rimánkodott, odakünn megállva, Felhőcske.

– Béküljete ki Pao-jü kedvéért! – beszélt a lelkére Pao-csaj.

– De én nem akarok! – makacskodott Kék Drágakő, dühösen toporzékodva. – Látom már, összeesküdtetek, hogy csúfot üzzetek belőlem.

– Hiszen te kezdted a csúfolódást. Legyen hát eszed és engedj – noszogatta Pao-jü.

Így folyt ez a vidám csatározás egy ideig, míg végre megjelent egy szolgáló, s vacsorázni hívta őket. Akkor abbahagyták a viaskodást, s kipirult arcokkal és vidám csevegés közben vonultak át négyesben az anyahercegnőhöz. Felhőcske szokás szerint most is a zöld pavilonba költözött, és békésen megosztotta fekhelyét Kék Drágakővel.

TIZENHETEDIK FEJEZET

Gyöngyszem szobalány duzzog, és Pao-jüt szeliden kérdőre vonja. Ping-er szobalány megtartja titkát, és megóvja Csia Lient a leleplezéstől

Másnap reggel Pao-jü már nagyon korán kiugrott az ágyból, papucsba és hálóköntösbe bújt, s átosont a szomszéd szobába, két unokanővérenek közös hálószobájába. Minthogy szobalányok nem voltak ott, kedvére nézegethette őket. Mennyire különböztek még álmukban is! Kék Drágakő gondosan fülig betakarta és

bebugyolálta magát baracksárga helytakarójába. Felhőcske takarója viszont annyira elcsúszott, hogy kilátszott a jobb válla és meztelen karja, rajta két aranypánt-dísszel, sőt még kerekded, csupasz csípőjének egy darabkája is előkandikált. Kibomlott haja kékesfekete gyűrűkben omlott el párnája szélén.

– Még álmában sem tud nyugton lenni! – sóhajtozta csöndesen Pao-jü. – Alaposan meg fog fájni, s aztán nyilallásokról fog panaszkodni.

És szép lassan, óvatosan megigazította rajta a takarót. Ekkor Kék Drágakő megfordult, és felnyitotta szemét.

– Mit keresel itt ilyen korán? – kérdezte.

– Nincs is már olyan korán. Csak fürgén tessék felkelni.

– Előbb ki kell menned.

Pao-jü várt egy ideig a szomszédos fürkében, aztán visszajött. Időközben mindkét unokanővére felkelt, és reggeli öltözködését végezte. Pao-jü odaült a tükörsztalkához, és nézte, hogyan mosakszik Felhőcske. Amikor készen volt, a mosdóvizét Kékfonál szobalány ki akarta önteni.

– Megállj! – szólt rá Pao-jü. – Én is használni akarom még

S ő is a mosdótál fölé hajolt, bevizezte arcát és kezét ugyanazzal a vízzel, amelyet már Felhőcske is használt; s ugyanabba a törülközőbe törülközött, amelybe Felhőcske is. Aztán gyorsan kiöblítette még a száját, kéksóval fogat mosott, majd megint Felhőcskéhez fordult. A lány éppen akkor készült el a fésülködéssel.

– Édes nővérkém, kérlek szépen, fésülj meg engem is! – rimánkodott.

– Nem, ahhoz én nem értek.

– Hiszen azelőtt értettél hozzá.

– Lehet. De elfelejtettem.

– Meg kell csinálnod! Én innen addig el nem megyek, se a homlokpántomat fel nem rakom, se sapkát nem veszek, amíg a hajamat rendbe nem teszed! Azt a néhány kis copfot megfonni, az csak nem olyan nehéz!

Végül aztán meglágyult Felhőcske szíve, s megtette neki, amit kért: a fejét közelebb húzta magához, elől koszorút font neki kis copfokból, amelyek középre behajló végeikkel koronaszerűen fonódtak egybe, tarkóján pedig a haját vörös zsinórral befont

hosszú copfba fűzte. A zsinórt négy gyöngyszem díszítette, a végén pedig aranyfüggő lógott.

– Te, a negyedik gyöngyszem egyáltalán nem talál a másik háromhoz. Pedig én emlékszem rá, hogy korábban mind a négy egyforma volt – jegyezte meg Felhőcske, miközben a haját fonta.

– Hát igen, ez egy pótgyöngyszem, az eredetit elvesztettem.

– Biztosan odakünn az utcán. Kár érte, az a szép gyöngyszem most idegen kezekbe került.

– Ki tudja, talán nem is vesztette el, hanem valakinek odaajándékozta – szólt közbe Kék Drágakő.

Pao-jü erre nem válaszolt semmit, hanem tovább fogdosta és nyitogatta a tükörasztalkán heverő dobozokat és szelencéket. Most aztán egy nyitott szelencét vett kézbe, amelyben pirosító volt. Legszívesebben persze beledugta volna az ujját, amint az szokása volt, és lenyalta volna róla a piros levet. Attól félt azonban, hogy unokanővérei rajtakapják és megszidják érte. Miközben még habozott, s szinte megbabonázva meredt a csábító vörös masszára, váratlanul hátba vágták, úgyhogy a festékdoboz kiesett a kezéből.

– Ejnye, ne csináld ezt! Mikor fogod már végre abbahagyni ezeket a számárságokat? – szidta őt Felhőcske.

Ebben a pillanatban lépett be Gyöngyszem szobalány, de felismerte a helyzetet, és rögtön ki is ment. Az adott körülmények között fölöslegesnek érezte magát. Maga is hozzálátott, hogy reggeli öltözködését elvégezze. Ekkor Pao-csaj jött be hozzá.

– Merre találni Pao-jüt? – kérdezte.

– El van foglalva – válaszolta Gyöngyszem, gúnyos mosollyal mutatva a szomszéd szoba felé.

Pao-csaj elérte a célzást.

– Hát igen, papolhat neki az ember, amennyit akar, elereszt mindent a füle mellett – folytatta sóhajtván Gyöngyszem. – Igaz, hogy unokanővérei, de hát az unokanővérekkel való érintkezésnek is vannak határai. Ez a féktelenkedés éjjel-nappal... Pao-jü nem ismer mértéket!

Pao-csaj úgy találta, hogy Gyöngyszem nagyon is igazat beszél. Leült az ágy szélére, s beszélgetni kezdett vele, kikérdezte, hány éves, milyen családból származik, érdeklődött egyéb személyes dolgai felől, s minél inkább belemerültek a beszélge-

tésbe, annál inkább el volt ragadtatva értelmes, szeretetre méltó lényétől. Végre aztán Pao-jü visszajött. Pao-csaj abban a pillanatban fel is állt, és egyetlen szó és minden köszönés nélkül kiment.

– Ugyan miért szaladt el olyan hirtelen, amikor bejöttem? – kérdezte Pao-jü csodálkozva.

– Miért éppen tőlem kérdezed ezt? Mit tudhatom én, mi van közöttetek? – válaszolta Gyöngyszem hidegen.

Kedvetlen arckifejezése nem kerülte el Pao-jü figyelmét.

– Miért vagy olyan rosszkedvű? – kérdezte mosolyogva.

– Nem tudtam róla, hogy rosszkedvű vagyok. Egyébként kérek, uram, hogy a jövőben a lábadat be ne tedd hozzám, ha pedig kiszolgálóra van szükséged, kérek, végy valaki mást magad mellé! Mostantól megint az öreg taj-tajnál akarok szolgálni.

Ennyit mondott, aztán az ágyára vetette magát. Pao-jü melléje ült, és kedveskedve beszélt a lelkére. A lány azonban szorosan behunyva tartotta a szemét, és nem is ügyelt rá. Pao-jü tanácstalan volt.

– Mi van ezzel? – kérdezte a szobába lépő Pézsma szobalányt.

– Mit tudom én? Ezt, uram, magadnak kell megkérdezned! – felelte kurtán-furcsán Pézsma, s már el is tűnt. Pao-jü meghökkenve nézett utána.

– Eh mit, akkor hát én is lefekszem aludni – mondta bosszúsan, felkelt, átment a hálószobájába, és ágyára vetette magát. Egy ideig itt is, ott is csend volt. Aztán szabályos szuszogás hatolt Gyöngyszem fülébe. Úgy gondolta, Pao-jü valóban elaludt, szép halkan felkelt, átment hozzá, és egy takarót terített rá. A fiú azonban kelletlenül hányta le magáról a takarót, s továbbra is alvást színlelt. Gyöngyszem átlátott rajta.

– Ha nem tetszik neked a dolog, a jövőben süketnek és némának is tethetem magamat – mondta.

Pao-jü abbahagyta a színlelést és felült.

– Már megint mivel érdemeltem ki elégedetlenségedet? Nincs nekem az ellen semmi kifogásom, ha szídsz engem. De hogy így, minden alap nélkül és egy szó nélkül csak duzzogj, és engem teljesen semmibe vegyél, hát ez nem eljárás! Nem értem a viselkedésedet.

– Elég baj az, hogy hiányzik belőled a kellő belátás.

Pao-jü nem válaszolhatott neki, mert az anyahercegnő érte küldött, és reggelihez kérte. Reggelijét sietve és szórakozótan kapta be, aztán visszament. Addigra Gyöngyszem szobalány kényelembe tette magát a verandán álló díványon, Pézsma szobalány pedig mellette kuporgott, és teljes lelki nyugalommal raskogatta a dominóköveket. Számukra a fiú szemmel láthatólag nem létezett. Pao-jü tudta, hogy ők ketten mindig nagyon összetartanak. Dühöngve ment el mellettük, anélkül hogy akár egyetlen pillantásra is méltatta volna őket, s eltűnt a szobájában. Unottan kelt fel a helyéről Pézsma, s némán és parancsra várva követte Pao-jüt. Ő azonban egykettőre kitaszigálta a szobájából.

– Kérlek, csak ne zavartassátok magatokat! – mondta dühösen. Pézsma titkon vihogva fordult ki az ajtón, s két kisegítő szobalányt küldött maga helyett, hogy kiszolgálják őt. Pao-jü időközben újra a fekhelyére dobta magát, s egy könyvbe merült. Amikor egy idő múlva felpillantott, s teát akart kérni, látta, hogy a két kis fiatal teremtés csendesen és szerényen áll a sarokban. Az egyiket, a nagyobbikat, különösen nagyon kedvesnek találta.

– Mi a neved? – kérdezte tőle.

– Orchidea Illata,

– Ki adta neked ezt a nevet?

– Gyöngyszem nővérem. A tulajdonképpeni nevem Gyan'ailat.

– Nevetséges! – mormogta Pao-jü. – Hányan vagytok odahaza testvérek?

– Négyen.

– S te hányadik vagy?

– A negyedik.

– Jól van. Akkor hát én egyszerűen Négyeskének nevezlek. Minek az ilyen fellengzős név? Szedd a lábad, s hozz nekem teát!

A beszélgetést odakünn a verandán a két idősebb szobalány is végighallgatta. Ajkukat szorosan összezárták, hogy hangosan fel ne kacagjanak.

Ezen a napon Pao-jü, rendes szokása ellenére, mindvégig csendben a szobájában maradt, s rosszkedvét, amennyire csak

tudta, olvasással és írással űzte tova. Négyeskét kivéve egyetlen szobalánnyal sem törődött. A kis Négyeske ezt persze nagyon hizelgőnek találta, s amilyen élelmes volt, élt is a kínálkozó alkalommal, hogy Pao-jüt kellőképpen körülugrálja, körülhízelegje, és mindenképpen igyekezzék kegyét megnyerni magának. Pao-jünek azonban ma nem volt hangulata hozzá, hogy más-képpen is foglalkozzék vele.

Az est leszálltával kétszeresen érezte a magányt, melyet maga választott magának. Néhány pohár bortól, melyet vacsorához szolgáltak fel, megelégnült, és jó hangulata támadt. A szeme izzott, a füle égett. Máskor ilyen hangulatban unokanővéreivel és szobalányokkal tréfálkozott és pajkoskodott volna. Ma fagyos és néma volt körülötte minden. Magányosan ült lámpája előtt, és szomorú gondolatok foglalkoztatták. Ne menjen át mégis hozzájuk, megszokott társaságukat keresve? Nem, ezt büszkesége nem viselhette el. Nem akart utánuk szaladni. Még csak az kellene, a jövőben aztán még lekezelőbb bánnának vele, s még több megvető megjegyzést engednének meg maguknak. Jobb lesz, ha olybá veszi őket, mintha nem volnának, mint-ha meghaltak volna, s most az egyszer megelégszik önmagával.

Miután erre a hősi álláspontra elvergődött, roppant jó kedve kerekedett. Négyeskével újra bort töltetett magának, s a *Nan hua king*, a „Virágok déli hegyének könyve” után nyúlt, a nagy filozófusnak, Csuang-cének híres műve után. Ez volt most az az olvasmány, mely a hangulatának a legjobban megfelelt. Amint a könyvben lapozgatott, a „Nyissátok ki szekrényeiteket” című fejezetben ahhoz a helyhez érkezett, amelyben rablókról és tolvajokról van szó, és ahol ez áll: „Félre az erkölccsel és a műveltséggel! Akkor nem lesz többé útonállás. Félre a gyöngyökkel és a drágakövekkel! Akkor nem lesz többé lopás. Égessétek el jövedelmeiteket! Törjétek össze hivatali pecséteiteket! Akkor a nép lelke és élete újra egyszerűvé válik. Törjétek szét mérlegeiteket! Zúzzátok szét mértékeiteket és súlyaitokat! Akkor nem lesz többé civakodás és viszály. Töröljétek el a törvényeket és rendeleteket! Akkor a nép magától lesz majd eszéssé. Dobjátok félre az összhangzattanokat és hangszereket! Akkor az emberek maguktól tesznek majd szert hallásra. Vessétek el a könyvek is-

merétén. alapuló tudást és a színelméleteket! Akkor az emberek maguktól is látókká válnak majd. Vessetek félre minden aritmetikát és geometriát, minden szögmérőt és iránytűt! Akkor az emberek maguktól lesznek majd okosakká és ravaszakká . . .”

Amikor Pao-jü idáig jutott, ecsetét a tusba mártotta, s a bortól és a bölcs Csuang-ce szellemétől ihletetten, mintegy folytatásként írta a következőket: „Vessetek el minden gyöngyszemet és minden pénzsmát! Akkor a belső szobák lakói maguktól is vigyázni fognak magukra. Törjetek darabokra minden drága boglárt! Hamvasszatok el a kék drágaköveket. Zúzzátok porrá vágyaitokat és szenvedélyeiteket! Akkor majd kibékül egymással a belső szobákban a szép és a rút, s kölcsönösen és harag nélkül elfogadnak egymástól minden jó tanácsot. Ha Pao-csaj isteni szépsége darabokra hull, kigyógyultam esztelen szerelmemből. Ha elhamvad Kék Drágakő nagyszerű szelleme, nem kell bámulatában emésztennem el magamat. Ez a négy: a boglár, a drágakő, a gyöngy és a pénzma vetik ki hálójukat, állítanak ravasz csapdákat, s bolondítanak meg és bűvölnek el mindent, ami hatalmukba kerül.”

Miután ezeket a mondatokat így kiírta magából, elégedetten dobta félre az ecsetet, lefeküdt és nyomban el is aludt.

Másnap reggel, amikor felébredt, és másik oldalára fordult, Pao-jü Gyöngyszem szobalányt teljesen felöltözve, takaró nélkül találta, úgy feküdt ott mellette. Pao-jü oldalba bökte.

– Feküdj bele rendesen az ágyba! Így meg fogsz fázni – mondta neki. Ő már elfelejtette a tegnapi kis veszekedést, de nem úgy a leány. Minthogy pedig Gyöngyszem néma maradt, Pao-jü kinyújtotta kezét, s le akarta húzni róla a mellénykékét. De az első gombot is alig gombolta még ki, s a leány máris ellökte a kezét, s újra begombolta a mellénykékét. Pao-jü erre megfogta a kezét, s barátságosan megkérdezte tőle:

– Mi bajod van, mondd?

Gyöngyszem nagy szemekkel bámult rá.

– Nincs nekem semmi bajom. Neked azonban azt tanácsolnám, siess át, hogy még idejében érkezz a reggeli öltözködéshez.

– Hova át?

– Ugyan, mintha azt mondanom kellene! Mi ketten csak maradjunk tisztas távolban egymástól, közöttünk úgyszólván csak folyto-

nos kakasviadatok vannak, mások mulatságára. Menj csak át oda, ahol annyira jól érzed magadat! De ha odaát már eluntad a dolgot, ideát is rendelkezésedre áll egy Négyeske vagy egy Ötöske. Mire kellene neked egy olyan esetlen jószág, mint amilyen én vagyok, aki annyira ostobán visszaél a szép virágnevekkel?

– Semmiképp sem akarod a tegnapiakat elfelejteni?

– Soha! Még ha százéves leszek se! Mert én nem vagyok olyan, mint te, aki minden jó szándékú szót elereszt a füle mellett, s aki reggel már nem tudja, miről beszéltek az előző éjjelen.

Pao-jü megragadott egy jádekő pántot, amely lecsúszott a fejpárnája mellé, s olyan erővel vágta a földhöz, hogy eltört.

– Így járjak, ha a jövőben nem hallgatok megint reád! – jelentette ki fellengzősen.

– Inkább ne esküdj! – mondta nevetve Gyöngyszem. – Egyébként nem is gondolod úgy, mint ahogyan színleled.

– Ha tudnád, mennyire fáj a szívem!

– Ugyan, mit tudsz te egyáltalán a fájdalomról! Ahhoz legalábbis belenézni kellene tudnod az én szívembe. De hát elég. Ideje, hogy felkeljünk.

Pao-jü tehát felkelt és felöltözött. Ezúttal nem ment át Kék Drágakőhöz és Felhőcskéhez, hanem megmaradt szépen Gyöngyszemnél, és vele fésültette meg magát. Amikor elment, hogy szokása szerint nagyanyjánál reggelizzék, kisvártatva Kék Drágakő lépett a szobába. Kíváncsian kutatta át Pao-jü íróasztalát, s ott megtalálta Csuang-cét a saját kezűleg hozzáírt függelékkel. Azt se tudta, nevensen-e vagy bosszankodjék azon, ami ebben az ömlengésben állt. Mindenesetre ecsetet ragadott, s további függeléként a következő gúnyverset írta alája:

*Hát ezt melyik számár csinálta
Csuang-ce mestert meggyalázva?
Nem szégyelli, hogy műveletlen,
még rosszat is mer szólni másra?*

Főnix asszony kisleánya himlőben betegedett meg, s az orvos elrendelte a szokásos óvatossági rendszabályok végrehajtását.

Főnix asszonynak, valamint férjének, Csia Liennek a fennálló fertőzési veszély miatt ideiglenesen el kellett hagyniuk lakásukat, s egymástól külön kellett lakniuk, Csia Liennek a külső könyvtárban, Főnix asszonynak nagynénjénél, Cseng asszonynál. A lakást a betegséggel kapcsolatos rítusok szerint kisöpörték és kifüstölték, a himlő istennőjének pedig oltárt emeltek, amely előtt Főnix asszony naponta szorgalmasan áldozott és imádkozott. A betegség ideje alatt a Jung-kuo háztartás konyhájából száműzték minden sült ételt. A dadát és a szolgálókat, kiknek a beteg gyermeket kellett gondozniuk, új, sötétvörös ruhákba búj-tatták. A beteg kislány ápolásában két orvos váltotta egymást, s ezeknek tizenkét napon át nem volt szabad a házat elhagyniuk.

Csia Lien számára a házastársi együttélés ideiglenes felfüg-gesztése kemény próbát jelentett. A külső könyvtárban berende-zett hálósobája magányosságát olyan nyomasztónak találta, hogy már a harmadik napon pótlék után nézett. Néhány csinos szolgálfiú társasága tartósan nem lehetett neki elég. Így hát sze-me To-kuan szakács feleségére esett. Az alig húszéves menyecs-ke sokféle bájjal s kellő adag élni akarással volt megáldva. Minthogy pedig szülei egy iszákos fajankóhoz adták feleségül, akit nem szeretett, igyekezett magát férje háta mögött erejéhez mérten kárpótolni. A szakács nem nagyon törődött felesége vi-selt dolgaival, neki csak a pénzhez és jóízű evés-iváshoz volt ér-zéke, s rendszerint már kora este érzéketlenül feküdt deszka-ágyán, hogy megszokott mámorát kialudja. Felesége számára te-hát könnyű dolog volt az útszálon virágot szakítani, és gyümöl-csöt kóstolgatni. És bizony alig akadt férfi a keleti és nyugati palotában, aki kegyeiben ideiglenesen ne részesült volna.

Csia Liennek is régóta csorgott már a nyála ez után a zamatos őszibarack után. De hát félt Főnix asszonytól, s ez mindig tartózkodásra kényszerítette. A mostani körülmények között azonban minden aggályát félretette. S minthogy a menyecske is bátori-totta, feltűnő magakelletéssel sétálgatva lakása ablakai alatt, megbeszélte vele első találkájukat. Egy este aztán, amikor a sza-kács megint teljesen részegen feküdt kangján és nagyban horkolt, Csia Lien besurrant az asszonyka szobájába. Az asszony közel-sége elegendő is volt ahhoz, hogy érzékei nyomban féküket ve-szítve ragadják magukkal tova, s nem volt szükség sem sze-

relmi vallomásra, sem elhatározásra, máris levetköztek, és egymás mellé feküdtek. Kéjes gyönyörűséggel élvezte az asszony kipróbált szakértelmét, amely nem egy férfi csontjait és idegeit megolvasztotta már, mint a viaszt. Karja közt úgy érezte magát, mintha vatta közé fektették volna, s legszívesebben teljesen egygyéolvadt volna az asszony testével.

– Igazi gonosztevő vagy! – tréfált vele közbe-közbe a menyecske. – A gyereked betegen fekszik, feleséged a himlő istennőjéhez imádkozik, ilyenkor neked is illenék szépen kiherélned magad, és tisztességből egyedül maradnod. Gyorsan ki veled innét!

– Te vagy az én istennőm! Mit törődöm én más istennőkkel? – a férfi csak ennyit tudott dadogni, s aztán buzgón folytatta a megkezdett ájtatosságot. S az első alkalom után naponta összejött vele, s később szinte sajnálta, hogy gyereke már tizenkét nap múlva újra egészséges lett, s így az istennőkultusznak, ahogyan azt ő értelmezte, vége szakadt. A himlő istennőjének oltárát és képét eltávolították, s helyett az összegyűlt család az Égnek és az ősöknek mutatott be ünnepélyes hálaáldozatot. Főnix asszony és Csia Lien pedig újra behurcolkodtak közös lakásukba.

Ping-er szobalány éppen azzal foglalatосkodott, hogy újra helyére tegye Csia Lien úr ruháit és ágyneműjét, amikor a párnák között egy hosszú, kékesfekete női hajfürtöt talált. Azonnal megértette, mit jelent ez, gondosan becsomagolta a fürtöt, és Csia Lien úrhoz sietett. Diadallal mutatta neki.

– Ejha, hát ez mi legyen?

Csia Lien meghökkent, és el akarta tőle ragadni a fürtöt. Ping-er azonban gyorsabb volt, mint ő, s ügyesen kisiklott a kezéből. A férfi utánarontott, elcsípte és lenyomta a díványra. Heves birkózás kezdődött a veszedelmes bűnjel birtoklásáért.

– Eressz el – rikácsolta nevetéstől fuldokolva a csiklandós szobalány. – Hálasnak kellene lenned, uram, hogy nem árultalak el téged, te gonoszcsont. De ha tovább kínoz, nem kíméllek, és beárullok a feleségednek.

– Kedvesem, aranyom, ne tedd azt! Jó sorsod lesz nálam a jövőben is! – rimánkodott Csia Lien, s gyorsan elengedte a lányt, mert odakintről Főnix asszony hangját hallotta.

– Szóval nem árulsz el! – ismételte még egyszer, halk hangon. S akitől félt, az már be is lépett. Férjére egy gyors, vizsgálódó oldalpillantást vetett, s aztán így szólt a szobalányhoz:

– Elraktad férjem minden holmiját?

A szobalány igenlően bólintott.

– Nem is hiányzik semmi?

Ping-er nemet intett.

– És túl sok sincsen semmiből?

– Hogyhogy túl sok? – kérdezte nevetve Ping-er. – Nem elég, hogy nem hiányzik semmi?

– Hm, azt az ember nem tudhatja – felelte ugyancsak nevetve s férjére újabb oldalpillantást vetve Főnix asszony. – Félhavi különélés alatt sok minden történhet, ki tudja! Nem akad-e véletlenül valami gyűrű vagy batisztkendő, vagy egyéb gyöngéd emléktárgy a holmija közt?

Csia Lien arca viaszszárga lett az ijedtségtől, s felesége háta mögött kétségbeesett pillantásokat vetett a szobalányra, mint valami tyúk, melyet éppen le akarnak vágni.

– Csodálatos, úrnőm, mennyire találkoztak gondolataink! – felelte Ping-er, színre minden elfogódottság nélkül. – Minthogy én is éppen ettől féltem, amire te gondolsz, az imént alaposan átkutattam a holmiját, de a legkisebb csekélységet sem találtam. De ha nem hiszed, hát tessék, kutass magad is!

– Bolondság! Nem lesz olyan buta, hogy az orrunk elé tartsa az áruló nyomot. Rendben van – mondta Főnix asszony, s nevetve megfordult, hogy elmenjen. Csia Lien fellelegzett, amikor felesége hátat fordított. Ping-er befogta az orrát, hogy ki ne pukkadjon belőle a nevetés.

– No, jól játszottam a szerepet? Most aztán illő hálával tartozol nekem! – mondta Csia Liennek.

– Én szívem! Én májam! Én húsgombóckám! – hízeltgett Csia Lien, átölelve a szobalányt. Ping-er újra előhúzta az áruló hajtincset, és vakmerően lobogtatta a szeme előtt.

– Látod – ujjongott –, ezzel most egész életedre fogva tartalak. Ha egyszer majd nem viselkedsz velem rendesen, mindig elmehetek a feleségedhez és beárulhatlak.

De Csia Lien gyorsan a hajtincset lóbáló kéz után kapott, s elragadta tőle a zsákmányt.

– Nálam ez jobb helyen van. Te csak bajt okoznál vele – mondta nevetve, s a hajtincset a csizmaszárába gyömöszölte.

– Pfuj! Milyen neveletlen vagy! – duzzogott csalódottan a lány. – Alig jutottál át a folyam túlsó partjára, léhán elbontod a hidat. Csak azt ne képzeld, hogy a jövőben még valaha füllen-teni fogok az érdekedben! – S azzal kibontakozva a férfi gyöngéd öleléséből, kisetett a szobából.

– Ilyen egy dögöt, előbb izgatod az embert, s aztán, ha már lángra gyújtottad, elszaladsz! – kiáltott utána.

– Hát ki mondta neked, hogy gyúljál lángra? – felelte nevetve a lány, az ablakon át szólva be. – Csak nem gondolod, hogy a tiéd lehetek? Szépen nézne rád a feleséged, ha rájönne!

– Ugyan, az a fehérnép! Attól nem kell tartanod! Egyszer majd alaposan szétverem ezt az ecetesfazekat! Majd móresre tanítom én még azzal az átkozott féltékenységgel! Már régóta nem tetszik nekem ez a kellemetlen kémkedése. Úgy vigyáz rám, mintha valami tolvaj volnék. Ha minden úgy lenne, ahogyan ő akarja, akkor csupán férfiakkal érintkezhetnék, s női lénnel még beszélnem se volna szabad. Már az is gyanút ébreszt benne, ha egy nő a közelembe kerül. Ő viszont zavartalanul szórakozik a sógoraival, unokafivéreivel és unokaöccseivel. De várj csak, megfizetek én még neki!

– Meg is van rá minden oka, hogy ne bízzék benned, ezzel szemben neked semmi okod sincs a féltékenységre. A legjobb és leghűségesebb feleség ő, aki csak létezik. Te azonban hitvány csirkefogó és gazember vagy!

– Aha, szóval összeesküdtetek ellenem. De várjatok csak, majd találok még alkalmat, hogy betömjem a gyalázkodó szájakat! . . .

Főnix asszony közeledése megakadályozta abban, hogy tovább szitkozódjék. S hogy Főnix asszony a szobalányt férjével az ablakon át beszélgetve találta, gúnyolódva így szólt hozzá:

– Ha akarsz valamit a férjemtől, kérlek, intézd el odabent! Miért beszélgetsz vele az ablakon át?

– Ugye? – vágott közbe nevetve Csia Lien. – Úgy tesz, mintha idebenn valami tigris lenne, és fel akarná falni.

– A férjeden kívül senki sincs odabenn – jegyezte meg Ping-er hegyesen.

– Ó, kérlek, akkor hát annál jobb – folytatta a csipkelődést Főnix asszony.

– Ki számára gondolod, hogy annál jobb? – kérdezte megbántva Ping-er.

– A te számodra, természetesen!

– Jobban tennéd, úrnőm, ha nem kényszerítenél arra, hogy beszéljek. Mert még napfényre kerülhetnek mindenféle csinos dolgok – felelte érzékenységeiben sértve a szobalány, s hátat fordított úrnőjének, anélkül hogy feltárta volna előtte az ajtófüggönyt. Főnix asszony maga hajtotta félre a függönyt és belépett.

– Ez a nőszemély, úgy látszik, meghibbant – jegyezte meg a férjének bosszúsan. – De ha valami eszébe jutna, hogy engem maga alá gyűrjön, akkor neked is azt tanácsolnám, hogy vigyázz a bőrödre.

Csia Lien végigvetette magát a diványon, és elégedetten csapta össze a kezét.

– Micsoda? Hát igazán olyan veszélyes ez a nő? – kiáltott fel nevetve. – Akkor mától kezdve egészen más szemmel kell néznem, mint eddig!

– Persze te vagy a hibás! Bizonyára te bátorítottad! – mondta szigorúan Főnix asszony. – Vigyázz magadra, hogy le ne számoljak veled!

– Hűha! Akkor inkább kereket oldok!

– Megállj! Itt maradsz! Más megbeszéltnivalóm van veled. – Hogy milyen megbeszéltnivalója volt Főnix asszonynak a férjével, az majd a következő fejezetből derül ki.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

Pao-jü egyszerre két unokanővérével is összevész. Két szerelmes a „Nyugati szoba” című könyv idézetésével csipkedi egymást

Csia Lien megállt.

– Nos?

– Pao-csajnak huszonegyedikén születésnapja van. Hogyan ünnepeljük meg ezt a napot?

– Ezt te tudod a legjobban. Hiszen neked elég tapasztalatod van a születésnapok ünneplése terén.

– Na igen, felnőttekre vonatkozólag vannak is határozott szabályok. De Pao-csaj unokanővérkét még nem számíthatjuk a felnőttek közé, bár a gyermekek közé sem. Itt van a nehézség.

– Rendkívül egyszerű a dolog. Pontosan úgy kell ünnepelni a születésnapját, mint az elmúlt évben Kék Drágakőét.

– Erre én is gondoltam már. De nem nagyon megy, mert amikor a nagymama legutóbb különböző unokáinak életkora felől kérdezősködött, kiderült, hogy Pao-csaj tizenöt éves lesz, vagyis most kerül eladósorba. Nagymamám úgy véli, hogy e nap fontosságára különös figyelemmel kell lennünk.

– Jól van, akkor ezt az ünnepet valamivel gazdagabban fogjuk megünnepelni, mint tavaly a Kék Drágakőét.

– Nekem is ez a véleményem. Csak el akartam nyerni a te beleegyezésedet is, hogy aztán utólag engem önkényeskedve ne szídj, és szemrehányásokat ne tégy.

– Jól van, jól van, ennyire kicsinyes igazán nem vagyok. Főleg aggályoskodással gyötröd magadat. Teljességgel meg vagyok elégedve, ha saját dolgaimba nem beszélsz bele. Akkor én is befogom szépen a számat.

S nevetve fordult meg, hogy távozzék.

Az anyahercegnő úgy kívánta, hogy Pao-csajt, akit nyugodt, békés és illedelmes lénye miatt különösen kedvelt, születésnapján ne csak a szokásos lakomával ünnepeljék, hanem tiszteletére rendezett színielőadással is. Az előző estén elmondhatta az étlapra és a műsorra vonatkozó kívánságait. Pao-csaj annyira okos volt, hogy olyan édességeket és azokat a megható és elborzasztó szindarabokat választotta, amelyekről pontosan tudta, hogy kedvenc ételei és kedvenc darabjai nagyanyjának. Az ünnepi lakomát az anyahercegnő szobáiban tartották meg. A csinos kis házi színpadot, amelyen szucsoubeli fiatal kezdők egy csoportja mutatta be sokoldalú művészetét, lakóterületének belső udvarán állították fel.

Amikor a színjátéknak már kezdődnie kellett, az összes női rokonok együtt voltak, csak Kék Drágakő hiányzott. Pao-jü felkerekedett, hogy odahozza. Szobájában találta őt, díványán fekve és könyvekbe temetkezve.

– Talpra, talpra! Itt a reggeli ideje. Azonkívül az előadás is hamarosan kezdődik – biztatgatta. – Egyébként vannak-e kívánságaid a műsorra vonatkozólag? Mert ha igen, akkor még gyorsan előjegyeztetem őket.

– Köszönöm, nincsenek. Ha választhatnék, akkor én állítanám össze az egész műsort. Hiszen a mai előadást nem az én tiszteletemre rendezik.

– Légy még egy kicsit türelemmel! Ezután már te következel, s összeállíthatod majd az egész műsort. Most azonban gyere!

S a lány hiába ellenkezett, nevetve magával vonszolta. Az előadás reggeltől késő estig tartott, s izgalmas jelenetek szerepeltek benne abból a kalandos darabból, amelynek „Nyugati utazás” a címe, s ezek olyan vidám bohózatokkal váltakoztak, mint amilyen a „Liu úr zálogba teszi kabátját” című, vagy pedig az, melynek címe, hogy „A részeg Lu a Vutajsanon kötekedik”. Mert az anyahercegnő ízlésének megfelelően voltak durva, neveltető bohózatok is. Az előadás után az öreg hercegnő magához hívatott kettőt a közreműködő fiatal színészek közül, akiknek játékában különösen sok örömét lelte. Az egyik a női főszereplő, a másik a vidám buffó-szerep alakítója volt. Az egész összegyűlt társaság csodálkozó bámulattal sóhajtott fel, amikor a két tehetséges művész a kérdezősködésre azt válaszolta, hogy egyikük mindössze tizenegy, másikuk meg éppen csak kilencéves.

Az anyahercegnő dűsan megvendégelte őket, s rendkívüli tiszteletdíjként mindegyiküket megajándékozta egy-egy füzérrel, amelyre ezer-ezer garas volt felfűzve.

– Nem hasonlít-e ebben a női viseletben az egyik valakire, akit valamennyien ismerünk? – tette fel a kérdést Főnix asszony.

Pao-csaj azonnal megértette, kire gondol, de nem nevezett meg senkit, csak a fejével bólintott. Pao-jü követte példáját. Felhőcske nővérük azonban nem tudta türtőztetni magát, s amilyen szeles volt, a következő megjegyzés buggyant ki belőle:

– Hát persze, hiszen Kék Drágakőhöz hasonlít!

A feddő oldalpillantás, amelyet Pao-jü vetett rá, már későn érkezett, mert a társaság többi része is felfigyelt, mindenki vizsgálódva nézegette Kék Drágakőt, s nevetve állapította meg:

– Valóban, megtevesztően hasonlít rá!

Amikor Pao-jü aznap este lefekvéshez készülődött, hallotta,

amint a szomszédban Felhőcske kiadta szobalányának a parancsot, hogy csomagolja össze a dolgaikat, majd annak csodálkozó kérdésére kijelentette:

– Igen, holnap reggel elutazunk. Semmi kedvem továbbra is itt maradni. Ez az örökös bírálgatás és a kényszerű ügyelés minden szóra, minden arckifejezésre, semmiképp sem ízlik nekem.

Pao-jü sietve futott át hozzá.

– Édes nővérkém, nincs igazad, ha haragszol – igyekezett békíteni Felhőcskét. – Kék Drágakő olyan szörnyen érzékeny, azért akartalak pillantásommal figyelmeztetni, hogy a nevét ki ne ejtsd. Attól féltem, rossz néven fogja venni, ha egy színészszel hasonlítják össze. Én csak jót akartam, s emiatt nem kell rám haragudnod. Ha valaki másról lett volna szó...

– Jól van, jól van! – szakította félbe bosszankodva Felhőcske. – Takarékoskodj virágos beszéddel! Ugyan mi is vagyok én unokanővéred, Kék Drágakő mellett? Valami közönséges cseléd egy előkelő kisasszony mellett, ugyebár? Mások megengedhetik maguknak, hogy megjegyzéseket tegyenek rá, csak én nem. Ha csak számat nyitom fel, már az is bűn.

– Ha távolról is gondoltam rá, hogy téged háttérbe szorítsalak, változzam itt nyomban utcán heverő ganajjá, melyen mindenki keresztülgázolhat! – bizonygatta Pao-jü megrökönyödve.

– Ilyen pimasz hangnemben az olyan magadfajta hitvány népséggel beszélj, akik a durva lelkükkel nem is tudnak mást, mint embertársaikat bosszantani és kicsúfolni! Engem azonban kímélj meg ocsmány, útszéli-beszédmodorodtól, s ne ingerelj arra, hogy kiköpjek előtted! – válaszolt Felhőcske indulatosan, s kiszaladt a szobából, át a nagyanyja lakásába. Aztán ott is maradt éjszakára.

Pao-jü hiába szaladt utána, s kedveszegetten tért vissza. Kék Drágakő társaságára vágyott. De alig tette be lábát a leány szobájába, Kék Drágakő kituszkolta őt, s bezárta előtte az ajtót.

– Kedves, aranyos mej-mej! – kiáltott be hozzá az ajtón át, halkán és esengő hangon.

De Kék Drágakő néma maradt és láthatatlan. Pao-jü lehorgasztotta a fejét, és szomorú gondolatokba merült. Mivel hosszú ideig moccanás sem hallatszott, Kék Drágakő azt hitte, Pao-jü a szobájába ment, s óvatosan kinyitotta az ajtót. Akkor látta,

hogy még mindig ott áll, mint valami szegény bűnös. Erre aztán megsajnálta és beeresztette.

– Nem árulnád el legalább azt, hogy miért haragszol? – kezdte félénken.

Kék Drágakő kurtán és szárazon felkacagott.

– Még kérded? Talán túrnóm kell, hogy komédiással hasonlítanak össze, s hogy a társaság előtt nevetségessé tegyenek?

– De hiszen én erről a hasonlóságról nem is szóltam semmit, s nem is nevettem rajtad!

– Azt nem, de titkos szemezésed Felhőcskével még sokkal jobban bántott. Tudom én, mit értettél te azon! Hogy Felhőcskét nálam jobbnak tartod, hogy ő hibát követ el, lealacsonyítja magát, ha velem érintkezik. Természetesen, hiszen előkelő születésű nagyúri kisasszony, én pedig csak egy közönséges lány vagyok a népből! Ugyebár erre gondoltál? Kár, hogy jó szándékod olyan kevés megértésre talált nála, s hogy el kell tűnöd tőle a szemrehányást, amiért olyan hitvány személlyel érintkezel, mint amilyen én vagyok, aki a magam durva lelkével nem is tudok egyebet, mint embertársaimat bosszantani és kigúnyolni! Ezért hát nem nagyon értem, miért vagy olyan aggódóan tapintatos irántam. Hiszen nem hálás neked érte.

Pao-jü megértette, hogy Kék Drágakő kihallgatta Felhőcskével való előbbi beszélgetését.

„Ez hát a jutalmam, hogy kettőjük között a legjobb szándékkal igyekeztem a közvetítő szerepét játszani! – gondolta magában keserűen. – Most aztán összevesztem mind a kettővel, s szemrehányásokat kell zsebre dugnom mindkettőjüktől. Valóban igaza van a bölcs Csuang-cének, amikor azt mondja: »Mire jó a sokirányú buzgólkodás? Csak kínlódást hoz az ránk. Mire jó mindennel törődni? Csak bánatot hoz ránk. Milyen nagyszerű viszont csupán azzal a kevéssel törődni, ami legfőbb életszükségletünk, s könnyen és szabadon sodródni a hullámokkal, mint valami eloldott csónak!« Milyen hívságos is az én igyekezetem és fáradozásom! Még az sem sikerül nekem, hogy két lányt egymással megbékítsek, s közöttük egyetértést teremtek! Mincképpen hát magam elé magasabb célokat?»

Mélyen gondolataiba merülve, Kék Drágakőnek hátat fordított, s visszatért a szobájába,

– Menj csak, menj! Vissza se gyere többé, s beszélned se kell többet velem! – kiáltott utána Kék Drágakő.

Ügyet se vetve rá, osont vissza szobájába, s ott sóhajtva vetette magát végig az ágyán. Töprekedéséből Gyöngyszem hangja riasztotta fel.

– A legközelebbi napokban – igyekezett Gyöngyszem a fiú figyelmét másfelé terelni – bizonyára láthatunk még színielőadásokat, mert Pao-csaj kisasszony bizonyára igyekszik majd viszonzni a dolgot.

– Bánom is én – hangzott a kurta felelet.

– Ebben a szép újévi időszakban mindenki vidám és jókedvű. Csak te vagy szomorú. De miért?

– Mi közöm hozzá, hogy a többiek elégedettek?

– Ha jobban megférnél velük, elégedett volnál te is.

– Mi dolgom nekem a többiekkel? Hiszen én egyedül vagyok, egészen egyedül. Én senkinek sem kellek.

Szemét könnyek lepték el, s hangosan felzokogott. Aztán felkelt, íróasztalához ment, az ecset után nyúlt, s hangulatát egy párversben rögzítette, amely tele volt világfájdalommal s a világról való buddhista lemondással. Utána megkönnyebbült kissé, valamivel szabadabbnak érezte magát, s megnyugodva feküdt le aludni.

Kis idő múlva Kék Drágakő osont be kíváncsian Pao-jü szobájába, azzal az ürüggyel, hogy Gyöngyszemet keresi.

– Már alszik – közölte vele halkán Gyöngyszem –, de olvasd csak el ezt itt ni! Épp az imént írta.

Kék Drágakő átfutotta a beírt papírlapot. A vers tartalmán mulatott, de ugyanakkor sajnálta is a fiút.

– Játék az egész, nincs jelentősége – mondta tettetett közömbösséggel, de nem állhatta meg, hogy a papírlapot magával ne vigye, s Felhőcskének, majd másnap reggel Pao-csajnak is oda ne adja elolvasásra.

Tegyétek azt, amit jónak láttok!

Mindegy. Mit bánom én a világot?

Így állt ez a versben, amelynek első része szutrastílusban íródott.

- Ó, Pao-jü fivérünk be akar jutni a szentek közé, s le akar mondani a világról! - kiáltottak fel ezek hárman, s zavart mosollyal néztek egymásra. Egy kicsikét mindegyiknek rossz volt a lelkiismerete.

- Gyertek, menjünk oda hozzá együtt, beszéljünk a fejével! - javasolta Kék Drágakő. S elindultak hármasban a Műveltség Illatának Szobája felé. Kék Drágakő kimutatta neki, hogy buddhista verse hiányos, és hozzátoldta a még hiányzó csatánót, Pao-csaj pedig egy ismert buddhista szektaalapító esetét említette meg, aki szakácsa javára lemondott szektájának vezetéséről, mert ez azzal szégyenítette meg, hogy helytálló bírálatot mondott egy általa szerkesztett versről, amely ugyancsak hibás volt. Pao-jü zavart csodálkozással vette észre, hogy unokanővérei nála is jártasabbak egy olyan területen, melyről azt hitte, hogy számukra teljesen idegen. Ha ettől mégsem formáltak jogot arra, hogy magukat a Felébredt Szellemek közé számítsák, akkor ő - így következtette Pao-jü - még sokkal kevésbé fog a szentségnek bármily szerény fokára is eljuthatni. Így hát illő megadással lemondott arról, hogy a jövőben elérhesse a buddhista elrívülést.

- Játék volt az egész, egy pillanatnyi hangulatból fakadt ötlet - jelentette ki mosolyogva. S ezzel aztán helyreállt az unokafivér és unokanővérekéi közötti jó viszony.

Miután Tavasz Érkezése, a császári feleség, a Szemek Gyönyörűségének Parkjából visszatért az udvarba, azt az óhaját juttatta kifejezésre, hogy a parkban emlékkövet állítsanak, olyan felirattal, mely örök időkre megőrzi annak az örömteli eseménynek emlékezetét, hogy ő ott látogatást tehetett. Csia Cseng úr sietett is kívánságának eleget tenni, s a mű kivitelezését a legkiválóbb kőfaragókra és feliratkészítőkre bízta, akiket csak felhajthattott.

Továbbá azt is fontolóra vette a császári feleség, hogy most, amikor látogatása már lezajlott, a Szemek Gyönyörűségének Parkját, melyet kifejezetten az ő látogatása céljából létesítettek, édesatyja kötelességtudó tiszteletből újra bezáratja és kapuját lepecsételteti, s úgy gondolta, hogy tulajdonképpen kár lenne, ha ez a szép hely ezentúl elhagyatott és kihasználatlan maradna. Miért ne tennék azt inkább hozzáférhetővé nővérei és unokanővérei számára, akik olyan pompásan tudnak rimes verseket fa-

ragni, és párverseket szerkeszteni? Ők talán nem méltók arra, hogy lelküket és szellemüket a park szépségeinek szemléletével tegyék emelkedettebbé? És vajon nem kellene-e fivérének, Pao-jünek is részesülnie ebben a kedvezményben, aki gyermekkorától kezdve amúgy is hozzá volt szokva a lányok társaságához, s aki szörnyen magányosnak és elhagyatottnak érezné magát, ha megszokott társaságát egyszerre csak nélkülöznie kellene?

Ilyen megfontolásoktól indítatva, a császári feleség Hszia főeunuchot megfelelő utasításokkal ellátva a Jung-kuo palotába küldte. Cseng úr és felesége nem késlekedtek, s azonnal embereket küldtek a parkba, hogy takarítsák ki és rendezzék be lakályosan azokat a helyiségeket, amelyek Pao-jü és a fiatal lányok számára mint lakhelyek számításba jöhettek.

Pao-jü roppantul örült a küszöbönálló változásnak. Éppen nagyanyjánál tartózkodott, hogy az átköltözködésével kapcsolatban egyet s mást megbeszéljen vele, amikor egy szolga lépett be, és apjához hívta. Pao-jü elsápadt. Jókedve egy pillanat alatt szertefoszlott. Oltalmat keresőn, görcsösen megszorította nagyanyja jobbát, mintha az egy darab cukor lenne, amit szét kell nyomni, hogy valami ételt hintsenek meg vele. Semmi áron nem akart odamenni, mert úgy gondolta, megint a félelmetes atyai szidalmak egyikéről lesz szó. Nagyanyja biztatta, hogy félelemre nincs oka, s hogy apja valószínűleg csak néhány jó tanácsot akar neki útravalóul adni arra vonatkozólag, miképpen viselkedjék új lakhelyén. Két méltóságteljes öregasszony kíséretében, kiknek testőrökként kellett személyére vigyázniuk, Pao-jü mégis elindult aztán a rettegett úton, de oly lassan és habozva vonszolta magát, hogy egy-egy lépésével alig tett meg háromhüvelyknyi utat. Végre aztán belépett, remegve, a szülői lakópavilonba. Mennyire terhesek voltak számára ezek a félig kíváncsi, félig gúnyos pillantások, amelyekkel a szolgák sorfala közt áthaladva találkozott! Egy Aranypánt nevű szobalány odáig merészkedett, hogy amikor Pao-jü elhaladt előtte, megrántotta a kabátja ujját, s ezt súgta oda neki:

– Na, mit gondolsz? Nincs kedved megnyalni egy kicsit az ajakfestékeket? Egészen friss és illatosított.

Erre aztán egy idősebb szobalány, akinek Tarka Felhő volt a neve, oldalba bökte az előbbi, és korholón tette hozzá:

– Neveletlen jószág! Láthatod, hogy e pillanatban igazán nincs kedve ilyen tréfákhoz! Tűnj el innét!

Odabenn Pao-jü apját és anyját a diványon egymással szemközt ülve találta, beszélgetés közben. Lábaiknál alacsony zsámolyokon ott ült a három Tavasz-leány, valamint öccse, Csia Huan, apja egyik másodfeleségének fia. Amikor Pao-jü belépett, a nála fiatalabb rokonok, Tavasz Virulása, Tavasz Búcsúzása és Csia Huan felálltak helyükről. Cseng úr a szemét egy ideig vizsgálódón pihentette az érkezőn, azután pillantása a másik fiára siklott át, és összehasonlította őket. Milyen előnyösen ütött el Pao-jü megnyerő, művelt külseje e fattyú lomha, durva mivoltától! Ezenkívül azt is fontolóra vette Cseng úr, hogy haja kezd ezüstösen csillogni, s hogy aligha remélhet már még egy fiúsarjat, aki Pao-jünél jobb legyen. Az az ellenszenv, amelyet egyébként Pao-jüvel szemben érzett, e néma szemlélődés során nyolc- vagy kilenctized részben semmivé foszlott, s amint most megszólalt, hangja szelídebben csengett, mint máskor:

– A császári feleség megparancsolta, hogy a jövőben tanulmányaidat nővéreid és unokanővéreid társaságában, a Szemek Gyönyörűségének Parkjában folytassad. Azt kívánja azonban, hogy szedd össze magadat, s ne a városban kószálgass, hanem szorgalmasan tanulj. Tartsd ehhez magad, és viselkedj jól!

Pao-jü sietett *si!* „igen” kiáltással felelni, majd rövid párbeszéd következett anya és fia között, amely a fiú egészségi állapotára vonatkozott. Egy nyers hangú mondat aztán újra kiűzte őt a szobából:

– Mit álldogál még mindig itt ez a vakarcs, életemnek ez a bánata?

Elégedett arccal és fürge léptekkel futott most át Pao-jü az előcsarnokon a szolgák sorfala közt, s elhaladtában hetykén nyelvet öltött Aranypánt szobalányra.

Cseng úr a hónap huszonkettedik napját jelölte ki az átköltözésre, mint legalkalmasabbat. Időközben a lakrészüket szánt helyiségeket kényelmessé tették. Pao-jü és Kék Drágakő el tudta intézni, hogy lakrészüket egymáshoz egész közel jelöljék ki. Valamennyien külön laktak, s otthonukba mindannyian két-két idősebb kísérehölgyet is vittek magukkal, aki felügyelt rájuk, valamint négy szolgát, a durvább munkák elvégzésére.

A hónap huszonkettedik napján tehát élet és ifjúság költözött az addig üres és elhagyatott parkba, s a tarka virágágyagnak s a füzek enyhe szellő által becézgetett leveleinek nem kellett többé búslakodniuk, s elhagyatottságukat panaszolniuk. A helyváltztatás hatására Pao-jünek mintha egész lényét kicsérelték volna. Szomorúsága elillant, s örömmek és vidámságnak adta át a helyét. Mostantól fogva azzal töltötte napjait, hogy a lányok társaságában olvasgatott, írogatott, a lantot próbálgatta vagy sakkozott, festegetett vagy verseket idézgetett, míg a lányok szorgalmasan hímeggették főnixmadármintáikat, virágot szedtek, növényeket tanulmányoztak, kockajátékkal vagy más társasjátékkal szórakoztak, s lágyan csengő hangon dalokat énekelgettek. Pao-jü tökéletesen boldog volt, s a versíráshoz olyan nagy kedve kerekedett, mint még soha.

Versei és rigmusai közül, amelyek ha nem is valami rendkívüli tehetségről, de mindenesetre érzékeny lélekről és a természet olyan éber megfigyeléséről tanúskodtak, akárcsak a négy évszak dalai, jó egynéhány megtalálta az utat a nyilvánossághoz is. Mert nem hiányoztak a kegyhajhászó hízelgők és tányérnyalók, akik kötelességüknek érezték, hogy az utcákon és tereken a Jung-kuo palota előkelő, tizennégy éves ifjú költőjének dicsőségét hirdessék, és költeményeinek másolásaival büszkélkedjenek. Divattá lett az aranyifjúság körében szekrényeik rekeszeit és szobáik falait a hírneves Pao-jü ecsetje alól kikerült epekedő ömlengésekkel ékesíteni; hozzátartozott a jó modorhoz társaságokban a legújabb verseit és rigmusait idézgetni; versengve igyekeztek szert tenni néhány saját kezűleg általa írt írásjegyre, akármit tartalmaztak is azok: verseket, elmés mondásokat, vagy akárcsak rövid jelmondatokat is. Pao-jü nagy embernek érezte magát, s keze alatt égett a munka, hogy a vele szemben támasztott igényeket kielégíthesse.

Ki gondolta volna, hogy régi nyugtalansága mindezek ellenére olyan hamar újra jelentkezni fog? A park szépségei, amelyek eleinte elragadtatással töltötték el, egy szép napon untatni kezdtek. Mindenféle hibákat, kifogásolnivalókat talált, s rosszkedvűnek és elégedetlennek érezte magát. Társnői közelsége sem elégitette már ki; vidám, hangos zsivajgásuk, kislánycs viselkedésük, naivságuk és felületességük érdektelenné vált a számára.

Újabb szórakozásokra, erősebb benyomásokra vágyott. Az ostoba!

Szolgája, Ming-jen, sokáig hiába igyekezett, hogy kedvetlenségét különféle élményekkel és szórakozásokkal üzze el. De egyik új ötletével végre sikere volt: egy napon végigjárta a könyvkereskedők utcáját, s útjáról urának egész halom ismeretlen könnyű olvasmányt hozott magával: csupa elbeszélést és regényt a régebbi és az újabb időről, sikamlós szerelmi történeteket, kalandos históriákat híres kurtizánokról és hasonlókat.

Ilyen olvasmányok sohasem jutottak addig Pao-jü kezébe. Amikor most beléjük pillantott, szinte megittasult tőlük, s olyan boldog volt velük, mintha valami drága kincsre bukkant volna. Vonzóerejüket még inkább fokozta az, hogy ezeket a könyveket, amint az Ming-jen a lelkére kötötte, csak titkon volt szabad olvasnia. Ágyába és más biztos helyekre dugta el őket, s mostantól kezdve, valahányszor csak magára maradt és zavartalanul tehetette, minden idejét azzal töltötte, hogy könyveibe temetkezett.

Egy szép napon, úgy a harmadik hónap közepe táján, a *Hszi hsziang csi*-vel, a „Nyugati szoba” című könyvvvel a kezében, reggeli után ahhoz a hídhez bandukolt, amely az Illatok Gátja felett vezetett át, s a tavacska partján virágzó őszibarackfák alatt egy sziklatömbre telepedett le olvasni. Amint így üldögélt, s olvasás közben éppen ahhoz a helyhez érkezett, ahol a „halmokba hordott hullongó pirosról” esik szó, az ágakat történetesen hevesebb szélroham rázta meg, és sűrű virágesejt permetezett reá és könyvére. Teljesen elborították a rőt színű szirmok, s meg kellett ráznia magát, hogy finom terhétől szabaduljon. De ezeket a szirmokat olyan finomaknak és kedveseknek érezte, hogy sajnálta volna őket lábbal tiporni. Két kezével összekotorta tehát a rózsaszínű réteget ülőhelye körül, s odavitte a közeli tópartra, hogy a víz tükrére szórja őket. S mindannyiszor, hogy így két maroknyit a vízbe szórt, egy ideig ott időzött még a parton, s elgondolkozva nézett a virágsszirmok után, amint a hullámokon ringatóztak, s az árral a gát felé sodródtak.

Amint egyszer éppen újra lehajolt, hogy még egy halom szirmot söpörjön össze, háta mögött leányhang szólalt meg kérdeve: – Mit csinálsz itt?

Megfordult, Kék Drágakő állott előtte, ásóval a vállán és

sőprűt tartva bal kezében. Asója nyelén egy könnyű patyolatból készült virágzacskó függött.

– Jó, hogy jössz! Segíthetsz nekem ezeket a szirmokat összesöpörni és a vízbe szórni. Én már rengeteget beleszórtam – mondta neki.

– Inkább ne tette volna! Itt ugyan a víz eléggé tiszta, de később, ha a szirmok továbbssodródnak s a víz árával idegen telkekre érnek, mindenféle szeméttel és mocsokkal kerülnek érintkezésbe. Mégiscsak kár a finom, tiszta szirmokért, ha bemocskolódnak. Nem, tegyük őket inkább a sziromsírba, melyet én ástam nekik ott a domb mögött. Én majd összeseprem, te begyömöszölsz a zacskóba, s aztán együtt temetjük el őket. Idők folyamán aztán finom kerti földdé változnak. Nem szebb és tisztább dolog ez, mint a vízbe szórni őket?

Pao-jü kénytelen volt igazat adni neki.

– Várj csak, elteszem a könyvem, aztán együtt látunk munkához.

– Miféle könyv ez? – kérdezte Kék Drágakő.

– Semmi különös, egy kommentár Kung-ce „Nagy Tanítás”-ához – felelte sietve Pao-jü, s igyekezett közben a könyvet eltüntetni előle.

– Szélhámos! Ide vele gyorsan!

– Mej-mej, hiszen felőlem láthatod. De nagyon kérlek, tedd meg, hogy másoknak ne szólj róla. Igen kitűnő könyv egyébként, a stílusa csodálatos. Se alvásra, se evésre nem fogsz gondolni, amíg olvasod. Tessék, itt van.

Kék Drágakő letette kerti szerszámaint, s a könyv után nyúlt. Letelepedett a sziklatömbre, és olvasni kezdett. S minél tovább olvasott, annál inkább megragadta, lebilincselte a könyv tartalma, s mindaddig abba se hagyta az olvasást, míg mind a tizenhat fejezetén végig nem futott egy ültő helyében. A mondanivaló s az írásmód egyaránt izgalomba hozta, s amikor elkészült az olvasással, szájában még ott érezte a megkóstolt édesség utóízét, s gondolatokba révedve mormolt maga elé néhány szövegrészt, mely megragadt emlékezetében.

– Nos, hogy tetszett? – kérdezte Pao-jü mosolyogva.

– Valóban nagyon leköti az embert.

– Ugye? És különös, hogy mennyire talál reánk, kettőnkre,

nem? Én vagyok a fogyatékosságokkal és gyengékkel teli hős, te pedig, te vagy a hősnő, akinek szépsége városokat és országokat visz romlásba – idézte tréfálkozva.

Megjegyzése azt a hatást váltotta ki, hogy Kék Drágakő arcát hirtelen pirosság borította el, egészen fülig. Szemöldöke mere-deken a magasba emelkedett, kitágult két szembogara szikrákat szórt, úgy sziszegte neki oda:

– Szemtelenység! Kikérem magamnak, hogy ezeket a közönsé-
ges kifejezéseket, ezeket a bűnös szövegrészeket reám vonatkoz-
tasd! Ez sértés! No, várj csak, majd elmondom a szüleidnek!

A „sértés” szónál a szembogara körül finom kis vörös erecs-
kék váltak láthatóvá. Most aztán gyorsan megfordult és elfutott.

Pao-jü meghökkenve utánaszaladt és megfogta.

– Édes mej-mej, ezerszer és tízezerszer is bocsánatot kérek!
– rimánkodott. – Belátom, hogy ostobaságot fecsegetem. De meg-
sérteni nem akartalak. Ha mégis ezt tettem, úgy hát fojtsanak
bele egy mély tóba, testemet falja fel valami ronda teknősbéka,
változzam magam is teknősbékává, s egykor, ha majd mint első-
fokú mandarinfeleség, meghalsz végelgyengülésben, örök idő-
kön át hordjam a hátamon sírköved talapzatát.

E hosszú és mulatságos eskü hallatára Kék Drágakő nem tudta
tűrtőztetni magát, s hangosan felnevetett. Így aztán újra meg is
békült. Hamiskásan villantotta Pao-jüre a szemét, úgy vetette
oda neki:

– Egyébként, ha akarnám, ugyanebben a hangnemben is vá-
laszolhatnék neked, s példának okáért beszélhetnék neked vala-
kiről, aki az ezüstözött viaszheggyel ellátott lándzsához hasonlít.

– Te, te – fenyegette meg tréfásan Pao-jü –, ha te ilyeneket
mondasz, majd én is megyek és bemártalak!

– Csak be akartam neked bizonyítani, hogy én is tudok für-
gén olvasni, s amit olvastam, azt éppoly könnyen meg tudom
jegyezni, mint te. Egyetlen pillantással átfogni tizsornyi írásje-
gyet, az nekem semmiség. Vagy nem hiszed?

– Dehogynem, hogyne hinném. Most azonban viselkedjünk
megint szépen rendesen, s temessük el a szegény szirmocskáin-
kat.

Újra munkához láttak tehát, összeseperték és felhalmozták
a lehullott szirmokat, s a domb mögötti sírba hordták. Közben

megjelent Gyöngyszem: az anyahercegnő küldte Pao-jü után. Ső herceg rosszul érzi magát, üzente neki, Pao-jü tehát siessen oda hozzá, és kívánjon neki javulást, amint illik. A Tavasz-lányok már el is indultak a beteg ágyához. Pao-jü elbúcsúzott tehát Kék Drágakőtől, s Gyöngyszem társaságában elhagyta a parkot.

Gondolatokba merülve, szép lassan bandukolt Kék Drágakő az otthona felé. Amint a körtéskert fala mellett elhaladt, odabentről finom fuvolaszó és kellemes énekhang hatolt a fülébe. A zene a tizenkét szucsoubeli táncosnőtől származott, akik a körtéskertben laktak, s éppen egy új szindarabot próbáltak. Kék Drágakő nem szentelt különösebb figyelmet az éneknek, de a dal két sora mégis oly tisztán és világosan hatolt a fülébe, hogy e két sor minden szavát pontosan megértete: egy csodaszép bíborvirágról volt benne szó, mely előbb pompás szépségében virul; később azonban, miután leszakították és elhervadt, egy szemétgödörben végzi valahol.

Kék Drágakőt szíve mélyéig megragadta az a fájdalom, mely e két sorból kicsendült. Akaratlanul is lelassította lépteit, s fülelt, hogy a további szöveget is megértse. S magában csak igazat adhatott a két következő sornak, mely arról szólott, mennyire mulandó a külső fény s a jólét, ha hiányzik a belső boldogság. És sóhajtania kellett, ha arra gondolt, milyen felületesek az emberek, akik csak szórakozni mennek a színházba, de nem gondolnak arra, hogy magukba szálljanak, és a színpadon hallott igazságokat a saját életükre vonatkoztassák. Így eltűnődve saját gondolatain, egyszerre csak a következő szavak hatoltak a fülébe:

*Egyetlen virágzás – a szépség széthullt,
egy átfutó hullám – az ifjúság elmúlt.*

Ezek a szavak mélyen felkavarták és megriasztották. A feje zúgott, a lába felmondta a szolgálatot, imbolygott, mintha részeg lenne, s kénytelen volt egy közeli sziklatömbre ülve támaszt keresni. Ott ült tehát, s újra és újra maga elé kellett mondja az imént hallott szavakat:

*Egyetlen virágzás = a szépség széthullt,
egy áttutó hullám – az ifjúság elmúlt.*

S akkor az is eszébe jutott, hogy már korábban is olvasott ilyesmit, lehulló szirmokról és tovasiető vizekről, múltó tavaszról és maradandó fájdalomról szóló régi történetekben, és ma is a „Nyugati szoba” című könyvben. Határtalan szorongás és szomorúság érzése fogta el, a szíve összeszorult, szeméből könnyek peregtek alá. Olyan szívesen megosztotta volna bánatát, anynyira szerette volna, hogy megvigasztalják! Egyszerre csak valaki megkopogtatta a vállát. Megfordult: egy fiatal lány állott előtte. Hogy ki volt ez a lány, azt majd a következő fejezetből fogjátok megtudni.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

Ni uzsorásnak részegségében nagylelkűségi rohamai támadnak. Egy szerelmes szolgáló merész reményeket lűz az elveszett zsebkendőhöz

Amint megfordult, Kék Drágakő előtt Lótusz állott, az ellopott rabszolgálya, Si-jin leánya.

– Ostoba jószág! Így megijeszteni engem! – mondta Kék Drágakő bosszúsan. – Mit keresel te itt?

– Fiatal úrnőmet, Pao-csaj kisasszonyt keresem, de nem lelem sehol. Egyébként szobalányod, Kakukk is kérdezősködött utánad. Cseng asszony egy csomag teát küldött neked az újonnan szüreteltből. Kéri, menj haza, és vedd át az ajándékot.

Lótusszal kéz a kézben, Kék Drágakő elindult lakópavilonja felé. Átvette a kis csomag új szüretelésű és legjobb minőségű teát, melyet Cseng asszony csak az imént küldött neki, s Lótuszt még egy ideig magánál tartotta. Ebben a lelkiállapotában nagyon jót tett neki Lótusz társasága. Egy tapéta jó minőségéről, egy hímzés szépségéről s hasonlókról beszélt vele, és mindaddig nem engedte el, amíg le nem játszott vele egy játszma sakkot, s el

nem olvastak együtt egy fejezetet valamely könyvből. De hagyjuk most magukra őket egy ideig, s beszéljünk Pao-jüről.

Amikor Gyöngyszemmel lakásába megérkezett, díványán Mandarinkacsa szobalányt találta, amint fektében épp Gyöngyszem egyik elkezdett himzését vizsgálgatta.

– Hol bujkáltál, uram? – kérdezte Mandarinkacsa az érkezőt. – Az öreg taj-taj már régóta elküldött érted. Azt üzeni, sietve ródd le tisztelgő látogatásodat beteg nagybátyádnál. Gyorsan, uram öltözz át!

Amíg Gyöngyszem kiment a szomszéd szobába, hogy áthozza Pao-jü látogatóruháit, a fiú leült a dívány szélére, s lábujjaival letolta lábáról a cipőit. Aztán megfordult, s Gyöngyszem távollétét arra használta fel, hogy alaposan szemügyre vegye Mandarinkacsát. Arccal a falnak fordulva feküdt, s annyira elmélyedt a himzés szemléletébe, hogy Pao-jüvel mit sem törődött. Élénkpiros selyemkabátkájában, melyet zöld mellénykéjére húzott, s a fehér atlaszselyem szalaggal karcsú dereka körül rendkívül bájosnak találta; nem is állhatott ellen a kísértésnek, hogy ne közelítse arcát a leány nyakszirtjéhez, ne szívja magába az illatot, mely belőle áradt, s jólesően meg ne simogassa a háta tájékát.

– Édes mej-mej, hadd nyalakodjam egy kicsit az ajakfestékedből! – suttogta szorosan hozzásimulva, s karjával és lábával átölelve a lányt.

– Gyöngyszem, gyere csak ide, nézd, mit láatsz! – kiáltotta hangosan Mandarinkacsa, miközben nevetve védekezett. – Ki tudja, mióta vagy már mellette, s még mindig nem tanítottad meg, hogyan kell rendesen viselkedni!

Gyöngyszem sietve jelent meg, nagy csomó ruhával a karján. Egyetlen pillantással felmérte a helyzetet.

– Látom, falra hányt borsó marad minden jó tanításom – mondta Pao-jünek. – De ha ez még egyszer előfordul, nyomban elmegyek innét.

Pao-jü kissé megszegyenülten hallgatott, átöltözött, s a két szobalány kíséretében elindult nagybátyjához. Az előudvarban már ott várakoztak rá felnyergelt lovával a szolgálai, hogy Sö herceghez kísérjék. Amint nyeregbe szállva éppen Csia Lien unokafivérrel váltott még néhány szót, aki akkor tért vissza sétalovaglásáról, egy oldalt álló fiatalember szólította meg:

– Csing-an, bátyám!

Pao-jü lenézett a nyeregből. A fiatalember tizenennyolc vagy tizenkilenc éves lehetett, karcsú volt és jó alakú, szép metszésű arcát rendkívül ismerősnek találta, de nevére és családi hovatarozására képtelen volt visszaemlékezni.

– Na, mit bámulsz rá olyan nagy szemekkel? Nem ismered meg? Jün-er unokaöcsénk ő, sógornőnknek, Ötösnek a fia – világosította fel Pao-jüt unokafivére, Lien.

– Hát persze, most már emlékszem. S milyen derék legény lett a fiatalemberből, mintha csak a fiam lenne!

– Ne tréfálj! – nevetett Lien fivér. – Jó négy vagy öt évvel idősebb nálad!

– No, mennyi idős vagy most? – kérdezte Pao-jü.

– Tizenennyolc – felelte mosolyogva Jün-er, s talpraesetten hozzáfűzte: – Tiszteletreméltó nagybátyám bizonyára arra a közmondásra gondol, a nagyszülőkről, akik öreg napjaikra is olyan fiatalok maradtak, mint bölcsőben a gyermek, s az unokákról, akik időnek előtte aggokká váltak. Nos, ha az évek számát tekintve felül is múllak valamicskével, ez nem akadályozza annak, hogy értékben úgy ne magasodj fölém, mint nap a hegyek fölé. Minthogy pedig szülőapám meghalt, boldog lennék, ha méltónak találnál a megtiszteltetésre, hogy fogadott fiaddá lehessenek.

– E pillanatban nincs időm számodra. De gyere el holnap újra, egy csésze teára s egy kis kellemes csevegésre! – hívta Pao-jü a fiatalembert, kinek szavait igen hízeltőnek találta. – Megmutatom neked a parkot. De a lányokhoz ne nyúlj!

S köszönve, szolgálai kíséretében ellovagolt Sö herceg lakóterületére. A herceg örült Pao-jü figyelmességének, s rövid üdvözlés után átküldte őt a hercegnőhöz. Kiderült, hogy a herceg betegsége egyáltalán nem komoly, mindössze megfázott egy kissé. A hercegnő Pao-jüt ottmarasztotta ebédre, s ezen unokanővérei is jelen voltak. Az ő társaságukban tért vissza a Szemek Gyönyörűségének Parkjába. De beszéljünk most Jün-erről.

Ez a Jün-er a Csia család egy szegényebb ágához tartozott, s mint özvegy édesenyjának egyetlen fia, arra törekedett, hogy gazdag és előkelő rokonsága szolgálatában kisebb alkalmi megbízásokat vállalva jusson foglalkozáshoz és kenyérhez. Ezt a célt szolgálta a Jung-kuo palotában tett mai látogatása is.

– Van-e számomra valami tennivaló? – kérdezte Lien nagybátyjától, amikor Pao-jü eltávozott.

– Szántam neked valamit nemrégiben. A feleségem azonban időközben Csia Csinnek adta ezt a megbízatást, minthogy neki is sürgősen szüksége volt rá. A közeljövőben azonban lesz valami kertészeti munka; a feleségem megígérte, hogy gondol majd rád, s téged fog a munka felügyeletével megbízni. Ma nem lehetek a szolgálatodra. De nézz be holnap korán, közvetlenül a reggeli számbavétel után. Akkor személyesen adhatod elő kérésedet feleségemnek. Most pedig bocsáss meg! Más dolgom van!

Jün-er megköszönte a tanácsot és elment. Útközben arra gondolt, használna ügyének, ha elnyerné a mindenható Főnix asszony kegyeit valami kis figyelmességgel. De honnan vehetne pénzt ajándéokra? Elhatározta, hogy felkeresi anyai nagybátyját, Pu fűszerárust, és megvágja.

– Segítségedre volna szükségem, kedves bátyám! – mondta neki. – Légy szíves, adjál hitelbe négy uncia kámfort és négy uncia pézsmát. Pontosan ősz közepének ünnepén megfizetem.

Pu nagybácsi savanyúan vigyorgó ábrázatot vágott.

– Sajnálom, de ilyen hitelügyletekbe nem bocsátkozhatom többé. Csak nemrég történt, hogy egyik alkalmazottam visszaélt jólelkűségemmel, hitelbe vett az üzletemből árut, de persze nem tartotta be az ígéretét. Az eredmény az lett, hogy a veszteséget nekem és üzlettársaimnak kellett a saját zsebünkből fedeznünk. Azóta húsztaelnyi egyezményes büntetés terhe mellett köteleztük magunkat arra, hogy ilyen hitel-magánüzleteket nem kötünk többé. Kénytelen vagyok szigorúan ehhez tartani magamat. Egyébként szerény kis boltomban igen csekély a kámfor- és pézsmakészlet, úgyhogy szükségletedet még készpénzfizetés ellenében sem tudnám teljesen fedezni. Jobban teszed hát, ha máshol nézel körül. Azonkívül, mint ismeretes, pénzügyletek elrontják a barátságot. Gondtalan fiatalember vagy, s nem okozol magadnak fejfájást azzal, hogy mi jogos és mi nem. Adóságot könnyen fogod venni, a megfizetésre szánt pénzt el fogod verni, a nyakadra kellene járnom, s ezt rossz néven vennéd tőlem. Tanácsom a következő: segíts magadon, és takarékoskodj idejében, hogy kölcsönkérd ne is kelljen, s hogy nagybátyád-nak öröme legyen benned!

– Tökéletesen igazad van, tiszteletreméltó bátyám! – felelte Jün-er, nehezen uralkodva magán. – Vedd azonban figyelembe, hogy apámat már gyermekkoromban elvesztettem, s ezért nem lehetett részem kellő irányításban és nevelésben. Anyám mindig nagy szerencseként emlegette, hogy támaszul és segítségül leg-alább te itt vagy nekünk, tiszteletreméltó bátyám. Azért gondoltam, hogy számíthatok segítségedre. Arról sem tudtam, hogy valaha is könnyelműen elvertem volna valamilyen örökségemet, teszem azt egy házat vagy egy darabka földet. A legjobb házi-asszony sem tud rizslevest főzni, ha rizse nnics. Ha mindeddig nem volt jövedelmem, hogy takaríthattam volna meg belőle? Még mindig szerencsének tarthatod, hogy nem zaklatlak naponta kétszer-háromszor is különféle kérésekkel, ahogyan azt az én helyzetemben jó néhányan tennék.

– Kedves fiam, magam is elég rossz körülmények között vagyok, különben örömmel nyúlnék a hónod alá. De miért nem nézel körül inkább apád gazdag rokonságában? Légy rajta, hogy a Jung-kuo palotában a ház urainak háta mögött megtömd a zsebeidet, amennyire csak bírod! Vagy pedig hízelegd be magadat a ház ügyeinek intézőinél, s próbálj valami jól fizetett megbízatásra, valami hasznos hajtó feladatra szert tenni.

Jün-er hallgatott, s megfordult, hogy távozzék.

– Hová olyan sietve? Hiszen egy kis falatozásra itt maradhatnál – igyekezett őt fukar nagybátyja a forma kedvéért tartóztatni. Ugyanakkor azonban a szomszéd helyiségből felesége korholó hangja hallatszott:

– Már megint a fellegek közt járkálsz? Éléskamrámban a készlet arra is alig elég, hogy mi magunk jóllakjunk belőle. Te meg játszod a bőkezű vendéglátót!

– Jól van, jól van, akkor hát vásárolj be még valamit vendégünk részére!

Erre aztán megint a morgós asszonyi hang hallatszott a szomszédos helyiségből:

– Eredj át Vang szomszédnőhöz, s kérdezd meg, nem tudna-e kisegíteni húsz-harminc rézgaras értékű rizzsel? Holnap megfizetem – adta ki a háziasszony az utasítást a lányának.

Jün-er azonban megelégette ezt a siralmas vendégmarasztalást, s igyekezett mielőbb szabadulni. Rosszkedvűen indult haza.

Amint így tépelődve és gondolatokba merülve lépegetett, az történt, hogy szórakozottságában beleütközött egy részegbe, aki tántorogva jött vele szembe az úton. A részeg karon ragadta s rákiáltott:

– Hé, nem látsz a szemedtől?

Ez a hang ismerősnek tűnt fel Jün-er előtt. Hát persze, Ni szomszéd volt az, az ismert uzsorás és kártyás, az iszákos és kötekedő Ni.

– Eressz el, öreg pajtásom! Én vagyok, Jün-er, a szomszédod! – figyelmeztette nevetve.

A részeg erőlködve, üveges szemmel vizsgálgatta. Végre aztán felismerte, mire eleresztette, s néhány bocsánatkérő szót morgott.

– Honnan, honnan, barátocskám? – kérdezte a fiút.

– Eh, inkább ne is beszéljünk róla! Rosszkedvem van. Annyi bosszúságot okoznak az embernek felebarátai!

– Mondd csak el nyugodtan, mi nyomja a szívedet! Ki boszszantott fel? Én, a részeg Ni, megvédem a szomszédomban lakó összes barátaimat. Aki őket bántja, annak velem gyűlik meg a baja, annak én lerombolom a vityillóját, azt én feleségestül és gyermekestül az utcára kergetem!

Jün-er elmondta neki, hogyan fordult hiábavaló kéréssel nagybátyjához.

– Micsoda gazember! – pattogott haragosan Ni szomszéd. – Csak ne lenne történetesen éppen a te rokonod, majd adnék én neki! De ne is törődj vele! Véletlenül van nálam egy kis aprópénz, s adok neked kölcsön néhány tael, persze kamatmentesen, ahogyan az jó szomszédok közt szokás.

Övén függő erszényébe nyúlt.

– Itt van tizenöt tael. Remélhetőleg kitelik belőle!

– Derék fickó vagy, s nem akarlak megsérteni azzal, hogy visszautasítsam baráti ajánlatodat. Köszönettel elfogadom tehát. Mihelyt hazaérkezem, nyugtát állítok ki róla.

– Ostobaság, ha te nyugtákkal jössz itt nekem, akkor egyetlen rézgarast se adok.

– Ahogy gondolod. Köszönöm!

– Jól van. Most pedig mennem kell tovább. Látogatót várok üzleti ügyekben, különben meghívnálak egy itókára. Egyébként,

ha hazamész, tedd meg nekem azt a szívességet, hogy megmondod az enyéimnek, ma nem megyek haza. Ha akarnak valamit, küldjenek holnap reggel utánam. Vang kereskedőnél megtalálnak.

S azzal odábbtántorgott. Jün-er pedig nagyon örült nem remélt szerencsájének, s attól tartott csak, hogy jötevője, mihelyt kijózanodik, megbánja majd a nemeslelkűséget, mely részegségében rohanta meg, s uzsorakamatokkal fogja majd a kölcsönzött összeget visszakövetelni. De még uzsorakamatokat is könnyűszerrel kifizetne, ha Főnix asszony valóban neki juttatná a remélt megbízatást.

Másnap már korán reggel benyitott egy fűszerboltba, mely a főutcán, a déli kapun kívül állott, s egy kis csomag kámfort és pézsmát vett. Kimosdva és legjobb ruhájába öltözve állított aztán be a Jung-kuo palotába. Amint megtudta, Főnix asszony éppen a hercegnőhöz készülődött. Férje nem volt odahaza. Jün-er az előudvarban várakozott, amelyet hatalmas seprűkkel néhány szolga éppen buzgón sepregetett-tisztogatott. Aztán felhangzott Csou intéző feleségének kiáltása:

– Helyet! El a seprűkkel! Az úrnő jön!

Utána mindjárt meg is jelent Főnix asszony, egész sereg szoba-asszony és szobalány kíséretében. Jün-er kissé közelebb lépett, s mély meghajlással bókolt előtte. Főnix asszony egy pillantást vetett rá, s egyenesen továbbment, csak elhaladtában érdeklődve anyja hogyléte felől, s hogy miért nem lehet az anyját sohasem látni.

– Gyengélkedett az elmúlt napokban, gondolatban azonban sokat időzött veled, s nagyon vágyakozik utánad – felelte Jün-er simulékonyan. Tudta, hogy Főnix asszonyra nagyon lehet hízelgéssel hatni.

– Nono, csak ne olyan teli szájjal! – jegyezte meg Főnix asszony mosolyogva, s meglassította kissé a lépteit. – Valószínűleg nem gondolt volna rám, ha nem említem az imént.

– Ó, hát hogyan vetemedhetnék arra, hogy hazudozzam a te jelenlétedben, tisztelt néném! Csak a tegnapi napon emlegetett anyám téged. Törékeny egészséged ellenére, mondotta, válladra vetted a nagy háztartás egész terhét, s páratlan tetterődnek köszönhető, hogy a nyugati palotában minden úgy megy, mint a

karikacsapás. Véleménye szerint egyszerűen nélkülözhetetlen és pótolhatatlan vagy.

Főnix asszony megállt. Arcán jóakarató mosolygás ömlött el.

– És milyen alkalomból beszéltél rólam anyáddal? – kérdezte kegyesen.

– Ó, erre nagyon is nyomós okom volt. Egy jó barátom, jó-módú fűszeráros, nemrégiben vásárlás útján megszerezte magának Jünnan tartomány egyik kerületének alprefektusi állását. Mielőtt családjával együtt állomáshelyére utazott volna, áruraktárát kiárusította, és itteni boltját bezárta. Ebből az alkalomból sok értékes áruját szét is ajándékozta jó barátai és ismerősei közt. Juttatott nekem is, és megajándékozott egy tétel kámforral és pézsmával. Anyámmal tehát arról tanácskoztam, mi volna ennek az ajándéknak legjobb felhasználási módja. Sajnál-tuk volna az értékes labdacsoakat áron alul elvesztegetni, hogy pedig valakinek odaajándékozzuk, arra közelebbi ismerőseink körében senki sem mutatkozott méltónak. Ekkor eszünkbe jutott, hogy neked, tisztelt néném, füstölésre szolgáló kámforban és pézsmában mindig igen nagyok a szükségleteid, s hogy már csak a közelgő sárkányhajó-ünnepre való tekintettel sem fogsz elzárkózni e kicsiny tételnek mint őszinte ragaszkodásunk csekély jelének elfogadása elől.

Így szólván, mély meghajlással csinos fekete fadobozkát nyújtott át, melyben szép takarosan egy csomagocska kámfor és egy csomagocska pézsmá volt elhelyezve. Ajándéka Főnix asszonynak valóban nagyon jól jött, mert a közelgő sárkányhajó-ünnep miatt semmiféle füstölőszer-mennyiség nem lehetett sok számára. Kegyesen bólintott, és a dobozkát a kíséretében levő egyik nővel vétette át.

– Köszönöm figyelmességedet, kedves öcsém – jegyezte meg. – Látom, férjem nemhiába dicséri értelmedet és tapintatodat, s okkal beszél rólad mindig rokonszenvvel.

– Ó, igazán említ engem olykor-olykor?

Főnix asszony már-már el elmondta volna neki, hogy férje közbenjárására már el is határozta: őt fogja megbízni a küszöbönálló kertészeti munkák felügyeletével. Aztán mégis úgy gondolta, hogy ha ilyen gyorsan közölné, hogy beleegyezik a dologba, a fiú azt hinné, hogy kegyei megvásárolhatók kis ajándé-

kokkal is, mint egy kevéske kámfor és pézsma, s lenézné őt ezért. Így hát adós maradt a válasszal, s büszkén továbbhaladt.

Jün-er tehát kénytelen volt bizonytalanságban maradva hazatérni. Délután azonban újra elment a Jung-kuo palotába, hogy eleget tegyen Pao-jü előző napi meghívásának. A könyvtár előtt, nem messze az anyahercegnő szobáitól, Pao-jü szolgálójával, Ming-jennel találkozott.

– Urad ma egyáltalán nem is jön át a parkból? – kérdezte tőle.

– Nem tudom. De megyek és bejelentlek, uram.

A hosszú várakozási időt Jün-er azzal töltötte, hogy megtekintette a könyvtár festményeit és érdekességeit. Szemlélődésébe elmerülve, finom leánykahangot hallott, amely odakünn valami tyúkocskát szölongatott. Kiment s csinos, mintegy tizenöt-tizenhat éves szolgálóleányt pillantott meg. Amint a leány meglátta, gyorsan sarkon fordult s elrohant. Történetesen éppen akkor jött vissza Ming-jen. A leány elé lépett, s megkérdezte, nem látta-e urát, Pao-jüt.

– Ugyanis Pao-jü kíséretéhez tartozik – magyarázta Jün-ernek, aki maga is odaszaladt. – Én nem tudtam megtalálni.

– Kedves kislány, légy szíves, jelentsd uradnak, hogy unokaöccse, Jün-er van itt – kérte a kicsikét. Az most nem rohant el, mert megnyugtatta, hogy az idegen a családhoz tartozik. De úgy látszott, még mindig nincs iránta teljes bizalommal.

– Gyere vissza holnap! Mert korábban, mint ma este, nem lesz alkalmam, hogy urammal beszéljek, s addig csak nem fogsz itt várakozni – mondotta kurtán és határozottan, teljesen áthatva személye fontosságának tudatától, s útjára bocsátotta a fiatal embert. Jün-er nem állhatta meg, hogy távozás közben lopva oda ne pillantson rá.

Amikor másnap délelőtt újra beállított a Jung-kuo palotába, olyan szerencséje volt, hogy rögtön érkezésekor találkozott Főnix asszonnyal. Éppen sétakocsizásra indult, és a kocsijába szállt be. Amikor Jün-ert észrevette, odahívatta a kocsiajtóhoz.

– Hallod-e, fiatalember, elég szemtelen dolog, amit te velem művelsz – szólt ki a kocsi ablakán mosolyogva. – Tegnap ajándékod persze csak ürügy volt. Férjem időközben beszélt nekem rólad.

– Igazán, beszélt? Milyen kínos! Hát igen, igaz, nagyon szeretném . . . csak azt sajnálom, hogy már előbb is nem fordultam személyesen hozzád, tisztelt néném. Akkor már régen el lenne intézve a dolog. Persze ki gondolná, hogy Lien bátyámnak olyan kevés a mondanivalója?

– Egyszerűen tegnap csak azért próbálkoztál nálam, mert nála már előzőleg próbálkoztál, és nem jártál szerencsével?

– Tisztelt néném, igaztalan vagy velem. Unokaöccsi kötelességemnek tartottam bátyámat nem kerülni meg. De most már tisztában vagyok a dolgokkal, és a jövőben csak hozzád fordulok. Most pedig légy szíves, ajándékozz meg jóakarattal!

Ejha, máris? Korábban kellett volna a szádat kinyitnod. A parkban mindenféle fákat kell ültetni, és virágágyakat kell ásni. Ha idejében szóltál volna, talán rád bízta volna ezt a dolgot.

– Tedd meg most is még! Nagyon kérek!

– Aligha fog menni a dolog. De légy csak türelemmel a következő újévi ünnepekig, ha majd tűzijátékot kell bevásárolni. Akkor talán figyelembe veszek.

– Édes, kedves néném, inkább tégy velem most mindjárt próbát! Jól fogom végezni a dolgomat, bizhatsz bennem! Annyira meg leszel velem elégedve, hogy az újévi megbízást még ráadásul fogod adni!

– No, lám, a fiatalember ért hozzá, hogy a fonalat szép hosszúra sodorja! Köszönd bátyádnak, hogy szószólóddá lett! Én nem gondoltam volna rád. Tehát, hogy rövidek legyünk: gyere ma reggeli után vissza, jelentkezz a pénztárnál, és legyen gondod rá, hogy a kerti munkák holnapután megkezdődjenek.

Azzal intett a kocsisnak és tovagördült.

Jün-et túláradóan boldog volt. Minthogy reggeli utánig várakoznia kellett, ezt az időt azzal akarta eltölteni, hogy meglátogatja Pao-jüt. Ma azonban Pao-jü egész nap új barátjánál, az Északi Csend Császári Hercegénél tartózkodott.

A meghatalmazással, melyet Főnix asszony időközben eljuttatott, pontosan tizenegy órakor beállított a számtartóság pénztárába, s ott kétszáz taelt, tehát igen jelentékeny összeget vett fel. Aztán hazasietett, s anyjával együtt széppé tette magának ezt a napot. Másnap reggel Ni szomszédnál kiegyenlítette adósságát, aztán felkereste Fang Csun kertészét, mely a nyugati kapu

előtt terült el, s ott ötven tael értékben vásárolt fákat és virágokat. Most azonban egy időre átengedjük őt új tevékenységének, s visszatérünk Pao-jühöz.

Amikor tegnapelőtt Jün-errel találkozót beszélt meg, ez csupán olyan udvariassági formula volt, amelyet előkelő emberek alacsonyabb rangúakkal alkalomadtán megengednek maguknak, anélkül hogy jelentőséget tulajdonítanak neki. Megállapodásukról időközben rég meg is feledkezett. Amikor aztán ma úgy estefelé visszaérkezett az Északi Csend Császári Hercegénél tett látogatásáról, kedve támadt arra, hogy megfürödjék. Véletlenül úgy adódott, hogy hosszú ideig egyedül ült a szobájában, mert Gyöngyszem szobalány Pao-csaj meghívásának tett eleget. Pézsma szobalány betegen feküdt ágyában, két másik szobalány pedig elment, hogy forró fürdőt hozzon. Amikor tehát kétszer-háromszor is kiáltott teáért, csak az a két idősebb asszony jelent meg, akiket kísérlő hölgyekül osztottak be melléje.

– Rendben van! Már el is van intézve a dolog! – utasította ki őket nyomban az ajtón egy tiltakozó kézmozdulattal. Úgy gondolta, hogy inkább maga önti fel teáját. Kiment tehát, hogy egy fazék forró vizet töltsön a teáskannájába, amikor mögötte megszólalt valaki:

– Leforrázod a kezedet! Hadd csináljam én!

Nyomban ezután egy csinos fiatal jószág lépett melléje, kivette kezéből a forróvizet fazekat, teletöltötte a kannát, s bevitte neki a teásedényeket a szobába. Miközben kortyolt a csészéből, alaposan szemügyre vette a fiatal szolgát. Eddig még soha nem vette észre. Milyen szép hullámos haja volt, s milyen keskeny, finom arcocskája!

– Te is az én kiszolgálóim közé tartozol? – kérdezte.

– Igen.

– Hogy lehet, hogy eddig még soha nem láttalak?

– Olyan sokan vagyunk, hogy mindegyikünket igazán nem ismerhetsz. Azonkívül még új vagyok, s személyes kiszolgálásoddal, mint amilyen a teafelszolgálat és hasonló, eddig még nem bíztak meg.

– Miért nem?

– Az ilyesmit a többiek tartják fenn maguknak, az idősebbek, akik már hosszabb ideje vannak szolgálatodban.

– Kár, akkor hát látni se lehet téged.

– Kivéve, amikor olyan rendkívüli megbízatást kell elintéznem, mint az, amelyért most idejöttem. Tegnap délután egy bizonyos Jün-er nevű fiatalember keresett téged, uram. Arra kértem, keressen ma újra, minthogy tegnap délben nem alhattál, és így fáradt voltál. Ma viszont az Északi Csend Császári Hercegénél voltál, s így Jün-er úr másodszor is elkerült téged.

– Vagy úgy, Jün-er, nem baj.

Szívesen beszélgetett volna tovább ezzel a takaros kislánnyal, de az hirtelen felugrott és elszaladt, mert két idősebb szobalány közeledett nevetve és csivitelve. Egy nagy csöbörben cipelték oda a locsogó fürdővizet. Szabad kezükkel a ki-kiloccsanó víztől nedves szoknyájuk szegélyét fogták fel. A kis Hsziao-hung elébük szaladt, hogy kedveskedve segítsen nekik a cipekedésben. Amikor aztán a két idősebb belépett a szobába, csodálkozva és boszszankodva látta, hogy Pao-jü egészen egyedül van. Miután fürdőjét elkészítették, vallatóra fogták az új kis szobalányt.

– Mi dolgod volt ott nála az előbb, amikor jöttünk? – kérdezték gyanakodva.

– Semmi különös. Elveszett zsebkendőmet kerestem. Teáért kiáltott, s minthogy senki más nem volt itt, aki kiszolgálja, én szolgáltam neki fel a teát. Ennyi az egész.

– Szentelen teremtés! Mit hazudol? – támadt rá haragosan az egyik idősebb lány, és arcába köpött. – Most már világos, miért nem szaladtál az imént, amint az kötelességed lett volna, fürdővíz után, hanem futtattál bennünket magad helyett. Az, hogy nincs időd, csaló kifogás volt! Meg akartál tőlünk szabadulni, hogy egyedül lehess a fiatalúrral! De hát nézz a tükörbe, és mondd meg, méltó vagy-e arra, hogy a közelében mutakozzál?

– Holnap majd elmondom Gyöngyszemnek, hogyan tolakodsz előtérbe – kapcsolódott be a másik is. – Legközelebb már magad akarod kiszolgálni a fiatalurat. Mi, többiek, már fölöslegesek vagyunk, mi?

Így folyt még a civakodás egy ideig mindkét részről, majd egy szobaasszony jelent meg, s Főnix asszony megbízásából jelentette, hogy holnap kertészek jönnek a parkba, s ezért a szobalányok legyenek illően tartózkodóak, ne szaladgáljanak ide-oda kíváncsian, s ne mutogassák az idegeneknek az alsóruhájukat

ruhaszárító kötelekre kitergetve. Egyébként védőfalakkal fogják elkeríteni az egész területet, melyen az ültetés folyik majd.

– Kicsoda a munkák vezetője? – tudakolta a két idősebb szobalány.

– Valami Jün-er – felelte a szobaasszony. Ez a név egészen új volt előttük. A kis Hsziao-hung azonban nagyon is jól emlékezett rá, hogy azt a csinos fiatalembert, aki őt tegnap a könyvtár előtt megszólította, s aki azután távozás közben olyan feltűnően utánafordult, Jün-ernek hívták. Vajon viszontlátja-e majd? A kicsi becsvágyó volt, magasabbra törekedett. Régóta vágyódott már arra, hogy Pao-jü észrevegye, de idősebb társnői mindig tudták a módját, hogyan szorítsák háttérbe. És mivel az első alkalommal, hogy Pao-jüvel egyedül maradt, tetten érték, a jövőben nyilván még inkább szenvednie kell attól, hogy irigykednek rá, és háttérbe szorítják. Levertsége azonban egy szempillantás alatt újra a reménykedés örömébe csapott át, amikor most az öreg szobaasszony szájából Jün-er nevét hallotta, s aztán már egész nap nem tudott szabadulni a csinos fiatalemberrel való tegnapi találkozás körül forgó gondolataitól. Amikor aztán este a szobájában egyedül maradt s lefeküdt, ez a gondolat még álmában sem hagyta cserben. Egyszerre csak mintha kívülről, szobájának ablaka alól hangot hallott volna:

– Hsziao-hung, megtaláltam a zsebkendőt.

Felkelt és kiment az ajtaja elé. Ott állt előtte a tegnapi fiatalember.

– Hol találtad meg? – kérdezte zavartan.

– Gyere velem! Megmutatom neked a helyet – szólt az, majd magához vonta és átölelte. Ő azonban kibontakozott az ölelésből, és vissza akart menekülni a szobájába, s közben megbotlott egy lépcsőfokon. Erre aztán felébredt. Sajnos, csak álom volt.

*Egy javasasszony megrontja Pao-jüt és Fönix asszonyt.
A szellemkö varázsereje meggyógyítja őket*

Hsziao-hung nyugtalanul aludt, s másnap már hajnalban felkelt, hogy dolga után lásson. Álmának szép élménye még túlságosan hatása alatt tartotta, hogysem öltözködésére a szokott gondossággal tudott volna ügyelni. Ujjait felületesen mártotta a mosdótál vizébe, hosszú hajfonatait csak úgy nagyjából tűzte fel a tükör előtt, s éppen csak hogy valami kendőt csavart a ruhája dereka köré; aztán sóhajtva nyúlt a seprű után, s már megint nem volt egyéb, mint közönséges szobalány.

Pao-jü is megőrizte szívében a takaros kis új szolgálóleánnyal való első találkozás emlékét. Szívesen vonta volna be kisebb-nagyobb szolgálatok teljesítésébe. Egyrészt azonban nem akarta az idősebb szobalányok féltékenységét felkelteni, másrészt még azt sem tudta, hogy mi a neve a kicsikének. Reggel az ágyából rosszkedvűen kelt ki, az ablakhoz ment, s a párkányra támaszkodva egy ideig nézegette a szobalányokat, amint az udvart seperték. Hogy az a sok hiú teremtés mind milyen csinosan kicsípte magát! Egy sem volt közöttük, aki rizsporral be ne szórta volna magát, ajkát ki ne pirosította volna, s kacéran virágokat ne tűzött volna a hajába. Sajnos, a tegnapi kis szobalányt nem sikerült közöttük felfedeznie. De mindenképpen újra látni akarta. Gyorsan ruháiba bújt tehát, s kiment a parkba. Úgy tett, mintha sétájának célja a virágok nézegetése lenne, valójában azonban kelctől nyugatig mindenfelé a kis Hsziao-hungot kémlelte. Végre aztán felfedezte, amint gondolatokba merülve állt egy sétatályosó mellvédjének támaszkodva, virágzó szilvafa és begóniaágak közé bújva. Odalépett hozzá, s már éppen meg akarta szólítani, amikor odajött egy idősebb szobalány, s figyelmeztette, hogy ideje lesz már mosakodnia. Milyen kár, hogy megzavarták! Ott kellett hagynia a kicsit, anélkül hogy egy szót is válthatott volna vele, s vissza kellett térnie a házba.

Kevéssel azután, hogy Pao-jü elment, Hsziao-hungot Gyöngyszem Kék Drágakő pavilonjába küldte. Eltört egy virágvázájuk,

és kölcsön kellett kérnie egyet Kék Drágakőtől. Amikor Hsziao-hung útközben áthaladt a Kékeszöld Tajték Hidja felett, észrevette, hogy a szomszédos dombvidéket mindenfelé védőfalakkal vették körül. Ez volt az a hely, amelyen ma fákat és bokrokat akartak ültetni. Úgy van, hiszen már látta is az embereket, akik ástak, és az ültetést végezték. És most meglátta Jün-ert is, amint egy sziklatömbön ül az útszélen, és parancsokat osztogat. Vágyódott arrafelé, de aztán mégsem mert arra menni, s kerülő úton lopakodott Kék Drágakő pavilonjához. Miután pedig megbízatásának eleget tett, kamrájába osont, és rosszkedvűen az ágyra vetette magát. A többi szolgálólánynak persze fel is tűnt Hsziao-hung nyomott kedve, azt hitték azonban, hogy nem érzi jól magát, s nemigen törődtek vele.

Másnap este aztán a következő történt. Csia Huan, a fattyú, épp hazatért a családi iskolából, s Cseng asszony lakószobájában azzal foglalatostkodott, hogy leírja számára a gyémántsutrárt. Cseng asszony a szöveg szó szerinti megtanulása céljából nagyon jól olvasható másolatot kért. E megbízatás folytán a fattyú szörnyen fontos személyiségnek érezte magát, s mindenfelé parancsokat osztogatott. Az egyik szobalánynak a viaszgyertyát kellett meghegyeznie és meggyújtania, a másiknak teát kellett hoznia, a harmadikra rátámadt, hogy elállja előle a fényt, s így ment ez szakadatlanul. Minthogy a személyzet általában nem szerette és nem nagyon becsülte, senki sem törődött vele, az egy Hajnalpír szobalányt kivéve, aki teát hozott neki.

– Ne parancsolgass olyan sokat! Még ellenszenvesebbé teszed magadat! – súgta oda neki, amikor a teát betöltötte. A fattyú dühösen nézett rá.

– Értem! Ti mind Pao-jüvel tartotok, és összeesküdtetek ellenem – mondta harapósan.

Hajnalpír kivicsorgatta a fogait, és barackot nyomott a fiú fejére.

– Csúf, harapós kutyakölyök – szidta a fattyút, s éppen hosszabb dorgálásba akart kezdeni, ebben azonban megakadályozta Főnix asszony és Pao-jü megjelenése. Születésnap ünnepségekről jöttek, Cseng asszony bátyjának, Vang Ce-tung tabornagynak házából. Pao-jü nagyon álmosnak érezte magát, s arca égett a megivott sok bortól. Miközben anyja Főnix asszonyt a születés-

nap lefolyásáról, a vendégekről és a színelőadásról kérdezte ki, ő hagyta, hogy a szobalányok leszedjék róla sapkáját, lehúzzák felsőruháit és cipőjét, aztán odakuporodott anyjához a díványra, és fáradtan hajtotta fejét a mellére. Anyja gyengéden megsimogatta arcát és tarkóját, ő meg anyja nyakát simogatta becézve.

– Milyen forró vagy! – mondta Cseng asszony. – Bizonyára megint sokat ittál. Tedd magad kényelembe, hogy rosszul ne légy!

Pao-jü engedelmeskedett anyja felszólításának, s kinyújtózott a mögötte heverő párnákon. Ugyanakkor odahívta Hajnalpír szobalányt, s megkérte, hogy masszírozza egy kicsit. De Hajnalpírnak ez nem volt kedvére való, s folyton a közvetlen közelben író fattyúra pillantgatott. Pao-jü megfogta a kezét, s igyekezett közelebb húzni magához.

– Kedves néném, légy szíves, foglalkozz velem is egy kicsit! – rimánkodott.

– Csend! Mert különben veszekedés lesz! – háritotta el hal-
kan a leány, s elhúzta a kezét. Észrevette ugyanis a gyűlölködő pillantásokat, melyeket a fattyú vetett a család elkényeztetett kedvencére. Valóban, Csia Huan növekvő dühvel volt szemtanúja annak, hogy Pao-jü megint lekötötte a társaság általános figyelmét, s háttérbe szorította őt, a fattyút. Ette az irigység, s álnok terv fogant meg benne. A tálacskát, melybe a gyertya olvadó viasza folyt alá, szándékosan ügyetlen kézmozdulattal úgy borította ki, hogy forró tartalma Pao-jü arcán loccsant végig. Ez hangosan felkiáltott a fájdalomtól, mire mindenki odarohant hozzá, s lámpákkal világítottak az arcába. Ijedten látták, hogy arcát forró, vékony, éppen megszilárdulni kezdő viaszréteg borítja. Megdöbbenve látott hozzá Főnix asszony a szobalányokkal együtt, hogy a viaszréteget lefejtse, s a megsérült bőrt langyos vízzel öblitse le.

– Micsoda fajankó! Hiszen már nem buta kiskacsa többé! – dühöngött Főnix asszony, lesújtó pillantást vetve a fattyúra. – Még azt sem tudja, hogyan kell a gyertyával bánni! Meglátszik az anyja rossz nevelése!

Megjegyzése Cseng asszonyra jelszóként hatott. Behívatta a fattyú anyját, Csao másodfeleséget, s heves szemrehányásokkal halmazta el. Legyen szíves, foglalkozzék többet félresikerült sar-

ja nevelésével, vagy a jövőben ne számítsen több elnézésre és jóakaratra! A megszidott asszonynak némán le kellett nyelnie a megaláztatást. Miután a forma kedvéért még ott sürgölődött egy kicsit a sebesült körül, eltávozott.

Pao-jü bal arcát csúf égési hólyagok éktelenítették el. Csupa szerencse, hogy a szeme épségben maradt. Anyja alig tudott hova lenni a felindulástól; ő a nagyanya szemrehányásaitól is tartott. Sebkenőcsöt kenetett a sebére, és gyorsan aludni küldte. Pao-jü maga erősnek és nagyvonalúnak mutatkozott.

– Hiszen nem is fáj olyan nagyon – nyugtatta az anyját. – Ha pedig majd nagyanya kérdi, egyszerűen azt mondom, hogy a magam ügyetlensége folytán forráztam le magamat.

– Akkor meg nekünk, többieknek, kell majd szemrehányásokat zsebre vágnunk, hogy nem vigyáztunk rád eléggé. Akárhogy is vesszük, a dolog bosszantó – vélekedett Főnix asszony.

Kék Drágakő egész nap nem látta Pao-jüt. Amikor balesetéről értesült, még aznap későn este felkereste. Alaposan megijedt, amikor Pao-jü elcsúfított, mindenütt sebkenőccsel bekent arcát meglátta. Minthogy Pao-jü jól ismerte a leány finom természetét, kezével gyorsan eltakarta a sebekkel borított helyeket, s kérte Kék Drágakőt, hogy menjen el. A leány azonban előbb tudni akarta, vannak-e Pao-jünek fájdalmai, s nem engedett abból, hogy kicsit ott üljön az ágyánál, s testvéri együttérzését nyilvánítsa előtte.

Amikor aztán másnap Pao-jü nagyanyja szeme elé került, valóban nagylelkűen magára vállalta, hogy ő a hibás megsebesülésében. S amint azt Főnix asszony jól sejtette, a nagyanya egész haragjával Pao-jü anyja ellen, Főnix ellen és a szobalányok ellen fordult, s így ezeknek ártatlanul kellett bűnhődniük a fattyú álnokságáért.

Másnap történetesen látogatóba jött Ma anyó. Ez a Ma anyó városszerte ismert varázslónő és javasasszony volt. Pao-jü születésekor tanúságot vállalt, s abban a megtiszteltetésben részesült, hogy Pao-jü nevelőanyjának szólította. Amikor meglátta Pao-jü égési sebeit, ujjával bűvös köröket vont a sebes helyek felett, s hozzá titokzatos varázsigéket mormolt. Egyébként felajánlotta az anyahercegnőnek, hogy kedvencét hamarosan egészségesse imádkozza, természetesen megfelelő díjazás esetében.

– Tudnod kell, öreg szülője e nemzetségnek, öreg bodhiszattvája a háznak – szólt az anyahercegnőhöz –, hogy nemes származású fiatalembereket előszeretettel üldözik a láthatatlan ördögök és ingerkedő szellemek. Ezt Buddha szent könyvei tanítják. Ezek a gonosz démonok csípkedik és karmolásszák őket, étkezés közben kiejtetik kezükből a tányérokat és a tálakat, elgáncsolják és elbuktatják őket. Zsenge korukban a fiatalemberek lépten-nyomon ki vannak téve e gonosz ördögök gyötresének, s nem egyszer az életükkel fizetnek.

– S nincs ez ellen hatékony varázsszer? – kérdezte a meghök-kent anyahercegnő.

– Dehogynem, Buddha segítségével el lehet az ördögöket kergetni. Buddha azonban valami kegyes cselekedetet kíván ellenszolgáltatásul. Amint az ugyancsak szent könyvekben olvasható, van nyugaton egy hatalmas fény-bodhiszattva, akinek különleges hívátása, hogy derék emberek gyerekeit megvédje a sötétség démonaival szemben. Ezt a védőszellemet azonban előbb megfelelő áldozati ajándékokkal kell felidézni, és magunknak megnyerni.

– És mit kíván áldozati ajándékol?

– Ó, egyáltalán nem kíván sokat. Megelégszik naponta néhány uncia füstölőszerrel és egy szép nagy oltári lámpába töl-tendő, bőséges mennyiségű olajjal. Mert annak a lámpának éjjel-nappal nem szabad kihunynia. A fényszellem jelképe ez a lámpa.

– Jól van, jól van. Meg fogod kapni a pénzt a füstölőszer és a lámpa számára. Körülbelül mennyi olaj szükséges?

Ma anyó egész skáláját sorolta fel az illető házak előkelőségi foka szerint szokásos különböző mennyiségeknek. Hosszabb alkudozás után napi öt uncia olajban egyeztek meg. Az erre kiutalt pénzt Ma anyó havonta veheti fel a pénztárnál.

Ezenkívül a javasasszony tanácsára azt is elrendelte az anyahercegnő, hogy a jövőben Pao-jü sétái alkalmával a szolgálk mindig vigyenek magukkal néhány ezergarasos zsinórt, és azt al-mizsneként osztogassák ki szerzetesek és koldusok között. A javasasszony azzal búcsúzott az anyahercegnőtől, hogy biztosította őt: Buddha meg fogja jutalmazni könyörületességéért. A nyugati palota asszonyi lakosztályainak körbelátogatása során aztán eljutott későbbben Csao másodfeleséghez, a fattyúnak, Csia Huannak anyjához is. Csao asszony a cserépdíványon ült, s ép-

pen papucsok ragasztásával foglalatostkodott. Ma anyó odapillantott arra a sok kiszabott atlaszselyemdarabra, mely Csao asszony oldalán halomba gyűlt, s megjegyezte:

– Ó, szövethuzatok: ilyenek az én cipőimre is kellenének. Nem volna a naj-najnak néhány fölösleges maradékja számomra?

– Na, hát sokra ugyan nem megy az ember velük. De ha nem veted meg ezeket a rút maradékokat, keress csak ki néhány neked tetszőt!

Miközben Ma anyó buzgón turkált a selyemdarabok közt, s a legjobbakat szoknyája terjedelmes zsebében tüntette el, Csao asszony így folytatta:

– Leadtad azt az ötszáz rézgarast, amelyet a legutóbb küldtem neked, a gyógyszeristen templomában?

Ma anyó igenlő feleletet adott.

– Hát ez siralmasan kevés volt – kezdte aztán újra Csao asszony, nagyot sóhajtva. – Hiszen én olyan szívesen adnék gyakrabban és többet, egyelőre azonban nagyon meg van kötve a kezem. Jóakaratan bizonyosan nincs hiány.

– Türelem, jönnek még számodra jobb napok is. Várj csak, amíg a fiad felnő! Biztosan bejut majd valami csinos, jól jövedelmező állásba.

Csao asszony zavartan mosolygott.

– Ó, inkább ne is beszélj erről! Ebben a tekintetben nem ringatnám magamat nagy reményekbe. A fiam nehéz helyzetben van Pao-jü mellett. A házban mindenki csak Pao-jü körül forog. Én azonban nem akarok ez előtt, ni, meglapulni...!

Jobb kezének két ujját jelentőségteljesen emelte fel. Ma anyó megértette ezt a jelbeszédet.

– A második naj-najra, Főnix asszonyra gondolsz?

– Pszt! – ijedt meg Csao asszony, s felállt, hogy kilessen a függönyön, és meggyőződjék róla, nem hallgatják-e ki beszélgetésüket. Senki sem volt odakinn. Megnyugodva foglalt újra helyet.

– Hát igen, egyszerűen kibírhatatlan, hogy ez a nőszemély milyen önkényeskedően tevékenykedhet itt – folytatta suttogva. – Nekem szavam sincs, még emberszámba is alig megyek mellette.

– Hm. Megérttem, hiszen hatalmad nincsen, s nyílt ellenállásra

nem szánhatod el magadat vele szemben. De miért nem kísérel meg rejtett utakon? Persze én nem mondtam semmit.

– De igen, beszélj csak! – szólt Csao asszony. – Égek a vágytól, hogy titokban lekenjek neki egyet. Csak tudnám, hogyan! Nem maradnék adós a köszönettel, ha hajlandó lennél segíteni.

– Szent Buddha, hogyan egyeztessem ezt össze a lelkiismeretemmel? Az én lelkiismeretem oly érzékeny!

– Nono, hiszen egyébként nem vagy olyan félénk! Vagy talán kételkedsz benne, hogy őszinte bennem a szándék, segítségedet megköszönni?

Ma anyó szélesen elvigyorodott.

– Mit adnál nekem? – kérdezte tárgyilagosan.

– Ma anyó, te bölcs asszony vagy, és magad tudod a legjobban, hogy az egész palota, mindazzal együtt, ami hozzátartozik, reám szállna, ha sikerülne neked azt a kettőt, Főnix asszonyt és Pao-jüt eltenni láb alól. Ebben az esetben annyit kérhetsz tőlem, amennyit akarsz.

– Hm, hát ez szép. De tegyük fel, hogy minden úgy történék, hogy kívánod, s te leszel az úrnő. Ebben az esetben megtörténhetne, hogy megbánnád ígéreteidet. Valamiféle írás nélkül nem tehetek ilyet.

– Ha ez minden kívánságod! Szívesen kiállítok neked egy adósságlevelet. Később majd pontosan beváltom, bízatsz benne. Azonkívül néhány ruhadarabot és valami díszholmit is adhatok előlegképpen.

– Rendben van.

Csao asszony felnyitotta tehát a ládáit, s összekeresett néhány ruhadarabot és díszholmit Ma anyó számára, hozzátett azonkívül egy kis ezüstitálcát is, a továbbiakra nézve pedig szabályszerű adósságlevelet állított ki neki ötven taelről. Miután így a dolog üzleti része kielégítő elintézészt nyert, Ma anyó dologhoz látott, minden további erkölcsi gátlás nélkül, nem tévén különbséget piros és kék, fekete és fehér között. Ollót ragadott, s egy ív fehér papírból két emberi alakot vágott ki. Csao asszonynak négy-négy ciklusjelző kettős írásjegyen rájuk kellett írnia Főnix asszony és Pao-jü születésének évét, hónapját, napját és óráját. Aztán egy ív kék papírból öt-öt ördögfigurát vágott ki, s azokat Csao asszony által tüvel-cérnával gondosan felvarratta az

első két figurára. Éppen arra volt még ideje, hogy kijelentse, a varázslat hátralevő részét odahaza, a maga lakásán fogja végrehajtani, s hogy az összevarrt papírfigurákat gyorsan zsebre dugja, mert ekkor megjelent egy szobalány, és Csao asszonyt asztalhoz hívta. Ma asszony gyorsan elbúcsúzott és hazaindult.

Ezen a délutánon Kék Drágakő beteglátogatást tett unokafivérének, Pao-jünél. A fiú lakópavilonjába vezető verandán néhány szobalányt talált, akik mosakodással, valamint arc- és szemöldökfestéssel foglalatoskodtak. Belülről vidám csevegés és nevetés hatolt a fülébe. Főnix asszony, Pao-csaj és a három Tavaszleány volt benn, vidám társalgást folytatva a beteggel.

– Ohó, itt jön még valaki! – köszöntöttek kórusban Kék Drágakőt, amikor belépett.

– Talán írásbeli meghívót kaptatok, hogy így teljes számban összejöttetek? – tréfálkozott Kék Drágakő.

– Megkóstoltad-e már azt a teafajtát, amelyet nemrégiben küldtem neked? – kérdezte Főnix asszony Kék Drágakőtől.

– Ó, egészen el is felejtettem. Köszönöm figyelmességedet.

– Nekem nem valami nagyon ízlett – vetette közbe Pao-jü.

– Az ízét jónak találom, a színe azonban nem valami különös – vélte Pao-csaj.

– Adó fejében kapott sziámi tea – magyarázta a dolgot Főnix asszony. – Én sem voltam éppen elragadtatva tőle, a mi kínai teánkat jobbnak tartom.

Kék Drágakőnek természetesen ellent kell mondania.

– Nekem ízlett. Ti, úgy látszik, nem vagytok rendben a gyomrotokkal.

– Ha ízlett, kaphatsz még belőle – mondta Főnix asszony.

– Igen, légy szíves! Érte küldöm majd a szobalányomat.

– Fölösleges. Holnap úgyis oda akartam küldeni valakit hozzád egy kéréssel.

– Ejha, arra aztán kíváncsi vagyok, micsoda ellenszolgáltatással tartozom azért a kis csomag teafűért.

– Ki tudja? Talán hogy készülj fel a családunkba való belépésre, menyasszonyka gyanánt! – tréfált Főnix.

– Roppant vicces – jegyezte meg kissé savanyúan Pao-csaj, míg a többiek hangosan felnevettek.

– Vicces? Én ezt a megjegyzést felettébb ízetlennek és illet-

lennék találok – fakadt ki hevesen Kék Drágakő, fülig vörösödve és hallhatóan csikorgatva a fogát.

– No, hát olyan nagy csorba esnék a méltóságodon, ha az ő menyasszonyaként családunk tagjává lennél? – folytatta Főnix kedélyesen, ujjával Pao-jüre mutatva. – Talán nem megfelelő a személye vagy a származása?

Kék Drágakő felemelkedett, és némán elindult az ajtó felé. Pao-csaj utánasietett és visszahúzta.

– Hogy lehet mindjárt ennyire megsértődni, és minden további nélkül elszaladni? – beszélt a lelkére. Ebben a pillanatban a két másodfeleség lépett a szobába, Csao és Csou, akik ugyan-csak Pao-jü hogyléte felől akartak érdeklődni. Megjelenésükkor mindenki udvariasan felemelkedett a helyéről. Csak Főnix maradt ülve, és szántszándékkal keresztülnézett rajtuk. Főnixet és az unokatestvéreket kevéssel azután Cseng asszonyhoz hívták, hogy köszöntsék testvérének, Vang Ce-tung tábornagnak feleségét, aki látogatóba jött hozzá. A betegszoba gyorsan kiürült.

– Legalább te maradj még egy kicsit nálam! – rimánkodott Pao-jü, amikor Kék Drágakő is menni akart.

– Hallod? Kívánják a jelenlétedet – támogatta Pao-jü kérését Főnix, miközben megfordult, és Kék Drágakőt nevetve visszataszkolta a szobába. Pao-jü kézen fogta Kék Drágakőt, és némán könyörögve mosolygott rá. Kék Drágakő elpirult, és ki akarta magát szabadítani a kezéből. Egyszerre csak eleresztette őt Pao-jü, a fejéhez kapott, és fájdalmában hangosan felkiáltott.

– Jaj, a fejem! – nyögte. A következő pillanatban egy hatalmas ugrással felpattant, s kiáltozva és összefüggéstelen szavakat dadogva kezdett a szobában fel és alá rohángálni. Kék Drágakő és a szobalányok rémült segélykiáltásaira odasietett anyja az öreg hercegnővel és látogatójával, Vang nénivel. Ott találták Pao-jüt, vadul hadonászva a levegőben egy csupasz törrel meg egy vívóbottal, s veszett ordítózás közben ugrándozva fel és alá a szobában. Rémülettől remegve rohantak ki a pavilonból az aszszonyok, magasba kapva ruháikat és hangosan jajveszékelve. Szélsebesen terjedt el mindkét palotában a riasztó hír, hogy Pao-jü megőrült, s egymás után állított be a szerencsétlenség színhelyére az apja, Sö herceg, Csen herceg, Csia Lien és a család sok más férfi és női tagja.

Az általános felfordulás kellős közepén, mikor mindenki Pao-jüre gondolt, egyszerre azt látják, hogy Főnix asszony vad ugrásokkal rohan a parkon át feléjük. Kezében hosszú konyhakést szorongatott, mellyel hol egy útját keresztező tyúkot fejezett le, hol meg egy kutyaiba szúrt bele, mely túlságosan közel került hozzá. Vadul forgó szeméből a gyilkolás vágya villogott elő, amikor az összegyűlt rokonság és szolgaszemélyzet csoportja felé közeledett. Rémülten menekült előle mindenki, néhány erős szolga és cselédlány azonban, akinek helyén volt a szíve, kicsavarta kezéből a fegyvert, s visszacipelte őt a lakásába.

Izgatott családi tanács következett. Hét pofára tátott szájjal beszéltek összevissza mindenfélét. Az egyik ezt az ördögűzőt, a másik azt a szellemidézőt javasolta, egyesek orvost akartak, mások mégis a varázslók pártján voltak, végül aztán mindkettő mellett döntöttek, s egyaránt küldtek orvosok és javasok után. De a két megszállott az orvosok százféle különböző fáradozása és a varázslók megannyi varázslata ellenére, valamint szenteltvízzel való bőséges meghintésük ellenére is tovább dühöngött, míg végül egész testük tűzforrón izzott, s ernyedten hanyatlottak fekhelyükre. De még ott is folytatták kusza beszédüket, s képzelődésük éjjel félelmetes formákat öltött. Egész éjszaka nem merészkedett a közelükbe senki. Másnap aztán a két unokatestvért közös helyiségbe zárták, mely Pao-jü anyjának lakásához tartozott, s öröket állítottak elébük, akik felváltva éjjel-nappal örködtek felettük, s akiknek a betegek szökését is meg kellett akadályozniuk. Ettől a helytől pedig nem messze ott ült az anyahercegnő, Cseng asszony, Sö hercegnő és Hszie néni; egy tapodtat sem tágitottak a közelből, s ezernyi aggodalommal és szüntelen zokogás közben kísérték figyelemmel, hogyan változik a ház két kedvencének állapota.

Amikor már három nap és három éj is eltelt anélkül, hogy javulás mutatkozott volna, Cseng úr feladta a reményt.

– Éveinknek számát az Ég határozza meg – mondta Sö hercegnék, aki fáradhatatlanul állott elő új és új javaslatokkal. – Emberi erőnkkel itt mit sem lehet tenni. Kettőjük betegsége fittyet hány minden gyógyításnak. Át kell őket engednünk a sorsuknak!

Főnix és Pao-jü ezalatt kimerülten és szenvtelenül feküdt az

ágyán, s már alig pihegett mind a kettő. Állapotukat mindenki reménytelennek tekintette, s a család idősebb férfitagjai úgy határoztak, megteszik az előkészületeket a közeljövőben várható elhalálozásuk esetére. E határozat hírére az asszonyok szobáiban még inkább fokozódott a panaszos siránkozás. Egyetlen asszony akadt, akit nem érintett a család fájdalma. S bár kifelé részvétet színlelt, titkon örült, és ez Csao, a másodfeleség volt.

A negyedik napon Pao-jü hirtelen felnyitotta szemét, és a holmiját kérte. Azt mondta, itt már nem bírja tovább, s nyomban el akarja hagyni a házat, mégpedig örökre. Az anyahercegnő vigasztalhatatlan volt, és igyekezett ezt a kívánságát kivenni a fejéből. Csao másodfeleség azonban rá akarta öt venni, hogy engedjen Pao-jü akaratának.

– Ne vedd szívedre, öreg taj-taj! – mondta. – Hadd öltse fel a ruháit, s hadd menjen, amerre szeme lát. Családjának úgysem tud már használni semmit. Hadd legyen meg az akarata, különben dührohamot kaphat.

Megjegyzése az anyahercegnőt annyira felbőszítette, hogy a fogait hallhatóan csikorgatni kezdte, s az indulattól a nyál is kicsordult a szája szélén.

– Száradjon el nyelved a szádban, átkozott nőszemély! – kezdte a szitkozódást. – A halálba akarod kergetni! Ne hidd, hogy alszom. Tudom én jól, milyen kellemes lenne neked a halála! Tudom én jól, ki az oka annak, hogy úgy reszket apja előtt, mint az egér, ha macskát pillant meg, s hogy az örökös rettegéstől szétpattant a mája. Szabadulni szeretnétek tőle! Azt szeretnétek! De én nem tűröm...

Hangja elcsuklott, s egy köhögési roham belefojtotta a szót. Cseng urat, aki mellette állott, ezek a neki címzett szemrehányások láthatólag kínosan érintették. Morogva távozott. S miközben az összeszidott asszony azon igyekezett, hogy igazolja magát, s hogy a felbőszült anyahercegnőt megnyugtassa, megjelent egy szolga, jelentvén, hogy a két koporsó elkészült. Az anyahercegnő magánkívül volt. Mintha törökkel hasogatták volna a szívét.

– Ki rendelte el ezt az ostobaságot? – kiáltotta rikácsolásba átcsapó hangon. – Hozzátok nekem ide az illetőt, hogy agyonverhessem!

E kavarodás közepette egyszerre csak távolról, az utca felől

egy fahal kerepelése hatolt el hozzájuk a levegőn át, mint amikor Buddha jámbor hívei rázzák ezt a szerszámot imádkozás közben; s egy férfihangot hallottak, mely hangosan és jól kivehetően magasztalt a Déli Megváltó nevében hatékony gyógymódokat – megszállottság ellen. Az anyahercegnő sietve küldött embereket a kapu elé, hogy a vándorló csodadoktort megkeressék, és a házba hozzák. Nem telt el sok idő, s az emberek két furcsa idegen fickóval tértek vissza. Az egyik egy ótvaros fejű buddhista szerzetes volt, a másik egy sánta taoista pap. Az előbbinek büszkén ívelő orra fennkölt tekintélyt fejezett ki, hosszúkás vágású szeme két ragyogó csillagként fénylett, a lábán foltozott gyékényszandált viselt, mely a porban nem hagyott nyomokat, s mocskos, kopasz feje búbját ótvar borította. Az egyiknek hosszabb volt a fél lába, úgy ment, bicegve, s ocsmány köntöse mindenütt csupa szenny és izzadság volt. Honnan is jöhettek volna máshonnan, mint a nyugati tenger szellemszigeteiről, ahol a nap hanyatlik alá? Cseng úr a két jövevényt előbb a szokott udvariassági formák értelmében személyük és származásuk felől akarta kifaggatni, s azzal a kérdéssel kezdte, hogy melyik hegyen és melyik templomban buzgólkodnak a szentségben. A jövevények azonban nevetve tagadtak meg minden tájékoztatást.

– Csak semmi fölösleges kérdezősködés! Megtudtuk, hogy e ház bizonyos lakói híján vannak lelkük békéjének, s azért jötünk, hogy meggyógyítsuk őket.

– Helyes. E háznak két lakóját gonosz démonok szállották meg. Mik a gyógyszereitek?

– Házatok drága kincset rejt magában, mely a két beteget meg tudja gyógyítani. Minek más gyógyszerek után kutatni?

Cseng úr elérte.

– Bizonyára azt a követ gondoljátok, mely a fiam szájában volt, amikor született. A kő felirata mindenesetre azt állítja, hogy tulajdonosát védetté teszi a gonosz szellemek behatásaival szemben. Eddig azonban még nem bizonyította be, hogy valóban van varázsereje.

– Ez nem a kövön múlik – világosította fel a barát. – A kőben eredetileg varázserő volt, de ez veszendőbe ment a test és az érzékek behatásai alatt. Hozzatok ide a követ! Ráolvasással vissza fogjuk adni a varázserejét.

Cseng úr engedelmeskedett, levette a követ Pao-jü nyakából, s odanyújtotta a szerzetesnek. A szerzetes a követ tenyerére fektette, ujjaít bezárta felette, mélyet sóhajtott, s ezt mormogta maga elé: – Sajna, tizenöt esztendeje immár, hogy búcsút vettél a zöld szirt alatti helyedtől. Fény és árnyék sebesen váltakozik, nappalok és éjszakák követik egymást ebben az emberi világban. Hiába minden, ki kell még tartanod, míg be nem töltöd földi rendeltetésedet. Most pedig kényszerítve kérlek: légy, ami egykor voltál, tiszta és szabad!

S miközben még néhány homályos értelmű mondatot mormogott, a követ egy kis ideig a tenyerén dörzsölgette, aztán visszaadta Cseng úr kezébe.

– Most már újra a régi varázserő van benne – mondta. – De vigyázzatok, be ne szennyeződjék! Amíg a beteg meg nem gyógyul, függesszétek a hálósobája előtti mellvédre, és vigyázzatok rá, hogy a saját véréből való rokonokon kívül női személyek ne érintsék! S akkor a beteg harminchárom nap alatt meggyógyul.

Cseng úr éppen parancsot akart adni embereinek, hogy hozzanak valamit enni és inni, de a két különös cimbora el is tűnt már. Utasításait pontosan követték, és valóban, a két unokatestvér állapota napról napra javult. Olyan volt ez, mintha hosszú álomból ébredtek volna, lassacskán újra étvágyuk támadt, s enni- és innivalót kértek. Harminchárom nap múlva teljesen meggyógyultak. Az anyahercegnő és Cseng asszony fellélegzett. Unokanővérei közt, akik várakozásteljes lélekkel tolongtak Pao-jü ajtaja előtt, meggyógyulásának híre élénk örömet váltott ki. Kék Drágakő volt az első, aki egy szívből jövő „Buddhának hála!” kiáltással könnyített a szívéen. Pao-csaj nem szólt semmit, csak nevetett.

– Miért nevelsz? – tudakolta unokanővére, Tavasz Búcsúzása.

– Azon kell nevetnem, hogy mi mindenért nem kell Buddhának felelnie. Betegeket kell egészségessé tennie, szegény bűnösöket jobb újjászületéshez segítenie. Buddha mindent elintéz, csak éppen segítségül kell hívni. Legközelebb már bizonyára házasságokat is fog kívánatra közvetíteni.

– Pfu! Hogyan lehet valaki ilyen gonoszkodó és léha! – mondta Kék Drágakő elpirulva, és felháborodottan szaladt el onnét.

*Egy szerelmes cselédlány közömbös szavakkal érzelme-
ket szóltat meg a Darázsderék Hídon. A Jégmadár-
kék Cseppek Pavilonjában Jang kurtizán felriaszt két
pillangót*

Mire a harminchárom nap eltelt, Pao-jü nemcsak zavarodott-ságából gyógyult ki, hanem az arcán éktelenkedő égési seb is teljesen begyógyult. Jobb erőben érezte magát, mint azelőtt, s örült, hogy újra visszaköltözhet kedvelt parkjába. De még valaki örült ennek, s ez a kis Hsziao-hung volt. Mert így, ha csak távolról is, de láthatta szerelmének tárgyát, Csia Jünt, aki még mindig a kerti munkákkal foglalatoskodott. És Csia Jün szíve is hevesebben vert, valahányszor ennek a kislánynak bájos alakját munkahelye közelében felbukkanni látta. Ha egyszer beszélhetne vele! Ezt azonban nem merte megtenni, hiszen annak idején Pao-jü szigorúan megtiltotta neki a park összes női lakóival való érintkezést. Egy alkalommal Hsziao-hung Csia Jün kezében egy diszes, halványzöld zsebkendőt pillantott meg. Az ő zsebkendője volt, melyet nemrégiben vesztett el! Talán mégis valóvá válik majd az álma?

Egy napon aztán Pao-jü, visszaemlékezvén régebben tett ígéretére, elszánta magát, hogy Csia Jünt meghívja egy csésze teára. A véletlen úgy akarta, hogy amikor Fülbevaló szobalány a vendéget a Darázsderék Híd felé vezette, éppen akkor jött át a hídon a kis Hsziao-hung. A kislány megállt, s néhány szót váltott Fülbevalóval. Valami egészen közömbös dolog volt az, amit mondani akart, de ez a kis időzés lehetővé tette neki, hogy tekintetét mélyen Csia Jün tekintetébe fúrja, s pillantásuknak ez a rövid találkozása mindkét oldalon elpirulást okozott. Elveszett halványanselyem zsebkendője még mindig nem került elő, jegyezte meg a végén csak úgy mellékesen a furfangos kicsike, s aztán továbbhaladt.

Látogatóját Pao-jü a Harmonikus Piros Udvarának könyvtárába hívta. Amíg a szobalány bement és jelentette, Jün-ernek volt ideje környezetét szemügyre venni. Az udvar festői sziklás

terület volt, melyen itt-ott ciprusok és banánbokrok álltak, valamint egyetlen hatalmas aranybegónia. Az egyik ciprus alatt két mandzsúriai öregdaru állott, s hosszú csőrükkel tollazatukat tisztogatták. A fedett sétatályosón, mely a kör alakú belső udvari fal mentén húzódott végig, számos kalitkából ritka tarka madarak csiripelése és rikácsolása hallatszott. A kör alakú főépület bejárati ajtaja felett egy tábla lógott, a következő felirattal: „Harmonikus piros, örömteli zöld.” Jün-er még a négy írásjegy értelmén töprengett, amikor behívták. Pao-jü egy pompás faragású, feketére lakkozott díványon feküdt, aranszegélyes, virághímes, piros selyembaldachin alatt. Kezében felütött könyv volt, melyet látogatója belépésekor félredobott.

Pao-jü elnézést kért, amiért betegsége által akadályoztatva csak ma, két hónap múlva jutott hozzá, hogy ígéretét beváltsa. Jün-er udvariasan bizonygatta, milyen részvétet váltott ki belőle megbetegedése, s hogy végre-valahára bekövetkezett felgyógyulása milyen nagy öröm az egész család számára. Amikor Pao-jü beszélt, csak fél füllel hallgatott oda. Gondolatait más irányba terelte a környezet pompája is, meg a két bájos felszolgáló szobalány is. Az idősebbikben, aki buján tarka, piros, zöld és ezüst színű selyemben pompázott, Pao-jü belső szobalányát, Gyöngyszemet gyanította. Mivel hallotta, milyen fontos szerepet játszik Gyöngyszem, nem merte magát vele kiszolgáltatni. Amikor ez teát akart neki betölteni, tisztelettudóan felállt, és szerényen azt kérte, hogy maga tölthessen magának. Pao-jü nevetve nyomta le ülőhelyére, s megjegyezte, hogy szobalányokkal mégsem kell ennyire udvariaskodnia. A szegény rokon alázatoskodó modora terhes lehetett neki, mert a látogatást igyekezett lerövidíteni, amennyire csak lehetett, s a beszélgetést felületes, mindennapi témákra korlátozta, mint amilyen a színház, a kiszolgáló személyzet, a kertművészet, jó ételek és hasonlók. Vendége hamarosan untatni kezdte őt örökké egyformán alázatos magasztalásaival, s elbúcsúzott tőle. Fülbevaló szobalánynak újra ki kellett őt kísérnie.

Útközben Jün-er szándékosan lelassította lépteit, s állandóan azt kémlelgette mind a négy égtáj felé, nem látja-e valahol a kis Hsziao-hungot. De ez sehol sem volt látható. Elhatározta, hogy összebarátkozik egy kicsit Fülbevalóval, s így általa igyekszik

céljához valamicskét közelebb kerülni. Kikérdezte hát kora és családja, szolgálati viszonyai és bére felől, s mindenféle más személyes dolgok felől is. Miután így már valamivel bizalmasabb viszonyba kerültek, összeszedte bátorságát, s egyenesen feltette a kérdést:

– Ugye, a kislánynak, aki az előbb téged a hídról megszólított, Hsziao-hung a neve?

– Az. Miért kérded?

– Csak. Mintha valami elvesztett zsebkendőt emlegetett volna, nem?

– Már ismételten érdeklődött nálam utána, s kérte, segíts nekik megkeresni. De én nem jutottam hozzá, fontosabb dolgokra van nekem gondom.

– Én megtaláltam.

– Ó, add ide, uram! Hálás lesz neked érte.

Jün-er köntöse ujjának zsebébe nyúlt, s egy halványzöld se-lyemkendőt húzott elő.

– Itt van. De bizhatom-e benne, hogy át fogod nekem adni a köszönetét?

– Légy csak nyugodt!

Elégedetten ment ki Jün-er a park kapuján. Céljához ma jelentős lépéssel jutott közelebb.

Látogatójának távozása után Pao-jü megint lehevert s álmodozott. Még az olvasáshoz sem volt kedve. Gyöngyszem odaült melléje, s bátorítóan megbökte.

– Hogy lehet valaki ennyire lusta, hogy már megint alszik! Ki kellene menned egy kicsit mozogni!

– Mennék, mennék, de mikor olyan nehezen válok el tőled – felelte az mosolyogva, s megfogta a kezét.

– Ostobaság! Tessék csak felkelni! – mondta Gyöngyszem, s cibálta, hogy felkeljen.

– Ugyan hova menjek? – ásitott Pao-jü. – Olyan szörnyen bágyadt és fáradt vagyok!

– Nem is csoda, ha az ember egész nap a szobában kuksol, mint valami kényeskedő lányka. Eredj ki a friss levegőre, fel fog vidítani!

Pao-jü végre feltápáskodott, s ásítva kiment a szabadba. Előbb körbesétált a belső udvar fala mentén húzódó körfolyosón, s egy ideig azzal szórakozott, hogy a kalitkájukban himbálózó madarakkal ingerkedjék, majd kiment a szabadba, a parkba, végigbandukolt a patak mentén, nézegette az aranyhalakat a medencékben, és továbbment a vadaskertbe. Hirtelen két fiatal szarvast látott, melyek a domboldalon át futottak el. Ugyan miért menekülnek előre olyan nagy sietséggel ezek a szelíd állatok? Miközben ezen gondolkodott, unokaöccsét, Csia Lant fedezte fel a bokrok sűrűje közt. A lurkó ijjal és nyállal volt felfegyverezve, s valósággal égett a vadászszenvetől.

– Mit művelsz te itt? – vonta kérdőre Pao-jü.

– Jaj, bátyám, azt hittem, nem vagy itthon! – dadogta a kölyök zavartan. – Ma nem voltunk iskolában, s az időmet egy kis nyilazással akartam agyonütni.

– Kiverem a fogadat, csak jusson még egyszer eszedbe itt vadászni! – dorgálta meg Pao-jü szigorúan, majd továbbment. Végre aztán egy titkos kapuhoz jutott, mely csendes tavacska partján, magas páfránybokrok sűrűje mögé volt elrejtve. A tavacska fölött valami titokzatos zummogás lebegett, mintha a mélyből jönne, s mintha valami vízisárkánytól származnék, mely a tavacska fenekén lapul. Pao-jü Kék Drágakő lakópavilonjához érkezett meg. Csendesen felemelte a bambuszfüggönyt, s belépett az előkertbe. Körös-körül mély csend honolt. Odalopakodott a nyitva álló, csak vékony zöld receszövet függönnyel fedett ablakhoz, és belesett rajta. Nehéz illatfelhő csapta meg. Mielőtt szemével a pavilon úrnőjét kivehette volna, egy hosszú, mély sóhajtás hatolt a fülébe, s aztán félhangosan ejtett szavak:

*Egyre csak árván fekszem az ágyon,
s arra gondolok, amire vágyom.*

„A »Nyugati szobá«-ból idéz” – gondolta magában mulatva a leselkedő, s erőlködve bámult a szövet recéin át a szobába. Most már világosan látta, hogyan hever a lány ernyedten kinyújtott tagokkal a díványon.

– Miért fekszel egyre csak árván az ágyon, és miért gondolsz egyre csak arra, amire vágyol?

Ezekkel a szavakkal toppant be Pao-jü mosolyogva a szobába. Kék Drágakő karját gyorsan odatolta elpiruló arca elé, s a falnak fordult. Alvást színlelt. Pao-jü odalépett fekhelyéhez, s megpróbálta őt a másik oldalára fordítani. Igyekezetében két szobaasszony zavarta meg.

– A kisasszony alszik még. Várákozzál, uram, odakünn, amíg felébred – oktatták ki a betolakodót a rend élemedett őrei. De Kék Drágakő már magától is visszafordult a másik oldalára.

– Kicsoda alszik itt? – kérdezte vidáman.

– Ó, hát azt hittük... – mentegetőztek zavart vigyorgással a matrónák, s visszavonultak, átadva a helyet Kakukk szobalánynak. Kék Drágakő felült, s ültében kezdte a haját rendbe hozni.

– Micsoda dolog az, hogy legszebb álmodban törsz rám? – fordult mosolyogva Pao-jühöz.

Milyen észveszejtően szép is volt alvástól kipirult arcával s azzal az édességgel a tekintetében, mely olyan nehéz a szívnek! Pao-jü közelebb húzta hozzá a székét, s teljesen elmerült a szemlélődés gyönyörűségében.

– Mit is mondtál az imént? – kérdezte szórakozottan.

– Ó, semmi különöset.

– Mielőtt beléptem.

– Nem tudom, mire gondolsz.

– Azt akarod, hogy törjem a fejem? De hallottam én jól, amit az imént mondtál. Ugyan, hozz nekem egy csésze finom teát! – fordult Kakukk szobalányhoz.

– Gondolom, a mi teánk nem ízlik neked, uram! Inkább töltesz magadnak a te Gyöngyszemeddel! – jegyezte meg nyelveskedve Kakukk.

– Jól van, tölts csak!

Kakukk engedelmeskedett, majd az ajtó felé indult.

– Majd ha egyesültem már szeretett kis úrnőddel ez alatt a takaró alatt, melyre mandarinkacsa párocska van hímezve, akkor is mindig te igazítsd meg párnáinkat, te terítsd ránk a takarókat – kiáltotta utána tréfálkozva Pao-jü, a „Nyugati szobá”-ból idézve.

Szavai hirtelen változást idéztek elő Kék Drágakő addig derült arcán.

– Már megint kezdted ezt az útszéli hangot, ezeket a durva

célzásokat, amelyeket mocskos könyvekből szedtéél össze? Nem akarok ilyeneket hallani! – kiáltotta szenvedélyes kitöréssel. Egyetlen ugrással lent volt a díványról, s kisietett a szobából. Pao-jü utánaszaladt.

– Édes, kedves mej-mej, halált érdemlek a fejemrel – kiáltotta nagy zavarában. – De soha többé az én szájamból ilyen kifejezéseket nem hallasz, száradjon le különben a nyelvem . . .

Esküje folytatásában Gyöngyszem érkezése akadályozta meg.

– Gyorsan átöltözni! Az öreg parancsoló akar veled beszélni – jelentette neki. Ez a szó, hogy „öreg parancsoló”, úgy ütötte szíven, mint a villámcsapás. Egy szempillantás alatt elfelejtette minden egyéb gondját, s Gyöngyszem oldalán sietve indult pavilonjába, hogy a félelmetes útra felkészüljön. A park kapujában szolgálja, Ming-jen várta.

– Nem tudod, miért akar velem az öreg beszélni? – kérdezte tőle izgatottan.

– Nem. De siess, uram! Majd megtudod.

Pao-jünek még a hasa is tele volt gyötrelmes kétségekkel, úgy rohant tovább. A nagy fogadócsarnok egy falkiszögellése mögül harsogó kacagás ütötte meg a fülét. Hszie Pan unokafivére lépett váratlanul elébe. Vidáman összecsapta a tenyerét, s majd megszakadt, úgy nevetett.

– No nézd csak, hogy tudja szedni a fiatalember a lábait! Csak az öregúrral kell őt ijesztgetni! – kiáltott vidáman mulatva. Pao-jü meghökkenve állt meg. Megértette, hogy a bolondját járatatták vele, s azon volt, hogy dühösen rátámad Hszie Panra. Ez azonban most – tréfából – szertartásos meghajlással köszöntötte őt, s igyekezett kiengesztelni.

– Belátom, hogy helytelenül cselekedtem, s jóindulatú elnézésedet kérem. Társaságod azonban nagyon fontos volt nekem. Együtt van már az egész kis kompánia, csupán te hiányzol még. Hiszen a közeljövőben, az ötödik hónap harmadik napján, felvirrad az én születésnapom is, ma pedig előünnep van. E nélkül a kis csel nélkül aligha tudtalak volna váradból kicsalogatni. Pedig megéri ám, mert mindenféle finomságok vannak az étrenden: ropogósra sütött, friss rántott lótuszgyökér, óriás dinnye, sziámi óriás lazac a sziámiak adójából, cédrusfa illatú sziámi sertéssült. Anyádnak küldtem már illő mennyiségű kóstolót, de még mindig

igen sok van, lehetetlen egyedül megbirkóznom vele, feltétlenül segítened kell. A lakomát egyébként takaros kis énekesfiúcska fogja megszépíteni nekünk.

Nos, e csábító élvezetek hallatára Pao-jü csakhamar megbékélt, s nevetve engedett bolondos unokafivére meghívásának. Félig ittasan tért vissza este a lakására. Unokanővére, Pao-csaj, aki a lakoma közelebbi lefolyásáról nagyon szeretett volna valami közelebbit tudni, még aznap későn este látogatást tett nála. Hagyjuk őket kettőjüket egyelőre magukra élénk beszélgetésük közben, s beszéljünk ismét Kék Drágakőről. Azon a napon mindvégig heves nyugtalanság gyötörte őt amiatt, hogy vajon miképpen zajlott le Pao-jünek apjánál tett látogatása. A vacsora órája rég elmúlt már, amikor azt jelentették neki, hogy Pao-jü végre visszatért.

Kék Drágakő sietve indult el Pao-jü pavilonja felé. Szívügye volt, hogy még lefekvés előtt beszélhessen Pao-jüvel. Történetesen kevéssel azelőtt állított be a másik unokanővér, Pao-csaj is. Az erős holdfényben Kék Drágakő messziről is jól látta, hogy Pao-jü előkertjében tűnt el.

Amikor aztán kisvártatva Kék Drágakő is megérkezett utána, a bejáratí kaput csodálkozására zárva találta. Kopogására nem nyitottak neki ajtót, hanem egy szobalány bosszús hangja kiáltott ki neki:

– A kis parancsoló alszik már. Hiszen már a harmadik őrjárat időszakában járunk! Gyere holnap újra!

A szobalány már Pao-csaj első látogatásától sem volt elragadtatva, mert ez arra kényszerítette, hogy tovább maradjon fenn, mint szokta. Amellett rosszkedvűvé tette egy veszekedés, amely kevéssel azelőtt zajlott le közte és egy társnője között. Csakis önkényeskedésből és rossz kedve miatt nem nyitott ajtót. Kék Drágakő ezt persze nem tudhatta, s az ajtónyitás megtagadásának okát, gyanakodó természetének megfelelően, egészen más irányban kereste.

– De hiszen én vagyok! Miért nem nyitod ki nekem az ajtót?
– ismételte türelmetlenül.

– Egészen mindegy, hogy ki vagy. A kis parancsoló kifejezetten megparancsolta, hogy senkit be ne eresszek – hangzott belülről a válasz.

Kék Drágakő tombolni szeretett volna, s közel állt ahhoz, hogy hangosan kezdjen szitkozódni. De aztán mégis azt mondta magának, hogy ő itt végül is idegen, vendég, s ezért a személyzettel szemben tartózkodó magatartást kell magára kényszerítenie. Fájó szívvel ismerte fel, mennyire elhagyatott ezen a világon, mint kétoldali árva. S máris könnyekben úszott megint. Amint így határozatlanul álldogált a bezárt kapu előtt és sírt, odabentről egyszerre csak vidám nevetés zaja hallatszott ki. Világosan meg tudta különböztetni unokafivére és unokanővére hangját. A szíve összeszorult, fájdalmában legszívesebben hangosan felkiáltott volna. Miért zárta ki őt szívtelenül? Ezt kutatta jobbra és balra, gondolkodva, tépelődve mindenképpen. Talán megakarta büntetni, amiért ma egy kissé rendreutasította és fakép-nél hagyta? De hiszen ő nem gondolta azt olyannyira komolyan. Hát szabad neki azért ilyen cudarul bánni vele? Legközelebb talán Pao-jü már rá se fog nézni!

Így állt ott hosszú ideig, magányosan és elhagyottan, egy fal-szöglet árnyékába lapulva, s ügyet sem vetett a borzongatóan hűs éjszakai fuvallatokra, melyek a harmat áztatta, kékesen csillogó lejtőkről érkeztek hozzá. Aztán, zokogástól rázva, lassan tovaosont. Zokogása felverte álmukból az útmenti lombok közt szunnyadó madarakat, s ezek ijedt szárnycsapásokkal menekültek távolabb fekvő pihenőhelyekre. Még nem járt messze, amikor a háta mögött egy ajtó nyikordult meg sarkaiban. Kék Drágakő megállt és visszafordult. Éppen akkor lépett ki Pao-csaj Pao-jü kerti kapuján. Pao-jü és Gyöngyszem néhány lépésnyire még el-kísérték. Kék Drágakő legszívesebben visszasietett volna, hogy Pao-jüt kérdőre vonja. De nem tehette magát nevetségessé Pao-csaj és Gyöngyszem előtt. Így hát nem mozdult helyéről, s a távolból nézte végig, hogyan búcsúzik el unokanővérétől Pao-jü, hogyan megy vissza Gyöngyszem szobalánnyal, s tűnik el újra a kertajtóban. Miután a kertajtó bezárult, Kék Drágakő tovább folytatta könnyáztatta útját.

Két szobalánya, Kakukk és Hókacsa, régtől fogva hozzászoktak már azokhoz a hirtelen támadó szomorú hangulatokhoz, melyek úrnőjüket sűrűn szokták megrohanni. Eleinte azt hitték, hogy a honvágy vagy a halott szülők feletti gyász okozta ezt nála, s igyekeztek vigasztalni. De amikor már hónapok teltek-

múltak, s a szomorúságnak ezek a könnyes kitörései nem szűntek meg, lemondtak arról, hogy csodálkozzanak rajta, s ezeket az állapotokat úgy tekintették, mint egy kissé különös lelki alkat elkerülhetetlen velejáróit. Ma éjszaka is, amikor Kék Drágakő megtört lélekkel érkezett haza, állapotát nem méltatták különös figyelemre, s bánatának oka felől egyáltalán meg se kérdezték. Kék Drágakő pedig bezárkózott hálószobájába, s még sokáig ott kuporgott az ágya szélén, kezét a térde fölé atkulcsolva, mozdulatlanul, mint valami szobor. Már derengett a hajnal, mikor végre nyugalomra hajtotta fejét.

Másnap, a negyedik hónap huszonhatodik napján ünnepelték a nyár kezdetét. Ez az a nap, amelyen a virágok szellemei trónjukat odahagyják, s a gabona megkezdí uralkodását. Ezt a napot a régi jó szokás szerint a Szemek Gyönyörűségének Parkjában is megünnepelték a szokásos áldozatok bemutatásával, a hagyományos viráglakomával és tombolóan jókedvű ünnepi forgataggal. A park ifjú lakói, akárcsak szobalányaik, színpompás ruhákat öltöttek, melyeknek diszes ragyogása irigységtől sápasztotta el a tarka papagájokat is, és öröm és vígság uralkodott mindenütt. Csak egyvalaki hiányzott a vidám társaságból. Kék Drágakő.

– Ugyan merre bujkál nővérünk, Kék Drágakő? – kérdezte Tavasz Köszöntése. – Az a lusta teremts, úgy látszik, át akarja aludni az egész napot.

– Várjatok csak, elmegyek és felrázom! – javasolta Pao-csaj és elsietett. Útközben a tizenkét körtéskertbeli táncosnő csoportjával találkozott.

– A többiek amarra vannak – mondta nekik, hátrafelé mutatva. – Menjetek csak mindig arra! Én is jövök mindjárt utánatok, csak nővéremet, Kék Drágakőt akarom elhozni.

Kék Drágakő pavilonjához közeledve Pao-jüt pillantotta meg, aki éppen akkor lépett be az épületbe. Pao-csaj lelassította lép-teit és latolgatni kezdte a dolgot. Zavarja-e őket? Nem, ennyire tapintatlan nem akart lenni. Ezen az ünnepnapon nem akarta elrontani az olyannyira érzékeny Kék Drágakő hangulatát, aki unokafivérét amúgy is legszívesebben teljességgel kisajátította volna magának. Gyors elhatározással sarkon fordult és visszafutott. Amint aztán magában bandukolt, egyszerre csak két gyönyörű, nagy, tarka lepkét pillantott meg, közvetlenül az út mel-

lett, amint fel-alá himbálóztak a könnyű szellőben. Nagyon szerette volna a két pillangót elfogni. Ujjzsebéből előhúzta legyezőjét, s vadászni kezdett rájuk. De bármennyire közel gondolta is magát hozzájuk, a két szárnyas menekülő mindig ügyesen ki tudott térni legyezője elől, s így őt egyre távolabb csalogatták az úttól, be a fűbe, egészen a közeli tavacska széléig. Ott aztán üldözésüket abba kellett hagynia. A vizen át a menekülők elszöktek előle.

Pao-csaj már éppen vissza akart térni, mikor élénk sugdolózásra lett figyelmes. A sugdolózás a Jégmadárcék Cseppek Pavilonja felől hallatszott. A levegős pavilont, mely a tavacska közepén emelkedett, négy fedett palló kötötte össze a parttal. Köréje mind a négy oldalon ellenzőfalakat állítottak. Pao-csaj a legközelebb eső pallón odalopakodott, s a látást körös-körül elzáró ellenzőfalak egyikén, annak pergamennel leragasztott faragásán át a pavilon belsejébe fülelt. Két női hangot különböztetett meg. Az egyik így szólt:

– Mondd meg hát végre, ez-e az a zsebkendő, amelyet elvesztettél? Ha nem, akkor vissza kell vinnem Jün-er úrnak.

– Természetesen az enyém. Add ide! – hallatszott a fe'let.

– Hohó! Lassan a testtel! Előbb add ide a jutalmat, ingyen nem kapod meg! Kifejezetten megígértem Jün-er úrnak, hogy csak a megtalálót megillető jutalom ellenében adom át neked.

– Ostobaság! Minek ide jutalom? Mindenkinek kötelessége, hogy visszaadja, amit egy idegen házban talál.

– Rendben van, akkor nem kapod meg.

És a vita egy ideig így folytatódott. Azután a következőket lehetett hallani:

– Hát jól van, add neki oda ezt a csatot! De ígérd meg, hogy senkinek sem szólsz róla egy szót sem. Esküdj meg rá!

– Esküszöm, vagy nőjön daganat a számban, s fulladjak meg nyomorultul tőle!

– Pszt! Ne olyan hangosan! S ha kihallgat valaki bennünket? Inkább toljuk félre az ellenzőfalakat, hogy gyanakvást se ébresztünk, és jobban is láthassuk, ha jön valaki.

Pao-csaj nem szerette volna, ha hallgatózáson kapják, gyorsan visszalopózott hát a pallón, majd rögtön azután visszajött, szándékosan hangos dobogással lépdelve a deszkákon. Hangjuk-

ról világosan felismerte a kis Hszian-hungot és Fülbevalót, s elcsodálkozott ezeknek az egészen fiatal szobalányoknak minden hájjal megkent voltán, akik egyébként ki tudja, milyen ártatlanoknak mutatkoztak, és itt, uruk háta mögött, nagy vidáman szövögették egy élvezetes szerelmi játék első szálait.

– Hahó, Kék Drágakő, hova bújtál hát? Sehol nem talállak! – kiáltott hangosan, teljesen ártatlannak tette magát. A fiatal teremtések, akik éppen akkor toltak félre két ellenzőfalat, az így támadt résen át meghökkenve és ijedten meredtek a váratlan jövevényre. Aztán odarohantak Pao-csajhoz, hogy illő tisztelettel köszöntsék.

– Hová bújtattátok az unokanővéreimet? – kérdezte Pao-csaj, színteg minden elfogódottság nélkül.

– Nem tudjuk, hol van Lín kisasszony – mondta csodálkozva Fülbevaló.

– De hiszen csak az imént láttam még a tavacskánál. Azt hittem, hogy valahol itt rejtőzött el a parton, s szerettem volna rajtaütni. Úgy látszik azonban meglátta, hogy jövök, s megszökött előlem. Vagy tán itt a pavilonban bújt volna el?

Pao-csaj belépett, nyújtogatta a nyakát, ide-oda forgolódott, s úgy tett, mintha minden igyekezetével Kék Drágakőt keresné.

– Bizonyára ott szemközt bújt el egy barlangban. Remélem, vigyáz magára, hogy a kígyók meg ne marják! – mondta, mintegy önmagához szólva. Aztán távozott, jól mulatva magában a kis élményen meg a jól sikerült cselen, melynek segítségével a csávából kimászott.

A félig átvirrasztott éjszaka után Kék Drágakő ma hosszabban aludt, mint máskor. A többiek már régóta a parkban voltak, mire végre fölébredt. Kapkodó sietséggel öltözködött, mert a távozó virágok tiszteletére rendezett búcsúlakomáról nem akart elkésni, s nem akarta, hogy a többiek kinevessék, mint hétalvót. Éppen kifelé indult, amikor Pao-jü belépett.

– Édes mej-mej – mondta az elgondolható legszelidebb hangon –, tegnapi szavaidat egész éjjel forgattam magamban . . .

Mintha a világon se lenne, Kék Drágakő teljesen közömbösen fordult Kakukk szobalányhoz:

– Egyszóval, tedd a lakást szépen rendbe! Az ablakfüggönyöket és az ajtófüggönyt ereszd le! Gyűjtsd meg a füstölőt, s ne felejtsd el újra lefedni! A lakomát végignézheted, de ha vége van, gyere vissza, s várj meg az ajtó előtti köcoroszlánnál!

S miután ezeket az utasításokat kiadta, kiment a parkba, Pao-jü előtt elhaladva, anélkül, hogy akár csak rá is pillantott volna. Pao-jü még mindig azt hitte, hogy ezt a furcsa viselkedést arra a tréfás kijelentésére kell visszavezetnie, amelyet tegnap Kakukk előtt tett, s amelyet Kék Drágakő olyannyira rossz néven vett tőle. Honnan is sejthette volna, hogy az éjszaka folyamán ehhez még egy újabb indíték is járult, mely a lányt rosszkedvre hangolta? Vajon miért van az, hogy a tegnap déli kis vétség miatt most, rendes szokásától eltérően, olyan kitartóan haragszik rá? Ezt kérdezgette magától, anélkül hogy feleletet kaphatott volna, miközben kétségek közt tűnődve lépkedett a leány mögött. Anélkül hogy egymással őszintén beszéltek volna, külön-külön értek oda a társasághoz.

Kék Drágakő Pao-csajhoz és Tavasz Virulásához csatlakozott, akik éppen egy darupárocška csodálatos ugráندozásában gyönyörködtek. Amikor egy kis idő múlva Pao-jü is odajött, féltésvére, Tavasz Virulása kissé félrevonta őt a másik két lánytól, egy gránátalmafa alá.

– Mi történt tegnap? – kérdezte. – Azt hallottam, az öregúr hívatott váratlanul!

– Ostobaság! Az illető biztosan rosszul hallotta. Hszie Pan fivéremnél voltam.

– Akkor jól van: Egyébként volna egy kérésem hozzád. Az utóbbi időben megtakarítottam magamnak egy tucat ezergaras-füzért. Nem szereznel be nekem ezért valami csinos dolgot, ha legközelebb megint a városba mégy? Valami képet vagy ritka régiséget?

– Szívesen. De hogy is mondjam? Érdekes képeket vagy ritkaságokat már régóta nem sikerült felfedeznem, se a városfalon belüli, se az azon túli portyázásaim során, se a boltokban, se a templomok körüli piacokon. Mindig ugyanaz a história: arany, bronz, jáde, porcelán, de semmi rendkívüli. Nem akarsz inkább valami csinos ruhát vagy valami nyalánkságot?

– Nem, nem! De erről eszembe jut, hogy egy olyan fűzfavesz-

szökből font kézimunkakosárkát vagy bambuszgyökerekből készült illatszeres szelencét, amelyet nemrégiben hoztál magaddal, egy huzatos agyagkályhácskát vagy valami hasonlót szívesen vennék. De, ugye, szigorúan köztünk marad a dolog? Mert ismerem én már az ilyesmit, ha nekem tetszik valami, akkor a többinek még inkább tetszik, és elkapkodják előlem.

– De hiszen amit javasolsz, az egészen egyszerű és olcsó holmi! – vélte nevetve Pao-jü. – Ilyesmit pár száz rézgarasért bármelyik kulival hozathatsz magadnak. Ehhez nem kellek neked én!

– Ugyan, micsoda ízlése van egy kulinak! – felelte a testvére megrökönyödve. – Nem, én azt szeretném, ha te választanád ki nekem ezeket, akkor tudom, hogy valami rendkívülit kapok. Hiszen annyi kívánságom van még, például szeretnék egy éppen olyan papucsot, amelyet magadnak szereztél nemrégiben, de nekem még díszesebbre lenne szükségem...

Így ment ez egy ideig, míg végre odajött Pao-csaj, s a fontos és titkos tanácskozást e szavakkal szakította félbe:

– Na, kibeszélgettétek végre magatokat? Úgy látszik, mi, többiek, ma már nem is létezőnk a számotokra. Hiszen ti testvérek vagytok, nem kell előttünk titkolóznotok.

Nevetve, hármasban tértek vissza a többiekhez.

Pao-jünek hiányzott Kék Drágakő. „Kerül engem, de két napnál sosem tart a haragja tovább, ismerem én már őt” – vigasztalta magát. Amint így elgondolkozva lehajtotta a fejét, s a földre pillantott, észrevette, hogy az egész földet beborítják a kaméliák és a gránátalmavirágok szirmai. „Mennyire fel lehet dűlva a lelke, ha még arra sem talál magának időt, hogy a szirmokat temetgesse!” – sóhajtott Pao-jü. Mire feltekintett, már Pao-csaj is eltűnt a szeme elől. „Most már mind a ketten elhagytak!” – gondolta keserűen. Lehajolt és felkapott két marék szirmot, hogy Kék Drágakő sziromsírjához vigye. Ösvénye dombokon és patlakmedreken, ligeteken és réteken át kanyargott. S már közeledett a céljához, amikor egyszerre csak panaszos leányhangot hallott a legutolsó sziklakiszögellés mögül. Megállt és hallgatózott. „Bizonyára egy cselédlány lesz, akit valami sérelem ért, s aki efölötti bánkodását önti ki itt ezekkel a szívetiépő panaszhangokkal” – gondolta, s nesztelenül közelebb lépve, kíváncsian

pillantott a sziklafal mögé. Megütközve hőkölt vissza. Kék Drágakő volt az.

Kék Drágakő még nem heverte ki azt a kegyetlen bánásmódot, melyben tegnap éjjel volt része, mégpedig – amint azt tévesen gondolta – Pao-jütől. Az a vidámság, mely ma a virágok búcsúzásának ünnepén uralkodott, nagyon nem illett komor kedélyállapotához. Elvág्यott játszótársnői köréből, ki a magányba. Lehullott virágszirmokkal megrakodva jött ide, a sírhoz. S miközben a szirmokat temette, kimondhatatlan keserűség lett úrrá rajta. Akár a szegény szirmok iránti részvét tette, akár pedig az, hogy saját fiatalságának múlandóságára gondolt, a fájdalom egészen hatalmába kerítette, s egy hosszú panaszos énekbe kezdett, amelyben önmagát gyöngé virághoz hasonlította, és elkerülhetetlen szomorú virágsorsát panaszolta. A da! annyira szívbe markoló volt, hogy a zokogással kísért panaszének hallatára a sziklafal mellett hallgatózó fiút is meghatottság fogta el, szíromterhét a földre ejtette, s zokogásban tört ki. „Mi is lenne belőle – járta át lelkét a gondolat –, ha a gyöngé leányka-virágok, akik őt most körülveszik, Kék Drágakő, Pao-csaj, Gyöngyszem s a többiek mind elfonnyadnának, s ama ismeretlen mezőkre térnének, ahol nincs keresés és nincsen rátalálás?”

Kék Drágakő figyelte fájdalmának erre a visszhangjára, amely mögüle, a sziklafal felől hangzott fel, s félbeszakította panaszdalát. „Mindig kinevetnek, hogy bolondos vagyok – gondolta magában –, úgy látszik azonban, van itt rajtam kívül még más bolond is” – és hátrafordította a fejét. S ekkor Pao-jüt pillantotta meg.

– Ó, ez az utálatos az! – szaladt ki a száján félhangosan. De megijedve saját szavától, gyorsan eltakarta a száját a kezével, felugrott és elszaladt. Félénken, némi távolságból követte őt egy ideig Pao-jü, de aztán közelebb merészkedett.

– Állj meg, légy szíves! – kérlelte. – Tudom, hogy ki nem állhatsz, s biztos lehetsz benne, hogy a jövőben békén is hagylak. Csak egyetlen mondatot szeretnék még beszélni veled!

– Kérlek, csak ezt az egyetlen mondatot! – felelte Kék Drágakő, mentében egy pillanatra megfordulva, s lépteit lelassítva.

– Meghallgatsz akkor is, ha egy mondatnál valamivel több?

Kék Drágakő azonnal gyorsabban kezdett lépkedni. Szorosan

a nyomában haladva, Pao-jü mélyet sóhajtott, majd ezek a szavak törtek fel belőle:

– Minek a tegnap, ha a mára nézel?

Kék Drágakő megállt.

– Mit akarsz ezzel mondani? – kérdezte.

– Amikor idejöttél, nem voltál-e hű pajtásom és játszótársam? Nem volt-e közös az asztalunk, nem volt-e közös a fekhelyünk? Vajon a kedvenc ételeim nem a te kedvenc ételeid voltak-e? Nem együtt nőttünk-e fel? Most pedig, amikor felnőttél, rám se tekintesz többé, s napokon át kerülsz? Nem vagyok-e ugyanolyan magányos és elhagyatott, akárcsak te? Van ugyan egy öcsém és egy húgom, ők azonban más anyától származnak. Nekünk egyikünknek sincs édestestvérünk; nem vagyunk-e hát társak a balsorsban? Nem kellene-e kölcsönösen vigaszt és erőt nyújtanunk egymásnak? És most mindennek vége...?

Nem jutott tovább. Hangja könnyekbe fúlt. Némán, lehajtott fővel hallgatta őt végig Kék Drágakő. Résztét mozdult a szívében, haragjának nagyobbik fele elpárolgott. Most aztán rá is ráragadt a sirás, ő is zokogni kezdett. Kék Drágakő ellágyulásától felbátorodva, Pao-jü így folytatta:

– Tudod, rossz vagyok. De tettem-e valamit ellenedre?. Ám korholj, figyelmeztess, szidjál, vagy akár verj is meg, ha vétek valamit ellened, mindezt elviselem. De hogy egyáltalán ügyet se vess rám, ez kétségbeejt! Ettől megőrülök! Hát mindenáron azt akarod, hogy mint szegény bűnös haljak meg, akit már semmiféle buddhista vagy taoista bűnbánati szertartás nem válthat meg a kárhozattól?

Erre a megindító panaszra Kék Drágakő haragjának maradéka is a kilencedik égbe illant el.

– Miért nem nyitattál nekem ajtót a szobalányoddal tegnap este? – adta meg magát Kék Drágakő.

– Te ott voltál nálam tegnap este? Haljak meg itt ezen a helyen, ha tudok a dologról! – bizonygatta Pao-jü csodálkozva.

– Nem szabad a halál szóval ilyen könnyelműen handabandázni! Tudod, hogy gyűlölöm az ilyen nagyhangú bizonykodásokat. Elég nekem egy egyszerű igen vagy nem is.

– Hát szóval, igazán, jövőteledről semmit sem tudtam. Csak azt tudom, hogy Pao-csaj ott volt.

Kék Drágakő arca felderült.

– Hm. Akkor a szobalányaid talán kényelmeskedésből vagy rosszkedvből nem nyitottak ajtót nekem – vélte egy kis gondolkodás után.

– Biztosan így történt! – helyeselt sietve Pao-jü. – Azonnal utánajárok a dolognak, mihelyt hazaérek. Majd alaposan megmondom a véleményemet azoknak a lusta teremtéseknek!

– Tedd meg! Nemcsak énérettem! Hogy velem ilyesmi történt, az nem olyan nagy baj. De előfordulhat ez egyszer valamegyik más drága unokánővéreddel is, és akkor elgondolni is rossz, mekkora botrány lenne a dologból, nem igaz? – mondta gúnyosan mosolyogva.

S ezzel a béke egyelőre újra helyreállt.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

Minél jobb valakinek az egészségi állapota, annál inkább aggódnak érte. Minél inkább elkényeztettek valakit szerelemmel, annál több szerelemre vágyik

Elérkezett az ötödik hónap ötödik napja, a sárkányhajó ünnepe. Az anyahercegnő elhatározta, hogy ezt a napot Főnixszel, Pao-jüvel és unokáival együtt kinn, a városon kívül, a Világos Üresség taoista templomában fogja eltölteni. Kijelentette, hogy az örökös egyformaság odahaza, ha sokáig tart, elaltatja az embert, hogy neki változatosság kell, s hogy reménye szerint azokban a színielőadásokban, amelyeket akkortájt ebben a templomban rendeztek, meg fogja találni azt a szórakozást, melyet felettébb kíván. Főnix asszony lelkesen helyeselt neki, és hozzátette, hogy a házi színitársulat műsora már a könyökén jön ki. Magára vállalta, hogy a több naposra tervezett kiránduláshoz megteszi a szükséges előkészületeket. A templomot lakályosan berendezték, s a magas hölglátogatók ott-tartózkodásának idejére a közönség elől bezárták. A papok nagy részét ideiglenesen kilakoltatták.

Elsején délelőtt aztán útnak indult a gyaloghintók és kocsik hosszú menete. Elöl haladt az anyahercegnő nagy nyolchordáros gyaloghintója, melyet Pao-jü lovon kísért, aztán kisebb, négyhordáros gyaloghintókban Hszie néni, Főnix asszony és Csia Csü özvegye következett; mögöttük haladt kék kocsiban Kék Drágakő és Pao-csaj, piros kocsiban a három Tavasz-lány, majd az anyahercegnő négy szobalánya, Kék Drágakő szobalányai, Kakukk és Hókacsa, Pao-csaj szobalányai, Kakadu és Barackvirág, a Tavasz-lányok hat szobalánya, Hszie néni két szobalánya, Hszie Pan fiatal másodfelesége, Lótusz a szobalányával, Csü özvegyének két szobalánya, Főnix asszony három szobalánya – Ping-eren és Feng-eren kívül újabban a kis Hsziao-hung is ide tartozott –, a rosszullét miatt odahaza maradt Cseng asszony két szobalánya, Aranypánt és Nefritcsat, Főnix asszony kisleánya a dajkájával, majd még számos szobaasszony és szolgáló. A menetet lovas szolgák nagyszámú kísérete zárta le. Végtelen hosszú menet volt, az eleje már régen eltűnt a szemek elől, amikor a legutolsó résztvevők még mindig a beszállásnál tartottak, és a helyek fölött veszekedtek. Ez volt aztán a tülekedés és tolakodás, a csárogás és a vihogás! – Nem, ez a hely már foglalt! – hallatszott itt. – Ne nyomd össze úrnőm jó ruháit! – hallatszott ott. – Ne tedd tönkre a frizurámat! – hangzott emitt. – Ne ülj a legyezőmre! – sopánkodott egy hang amott. A ház udvarmestere buzgón sürgött-forgott, mindenkit a rendre és az utcán való helyes viselkedésre intve. Végig, a menet mellett pedig a felvigyázóknak és futároknak volt rengeteg dolguk az utca szabadon tartásával és a bámészkodó nép visszaszorításával.

Amikor a gyaloghintók és kocsik hosszú menete a Világos Üresség Temploma, a Csing-hszü kuan elé megérkezett, a dob- és harangtoronyból üdvözlésükre tompa dördülés hangzott fel. A templom kapujában a templomfőnök egy sereg füstölőt lengető papot állított fel kétoldalt, s a vendégeket ünnepélyesen üdvözölte. A templom udvarában, a Hegykapu mögött, a városvédő istenek szobrai között már ott várt az érkezőkre Csen herceg, a Jung-kuo és a Ning-kuo palotabeli különböző unokafivérek és unokaöcsők élén. Az anyahercegnő gyaloghintóját le tették, s minthogy a szobaasszonyok és szobalányok csak hátrább következtek, Főnix asszony sietett oda, hogy az öreg hölgy-

nek a kiszállásnál segítségére legyen. Éppen akkor lépett a templomudvar kőkockáira, amikor egy körülbelül tizenkét éves templomszolgagyerek rohant el arra, és vigyázatlanságból összeütközött vele. A gyerekek az volt a tiszte, hogy vagdossa és tisztogassa a templomi gyertyákat. A hölgyek megérkezése szolgálata teljesítése közben lepte meg őt, s ezért még gyorsan ki akart osonni a templomból. Főnix asszony, akit feldühített a fiúcska ügyetlensége, csattanó nyaklevest adott neki.

– Vigyázz, merre szaladsz, kis vadóc! – támadt rá dühösen. A gyerek, aki elesett és ijedtében még tisztogató ollóját is elhagyta, gyorsan feltápáskodott, és tovább rohant a kijárat felé. De még csak itt jutott igazán szorult helyzetbe, mert időközben már kiszálltak a hátrább következő gyaloghintók utasai is, s a kisasszonyok az őket körülvevő szobalányokkal és szobaasszonyokkal együtt olyan sűrű gomolyagba tömörültek, hogy még egy esőcsepp sem eshetett volna közöttük a földre. Az asszonyok elképedtek a közöttük átfurakodó kis kölyök szemtelenségén, és hangosan kiáltoztak: – Fogjátok meg! Üssétek!

– Mi történt? – tudakolta az anyahercegnő Csen hercegtől. A herceg az ajtóhoz sietett, megtudakolta a tényállást, és a kölyköt elfogatta szolgálival.

– Egy kis gyertyapucoló elkésett, és futtában a hölgyek útját keresztelte – jelentette az anyahercegnőnek.

– Hozzátok ide! – parancsolta az anyahercegnő. – De bánjatok vele szép kíméletesen! Ilyen kisemberek gyerkeivel szemben nem támaszthatunk túlságosan magas igényeket, egy kis elnézéssel kell lennünk.

A kölyök, akit Csen herceg vonszolt oda, reszketve borult a földre az anyahercegnő előtt. Az anyahercegnő megparancsolta neki, hogy álljon fel, barátságos szavakkal szólt hozzá, és különböző kérdéseket tett fel neki, melyekre azonban a gyerek elfogódottságában mit sem tudott válaszolni. Az anyahercegnő végül is szabadon engedte, miután a hercegnek azt ajánlotta, ajándékozzon neki néhány rézgarast, hogy kalácsot vehessen magának, és kiheverhesse az ijedtséget. Csen herceg megteette, amit neki parancsoltak, s a továbbiakban a ház udvarmesterével együtt szigorú intézkedéseket tett a templom lezárására vonatkozólag, hogy hasonló kellemetlen esetek elő ne fordulhassanak többé. A

templom legbelső területeire, amelyeket a hölgyek számára tartottak fenn, még azok a Jung-kuo és Ning-kuo palotabeli fiatal emberek és szolgák sem léphettek be, akik a hölgyeket elkísérték.

– És én? – kérdezte mosolyogva Csang főpap, aki még mindig ott állott szerényen oldalt, a templom bejárata előtt. – Vajon csekélységem teheti-e tiszteletét a hölgyeknél odabenn? Az öreg tajtaj talán azt fogja kívánni, hogy vezessem, és hiányolni fog, ha távol maradok. De igazán nem szeretnék önkényesen cselekedni, s minden tekintetben hercegséged utasításaihoz tartom magamat.

A hercegnek nem voltak aggályai. A tiszteletreméltó öreg ugyanis szent ember hírében állott, s aztán meg korábban bejáratos is volt a Jung-kuo és Ning-kuo palotába, ahol mint szelleműző ténykedett, a hölgyek előtt tehát már nem volt idegen.

– Előtted a templom természetesen nyitva áll. S ha még vonakodnál, szakálladnál fogva foglak bevonszolni – válaszolta tréfálkozva a herceg, s bevezette őt a templom belsejébe az anyahercegnőhöz. A főpap meghajolt az anyahercegnő és a fiatalabb hölgyek előtt, s mosolyogva mondta el üdvözlését:

– Adjon a sors az öreg családanyénak, akárcsak eddig is, egészséget, szerencsét és vég nélküli hosszú életet! Amióta legutóbb abban a szerencsében részesültem, hogy őt palotájában üdvözölhettem, azóta, úgy látom, egészségi állapota jelentékeny mértékben javult is még, és sokkal jobb színben van.

– Hogy vagy, szent öreg? – felelt neki mosolyogva az anyahercegnő.

– A kis szerzetes hogyléte teljesen attól függ, jól érzi-e magát az öreg családanya – jegyezte meg a főpap, s a beszélgetést Pao-jüre terelte. Kívánságára az anyahercegnő odahívatta unokáját.

– Milyen pompás fickóvá cseperedett az öcskös! – dicsérte az öreg.

– Ez, sajnos, csak külszín, egyébként ugyanis elég sokat betegeskedik – sóhajtott a anyahercegnő. – Persze nem csoda, ha olyan sokat tanul. Apja örökösen csak kergeti a könyvekhez, s nem enged neki semmi pihenést; még meg fog betegedni ettől a túlzott munkától.

– Nem is értem, miért nincs az öreg parancsoló megelégedve a fiú előrehaladásával. Hiszen ismételten is megbizonyosodtam

róla, milyen kitűnően bányik kis fivérem az ecsettel, s milyen pompás verseket tud írni. Ha így alaposan megnézem magamnak – folytatta aztán –, s megfigyelem az arcát, alakját, testtartását és beszédmódját, akkor egyre inkább nagy ösének, a családalapító hercegnek mását kell látnom benne.

– Igazad van – helyeselt neki izgatott hangon az anyahercegnő. – Egyetlen fiam, unokaöcsém vagy unokám sem hasonlít öséhez ennyire, mint ez a gyermek.

Az öreg ravaszskás arcot vágott.

– Egy nemesi családnál nemrégiben láttam egy tizenöt esztendőös házikisasszonyt, egészen elbájoló, okos, művelt kislányt. Ő volna kis fivérem számára a megfelelő élettársnő. Ha csekélységemet az öreg taj-taj arra méltatná, hogy ilyen értelmű utasítást adjon nekem, szolgálataimat szívesen rendelkezésére bocsátanám, és szóvá tenném a dolgot az említett házban.

– Köszönöm szíves ajánlatodat – felelte az anyahercegnő kitérőleg. – Erre azonban van még idő bőven. Buddha egy szent tanítványa nemrégiben arra oktatott ki bennünket, hogy az Ég akarata szerint unokámnak nem szabad korán nősülnie. Várjunk tehát, míg nő még egy kicsit. De ha majd a kellő időben utána-néznél a megfelelő élettársnak, azt örömmel venném. A legfontosabbnak azt tartom, hogy az illető egyénisége jól találjon az unokáméhoz; előkelő és gazdag származásra nem vetnék különösebb súlyt, származhat az a lány szegény családból is. Ha tehát volnának megfelelő javaslataid, kérlek, tudasd velem!

Az öreg ezután azt a kívánságát juttatta kifejezésre, hogy megmutathassa társainak Pao-jü híres amulettjét. Az anyahercegnő felszólítására Pao-jü levette nyakából a szellemkövet, s odanyújtotta a főpapnak. Az egy bronzcsészébe tette a követ, s botjára támaszkodva kibotorkált a helyiségből. Amikor egy idő múlva visszajött, a csészében még mintegy negyvenöt amulettet hozott magával: a papi testület ajándékait Pao-jü számára.

– Társaim köszönetüket fejezik ki, hogy a ritka csodakövet megtekinthették – mondta. – Szerelnék megragadni az alkalmat, hogy tanújelét adhassák kis fivérük iránti készséges hódolatuknak. Minthogy semmi jobb nem akadt a kezük ügyébe, ezeket a tao-erejű kis kegytárgyakat ajánlják fel. Tegyen velük tétszése szerint: őrizze meg őket emlékül, vagy ajándékozza őket tovább.

Az anyahercegnő kíváncsian tekintette meg a csésze tartalmát. Többnyire félkör alakú, kifúrt arany- vagy jádelapocskák voltak, némelyik gyöngyökkel díszítve, s mindegyik olyan feliratokkal ellátva, mint: „Mindent kívánságod szerint!” vagy „Hosszú életet és egészséget!”

– Hogyan is kívánhattál szegény paptársaidtól ilyen költséges ajándékokat! Semmi esetre sem fogadhatjuk el őket! – tiltakozott köszönettel az anyahercegnő.

– Ó, társaim ragaszkodtak hozzá, hogy hódolatuk tanújelét adhassák. Ezt nem akadályozhattam meg. Megbántanátok őket, ha megvetnétek jó szívvel adott ajándékaikat.

Nos, az anyahercegnő nem akart fájdalmat okozni az ajándékozóknak, elfogadta hát ajándékaikat.

– Mit kezdjek velük? – jelentette ki Pao-jü némi gúnnyal. – Koldusoknak fogom majd útközben odaajándékozni.

– Azt ne tedd! – vetette ellene a prior. – Elismerem ugyan, hogy szándékos dicséretes, de koldusok nem tudnak ilyen ajándékokat méltányolni, a koldusoknak pénz kell. Tartsd meg ezeket a kis tárgyacskákat! Ha jelentéktelennek és értéktelennek látszanak is, jótékony erő lakozik bennük.

Pao-jü elérte a célzást, és parancsot adott, hogy osszanak este pénzt a koldusoknak a templom előtt.

A főpap elkészönt, a hölgyek pedig lakosztályaikba mentek. Három egyemeletes templomi épület állott rendelkezésükre, a középső volt az anyahercegnőé, a keleti a többi hölgyé, a nyugati a női kiszolgáló személyzeté. Egy idő múlva megjelent az anyahercegnőnél Csen herceg, s közölte vele a színházi műsort. Az első darab: „A fehér kígyó története.”

– Ez persze ókori történet, nem? – kérdezte az anyahercegnő.

– Igen, a darab a régi történelemből merít, azt meséli el, hogyan ölte meg a fehér kígyót, s hogyan vetette meg az igazságos rend alapjait Liu Pang, a Han-dinasztia alapítója. A második darab címe: „Hajnali dorbézolások az ágyban”, a harmadiké: „Nan-ko álma.”

Csen herceg újra lement, hogy ellenőrizze az előadással kapcsolatos utolsó előkészületeket.

Pao-jü, aki odafenn ült az anyahercegnővel, azzal ütötte agyon az idejét, hogy a neki adományozott templomi emléktárgyacskák

kák közt turkált, s egyik darabot a másik után illesztette próbaként a jádeövére. Az anyahercegnőnek aztán meg kellett ítélnie minden egyes darabról, hogyan áll Pao-jünek. Egy vöröses-arany, jégmadár-kékkel pöttyözött, szerencsét hozó egyszarvú megnyerte a tetszését. Kezébe vette, vizsgálgatta, s aztán megjegyezte:

– Nagyon csinos. Azt hiszem, egy ehhez hasonlót láttam már valamelyik lányánál.

– Úgy van. Felhőcske nővér is ilyen egyszarvút hord, csak kisebbet – szólt közbe gyorsan Pao-csaj.

– Valóban, Felhőcske – állapította meg az anyahercegnő.

– Mégiscsak különös, hogy sosem vettem rajta észre, pedig hányszor megfordult nálunk – vélte Pao-jü.

– Hát igen, Pao-csaj nővérkének jó az emlékezőtehetsége – vetette oda gyanútlanul Tavasz Virulása.

– Különösen olyasmiben, ami másokra tartozik – tette hozzá élesen Kék Drágakő.

Pao-csaj máshova nézett, s úgy tett, mintha nem hallotta volna a megjegyzést. Pao-jü gyorsan mellzébe süllyesztette az arany egyszarvút, s közben félénken pillantott körül, nem látták-e. Attól tartott, következtetéseket fognak levonni abból, hogy éppen ezt a dísz tárgyat tartja meg, miután hallotta, hogy Felhőcskének is van valami hasonló holmija. De senki se vette észre, kivéve Kék Drágakőt. Úgy gondolta, hogy fejbőlintásából és arckifejezéséből egyetértő beleegyezést olvashatott ki. Hogy zavarából meneküljön, újra elővette a kis dísz tárgyat, s odatartotta Kék Drágakőnek.

– Csinos, nem? Neked tettem félre! – mondta mosolyogva. – Majd még zsinorra fűzetem, s aztán viselheted!

Kék Drágakő dacosan felvetette a fejét.

– Köszönöm, nem ragaszkodom hozzá – jelentette ki hidegen.

– Jól van, akkor megtartom magamnak – mondta Pao-jü nevetve, s újra visszadugta a követ a zsebébe.

A társaság néhány órán át a templom színpadán előadott számokban gyönyörködött. Ekkor azonban, még ugyanazon a délutánon, az anyahercegnő elrendelte a városba való visszatérést. Szórakozásul szánt kirándulásának híre ugyanis elterjedt a barátok és rokonok körében, s azok siettek követeket meneszteni hozzá a figyelmességükről tanúskodó különféle kis ajándékok-

kal és áldozati célú küldeményekkel, vagy éppen személyesen jöttek hozzá, mintha ki tudja miféle ünnepélyes templomi szertartásról lenne szó. Ez azonban teljességgel ellenkezett az anyahercegnő szándékával. Ő egy kicsit szórakozni akart, s fesztelenül együtt lenni néhány legkedvesebb rokonával. Már az is terhére volt, hogy utólag Csen hercegnő is beállított Csia Zsung új fiatal feleségével, s nem is fogadta őket valami barátságosan. Minthogy pedig attól tartott, hogy a rákövetkező napokban még inkább megrohanják, a kirándulást időnek előtte félbeszakította, s rosszkedvűen visszatért otthonába.

A vállalkozó szellemű Főnix asszony, aki ezzel egyáltalán nem értett egyet, hiába igyekezett öt másnap a templomba teendő újabb kirándulásra rábeszélni. Ehhez járult még az is, hogy az újabb kirándulást Pao-jü sem akarta. Az ő kedvét az rontotta el, hogy előző nap Csang főpap felvetette a házasság kérdését, s közvetítőül ajánlkozott. Pao-jünek nem volt szüksége erre a kérértlen közvetítésre. Választását ő már régen megtette. Soha többé nem kíván újra az öreg Csang elé kerülni, jelentette ki odahaza mogorván a nagyanyjának. Senki sem lelte magyarázatát, miért van annyira a begyében a barátságos öregember. Aztán meg Kék Drágakő is megfázott hazafelé az úton, s ma lázas volt egy kissé. E három okból az anyahercegnő szilárdan kitartott álláspontján, s Főnix asszonyt egyedül engedte el a többiekkel.

Pao-jü annyira szívére vette Kék Drágakő könnyű megfázását, hogy egész nap nem tudott egy falatot sem enni. Egyetlen vágya volt csak: unokanővérét újra meg újra felkeresni, s hogyléte felől érdeklődni.

– Ugyan, miért nem mész a többiekkel a templomi előadásra, ahelyett hogy itthon kuksolsz és unatkozol? – kérdezte tőle Kék Drágakő, próbára akarván tenni őt.

Ez mélységesen bántotta Pao-jüt. Ha a kérdést más valaki teszi fel, attól nem jön különösebben izgalomba. Kék Drágakőnek azonban pontosan tudnia kellett, hogy Pao-jü csak őmiatta akarja a templomot messze elkerülni, s csak őmiatta akar kitérni a prior terhes házassági tervei elől.

– Látom, nincs értelme, hogy barátkozzunk. Jól van, legyen hát vége! – felelte mélységes csalódással. Kék Drágakő pedig még rontott is a dolgon, amikor csípősen hozzátette:

– Céltalan, persze. Hiszen bennem nincs semmi, ami hozzád illenék, egyesekkel ellentétben.

A fiú izgatottan lépett egészen közel hozzá, s remegve mondta az arcába:

– Ezzel rám a kárhozat átkát mondtad ki most hideg szívvel.

– Nem tudom, miért, s egyáltalán nem értem izgalmadat – felelte Kék Drágakő. – Bizonyára a szép házassági terv esetleges összeomlása aggaszt, melyről tegnap a főpap beszélt, s rajtam töltöd ki a bosszúdat.

Ostoba lányka! És ostoba fiú! Miért tettetik magukat, miért mondják az ellenkezőjét annak, ami a szívükben végbemegy? Régen egymáséi ők már a szívük mélyén. Miért kínozzák hát egymást, miért színlelik, hogy idegenek és ellenségesek egymással szemben? Belül annyira közel állnak egymáshoz! De kívül miért törekednek arra, hogy eltávolodjanak? Am szerelmesek közt mindig így volt ez, s bizonyára így is lesz mindig.

Amikor Kék Drágakő a „szép házassági terv” szavakat a száján kiejtette, Pao-jü önuralmának utolsó darabkáját is elvesztette. Hirtelen felindulással letépte nyakából a szellemkövet, s dühöngve vágta földhöz.

– Szét foglak zúzni, te átkozott! Akkor majd nyugton lehetek! – kiáltotta magából kikelve. Ő, a derék kő olyan szilárd anyagból való volt, hogy az az odavágás mit sem árthatott neki. Sérülésnek még csak a legkisebb nyoma sem látszott rajta. Amikor Pao-jü ezt észrevette, megfordult s valami kemény tárgyat keresett, amelynek segítségével a követ szétzúzhatja. Kék Drágakő jajongott ezen az eszelős vállalkozáson.

– Ugyan mit ártott neked az a néma és süket tárgy, hogy bántani akarod? Bánts inkább engemet!

Kék Drágakő szobalányai, Kakukk és Hókacsa átéltek már nem egy vitát úrnőjük és Pao-jü között. Olyan izgalmakat azonban, minf a mai, nem okozott eddig még egyetlen civakodásuk sem. Tanácstalanságában a két szobalány Gyöngyszemet hívta segítségül. Gyöngyszem első dolga volt, hogy megkísérelte a veszélyeztetett szellemkövet magához venni és megvédeni.

– Ne avatkozz bele! – mordult rá nyersen Pao-jü. – Mi köd hozzá, hogy elpusztítom-e azt, ami az enyém?

Gyöngyszem megrémült attól az elváltozott arckifejezéstől,

amellyel ezeket a szavakat kimondta. Az a haragtól eltorzult, fakó arc! Ilyennek sose látta még. Megpróbálta jó szóval megnyugtatni.

– Hát unokanővéred törekeny egészségével sem gondolsz, hogy így dühöngsz rá? – kérdezte tőle szemrehányón, szelíden kézen fogva őt. S mintha csak ezeket a szavakat akarta volna igazolni, Kék Drágakő e pillanatban az izgalomtól kihányta azt a győgylevest, melyet nemrégien fogyasztott el. Kakukk szobalány segítségre készen ugrott oda hozzá egy zsebkendővel, melyet gyorsan a szája elé tartott.

– Nem kellene úgy a szívedre vened ezt a kis civakodást! – beszélt Kék Drágakő lelkére Kakukk. – Hogyan akarsz meggyógyulni, ha az orvosságot mindjárt kihányod? Hát nem látod, mennyire szenved a mi kis parancsolónk, ha te beteg vagy?

Kék Drágakőt hányni látva, Pao-jü maga is rosszul lett, gyomrából valami savanyú íz jött fel a szájába. Ugyanakkor erőt vett rajta a megbánás is féktelen viselkedése miatt, s elfogta a részvét szegény unokanővére iránt. Haragja elpárolgott, sírás kerülgette. Amint így görcsösen küszködött egyrészt könnyeivel, másrészt a rosszullet ellen, olyan szánsalomra méltó látványt nyújtott, hogy emiatt aztán Gyöngyszem is könnyekre fakadt, s hangesen zokogni kezdett. Gyöngyszem sírása viszont átragadt Kakukkra, aki úrnőjét legyezővel hűsítgette, úgyhogy most aztán négyfelől is hallatszott a könnyek szórtlan nyeldeklése, a szipogás és sóhajtozás, s az egész társaság egymás szeme láttára bögni kezdett. Gyöngyszem volt aztán az első, aki összeszedte magát.

– Nézd csak a selyembojtot a köveden, amelyet unokanővéred saját kezűleg készített neked! – szolt Pao-jühöz, mosolyt erőltetve magára. – Nem elegendő figyelmeztetés-e ez ahhoz, hogy civakodástokat elfelejtsetek, s újra jobban legyetek?

Jó szándékú szavai sajnos igen váratlan hatást váltottak ki. Beteg állapotáról megfélekedve, Kék Drágakő felugrott, s kitepte Gyöngyszem kezéből a talizánt az ötszínű zsinórral és az általa saját kezűleg készített selyembojttal. S aztán máris ollót ragadott, és vadul nekiesett a bojtnek. Mielőtt még Gyöngyszem és Kakukk a zsinórt egyesült erővel kivehették volna a kezéből, a bojtot többé vágással csúnyán összeszabdalta.

– Hagyjátok! Hiszen amit én sok fáradsággal készítettem

neki, azt ő nem veszi semmibe. Csak hadd készíttessen magának másik bojtot egy másik lánnyal! – kiáltott zokogva.

– Ne haragudj rá érte! Én vagyok az oka, meggondolatlan fecsegésemmel! – mondta Gyöngyszem Pao-jünek, Kék Drágakőt mentegetve, amikor a zsinórt visszaadta neki.

– Kérlek, csak nyirbáld, ahogy akarod! Úgysem hordom többet azt a szerencsétlen követ! – jelentette ki Pao-jü hidegen, s a veszekedés máris újra fellobbant volna, ha a fiú nagyanyja és anyja, akiket Pao-jü szobaasszonyai hívtak segítségül, idejében közbe nem lépnek. Amikor ezek a szobába léptek, a két unokatestvér elhallgatott, Gyöngyszem és Kakukk pedig titkon egymást szidták, mert mindkettő a másikat vádolta magában azzal, hogy a két taj-tajt odahívta, s ezzel csak tovább rontott a helyzeten.

Minthogy a két unokatestvérből egyetlen szót sem lehetett kicikarni, a két hölgy haragja Gyöngyszem és Kakukk ellen fordult, s heves szemrehányásokkal illették őket, hogy nem vigyáztak jobban urukra és úrnőjükre, s nem tudták a veszekedést megakadályozni. Végül aztán az anyahercegnő kézen fogta Pao-jüt, s magával vitte.

A következő nap volt az ötödik hónap harmadik napja; ezen a napon ülte születésnapját Hszie Pan. Tiszteletére nagy családi lakomát és színielőadást rendeztek. Összegyűlt az egész rokonság, csak Pao-jü és Kék Drágakő hiányzott. Az előző napon történtek után egyikük sem volt abban a hangulatban, hogy ünnepi lakomán és színielőadáson vegyen részt. Távolmaradásukat mindketten betegségre hivatkozva mentették ki. Pao-jünek valójában semmi baja nem volt, Kék Drágakő pedig már felgyógyult könnyű meghűléséből. Az anyahercegnő azt remélte, hogy az ünnepi lakoma s a színielőadás mindkettőnek másfelé tereli majd a gondolatait, s feledtetni fogja haragjukat. Amikor aztán meglepetésére mindkét unokája távol maradt, bánkódva jegyezte meg:

– Vajon mit vétettem valamelyik korábbi életemben, hogy a sors most ezzel a két gonosz unokával büntet engem? Hiszen alig múlik el nap anélkül, hogy bosszúságot és izgalmat ne okoznának nekem! Várnának legalább egy kicsit, amíg szememet lehunyom, s utolsó leheletemet kilehelem, aztán civakodhatnak és veszekedhetnek felőlem, amennyit csak akarnak!

Szavait félbeszakította, s szeméből néhány keserű könnyet törlött ki. Az a hír, hogy nagyanyjuk az asztalnál könnyeket ontott miattuk, Kék Drágakőt és Pao-jüt megindította, s némileg magukba szállásra készítette. Egyelőre azonban inkább kerültk még egymást. Egyikük bambuszkerítéses magányos otthonában kuksolt, s keserűségét a szélbe zokogta, a másik begóniás udvarán üldögélt, s fájdalmát a holdra sóhajtotta fel. S noha testileg távol, szívükben egymással voltak.

Emiatt Gyöngyszem szobalány intette komolyan Pao-jüt, hogy béküljenek újra ki.

– Hányszor és hányszor állítottad már helyre a békességet, ha a személyzet közt veszekedés tört ki! Ma ped'g még egy leánykaszívet sem tudsz megnyugtatni! Vajon még holnapután, a sárkányhajóünnepen sem akarsz felhagyni a daccal, még akkor is el akarod rontani az öreg taj-taj ünnepi hangulatát? Légy te az, aki enged, s kérj unokanővéredtől bocsánatot, hogy véget érjen ez a családi viszály.

Amott Kakukk szobalány beszélt Kék Drágakő fejével:

– Nem kellett volna ennyire hevesnek lenned. Te mindenki másnál jobban tudod, mi a sebezhető pontja. Hiszen nem most történik először, hogy a kő miatt feldühödik.

– Mit értesz azon, hogy heves vagyok? Úgy látom, te ellenem vagy – jegyezte meg csípősen Kék Drágakő.

– Miért kellett haragodat a szegény bojton kitöltened? Ezzel a viszály okának héttized részét vetted magadra! Ő olyan kedves hozzád, te pedig megsérted a gyanakvásoddal.

Kék Drágakő épp felelni akart, amikor odakünn a kerítésajtón kopogtatás hallatszott.

– A fiatalúr! – ujjongott fel Kakukk, miután kitekintett. – Biztosan azért jön, hogy bocsánatot kérjen.

– Be ne engedd semmiképp sem!

– Már megint igazságtalan akarsz lenni vele? Nem állathatjuk és várakoztathatjuk ebben a hőségben odakünn!

S már ki is sietett. Kinyitotta a kaput, s beeresztette Pao-jüt.

– Hát eljöttél, uram! Már azt hittem, meg sem fogod találni az ajtónkhoz vezető utat – mondta tréfálkozva.

– Miért ne találnám? Ugyan mire való mindent mindjárt tragikusan venni! – felelte Pao-jü, átvéve Kakukk könnyed hang-

nemét. – Még ha meghaltam volna is, akkor is naponta eljőnnék látogatóba, de nem egyszer, nem, hanem százszor is. Kis úrnőd hogyan érzi magát?

– Egészségileg semmi baja. Csak a szívével nincs még egészen rendben.

– Gondolom – mondta Pao-jü mosolyogva, s a lakószobába lépett. Kék Drágakőt a diványon fekve, megint csak sirva találta.

– Mejj-mejj, jól vagy már egészen? – kérdezte barátságosan.

A lány csak a könnyeit törölte le, de néma maradt. Pao-jü a divány szélére telepedett, s vidáman folytatta:

– Tudom, hogy nem is haragszol rám egy cseppet sem. Ha azonban nem mutatkoznék itt nálad, a többiek azt hihetnék, hogy összevesztünk, s hogy tényleg haragszol rám, s akkor beleavatkoznának, és a lelkünkre beszélnének. Azt hiszem, megtakaríthatnánk magunknak az idegenek terhes beavatkozását. Ha van valami kifogásod ellenem, hát korholj, szidj össze, verj meg! Csak keresztül ne nézz rajtam.

Amíg beszélt, vagy egy tucatszor is beleszötte beszédébe, hogy „édes mejj-mejj”, „kedves mejj-mejj”. Abból a megjegyzésből, hogy más embereknek nem kell az ő dolgukba avatkozniuk, Kék Drágakő azt vette ki, hogy Pao-jü különösen közel érzi hozzá magát, és különösen bizalmas hozzá. Ez titkos örömmel töltötte el, s megnyitotta a száját.

– Egyáltalán nem szükséges idejőnnöd. Úgyis csak bosszantani akarsz. A jövőben mindenesetre óvakodni fogok attól, hogy megbántsalak. Legjobb lesz, ha egészen elmegyek innét!

Ez még nem valami békülékenyen hangzott. De Pao-jü nem hagyta magát megriasztani.

– Ugyan, hova mennél? – kérdezte vidáman.

– Haza.

– Veled megyek

– S ha nemsokára meghalok?

– Akkor szerzetes leszek.

– Úgy? Korábban azt állítottad, hogy akkor utánam halsz te is. Látható, mennyire nem lehet komolyan venni, amit mondasz. Amellett vannak még más unokanővéreid is. Valahányszor egy meghal közülük, szerzetessé akarsz lenni? Akkor meg kellene

sokszoroznod magad. Mi lenne, ha közölném velük dicséretes szándékokat?

Pao-jü belátta, hogy kijelentése kissé könnyelmű volt. Pao-csajra gondolt és elpirult. Milyen jó, hogy senki más nem volt jelen! Hosszabb, zavart szünet állt be beszélgetésükben. Végül Kék Drágakő jellegzetes mozdulattal érintette meg ujjával Pao-jü homlokát.

– Te... – kezdte, de nem folytatta, hanem elővette zsebkendőjét, s megtörölte a szemét. Pao-jünek is viszketett a szeme, s minthogy zsebkendőjét otthon felejtette, ruhája selyemujjával törölte meg nedves szemhéját. Kék Drágakő észrevette ezt, s szótlanul kezébe dugott egyet a saját zsebkendői közül. Pao-jüt meghatotta ez a kis gondoskodás, gyöngéden megfogta Kék Drágakő kezét, és tréfálkozva így szólt:

– Elég a könnyekből! A sok bögéstől már mind az öt zsigerem odavan! Gyere, menjünk együtt az öreg taj-tajhoz.

Kék Drágakő ellökte Pao-jü kezét.

– Hagyd ezeket az otromba gyöngédségeket! Napról napra idősebb leszel. Mikor tanulsz meg végre viselkedni?

Odakintről Főnix asszony hangja hallatszott be. A két unokatestvér ijedten rebbent szét.

– No, kibékültetek már? – kérdezte Főnix asszony nevetve. – Az öreg taj-taj már iszonyúan bánkódott miattatok. Azért küldött, hogy megnézzem, mit kell tenni. Eleinte nem akartam idejönni, s azt mondtam neki, három nap múlva úgyszólván kibékültök. Erre aztán mérges lett, s alaposan leszidott. Úgy bizony, és most itt vagyok. Miért nem látni benneteket? És mi volt már megint köztetek? Feltétlenül össze kell vesznetek minden harmadik napon? Minél idősebbek lesztek, annál gyerekesebben viselkedtek. Most pedig gyertek az öreg taj-tajhoz, hogy megnyugodjék!

Kézen fogta Kék Drágakőt, úgy húzta ki maga után a szabadba. Kék Drágakő visszafordult, s szobalányai után kiáltott. De mindkettőnek nyoma veszett.

– Minek ők most neked? Az enyéim éppúgy rendelkezésedre állnak. Csak semmi késlekedés! – sürgette Főnix asszony, s tovább vonszolta a lányt, aki csak vonakodva követte. Pao-jü mögöttük. Így értek hármasan az anyahercegnőhöz.

– No, hát nem volt igazam? – szólt vidáman Főnix asszony.

– Nem is kellett már fáradnom velük, kibékültek maguktól. Békésen üldögéltek egymás mellett, kölcsönösen bocsánatot kertek egymástól, s így beszélgettek és tréfálkoztak egymással, gyöngéden egymásba kulcsolt kezekkel, mint valami sasocska és sólymocska, melyek ugyanazon a vadászgyűrűn ülnek.

Mókás hasonlatán az anyahercegnőnek s az összes jelenlevőknek szívből nevetniük kellett. Kék Drágakő az anyahercegnő mellé ült le; unokanővérének, Pao-csajnak jelenléte feszélyezte kissé, s ezért ki se nyitotta a száját. Pao-jü bocsánatot kért Pao-csajtól, amiért rosszullete megakadályozta abban, hogy bátyja előtt születésnap i üdvözlő leborulását végrehajtsa, s neki ajándékot vigyen. Ígérte azonban, hogy amit elmulasztott, pótolni fogja. Majd az iránt érdeklődött, miért nincs Pao-csaj a színielőadáson.

– Két darabot végignéztem, aztán nem bírtam tovább a hőséget s megléptem – felelte Pao-csaj.

Pao-jü felelni akart valamit. Akaratlanul is Pao-csaj telt fehér karjára kellett gondolnia. Nemrégiben ugyanis látta a karját, amikor Pao-csaj a szeme előtt kapcsolt ki egy aranykarkötőt, melyet Pao-jü közelebből is szemügyre akart venni. S ekkor eszébe jutott, hogy Pao-csajt tréfásan általában a Jang kurtizán névvel illették, minthogy ez a Tang-korszakbeli híres császári kurtizán volt az egyetlen telt, gömbölyű nő, aki a híres szépségek kínai képcsarnokában előfordul. Így hát, csak hogy egyáltalán mondjon valamit, tréfálkozva odavetette:

– Nem csodálom, hogy az emberek mindig Jang kurtizánnal hasonlítanak össze téged. Ő is gömbölyű volt, és ő sem bírta a hőséget.

Megjegyzése Pao-csajt roppantul megbántotta. Elvörösödött és sokáig keresett valami megfelelő választ. Végre aztán kétszer kurtán és szárazon felkacagott, s gúnyosan megjegyezte:

– Ha már nekem mindenáron Jang kurtizánra kell hasonlítanom, akkor csak az a kár, hogy nincs ehhez megfelelő unokafi-vérem, egy második Jang Kuo-csung. Mert ő volt ám a legény a gáton!

Pao-jüt kínosan érintette, hogy meggondolatlan kijelentése miatt egy unokanővére újra nevetségessé teszi, mégpedig ezúttal mindenki füle hallatára. Kék Drágakő viszont, akinek titkon jólesett a találó, bár kissé esetlen és bántó kijelentés, melyet Pao-

jü tett Pao-csajra, s aki fájlalta a fiú kínos zavarát, elhatározta, hogy segítségére siet.

– Melyik szindarabot láttad? – fordult mosolyogva Pao-csajhoz.

– Valami olyasmi volt a címe, hogy „A zsarnok Li Kuj gyalázzalatti Szung Csiangot, de később beismeri tévedését” – felelte Pao-csaj fesztelenül.

– Ejnye, máskülönben te olyan jól kiismered magadat a régi és az új irodalomban, s ennek a darabnak még közkeletű rövidített címét sem ismered! – folytatta Kék Drágakő gúnyolódva.

– A címe, mint ismeretes, egyszerűen „Megkövetés vesszővel”.

– Hát jó, felölem legyen „Megkövetés vesszővel”, hiszen te olyan művelt és nagy tudású vagy, neked ezt egyébként is tudnod kell. Én persze ilyen megkövetésről ez idáig semmit nem tudtam – felelte Pao-csaj élesen, s aztán gyönyörködött abban a zavarban, amely Kék Drágakő és Pao-jü hirtelen elvörösödött arcára világosan kiült. Vágása talált. A jelenlevők közül még egy negyedik is volt, aki felfogta Pao-csaj szavainak értelmét: Főnix asszony. Sietett is a kellemetlen légkört valami vidám, tréfás szóval eloszlatni.

– Nem rágszál valaki itt zöld gyömbért a hőség ellen? – kérdezte közvetlenül.

Érthetetlen kérdésére mindenki nemmel felelt.

– Úgy? Azt hittem. Olyan sajátosan éles és csipős itt a levegő – tette Főnix asszony a csodálkozást, nevetséges fintort vágva. Pao-csaj felnevetett. A többiek pedig vele nevettek, bár a legtöbben nem tudták, min nevetnek. A feszültség eloszlott, s a társaság vidám hangulatban oszlott szét. Miután Pao-csaj is elment Főnix asszonnyal, Kék Drágakő mosolyogva jegyezte meg Pao-jünek:

– Most aztán meggyőződhetél róla, hogy másoknak még komiszabb a nyelvük, mint nekem. Hiszen hozzájuk viszonyítva én olyan együgyű és ártatlan vagyok!

Pao-jünek e pillanatban semmi kedve se volt beszélgetésbe elegyedni vele. Elege volt szellemes unokanővérei kicsinyes szórászhogatásaiból. Úgy találta, egyikük se jobb a másiknál. Ott hagyta tehát Kék Drágakőt és elrohant.

Egy elveszett egyszarvú amulett miatt Felhőcske a tűző napnak teszi ki csupasz fejét. Aranypánt nem tudja elviselni gyalázatát, s a halálban keres menedéket

Másnap, az anyahercegnőnél elfogyasztott ebéd után, miközben a bágyasztó hőség miatt mindenki, uraság és személyzet egyaránt déli pihenőre tért, s még a madarak is elhallgattak a fák és bokrok közt, Pao-csaj hátratett kézzel, kényelmesen baktatott a nyugati palota hátsó kertjeiben. Áthaladt a nyugati átjárópavilonon, s elsétálva Főnix asszony lezárt lakóterülete mellé, anyja lakóterületére jutott. Itt is déli hallgatásba merült minden. Elhaladt néhány cselédlány előtt, akik himzésük felett bóbiskoltak, s a taj-taj lakószobájába jutott. Anyja egy gyékénydiványon feküdt és aludt. A divány végében renyhén kinyújtott lábakkal Aranypánt szobalány terpeszkedett álmosan.

Pao-jü csendesen odalopakodott hozzá, s meghúzta a fülbevalóját.

– Ennyire fáradt vagy?

Aranypánt álmosan pislogott rá, mosolyogva az ajtóra mutatott, s aztán újra lezárta szemhéját. Pao-jü azonban nem tágitott mellőle. Miután lopva megbizonyosodott felőle, hogy a taj-taj valóban alszik, övzsebéből egy szelencét húzott elő, tele nedvesragadós, jó illatú fahéjkenőccsel, egy kis golyócskát sodort belőle, s a szobalány ajkai közé dugta. Aranypánt engedte is, és lenyelte a golyócskát anélkül, hogy a szemét felnyitotta volna. Pao-jü megfogta a kezét.

– Te, megkérjem a taj-tajt, hogy engedjen át nekem téged? – kérdezte halkán. A lány nem felelt.

– Mihelyt felébred a taj-taj, megkérem – folytatta Pao-jü. Aranypánt felnyitotta a szemét, s mosolyogva nézett rá.

– De sürgős neked! És Báránylehő nem felelne meg? Ha kímész a keleti palotakertbe, meglepheted őt Csia Huan úrral.

– Felőlem csak szórakozzanak! Nekem te kellesz!

Alig mondta ki ezeket a szavakat, amikor a taj-taj hirtelen megfordult, s keményen szájon vágta a lányt.

– Elvetemedett teremtés! Majd megtanítalak én téged, hogy elcsábítsd a fiamat! – ripakodott rá.

Pao-jü már anyjának első mozdulatára eliszkolt, mintha ott se lett volna. S míg Aranypánt zavartan dörzsölgette égő arcát, mukkanni se merve, néhány szobalány és szobaasszony szolgálatkészen rontott be a szobába. A taj-taj Nefritcsathoz, a megbüntetett húgához fordult:

– Értesítsd anyádat, hogy nénédet még ma el kell vinnie a házból!

Aranypánt térdére vetette magát haragvó úrnője előtt, s könyvek és leborulások közt esdekelt kegyelemért.

– Üssél, verjél, csak el ne kergess! – rimázkodott. – Tíz éve szolgálak már becsülettel. Hogy a végén elkergess, azt a szegyet nem élem túl!

De az egyébként olyan jószívű taj-taj, aki szobalányait soha nem is szokta megütni, ezúttal nem lágyult meg, s a szegény Aranypántnak szégyenszemre még aznap távoznia kellett a házból.

Másnap, az ötödik hónap ötödik napján ülték meg a sárkányhajó ünnepét. Az ajtók fölé nád- és ürömszálakat, a ruhákra amuletteket és varázsigéket tűztek. Délben Cseng asszony családi lakomát rendezett. De igazi ünnepi hangulat nem alakult ki. Cseng asszony még mindig rosszkedvű volt a tegnapi kellemetlen jelenettől, amelynek során Pao-jüt Aranypánttal kapta rajta, s szándékosan keresztülnézett Pao-jün. Főnix asszony, akit előző este Cseng asszony tájékoztatott a dologról, ugyancsak érezte kedvetlenségét, s rendes szokása ellenére sem beszélni, sem nevetni nem volt kedve. Pao-jü még mindig annak a hatása alatt állott, hogy milyen kínos helyzetbe hozták őt unokanővérei, Pao-csaj és Kék Drágakő, s nem mert velük beszélgetésbe elegyedni. Rosszkedvű hallgatása viszont unokanővéire is átragadt. Így a lakoma eléggé feszélyezetten és egyhangúan zajlott le, s min'enki fellelegzett, amikor végre asztalbontásra került a sor. Különösen Kék Drágakő, aki amúgy sem kedvelte a nagy társaságokat. Az ő filozófiája ez volt: minél több örömét leli az ember a társas összejöveteleken, annál nyomasztóbban érzi rideg elhagyatottságát a társaság feloszlása után. Következésképpen az a leghelyesebb, ha az ember inkább kerüli az ilyen társas ösz-

szejöveleteket. Eközben azokra a virágokra is gondolt, amelyeknek elvirágzása annál fájdalmasabb, minél jobban örültünk virulásuknak, s úgy gondolta, jobb lett volna, ha egyáltalán nem is virulnak. Arca tehát többnyire gyászt mutatott, ha a másoké sugárzott, vagy fordítva.

Szerencsére a rákövetkező napon Felhőcske megérkezése némi eleveniséget hozott a házba. Amikor megérkezett, unokanővérei éppen együtt voltak az anyahercegnőnél, ebédelni. A fiatalok elébe szaladtak, s mindenféle kérdésekkel halmozták el. Egy hónapja nem látták egymást, s így persze volt megbeszélnivaló bőven.

– Nem akarod ebben a hőségben egy kicsit kényelmesebbé tenni az öltözkédedet? – kérdezte az anyahercegnő.

Felhőcske felállt, s levetette öltözkékének felső rétegét. Eközben Felhőcske színészkedő tehetségére terelődött a szó.

– Emlékeztek-e még, hogyan volt az, amikor Felhőcske felvette Pao-jü kabátját és cipőjét, s feltette Pao-jü homlokpántját? – kérdezte nevetve Pao-csaj. – Olyan megtévesztően hasonlított rá, hogy amikor az öreg taj-taj belépett a szobába, s ott látta őt azon a zsámolyon háttal ülve, össze is tévesztette vele, s így szólt hozzá: „Pao-jü, gyere csak ide, nézd meg ezeket az üvegzsínórokat a mennyezeti lámpán! Egészen összekormozódtak, és elhomályosítják a lámpa fényét!” Felhőcske azonban nem mozdult a helyéről. Azt a nevetést, ami aztán akkor volt!

– Igen, pompásan áll neki a fiúöltözet – tette hozzá az anyahercegnő.

– Az még semmi! – folytatta Kék Drágakő. – Arra emlékeztek-e még, amikor a múlt év első hónapjaiban egy havas napon titkon magára vette az öreg taj-taj piros majomszőr köpenyét? Olyan hosszú és olyan bő volt neki, hogy két kendővel kellett a derekánál felkötnie. A szolgálókkal hancúrozott, és hógolyózott a kertben. Végül aztán megbotlott egy gödörben, s teljes hosszában végigvágódott a hóban... és mindenki azt hitte, hogy az öreg taj-taj az!

Ez az emlék az egész társaságot vidám nevetésre készítette.

– Hát Pao-jü hol rejtezik? – tudakolta Felhőcske.

– Persze, most is csak arra a neveletlen cimborájára gondol, társára a gyermekkori csínyeikben, reánk nincs is gondja. Fel-

hőcske javíthatatlan – tréfálkozott Pao-csaj. De már jött is Pao-jü, s örömmel üdvözölte a látogatót.

– Valami finomat tartogat számodra – suttogta Kék Drágakő Felhőcske fülébe.

– Az én számomra? Valami finomat? – kérdezte az hitetlenül.

– Valóban úgy van, elhiheted – biztosította őt Pao-jü is. – Mennyire megnőttél, Felhőcske!

– Ne is szólítsátok már egymást a személyneveteken, Felhőcskének, Pao-jünek! – korholta őket Pao-jü anyja. – Az öreg tajtaj nem szereti. Nem vagytok már gyerekek.

– Hogy van Gyöngyszem? – kérdezte Felhőcske.

– Jól, köszönöm kérdésedet.

– Hoztam neki valamit.

Négy fényezett fadobozkát húzott elő. Mind a négyben piros kő, s minden kőbe egy-egy név volt belevésve.

– Hiszen ilyesmit már azelőtt is ajándékoztál nekünk! – kiáltott fel Kék Drágakő csalódottan. – Gondoltam, ki tudja, mi csoda eredeti újdonságokkal hozakodsz elő! No, hát igazán nincs benned különleges találékonyság. Elég kényelmes vagy az ajándékozásban.

– Kérlek, viszont az ajándékaim praktikusak – védekezett Felhőcske. – Gyöngyszemnek, Mandarinkacsának, Aranypántnak, Ping-ernek, mindegyiknek a hozzá illő gyűrűt, hogy az ember meg tudja őket különböztetni. Az ember különben nem ismeri ki magát a sok szobalány és hajadon között. No, hát nem praktikus az ilyesmi?

– Szerfölött praktikus! – helyeselt mindenki mulatva.

– Hogy tud ez beszélni! Nem hagyja legyűrni magát! – mondta mosolyogva Pao-jü.

– Beszélni ugyan nem tud, viszont ugyanolyan egyszarvút visel, mint egyvalaki – vetette oda gúnyosan Kék Drágakő, és kiment a szobából. Megjegyzését szerencsére csak Pao-jü és Pao-csaj értette meg, s ezt Pao-csaj megértő, Pao-jü zavart mosollyal nyugtázta. Pao-csaj is felkelt a helyéről, és csatlakozott Kék Drágakőhöz.

– Frissítsd fel magad egy csésze téával és egy falás ennivalóval, s pihend ki magad egy kissé! Később aztán üdvözölheted sógornőidet, és kedvedre bekószálhatod a parkot – javasolta az

anyahercegnő unokájának. Felhőcske megfogadta tanácsát, s miután evett-ivott, pihent egyet, és üdvözölte Főnix asszonyt meg Csu özvegyét, egész sereg szobalány és szobaasszony kíséretében átsétált a Szemek Gyönyörűségének Parkjába. Közvetlenül Pao-jü lakhelye, a Harmonikus Piros Udvara előtt egész kíséretét elküldte, az egy Kékfonál szobalány kivételével. Amint áthaladtak a rózsalugason, egyszerre csak valami aranyosan csillogót pillantott meg a földön. Felhőcske felemeltette a szobalánnyal, és kíváncsian szemügyre vette. Egyszarvút ábrázoló aranyamulett volt, egészen olyan, mint az övé, csak valamivel nagyobb és finomabban megmunkált. Felhőcske a tenyerébe vette, s elgondolkodva szemlélgette.

– Különösen, honnan került ez ide? Soha nem láttam senkin itt a házban.

Ezek a gondolatok foglalkoztatták még, amikor Pao-jü felbukkant.

– No, hát mit álldogáltok itt a tűző napon? Miért nem jöttök be Gyöngyszemet köszönteni? – kérdezte.

– Éppen őhöz ígyekezünk – felelte Felhőcske, s gyorsan elrejtette, amit talált. Hármában léptek be a Begónia Udvarba. Gyöngyszem a ház bejárata előtt ült egy árnyékos szögletben a lépcsőfokokon, a kökorlátnak támaszkodva, s legyezgetéssel hűsítgette magát. Felkelt, elébe ment Felhőcskének és szobalányának, s kézen fogva vezette be őket a házba.

– Régóta várok már rád. Mutatnom kell neked valami finomat – mondta unokanővérének Pao-jü, s a zsebeiben kezdett kotorászni.

– Te tetted el valahová? – fordult hosszú keresgélés után Gyöngyszemhez.

– Mire gondolsz? – kérdezte Gyöngyszem.

– Az arany egyszarvú amulettre, amelyet nemrégiben kaptam ajándékba.

– Hiszen mindig magadnál hordtad. Fogalmam sincs, hova lett.

– Akkor valahol kint kellett elvesztenem. Gyere, segíts megkeresni!

Ki akart rohanni a parkba, Felhőcske visszatartotta, s mosolyogva mutatta neki, amit talált.

– Ez az?

Pao-jü boldogan kapott utána.

– Megtaláltad!

– Ejnye, hát hogy lehet valaki ilyen könnyelmű! Ezúttal szerencsére csak valami semmiség volt. Ha azonban legközelebb a pecsétedet veszítenéd el, abból csinos kis baj kerekedhetnék.

– Ó, a pecsétem elvesztésével nem nagyon törődnek. Ez a darabka azonban, melyet semmiségnek nevezel, pótolhatatlan számomra, elvesztése a haláloamat jelentené.

Elpirulva hajolt Felhőcske a teáscsésze fölé, melyet Gyöngyszem töltött neki tele. Aztán más tárgyakra terelődött a beszélgetés. Vidám beszélgetésük közben egyszerre csak megjelent Cseng úr egyik szobalánya, és a következőket jelentette:

– Látogatóba jött Jü-cun úr a Viruló Siker Utcájából. Az öreg parancsoló kéreti a fiatalurat, fáradjon át a vendég üdvözlésére.

Pao-jü jókedve egy csapásra odalett.

– Nem elegendő, ha az öregúr fogadja őt? Minek kellek én oda? – morogta rosszkedvűen, miközben, vonakodva bár, hozzálátott, hogy átöltözzék a vendégfogadáshoz.

– Hogyan is habozhatsz, ha egyszer az öregúr hívat! – biztatta Felhőcske Pao-jüt, meglegyintve őt a legyezőjével.

– Ó, nem az öregúr akar engem látni, hanem az a Jü-cun úr maga.

– Annál hizelgőbb reád, ha egy ilyen nagy tekintélyű úr érdeklődik utánad. Bizonyára támogatni akar. Ez számodra csak előnyös lehet.

– Ugyan! Mit érdekel engem az ilyen támogatás, és az ilyen nagy tekintélyű urakkal való érintkezés? Én az átlaghoz tartozom, s nem akarok egyebet, mint hogy ember legyek az emberek között.

– Javíthatatlan vagy! Elvégre is egyre idősebb leszel. Nincs benned semmi igyekezet, a jövődre egyáltalán nem is gondolsz? Ha államvizsgáidat le akarod tenni, idejében keresned kell az érintkezést komoly emberekkel és leendő miniszterekkel. A velük való társalgás számodra hasznos, barátságuk pártfogást biztosít a későbbiek során. Az, hogy örökösen csak lányokkal érintkezel, nem visz téged előre!

– Kisasszony, szíveskedjél unokanővéreid szobáiba átfáradni!

Nem szeretném, ha komoly személyiséged megbántva érezné magát, amiért az én méltatlan helyiségeimben kell tartózkodnia! – mondta Pao-jü megváltozott, rideg hangon. Gyöngyszem titokban odaintett Felhöcskének.

– Nem szereti, ha az ember ezt a témát pengeti – mondta neki halkan. – A legutóbb egyszerűen elfutott, amikor Pao-csaj kisasszony erről kezdett beszélni. Szerencsére Pao-csaj kisasszony volt az, s ő ezt nem vette tőle különösebben rossz néven. Ha Kék Drágakő kisasszony lett volna, ó, akkor lett volna csak szép jelenet belőle! A kisasszony rá se nézett volna többé, amíg a fiatalúr minden módon be nem ismeri a hibáját, és bocsánatot nem kér tőle.

– Ő persze képtelen is lenne ilyen ízléstelenségre, különben már régen szakítottam volna vele – vetette közbe nyomatékkal Pao-jü.

Kék Drágakő történetesen tanúja volt e legutóbbi kijelentésének. Tudta ugyanis, hogy Felhöcske a Begónia Udvarba indult, s feltételezte, hogy Pao-jü meg fogja mutatni neki az egyszerű amulettet, amely a Felhöcskéhez hasonló, és mint szokta, mindenféle kedveskedő célzást fog fűzni hozzá, ezért hát titokban odalopakodott, hogy hallgatózzék egy kicsit az ablak alatt. Éppen idejében jött ahhoz, hogy hallja, amint Felhöcske a komoly emberekkel való előnyös érintkezést ajánlotta figyelmébe. Amikor aztán Pao-jü ilyen nyomatékkal jelentette ki, hogy ő, Kék Drágakő, ilyen ízléstelenségre nem képes, akkor egyszerre négy érzés is megrohanta: öröm, ijedtség, fájdalom és szánalom. Örült, hogy Pao-jü szerelmében és nemeslelkűségében nem csalatkozott. Megijedt attól, milyen nyíltan elárulta Pao-jü azt a vonzalmat, amely hozzá, Kék Drágakőhöz fűzi. Fájdalommal gondolt arra, hogy szülei halála után olyan egyedül maradt az emberek között, és szívének titkait senkire sem bízhatja rá. És szánnia is kellett magát, sóhajtozva, mert ifjúságát betegség marcangolta, amely akkor sem engedne neki hosszú várakozási időt, ha választottja szerelmében mégoly biztos lenne is. Elborította a gyász, mert szorongó sejtéssel arra gondolt, hogy meg kell halnia, mielőtt még vágyai teljesedését megélhetné. Szemét ellepte a könny, s lassan lépkedve továbbhaladt útján.

Pao-jü időközben elkészült az öltözködéssel. Amikor most ki-

lépett a parkba, Kék Drágakővel találkozott. Arcán könnyek nyomát fedezte fel.

– Merre tartasz, mej-mej? Sírtál? Bántott valaki? – kérdezte gyöngéden. Kék Drágakő mosolyt erőltetett magára.

– Sírtam? Nem tudok róla.

– De hiszen látom a könnyek nyomát!

Felemelte a kezét, s megpróbált a lány arcán néhány nedves helyet szárazra törölni. Kék Drágakő két lépést hátrált.

– Ne fáradj! Bizonyára megint kész vagy meghalni is, nem? – kérdezte gúnyosan.

– Miért ne?

– Felőlem. De hát nem fájna a búcsú egy bizonyos aranyozott egyszarvú amulettől?

– Mit akarsz ezzel mondani? Ki akarsz megint hozni a sodromból? – tört ki hevesen Pao-jü.

Kék Drágakő belátta, hogy megbántotta.

– Csak a szám járt – adta meg magát gyorsan. – De hát ne izgasd fel magad mindjárt annyira. Hiszen a haragtól egészen kidagadnak az erek a homlokodon. És mennyire izzadsz!

Szorosan melléje lépett, és zsebkendőjével letörölte Pao-jü arcáról az izzadtságot. A fiú némán tűrte, és sokáig merően nézett rá.

– Légy egészen nyugodt! – mondta aztán végre.

– Nyugodt? Mi felől?

Pao-jü mélyet sóhajtott.

– Csak teszed magadat, hogy valóban nem értesz? Annyira csalódtam volna mind ez ideig benned, hogy valóban nem tudod kitalálni legbelsőbb gondolataimat? Akkor persze nem csodálkozhatom többé mindennapos félreértéseinken.

– Tényleg nem tudom, mit jelentsen az, hogy legyen nyugodt.

– Édes mej-mej, kérlek, ne tettesd magadat! Tudod te azt. Csak a betegségedet teszed még komolyabbá az állandó és felesleges nyugtalankodással, amelyet magadnak okozol. És ez mégis csak kár.

A betegségére való utalás villámcsapásként érte Kék Drágakőt. Milyen pontosan megérezte Pao-jü, hogy mi volt, ami őt az imént szorongó aggodalommal töltötte el! Annyi sok minden nyomta a szívét, amit ezzel kapcsolatban mondani akart neki.

De egy hang se jött ki a torkán. A könnyek a szemébe szöktek, s csak egy kis fojtott sóhajtás szakadt fel belőle: – Ó! – azután elfordult, s otthagya Pao-jüt. De a fiú utána futott, és megfogta a kezét.

– Édes mej-mej, maradj még egy kicsit! Mondanom kell neked még valamit.

– Tudok én mindent – mondta Kék Drágakő halkán, kiszabadította magát és továbbfutott.

Pao-jü megállt, s mintegy révületben, magában beszélve folytatta, amit mondani akart.

– Édes mej-mej, eddig nem mertem neked megmondani, mi az, ami a szívem legmélyéig felkavar, ma azonban már érzem magamban a bátorságot hozzá, még ha halálommal fizetnék is vakmerőségemért. Tudd meg hát, hogy én is beteg vagyok, temiattad vagyok beteg, s nem is akarok meggyógyulni, amíg te meg nem gyógyulsz. Ébren és álmomban egyre csak rád gondolok...

– Csak nem keritettek a gonosz szellemek egészen a hatalmukba? Siess, uram! Várnak rád! – tépte ki elragadottságából Gyöngyszem hangja. Gyöngyszem utánaszaladt, hogy odaadja neki otthon felejtett legyezőjét, s már jó ideje egyre növekvő csodálkozással hallgatta, mit beszél magában. Elrévültségében Pao-jü észre sem vette, hogy Gyöngyszem ott van a közelében.

– Ó, hát te vagy az! – nyögte ki aztán, ijedten rezzenve össze, majd kivette a kezéből a legyezőt és elsietett.

Gyöngyszem elgondolkozva nézett utána. Világos volt előtte, hogy a vallomás, amelyet az imént végighallgatott, csak Kék Drágakőre vonatkozhatott. S mi lesz akkor majd vele, Gyöngyszemmel? Mialatt így mélyen elgondolkozva állt ott, Pao-csaj jött arra az úton.

– Hova igyekszik Pao-jü fivér? – kiáltotta oda a szobalánynak. – Láttam, amint díszbe öltözve és nagy léptekkel sietett a park kijárata felé.

– Az öreg parancsoló hívatta.

– Ó, jaj, megint valami atyai intelem lesz belőle. Szegény fiú!

– Nem, nem arról van szó. Egy vendéget kell üdvözölnie.

– Felhőcske benn van?

– Benn.

– Mit csinál?

– Ó, csak beszélgettünk egy kicsit.

– Sajnálom a szegény teremtetést. Odahaza náluk nem jól állnak a dolgok. Bevallotta nekem, hogy gyakran késő éjszakáig görnyed a kézimunkája felett.

– Ó, ez igazán szomorú. S én ostoba, éppen egy pár új, saját kezűleg himzett papucsot akartam kérni tőle. Csodálkozom is már, hogy a legutóbb egy kézimunkát, egy pillangós himzésű terítőt, melyet ajándékba kértem tőle, félig kész állapotban küldött el. Majd ha legközelebb látogatóba jön, befejezi, mentegetőzött üzenetében. Ilyen körülmények között persze nem lehet tőle tovább is kézimunkákat kívánni. Kár, akkor le kell mondanom a papucsaimról.

– Nem baj, majd csinálók én neked egy párat.

– Ó, pompás, akkor ma este elvinném neked az anyagot.

Amíg így beszélgettek, izgatott állapotban, lihegve futott arra egy szobaasszony, s odakiáltott nekik:

– Tudjátok már? – Aranypánt a kútba fojtotta magát.

– De hát miért? – kérdezte Gyöngyszem megdöbbenve.

– A minap Cseng taj-taj, nem tudni miért, elbocsátotta szolgálatából és hazaküldte. Nem tudott ebbe belenyugodni, s odahaza egész nap csak ült és bögött. Majd egyszerre csak eltűnt. Végre aztán vízmerés közben ráakadtak holttestére a kútban. Megpróbálták életre kelteni, de már késő volt.

– Vajon miért lett öngyilkos? Különös dolog! – vélte elgondolkozva Pao-csaj, miközben Gyöngyszem némán rázta a fejét és sírt. Pao-csaj nyomban Cseng nénihez indult, hogy közelebbi értesülést szerezzen. A taj-tajt egyedül, könnyben ázva találta. Némán ült oda mellé.

– Honnan jössz? – kérdezte Cseng asszony.

– A parkból.

– Találkoztál Pao-jü fivéreddel?

– Igen, távolról. Látogatóöltözetben volt és sietett.

– Tudod-e már, hogy Aranypánt a kútba fulladt? – folytatta mélyet sóhajtvá Cseng asszony.

– Hallottam. De tulajdonképpen miért is tette?

– Legutóbb eltört valamit a szobámban. Haragomban elküldtem a háztól. Néhány nap múlva vissza akartam venni. Ki gondolta volna, hogy ennyire a szívére veszi, és mindjárt a kútba

ugrik miatta? Magamonkívül vagyok, s a leghevesebb szemrehányásokat teszem magamnak.

– Szemrehányásokat nem kell tenned magadnak, kedves nénem – vigasztalta őt Pao-csaj. – Hiszen te mindig olyan jó voltál hozzá! Az életet biztosan nem emiatt dobta el magától. Azt hiszem, inkább vigyázatlanságból esett a kútba. Ha azonban mégis ilyen semmiségért tette, akkor olyan ostobaságot csinált, hogy igazán nem érdemel sajnálatot.

– Ám legyen, ahogy gondolod. Mindegy, halála nagyon közelről érint.

– Ne vedd annyira szívedre! Ajándékozz a hozzátartozóinak egy kis pénzt vigasztalásul. Akkor megtetted, amivel tartozol, s amint az úrnő és szolgálja közt illik!

– Küldtem már a családjának ötven taelt. Még egy szép új halotti ruhát is akartam ajándékozni, s már arra gondoltam, hogy a lányom ruhatárából veszek ki valamit. De valamennyi ruhája volt már rajta, és használt ruhát tenni egy halott koporsójába ellenkezik a vallási szokásokkal. Nem marad más hátra, mint hogy egy szabót hívassak ide.

– Minek annyit teketőriázni? Igazán megteszi a pénz is, amit küldtél.

– Nem, a halott igazán közel állt a szívemhez, szinte úgy érzem, mintha a leányom lett volna – mondta Cseng asszony, s újra sírni kezdett.

– Akkor majd kisegítelek én a magam ruhatárából. Tudok nélkülözni két olyan ruhát, melyet alig viseltem még. Legyenek a halotté. Körülbelül olyan magas volt, mint én, többször viselte is az én elhordott ruháimat.

– Igazán kedves tőled. De hát valóban nem félsz? Hiszen azt mondod, hogy mind a két ruha volt már rajtad.

– Ó, az ilyen babonás előírásokon én túlteszem magamat! – felelte vidáman Pao-csaj, majd felugrott és kisietett. Amikor később visszatért a két ruhával, melyet a halottnak kiszemelt, Pao-jüt a szobában találta. Úgy látszott, mintha sírt volna. Beléptekor anyja és fia abbahagyták a beszélgetést. Pao-csajnak hét-nyolc tizedrészben megvolt erről a maga véleménye, de úgy tett, mintha semmit sem vett volna észre, s némán adta át két ruháját, melyet Cseng asszony később a halott leány anyjának adott.

Az elfajzott sarj az atyai botbüntetés kínját szenved

Cseng asszony tehát Aranypánt édesanyját két gyászruhával ajándékozta meg, néhány csatot és gyűrűt is tett még hozzá, s egy pár szerzetest is küldött a házába, hogy Cseng asszony költésére elvégezzék a gyászszertartást az elhunyt felett.

Aranypánt önként vállalt halála hírére Pao-jü úgy érezte, hogy a fájdalom mind az őt zsigerét szétmarcangolja. Anyja komoly korholását is végig kellett hallgatnia. Amikor aztán Pao-csaj is odajött, sietve eltávozott, s egy ideig céltalanul és feldúlt lélekkel bolyongott szülői lakóterületén. Akkor így bandukolt, sóhajtozva, gondolatokba merülve, tekintetét a földre szegezve és kezét hátrátéve, anélkül hogy útjára és környezetére ügyet vetett volna, a sors úgy hozta magával, hogy a fogadócsarnok előtti szellemfal közelében atyjába botlott. Ijedten húzódott félre, egy lépést oldalt téve, s alázatosan várakozó testtartással akarta bevárni, míg atyja elvonul előtte.

– Mi van veled tulajdonképpen? – kérdezte tőle Cseng úr szigorú hangon. – Az előbb, amikor Jü-cun úr akart téged látni, fél napig váráttál magadra. Amikor aztán végre megjelentél, tompán és közönyösen ültél ott, s ki se nyitottad a szádat. Láttam én rajtad jól, hogy romlott gondolataid valahol egészen más hol járnak. Most pedig ilyen gyászos ábrázattal kódorogsz itt fel és alá. Mit jelentsen ez?

Pao-jü egyébként nem szokott zavarba jönni, ha valami megfelelő kibúvót kellett találnia. Ezúttal azonban semmi sem jutott az eszébe. Szegény Aranypánt sorsa annyira szíven ütötte, hogy minden mindegy volt neki. Legszívesebben követte volna a lányt a halálba. Cseng urat felbosszantotta Pao-jü hallgatása és zavart viselkedése, s már éppen rá akart támadni mérgesen, amikor egy szolga jelent meg, s jelentette, hogy Csung-sun császári herceg küldötte kíván urával beszélni.

– Vezesd a fogadócsarnokba! – parancsolta szolgájának, miközben meghökkenve tette fel magának a kérdést, vajon milyen okból küldött hozzá a császári herceg, akivel ő úgyszólván sem-

miféle kapcsolatban nem állott. Faképnél hagyta Pao-jüt, s el-
sietett, hogy üdvözölje látogatóját. A küldött Csung-sun császári
palotaintendánsa volt.

– Császári hercegi parancsolóm megbízásából jövök – kezdte
az intendáns igen kimért hangon. – A császári herceg uraságod
szíves beavatkozását kéri egy olyan ügyben, amelynek elinté-
zése az ő számára rendkívül fontos.

Cseng úr udvariasan felállt.

– Szabad-e kérnem, hogy a császári herceg utasítását velem
közölni szíveskedjél? Nem fogom elmulasztani, hogy ...

– Parancsolóm már néhány napja hiányol egy Csi nevű fiatal
komédiást, fiatal hősök alakítóját, akit igen nagyra becsül. Hiá-
bavalónak bizonyult minden igyekezetünk, hogy hollétét felku-
tassuk. Tíz olyan ház közül, amelyben a császári herceg a szí-
nészt kerestette, nyolcban is azt az egybehangzó tájékoztatást
kapta, hogy az ifjú Csi újabban vaskos barátságot kötött urasá-
godnak azzal a tiszteletreméltó fiával, aki kövel a szájában szü-
letett. Minthogy nagy tekintélyű házadban minden további nél-
kül betolakodni nem óhajtottam, előbb csupán jelentést tettem
erről a császári hercegnek. A császári herceg kijelentette, hogy
bármelyik másik színésztől szívesen lemondana fiad javára. De
az ifjú Csi személye, akivel minden tekintetben igen jól megér-
tik egymást, különösen fontos a számára, s éppen ő az, akit sem-
miképp sem tudna nélkülözni. Császári hercegem arra kér hát
téged, udvariasan és nyomatékkal, hass oda fiadnál, hogy adja
ki az ifjú Csit. Császári hercegi parancsolómnak rendkívüli mér-
tékben megnyugvására szolgálna, engem pedig megkímélne attól
a kínos kötelességtől, hogy a továbbiakban ilyen értelmű sür-
gető lépéseket tegyek, ha e kérésnek eleget tenni kegyeskednél –
fejezte be mondanivalóját az intendáns, udvariasan meghajolva.

Cseng úr haladéktalanul Pao-jü után küldött.

– Átkozott semmirekellő! – támadt a gyanútlanul belépőre. –
Nem elég, hogy idehaza lusta vagy, és nem tanulsz semmit?
Még a házon kívül is olyasmiket kell művelned, amelyek lát-
tán az ég is felháborodik? Mit jut eszedbe, elcsábítani ezt a fiatal
Csit, s elvonni őt fenséges urától és pártfogójától, Csung-sun
császári hercegtől? Most aztán itt van a szerencsétlenség, s szé-
gyenteljes tetteidért kell bűnhődnöm!

– De hiszen én minderről mit sem tudok! Nem is ismerem ezt a Csit – bizonygatta Pao-jü ijedten.

– Fiatalúr, ne tettesd magad! – jegyezte meg fagyos mosollyal az intendáns. – Ha nem itt magadnál rejtegeted őt, akkor legalább tudni fogod, hol tartózkodik. Mindnyájunk számára jobb volna, ha nem titkolóznál többé.

– Valóban nem tudok semmiről – ismételte Pao-jü. – Tévesen vádoltok meg.

– Persze, persze. De szabadna akkor talán megkérdezni, hogyan került az övedre, fiatalúr, az ifjú Csi piros selyemkendője?

Pao-jünek zúgni kezdett a füle. Erre a bizonyítékra persze nem gondolt. Ha az intendáns ilyen intimitásokról is tud, akkor persze már nincs értelme a tagadásnak.

– Nagy jó uram, ha ilyen apróságokról is értesülve vagy, úgy valóban csodálom, hogy nem értesültél az ifjú Csi legutóbbi lakásváltoztatásáról – mondta, amennyire csak tudta, elfogódottság nélkül. – Értesüléseim szerint a keleti külvárosban, a városfaltól húsz li távolságban telepedett le. „Piros szantálfapart” vagy valami ilyesmi annak a környéknek a neve, állítólag ott vásárolt magának házat és egy darab földet.

Az intendáns arca felderült.

– Akkor nem vesztegetem az időt, s nyomban a helyszínre megyek, hogy ott bizonyosodjam meg a dologról. Ha közlésed megfelel a valóságnak, akkor megbízatásomnak eleget is tettem. Az ellenkező esetben, sajnos, kénytelen lennék még egyszer fásztani téged.

Így szólván, elkészönt. Cseng úr a kapuig kísérté ki, de előbb még szigorú hangon parancsolta meg a fiának:

– El ne monzdulj erről a helyről! Utána még kérdezek tőled valamit.

A kapunál Cseng úr a fattyúval, Csia Huannal találkozott, aki néhány szolgál kíséretében nagy sebbel-lobbal sietett feléje.

– Hé, te! Honnan jössz? És miért olyan sietve? Úgy futsz, mint egy megriadt ló! – kiáltotta oda neki Cseng úr.

– Egyenesen a kúttól jövök, amelybe az a szegény szobalányunk belefulladt. Láttam a holttestet. Az a dagadt fej, azok a felpuffadt végtagok! Ju! Szörnyű látvány volt. Futottam, ahogy

csak tudtam, hogy mielőbb elkerüljek onnan – mondta a fattyú, megborzongva az iszonyattól.

– Micsoda? Egy szobalány vízbe fojtotta magát? Hát ez halálatlan! – kiáltott fel megdöbbenve Cseng úr. – Az én házamban a személyzettel mindig igazságosan és barátságosan bántak. Hercegi őseim ideje óta ilyesmi még nem fordult elő nálunk. Bizonyára az udvarmesterek éltek vissza távollétemben a hatalmukkal. De hát mindennel csak nem törődhetek? Semmiképp sem szabad azonban, hogy ennek a sajnálatos esetnek a városban is híre kéljen. A házam hírneve és becsülete forog kockán! Most pedig mesélj! Mit tudsz az esetről? – fordult Csia Huanhoz.

A fattyú térdre esett.

– Ne izgasd fel magad, atyám! A taj-tajon és legközelebbi környezetén kívül még senki sem tud a dologról – kezdte. – Amint nekem a taj-taj mesélte...

Elakadt és félénken pillantott körül. A körülálló szolgák értettek ebből, s mindkét oldalon meghatározott távolságra húzódtak vissza.

– Nemrégiben Pao-jü fivérem megkísérelte Aranypántot elcsábitani, amíg a taj-taj aludt – folytatta suttogó hangon. – Büntetésből a taj-taj Aranypántot megütötte, és elbocsátotta a háztól. Efölötti bánatában fojtotta vízbe magát.

Szavai Cseng úr arcán hirtelen színváltozást okoztak. Arcának bőre sárgás színben játszott, mint az aranyfüst.

– Fel! Ragadjátok meg azt a fickót! – ripakodott a szolgálaira, s a könyvtárba rohant. Ott a ház különböző hívei várakoztak rá.

– Ha most valamelyikötöknek megint eszébe jutna a lelkemre beszélni, és engem arra buzdítani, hogy elnéző legyek, akkor majd egyenként tépdeselem ki azokat az utolsó hajszálaimat, amelyeket a bánat és bosszúság még meghagyott nekem, hivatali sapkámat, övemét és minden tulajdonomat ennek a kitűnő úrnak, a fiamnak engedem át, én pedig kolostorba vonulok! – ordított rájuk. – Akkor legalább nyugtom lesz, és nem kell továbbra is szégyenkeznem őseim előtt e sikertelen sarjam miatt!

A ház hívei előtt világos volt, hogy dühkitörése Pao-jüre vonatkozott, ijedtükben a nyelvüket is kilégtették, s tanácsosnak vélték mielőbb odábbállni. Cseng úr nyögve és fújtatva roskadt egy karszékbe.

– Hozzátok elém azt a fickót! Kötözzétek meg! Ide a nehéz botot! Zárjátok be az ajtókat! És halálbüntetés terhe mellett meg ne kísérelje valaki, hogy az asszonyokhoz szaladjon, és elfecseggje, mi folyik itt! – adta ki gyors egymásutánban a különböző parancsokat. Engedelmesen indult útnak néhány szolga, hogy Pao-jüt odahurcolja.

Pao-jü jól tudta már az előbb is, hogy veszély fenyegeti, amikor azt az āpai utasítást kapta, hogy el ne mozduljon onnan. Azt persze nem sejtette, hogy a fattyú árulkodása következtében helyzete még jelentősen rosszabbodott is. Kínzó bizonytalanságtól gyötörve, nyugtalanul sétált a nagy csarnokban fel és alá. Ha legalább az anyját vagy a nagyanyját értesíthetné! De a személyzetből senki sem jött most olyan közel, hogy odakiálthatott volna neki. Szolgája, Ming-jen, sem volt most sehol sem. Végre egy öreg szobaasszonyt pillantott meg, aki az udvaron haladt át. Úgy érezte magát, mintha drága kincsre bukkant volna. Sietve osont ki hozzá és megállította.

– Gyorsan fuss a taj-tajhoz és az öreg taj-tajhoz, s jelentsd nekik, hogy az öreg parancsoló agyon akar veretni! De szedd a lábad! A legnagyobb veszélyben forgok! – mondta neki.

Balszerencséjére az öreg szobaasszony nagyot hallott, s csak egy töredékét értette annak a szóáradatnak, ami Pao-jüből nagy riadtságában így bugyborékkolt elő. És rosszul értette még ezt a töredéket is. *Jao csin* helyett, ami „legnagyobb veszély”-t jelent, *tiao csing*-et értett, aminek jelentése „a kútba ugrott”.

– Hagyd, hogy ugorjon! Emiatt igazán nem kellene gondokat okoznod magadnak, fiatalúr! – vigyorgott az öregasszony. Pao-jü megértette, hogy sükettel van dolga, és kétségbe volt esve.

– Fuss és hívd ide a szolgálmat! – ordított reá.

– Mit izgatod fel magad? A halott családja csinos bánatpénzt kapott, s ezzel a dolog el van intézve – hangzott a bárgyú válasz. Pao-jüt tomboló düh fogta el. Tehetetlenségében toporzékkolt, s két kezével a levegőbe markolt, mintha valami láthatatlan fogódzót keresne, amelyben megkapaszkodhatnék. De ez az izgalom mit sem segített rajta. A távolban már feltűntek apja szolgálai. Sietve vissza kellett tértie a csarnokba. A szolgák közrefogták, s Cseng úr könyvtárába vitték. Apjának eltorzult arca s vö-

rös szemhéjai alatt azok a vérben forgó szemek vészjósló előjelek voltak. Cseng úr nem szakított magának időt arra, hogy hosszadalmas kihallgatásba bocsátkozzék. Mindössze arra szorítkozott, hogy fiát három haragosan odavetett szóval köszöntse: Léha! Csavargó! Nőcsábász! – aztán felhangzott kurta szavú parancsa: – Pecket a szájába! Agyonverni!

S már oda is csatolták egy padra, s meg is kezdődött a botozás a nehéz bambuszbottal. De Cseng úrnak úgy tűnt fel, hogy a szolgák a botot nagyon is gyenge kézzel forgatják. Dühöngve dobbantott a lábával, kiragadta a botot egy szolga kezéből, és saját kezüleg látott hozzá, hogy atyai haragjának áldozatára teljes erejéből csapásokat mérjen, mindaddig, amíg csak ki nem fulladt, és képtelenné nem vált tovább ütni.

Ilyen bánásmódban az elkényeztetett Pao-jünek soha életében nem volt része. Fájdalmában eleinte ordított, de ahogy gyengébb lett a lélegzete, az ordítás hamarosan bágyadt hörgésbe ment át, s aztán már egy hang sem jött ki a torkán. Elvesztette az eszméletét. Hiába szólaltak fel érdekében, részvéttől eltelve, a szolgák meg a háznak néhány híve is, akik még ott maradtak, Cseng úr nem engedte meglágyítani a szívét.

– Kérdezzétek meg tőle, mi mindent művelt, s aztán ítéljete magatok, bánhatok-e szelíden vele – ordította magából kikelve. – Korábban nagyon is gyakran rá tudtatok venni, hogy szelíd és elnéző legyek. Most aztán láthatjátok, hova vezetett ez. Ha ezúttal is futni engedem, legközelebb saját apjának gyilkosa lesz.

A körülállók megdöbbenve hallgattak, s titkon üzenetet küldtek a nők lakosztályaiba. Hamarosan megjelent a színen Cseng asszony. A riasztó hír hallatára a legnagyobb sietséggel indult útnak, s csak egyetlen szobalány kísérte. Amikor beállított, Cseng úr éppen nekilátott, hogy a rövid pihenőre félbeszakított eljárást folytassa. Megjelenése olaj volt a tűzre. Csapásai, ha lehet, még sűrűbben és még nagyobb erővel zuhogtak, mint az előbb. A taj-taj rémülten próbált meg karjába kapaszkodni.

– Félre innét! – támadt rá ádáz dühvel a ház ura. – A mérték betelt. Ma meg kell hálnia!

– Ám haljon meg! De hát az öreg taj-tajra nem gondolsz? A hőség miatt amúgy sem érzi jól magát. Unokája halála teljesen össze fogja törni,

– Ne fáraszd magad! Eléggé megfeledeztem a kötelességemről már akkor is, amikor ezt az elfajzott ivadékot nemzettem és felneveltem. Korábban, sajnos, mindig engedtem rábeszéléseteknek, s mindig elengedtem neki a megérdemelt büntetést. De ebből elegendő volt! Jobb, ha kileheli kutyailelkét, mint ha később még több bajt okoz.

Ezekkel a szavakkal újra az úgyszólván élettelenül heverő testre rontott, s annak a kötélnek szabad végével kezdte verni, amellyel a padlóhoz kötözték. Hangos kiáltással kapaszkodott a karjába Cseng asszony.

– Ha már mindenáron meg akarod ölni, fogd a kötelet, s verj agyon előbb engem! Ötven felett járok, s ő az egyetlen fiam! Más fiúra már nem számíthatok! Hadd haljak meg vele együtt, hogy az Árnyak Birodalmában támaszra lelhessek benne!

S zokogva vetette magát Pao-jü testére. Cseng úr sóhajtvá roskadt karszékébe, s eltakarta a szemét, hogy el ne árulja meg hatottságát. Az édesanya pedig, miközben fiának testét átkarolva tartotta, rémülten vette észre, hogy annak zöld selyem alsóruháját teljesen átítatta a ragadós, alvadt vér. Előhúzta zsebkenőjét, s szelíd kézzel törölte végig a véres csikokat, melyek combját és ülepét keresztül-kasul borították. Közben Csia Csura, korán elhalt elsőszülöttjére kellett emlékeznie, s jajongva kiáltott fel:

– Fiam, Csia Csu, száz más fiút is odaadnék, ha még életben volnál! Mért hagytál el engem?

Közben a történetek híre a többi női lakosztályban is elterjedt, s most aztán egyik a másik után sietett oda: Csu özvegye, Főnix asszony és a három Tavasz-lány. Elhunyt férje említésekor persze Csu özvegye nem tudta magát tovább türtőztetni, s maga is hangos jajgatásba kezdett. Ez a kettős asszonyi jajszó Cseng úr számára mégiscsak sok volt, ő is heves zokogásba tört ki. S miközben így egyszerre három helyen is omlottak a könnyek, megjelent egy szolgáló, jelentvén:

– Az öreg taj-taj jön.

Odakünn sok ember lépteinek zaja hallatszott, majd a nyitott ablakon át az öreg taj-taj hangját lehetett hallani:

– Ölné meg előbb engem, aztán a fiút, az legalább tiszta munka volna!

Cseng úr megdöbbenve lépett ki, hogy a küszöb előtt fogadja az öreg hölgyet, aki két leányára támaszkodva s egy sereg szoba-asszony kíséretében érkezett meg, lélekszakadva és fáradtan lihegve.

– Mi készíti anyámat arra, hogy ilyen hőségben a szabadba lépjen? Miért nem rendeli magához a fiát, ha valamit mondani akar neki? – mondta Cseng úr, illő meghajlás után. Az öreg tajtaj megállt, lélegzetet vett, s aztán kimerülten mondta:

– Igen, lenne mit mondanom. Minthogy azonban a sors megtagadta tőlem, hogy legyen egy jó fiam, igazán nem tudom, kinek mondjam el, amit akarok.

Cseng úr gyorsan térdre esett előtte.

– Szemrehányásod felkavar, anyám. Tulajdonképpen nem történt egyéb, mint hogy megleckéztettem a fiamat. Tartoztam ezzel dicsőséges őseink tekintélyének.

– Úgy? Agyonverni, ezt te megleckéztetésnek nevezed? Részesített-e téged valaha is ilyen leckéztetésben az apád?

Nem tudott tovább beszélni, sírni kezdett.

– Anyám, ne vedd túlságosan a szívedre. Belátom, haragomban elragadtattam magamat. A jövőben nem fogom többet megverni – igyekezett Cseng úr az anyját megnyugtatni. Az anyahercegnő szárazon felnevetett.

– Ó, kérlek, énmiattam igazán ne tégy magadon erőszakot. Hiszen a te fiad. Csak bántalmazd, amennyit akarsz. Tőlünk, asszonyoktól persze nem veheted rossz néven, ha ilyen körülmények közt helyesebbnek fogjuk látni, ha a házat elhagyjuk. Ez már csak a béke kedvéért is helyesebb lesz.

S parancsot adott kíséretének, hogy készítsék elő a nagy gyaloghintót.

– A taj-tajjal és unokámmal együtt azonnal a déli fővárosba akarok utazni – jelentette ki kurtán és határozottan.

– De anyám, csak nem fogod ezt tenni! Azt sem tudom, hová legyek a megdöbbenéstől! – kiáltott Cseng úr.

– Márpedig jobb lesz, ha megyek, akkor neked is meglesz a nyugalmad, s nem kell túrnöd, hogy bárki is belebeszéljen a dolgaiddba – tartott ki elhatározása mellett az anyahercegnő, s újra kiadta kíséretének a parancsot, hogy gyorsan pakoljanak be, és készítsék elő a kocsit meg a gyaloghintókat. Cseng úr

kétségbeesetten verte a homlokát a földre, s elismerte bűnét. Az anyahercegnő azonban nem törődött vele. Egész figyelmét siralmasan összevert unokájára fordította, s újból heves zokogásban tört ki. Cseng asszony és Főnix asszony együttes erővel csillapították, míg végre lassacskán megnyugodott. Most aztán néhány szobalány és szobaasszony Pao-jüt igyekezett lábára állítani.

– Ostoba teremtések, méltóztassatok a szemeteket kinyitni! – szidta őket Főnix asszony. – Hát nem látjátok, hogy ilyen állapotban nem tud járni? Gyorsan egy hordágyat!

A hordágyon aztán Pao-jüt az anyahercegnő szobáiba vitték. Az őt kísérő asszonyok menetéhez csatlakozott Cseng úr is. Utközben végig kellett hallgatnia felesége szüntelen jajgatását, mely a lelkébe hasított, s haragjának maradék részét is elpárolgattatta. Belátta, hogy túlságosan messze ment, s újra azon igyekezett, hogy az anyahercegnőt megbékítse.

– Mielőtt ilyen csúful helybenhagytad, akkor gondoltál volna reám! Rossz fiú vagy. Mi dolgoz még itt? Nyilván gyönyörködni akarsz a halálában, nem? El innét! Látni sem tudlak! – kergette el magától.

Cseng úr meghökkenve oldalgott el onnét. Időközben odajött még Hszie néni, Pao-csaj, Lótusz, Kék Drágakő és Gyöngyszem is. Mind a bántalmazott körül tolongott, segítettek lemosni sebeit, s legyezőkkel enyhíteni égésüket. Gyöngyszem azonban mindenáron meg akarta tudni, mi volt a bántalmazás oka. Kiment s Pao-jü szolgáját, Ming-jent kezdte keresni.

– Miért nem értesítetted idejében a taj-tajt és az öreg taj-tajt? – kérdezte tőle szemrehányóan.

– Épp akkor nem voltam a kíséretében, s már csak akkor értesültem a dologról, amikor a botozás javában folyt – jelentette ki Ming-jen. – A fegyelmzésének egyébként két oka volt: az egyik az a história Csi színésszel, a másik pedig Aranypánt öngyilkossága.

– És honnan tudta ezt meg az öreg parancsoló?

– Hszie Pan féltékeny volt az ifjú Csire, s irigységből kibeszélte a városban a Pao-jü és Csi közötti viszony történetét. Az elharapózó tüzvész eljutott aztán az öreg parancsolóig is. Ami pedig Aranypánt ügyét illeti, arról valószínűleg a fattyú fecse-

gett. Legalábbis azt hallottam, hogy kevéssel a botozás előtt ösz-szefutott az öregúrral, s valamit titkon a fülébe súgott.

Gyöngyszem szívébe rejtette a hallottakat, s aztán visszatért ura fekhelyéhez, hogy hűségesen segítsen az ápolásában.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

A Derült Őszidő Remetelakában megalakul a Begónia Klub. A Szemek Gyönyörűségének Parkjában az öreg hercegnő vendégül látja vidéki sógorasszonyát

Pao-jünek vigasztalást nyújtott szenvedésében az a megható részvét, amelyet két unokanővére, Kék Drágakő és Pao-csaj tanúsított iránta. Pao-csaj valami erős gyógyhatású port hozott neki, amelyet Gyöngyszem borban feloldott, s úgy borogatta vele a sebes helyeket. Amikor pedig estefelé, csöndesen sírdogálva magában, szendergéséből felébredt, ágya szélén Kék Drágakő ült. Meg kellett ígérnie neki, hogy fel fog gyógyulni. A lány szívét sok minden nyomta még, amit el akart neki mondani, rövid együttlétüket azonban megzavarta Főnix asszony és Cseng asszony érkezése. Kék Drágakő sietve menekült előlük. Alig távozott el a lány, Pao-jü újra elbóbiskolt. Amikor újra felébredt, Gyöngyszem elébe tette azt a két üveg olajbogyó- és rózszaesszenciát, amelyet gondoskodó édesanyja hagyott neki hátra erősítőül. Pao-jünek pompásan ízlett a könnyű, illatos ital. Aztán Kék Drágakőre gondolt. Erősen vágyakozott utána, s feltétlenül látni akarta. Gyöngyszem jelenléte azonban zavarta volna. Mindenekelőtt Gyöngyszemet távolította el tehát, azzal az ürüggyel, hogy hozzon el neki egy bizonyos könyvet Pao-csajtól. Aztán behívta Tarka Felhő szobalányt.

– Eredj el Lin kisasszonyhoz, és nézd meg, mit csinál! – parancsolta neki. – Ha hogylétem felől érdeklődik, mondd meg neki, hogy már jól vagyok.

– De hát nem léphetek elébe így, minden ok nélkül – vetette ellene Tarka Felhő. – Semmi üzenetet nem kell átadnom?

– Nem gondolom.

– Akkor hát valami tárgyat hadd kérjek tőle, vagy hadd vigyek neki. Úgy mégis volna a dolognak valami formája.

Pao-jü elgondolkozott. Aztán két zsebkendő után nyúlt, mely kartávolságnyira hevert tőle, s odanyújtotta neki:

– Itt van. Vidd el neki ezt a két zsebkendőt a nevemben!

– Mit kezdjen a régi zsebkendőkkel? Meg fog haragudni, s azt gondolja majd, hogy gúnyt űzöl belőle – vélte Tarka Felhő.

– Ne félj te attól! Tudni fogja, mit gondoljon a dologról – nyugtatta meg Pao-jü mosolyogva.

Tarka Felhő fogta tehát a két zsebkendőt, s átszaladt a Bambusz Remetelakba. A házikó koromsötétben feküdt ott, lámpa nem világította meg. Tarka Felhőt a hálószobába irányították, ahol Kék Drágakő az ágyon hevert az estbe hajló alkonyi homályban.

– Ki az? – kérdezte a belépő leánytól.

– Én vagyok, Tarka Felhő.

– Mit akarsz?

– A kis parancsoló küldi neked általam ezt a két zsebkendőt.

„Mit kezdjek én ezzel?” – gondolta magában Kék Drágakő csalódottan.

– Tartsa meg őket magának, vagy ajándékozza másvalakinek

– mondta. – Nincs szükségem új díszkendőkre.

– Nem újak ezek, hanem használt, közönséges kendők.

Kék Drágakő ezen még inkább megütközött. Gondolkozott egy ideig, mi lehet az értelme ennek a különös ajándéknak.

Aztán egyszerre csak rájött.

– Jól van, hagyd csak itt – mondta gyorsan.

Tarka felhő letette a kendőket és elment. Amikor már kinn volt, Kék Drágakő lámpát gyújtatott, s tuskövön tusfestéket kevert magának, bemártotta az ecsetet, az egyszerű kendőkre két rögtönzött négysoros verset írt, melyekben félénkség és aggály nélkül juttatta kifejezésre magányos lánysága titkos vágyait.

A költés és írás titkos felbuzdulásában lázas izgalom vett erőt rajta. Arca égett, egész teste izzott. Felállott és a tükör elé lépett, felemelte a kartonfüggönyt, s megnézte magát a fényes tükörlapban. Megijedt arcának őszibarackszín virágaitól. Csak a betegsége volt ennek az oka? Visszafeküdt újra, kioltotta a lám-

pát, s miközben gondolatai görcsösen belekapaszkodtak a kezében levő két kendőbe, elaludt.

Másnap reggel Kék Drágakő, akit hajtott a vágy, már kora hajnalban felkerekedett, átment a Begónia Udvarba, s a bokrok és lombok fedezéke mögül messziről figyelte az ott uralkodó sürgés-forgást. Láta, amint a három Tavasz-lány és Csu özvegye látogatóba jön, majd később nagy kísérettel a taj-taj és az öreg taj-taj Főnix asszony karján, valamint Ső hercegnő és Hszie néni Pao-csaj nővérkével. S arra gondolt, milyen jó dolga is van ennek a Pao-jünek, akivel annyi hozzátartozója törődik, s szánnia kellett magát, apátlan-anyátlan, elhagyott árvaságában. Így állt ott hosszan, titkos mefigyelőhelyén, s leskelődött, míg csak szobalánya, Kakukk fel nem kutatta.

– Gyere, kisasszonykám, idd meg az orvosságodat, ne hagyd elhűlni – intette a szobalány.

– Ó, ráér az még. Végeredményben igazán mindegy neked, beveszem-e én az orvosságomat, vagy sem.

– De hát meg kell szabadulnod gonosz köhögésedtől! Bár az ötödik hónapban vagyunk, s a forró nyári időszak közepén, mégis óvakodnod kell attól, hogy megfázz. Így, ebben a hűvös hajnali időben nedves fűvön álldogálnod igazán meggondolatlanság. Gyere, dőlj le egy kicsit!

Kék Drágakő követte a tanácsát, noha vonakodva, s Kakukk szobalány karján, lassan sétálva visszatért a Bambusz Remetelakba. Ahogy átsétált az előkertben, ahol zöld mohával borított földön a bambuszfák lombzatának árnyéka hol sötétebb, hol sápadtabb árnyalatú zöldben játszott, akaratlanul is a „Nyugati szoba” című darabnak arra a helyére kellett gondolnia, amelyben egy eldugott helyecskéről esik szó, és annak harmat hintette, kékes mohájáról. Sőhajtva hasonlította össze magát a híres darab hősnőjével. „Igaz, hogy az is boldogtalan volt, mégis, legalább egy anya volt mellette, meg a kisöccse, nekem azonban, szerencsétlennek, se apám, se öcsém nincs” – gondolta magában elkecserevedve. Elmélkedéséből papagájának a verandán felharsanó ricsaja riasztotta fel. A kismadár sebes szárnycsapásokkal és vídám rikoltozással röppent a vállára.

– Te! – szólt rá Kék Drágakő. – Halálra ijeszted az embert, s az egész fejemet telehinted porral!

A papagáj tisztességtudóan visszaröpült a rúdjára, s így rikoltzott:

– Hókacsa, gyorsan fel a függönyt, itt a kisasszony!

Kék Drágakő megállt előtte, megkopogtatta a rúdját s megkérdezte:

– Hát enni és inni kaptál-e rendesen?

A papagáj mélyet sóhajtott, egészen úgy, mint ahogyan azt úrnőjétől elleste, majd hangosan és érthetően szavalta:

*Virágok sírját ásom, és kacagnak rajtam,
ki tudja, lesz-e sírásóm, ha majd meghaltam?*

Kakukk szobalány hangos nevetésre fakadt.

– Hallgasd csak, úrnőm, milyen pompásan megjegyezte a szavaidat! – kiáltotta.

Kék Drágakő levétette a madár játszóhelyéül szolgáló rudat, s a holdvilágos ablak elé akasztotta fel egy szögre. Aztán bement a szobába, bevette az orvosságát, s maga is a holdablakhoz telepedett. Ott üldögélt egy ideig, a hűsítő árnyakat bámulva, melyek a kinti bambuszágakról vetődtek be a szobába, a padlón és fonott bútorokon barnászöld foltokban rajzolódva ki, s átengedte magát tétlen ábrándozásának. A változatosság kedvéért és időtöltésül hébe-hóba az ablaknál kuksoló madarával is játszott, csalogatta őt, ingerkedett vele, s buzgón szavalgatta neki egyik-másik kedvenc versét.

Pao-jü gyógyulása gyorsan haladt előre, hála a szeretetteljes gondozásnak, mely őt minden oldalról körülvette. Hogy apja további bántalmazásaitól megóvja, nagyanyja elrendelte, hogy minden esetben azonnal értesítsék, ha sarját Cseng úr megint látni kívánja, akár azért, hogy őt vizsgáltaassa, akár pedig azért, hogy előkelő vendégeknek bemutassa. Továbbá megüzente Cseng úrnak, hogy Pao-jü még feltétlen kíméletre szorul, és nincs olyan állapotban, hogy látogatásokat tehessen. Pao-jü ujjongott, mikor nagyanyjának erről a rendelkezéséről értesült, mert a merev társalgás komoly emberekkel, ünnepélyes szetartásosság és körülményes díszbe öltözés a legnagyobb mértékben ellenszenves volt neki. Arra a hírre pedig, hogy további intézkedésig megszabadult a rettegett mindennapos reggeli és esti látogatásoktól, melyeket apjánál kellett tennie, valósággal fellelegzett.

Reggelenként most már csak anyja és nagyanyja előtt kellett megjelennie, hogy kötelességtudóan érdeklődjék hogylétük felől. A nap hátralevő részében pedig azt tehetett, amit akart. Egészen kedvenc foglalatosságainak és gáláns szeszélyeinek szentelhetette magát, s szíve szerint szórakozhatott unokatestvéreivel s a szobalányokkal. Pao-csaj vagy Gyöngyszem olykor-olykor szükségesnek érezte, hogy könnyelmű életfelfogása miatt összeszidja, s komoly törekvésekre buzdítsa. Ilyenkor azonban Pao-jü dühös lett, s azt válaszolta:

– Nyomorult dolog, hogy ebben a szerencsétlen házban még a lányszobák tiszta, derűs légkörét is megrontja a férfiak mocskos, mogorva fecsegése! Hallani sem akarok olyan unalmas szavakat, mint hivatal, méltóság, állam és dicsőség! Ezeket az unalmas dolgokat valaha régen törtető és vaskalapos emberek találták ki az ostoba és durva férfinépség kordában tartására. Mi közülük lehet törekeny, ártatlan lánykáknak, mint amilyenek ti vagytok, ilyen ízetlen dolgokhoz? Hálátlanság és bűn a jóságos természettel szemben, amely benneteket a szépre teremtett, ha ilyen csúf dolgokkal foglalkoztok.

Végül aztán egyetlen unokanővére és szobalánya se mert már jóra vezérlő intelmekkel és tanácsokkal elébe állni. Hiszen Kék Drágakőben is éppen azt tartotta olyan nagyra, hogy tapintatosan megkímélte mindig azoktól a kérdésektől, amelyek a hivatással, a jövővel és ehhez hasonlókkal voltak kapcsolatosak.

Több hónapot töltött el így Pao-jü a Szemek Gyönyörűségének Parkjában, kellemes egyformaságban, s derűs társasélet, vídám játékok és buzgó verselgetés közben. Életét csak még kellemesebbé és gondtalanabbá tette, hogy apját egy távoli tartományba küldték ki fővizgáztatónak.

Féltestvérétől, Tavasz Virulásától egy szép napon írásbeli meghívót kapott, azzal a felszólítással, hogy vegyen részt egy költészeti társaság megalapításában. A megállapított időben Pao-jü megjelent a lány otthonában, a Derült Őszidő Remetelakában, ahol már valamennyi unokanővérét ott találta. A javaslat egyöntetű lelkesedéssel találkozott, s elhatározták, hogy minden hónap második és tizenhatodik napján költői felolvasóülést tarta-

nak. A vendéglátó szerepét a tagok sorban egymás után töltték be, s a gazda a társulat többi tagjait borral és könnyű ételekkel vendégelte meg. Csu özvegyét, aki a maga prózai, gyakorlatias lényvel versfaragásra nem nagyon volt alkalmas, a társulat ügyvezetői tennivalóival bízták meg. Tavasz Köszöntése, aki szép kézírásával tűnt ki, azt a megbízatást kapta, hogy az elkészült költeményekről mindenkor szép tiszta másolatokat készítsen a társulat kéziratára számára. Tavasz Búcsúzását a rímelésben tanúsított ügyessége miatt rimszakértőnek nevezték ki. Minden társulati tag irodalmi nevet kapott, melyet lakhelye nevéből vezettek le. A társulatot magát *Hajtangszö*-nek, Begónia Klubnak nevezték el, annak a két cserép fehér begóniának emlékére, melyet Pao-jü történetesen aznap kapott ajándékba. A begónia volt az alapítóülés elsőként megragadott költői témája is. Kék Drágakő ugyanis ragaszkodott hozzá, hogy a társulat azonnal kezdje meg tevékenységét. Ez alkalommal a társulati elnök, Csu özvegye, az első díjat Pao-csajnak ítélte oda a versében megnyilvánuló érzület mélysége miatt. A vélemények különben megoszlottak. Más tagok az első díjat Kék Drágakőnek akarták odaítélni, az általa szerkesztett vers formai tökéletességéért.

A legközelebbi ülés alkalmával a legfiatalabb klubtagnak, Felhőcskének kellett a vendéglátó szerepét betöltenie. Az anyahercegnő Felhőcskét, minthogy Pao-jü szorgalmazta, újra meghívta hosszabb időre, s most Felhőcske Pao-csajnál lakott. Pao-csaj testvériesen megosztotta vele a vendéglátó kötelességeit, s a saját költségén néhány kosár finom, ha nem is éppen drága lakót juttatott a társaság asztalára.

A költői téma ezúttal a krizantém volt, nevezetesen pedig tizenkét változatban kellett a krizantémot tárgyalni. A történés természetes menetét követve, első altémául választották azt a jelszót, hogy „krizantémokra gondolunk”, utána az következett, hogy „krizantémokat keresünk”, majd utána sorban: „krizantémokat ültetünk”, „örömmel szemléljük a virágot”, „krizantémok a vázában”, „krizantémok a dalban”, „krizantémok a képen”, „kérdések krizantémokhoz”, „köszönetmondás krizantémoknak”, „krizantémok árnyékában”, végül pedig „ha krizantémok álmodoznak” és „ha krizantémok meghalnak”. A tizenkét téma listáját Felhőcske kitűzte a kert falára, s minden

tagnak joga volt tetszés szerint egy vagy több témát feldolgozásra kiválasztani. Miután a költeményeket benyújtották, s azokat Tavasz Köszöntése lemásolta, Csu özvegye, akire az elbírálás feladata hárult, lelkiismeretes vizsgálat alá vetette őket. A pálmát a „krizantémok dalban”, a „kérdések krizantémokhoz” és a „ha krizantémok álmodoznak” feliratú három költemény kapta, mind a három egymás után következő legjobb teljesítmény. Mindhárom költemény szerzőjéül a „Bambusz Remetelak Hercegnője”-t hirdették ki. Ez volt Kék Drágakő klubbeli neve.

Történetesen éppen ezen a napon érkezett faluról látogatóba a Jung-kuo palotába Liu sógornő. A jó erőben levő idős parasztasszony Cseng asszony távoli rokona volt, s már egyszer járt itt három évvel ezelőtt. Néhány zsákocskányi datolyát, dinnyét, tököt és különböző mezei terményt hozott ajándékba. Látogatása tulajdonképpen Cseng asszonynak és Főnix asszonynak szólt, amikor azonban megérkezésről és vidám természetéről az anyahercegnő értesült, kifejezésre juttatta kívánságát, hogy ő is meg akarja ismerni ezt a falusi sógornőt.

– Szerencsés vagy, az öreg taj-taj meg akar ismerkedni veled – mondta a falusi látogatónak Cso-zsuj udvarmester felesége, aki őt a palotába bekísérte és bejelentette. – Gyere utánam!

– De hát ilyen rossz paraszti gúnyában mégsem jelenhetek meg előtte! – tiltakozott Liu sógornő ijedten. – Eredj és jelentsd az öreg taj-tajnak, hogy már el is mentem.

– Nem kell megijedned! – nyugtatta meg őt a másik nevetve. – A mi öreg taj-tajunk maga a megtestesült jóság, s egyszerű emberekhez igen nagylelkű. Ping-er szobalány fog hozzá elvezetni.

Liu sógornő vonakodva és remegve követte Ping-ert az anyahercegnő lakosztályába. Ott volt Pao-jü és a fiatal hölgyek a Sze-mek Gyönyörűségének Parkjából. Liu sógornő egészen belekábult a megpillantott ruhák pompájába és ékkövek ragyogásába, s egy kis időre volt szüksége, hogy összeszedje magát. A szépen öltözött fiatalemberek között méltóságteljes idős hölgyet vett észre, aki diványon hevert. Bizonyára az anyahercegnő az, gondolta magában. Mélyen meghajolt, amennyire csak öreg csontjai megengedték, s nagy ünnepélyesen így szólt:

– A nagy Bodhiszattvának a hosszú élet békéjét kívánom!

Az anyahercegnő barátságosan viszonzta ezt a fellengzős köszöntést, s hellyel kínálta látogatóját.

– Hány éves vagy, nővérem? – kérdezte tőle.

– Hetvenöt – válaszolta az öregasszony, vidáman kelve fel helyéről.

– Tehát idősebb, mint én! Nézzétek, milyen egészséges és erős maradt! – fordult a körülállókhoz csodálkozva az anyahercegnő.

– Ki tudja, milyen rokkant leszek, ha eljutok majd az ő korába.

– Különbségeknek lenniük kell, erről gondoskodik a sors rendelkezése – hallatta hangját Liu sógornő. – Az már úgy van, hogy az ilyen magamféle a munkára született, az öreg taj-taj pedig a jó életre. Mi lenne a mezőgazdaságból, ha nem volnának az ilyen magamfajták?

– Jók-e még a fogaid és a szemed? – tudakolta tovább az anyahercegnő.

– A lehető legjobbak. Csak egyetlen bal zápfogam lazult ki nemrégiben.

– Miféle haszontalan teremtés vagyok én temelleted! – sóhajtott a anyahercegnő. – Látásom már veszít az élességéből, hallásom megtompult, emlékezőtehetségem cserbenhagy. Kerülöm idegen emberek társaságát, hogy testi gyengéimet el ne áruljam. Amiről még képes vagyok, az nem több, mint hogy eszem, már amennyire lógó fogaim megengedik, alszom, és gyermekeimmel és unokáimmal társalgok, ha szórakozásra van szükségem.

– Ebből is láthatni, milyen jó hozzád az Ég! Szeretném, ha nekem is olyan jó sorom lenne! – vélekedett Liu sógornő.

Az anyahercegnő annyira el volt ragadtatva látogatójának falusi egyszerűségétől és friss természetességétől, hogy néhány napra mindjárt ott is tartotta vendégségben. Főnix asszony kényelmes lakóhelyről gondoskodott számára.

Az anyahercegnő nem engedte át másnak azt az örömet, hogy másnap személyesen mutathassa meg vendégének a Szemek Gyönyörűségének Parkja szépségeit. Részt vettek ezen a sétán menyei és unokái is. Liu sógornő ki nem fogyott a csodálkozásból.

– Odalenn falun – mondta – újévkor szobáink falait, régi szokás szerint, olyan képekkel szoktuk teleaggatni, amelyek palotákat és díszparkokat ábrázolnak. Eddig mindig azt gondoltuk,

ilyen pompa csak a festők képzeletében van. Most pedig azt látom, hogy ebben a pompás parkban még sokkal szebb minden, mint a mi képeinken. Szeretném, ha erről a parkról képeket vihetnék haza magammal, és megmutathatnám azokat falun az enyéimnek. Mekkora szemeket meresztenének!

Az anyahercegnő mosolyogva mutatott unokájára, Tavasz Búcsúzására, s megígérte, hogy ennek festéshez értő keze készít majd a vendég számára néhány szép látképet a parkból. Az ebédet a Derült Őszidő Remetelakában, Tavasz Virulásának otthonában fogyasztották el. A mindig tréfálkozásra hajló Főnix asszony titokban megegyezett Mandarinkacsával, az anyahercegnő kedvenc szobalányával, hogy ebéd közben a társaságnak szereznek majd egy kis szórakozást a derék Liu asszony rovására. A Jungkuo palotában az urak társaságában is kedvelt szokás volt, hogy új vendégeket az asztalnál általános mulatság tárgyául válasszának. Így tehát, mielőtt asztalhoz ültek volna, Mandarinkacsá titkon félrevonta Liu asszonyt, s felvilágosította őt különböző állítólagos házi szokásokról, közölve, hogy így és így kell viselkednie, és ezt és ezt kell mondania, ha nem akar visszatetszést keltetni, és nevetség tárgyává válni.

Liu asszony az asztalnál az anyahercegnő mellett kapott helyet. Mandarinkacsá szobalány, akinek tiszte ma az volt, hogy az anyahercegnőnek időről időre forró izzadságtörlő kendőket nyújtson oda, s hogy a legyezővel elűzze a legyeket és hűsitse úrnőjét, az anyahercegnő háta mögött úgy helyezkedett el, hogy lehetségessé vált számára az öreg Liut szemmel tartani, és időről időre egy-egy titkos figyelmeztető intést adni neki.

Miután helyet foglaltak, az első, amit a vendég elébe tettek, egy pár nehéz elefántcsont evőpálca volt, aranyozott csúcsokkal.

– Mit kezdjek én ezekkel a nehéz jószágokkal? – tört föl az ijedtség Liu asszonyból. – Ezek még nehezebben kezelhetők, mint a mi vasból készült evőeszközeink.

Fojtott vihogás mindenfelé. Aztán szolgálóleányok nagy tálatálcaikat hoztak sok különböző étellel, melyek kis tálakba és csészékbe voltak kitéve. Főnix asszony kiválasztott egy tetszetős, galambtojásokkal megrakott tálat, s azt tette a vendég elé. Az öreg taj-taj megadta a jelt az ebéd megkezdéséhez, egy udvariasan vendégéhez intézett „tessék!” felszólítással. Liu assz-

szony nem feledkezett meg az előbb Mandarinkacsától kapott felvilágosításokról, hanem nyomban felkelt a helyéről, és hangosan és ünnepélyesen a következő versikét szavalta el az asztal felett:

*Vén Liu vagyok én, lenyelek
egymagam egy nagyra nőtt tehenet,
anyakocát rá, s meg sem emelem a fejemet.*

Miután a verses mondókát előadta, néhányszor megveregette az arcát, majd újra helyet foglalt, és némán hozzálátott a galambtojáshoz. A társaság eleinte csodálkozott az öregasszony furcsa viselkedésén, hamarosan kitalálta azonban, hogy a jó öreg állítólagos „házi szokások” áldozatává lett. Hamarosan szívből jövő nevetés harapózott el az asztal felett. Felhőcskének a nevetéstől orrán-száján jött ki a tea, amit éppen a szájába vett. Kék Drágaköt annyira rázta a nevetés, hogy meg kellett kapaszkodnia az asztal peremébe. Pao-jü nagyanyja keblére borult, ki átkarolta őt, s nevetéstől elfojtott hangon kiáltotta: – Én szívem! Én májam! – Cseng asszony, ki e csíny szerzőjeként a tréfacsináló Főnix asszonyt gyanította, az utóbbit tréfásan meg is fenyegette felemelt ujjával. Hszie néni is kénytelen volt egy jókora korty teát kiereszteni a száján a nevetéstől, s ez a tea Tavasz Virulásának szoknyájára ömlött. Tavasz Virulása viszont a kezében tartott teáscsésze tartalmát öntötte ki Tavasz Köszöntésének szoknyájára. Csak úgy dült a kacagástól mindenki. Egyik-másik résztvevő eltűnt az asztaltól, hogy odakint zavar-talanul kinevethesse magát, s összefröcskölt ruhája helyett gyorsan másikat öltön, melyet a szobalányok készenlétben tartottak. Csak Főnixnek és Mandarinkacsa szobalánynak nem rándult egyetlen arcizma sem. Ők méltóságteljesen és barátságosan folytatták Liu asszony kiszolgálását, mintha mi sem történt volna. S úgy látszik, az öreg Liu sem vette észre, hogy ő volt az általános vidámság oka. Lelki nyugalommal vette kezébe a súlyos evőpálcákat, s nekilátott galambtojásainak.

– Ejnye, micsoda helyes kis tyúkocskáitok lehetnek, hogy ilyen csinos kis tojásokat tojnak! Ebből a tyúkfajtából én is szeretnék egypárat – jegyezte meg, s megjegyzése újabb nevetési rohamot váltott ki.

– Ezek a ritka fajtajú tojások csinos összeg pénzbe is kerülnek, darabjuk egy ezüst taelbe – jelentette ki fontoskodóan Főnix asszony. – Egyél, ne hagyj elhűlni!

Liu sógornő roppantul igyekezett a kis sima tojásokat lomha, nagy evőpálcái közé fogni. Azok azonban fittyet hánytak fáradásainak, s újra és újra visszahuppantak a tálacskába, hallható puffanással. Végre aztán egyet szerencsésen egészen közel vitt a szájához. Liu asszony már kinyújtotta a nyakát, hogy bekapja a tojást, az azonban az utolsó pillanatban mégiscsak lecsúszott evőpálcáiról, s a földre ugrott. Erre letette az evőpálcákat, s kezével akarta elfogni a szökevényt. Egy szolgáló azonban megelőzte, s a tojást felszedte és félretette.

– Kár – sóhajtott Liu sógornő. – Egy tael darabja, s mégiscsak nézni lehet!

– De hát ki mondta nektek, hogy vendégünknek ezeket a súlyos evőeszközöket tegyétek elébe! – szidta környezetét az öregasszony. – Nincs ma nálunk ünnepi bankett! Ez persze megint annak a tréfás Főnix-manónak valamiféle csínye. Gyorsan, adjatok más evőpálcákat! – Szót fogadtak a parancsnak, s a vendég elé kezelhetőbb evőeszközöket raktak. Ezek ébenfából voltak, és ezüstözött volt a csúcuk.

– Ez az ezüst holmi sem látszik sokkal jobbnak, mint az előbbi arany – morgott bizalmatlanul Liu sógornő. – Már én csak jobban szeretem a mi egyszerű falusi pálcáinkat.

– Az ezüst csúcsok mérgezés ellen jók – világosította őt fel Főnix asszony. – Ha az ételekben méreg van, az ezüst megizzad, s ez figyelmezteti az embert.

– Jóságos egék! Ilyen isteni ételekben méreg? – tört fel Liu sógornőből a csodálkozás. – Akkor a mi falusi ételeink bizonyára tiszta patkányméregből készülnek. No, az ilyen mérgezett ételek ízlenek nekem, ilyenekkel szívesen eszem halálra magamat.

Az anyahercegnő örült Liu sógornő egészséges étvágyának, tetézett adagokat tétetett elébe, s a legjobb falatokat még a maga tányérjáról is az övébe tette át.

Ebéd után Tavasz Virulásának hálószozájában pihenőre dőltek. Mandarinkacsa szobalány odalopakodott Liu sógornő oldalára, kérve, hogy a csínyt, melyet az asztalnál üztek vele, ne vegye rossz néven.

– Miért venném rossz néven? – felelte Liu sógornő nevetve.
– Önként vettem részt benne, s anyahercegnőtök előtt színházat játszottam, hogy öreg szívét felvidítsam kissé. Főnix asszonnyal mindezt jó előre megbeszéltük. Amikor valóban haragszom, olyankor szépen be is szoktam fogni a számat.

Amikor e pihenő végeztével az anyahercegnő az ablakon kitékintett, s a szép mandulafenyő-csoportokat nézegette a hátsó sétafolyosó előtti udvaron, a szél valami finom, távoli zene hangját hozta el hozzá.

– Olyan, mintha valami lakodalmas menet muzsikája lenne – jegyezte meg, környezetéhez fordulva. – Olyan közel vagyunk itt az utcához?

– Nem, dehogy. Az utca messze van ide. Valószínűleg a táncosnők tartanak próbát a körtészkertben – mondta Cseng asszony.

– Hadd jöjjenek hát ide, s tartsanak itt előttünk próbát! Ők csak örülni fognak neki, hogy kicsit sétálhatnak a parkban, nekünk pedig műélvezetben lesz részünk – javasolta jókedvűen az anyahercegnő.

Főnix asszony sietve elküldött valakit a körtészkertbe, s intézkedett, hogy az udvarban rögtönzött színpadot állítsanak össze asztalokból és piros szőnyegekből.

– Ne itt! Rendeljétek őket a kis tóhoz, a Lótuszgyökér Pavilonba! Ott több a hely, s azonkívül a közeli vízesés csobogása is kellemes kísérőzenét szolgáltat. Művészetükben a partról fogunk gyönyörködni, s hozzá a Damaszkioszkban megiszunk majd egy csésze bort is! – rendelkezett a továbbiakra vonatkozólag az anyahercegnő.

Kezdeményezése általános tetszésre talált. – Akkor hát menjünk! – fordult az anyahercegnő szemhunyorgatva Hszie nénihez. – A kislányok se szeretik, ha idegen látogatók sokáig időznek náluk, s szűzi szobáikat megszenteltségtelenítik, nem igaz?

– Ó, kérlek, maradjatok csak, amíg jólesik! – tiltakozott Tavasz Virulása.

– Nem, nem, még meg találna sértődni a két másik drágakőunoka – tréfálkozott az anyahercegnő, az érzékeny Kék Drágakőre és Pao-jüre célozva. – Most itt becsípünk egy kicsit, s aztán berontunk hozzájuk!

Nevetve és beszélgetve kerekedett fel a társaság, s a közeli Kacsafüpartra ment, a csónakok legközelebbi kikötőhelyéhez. Ott már várakozott rájuk két bárka, melyet néhány Szucsouban felfogadott révészasszony hajtott hosszú rudakkal. Az első bárkán foglalt helyet az anyahercegnő, Cseng asszony, Hszie néni, Liu sógornő, Csu özvegye és Főnix asszony, valamint Mandarinkacsa és Nefritcsat szobalány. A féktelen kedvében levő Főnix asszony odaállt a bárka orrába, s megragadott egy rudat, hogy maga is segítsen hajtani.

– Hagyd ezt, kérlek! A bárkahajtás nem gyerekjáték, ahhoz érteni kell – kiáltott oda a csónak kamrácskájából az anyahercegnő. – Bár ez nem valami erős sodrású nagy folyam, a víz mégis elég mély, hogy bele lehessen fulladni. Tedd meg nekem, gyere be gyorsan!

– Nem félek egy cseppet sem! Légy egészen nyugodt, öreg nagyanyó! – válaszolta nevetve Főnix asszony, s jó erősen eltaszította a parttól a bárkát. Eleinte még ment a dolog, amikor azonban az erősen megterhelt kis jármű a víz közepén inogni kezdett, Főnix asszonyt szédülés fogta el, gyorsan odaadta a rudat a közelben álló révészasszonynak, maga pedig lekuporodott a fedélzet deszkáira, nehogy elvágódjék.

A második bárkában Pao-jü és az unokanővérek követték őket. A női személyzet gyalog sietett utánuk a parton. Pao-jü sajnálkozva figyelmeztette őket a sok hervadt lótuuszlevélre, s az volt a véleménye, hogy ezeket ki kell szedetni a kertészekkel. Pao-csaj helyeselt neki. Kék Drágakő azonban ezúttal is más véleményen volt.

– Li Ji-san költeményeit egyébként nem tartom valami nagyra – jegyezte meg elgondolkozva. – Van azonban egy mondása, amelyet kitűnőnek tartok:

*Hervadt lótuuszlevelek hadd lengjenek,
az eső panaszát megértetik veled.*

– Valóban kitűnő mondás! – helyeselte Pao-jü buzgón. – Maradjanak helyükön a hervadt levelek, s né bántsa őket senki!

A bárkák besiklottak a Virágos Tisztás Homokzátony kikötőjébe. A fákkal és bozóttal sűrűn benőtt partot alkonyati homály takarta, mely a jövevényeket csontjuk velejéig megdider-

gette. A száraz nád, a vízigesztenyék kifakult zöldje őszies szomorúságot lehelt. A parttól nem messze feküdt Pao-csaj lakópavilonja. Az anyahercegnő elhatározta, hogy arra menet ezt a pavilont is megtekintik. Keskeny, meredek felhőösvény vezetett fel az Őserdő Udvarhoz. Az érkezők orrát az előkertben valami különleges, erős illat ütötte meg. Itt nyílt a csodanövény, a szellemfolyondár, fagyoskék lombozat alatt, gyümölcsseinek kedves díszait mutogatva: mint pirosas-kékes korallok lógtak rajta a nehéz, ernyős és fürt alakú gyümölcsök.

Amikor belépett a pavilonba, az anyahercegnő úgy érezte, mintha jégverembe cseppent volna, olyan egyhangú és barátság-talan volt odabent. Sehol egy kevéske dísz, sehol érdekességek vagy dísz tárgyak. Csak az íróasztalon állt egy egyszerű agyagváza, benne néhány krizantémmal. A zöld mullfüggöny az ágy fölött, néhány párna és takaró, mindez már több volt, mint egyszerűség. A szegényes berendezést néhány könyv és teáscsésze egészítette ki. Az anyahercegnő felsóhajtott.

– Ezt az igénytelenséget! – fordult kísérőihez fejcsóválva. – Hiszen innen minden, de minden hiányzik. Miért nem rendezték be lakályosabban a gyermeknek? Hiszen van a mi házunkban minden. Apróságokkal csak nem törődhetek. Mandarinkacsa díszítse fel a szobát néhány szép műtárggyal. Erről tulajdonképpen már régóta gondoskodhattál volna – tette hozzá szemrehányólag, Főnix asszonyhoz intézve a szót.

– Csakhogy ő egyáltalán nem értékeli a szép berendezést – válaszolta mosolyogva Főnix asszony. – Mindazt a holmit, amit rendelkezésére bocsátottam, visszaküldte.

– Otthon se vetett különösebb súlyt díszre és ilyesféle limlomra – erősítgette még tulajdon anyja, Hszie néni is.

– Hihetetlen! – vélte az anyahercegnő. – Az egyszerűség és a takarékoság iránti érzék persze nagyon dicséretes dolog, de hát miféle benyomást tesz egy ilyen dísztelen szoba a látogatókra! Amellett fiatal teremtés még, aki örömét kellene hogy lelje a szépben. Ha már a fiatalság is ennyire önmegtartóztató, akkor nekünk, öregeknek, tulajdonképpen valami lóistállóval kellene beérnünk. Szerencsére van még néhány nélkülözhető holmim, melyet Pao-jü unokám nem látott meg, különben már régóta elragadta volna tőlem.

S most Hókacsához fordult:

– Hozd a kisasszonynak a márványcsészét azzal a tájképpel, aztán azt az állótükröt a zöld selyemfüggönnyel s a tuségetéshez szolgáló kő háromlábát! Azonkívül cseréld ki ezt a csúnya mullfüggönyt azzal a kézifestésű fehér selyemfüggönnyel!

– Ezek mind a keleti toronybeli raktárszobában vannak, de hogy melyik ládában, azt nem tudom. Szükség lesz némi keresgélésre – jegyezte meg a szobalány.

– Egy-két napon nem múlik a dolog. De meg ne történjék, hogy megfélemeztek róla!

A barátságtalan Öserdő Udvarban csak rövid ideig tartózkodtak, aztán tovább mentek a Damasztzkioszkba. Ott jelentkezett náluk a tizenkét szucsoubeli táncosnő, a műsorra vonatkozó kívánságaikat tudakolva.

– Adjatok csak elő valamit, bármit, amit jól betanultatok már – rendelkezett az anyahercegnő, mire a tánccsoport a tavacska közepén épült Lótuszgyökér-pavilonba ment, hogy művészetét bemutassa. Most aztán a Damasztzkioszkban a rímrögtönzés kedvelt játéka közben vidám iszogatók kezdődött, miközben a derekasan iszogató Liu sógornő faragatlan fűzfa-versikéi és paraszti nyersesége biztosították a szakadatlan vidámságot. Liu sógornő alaposan benyakalt a finom borból, és jócskán nekilátott a felszolgált pompás édes süteménynek is, s egyre inkább belemerült jókedvű, mámoros hangulatába. Amikor aztán még a vízipavilon felől áthallatszó tánczene bűvös hangjai is eljutottak hozzájuk, a sógornő boldogsága már határtalan volt, a zenét vad hadonászással, ütemes lábdobogással és testének ideoda himbálásával kísérte. Pao-jü titkon meglökte Kék Drágakőt, s figyelmeztette az öregasszony mulatságos viselkedésére, mire Kék Drágakő elmésen megjegyezte:

– A régi írásokban sok szó esik a szent zene megfélemező hatalmáról, melytől még a vadállatok is megszelidülnek, s mely arra készíteti őket, hogy szép illedelmesen részt vegyenek a körtáncban. Erről a zenéről pedig elmondható, hogy magával tud ragadni legalábbis egy tehenet.

Miután a táncelőadást befejezték, az iszogatósnak is véget vetettek; az anyahercegnő kézen fogta Liu sógornőt, s egy hosszú körsétán megmutatta neki a Szemek Gyönyörűségének Parkját.

ban fellelhető további szépségeket. A tudni vágyó öreg paraszthatasszony ki nem fogyhatott a csodálkozásból és a kérdezősködésből, és szakadatlanul felvilágosításokat kívánt, hol erről a közetfeleségről, hol arról a növényről vagy fáról. Egy ízben elgondolkozva jegyezte meg:

– Ki gondolta volna, hogy itt nálatok a városban nemcsak az emberek között találhatni csiszoltságra és műveltségre, hanem kedvező befolyástokra még a madarak is műveltséget és képzettséget sajátítanak el!

S amikor mindenfelé csodálkozó arcokat látott, így folytatta:

– Az a piros csőrű zöld madár ott az aranyos rúdon egy papagáj, arról már tudom is, hogy mi mindent tud. Most még azt szeretném tudni, vajon megtanult-e beszélni nálatok az a hosszú szürkésfekete fickó is ott, abban a kalitkában, amelyik egészen olyan, mint egy fönixmadár?

Ilyen mulattató megjegyzésekkel mindig biztosítani tudta a vidámságot és a jó hangulatot.

A társaság elérkezett a Jégmadárkalitka nevű remetelakhoz, melyben egy Buddha szolgálatába szegődött, Miao-jü nevű szép fiatal apáca lakott. Ez a nagy műveltségű tizennyolc éves lány Szucsouból, nemesi mandarincsaládból származott. Szülei halála után lemondott a világról, és Buddha szolgálatára szentelte magát. A császári feleség látogatása alkalmával a város kapuin kívül fekvő egyik kolostorból hozták át a parkba. Itt, ebben a világtól távol eső Jégmadárkalitkában élte most jámbor remeteéletét, a gondját viselő két idősebb nő és egy fiatal cseléd lány társaságában, s buzgón törekedett arra, hogy szigorú önsanyargatással és az istenségnek tetsző elmélyedéssel az akaratos testet elölje magában, és minden fiatalsága ellenére fokról fokra felküzdje magát a szentségig. Az apácát egyaránt ismerték bogarairól és teakészítő tudományáról. Az anyahercegnő kért is magának mindjárt az üdvözlések elhangzása után egy csészével a híres teájából. Az apáca személyesen hozta neki a teát egy begóniavirágokkal, felhőkkel, sárkányokkal és sou-írásjegyekkel mintázott lakktálcán, a legfinomabb minőségű, kanghszi porcelánból készült, ötszínű, Csung-hua korszakbeli csészében. Abból a finom teafűfajtából főzte, melyet a „Lao-ce szemöldöke” néven ismernek.

– És milyen vízzel főzte? – kérdezte az anyahercegnő.

– Idei esővízzel – jelentette ki az apáca. Az anyahercegnő a csészét csak félig itta ki, a másik felét Liu sógornőnek engedte át. Aztán azt tudakolta tőle, ízlett-e neki.

– Egész jó volt, csak egy kicsit ízetlen és gyenge. Kellett volna még állnia egy ideig – ismerte be őszintén Liu sógornő. Ítélete általános nevetést váltott ki, az apácánál pedig tetemes bosszúságot. Míg a társaság többi részének egy szolgálóleány ugyanezt a teafajtát szolgálta fel fedett fehér porcelán csészékben, amelyeket az állami kézműipari üzem készített az újfajta, vékony, úgynevezett tojáshéjporcelánból, Pao-csaj és Kék Drágakő abban a kitüntetésben részesült, hogy elébük az apáca egy másik, különösen kiváló fajtát tett. Megrángatta szoknyájuk szegélyét, s egy félreeső, úgynevezett fülszobába vezette őket. A kíváncsi Pao-jü nem állhatta meg, hogy hármuk után ne lopózzék, s meg ne figyelje az ajtó hasadékán át, mit csinál az apáca.

Látta, hogy Pao-csajt fapriccsre, Kék Drágakőt pedig egy imagyékényre ültette, aztán egy fazék vizet tett fel a tűzhelyre, végül pedig a felforrt vizet táskannába töltötte. Pao-jü felrántotta az ajtót, s a következő szavakkal rontott be a szobába:

– Na, nézzenek csak oda, ti itt titokban apácánővérünk kedvenc teáját kóstolgatjátok!

– Úgy van, neked pedig semmi keresnivalód itt! – válaszoltak unokanővérei nevetve. Pao-jü azonban nem ijedt meg, hanem ott maradt, és a maga számára is követelt izelítőül egy keveset ebből a kedvenc teából. Az apáca éppen csészéket keresett vendégei számára, amikor bejött a cselédlány, s azt a csészét hozta neki, amelyből az előbb az anyahercegnő és Liu sógornő ivott. Az apáca eltolta magától ezt a csészét.

– Nem, ezt ne! Tedd félre, ezt többé nem használjuk – jelentette ki. „Aha, a csészét nyilván megszenteltségtenítettnek tekinti, mivel az öreg Liu ivott belőle” – jegyezte meg magában Pao-jü. Végre aztán az apáca talált két megfelelő teasedényt a két lány számára. Az egyik értékes régi ónszerleg volt a Szung-korszakból, amint azt a belevésott felirat tanúsította: „A Szung-dinasztia Jüan-feng időszakának ötödik évében, a negyedik hónapban, Szu Tung-pót beválasztják a Han-lin Akadémiába.” A háromlábú füles serleg tehát nyilvánvalóan a híres költő, Szu Tung-po

tulajdona volt valaha. Az apáca ezt a serleget Pao-csaj elé tette. A másik teásedény, mely ugyancsak fémből készült, egy patrára, tehát olyan alamizsnás csészére hasonlított, amelyeneket kolduló buddhista szerzetesek használtak, csak kicsit kisebb volt. Felirata még sokkal régibb eredetre engedett következtetni. Mert a pecsétírás jellegzetes jegyeivel, melyek lehulló gyöngycseppek benyomását keltik, a csészére a következőt írták: „Ven Csiao, aki a rinocerosz-szarvat meggyújtotta.” A csésze tehát valószínűleg Ven Csiao tulajdona volt, a keleti Csin-dinasztia egyik irodalmi és politikai hírességéé, akitől a hagyomány szerint az a pompás ötlet származott, hogy egy folyó mélyét meggyújtott és vízbe alábocsátott rinocerosz-szarvval világította meg. Az apáca ezt az emlékezetes edényt Kék Drágakő elébe tette. Végül aztán egy saját maga által naponta használt szép zöld nefritcsészét is tele-töltött, és odanyújtotta Pao-jünek. Pao-jü csalódott volt.

– Unokanővéreim elé ilyen csodálatos, régi ritkaságot teszel, nekem pedig valami közönséges, hétköznapi edénnyel kell megelégednem. Hát hogyne, hiszen unokanővéreim különleges egyéniségek, én pedig csak hétköznapi valaki vagyok – biggyesztette le tréfásan a száját.

– Ezt te hétköznapi edénynek nevezed? – vetette ellene sértődött hangon az apáca. – Igazán nem szeretnék szerénytelen lenni, de azt hiszem, nálatok odahaza nem lehetne ilyen hétköznapi edényt felhajtani.

– Kitüntető közelségedben persze köznapi semmiségekké válnak az olyan elismert drágaságok, mint amilyen az arany, a gyöngy vagy a nefrit – helyesbitette szavait gálánsan Pao-jü.

Erre az apáca újra megbékült, s Pao-jüt valami különös, torz alakú kupával kárpótolta, melyet kígyó módra sokszorósan tekerőgőző, görcsös bambuszgyökerekből fontak, s amelyet most az ő számára keresett elő. Pao-jü az apáca kedvenc teáját, melyet ebből a hatalmas tengerkupából szűrscsölt, páratlannak találta, s el nem fáradt áradozó dicséretében.

– Ez a tea is idei esővízzel készült? – tudakolta Kék Drágakő. Az apáca megvető mosolyra húzta száját.

– Itt derült ki, milyen hétköznapi az ilyen magatokfajta ember – mondta. – Az ilyenek még a teavíz minőségét se tudják izre megállapítani! Azt a vizet, amelyből ezt a teát főztem, öt év-

vel ezelőtt, amikor még a Sikoron Égetett Tömjénfüst Sötét Karikáinak Templomában időztem, behavazott szilvavirágok havából nyertem. A havat abban a szellemfejekkel díszített kékmázás korsóban gyűjtöttem, a korsót pedig érintetlenül őriztem öt éven át a föld mélyében. Csak most a nyáron ástam ki, s most fordul elő másodszor, hogy ebből a drága készletből teát készítek. Hogy is tétellezheted fel, hogy közönséges, idei esővízzel elérhető volna az a tiszta, finom zamat, mely ennek sajátja!

Kék Drágakő őrizkedett attól, hogy az érzékeny apácát valami meggondolatlan megjegyzéssel még inkább felbosszantsa, s jobbnak látta, hogy Pao-csajjal együtt, mielőbb elköszönjön. Pao-jü maradt még egy ideig. A beszélgetést arra a kanghszi porcelán csészére terelte, amelyből az öreg Liu is ivott.

– Tegyük fel, hogy a csésze valóban beszennyeződött, meg van szentségtelenítve; nem volna-e mégis szörnyű kár egyszerűen szemétre vetni ezt a szép darabot? – jegyezte meg. – Véleményem szerint az volna a leghelyesebb, ha annak a derék, egyszerű parasztasszonynak ajándékoznád. Eladhatná s csinos kis bevételre tehetne szert belőle. Mi a véleményed?

– Hát igen, ezt lehetne – mondta az apáca egy kis gondolkodás után. – Szerencse, hogy én magam a csészét sohasem használtam, mert különben most azonnal összetörtém volna. Jól van hát, legyen, vedd a csészét, és ajándékozd magad oda az öregasszonynak!

Pao-jü elvonult a zsákmányolt porcelán csészével. Odakünn odaadta Mandarinkacsa szobalánynak, s megparancsolta, adja azt másnap vendégajándékként Liu sógornőnek, hogy magával vigye. Az anyahercegnő a társaság többi részével már elindult. Az apáca a templomkapuig kíserte őket, aztán sietve visszafordult, s bereteszelte kapuját a profán világból érkezett nemkívánatos látogatók mögött.

A körséta további folyamán a társaság végül is elvesztette Liu sógornőt. Az öregasszony ugyanis hirtelen heves, gyanús korgással kísért hascsikarást érzett, s egy szobaasszonynak a park északkeleti szegletébe kellett őt vezetnie, egy félreeső helyre. Az elfogyasztott bőséges lakomának megfelelően ülésezése kissé sokáig tartott, s mire újra előkerült, kísérője már rég otthagya. Az is elfáradt ugyanis a sok járás-kelésben, s felhasználta a vár-

va várt alkalmat, hogy eltűnjön, s az elmulasztott ebéd utáni álmot szobácskájában pótolja. A többiek közül sem volt látható senki. Így hát Liu sógornő magányosan és elhagyatottan bolyongott a hatalmas park ismeretlen útjain és ösvényein, miközben a szeme előtt csak úgy táncoltak a virágok, s a bor ólomsúlyként húzta le tagjait. Végre, miután egy szép fiatal lány faliképét előnek nézte, s tőle az utat hiába kérdezte, majd a fejével egy szellemfal festett tájképébe ütközött, egy pompás, aranytól és drágakövektől csillogó, kör alakú terembe jutott, ahol a falakat zavarba ejtő faragvány díszítette, számtalan falmélyedést is látott, melyekben vázák, fegyverek, lantok és különféle eszközök rejtelkedtek. Ott aztán előbb egyoldalú beszélgetést folytatott egy teljesen hozzá hasonlóan öltözött öregasszonnyal, akiről azt hitte, hogy egy néni ke az ő falusi rokonságából, amíg csak eszébe nem jutott, hogy hallott már nagy falitükrökről, amilyenek állítólag a gazdagok házában vannak, s fel nem derengett előtte, hogy talán saját tükörképével beszél. Miután pedig sokáig hiába kereste a kivezető utat, az egyik tükörkép, amely egy nyugati országból származó ajtózár-szerkezettel volt ellátva, engedett keze véletlen nyomásának, s feltárulva, buja gazdagsággal berendezett hálószobába vezette őt. Kábultan a bortól s elfáradva a sok csatangeléstől, az öregasszony nem sokat töprengett, hanem kényelmesen elhelyezkedett a fekhely puha párnáin a drága himzésű damasztbaldachin alatt. Az elvesztettre Gyöngyszem bukkant rá. Az öregasszony, miután magához tért, az iránt érdeklődött, melyik kisasszonyé ez a pompás szoba, ahol mámorát kialudta, s ahol úgy érezte magát, mint a mennyben. S ekkor legnagyobb ijedtségére arról értesült, hogy a ház fiának hálótermébe tévedt. Szerencsére Gyöngyszem kivételével az öregasszony merész tetéről senki sem tudott. Ezen a délutánon ugyanis a Begónia Udvar egész személyzete kimenős volt. Pao-jü viszont, akinek Gyöngyszem kötelelességszerűen jelentést tett a dologról, gondoskodott róla, hogy az esetnek híre ne keljen. Megbeszélte Gyöngyszemmel, azt fogják mondani, hogy az öregasszony eltévedt a parkban, s elaludt egy mohás sziklatömbön, úgy akadtak rá. Az persze magától értetődik, hogy tetemes mennyiségű szantálfa és pézsmát kellett elfüstölteni addig, amíg az ittas vendég hátrahagyott szagának nyomát eltüntették Pao-jü hálóterméből.

Az anyahercegnő, aki máskor a parknak legfeljebb két-három látványosságát szokta egyszerre megtekinteni, a Liu sógornő kedvéért vállalt fáradsalmak következtében másnap igen megtörtnek érezte magát. Arra gondolván azonban, hogy – mintegy ellenértékképpen – mennyire felderítette őt vendége, ezt a megértetést nem bánta meg, s a falusi rokont gazdag ajándékokkal s azzal a kívánsággal búcsúztatta, hogy mielőbb látogassa meg őket újra.

HUSZONHATODIK FEJEZET

Egy kedves halott emlékezetére Pao-jü az országot porában akar tömjént füstölni. Ezer-ősz napján Főnix aszszony váratlanul egy eceteshordóba esik

A kilencedik hónap második napján ünnepelték Főnix aszszony születésnapját. Az anyahercegnő kezdeményezésére ezúttal az egyéni megajándékozástól mindenki eltekintett, s ehelyett a két palotában lakó valamennyi úrhölgy és kisasszony, valamint az egész női személyzet is egy közös alapba fizette be hozzájárulását, mégpedig rangja és tehetsége szerint, húsz taeltől le egészen egy taelig. Ebből kívánták a nap különböző szórakozásainak költségét fedezni. Az alap kezelését Csen hercegnőre bízák. Nem is beszélve a szokásos ünnepi lakomáról, a résztvevőknek igen sokféle örömben lehetett részük: egy társulat szindarabokat adott elő, artisták százféle mutatványt mutattak be, s egy előadónő elbeszélésekkel nyújtott szórakozást.

A társaság már régóta együtt volt, csak Pao-jü hiányzott. Utánaküldtek, de azt a felvilágosítást kapták, hogy a városba ment. Ezt sehogy se hitték, s Gyöngyszemet hívták, akitől leginkább lehetett felvilágosítást várni.

– Tegnap este arról beszélt, hogy ma valami sürgős ügyben az Északi Csend Császári Hercegéhez kell mennie – tudatta velük Gyöngyszem. – Megpróbáltam szándékától eltéríteni, de nem sikerült. Már kora hajnalban kilovagolt.

Felettébb tapintatlannak találta mindenki, hogy éppen aznap

távozott hazulról, annál is inkább, minthogy erre a napra a Begónia Klub is ülést tűzött ki.

– Amikor elment, furcsa módon nem is látogatóruhát viselt, hanem mindennapos öltözékét – tette hozzá Gyöngyszem. – Valószínűleg részvétlátogatásra ment a császári herceg egyik másodfeleségének halála alkalmából. Biztosat én sem tudok.

– Ez valamelyest mentené viselkedését – enyhítették előbbi megítélésükön.

Volt igazság benne, hogy Pao-jü valami halálesettel kapcsolatban távozott hazulról. De hogy miféle halotról van szó, erre vonatkozólag környezetéből senki előtt nem nyilatkozott. Előző nap csak azt a rövid utasítást adta ki szolgájának, Ming-jennek, hogy másnap hajnalban a hátsó parkkapunál két felnyergelt lóval várjon rá útra készen. Li-kuj szolga pedig azt a parancsot kapta, hogy ha valaki Pao-jü után érdeklődnék, közölje vele: az Északi Csend Császári Hercegehez ment, sürgősen azonban utána küldeni, idejében haza fog térni.

Ezen a reggelen egész korán megjelent már a hátsó parkkapunál, igen egyszerű öltözkében, szó nélkül lóra szállt, és gyors ügetéssel vágott neki az útnak. Ming-jennek ostor segítségéhez kellett folyamodnia, hogy a nyomában maradhasson.

Amikor azt kérdezte, hova visz az útjuk, azt a feleletet kapta:

– Csak egyenesen előre, ki az északi városkapun!

– De hiszen ott semmi nincs. Az a vidék kietlen és elhagyott – jelentette ki Ming-jen. Pao-jü bólintott, és azt felelte:

– Minél kietlenebb és elhagyatottabb, annál jobb.

Ming-jen nem tudott kiokosodni urának furcsa, érthetetlen viselkedéséből. Hét-nyolc lit is lovagoltak sebes ügetéssel, s már messze kint jártak a szabadban, ezen a gyéren lakott tájon, amikor Pao-jü megállította a lovát.

– Vajon lehet-e itt valahol füstölőszert felhajtani? – fordult Ming-jenhez.

– Esetleg. Csak az a kérdés, hogy mifélet.

– Szantálfára, levendulára és gyantatömjénre lenne szükségem.

– Ilyen finom fajtákat aligha kapunk ezen az elhagyatott vidéken – vélte Ming-jen nevetve. – De az övzsebedben rendszerint szokott lenni füstölőszer.

Pao-jü kotorászni kezdett lótoszlevél erszényében, s valóban, elő is halászott két kis kambodzsai áloéfa szilánkot.

– Jól van, a füstölőanyag tehát megvolna – mondta elégedetten. – Most még valami füstölőedényre lenne szükségem.

– Ugyan hol tudnánk ebben a pusztaságban füstölőedényt felhajtani! – csóválta a fejét Ming-jen. Aztán mentőötlete támadt: – Ha még két lit lovagolunk erre, egy apácakolostorhoz jutunk, a Viziisten Templomához, ott kapsz mindent, amire szükséged van.

– Ez nagy szerencse – mondta Pao-jü, s rávágva lovára, szapora ügetéssel indult tovább. Ming-jen csodálkozott magában, hogy ura, aki egyébként eléggé megvetően vélekedett a Viziisten Templomáról, ma olyan látható örömmel igyekszik oda.

A Viziisten Templomának idős főnökasszonyát, aki hébe-hóba megfordult a Jung-kuo palotában, rendkívül meglepte és igen megtisztelte az előkelő ifjú hercegi unoka váratlan látogatása; mintha csak egy valóságos sárkány szállott volna az égből egyenest a küszöbére. Pao-jü azonban sem őt, sem a Viziistent nem méltatta különösebb figyelemre. A templom belsejében elhelyezett istenszobrot, melyet egyszerű agyagból mintáztak, de amely mégis impozáns volt, csak futólag tekintette meg, anélkül hogy az isten iránti tiszteletének tanújelét adta volna, s aztán mindjárt a hátrább fekvő kolostorkertbe ment. A főnökasszonytól szerzett magának egy parázsló füstölőserpenyőt, s égő áldozata helyéül a kolostor kútja melletti helyet választotta. Most már felismerte Ming-jen a dolgok összefüggését, s megértette, miért rezgett meg ura olyan örömmel, amikor az előbb a Viziisten Templomát említette. Ez a halotti áldozat természetesen a Pao-jü hibájából életét vesztett Aranypánt emlékezetének szólt. Hiszen a nap, amelyen szegény egy évvel azelőtt a kútba vetette magát, Főnix asszony születésnapjával esett egybe.

Míg Pao-jü két kambodzsai áloéfa szilánkját az izzó parázson meggyújtotta, s ájtatos lélekkel, könnyek közt hajolt meg a halott köszöntésére, együttérző szolgája térdre esett, homlokát néhányszor a földhöz verte, s így kezdett imádkozni:

– Én, Ming-jen, aki az eddigi évek során mindmostanáig hűségesen szolgáltam kis parancsolómat, ez idáig uramnak minden szívügyébe be voltam ávatva. Csak a mai napon nem volt biza

mas hozzám, s elhallgatta előttem égő áldozatának okát. Az illem nem engedi meg nekem, hogy őt kíváncsi kérdésekkel ostromoljam. Nem kétkedem azonban, hogy te, Szellem az Árnyak Birodalmában, akinek ez az áldozat szól, habár nevedet nem ismerem, az emberek közt valaha értelmes, okos, szüzsies, nagyszerű, páratlan kisasszony és nővérke gyanánt éltél. S minthogy az én kis parancsolóm a szívügyeit előttem ki nem fecsegheti, engedd meg, hogy helyette én imádkozzam, s ha valóban szellem vagy, és szellemerővel rendelkezel, hallgasd meg könyörgésemet, vedd kegyes pártfogásodba az én kis parancsolómat, aki ilyen hűségesen megemlékezik most rólad, védj és óvd meg őt, ha majd megtér az Árnyak Birodalmába, és segítsd hozzá, hogy eljövendő létében leányként szülessen újjá, hogy hozzád hasonlókkal szíve szerint játszhaszon, tréfálkozhasson és boldog lehessen!

Imáját befejezve, néhányszor még földre borult. Aztán újra feltápáskodott. Pao-jü növekvő vidámsággal hallgatta imáját, s miközben beszélt, amúgy barátságosan megrúgta egy kicsit.

– Hagyd ezt az ostobaságot! – förmedt rá, miközben csak úgy rázta a nevetés. – Még meghallja valaki! Hiszen nevetségessé teszel az emberek előtt!

Így aztán, hála a derék Ming-jen együgyű közvetlenségének, a szomorú ünnep kilenctized részében elvesztette keserű mellékízét, s miután erősítőül hamarjában valami egyszerű kolostori reggelit is elfogyasztottak, úr és szolga nekivágott a hazafelé vivő útnak.

Porlepte hétköznapi ruháját Pao-jü odahaza színpompás ünnepi öltözettel cserélte fel, aztán az ünneplő társasághoz sietett. A társaság az újjáépített nagy Virágcsarnokban gyűlt össze. A közeledő fülét már messziről megütötte a csarnokból kihallatszó zeneszó, a fuvolák vidám sivalkodása és a rikoltó zenebona. Közvetlenül a csarnok előtt, amikor az átjárópavilonon haladt át, Pao-jü Nefritcsat szobalányba ütközött, az elhunyt Aranypánt hűgába. Ott ült az eresz alatt és sírdogált. Amikor a lány észrevette, elfordult, aztán szomorúan mosolyogva mondta neki:

– Eredj csak be gyorsan! Úgy várnak, mint valami megváltást hozó főnixmadarat.

– Találd ki, hol voltam! – szólt hozzá Pao-jü halkán. Nefritcsat megrezzent, és némán letörölte könnyeit.

Amikor a Virágcsarnokban megjelent, Pao-jüt valóban úgy üdvözölték és úgy megbámulták, mint valami csodaállatot. Körülvették, kérdésekkel ostromolták, és szemrehányásokkal halmozták el. Legalább szolt volna előre, hova megy, és meddig marad el, mert hát mégsem ildomos dolog, hogy sógornője születésnapján minden további nélkül eltűnik; amellet aggodtak is érte, és így tovább. Pao-jü nagy lelki nyugalommal felelte, hogy részvétlátogatást tett az Északi Csend Császári Hercegénél, akinek meghalt az egyik legkedvesebb felesége. Az anyahercegnőt azonban nem lehetett egykönnyen megnyugtatni: megfenyegette, hogy ha ez a jövőben is előfordul, ha elmegy hazulról anélkül, hogy egy szót is szólna, akkor beárulja az apjánál, és meg fogja veretni. Pao-jü ígéretet tett, hogy megjavul, s ezzel a dolog el volt intézve, az ünnepség pedig folytatódott. Ki gondolta volna, hogy az ünnepi hangulatot a nap folyamán még egy másik, ezúttal komolyabb eset is meg fogja zavarni?

A színjátszó csoport éppen a „Boglárként szolgáló tövis” című színművet adta elő, azt az ismert darabot a szegény lányról és gazdag kérőjéről. Amolyan igazi megható darab volt, mely az anyahercegnőt felváltva hol sírásra, hol nevetésre, hol sóhajtozásra, hol szitkozódásra készítette. Amikor az a jelenet került sorra, melyben a hős a folyóba fulladt kedves emlékére áldozatot mutat be, Kék Drágakő megjegyezte Pao-csajnak:

– Ez a fiatalember igazán ostoba! Feltétlenül a folyópartra kellett rohannia, hogy a kedvesnek folyóvízzel áldozzon? Hát nem tehetett volna érzelmeinek éppúgy eleget odahaza is, egy csésze kútvízzel? A víz csak víz. A szív a fő!

Pao-csaj nem felelt. Pao-jü azonban megérezte a szúrást, mely Kék Drágakő megjegyzésében rejlett, s amely ellene irányult. Milyen sajátos módon illett a színpadi cselekmény mai élményéhez, s okos unokanővére milyen jól átlátott rajta megint! Mindazonáltal nem árulta el magát, tiszta csészét kért magának, s azt Főnix sógornőre üritette.

Főnix asszonynak, aki máskor nem szokott sokat inni, s aki általában nem nagyon kedvelte a szertartásos lakomázásokat s a hosszú egy helyben üldögélést, ma az anyahercegnő kifejezett kívánságára hosszabban kellett diszhelyén kitartania, és magát legfőbb személyként ünnepeltetnie, mintsem azt szeretnie volna.

Az egész női rokonság, valamint a kiváltságosok a női kíséretből, egészen Mandarinkacsa szobalányig, egyik a másik után lépett elő, és ürítette rá a csészéjét, ő pedig nem tehette, hogy ne viszonzozzon minden ilyen köszöntést újonnan töltött csészével. A szokatlanul bőséges borfogyasztás hatása aztán nem váratott magára sokáig. Egyszerre csak azt érezte, hogy gyomra felkavarodik, s kénytelen volt az artistacsoport előadása közben felállni, és Ping-er szobalány karjára támaszkodva lakására menni.

Amikor már az átjárópavilon előtt járt, s lakásához közeledett, észrevette távolról, hogy egy cseléd lány bámészkodik a házuk bejárata előtt, aki, mihelyt őt megpillantotta, sarkon fordult, s a ház felé szalad. A lány furcsa viselkedése nyomban felébresztette Főnix asszony gyanúját. Odakiáltott neki, hogy álljon meg. A lány azonban úgy tett, mintha mit sem hallott volna, s eltűnt a házban. Csak most fogott gyanút Főnix asszony igazán. Amennyire csak lábai bírták, olyan gyorsan futott lakóterületének kis belső udvarára, s ott leült a kötornác lépcsőfokaira. Kihívatta az előbbi cseléd lányt, és megparancsolta, hogy térdeljen le előtte. Azután Ping-errel két ajtónállót hivatott a belső kaputól, akiknek kötelet és ostort kellett magukkal hozniuk. – Kötözzétek meg ezt a nyomorult marhacsánkot, ezt a szerencsétlen szajhát, aki már észre se veszi úrnőjét, s korbácsoljátok puhára! – parancsolta meg nyersen a két szolgának. A lány ijedtében csaknem elájult, kétségbeesetten verte homlokát a tornác kövéhez, és vinnyogva esdekelt kegyelemért.

– Mi vagyok én? Kisértet? Miért futottál el, amikor meglátál? – kiáltott reá Főnix asszony.

– Egyáltalán nem is láttalak, naj-naj, csak hirtelen eszembe jutott, hogy a lakás üresen és őrizetlenül áll, azért futottam be – igyekezett kivágni magát a lány.

– Úgy? És ha a lakás üresen állt, miért őgyelegtél akkor a bejárat előtt? Azonkívül a torkomat is kikiabáltam utánad, a távolság nem volt nagy, nem vagy süket, a kiáltásokat hallanod kellett, s mégis továbbfutottál. Ne fáraszd magad ezzel a hazudozással! Türelmem a végére jár.

S a lányt jobbról és balról kétszer olyan erősen pofon ütötte, hogy annak mindkét orcája egy pillanat alatt lángvörössé lett és megdagadt.

– Naj-naj, kificamítod a kezedet! – igyekezett Ping-er szobalány csillapítólag beavatkozni.

– Jól van, akkor üssél helyettem te! – fújtatott felbőszült úrnője. – És ha továbbra is makacskodik, izzó vassal égettetem meg a nyelvét.

– Vallani fogok – üvöltött fel a megrémült cselédlány. – Az úr benn van a lakásban. Rám parancsolt, lessem meg, hogy mikor jössz, s értesítsem őt rögtön, mihelyt visszatértél.

„Aha, most majd kiderül” – gondolta magában Főnix asszony,

– És miért kellett engem meglesned? Talán aggódott, hogy egyedül elvétem a hazavezető utat? – szorongatta tovább a lányt. – Halljam az igazat! Különben tüvel foglak szurkáltatni!

S meg akarván mutatni, hogy komolyan gondolja, amit mond, hajából hosszú, hegyes, nyíl alakú hajtűt húzott ki, s fenyegetőleg hadonászott vele a térdeplő arca előtt. A lány ijedten rántotta vissza fejét és feljajdult:

– Ne szúrj! Megmondok mindent! De kérlek, be ne árulj! Amikor az úr ma hazajött, a kincsesládából kivett két darab törtezüstöt, két boglárt és két darab atlaszselymet. Titokban Pao szolgálja feleségének kellett elvinnem, s őt ide kellett vezetnem az úrhoz. Még odabenn van az úr lakásában. Nekem kinn kellett örködnöm. Hogy odabent a lakásában mi történt, azt nem tudom.

Főnix asszonynak előbb az ájulással kellett megküzdenie, amely környékezte, de aztán összeszedte magát, s férje lakópavilonjához futott. Az odavezető úton észrevette, hogy az udvari kapun egy másik lány kémlel ki óvatosan, s amikor ő megjelenik, fejét sebesen visszahúzza és elszalad. Főnix asszony utánakiáltott, nevén szólítva. Ez a lány okosabb volt, mint az előbbi. Amikor észrevette, hogy tetten érték, gyorsan visszafordult, Főnix asszony felé sietett, és minden elfogódottság nélkül jelentette ki:

– Éppen hozzád akartam menni, s íme, már jössz is magad!

– Mit akartál mondani nekem?

A lány jelentette, hogy az úr benn van a lakásban, nála van Pao felesége, így meg úgy.

– És miért nem jelentetted azonnal? Miért csak akkor szántad el magadat, amikor már láttad, hogy rajtakaptalak? – recs-

csentett rá Főnix asszony, s lekent neki egyet. Aztán továbbrohant, s férje hálósobájának ablaka alá lopakodott. Élénk beszélgetés hangjai hatoltak fülébe. Tisztán kivette, amint egy női hang ezt mondta:

– Várj csak, előbb-utóbb csak megdöglik ez a pokolfajzat nő is, s akkor véget ér a szenvedésed!

– Jól van, de aztán mi lesz? Talán egy másikat vegyek feleségül, hogy a régi nyomorúság előről kezdődjek?

A női hang:

– Hiszen itt van neked Ping-er. Tedd őt főfeleségeddé a mcs-taninak halála után! Akkor aztán nem kell további vesződésektől tartanod.

A férfi:

– Rettenetesen vigyáz ő arra, hogy kapcsolatba ne kerüljek Ping-errel. Tudom, hogy Ping-er szenved az asszony bizalmatlanságától, de megmukkanni sem mer. Ez az asszony egyenesen a végzetem, rossz csillagom.

Főnix asszony reszketett a felháborodástól. Csak ez hiányzott még, hogy még az Ping-erje is, akit mindig a hűség megtestesülésének vélt, titkos ellenségének bizonyuljon! Nem tudott tovább uralkodni magán, hirtelen megfordult, s a megdöbbszent Ping-ernek két pofont kent le; aztán egyetlen rúgással lökve be az ajtót, férje hálósobájába rontott. Anélkül hogy akár egyetlen fölösleges szót is vesztegetett volna, rárohant vetélytársnőjére, s teljes erejéből csépelte egy darabig. Amikor már nem bírta tovább, odaállt az ajtó elé, hogy férje el ne iszkolhasson, s ráripakodott a nőre, akit elagyabugyált:

– Te átkozott szajha, te, szóval elloptad tőlem a férjemet, s ráadásul még meg is akarsz ölni! Szép kis história! Ping-er, gyere ide! Te sem vagy különb, mint ez a másik, te is ugyanabba a bűnbe bonyolódtál. Aljas módon becsaptál!

És zsupsz, a szegény Ping-ernek újra lekent jobbról és balról néhány pofont. A megbántott Ping-er Pao feleségén töltötte ki a maga dühét.

– Nem tudjátok piszkos ügyeiteket egymás között elintézni? – bömbölte. – Feltétlenül bele kell vonnotok engem is?

Csia Lien úr, akit az elfogyasztott bőséges bormennyiség kissé bárgyúvá tett, eleinte kissé zavartan és határozatlanul szemlélte

a jelenetet, mely drámai gyorsasággal pergett le a szeme előtt. Mialatt szeretőjét a felesége, Főnix asszony csépelte, valami harag és szégyenféle megmozdult ugyan benne, de a felesége iránti tisztelet még visszatartotta. Amikor azonban azt látta, hogy Ping-er szobalány is botrányt rendez és tettelegességre vetemedik, indítatva érezte magát, hogy feladja tétlen magatartását, és kétszeresen bántalmazott barátnőjének védelmére keljen.

– Mi jut eszedbe, verekedni! – gorombított rá Ping-erre, s utánarúgott a lábával. Ping-er ijedten húzódott előre hátra, ekkor azonban Főnix asszony vágta hátba a szerencsétlent, gyávának szidalmazva őt, s újra előretuszkolta. Kétségbeesésében kirohant a szobából, és a konyhába szaladt, hogy ott a konyhakéssel tegyen kárt magában. Ebben a szándékában azonban meg tudták akadályozni a közelben álló cselédnők. Odabenn ekközben Főnix asszony a hűtlen férjre öntötte ki felháborodása mérget. Mint aki megveszett, úgy rontott neki, s az arcába kiáltotta:

– Összeesküdtél ellenem ezzel a nővel! Hallottam én jól, hogy gyaláztatok engem! Odáig viszed a dolgot, hogy a végén még megölöm magamat!

Az asszony tombolása eszeveszett dühre lobbantotta férjét. Lekapott egy kardot a falról, és visszaordított Főnix asszonyra:

– Ha mindenáron meg akarsz halni, megtehetem neked a szívességet, itt nyomban megölhetem mindkettőnket! Mert az életből nekem is elegendem van, s a békesség kedvéért szívesen feláldozom magamat!

E perpatvar közepette jelent meg Csen hercegnő több hölgy kíséretében.

– Mit jelentsen ez a veszekedés? Hiszen az imént még minden a legnagyobb rendben volt! – kiáltott fel megütközve.

Tekintettel arra, hogy mások is voltak ott, valamint a bor feltüzelő hatása következtében, Csia Lien most még inkább a felbőszült férj szerepében tetszelgett, s kardjával oly vadul hadonászott a levegőben, hogy valóban úgy nézett ki, mintha rá akarna rontani feleségére. Fordítva hatott Csen hercegnő megjelenése Főnix asszonyra. Dacos vadsága egy szempillantás alatt megszeppent szelidséggé változott. A hercegnő háta mögé bújtt, majd sírva menekült a veszélyes hadszíntérről az anyahercegnő biztos közelébe.

– Éppen a lakásomba igyekeztem vissza, hogy ruhát váltsak, amikor meghallottam, hogy odabenn a férjem valakivel beszélget – számolt be könnyek között, a tényállást a maga szempontjából némileg kedvezőbb színben tüntetve fel. – Nem mertem azonnal bemenni, s egy kis ideig megálltam az ablak alatt. Ekkor aztán felismertem Pao feleségének hangját, s nagy ijedtségemre azt kellett hallanom, hogy az a nőszemély éppen egy ellenem irányuló gyűlöletes merényletet beszél meg férjemmel. Meg akartak mérgezni! A halálom után pedig Ping-ert kellett volna főfeleségévé tennie! Elképzelheted, mennyire fel voltam háborodva! De uralkodtam magamon, teljesen nyugodtan mentem be, s mindössze annyit engedtem meg magamnak, hogy az álnok Ping-ert felelősségre vonjam, s neki két pofont adjak. Hát nem érdemelte meg? És mit tesz erre ő? Lekapja a kardját, s meg akar ölni!

– Hát ez már több a soknál! Hozzátok elém rögtön azt a durva, közönséges fickót! – parancsolta felháborodva az anyahercegnő. Főnix asszony előadását teljesen igaznak vette. De nem is volt szükség arra, hogy parancsát végrehajtsák. Jött ő már magától is, mezítelen kardvassal a kezében berontva, egész sereg ijedt ember kíséretében. Ső hercegnő és Cseng asszony állták útját a dühöngőnek.

– Micsoda faragatlan viselkedés ez? – kiáltottak rá. – Nincs benned semmi tisztelet az öreg taj-taj iránt?

– Mindennek az az oka, hogy az öreg taj-taj mindig elkényeztette őket! De hát én nem fogom az ő szemtelen gyalázkodásait eltűrni! – kiabált Csia Lien, ferdén pislogva ittas szemével.

Anyjának sikerült a fegyvert kicsavarnia kezéből. – Gyorsan szedd a sátorfádat. Ki veled innét! – kiáltott rá, s igyekezett kituszkolni az ajtón. Ő azonban kapálózott, s igen vadul viselkedett; szájából csak úgy csöpögött a trágár beszéd szennyes nyála.

– Hívják ide az apját! – parancsolta az anyahercegnő, akit felháborított ez az illetlen viselkedés. – Majd az megtanítja tisztességre!

Már ez a fenyegetés elég volt ahhoz, hogy Csia Lient észhez térítse. Kibotorkált az ajtón, s nagy mérgesen a külső könyvtárba vonult vissza. Eközben a hölgyek azon fáradoztak, hogy Főnix asszonyt megnyugtassák.

– Nincs a dolognak semmi különös jelentősége. Egy kis macskaverekedés; az ilyesmi gyakran előfordul fiatal emberek között – jegyezte meg csillapítólag az anyahercegnő. – A hibás tulajdonképpen én vagyok. Nem kellett volna Főnixet ivásra csábítanom. Nem csoda aztán, ha utána ecetsav jön fel a gyomrából.

Mindenkinek nevetnie kellett ezen a sikerült tréfán, hiszen az ecetsav szó nemcsak hányingerre utal, hanem féltékenységre is.

– Nyugodj meg! – folytatta az anyahercegnő, Főnix asszonyhoz fordulva. – Holnap annak rendje-módja szerint bocsánatot kell tőled kérnie, erről gondoskodni fogok. Te viszont ne menj ma haza, hagyd őt magára, nehogy még egy dührohamot kapjon. Mi is jutott annak a marhacsánk Ping-ernek eszébe, hogy a hátad mögött ilyen aljas cselszövő játékot űzött? Mindig rendes és tisztességes lánynak tartottam.

– Ping-er nem hibás – védelmezte őt távollétében Csen hercegnő. – A hitvestársak, hogy közvetlenül egymásnak ne essenek, dühüket az ártatlanon tombolták ki. Egyetlen szó szemrehányást sem érdemel. Keserű igazságtalanság esett rajta.

– No, ezt igazán fájlalom – sajnálkozott az anyahercegnő. – Nem is tett rám soha olyan benyomást, mintha valami csábításra áhítózó gonosz démon volna. Természetesen elégtételt kell neki adni. Ámbra, szaladj csak gyorsan Ping-erhez, mondd meg neki, most már tudom, hogy igazságtalanság esett rajta. Urainak meg fogom hagyni holnap, hogy kövessék meg. A mai nap azonban, úrnőjének születésnapja, nem alkalmas erre. Ne sértődjék meg, és legyen holnapig türelemmel.

Ping-er a Szemek Gyönyörűségének Parkjába futott, és felváltva vigasztaltatta magát Pao-jüvel és Gyöngyszemmel. Pao-jü barátságosan fogadta a Begónia Udvarban, kifröccsent borral és könnyekkel bemocskolt ruhája helyett Gyöngyszem egyik ruháját vétette fel vele, rendelkezésére bocsátotta Gyöngyszem öltözőasztalkáját, s megvendégelte, egy csésze puncssal. Amikor aztán Ámbra átadta neki az anyahercegnő vigasztaló üzenetét, Ping-er úgy érezte, arcán új fény ragyog föl, és szomorúsága örömmre változott. Ezen az éjszakán a Rizstermelő Paraszt Udvarában, Csu özvegyénél maradt. Főnix asszony az anyahercegnőnél töltötte az éjszakát.

Másnap reggel aztán az előző napi családi viszály az anyahercegnő utasításai szerint szabályos és kielégítő elintézészt nyert. Csia Lient az anyahercegnőhöz idézték, s térdre esve kellett tőle bocsánatot kérnie, miközben ittasságával mentegetőzött. Aztán oda kellett lépnie Főnix elé, aki vörösre sírt szemmel, ékszer nélkül, kendőzetlenül és rizsporozatlanul állott ott, siralmas és mégis bájos látványt nyújtva. Meg kellett hajolnia előtte, és bocsánatot kellett kérnie tőle. Megbánást kifejező szavaira: – Naj-naj, igazságtalanságot követtem el ellened. Kérlek, ne haragudj rám – az összes jelenlevők örömmel lélegzetek föl.

– Ne is tedd, különben én is megharagszom rád – fordult az anyahercegnő mosolyogva Főnixhez. Miután így helyreállították a békességet a házaspár között, behívták Ping-ert. Csia Lien előtte is udvariasan meghajolt, és bocsánatot kért tőle a méltatlanságért, amelyet tegnap ő és a felesége követett el ellene.

– Szólj hozzá te is egy barátságos szót! – biztatta az anyahercegnő Főnix asszonyt. De Ping-er már földre vetette magát, s úrnője előtt leborulva, teljes odaadással mondta:

– Halált érdelek, amiért az én naj-najomnak tegnap, ezerőssze napján bosszúságot okoztam.

Főnix asszony könnyekig meghatódva emelte fel és vonta magához. Hogyan is feledkezhetett meg annyira magáról, hogy a derék lányt megfenyítse! Bizonyára túlságosan sok bort ivott.

– Hosszú évek óta, amióta téged szolgállok, kisujjadat se emeltem rád! – tette hozzá Ping-er, ugyancsak könnyekig meghatva. – Mindig jó voltál hozzám. Így hát a tegnapi kis eset miatt nem fogok haragot tartani.

– Úgy, most pedig minden rendben van. És ha a továbbiakban ebből az esetből valaki még ügyet csinál, az irgalmatlanul megkapja a maga adag verését! – zárta le az anyahercegnő a kibékítési ceremóniát, útjukra bocsátva a résztvevőket, miután fogadta búcsú-leborulásukat. Amikor azonban a hitvestársak lakásukon maguk közt maradtak, Főnix asszony nem állhatta meg, hogy meg ne jegyezze:

– Hát valóban olyan visszataszító és utálatos vagyok, hogy az a szajha pokolfajzatnak és lidércnyomásnak mert nevezni engem? És te még pártját is fogtad abban, hogy halálomat kívánja. Ha a te szemedben egy ilyen alacsonyrendű asszonysze-

mély különb, mint én vagyok, akkor milyen arccal éljek én melletted tovább?

Amíg beszélt, egyre fokozódó izgalom lett úrrá rajta, s végül is zokogásban tört ki.

– Már megint kezdéd? Nem volt elegend a tegnapi szereplésből? – morogta a férfi kedvetlenül. – Megaláztam magam előtted az emberek szeme láttára, térdre borulva kértem bocsánatot tőled. Ez neked nem elég? Még egy leborulás kell neked ahhoz, hogy arcodon fény ragyogjon fel? Az ember ne követelje túlságos önfejűséggel igazának elismerését, mert csak az ellenkező eredményt éri el vele.

Főnix asszony belátta ezt és hallgatott.

– Hagyd ezt most már! – folytatta a férfi. – Hiszen belátom, hogy nincsen igazam – tette hozzá barátságosan. Ekkor berontott egy szolgálóleány, és izgatottan jelentette:

– Pao felesége felakasztotta magát!

Főnix asszony gyorsan összeszedte magát első ijedtségéből.

– No, jól van, mit törödsz vele? Miért kell ezen annyira felizgulni? – vetette oda közönyösen.

A szobába ekkor habozva lépett be Lin udvarmester felesége, akinek az volt a tiszte, hogy képviselje a női személyzet érdekeit. Megerősítette a hírt.

– Családtagjai panaszt akarnak emelni a feletteseknél – tette hozzá nagy zavarban.

– Felőlem tehetnek. Nekem magamnak is ez volt a szándékom – mondta Főnix asszony hidegen.

– Amennyire tehettem, igyekeztem őket szándékukról lebeszélni. Talán meg lehetne velük alkudni valami pénzösszegben – folytatta Lin felesége.

– Pénzben? Erre nincsen pénzem. S még ha lenne is, akkor se jutna eszembe! Csak hadd tegyenek panaszt! Te pedig megtakaríthatod magadnak a közvetítéssel járó fáradságot – jelentette ki határozottan Főnix asszony.

Csia Lien odakacsintott Lin asszonynak. Az elérte a dolgot, s kiment, hogy az ajtó előtt várákozzék. A férfi utánament.

– Meg akarom nézni, mit lehet itt tenni – mondotta Főnix asszonynak.

– De pénzt ki ne adj! – kiáltott az utána.

A Csia Lien és Lin asszony közötti tárgyalás azzal az eredménnyel zárult, hogy az utóbbi megbízást kapott, ajánljon a halott családjának kétszáz taelt hallgatási díjul. Csia Liennek rossz volt a lelkiismerete, s mindenképpen el akarta kerülni a botrányt. Megbeszélte Lin asszonnyal, hogy a pénzt a háztartási pénztárból fogják kivenni, s hamisított számlák segítségével a napi kiadási tételek közé fogják becsempészni. Így aztán el lehetett kenni a dolgot, és Főnix asszony sem tudott meg semmit. Megnyugodtak a hozzátartozók is, zsebre vágták a csinos pénzösszeget, és lenyelték haragjukat. Csia Lien ezenfölül Pao szolgát még külön is félrehívta, hogy megvigasztalja néhány uncia ezüsttel és színes szavakkal, s megígérte neki, hogy hozzásegíti egy másik feleséghez. Pao szolga szívesen beleegyezett. Így aztán sikerült ezt a kínos ügyet véglegesen letudni.

HUSZONHETEDIK FEJEZET

Egy borús őszi este szeles és esős hangulata szél- és esőelégírára ihleti Kék Drágakőt. Mandarinkacsa, a hajadon visszautasítja azt a boldogságot, amit egy mandarinkacsa-párosodás jelent

Kék Drágakő betegsége tavasszal és ősszel szokott rosszabbra fordulni.

Lázás állapotai és gonosz köhögése az ilyen őszi napokon jobban kínozták, mint máskor, gyakran kellett az ágyat őriznie, s csak ritkán jött ki a Bambusz Remetelakból. Szenvedett a sok egyedüllétől, s mindig vágyakozón leste, hozzájut-e valami szórakozáshoz unokanővérei látogatása folytán. De valahányszor eljött a várva várt látogatás, néhány mondat után már megelégette a beszélgetést, és boldog volt, ha vendége távozott. Társai megállapították maguk közt, hogy beteg, aki még egészséges napjaiban is érzékeny kissé, s nem vették rossz néven tőle, ha nem nagyon törődött a formákkal, s hiányzott belőle a vendéglátó szívélyesség.

Egy napon Pao-csaj jött hozzá látogatóba, s betegségére terelte a szót. Eddigi házi orvosait és gyógyszereit nem tartotta sokra, s úgy vélte, egyszer már igazán szüksége volna rá, hogy valami tekintélyes orvossal vizsgálta meg és kezeltesse magát. Ha ilyen fáradsággal vonszolja magát napról napra, az igazán nem élet.

– Rajtam nem segíthet orvos – mondta Kék Drágakő szomorúan. – Ismerem bajomat, ez ellen nincsen szer. Vajon egészséges napjaimon egész ember vagyok-e?

– Az élet titka a táplálkozás! – folytatta buzgón Pao-csaj. – Hibás táplálkozásodon fordul meg a dolog, azért mondanak csődöt életszellemeid.

– Életünk és halálunk előre meg van határozva – sóhajtott Kék Drágakő. – Boldogságunkat nem kényszeríthetjük ki a sorsból. Ezúttal komolyabban elővett a baj, mint máskor...

Heves köhögési roham akadályozta meg abban, hogy tovább beszéljen. Pao-csaj szívből sajnálta őt.

– Nemrégiben megnéztem az orvosságaidat – mondta. – Véleményem szerint túlságosan sok ginszenget és fahéjat használsz. Ezek nyilván élénkítik az életszellemeik működését, de ártalmasak, ha sokat fogyasztunk belőlük. Túlságosan forrón se idd a ginszeng- és fahéjlevet! Mindenekelőtt a májadat kell megnyugtatódnod és lehűtened, mert ha a májban nagyon sok a tűz, az árt a földelemnek, kárt okoz az emésztésnek, és vele az életnek. Minden reggel meg kellene enned egy uncia legfinomabb fajta fecskefészket, meg egy fél uncia jegeccukrot, meleg ezüstpehelykásába keverve. Az jobban megerősítene, mint bármilyen orvosság.

– Milyen kedves tőled, hogy ennyire törődsz velem! – mondta Kék Drágakő meihatottan. – Tulajdonképpen meg sem érdemlem. Korábban mindenféle rosszat feltettem rólad. De amióta olyan testvéri lelkülettel világosítottál fel a rossz olvasmányok természete felől, ma pedig olyan szeretetteljes részvétet tanúsítottál irányomban, belátom, hogy helytelenül ítéltel meg. Már az is mentségem lehet előtted, hogy annyira egyedül vagyok, s nélkülözök minden szülői és testvéri tanácsot. Tizenöt éves vagyok, de eddig még senki sem intézett hozzám olyan barátságos és megértő szavakat, mint te. Pedig mindig hitetlenkedtem kissé, ha Felhőcske a dicséretedet zengte. Most azon-

ban meggyőződtem róla, hogy igaza volt. Való igaz, hogy sosem használt igazán ez a kuruzsolgatás a fahéj- és ginszenglével. Nagyanya, Cseng néni és Főnix nővér soha nem beszéltek nekem fecskefészekről és jegeccukorról. A szobaasszonyok és szobalányok pedig már egyáltalán nem törődnek velem. Úgy tekintenek rám, mint aki nem tartozik igazán ide, idegenként kezelnek, s nem szívesen szolgálnak. Afelől is kétségeim vannak, jóvá fogják-e hagyni azt a napi adag fecskefészeket és jegeccukrot, amelyet te szükségesnek gondolsz.

– Vigasztalódj velem! Én is olyanféle helyzetben vagyok, mint te – válaszolta Pao-csaj.

– De hát neked mégiscsak ott van még anyád és bátyád! Csáládodnak megvan még a háza és a darabka földje! Nem szorultok idegenek jótéteményeire. Ha nektek úgy tetszik, bármikor elmehettek a saját birtokotokra. Nekem azonban sehol sincs ott-honom, semmim sincs, amiből ruházzam és tápláljam magamat. Természetes, hogy ilyen körülmények közt a személyzet nem tekint sokra, és kevésbé tisztel. A te helyzeted sokkal jobb, mint az enyém!

– Ugyan, mi más kell még a te jövődhöz, mint egy kis menyasszonyi dísz? Csak rajtad múlik, hogy még nem tartunk ott – tréfált Pao-csaj.

Kék Drágakő elpirult.

– Az ember rád bizza a gondjait, mert jószívűnek tart, te meg gúnyt űzöl belőle! Ez nem szép dolog – mondta mosolyogva.

– Hiszen csak tréfa volt! – mentegetőzött Pao-csaj vidáman és elfogódottság nélkül. – De azért volt talán benne valami igaz, ki tudja? Mindenesetre légy hozzám bizalommal! Ha a lelkedet nyomja valami, ha panaszkod van, mondd el nekem! Amennyire tehetem, segíteni fogok neked. Ami pedig bátyámat, Hszie Pant illeti, magad is tudod, mit ér ő, s milyen kevésbé számíthatok a segítségére. A helyzetem persze jobb valamivel, mint a tiéd, minthogy nekem még él az anyám. Van, akinek az ember kiöntse a lelkét, akivel megossza örömét és bánatát. De hát nemhiába van benned értelem. Hiszen nem vagy te valami buta fejőcseléd, aki nem tud magán segíteni, hanem egyre csak sóhajtozik. Nyisd ki előttem nyugodtan a lelked! Mindjárt holnap beszélek anyámmal a fecskefészek dolgában. Azt hiszem,

valami készlete van még neki, abból küldök neked néhány unciával. S egyik szolgálóm majd naponta elkészíti neked. Most azonban megyek, hiszen bizonyára kimerültél.

– Este gyere el újra!

Pao-csaj ezt megigérte és elment. Kék Drágakő evett néhány kanál híg rizsnyákot, aztán végignyújtózott az ágyán, s úgy bámult az alkonyodó szürke őszi délutánba. Milyen borús is odakinn! Az eget felhőréteg takarja. Finom eső szemerkél alá, s valami bizonytalan derengést idéz elő. Milyen szomorúan hangzik az esőcseppek egyhangú kopogása az ablak alatt, a bambuszleveleken! Órákig hevert ott Kék Drágakő, hiába várta, hogy Pao-csaj visszajöjjön. Ilyen időben nem akar kimozdulni, mondta magának.

Amikor besötétedett, lámpát hozatott, s találómra levett egy kötetet a könyvespolcra. Egy válogatás volt a legismertebb megzenésített versekből. Lapozgatás közben olyan címekre bukkant, mint „A búcsú fájdalma” vagy „Őszi bánat a lányszobában” és hasonlók. Ezek az elégikus költemények jól illettek most a hangulatához, s magát is egy vers megírására ihlették, melynek ezt a címet adta: „Szél- és esőelégia őszi estén az ablak előtt”.

Éppen befejezte hosszú, tíz hétlábú verspárból álló költeményét s kinyújtózott, amikor Pao-jüt jelentették. S már be is lépett a fiú. Széles karimájú, gyékényből font kalapot viselt az eső ellen, s bő nádköntös volt a ruhája felett, amilyen halászokon látható.

– Ejha, miféle halászember ez itt? – köszöntötte őt nevetve Kék Drágakő.

– Jobban érzed ma magadat? Szorgalmasan szedted az orvosságot? Milyen az étvágyad? – tudakolta Pao-jü aggódva, miközben vihar elleni felsőholmiját levetette. Jobbjával a lámpa után nyúlt, s a maga felé eső részt baljával beárnyékolva, egészen közel tartotta azt Kék Drágakő arcához.

– Ma sokkal jobb színed van – szólt beható vizsgálat után elégedetten. Időközben Kék Drágakőnek is volt ideje rá, hogy a fiút alaposabban szemügyre vegye. Rövid piros damasztköntös volt rajta, már nem egészen új, mely zöld kartonövvel volt derékban összehúzva. A köntös alól térdmagasságban virágos zöld

atlasznadrág kandikált elő. Lába, melyet aranyhimzésű, vastagon vattázott harisnya fedett, szép, kényelmes, virágokkal és pillan-
gókkal mintázott szaténpapucsba volt bújtatva.

– Az eső ellen csak fent védekeztél. Hogyan lehetséges, hogy harisnyád és papucsod mégis tiszta és száraz maradt? – kérdezte Kék Drágakő.

– Ó, útközben ráhúztam még egy pár eső ellen szolgáló durva fapapucsot is. Ezt letettem odakünn az eresz alatt – válaszolta Pao-jü mosolyogva.

– Honnan van ez a pompás, szép viharkalapod? Olyan könnyű és hajlékony, egyáltalán nem abból a közönséges, szúrós fajtából való, amit a piacon kapni – kérdezősködött tovább Kék Drágakő.

– Mind a három darabot, a gyékénykalapot is, a nádköntöst is, meg a facipőt is, az Északi Csend Császári Hercegetől kaptam ajándékba – jelentette ki Pao-jü büszkén. – Rossz időben ő is ilyen felszereléssel jár. Tetszik neked? Akkor majd szerzek magamnak még egy ilyen felszerelést. A viharkalap a legértékesebb. A teteje bambuszbélből készült és mozgatható. Az ember kiveheti vagy beillesztheti, tetszése szerint. Télen, ha havazik, az ember kiveszi, s a fennmaradó széles karimát a meleg prémsapkára illeszti. Praktikus, ugye? Te is szeretnél ilyen?

– Köszönöm, nem! Nem szeretnék olyan öltözékben járni, mint valami halászlány a színpadon...

Hirtelen elhallgatott, arcát futó pirosság öntötte el. Későn jutott eszébe, hogy az imént Pao-jüt mint halászbembert köszöntötte. Pao-jü nem nagyon törődött a lány zavarával, amelyet ez görcsös köhögéssel igyekezett leplezni. Felfedezte az asztalon Kék Drágakő imént befejezett költeményét, s feszült érdeklődéssel futott rajta végig.

– Kitűnő! – szaladt ki önkéntelenül is a száján.

De ekkor már Kék Drágakő gyorsan odakapott, megragadta a papírlapot, s meggyújtotta a lámpa felett.

– Már késő! – nevette ki Pao-jü. – Már tudom bevéve!

– Most aludni szeretnék. Kérlek, menj – mondta.

Pao-jü benyúlt kabátja hajtókája alá, s egy dió nagyságú, nagy arany zsebórát húzott elő. Mutatója már a vadkan órájára, a tizedik órára mutatott.

– Igazad van. Legfőbb ideje, hogy aludj. Bizonyára nagyon kimerültél.

Gyorsan bebújt eső elleni védőöltözkébe s elköszönt. Az ajtóból még egyszer visszafordult:

– Vannak-e holnapra különleges ételkívánságaid? Átadnám őket az öreg taj-tajnak. Bennem jobban megbízhatsz, mint ezekben az öreg nőkben.

– Engedj még időt holnap reggelig. Talán éjszaka eszembe jut valami jó. Most pedig igyekezz! Hogy ömlik odakünn! Vannak kísérőid?

– Mi vagyunk itt – felelt odakintről két szobaasszony, éppen azon igyekezve, hogy kifeszítsenek egy hatalmas esernyőt, s meggyűjtsanak egy fáklyabotot.

– Ilyen időben fáklyát gyűjtasz! Rögtön át fog ázni és kialszik – vélte Kék Drágakő.

– Szarufáklya, kos szarvából készült. Esőálló.

Kék Drágakő levett a könyvespolcra egy üveglámpást, szobalányával égő viaszgyertyát tétetett bele, s Pao-jünek nyújtotta.

– Vedd inkább ezt az üveglámpást! Fényesebben ég, mint a gyenge fényű szarufáklya, s ez is esőálló.

– Köszönöm, van nekem is üveglámpásom, de attól félttem, hogy aki majd viszi, a nedves úton megcsúszik s összetöri.

– Vedd csak el! Jobb, ha a lámpa törik össze, mint ha a sötétben elcsúszol, s kárt okozol magadban. Nem vagy hozzászokva ezekhez a nehézkes fapapucsokhoz. Vitesd a szarufáklyát magad előtt, s vedd a kezébe az üveglámpást! Csak küldd vissza holnap.

„Milyen meghatóan gondoskodik rólam!” – gondolta magában Pao-jü. Aztán szépen kezébe vette az üveglámpást, s most már valóban útnak indult. Az élen egy szobaasszony haladt a szarufáklyával, utána a második szobaasszony következett az esernyővel, azután Pao-jü, egy szolgáló karjára támaszkodva, akinek az üveglámpást kellett vinnie, s a menetet egy másik szobalány zárta le, ernyővel a kezében.

Alig távozott Pao-jü és kísérete, amikor ernyővel és lámpással a kezében az Őserdő Udvarból érkezett egy szobaasszony. Pao-csaj küldte, s egy nagy csomagot hozott fecskefészekkel, szilvágombóccal és külföldi jegeccukorral.

– Tessék, fogyaszd el jóízűen! S ha megetted, kisasszonyom még többet fog küldeni – adta át a küldött az üzenetet.

– Nagyon kedves vagy, hogy még ilyen későn is idefáradtál! Igyál meg a személyzeti szobában egy csésze teát erősítőül!

– Köszönöm, de nem maradhatok, még más dolgom is van.

– Értem, át akarsz még menni a játszóházba. Ezeken a hosszú, borús estéken szívesen üti az ember agyon az idejét egy kis játékkal – mondta Kék Drágakő mosolyogva.

– A kisasszony eltalálta. Újabban néhány tekintélyes ismeretség fényében sütkérezem. Minden este összejövünk egy játszómára. Ma klubunkban éppen rajtam van az elnöklés sora, s ezért nem szívesen késnék el.

– Akkor hát igazán sajnálom, hogy örömmártásodból áldoztál fel valamit érettem, s idefáradtál ilyen esős időben. Ha így áll a helyzet, természetesen kártalanítani foglak.

Kék Drágakő megparancsolta szobalányának, hogy az asszonynak adjon át néhány száz rézgarast, s egy csésze punccsal védje az esős ide ártalmaival szemben. A szobaasszony leborulással mondott köszönetet, de csak a rézgarasokat vette át, és sietve lépdelt el ernyőjével és lámpásával.

Amikor elment, Kék Drágakőnek Kakukk szobalány segített a levetkezésben, s ő gondoskodott arról, hogy a csomagot s a lámpát a szobából kivigyék. De Kék Drágakőnek minden fáradtsága ellenére sem jött álom a szemére. Egyre az járt az eszében, hogy anyja és bátyja miatt Pao-csaj előnyösebb helyzetben van, mint ő, az árva, s hogy Pao-jü minden fogadkozása ellenére is el fogja őt dobni magától. Az esőcseppek, amelyek odakünn a bambuszok csúcsához és a banánlevelekhez verődtek szakadatlanul, egyhangú kopogásukkal végtelenül elszomorították. Borzongás vett rajta erőt, és sírva fúrta a párnába fejét. Az éjszaka felén is túl voltak már, mikor végre elaludt, valamikor a negyedik dobszó órája körül.

Másnap reggel Főnix asszonyt Sö hercegnőhöz hívták. Főnix asszony gyorsan felöltözött, s kocsiján anyósához hajtatott. A hercegnő előbb kiküldte személyzetét a szobából, s aztán halk, bizalmas hangon kezdett mondanivalójába:

– Szükségem van tanácsodra egy kissé kényes természetű ügyben. Férjem szemet vetett az öreg taj-taj kedvenc szobalányára, Mandarinakcsára. Szeretné őt másodhálótermébe vezetni, s arra kért engem, tegyem meg a szükséges lépéseket az öreg taj-tajnál. Önmagában tekintve nincs ebben semmi különös, csak attól tartok, hogy az öreg taj-taj nem fogja Mandarinakcsát ideadni. Nem tudom, miképpen cselekedjem. Mit tanácsolsz?

– Kinos megbízatás, itt bizony fejjel fogsz szaladni a szögnek – felelte Főnix asszony sietve. – Az öreg taj-tajnak egyetlen falat sem fog izleni, ha Mandarinakcsától meg kell válnia. Ezt a lányt nem tudja nélkülözni. Aztán meg az öreg taj-taj többször kijelentette, hogy férjed tulajdonképpen túl van már azon a koron, amelyben valaki megengedheti magának egy „bal oldali másodhálóterem” és egy „jobb oldali másodhálóterem” tartását. Férjed emiatt elhanyagolja a háztartás vezetését, sőt ez a vidám élvezeteknek szentelt élet egészségére sem előnyös. Láthatod ebből, hogy az öreg taj-taj nincs éppen elragadtatva a férjedtől. Ő tehát jobban tenné, ha kitérne a tigris útjából, ahelyett hogy fűszalakkal még az orrát is megcsiklandozza. Ne haragudj, de ebben az ügyben ne számíts rám, mert én minden közbenjárást céltalannak tartok. Férjed már nem fiatal, gyermekei és unokái vannak. Mit fog gondolni a világ? Szép kis mendemonda lesz ebből. Beszélned kellene a fejével, s ki kellene verned belőle ezt az elhatározást!

A hercegnő nem túlságosan örült a szavainak.

– Más előkelő urak három másodhálótermet és négy ágyast is megengedhetnek maguknak, az én férjem miért ne tehetné ezt meg? – mondta fagyos mosollyal. – De hiába is tanácsolnám, hogy ne tegye, aligha szívlelné meg tanácsomat. Ismered, milyen makacs és érzékeny természetű. Ám senki sem kívánja tőled, hogy az öreg taj-tajhoz menj. Természetesen magam megyek hozzá. Csupán tanácsot akartam kérni tőled. Ami Mandarinakcsát illeti, legyen bár tiszszeresen kedvenc szobalánya az öreg taj-tajnak, ilyen előnyös házasságot aligha fog elutasítani.

Főnix asszony tanácsosnak vélte engedni. Tudta, hogy a hercegnő nem mer férjével ellenkezni, részöcn a békesség kedvéért sem, de számításból sem. Minthogy ugyanis a család legidősebb férfitagjának felesége volt, s férjének feladata lett volna a ház

gazdasági ügyeinek vezetése, azért a hercegnő kezén minden kiadás és bevétel átment, a hercegnő pedig tudta a módját, hogyan biztosítsa a maga hasznát, hogyan írhasson magának jóvá jelentékeny összegeket. Természetesen gondol ezekre a nagy előnyökre, és persze esze ágába se jut, hogy férjét felbosszantsa. Magatartását valószínűleg ebben az ügyben is személyes haszon határozta meg. Főnix asszony tehát egy szempillantás alatt megváltoztatta véleményét, és teljes beleegyezést színelte.

– Teljesen igazad van, fiatal korom tapasztalatlansága az oka, hogy erre nem gondoltam mindjárt – adta be hajlékonyan a derekát. – Az öreg taj-tajnak a férjedre vonatkozó nyilatkozatát, amelyet említettem, különben is csak hallomásból ismerem. Együgyűség volt tőlem, hogy ilyen ostoba beszédet komolyan vettem. Gyakori dolog, hogy szülők, ha gyermekük elkövet valamit, haragba lovalják magukat a saját beszédükkel, s egykönnyen kimondanak valami kemény ítéletet, vagy halálra veretéssel fenyegetőznek. Amikor azonban gyermeküket megpillantják, győz bennük a szülői szeretet, s kezdeti haragjuk elpárolog. Miért is ne teljesítené az öreg taj-taj fiának ezt az ártatlan kérését, s miért ne engedne át neki egy szobalányt, aki fiának annyira fontos? Lássunk azonnal munkához. Az öreg taj-taj ma véletlenül nagyon jó hangulatban van. Menjek előtted oda hozzá, s készítem elő a talajt? Ha aztán utánam jössz, eltávolítom a többi jelenlevőt, s gondoskodom arról, hogy egyedül és zavar-talanul beszélhesd meg az öreg taj-tajjal a továbbiakat. Mi a véleményed?

A hercegnőt láthatóan kellemesen érintette Főnix asszony megváltozott magatartása.

– Jól van, menj előre, de az öreg taj-tajnak ne szólj egyelőre semmit. Lassacskán, kerülő úton, Mandarinkacsán keresztül kell őt megnyernünk. Gyúrd meg előbb Mandarinkacsát! Eleinte valószínűleg vonakodni fog, meg finnyáskodni egy kicsikét; később majd én is megteszem, ami tőlem telik, hogy aggályait eloszlaszam. Ha aztán Mandarinkacsa beleegyezését elnyertük, akkor az öreg taj-taj sem fog ellenállni, gondolván a régi szabályra: a távozni akarót vissza ne tartsd.

– Pompás! Ez a helyes taktika! – adta hozzájárulását nagy buzgalommal Főnix asszony. – Mandarinkacsa biztosan egyet

fog érteni velünk. Hiszen igazán ostoba volna, ha elutasítaná ezt a lehetőséget, mely őt szolgálállapotából felemelné, és félig-meddig úrnővé tenné, s helyett inkább akarna szolga maradni, hogy később egyszer valami szolga felesége legyen.

– Nagyon helyes. Csak örülhet ennek a házasságnak. Menj tehát előre, és beszélj a szobalánnyal! Én még gyorsan megreggelizem, s rögtön utánad megyek.

Időközben azonban az okos Főnix mást gondolt. Olyan egészen biztosra azért mégsem vette, hogy Mandarinkacsa hajlandó lesz a dologra. „Ha Mandarinkacsát mégsem sikerülne megnyernem – gondolta magában –, akkor a hercegnő a sikertelenséget alighanem az én számlámra fogja felróni, s utólag nekem fog szemrehányásokat tenni. Jobb, ha együttesen teszünk kísérletet. Akkor a sikertelenség miatt a felelősség nem reám hárul.”

– Cseng néni két kosár finom, frissen sült fürjet küldött nekem az előbb reggelihez. A felét úgyis át akartam engedni neked – szólt mosolyogva. – Amellett a függöny is leszakadt a gyaloghintóról. Véletlenül hallottam meg, amikor az imént a főkapun bejöttem; gyaloghintód hordárai beszéltek. Éppen el akarták vinni a gyaloghintót, hogy megjavíttassák. Nem az volna a legjobb, ha mindjárt velem jönnél a kocsimon, nálam reggeliznél, s aztán együtt mennénk az öreg taj-tajhoz?

A hercegnő természetesen találta ezt a javaslatot, gyorsan felöltözött, s Főnix asszonnyal együtt szállt kocsiba. Végül aztán egy kis ravaszkodással még azt is el tudta intézni Főnix asszony, hogy a hercegnő előbb egyedül menjen az öreg taj-tajhoz, s ő később kövesse. A hercegnő tehát elment az öreg taj-tajhoz, néhány közömbös szót váltott vele, s aztán hamarosan otthagytá, azzal az ürüggyel, hogy fel akarja keresni Cseng asszonyt. A valóságban azonban Mandarinkacsa szobácskájához osont. Mandarinkacsa éppen kézimunkázott. Amikor a hercegnő megjelent, illedelmesen felállt.

– Ejha, milyen szép kis himzésen dolgozol! Mutasd csak! – mondta a hercegnő, kivette a himzést a kezéből, apróra megnézegette, többször felkiáltott elragadtatásában, majd visszaadta neki. Aztán magát a lányt vette beható vizsgálat alá. Megállapította, hogy halványlila selyemkabátot és vízizöld nadrágot visel, s hogy hajlékony darázsdereka, szelid hajlatú gömbölyű

vállá, kacsatojás alakú keskeny arca, lakkfényű haja és finoman ívelt orrocskája van, az arcán pedig kétoldalt két halvány májfoltocská látható. Mandarinkacsa kissé furcsának is találta ezt az alapos szemrevételt, s nyomban sejtette, hogy emögött valami különös dolog rejlik.

– Mi vezeti hozzám a taj-tajt ilyen kora reggeli órában? – kérdezte mosolyogva.

A hercegnő egyetlen pillantással értésére adta kíséretének, hogy egyedül kíván maradni, mire az távozott. Ekkor a hercegnő leült, és barátságosan megfogta Mandarinkacsa kezét.

– Magam jöttem átadni neked szerencsekívánataimat.

Ebből Mandarinkacsa már háromtized részben tudta is, hányadán áll a dolog. Pirulva hajtotta le a fejét és hallgatott.

– Férjem már régóta sajnálja, hogy állandó környezetében annyira nincs senkije, akiben igazán megbízhatna – folytatta a hercegnő. – Semmi áron sem akarta azt, amire szüksége van, a szokásos úton, hivatásos közvetítő útján, pénz ellenében beszerezni. Előítélettel van az olyasmivel szemben, amit ilyen közvetítőktől kaphatni; mindig az volt a véleménye, hogy egy idegen lány, akit az ember így vásárol, utólagosan ilyen vagy olyan testi vagy egyéb hibával csalódást okozhat, és esetleg két-három nap múlva kiderül, hogy mindenféle rossz szokása van, és úgy viselkedik, mint egy majom. Ezért hát egy fél éve tart már hideg szemmel körszemlét a mi lányaink között, s végül is, a dolog bőséges mérlegelése után, arra az eredményre jutott, hogy számára valamennyi között csak egy jöhet tekintetbe, és ez te vagy. Örömmel látja, hogy a szelídség, a megbízhatóság és valamennyi női erény együtt található fel benned. Ezért hálótermembe szeretne vezetni. A te helyzeted természetesen egészen más lenne, mint az olyan lányé, akit az ember alkuszoktól vásárol. Te másodfeleség lennél, akit a „néni” megszólítás illetne meg, s ennek megfelelő megbecsülésben, tiszteletben és hatalomban részesülnél. Ha tehát most a férjem téged választott ki, s olyan rangot kínál, amely magasan felülemel a hozzád hasonló minden ármánykodásán és rosszakaratán, vajon nem jelent-e ez a te számodra is mindannak beteljesülését, amit csak kívánhatnál? Jer tehát, és kövess engem az öreg taj-tajhoz, hogy elnyerjük hozzájárulását!

Felállott és kézen fogva akarta Mandarinakcsát kihúzni magával a szobából. De Mandarinakcsa, pirulva bár, visszahúzta kezét, s nem akart vele menni.

– Szégyenkezned nem kell, s amit majd az öreg taj-tajnál kell mondani, azt magam fogom előadni. Csak éppen velem kell jönnöd – szólott hozzá szeliden a hercegnő.

De Mandarinakcsa továbbra is némán a földre szegezte a szemét, és nem mozdult helyéből.

– Csak nincsen ellenedre a dolog? – unszolta tovább a hercegnő. – Igazán bárgyú dolog volna, ha visszautasítanád a lehetőséget, hogy egy úr naj-najává legyél, s inkább akarnál egy szolga felesége lenni. Ha igent mondasz, a legkellemesebb élet vár rád. Hogy én jó és békés természetű asszony vagyok, azt bizonyára tudod, a férjem ugyancsak a lehető legkedvesebben fog bánni veled, különösen akkor, ha egy év leforgása alatt egy kislánnyal vagy éppen kisfiúval ajándékozod meg őt. Akkor teljesen váll váll mellett állsz majd velem, ugyanúgy rendelkezhetsz a személyzettel, mint én, s az a legkisebb intésedre is engedelmeskedni fog. Légy hát eszes, és el ne mulaszd a kedvező alkalmat! Még egyszer nem adódik ilyen számodra. Micsoda, még mindig hallgatsz? Hiszen egyébként annyira élénk eszű lány vagy! Miért olyan ma a szád, mintha össze volna ragasztva? Nyomja valami a szívedet? Csak beszélj nyugodtan! Ó, persze értelek én téged, kínos neked egyszeribe igent mondani, és inkább szüleidre szeretnéd bízni ezt. Jó, akkor majd a családdal fogok érintkezésbe lépni.

Ezzel a hercegnő egyelőre félbeszakította ezt a nehéz tárgyalást, és elment, hogy megkeresse Főnix asszonyt. Főnix asszony időközben szobalányát, Ping-ert is beavatta a dologba. Ping-er aggódalmasan csóválta a fejét, s a saját kételyeit is kifejezésre juttatta a terv sikerét illetően.

– Hiába igyekeztem a hercegnőt erről lebeszélni – mondta neki Főnix. – Most aztán zsebre kell vágja egy esetleges balsiker szégyenét. Egyébként rögtön itt is lesz. Eredj a konyhába, és süttesd meg a fűrjeket reggelire, aztán gondoskodj még néhány ehhez találó más ételről is! Amíg a hercegnő nálam van, ne jöjj be, eredj egy kicsit sétálni a parkba! Ha majd elment, gyere vissza!

Ping-er elintézte tehát a konyhában, amit reábíztak, aztán kiment a kertbe. Ott Mandarinkacsával találkozott. Amikor a hercegnő elment tőle, Mandarinkacsa azt találta a legokosabbnak, ha eltűnik szem elől.

– Ha az öreg taj-taj keresne, mondd meg neki, hogy beteg vagyok! – szólta társnőjéhez, Ámbrához, és kisurrant a parkba.

– Nicsak, az új „néni” jön itt! – szólította meg tréfálkozva Ping-er.

– Hát te is részes vagy, akárcsak úrnőd, az ellenem szőtt összeesküvésben? – kérdezte Mandarinkacsa haragosan és pirulva.

Ping-er megbánta elhamarkodott tréfáját, mosolyogva vont a társnőjét maga mellé egy sziklatömbre, egy platánfa alá, s megnyugtatta, hogy Főnix asszony egyáltalán nem részes az összeesküvésnek, hanem ellenkezőleg, az ő oldalán áll. Mandarinkacsa izgalomtól kipirult arccal felelte erre:

– Ha nem számítom az elhunyt Aranypántot, ilyen magunkfajta szobalány csaknem egy tucat van itt: Gyöngyszem, Ámbra, Szürke Felhő, Tarka Felhő, Kakukk, Nefricsat, Pézsma, Kéktus, Felhőcskénél Kékfonál, aztán te meg én. Korábban mindent közöltünk egymással, és minden titkot rábíztunk egymásra. Újabban ti, többiek, mind külön utakon jártok, csak én vagyok a régi, csak én tartok ki még mindig amellet, hogy benneteket bizalmasan beavassalak mindenbe, ha valami különösebb dolog adódik. Most is bizalommal közlöm veletek ünnepélyes elhatározásomat: nem is beszélek arról, hogy Ső herceg most csak úgy se szó, se beszéd akar másodfeleségévé tenni; de még ha a hercegnőnek esetleges halála után kérne is, és főfeleségévé akarna tenni, és házassági ajánlatát még az illendőség minden előírásának megfelelően, három közvetítőnő útján tenné is meg, a hatféle menyasszonyi ajándék egyidejű átküldésével, még akkor se akarnék hallani se erről! . . .

– Ejha, micsoda titkolózás folyik itten – vágott közbe egy hang hátulról, a platánfa törzse mögül, s Gyöngyszem, aki észrevétlenül lopózott mögéjük, nevetve helyezte magát kényelembe mellettük a sziklatömbön. Ping-er tájékoztatta Gyöngyszemet.

– Micsoda vén kéjenc! – szaladt ki megvetően Gyöngyszem száján. – Persze, a maga rendjéből való nőknél már nincsenek kilátásai, azért hát ilyen módon próbálkozik,

- Tudom, hogyan védhetnéd ki ajánlatát – vélte Ping-er.
- No, hogyan? – kérdezte mohón Mandarin kacsa.
- Mondd azt az öreg taj-tajnak, hogy már a Csia Lien úré lettél! Hiszen az apa csak nem veheti el a fia szeretőjét.

Tréfás javaslatát Mandarin kacsa szörnyen rossz néven vette.

- Ostoba jószág! – csikorgatta a fogait. – Láthattad a minap is, hogyan tombolt Főnix asszony, amikor férjét Pao feleségével rajtakapta. Szép kis kellemetlenségeknek tenném ki magamat.

- Én tudok jobbat is – vágott nevetve a szavukba Gyöngyszem. – Mondd meg az öreg taj-tajnak, adja neki értésére, hogy téged már az én kis parancsolómnak ígért oda. A herceget a guta fogja megütni.

- Pfuj, ti romlott teremtések, így kicsúfolni engem a bajban, a bizalmat gúnnyal viszonzni! – jajgatott Mandarin kacsa, részben dühös indulatban, részben szégyenkezve.

- Édes nővérünk, ne végy mindent annyira zokon – csillapította a két másik. – Olyan jól megfértünk mindig egymással. Barátnők között csak nem lehet baj egy ilyen kis tréfa! De hát komolyan, mit szándékozol tenni?

- Semmit sem szándékozom tenni! Egyszerűen elő se fogok bújni! S ezzel kész!

Ping-er aggodalmasan csóválta a fejét.

- Ez nem nagyon segíthet rajtad. Keményfejű ember a herceg, nem egykönnyen fog elállni a szándékától. Ha ezúttal nem sikerül neki, megpróbálja későbben. Az öreg taj-taj nem él örök-ké, s nem óvhat meg egész életében. Ha pedig az anyahercegnő meghalt, a herceg erőszakkal vesz birtokába. Az aztán még rosszabb lesz. Így mégis lenne valami formája a dolognak.

- Nono! Olyan gyorsan mégsem fog menni neki. Mint fiúnak, előbb három évig gyászolnia kell, s közben eszébe se juthat házasságra gondolni. Időközben pedig majd csak találok alkalmat és módot a megoldásra. Legrosszabb esetben levágom a hajamat, és kolostorba vonulok.

- Milyen bátor vagy! – sóhajtották társnői csodálkozva.

- Majd meglátom még! – jelentette ki Mandarin kacsa határozottan. – A hercegnő, amint az előbb mondotta, szüleimhez akar fordulni. Szüleim a déli fővárosban laknak. Haha! Keresheti őket!

– Ha ott vannak, nem a világ végén vannak. Úgy tudom, valami házvezetői állást töltenek ott be. Meg fogják találni őket – vetette ellene Ping-er. – Amellett itt van a közelben a bátyád és a sógornőd. Hozzájuk is fordulhatnak. Kár, hogy itt a házban születél és nevelkedtél! Így nem vagy olyan szabad, mint mi, akik csak később kerültünk ide.

– Hohó, az nekem mindegy! A makacs ökröt nem lehet erővel ivásra bírni...

– Csitt, jön a sógornőd! – szakította félbe Mandarinkacsát Gyöngyszem.

– No, akkor most éppen a megfelelő embert küldik! Az ilyen egész-világ-tevecsiszárjának, mint amilyen ez a nő, persze fogára való megbízatás! – mormogta megvetően Mandarinkacsa. Közben a sógornő odaért a közelükbe. A három lány felállt, és helyet akart adni neki a sziklatömbön.

– Köszönöm, maradjatok csak a helyeteken – háritotta el a sógornő. – Csak a mi kisasszonyunkkal szeretnék megbeszélni valamit.

– Miért sietsz olyan nagyon? Ugyan, ülj már le! Éppen rejtvényfejtéssel ütjük agyon az időnket, te is segíthetsz nekünk – csacsogta Gyöngyszem és Ping-er, ostobának tetteve magát.

– Ugyan, ostobaság. No, mi van? Mondd csak! – fordult sógornőjéhez Mandarinkacsa.

– Gyere velem! Ne itt! – hunyorgott rá sógornője. – Kellemes dolgokat kell közölnöm veled.

– Aha! Nyilván Ső herceg megbízásából jössz?

– Hát igen. Gyere már végre, hadd mondjam el részletesen az egékig érő szerencsédet!

Mandarinkacsa felpattant a helyéről, nagy lélegzetet vett, szájába nyálat gyűjtött, s aztán azt sógornője arcába köpte.

– Légy szíves, tartsd meg magadnak a magad mocskát, s kotródj innét! Amilyen messze csak lehet! – kezdte dühöngve. – Ki nem állhatom az ilyen buta beszédet, hogy „szerencse”, és hogy „kellemes dolgokat közölni”! Úgy teszel, mintha még irigyelni lehetne engem, amiért életemet egy vén zsarnok oldalán kellene gyászban eltöltenem! Hiszen ez azt jelenti, hogy látó két szememmel akartok tűzverembe kergetni! De én nem hagyom becsapni magamat, s magam fogok a magam java és baja felől dönten!

A meghökkent sógornő nem számított ilyen gyors és alapos visszautasításra, s dühösen nyelve vonult el onnét. Gyöngyszem és Ping-er egy ideig azon fáradozott, hogy a felizgatott Mandarinkacsát megnyugtassa, aztán Ping-er Gyöngyszemhez fordult:

– Honnan bukkantál fel az imént olyan hirtelen? Nem is vetünk észre.

– Tavasz Búcsúzása kisasszonynál voltam, hogy elhozzam Pao-jüt, de egy lépésnyivel elkéstem. Elment már, állítólag vissza a Begónia Udvarba. Ebben kételkedem, mert akkor útközben találkoznom kellett volna vele. Arra gondoltam, hogy Kék Drágakőnél van, de ott sem volt. Visszafelé jövet aztán messziről megláttalak benneteket, elbújtam a bozótban, csendesen idelopóztam, s egy kicsit a leskelődöt játszottam. Csak azon csodálkozom, hogy négy szemetek se vett észre.

– Én pedig azon csodálkozom, hogy engem a ti hat szemetek se vesz észre – szólalt meg hirtelen egy hang a hátuk mögött. Ijedten fordult meg három fej. A szikla egyik kiszögellése mögül nevetve lépett elő Pao-jü.

– Honnan kerülsz elő, uram? – kérdezte Gyöngyszem. – Majd a szememet néztem ki, annyira kutattam utánad!

– Már régen megláttalak, s tréfából kitértem előled. Szörnyen mulatságos volt, ahogy a nyakadat nyújtogattad, és ide-oda szaladgáltál, keresve kétségbeesetten. Végül aztán a saját búvóhelyedet választottam ki magam is.

– Akkor nézzünk csak gyorsan körül! Hátha előbújik még valaki! – tréfálkozott Ping-er.

– Egyszerűen ő is szerencsésen kihallgatott bennünket – mondta Mandarinkacsa, s ásitva nyújtózott végig a sziklán. Pao-jü felranciaigálta.

Megfázol ezen a kövön. Gyere, menjünk inkább hozzám! Ott kényelmesebb helyed lesz, s erősítőül megihatsz egy csésze teát is.

S így négyesben vonultak a Begónia Udvarba.

Ső hercegnő közben értesüléseket szerzett be Főnix asszonytól Mandarinkacsa családjáról. Megtudta, hogy ennek szülei a déli fővárosban töltenek be házvezetői állást, és aligha lesznek a helyszínre hozhatók, de a leány bátyja és annak felesége min-

denkor könnyen elérhető. Ugyanis mindkettő az anyahercegnő szolgálatában áll, bátyja, Ven-hsziang, mint bevásárló, felesége pedig mint főmosónő. A hercegnő azonnal hívatta is az asszonyt, s a makacs Mandarinkacsa nyakára küldte közvetítőül. Nos, hogy milyen siralmas eredménnyel, arról már beszámoltunk.

– Olyan szavakkal szidott, amelyeket a taj-taj előtt nem adhatok vissza, s még Gyöngyszem is odavágott nekem – panaszkolta a sógornő, amikor a hercegnő előtt visszautasíttatásáról beszámolt. Hogy Ping-er is segített abban az odavágásban, azt Főnix asszony jelenlétében nem mert megemlíteni. – Az öreg parancsoló nézzen valaki más után. Ez a ronda fehérszemély legfeljebb szerencsétlenséget hoz reá.

– Hogyan tudhatott Gyöngyszem is a dologról? Volt ott még más is? – kérdezte a hercegnő bizalmatlanul.

– Volt, Ping-er.

– Ping-er? Hát az mit keresett ott? – szólt bele sietve a beszélgetésbe Főnix, tájékozatlanságot tettetve. – Talán csak nem volt ő is ellened? Miért nem kentél le neki egy pofont? A jó dolgát annak a tekergőnek! Teljes fél napja kutatok utána.

– Helyesebben szólva, ott éppen nem volt, csak távolról láttam, de tévedhettem is – helyesbítette a sógornő zavartan. Nem óhajtott kegyvesztetté válni a rettegett Főnix asszony előtt. Szerencsére Ső hercegnő nem is vette észre, hogy Főnix kettős játékot játszik.

Amikor este beszámolt férjének küldetése sikertelenségéről, Ső herceg magához hívatta fiát, Csia Lient.

– Utazz a déli fővárosba, és hozd ide nekem az öreg Csin Cajt, Mandarinkacsa apját! – parancsolta. – Valakit csak fel lehet hajtani, aki egy időre helyettesítse hivatalában!

Csia Lien nem sok kedvet érzett magában ehhez az utazáshoz, s különféle kibúvókkal igyekezett kitérni a megbízatás elől.

– Az utazás hiábavaló lesz. Újabb hírek szerint az öreg Csin Caj sorvadásban fekszik, és halálán van – lóditotta. – Koporsóját régóta elkészítették már. Lehet, hogy azóta meg is halt. A leány anyjával sem lehet mit kezdeni, az meg süket . . .

– Tűnj el a szemem elől, te fegyencnek való sikerületlen ivadék, te! – szakította őt félbe a herceg felbőszülten, az ajtóra mutatva. Aztán Mandarinkacsa bátyját hívatta. Másnap reggel

azonban a leány bátyja is csak eredménytelenségről számolt be neki. Mandarinkacsa határozottan elutasította a herceg ajánlatát. A herceg tombolt.

– Tudom, persze, régóta úgy van az, hogy a nők előnyben részesítik a fiatalságot az öregekkel szemben – panaszolta. – A leány eszében valószínűleg a fiam vagy Pao-jü jár. Ezzel azonban csak hagyjon fel. Szeretném látni, melyik tekergő merészelné itt megkívánni őt, miután egyszer én a kezemet kinyújtottam utána. S ha a lány netalán azt képzelné, hogy az öreg taj-taj segítségével a házon kívül fog férjhez menni, hát gondolja csak meg ezt is szépen. Mindegy, kihez megy férjhez, kezem mindenképpen el fogja érni. Hacsak a halált vagy a kolostort nem választja inkább, rá fogom kényszeríteni az akaratomat, ha szépszerével nem, hát erőnek erejével. Jobban tenné, ha felhagyna a makacskodással, s beleegyezését adná. Eredj, mondd el neki ezeket! És óvakodj attól, hogy hazudj nekem! A biztonság kedvéért még egyszer odaküldöm a feleségemet is, hogy beszéljen vele. És ha te megint nemmel térsz vissza, feleségem pedig elhozza nekem a lány igenét, akkor azt tanácsolom, helyezd biztonságba a koponyádat!

Ven-hsziang megígérte, hogy mindent megtesz, ami csak telik tőle, majd felkereste testvérét, s megismételte előtte a herceg szavait. A fenyegetések hallatára Mandarinkacsának még a szava is elakadt. Kis idő múlva azonban összeszedte magát.

– Jól van hát, engedelmeskedem, s azonnal elmegyek az öreg taj-tajhoz, hogy közöljem vele. Feleséged pedig kísérlen el – jelentette ki határozottan.

A bátyját boldoggá tette Mandarinkacsa nézetének megváltozása, és sietve hozta oda feleségét.

Aztán Mandarinkacsa sógornője kíséretében az anyahercegnő lakosztályába ment. Az öreg taj-tajt széles családi körben találta: Cseng asszony, Hszie néni, Csu özvegye, Főnix, Pao-jü, Pao-csaj meg a három Tavasz-lány volt ott, hozzá egy sereg szobalány, szobaasszony és néhány udvarmesterné. Ső hercegnő nem volt ott.

Mandarinkacsa félelem nélkül lépdelt egyenesen az anyahercegnő felé, majd hangos kiáltással a lábai elé vetette magát, s kezdte elmondani, milyen ajánlatot tett neki Ső herceg, hogyan

gyötörte őt előbb a hercegnő útján, majd a parkban sógornője által és végül a bátyja által is, hogyan igyekezett kényszeríteni és fenyegetésekkel megfélemlíteni őt, hogyan sértette meg azzal a gyanúsítással, hogy Pao-jüvel vagy Csia Liennel van viszonya, s hogyan fenyegette meg azzal, hogy amíg él, ki nem engedi karmai közül, akárkihez és akárhol megy is férjhez, még ha férjét a felhők közül hozná is le magának. Kijelenti azonban itt ünnepélyesen minden jelenlevő előtt, hogy férjhez menni egész életében nem akar, s ha az öreg taj-taj netán férjhez akarná kényszeríteni, inkább a késhez nyúlna, és elválná a saját torkát. Amíg csak él, hűen akarja szolgálni az öreg taj-tajt, és ha egy napon az öreg taj-taj meghalna, önként követné őt az Árnyak Birodalmába, vagy pedig leválná a haját, és apácának állna.

– Ég és föld, nap és hold, valamennyi jó és gonosz szellem, ti legyetek tanúim, hogy őszintén beszélek, s vastag daganatok fojtsanak meg, ha hazudok! – kiáltotta ünnepélyesen.

S ugyanakkor gyorsan egy ollót húzott elő, amelyet ujjzsebében rejtett el, kibontotta haját, s vadul nekiesve kezdte vagdosni. Ezzel a pusztítással azonban szerencsére nem jutott messzire, mert néhány szobalány és szobaasszony, aki a közelben állt, gyorsan lefogta a karját, s megakadályozta a vagdosásban.

Az anyahercegnő egész testében reszketett, annyira felizgatta és megdöbbentette a váratlan jelenet.

– Micsoda! Legjobb, leghüségesebb, egyetlen megbízható támaszomat akarják tőlem elvenni! – kiáltott felháborodottan. Aztán Cseng asszonyhoz fordult: – Itt mutatkozik meg a ti egész hamisságtok! Kifelé csodamód derék és kegyeletes érzésű menyeimnek mutatkoztok, de a hátam mögött galádságokat terveztek ellenem! Éppen azt irigylitek tőlem, ami nekem a legkedvesebb!

Cseng asszony, akit az öreg taj-taj ilyen kemény szavakkal illetett, noha egyáltalán nem volt részese a szóban forgó ügynek, felállott helyéről, s alázatos testtartással, némán tűrte az anyahercegnőtől a meg nem érdemelt szidást, amin az tisztességtudó menyhez illik. S merő tiszteletből a többi jelenlevő hölgy sem mert egyetlen szónyi ellenvetést sem tenni. Csu özvegye mindjárt a jelenet kezdetén kituszkolta a fiatal lányokat a szo-

bából, hogy Mandarinkacsa kínos leleplezéseit ne kelljen végighallgatniuk. Tavasz Virulása azonban, Cseng asszony mostoha-leánya, az ablak alatt állt, és figyelemmel kísérte a jelenet további lezajlását. Nem tudta tétlenül tűrni, hogy mostohaanyját igazságtalan szidalmakban részesítik, s hogy senki nem mer szót emelni védelmében. Összeszedte hát bátorságát, elszántan visszament a szobába, s mosolyogva lépett az anyahercegnő elé:

– A taj-taj nem hibás – jegyezte meg. – Hiszen nem lehet felelős idősebb sógora tetteiért.

– A gyermeknek igaza van. Valóban, az öregség meggondolatlanná tett – ismerte el az anyahercegnő, és Hszie nénihez fordulva így folytatta: – Ne neved ki! Igazságtalan voltam derék testvéreddel szemben. Korholásom természetesen másik menyemnek, idősebbik fiam feleségének szólt, aki a férjétől való félelemből részt vett ebben az ármányos játékban.

Majd Pao-jühöz fordult:

– Miért nem figyelmeztettél, hogy igazságtalan voltam anyáddal szemben?

– A nagybátyámmal és nagynénémmel szembeni köteles tisztelet megtiltotta nekem, hogy anyám védelmére keljek. Természetesen hibáztam, és bocsánatot kell tőle kérnem.

– Helyesen teszed. Borulj le gyorsan előtte, és mondd meg neki, ne haragudjék rám, s bocsásson meg nekem koromra és reád való tekintettel.

Pao-jü engedelmesen térdelt le anyja előtt, s hozzá akart fogni a bocsánatkérő beszéd elmondásához, Cseng asszony azonban mosolyogva emelte fel és vonta magához, s mint kegyeletes érzésű meny, az ő szájából sem akarta anyósa bocsánatkérését végighallgatni.

– Nos, Főnix, neked mi a véleményed? – fordult az anyahercegnő Főnix asszonyhoz.

– Ó, ha én történetesen nem leányunokád, hanem fiúunokád lennék, régóta magam is próbálkoztam volna Mandarinkacsánál – tért ki Főnix egy ügyes tréfával a kényes kérdés elől. Hiszen nem léphetett fel nyíltan Ső herceggel és Ső hercegnővel szemben.

– Jól van, akkor lemondok róla. Tied lehet – jelentette ki az anyahercegnő.

– Köszönöm, de hagyj nekem időt a legközelebbi újjászületésemig. Talán férfiként jövök a világra, s akkor elveszem.

– Vedd csak el, és add a férjednek! Akkor majd elmegy talán tőle az apósod kedve!

– Nem, kár volna ő a férjemnek. Jó lesz annak két olyan öreg, szikkadt zsemle is, mint amilyen én vagyok, meg Ping-er.

Hangos nevetésben tört ki az egész társaság. S ekkor jelentették Sö hercegnő érkezését.

A hercegnő teljesen gyanútlanul jött, s csak az imént, az ajtó előtt értesítették titkon a történetekről. Megdöbbent és legszívesebben mindjárt el is távozott volna, de már késő volt. Odabent már be is jelentették, és Cseng asszony ki is jött a köszöntésére. Akár tetszett, akár nem, kénytelen volt rászánni magát erre a kínos megjelenésre.

Zavart csend uralkodott a szobában, amikor belépett. Csing-an köszöntését az anyahercegnő egyáltalán nem viszonzta. Valami ürüggyel Főnix már el is távozott. Mandarinkacsa úgyszintén. Kis idő múlva elkészönt Hszie néni, majd Cseng asszony is, egyik a másik után, tapintatból, hogy ne legyenek tanúi a hercegnő megszégyenítésének.

– Férjednek a házasságközvetítő szerepét játszottad – kezdte az anyahercegnő, amikor egyedül maradtak. – Ez kétségtelenül derék és önfeláldozó dolog volt tőled, nekem azonban úgy tűnik, hogy túlságosan is tekintettel vagy a férjedre. Hiszen neked már gyermekeid és unokáid vannak, s még mindig hagyod, hogy férjed megfélemlítsen?

– Ismételten is beszéltem vele, sajnos, eredmény nélkül. Nem hallgat a tanácsokra, az öreg taj-taj maga is tudja ezt – védekezett a hercegnő zavartan.

– Akkor a végén még gyilkosságot is elkövetnél, ha arra ő biztat? – felelte metsző éllel az anyahercegnő. – Jól tudod, mennyire szükségem van Mandarinkacsára. Második menyem beteges, nemigen tud törődni velem. Főnix persze nagyon egészséges, de hát az ő szemének rajta kell lennie mindenben, ami a házban adódik, úgyhogy sok ideje neki se marad a számomra. Így hát éppen csak Mandarinkacsa marad nekem. Ő buzgó és rátermett, tudja, mi kell nekem, ismeri sajátosságaimat és kívánságaimat, s élete folyamán, melyet itt a házban töltötte el, egészen

az én személyem kiszolgálására rendezkedett be. Röviden szólva, Mandarinkacsa nélkülözhetetlen. Öreg vagyok, és nem egykönnyen tudnék új támaszhoz hozzászokni. Éppen a férjedhez akartam küldeni valakit, s meg akartam üzenni neki, hogy ha mindenáron másodfeleségre van szüksége, vásároljon az én költőségemre, tizennyolcezer tael áll rendelkezésére. De az én Mandarinkacsámat semmiképpen sem kapja meg. Hátralevő napjaimra értékesebb ő nekem, mint a herceg a maga egész fiúi kegyeletével együtt, még ha éjjel-nappal az én javamon fáradoznék is. És ezzel kész! Szerencsésen történt, hogy te magad jöttél. Így ezt az üzenetemet személyesen adhatod át neki. Ez megbízhatóbb út, mint hogy ha embereimtől hallja.

Ezzel az anyahercegnő a maga számára el is intézte az ügyet. Visszahívatta a többi hölgyet, s egy kedélyes madzsongjátzmába kezdett velük.

A játék javában folyt még, amikor Csia Lien lopakodott óvatosan az anyahercegnő szobája közelébe. Atyja, Sö herceg küldte, hogy megtudakolja, milyen eredménnyel járt küldetésében a hercegnő. Még idejében, az ajtó előtt találkozott Ping-errel. A leány tájékoztatta, és óva intette attól, hogy az anyahercegnő előtt mutakozzék. Elmondta, hogy az anyahercegnő nagyon haragos volt az imént, s hogy csak most, a játék folyamán sikerült Főnix asszonynak egy kissé felvidítania, valami csíny révén.

– Na, ha már megint jó a hangulata, akkor mégiscsak merhetek mutatkozni előtte – makacskodott Csia Lien, s a szobalány figyelmeztetése ellenére belépett. Amikor Főnix asszony meglátta, hogy férje bedugta fejét az ajtón, szembeszéddel tudtára adta, hogy jó lesz gyorsan eltűnnie. Ugyanakkor Sö hercegnő, teatöltés ürügyén, szándékosan odaállt az anyahercegnő elé, hogy elterelje a figyelmét Csia Lienről. Az anyahercegnő azonban észrevette már a jövevényt.

– Ki van odakünn? Mintha a ház valamelyik fia volna, nem? – kérdezte.

– Mindjárt megnézem – mondta Főnix, és kisurrant, hogy ne legyen jelen, amikor férje a maga szidását megkapja. Miután észrevették, Csia Lien nem tagadhatta le magát. Igyekezett elfogódottság nélkül és mosolyogva járulni az anyahercegnő elé, úgy köszöntötte őt csing-an köszöntéssel.

– Csak azt szeretném megkérdezni – kezdte –, jelen lesz-e az öreg taj-taj tizennegyedikén, amikor Laj-ta udvarmester, fia előléptetése alkalmából, lakomát rendez. Mert ebben az esetben idejekorán rendbe hozatom a nagy gyaloghintót.

– Ha ez minden, amit nekem jelenteni akarsz, akkor bejöhettél volna minden körülményesség nélkül is és nem kellett volna előbb kísértet módjára ólálkodnod odakünn – mondta az anyahercegnő mogorván.

– Nem akartam az öreg taj-tajt játék közben zavarni, s tulajdonképpen csak a feleségemet szerettem volna kihívatni – vágta ki magát zavartan.

– Várhattál volna nyugodtan, míg a feleséged hazaérkezik. Ez a kísértetes ólálkodás és leselkedés itt a ház körül, ez nem viselkedés! Csak ijesztgetsz fölöslegesen! Most pedig légy szíves és engedd meg, hogy feleséged befejezze a játszmát velem, és ne zavarj tovább bennünket! Tűnj el innét – utasította rendre haragosan az anyahercegnő –, és szövögesd tovább az összeesküvéseket a feleséged ellen, Csao feleségével összejátszva!

– Pao, nem Csao – javította ki őt Mandarinkacsa. Mindenkinek nevetnie kellett a szócserén. Mosolyognia kellett az anyahercegnőnek is.

– Eh mit, Pao vagy Csao! Ilyen alattomoskodásokra képtelen vagyok emlékezni! – robbant ki hevesen. – Annak idején egy dédunoka fiatal feleségeként kerültem a házba, most pedig nekem magamnak is dédunokáim vannak. Ez alatt az ötven-hatvan esztendő alatt sok mindent átéltem és végigcsináltam. De ilyen alávaló botrányt még nem értem meg. Ki innét! Tűnj el a szemem elől! Mit ácsorogsz itt?

Némán és nagy zavarban vonult el a megszidott unoka.

– Én figyelmeztettelek! Mégis egyenesen belefutottál a hálóba! – gúnyolódott vele odakünn Ping-er.

– Az egész botránynak az öregúr az oka! S nekünk kettőnknek kell érte megszzenvednünk! – szólt Csia Lien bosszúsan Sö hercegnőhöz, aki utánasielt.

– Pfuj, hogyan lehetsz ennyire tiszteletlen! Más fiak a halálba mennének apjukért! – szidta meg még az anyja is. – Vigyázz, fel ne bosszantsd apádat ezekben a napokban. Különben még verést is kaphatsz!

– Beszélj vele előbb te! Nekem nincs bátorságom – kérte a fia megszeppenve.

Ső hercegnő tehát egyedül ment férjéhez, és közölte vele küldetése szomorú eredményét. A herceg belátta, hogy minden további lépés céltalan volna, lenyelte a rajta esett gyalázatot, s bosszúságában – betegség ürügyén – egy időre eltűnt az anya-hercegnő szeme elől. A köteles napi látogatásokat feleségére és fiára bízta. Egyébként pedig szétküldte az embereit, hogy nézzenek körül, és keressenek valaki más, megfelelő társnőt. Végre aztán sikerült neki nyolcszáz taelért egy üde, tizenhét esztendő lányt beszereznie, és hálótermeibe vezetnie.

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET

*A bolond rablólovagnak csintalankodni támad kedve,
de megkorbácsolják. A Rideg Lovag kerülni akarja a
bajt, s utazásra adja a fejét*

A Jung-kuo palota udvarmesterének, Laj-tának fia, hála korábbi hercegi urai pártfogásának, elnyerte első hivatalát. A büszke szülők elhatározták, hogy ezt a szerencsés eseményt három napig tartó és házukban rendezendő nagy lakomával fogják illően megünnepelni. Az első napot a Jung-kuo és Ning-kuo palotabeli nemesuraknak, hölgyeknek és kisasszonyoknak, valamint néhány tekintélyes mandarinvendégnek tartották fenn. A második napra rokonok és ismerősök lakomázását, s a harmadikra a két palotabeli egykori kollégák vendégül látását tervezték. Az anya-hercegnő kegyesen elfogadta a meghívást, és tizennegyediken férfi és női családtagok nagyszámú kíséretében személyesen jelent meg, hogy az egykori udvarmester házaspár otthonának jelenléte fényét ajándékozza. A hölgyek részére a szép kertet és az ottani pavilonokat tartották fenn, az urakat a fogadócsarnokban vendégelték meg.

A vendégek között ott volt Pao-jü és az elhunyt Csin Csung közös jó barátja, egy bizonyos Liu Hsziang-lien is. A régi ne-

mesé család elárvelt sarja vidám életet élő fickó volt, aki a könyveket nem sokra tartotta, s inkább a vadászat és a fegyvertáncok, a fuvola és a lant, a bor és a kockajáték barátja volt, de a virág-szedés helyeit, s a réteket sem vetette meg. A csinos, jó alakú fiatalember ezenfelül rendkívüli mértékben vonzódott a színházhoz is, és igen erős színészi tehetség volt benne. Alkalomadtán műkedvelő előadásokon fel is lépett, és epekedő szél- és hold-darabokban a fiatal hösnő tehetséges alakítójaként tűnt ki.

Egy ilyen műkedvelő magánelőadás alkalmával meglátta és megcsodálta őt egyszer a korhely Hszie Pan, és azóta nem tudta elfelejteni. Égett a vágytól, hogy vele ismeretséget és barátságot kössön. Amolyan könnyelmű színházi ifjoncnak tartotta, aki minden további nélkül kapható egy kis gáláns szél- és holdjátékra. Így hát öröme nem ismert határt, amikor most a társaságban véletlenül felfedezte. El is határozta, hogy barátságot köt vele.

A meghívott társaság szórakoztatására a vendéglátó házigazda színjászó társulatot fogadott fel. A Liu művészetét és személyét ugyancsak nagyon tisztelő Csen herceg egyenes kívánságára – amely kívánság valami ittas szeszélyből fakadt – az ifjú Liu az általa választott darab két felvonásában maga is ott játszott a színpadon a színészekkel. A herceg ezután maga mellé ültette őt az előkelőségek asztalához, és hosszú, nyájas beszélgetésbe ereszkedett vele. Ilyen módon ismerkedett meg a közelben ülő Hszie Pannal, s ez minél mámorosabb lett, annál tolakodóbban lépett fel kérdéseivel és gyöngédségeivel, úgyhogy lassacskán terhessé vált számára. Egy alkalmas pillanatban felállt tehát az asztaltól, és gyors elhatározással el akarta hagyni a társaságot.

A ház fia arra kérte őt, maradjon még egy kicsit, minthogy Pao-jü, aki odaát volt a hölgyeknél, asztalbontás után feltétlenül beszélni kívánt vele négy szemközt. Ez a kívánság érthető volt, mivel Pao-jünek vigyáznia kellett arra, hogy se éber unokanővérei pletykájának, se az ittas urak gúnyolódásának ki ne tegye magát. Ha mindenáron el akar menni már most, akkor legalább egy kis ideig várjon még, amíg Pao-jüt kihívja. Az ifjú Liu beleegyezett, vendéglátója pedig egy szobaasszony segítségével észrevétlenül elhívatta Pao-jüt a hölgyek köréből.

Pao-jü maga után húzta barátját a félreeső könyvtárba, ahol zavartalanul beszélgethettek kettesben.

– A mi jó Csin Csungunk sírja nagyon a szívémen fekszik. Voltál-e nála odakünn mostanában? – kezdte Pao-jü.

– Voltam, nemrégiben is, a sólyomvadászat alkalmával. A vadászat a sírtól alig két li távolságra zajlott le, megragadtam hát az alkalmat, és titokban mindjárt a sírt is meglátogattam. Attól tartottam, hogy a sok esőzés a múlt nyáron elmosta, és sejtésem nem is csalt, a sír nagyon rászorult már a gondozásra. Két nap múlva aztán megint kimentem, és két kulival rendbe szedtettem. Néhány száz rézgarasomba került a dolog.

– No, akkor értem már. A múlt hónapban kiküldtem oda a szolgálmat, Ming-jent, hogy tegyen a sírra áldozati ajándéknak tíz érett lótuszmagot, melyet saját kezűleg szedtem parkunk taván. Amikor visszajött, megkérdeztem, milyen állapotban találta a sírt, hogy nagyon megszenvedte-e a nyári esőzéseket. Azt mondta, hogy ellenkezőleg, sokkal szebb, mint azelőtt, olyan most, mint-ha csak új lenne. Gondoltam mindjárt, hogy ez barátai műve lesz. Most hát tudom, hogy te voltál. Én magam, sajnos, nehezen szakadok el hazulról, állandó felügyelet alatt tartanak, vigyázzák és bírálják minden lépésemet. Ezért nem törődhettem személyesen a sírral. S ami még ostobább: semmiféle kiadást sem csinálhatok önállóan, holott igazán van elég pénzünk.

– Emiatt ne aggódj! Hiszen itt vagyok én. Fordulj csak bizalommal hozzám, ha a városból valamire szükséged van! Egyébként már intézkedtem is afelől, hogy elhunyt barátunk méltó égő áldozatban részesüljön a tizedik hónap közeleghő első napján.

– Ennek örülök. Már el is akartam küldeni emiatt hozzád Ming-jent. Csakhogy te amolyan ársodorta vizinövény vagy, az ember sohasem tudja, hol keressen.

– Úgy van, és most megint hosszabb útra készülök. Ezúttal három-négy évnél előbb aligha térek vissza.

– Csak olyan sokára? Miért, mi űz el innét?

– Ilyen futtában nem magyarázhatom meg neked. Később majd megtudod. De most megyek.

– Nem beszélhetnénk meg egyszer ma este, amikor a társaság szétoszlik?

– Sajnos nem! Nem szeretnék tovább maradni, különben veszekedés lehet a dologból Hszie Pan fivéréddel . . . értesz?

– Értelek. Igaz, az a legjobb, ha eltűnsz. De mielőtt hosszú

utadra elindulnál, búcsúzásképpen látjuk még egymást, ugye? Ígérd meg nekem!

– Természetesen előbb búcsút veszek tőled. És kérlek, ne beszélj az utamról senkinek! S most menj vissza a többiekhez, én pedig észrevétlenül eltűnök.

Elváltak egymástól, s az ifjú Liu a kapu felé tartott. Már éppen ki akart lépni rajta, amikor Hszie Pannal futott össze. Ez hangos gajdolással kutatta őt mindenfelé.

– Hol van a kis Liu? Ki engedte el a kis Liut?

Az ifjú Liunak szikrákat szórt haragjában a szeme, amikor az ittas fickót észrevette, és gajdolását meghallotta. Legszívesebben a földre terítette volna egyetlen erős ökölcsapással. Tekintettel volt azonban vendéglátójára, s ez visszatartotta attól, hogy itt a házban tettelegességhez folyamodjon. Közben Hszie Pan észrevette, s mint valami elveszett kincset, úgy üdvözölte.

– Hova igyekszel, kicsike? – gügyögte, megfogva a kabátja ujját.

– Egy kis mozgásra vágyom. Később majd visszajövök – felelte az ifjú Liu.

– Ó, ne menj el! Nélküled nem is érdekes itt. Maradj, az én kedvemért! Megteszek neked mindent, amit csak kívánsz. Pénzre van szükséged, vagy valami hivatalra vágysz? Bátyád meg tud neked szerezni mindent, ha egy kicsit kedves leszel hozzá.

Az ifjú Liu a leghevesebb ellenszenvet érezte a tolakodóval szemben. Csak egyszer láthatná el amúgy igazában a baját! Erre aztán pompás ötlete támadt. Színlelt szívélyességgel vonta Hszie Pant egy félreeső sarokba.

– Igazán a barátom akarsz lenni? Vagy csak játszol? – kérdezte halkán.

– De édes kis fivérkém, hogyan is kérdezheted ezt? – sietett a válasszal boldogan a másik, ferdén hunyorítva rá. – Itt essem össze holtan, ha nem őszinte a szándékom!

– Jól van, de itt a házban nem csinálhatunk semmit. Maradjunk még egy kicsit. Aztán előbb én megyek el, egyedül. Kicsivel később gyere majd utánam a lakásomra! Az éjszaka folyamán iszogatunk nálam odahaza. Még két elragadó fiatal teremtéssel is rendelkezem, akik velünk lesznek. De egyedül gyere, kíséret nélkül! Vannak embereim, akik kiszolgáljanak!

Szavai hatására Hszie Pan csaknem teljesen kijózanodott az örömtől.

– Igazán? Valóban akarod?

– Még kételkedsz?

– De hol találalak meg?

– A városfalon kívül, az északi kapu előtt lakom. Kinn tölt-heted nálam az éjszakát.

– Ó, csak légy egyszer az enyém, nem gondolok én akkor a hazamenéssel!

– Akkor hát várlak a hídon az északi kapunál. És rendezd úgy a dolgot, hogy eltávozásodat ne vegyék észre!

Hszie Pan megigérte ezt, majd mindketten visszatértek az asztalhoz, s egy ideig még folytatták az iszogatást. Túláradó örömében Hszie Pan egyik csésze bort a másik után öntötte le a torkán, s rövidesen odáig jutott, hogy a teljes bódultságtól már csak egy szűköcske tizedrész választotta el. Az ifjú Liu hamarosan távozott az asztaltól, szolgáját hazaküldte, s egyedül lovagolt előre a sáncárok északi kapunál levő hídjához. Körülbelül annyi idő múlva, mely egy közepes nagyságú ebéd elfogyasztásához lett volna elegendő, meglátta Hszie Pant, amint nagy gebéjén sebesen ügetett arrafelé. Nevetséges látványt nyújtott, amint a nyergében ingadozott, kerek koponyáját, akárcsak egy utcai kereskedő a trombitáját, szakadatlanul lóbálta jobbra-balra, s így közelgette, eltátva száját, és ittas, meredt szemekkel görcsösen nézgetve minden irányba. A szürkületben aztán el is vétette, amit keresett, s ellovagolt a hídnál álló Liu előtt, annak közvetlen közelében, egyre tovább haladva az országúton, ki a szabadba. Bármennyire haragudott is Liu, kénytelen volt nevetni ezen a fajankón. Aztán kimért távolból követni kezdte. Amikor a vidék egyre magányosabb és egyre elhagyatottabb lett, Hszie Pan visszakanyarodott a gebéjével, és elindult arra, amerről jött. Akkor végre megpillantotta az ifjú Liut.

– Rendes fickó vagy, megtartottad a szavadat! – kiáltotta.

– Tovább, tovább! Egy ideig még egyenesen kell menni! – biztatta Liu nevetve, s gyors ügetésben ugratott előre, tovább az országúton. Hszie Pan nehézkesen fújtatva követte. Egy egészen elhagyatott helyen, egy náddal körülvett tavacskánál aztán Liu megállt, leszállt nyergéből, és lovát egy fához kötötte.

– Szállj le! Ezen a helyen mindenekelőtt ünnepélyes esküvel fogjuk kapcsolatunkat megerősíteni. Atkozott legyen, aki a hűséget megszegi, s a másikat elárulja. Esküdj először te! – kiáltott mérgesen Hszie Panra.

– Rendben van! – dadogta Hszie Pan, azzal lecsúszott nyergéből, s ugyancsak egy fatörzshöz kötötte gebéjét. Aztán a földre térdelt, és ünnepélyesen esküdni kezdett: – Ezennel örök hűséget esküszöm. Ha szívem érzését megváltoztatnám, és árulóvá lennék, sújtson az égnek büntetése és a földnek bosszúja...

Még be sem fejezte esküjét, amikor a háta mögött valami suhogást hallott, s nyomban utána hatalmas ütést érzett a tarkóján, mintha csak vasbuzogány érte volna. Szeme előtt elfeketedett a világ, s a ráboruló sötétben aranycsillagok táncoltak előtte. Elvesztette egyensúlyát, és lomha tehetetlenséggel felborult.

– Nyápic! – förmedt Liu megvetéssel az út porában heverőre. – Alig érezte még haragomnak háromtized részét, s máris kikészült. Várj csak, kapsz még többet is!

Öklével néhányszor az arcába vágott, majd többször belerúgott, s ezek az ütések és rúgások a másikat mindannyiszor újra földre terítették, valahányszor csak fel akart tápászkodni.

– Ezt nevezed te barátságnak? – nyögte Hszie Pan. – Ha velem nem akarsz, miért nem mondtad meg szépszerével? Mire volt jó ez a hamis játék s ez a durva bánásmód?

Kezdett volna dühöngve szitkozódni, de Liu nyersen a szavába vágott:

– Tulajdonképpen kinek is tartottál vakságodban engem, a nagy Liut? – kiáltott rá haragosan. – Ha még szemtelenkedsz is, olyanban lesz részed, hogy megemlegeted!

S lovaglőostorával vagy harmincat-negyvenet vágott rá, aztán a bal lábánál fogva a közeli nádas tavacska partjára vonszolta, s néhány lépésnyire annak szélétől a zavaros pocsolyába huppanította.

– Most már ismersz? Bocsánatot kérsz? – kérdezte bösen.

Hszie Pan, akit a durva ütések és a hideg fürdő félig már ki is józanított, csak azon igyekezett, hogy feltápászkodjék a sárból és iszapból, s így nem jött tőle más felelet, mint valami nyögés, vinnyogás. Liu ledobta a partra a lovaglőostort, s még néhány kemény öklöcsapást mért rá.

Hszie Pan minden erejét megfeszítette, hogy az inai is csaknem elpattantak bele, s így partra vergődve, nagy hangon üvöltötte:

– Elismerem, hogy rendes, talpraesett fickó vagy! Félreismerlek. De ebben a többiek a hibásak, akik engem pletykákkal félrevezettek.

– Egy szót se a többiekről! – szakította félbe Liu mérgesen.
– Maradj a tárgynál és a mánál!

– Belátom tévedésemet. Derék, rendes fickó vagy, kifogástalan becsületű férfi!

– Ez nekem nem elég. Ha azt akarod, hogy kegyelmet gyakoroljak, fejezd ki magad udvariasabban és alázatosabban!

– Kedves öcsém!... – vinnyogta Hszie Pan. Nem jutott tovább, mert rögtön újabb ökölcsapást kapott.

– Kedves bátyám!... – Puff, csattant újabb két ütés az arcába.

– Én jó öreg parancsolóm! – nyöszörögte a megalázott. – Légy hozzám kegyes elnézéssel! Együgyű szememet vakság verte meg. Mostantól kezdve tisztelni és becsülni foglak.

– Igyál két korttyal ebből a pocsolyából! – parancsolta Liu, hogy betöltse a megalázás mértékét.

Hszie Pan undorodó ábrázatot vágott.

– Ebből a sáros léből? Hiszen azt ember meg nem ihatja! – kísérelte meg az ellenvetést, de máris újabb ökölcsapást kellett eltűnie.

– Jó, jó, hát iszom belőle – mondta szaporán, hogy elhárítson magától minden további bajt. S nekilátott, hogy fejét az iszapos tócsába dugja, és száját teletöltse az undorító folyadékkal. Ahhoz azonban már nem jutott, hogy le is nyelje. Öklendezett egyet, s a folyadék gyomrának tartalmával együtt jött ki a száján.

– Szerencséd, hogy már nem tetszik nekem a levegő! – jelentette ki Liu kurtán, s a tett színhelyének kedves illataitól üzve, gyorsan sarkon fordult, elkötötte lovát és odábbbügetett.

Hszie Pan és az ifjú Liu eltűnését az asztalnál is észrevették.

Amikor egyáltalán nem tértek vissza, felkutatták értük az egész házat, de lehetetlen volt rájuk akadni. Végül aztán elterjedt a hír, hogy gyors üggetésben látták őket az északi városkapu

felé haladni. Erre aztán Csen herceg keresésükre küldte a fiát, Csia Zsungot, valamint több emberét is, ki az északi kapun. A kapunál levő hídon túl mintegy két mérföldnyire, egy náddal körülvett kis tavacska mentén a keresők ráakadtak Hszie Pan lovára, mely egy fához volt kötve. Ahol a paripa van, ott kell legyen a közelben lovasa is, gondolták magukban. És valóban, a tavacska partjáról most panaszos nyögéseket és elnyújtott segélykiáltásokat hallottak. Leugrottak a nyeregből, s arrafelé siettek, amerről a kiáltások jöttek. Ott találták Hszie Pant átlázott, besározott ruhában, eltorzult, összezúzott, szétvert ábrázattal a nád között fekvő, és disznó módjára henteregve az iszapos földön. Csia Zsung, aki az összefüggés kilenczted részét nyomban kitalálta, megparancsolta embereinek, hogy siessenek segítségére tehetetlenül nyöszörgő nagybátyjának, és segítsék talpra.

– Nézzétek csak, a kiváló nagybátya gáláns kalandjainak színteréül újabban mocsaras tavakat, iszapos tócsákat választ – évődött Csia Zsung. – Bájaival, úgy lehet, a vízisárkányt igézte meg. Közben azonban mintha sárkányszarvakba is beleütközött volna.

Hszie Pan szégyenében legszívesebben a föld alá süllyedt volna. Arra, hogy nyeregbe kapaszkodjék, ilyen összezúzott állapotban nem is gondolhatott. Nem maradt más hátra, mint hogy gyaloghintót béreljenek Kuan harcisten közeli templomában, és azon vigyék be Hszie Pant a városba. Esdeklő könyörgésének engedve, nem a lakomázókhoz vitték vissza, mint ahogyan azt a rosszmájú Csia Zsung akarta, hanem egyenesen hazaszállították.

Csia Zsung tehát egyedül tért vissza a lakomához Laj-ta házába, s kalandos tartalmú jelentésével Csen herceget megértő hunyorgásra készítette.

– Az a pottyánás nem árt meg neki egy cseppet sem! – vélte a herceg kárörvendőn.

Amikor aztán este fel akarta keresni Hszie Pant otthonában, azt jelentették neki, hogy Hszie Pan beteg, és senki nem mehet be hozzá. Amikor pedig kis idő múlva Hszie néni és Pao-csaj is hazajött, Hszie Pan másodfelesége, Lótusz, kisírt szemmel lépett elébük, s a hálószobára mutatott, melyben Hszie Pan összezúzott tagokkal s összevert ábrázattal feküdt az ágyban, sérüléseit gyó-

gyítgatva. Szerencsére sem súlyos belső sérülést, sem csonttörést nem szenvedett.

Hszie néni magánkívül volt, és felváltva rohant ki hol fia, hol pedig annak kinzója ellen. Tulajdonképpen panaszt akart tenni Cseng asszonynál, és keresztül akarta vinni, hogy az ifjú Liut azonnal tartóztassák le. De Pao-csajnak sikerült őt szándékától eltérítenie és lecsillapítania. Hiszen nem történt más, csak egy kis verekedés részeg ivópajtások között, vélte a lány. Ilyesmi gyakran előfordul, emiatt nem érdemes nagy hűhót csapni.

– Egyébként házunk fiát az egész világ úgy ismeri, mint aki az éggel is dacol, s a törvényeket semmibe veszi – folytatta. – Ha törvényes eljárás útjára terelnéd a dolgot, ellene és ellened foglalnának állást. Ha ragaszkodsz az elégtételhez, várj még néhány napig, amíg Hszie Pan újra egészséges lesz. Bizonyos, hogy Csen herceg a napi lakomáért viszontmeghívással fogja köszönetét leróni. Ott lesznek az összes mai vendégek, így Hszie Pan testvér és az a Liu is. Am kérjen bocsánatot Liu az összes jelenlevők előtt. Ez jobb, mint ha nyilvános botrányt csapunk az ügyből.

– Igazad van, gyermekem – helyeselt neki Hszie néni. – Első felindulásomban beragadt az értelmem.

– Alapjában véve meg is érdemelte, amit kapott – tette hozzá Pao-csaj nevetve. – Nem érzett ő eddig tiszteletet se irántad, se az emberek iránt, s bizony már sok is volt, amit nap nap után csinált. Ebben a tekintetben azonban csak a maga kárán tanulhat. Még két-három ilyen keserves tapasztalat, és már ki is gyógyult bajából!

Ezen az éjszakán Hszie Pannak nem jött álom a szemére. Dühöngött ellenségére, bosszút esküdött ellene, s másnap aztán ki is küldte szolgálait azzal a megbízatással, hogy az ifjú Liu házát rombolják le, őt magát pedig verjék el, vagy amit a legszívesebben vett volna, akár verjék mindjárt agyon. A szolgák azonban dolgukvégezetlenül tértek vissza. Az ifjú Liu ittas állapotban cselekedett tegnap, közölték velük a szomszédok. Amikor újra kijózanodott, megbánta cselekedetét, és a büntetéstől való féltelmében elmenekült a városból.

Hogy Hszie Pan ezt a hírt hogyan fogadta, azt majd a következő fejezetben fogjátok meghallani.

A megszégyenített korhely érzelmeinek zavarában üzleti utazást tervez, hogy szórakozást leljen. Egy kitűnő szolgáló, kitűnő példaképekhez fordulva, szorgalmasan gyakorolja a versírást

Ellenfele menekülésének hírére Hszie Pan haragja lassacskán lecsillapodott. Néhány nap leforgása alatt testi állapota is megjavult, az elszenvedett gyalázat feletti szégyenkezés azonban továbbra is visszatartotta attól, hogy a rokonok és ismerősök előtt mutatkozzék.

Eljött a tizedik hónap. Ez az az idő, amelynek elérkezésével az utazó kereskedők évi számadásaikat elkészítik, s hazafelé indulnak, hogy újév ünnepét családi körben érhessék meg. A Jung-kuo palotában is számos búcsúvacsorát tartottak mostanában, hazautazó üzletvezetők tiszteletére, akik a városban a két hercegi ház számlájára dolgozó kereskedések működését irányították. Ezek között az üzletvezetők között volt egy bizonyos Csang Tőhuj is, aki Hszie Pan számára egy zálogkölcsonüzletet vezetett, s azonkívül háromezer aranyuncia saját tőke felett is rendelkezett.

– Az idén szűkös volt a kínálat a piacon halotti díszekben és illatosított legyezőkben – említette meg csak úgy mellékesen azon a búcsúvacsorán, amelyet Hszie Pan adott a tiszteletére. – A jövő évben erős áremelkedés lesz ezekben a cikkekben. Az a tervem, hogy még idejében biztosítom magamnak megfelelő készletek fedezetét, s aztán a jövő év első hónapjaiban útközben haszonnal helyezem el az árumat vidéken. Még ha a belső vámok költségeit le is vonom, előreláthatólag jókora haszonra teszek szert ezzel. Most tehát hosszabb ideig leszek távol, a sárkányhajó ünnepe, az ötödik hónap ötödik napja előtt aligha érkezem vissza. Addig a zálogházat embereim felügyelete alá kell helyezned.

Ezeket hallván, Hszie Pan így gondolkodott magában: „Nem az volna-e a legokosabb, ha csatlakoznék hozzá, s egy kis tőkével részt vennék vállalkozásában? Gyalázatosan megszégyenítettek, nem árt tehát, ha eltűnök innét egy évre vagy fél évre,

s így kitérek a kínos pletykák útjából. Azonfelül ezzel hasznos foglalkozásra is talállok. Elégé idős vagyok ahhoz, hogy valami rendes dologhoz lássak. Tudományra vagy a fegyverek mester-ségére nem vásik a fogam, de egy kis kereskedelmet űzni, az éppen megfelel nekem. Megtanulni a mérleget és a számvetőt kezelni, megismerni az országot és az embereket, idegen tájak-kal és idegen szokásokkal ismerkedni: ez is ér valamit. Még ha üzletileg nem is bizonyulna hasznosnak, akkor is mellette szólna az, amit a változatosság és a helyzetváltoztatás jelent nekem.”

Miután a dolgot ilyen módon meghányta-vetette magában, vacsora után teljes lelki nyugalommal közölte az elhatározását Csanggal, üzletbarátjával. Kérte, halassza el két nappal az uta-zását, s akkor ő is csatlakozik hozzá. Ugyanaznap este anyját is értesítette. Tervét Hszie néni önmagában véve dicséretesnek ta-lálta, de azért aggódott, hogy útközben ostobaságokat fog elkö-vetni, kellemetlenségekbe keveredik, és a magával vitt tőkét céltalanul eltékozolja. Ezért nem akarta útjára engedni. Öreg-ségének ő a támasza – vetette ellene –, s igazán nem szorul rá arra, hogy ilyen kis tételekben való kereskedéssel jusson jöve-delemhez.

– Örökké csak a tudatlanságomat és tapasztalatlanságomat veted a szememre – felelte Hszie Pan. – Egyszer ezt nem tu-dom, másszor azt nem értem. Most pedig, amikor szakítani akarok eddigi tartalmatlan életemmel, hogy valami hasznos foglalkozáshoz lássak, és rendes emberré váljak, most ezt is el-lenzed. Hogyan kellene hát cselekednem, hogy neked is tessenék? Hiszen nem vagyok lány, akit egész életére elzárnak a külvilág-tól! Azonkívül ez a Csang idősebb s az üzleti életben jártas, világlátott ember, s csak hasznom lehet abból, ha a közelében vagy társaságában vagyok. Majd ő vigyáz, hogy ostobaságot ne csináljak, s tanácsával segíteni fog. Elhatározásom szilárd. Nem hagyom, hogy visszatartsatok. Várj csak, egy év múlva kész emberként térek vissza! Majd akkor megtudod, kivel van dol-god!

Hszie néni leányával, Pao-csajjal is tanácskozott a dologról.

– Hiszen terve dicséretes – vélekedett Pao-csaj. – Csak visz-sza ne essék régi hibáiba az idegenben! De hát végtére is nem köthetjük meg kötelekkel. Felnőtt ember már, miért kuksol-

jon örökké idehaza? Hadd nézzen egy kicsit körül a világban. Ha meg akar javulni, ha rendes ember akar lenni, csak hadd kísérelje meg! Hiszen Csang úrban megbízható tanácsadó lesz az oldalán. Az sem árthat neki, ha egyszer odakinn a világban a maga lábán kell megállnia, nélkülözve a család megszokott támogatását is meg a barátok csábításait is. Kénytelen lesz kinyitni a szemét, és önállóvá válni. Bízd csak rá nyugodtan azt az ezernyolcszáz ezüstunciát, amit amúgy is örökrészeül szántál, s hadd menjen!

– Igazad van. Kezddjen csak hasznos foglalkozásba! – adta beleegyezését Hszie néni is, hosszabb megfontolás után.

Másnap aztán házába kérte Csang üzletvezetőt, s Hszie Pan könyvtárában kétszemélyes ebéden látta vendégül. Ebéd alatt kívülről, az ablakon át közölte a vendéggel, hogy beleegyezik fiának utazásába, s ehhez a közléshez még száz gyakorlati útbaigazítást és ezer hasznos intelmet fűzött, amelynek megszívlelését a vendég két szájjal egyszerre ígérte meg. Hszie Pan túláradoan boldog volt. A naptárból a tizedik hónap tizennegyedik napját keresték ki, mint elutazásuk időpontjaként szerencsét hozót. Az addig hátralevő tizenkét napot serény útikészülődéssel töltötték, s ebben Hszie Pannak anyja, testvére, másodfelesége és két idősebb szobaasszony is segített. Három nagy szekeret csupán útiholmikkal raktak meg. Nyerges állatként Hszie Pan egyrészt egy vasszürke színű, a fáradságot kitűnően álló nagy számáröszvért kapott, amely még a Hszie család saját tulajdonából származott, másrészt egy erős hátaslovat a hercegi istállókból. Kiséretül öt embert kapott, három kipróbált idősebb szolgát és két fiatal legényt. Tizenharmadikán megtörtént a nagy búcsúzkodás a rokonoktól. Tizennegyediken hajnalban aztán útnak indultak. Anyja, húga és Lótusz kikísérték a belső kapuig, aztán egy ideig még meresztgették szemüket a távozó után, majd visszatértek szobáikba, egyrészt szomorú szívvel, másrészt megkönnyebbült sóhajtással.

Elutazása után Hszie Pan szobáiból Hszie néni a berendezési és dísz tárgyakat áthordatta magához, a szobákat pedig lezáratta. Továbbá elrendelte, hogy Lótusz hozzá költözzék át, és éjjel nála aludjék. Pao-csaj azonban kérte, hogy Lótusz nála lakhassék a Szemek Gyönyörűségének Parkjában. Hiszen hely

volt ott elég, s a hosszú téli estéken nagyon is jól jön neki társasága. Hszie néni egyetértett ezzel, s így Lótusz összepakolta takaróit és párnáit, ruhatárát és piperetárgyait, és átköltözött Pao-csajhoz az Őserdő Udvarba. Lótusz nagyon örült ennek a változásnak, már maga is engedélyt akart kérni Hszie nénitől, hogy hébe-hóba Pao-csaj társaságában a szép parkban tartózkodhassék. Most pedig hosszú ideig ott is lakhatott.

– Nagyon szeretném, ha megtanítanál a versírás művészetére, ha ugyan lenne időd és kedved hozzá – szólt sugárzó arccal Pao-csajhoz, mindjárt az átköltözés napján.

– Ejnye, de mohó vagy! Akárcsak Kuang, a régi Han-dinasztiabeli császár, aki alig foglalta el Lung országot, máris szerette volna Csu országot is megszerezni hozzá. Természetesen szívesen megtanítlak a versírásra, csak nem mindjárt az első napon. Ma előbb odaát kell búcsúlátogatáson megjelenned az öreg taj-tajnál és sorban az összes többi hölgynél, majd itt kell az összes kisasszonyoknál bemutatkozó látogatásokat tenned. Ha a hogyan és miért után kérdezősködnék, mondd csak azt, hogy én kívántalak téged társalkodónőnek.

Lótusz éppen el akart indulni látogatási körútjára, amikor Ping-er szobalány jelent meg náluk.

– Mától kezdve ő az új társalkodónőm – mondta neki Pao-csaj, Lótuszra mutatva. – Éppen azon voltam, hogy átköltözését, amint azt az illendőség kívánja, bejelentem úrnődnek, Főnixnek.

– Minek ezek a formaságok? Semmi kifogása nem lesz ellene.

– Rendnek kell lennie. Már csak a parkkapu őrei miatt is: tudniuk kell, hogy a jövőben este egy személlyel többet kell kapuzárás előtt beereszteniük. Most azonban magad is jelentést tehetsz úrnődnek, s nekem nem kell ezért külön átküldenem.

– Jó, meglesz. Elbúcsúzott-e már a régi szomszédoktól, s jelentkezett-e már az újaknál?

– Épp most készül erre.

– De hozzánk ne először jöjjön! Csia Lien úr betegen fekszik odahaza.

Amikor Lótusz elment, Ping-er félrevonta Pao-csajt, és hal-kan megkérdezte tőle:

– Hallottál-e már legújabb botrányunkról?

– Nem. A legutóbbi napokban annyira elfoglaltak a bátyám utazási előkészületei, hogy semmi mással nem tudtam törődni. A legutolsó nyolc nap alatt még unokanővéreimet se láttam.

– Akkor nem tudsz semmi közelebbit arról a súlyos botozásról sem, amelyet Csia Lien úr kapott a legutóbb atyjától, Sö hercegtől?

– Nem, csak említeni hallottam. Már fel is akartam keresni emiatt Fönix nővért. Mi volt a botozás oka?

– Természetesen megint a miatt a bizonyos Jü-cun úr miatt történt az egész, e kétes Sehonnai úr miatt, aki annak idején a fővárosba vezető úton csaknem éhen vészett, és végül elakadt, de sajnos nem döglött meg. Tíz év óta, amióta a palotába bejáratos, csak szerencsétlenséget hozott házunkra. Hadd mondjam el tehát neked. Egy napon egyszer, még a tavasszal, Sö herceg meglátott néhány szép régi legyezőt. Azóta a maga legyezői egyáltalán nem tetszettek neki, s kiküldte embereit, hogy azokhoz hasonló régi példányokat hajtsanak fel neki.

Emberei valóban fel is kutattak egy szerencsétlen öreg különcöt, egy legyezőgyűjtőt, kinek tulajdonában nem kevesebb, mint húsz értékes öreg példány van. Az illetőnek, akit általában „megkövesedett különc” néven ismernek, valamelyik előző életében nyilván súlyos perpatvara kellett legyen a herceggel. Mindenesetre tény, hogy semmi áron nem akar megválni a legyezőitől, bár olyan szegény, hogy ennie is alig van mit. A herceg megtesz minden elképzelhetőt, hogy a legyezőket legalább egyszer megtekinthesse. Kétszeri-háromszori udvarias megkérésre is sor kerül, amíg a különc végre hajlandónak mutatkozik a herceget fogadni, és kincsét megmutatni neki. Valamennyi egészen ritka, egyedülálló példány volt; nyelük és feszítőpálcáik pettyezett könnybambuszból, kókuszpálmafából, jávorszarvas szarujából és ehhez hasonló ritka anyagokból készültek, s hozzá még történelmi hírességek kezétől származó festmények és feliratok is voltak rajtuk.

A herceg szilárdan elhatározta, hogy megvásárolja a gyűjteményt. Amikor az árát tudakolta, a különc csak a fejét rázta, s kijelentette, hogy legyezőit még akkor sem adná oda, ha ezer rúd aranyat ígérnének is darabjáért. A herceg dolgvégezetlenül távozott, s aztán naponta odaküldte a fiát, hogy tovább al-

kudozzék. Ajánlatát lassacskán ötszáz rúd aranyra emelte fel, a külön azonban nem akart legyezőitől megválni. Inkább odaadná az életét, jelentette ki. A herceg dühöngött a fiára, s tehetetlen gyügének nevezte, amiért képtelen volt a megegyezést nyélbe ütni. Nos, ebből még nem lett volna semmi baj, ezzel a dolog el is lett volna intézve, ha ez a szerencsétlen Jü-cun úr fölöslegesen bele nem avatkozik a dologba. De ő egyszerre csak azt a hamis vádat emeli a külön ellen, hogy az megkárosította az állampénztárt ennyi meg ennyi adó és beszolgáltatás elmulasztásával, jamenje elé hurcolja, pert indít ellene, elítéli és az állítólagos adótartozás fedezésére lefoglalja vagyontárgyait, közöttük a szép legyezőket is. A legyezőket csekély értékre becsültetve, olcsón átengedi a hercegnek. A szerencsétlen tulajdonos viszont állítólag belehalt az izgalomba és a bánatba.

A herceg aztán rosszallólag jegyezte meg fiának: „Azt állítottad, hogy az üzletet nem lehet nyélbe ütni. Akkor mások miért tudták megcsinálni?” Mire Csia Lien úr elítélően válaszolta: „Valóban kiváló érdem, ilyen semmiségért, mint ezek a legyezők, egy derék, ártatlan embert romlásba dönteni!”

Meggondolatlan kijelentése a herceget roppant haragra gerjesztette. Különböző egyéb okok folytán már amúgy sem volt valami jóban a fiával. Röviden szólva, fiára súlyos botbüntetést méretett, nemcsak fektében a hátára, hanem általában az egész testére is, még arcát sem kímélve. Két helyen is véres sebeket ütöttek rajta. A hercegnő éppen emiatt küld engem hozzád. A te jófajta sebben öcsödből szeretne kérni valamicskét.

Pao-csaj hozatott Kakadu szobalánnyal a kívánt kenőcsből. S jobbnak látta, ha ilyen körülmények között eltekint Főnix asszonytól tervezett látogatásától.

Vacsora után, amikor Pao-csaj az anyahercegnőhöz ment, Lótusz átugrott még a Bambusz Remetelakba, hogy Kék Drágakőt is üdvözlje. S mindjárt az első szavak után elő is állott hő vágyával, hogy szeretne megtanulni verseket írni; Kék Drágakőt pedig nagyon kérte, legyen neki ebben segítségére.

– Persze az én tudásom sem valami rendkívüli, egyre-másra azonban meg tudlak majd tanítani – egyezett bele Kék Drágakő

mosolyogva. – Előbb azonban bókolj előttem, és ismerj el mes-terednek!

Lótusz illedelmesen meghajolt előtte, és megígérte, hogy derék és engedelmes tanítványa lesz. Kék Drágakő rögtön meg is kezdte a tanítást egy előadással, melyet a versmértékről és a vers felépítéséről tartott, valamint annak fontosságáról, hogy a megfelelő írásjegyek a különböző sorokban sorrendjük szerint egymással kapcsolatban álljanak, értelmük és zenei hang-lejtésük szerint egymással ellentétesek legyenek, hogy például egy elvont szóval egy konkrét szó, alacsony hanggal magas hang álljon szemben és így tovább. Ez alól a szabály alól csak az mentesül, aki valamiféle egészen új, sajátos szabályt tud helyette kialakítani.

– Tehát a kifejezés sajátyszerűsége a fontos?

– Nem annyira a kifejezése, mint inkább a kifejezett gondolaté. A gondolatnak kell igazinak és eredetinek lennie, a forma és a kifejezés csak díszítő kiegészítés. A szónak nem szabad megölnie a szellemet, szokták mondani.

– Én Lu Fang-ving verseit szeretem – mondta Lótusz naivul, s idézett két sort a névtelen kis költőtől.

– Hogyan is lehet ilyen sekélyes dolgokat olvasni és becsülni! – mondta Kék Drágakő elítélően. – De hát neked nincsen még ítélőképességed, hiányzik hozzá a szükséges olvasottságod. Ha valóban komolyan akarod venni a dolgot, akkor hallgasd meg tanácsomat. Kezdd Vang Vejjel. Nekem megvannak itt az „Összes művei”. Vegyél elő százat az ötlábú versei közül, s véd őket pontosan emlékezedbe. Aztán olvasd el százhusz hétlábú versét az öreg Tu Funak. Folytasd azzal, hogy alaposan elolvasod kétszáz hétlábú versét a nagy Li Taj-pónak. Ha ezt a három mestert alaposan megismerted, akkor szilárd alapra tetél szert. Később aztán hozzáláthatsz Tao Jüan-minghez meg a többiekhez is. Ilyen módon egyetlen év leforgása alatt úgy fogsz érteni hozzá, mint valami régi szakértő.

Kakukk szobalánnyal egy kötet Vang Vejt adatott kezdő tanítványa, Lótusz kezébe. – Vidd magaddal, s az általam pirossal bekarikázott szövegeket tanulmányozd alaposan. S ha egyes helyek homályosak előtted, kérdezz meg nyugodtan, majd megmagyarázom őket.

Lótusz boldogan vonult el a Vang Vej-kötettel az Őserdő Udvarba. Aznap este késő éjjelig ott ült a lámpa alatt, és költeményről költeményre, sorról sorra haladva tanult. Láthatóan mindenről megfélekedezett maga körül. Pao-csajnak ismételtlen figyelmeztetnie kellett őt, amíg végre lefeküdt. S így csinálta aztán nap mint nap, fáradhatatlan buzgósággal.

Egy reggel, amikor Kék Drágakő éppen öltözködött, a Vang Vej-kötettel a hóna alatt, s nagy büszkén szavalva a költő egy versét, átjött a Bambusz Remetelakba, s egy Tu Fu-kötetet kért.

– Hány verset tudsz már kívülről? – kérdezte Kék Drágakő mosolyogva.

– Mindazokat, melyeket pirossal bekarikáztál.

– Próbáltál-e már magad is írni?

– Valamicskét igen.

– Hadd halljam!

Lótusz előadta azt, ami első ízeltő volt tudásából, majd nagy buzgalommal merült mesterével valami irodalmi vitába. Ebben később a véletlenül odavetődött Tavasz Virulása és Pao-jü is részt vett. Tavasz Virulása úgy vélekedett, hogy Lótusznak feltétlenül be kell lépnie a Begónia Klubba.

– De hiszen én csak kontárkodom. Nálam csak a jó szándék van meg – hárította el magától a megtsiszteltetést Lótusz.

– Nyugodt lehetsz, mi is csak kontárkodunk – mondta nevetve Kék Drágakő s vele egyszerre Tavasz Virulása is. – Ugyan ki merné állítani, hogy mi igazi költők vagyunk? Ha a mi csinálmányaink a park területéről a nagy nyilvánosság elé kerülnének, az embereknek még a foguk is kihullana neveltükben.

– Csak semmi álszerénység! – tett ellenvetést Pao-jü. – Amikor a legutóbb egy társaságban a mi klubunk került szóba, ismerőseim művészetünknek néhány mintadarabját kívánták látni. Költeményeink közül többet is leírtam számukra, s elébük tettem véleményezés végett. Igazán el voltak ragadtatva, s később a versek terjesztéséről is gondoskodtak.

– Igazán? – kérdezte egyszerre Kék Drágakő és Tavasz Virulása.

– Persze. Nem karattyolok hazugságokat, mint a papagáj ott a rúdon.

– Ezt nem kellett volna tenned – korholta őt a két lány. –

Titokszegés volt részéről. Akár vehetők költeményszámba a mi tussal-ecsettel gyártott termékeink, akár nem, a nyilvánosság elé semmi esetre sem szántuk őket.

– De hát mi van ebben? Mit tudnánk ma régi korokban élt fiatal lányok szép költeményeiről, ha titokszegéssel a nyilvánosság elé nem kerültek volna?

A beszélgetés megszakadt, mert megjelent Tavasz Búcsúzása, hogy magával vigye Pao-jüt, s kikérje véleményét készülő nagy parkfestményéről, amelyen az anyahercegnő megbízásából már hetek óta serényen dolgozott. Lótusz tehát elvonult a kötet Tu Fu-verssel. Kívánságára Kék Drágakő kitűzött neki egy témát feldolgozásra. Azt a feladatot kapta, hogy a tegnapi szép őszi holdról írjon egy nyolcsoros, hétlábú sorokból álló verset, „an” alaprímmel, amely hatszor térjen vissza.

Ezen az estén is késő éjjelig ült Lótusz részben a Tu Fu-kötet, részben pedig saját műve felett, s emiatt teljesen megfélemedezett az evésről, ivásról, alvásról.

– Megerőltetted magadat a munkával! Hiszen ez már esztelenség! – szidta őt Pao-csaj. – Amúgy is egy kissé nehéz felfogású vagy, most még meg is hibbansz nekem. Ez azonban Kék Drágakő lelken szárad. Na, majd számolok még ezért vele.

– Kedves kisasszony, később, jó? Most kérlek, ne zavarj a munkámban! – felelte Lótusz szórakozottan, és folytatta az írást, míg csak be nem fejezte művét. Másnap aztán odatette Kék Drágakő elébe.

– Gondolattartalom szempontjából nem rossz – hangzott a mester ítélete – nyelvileg azonban nem kielégítő. Hiányzik hozzá a kellő olvasottság. Amit írsz, túlságosan erőltetett. De ne vesítsd el a bátorságodat! Csináld meg még egyszer!

Elgondolkodva ment ki a parkba Lótusz. Az Őserdő Udvarba nem mert visszamenni. Pao-csaj bizonyosan ki fogja nevetni, amiért ilyen gyenge az ítélőkéessége. Így aztán elüldögélt egy kicsit a tavacska partján, sétálgatott a fák alatt, megpihent a sziklatömbökön, és elrévülten bámult a semmibe, vagy mélyen meggörnyedve rajzolt írásjegyeket a homokba. Különös viselkedésének híre gyorsan elterjedt a park többi lakója között. Csu özvegye, Pao-csaj, Tavasz Virulása, Pao-jü mind oda-sietett, s a távolból, egy sziklakiszögellés fedezékéből figyelték

feszült érdeklődéssel minden mozdulatát. Hogy ráncolta a homlokát, húzta össze a szemöldökét, és nevetett maga elé! Mennyire furcsának tűnt ez előttük!

– Hibbant egy kissé – sügta oda Pao-csaj a többinek. – Tegnap az ötödik éjjeli őrség órájáig ébren maradt, s egyre csak mormogott maga elé, és írt, írt és mormogott maga elé. Már felderengett a hajnal, mire végre lefeküdt. De alighogy kivilágosodott, már megint hallottam, hogy motoszkál; nagy sietve felöltözködött, és reggeli nélkül elrohant Kék Drágakőhöz. Most pedig megint dolgozik. Ez már nem normális dolog!

– Lótusz rendkívüli ember, és kétségkívül isteni szellemtől ihletett! – vélte a bámulattól eltelt Pao-jü. – Eddig kineveltük, és az átlaghoz számítottuk. Most aztán áttör az igazi természete.

– Inkább utánoznád, ne csak bámulnád! Ez tanulmányaid szempontjából nagyon hasznos volna – ingerkedett vele Pao-csaj. Intelmét Pao-jü szótlanul zsebre vágta. Most Lótusz egyszerre csak felvetette a fejét, felugrott és elrohant a Bambusz Remetelak irányába.

– Fel, fel! Utána! Lássuk, mit csinál megint! – javasolta Tavasz Virulása. S valamennyien utánamentek a Bambusz Remetelakba. Idejében odaértek még, látták, amint Kék Drágakő a holdköltemény új fogalmazását átnézte, és hallották, hogyan bírálta meg. Még mindig nem találta a költeményt eléggé megcsiszoltnak, s másodszori átírást is követelt. Lótusz szomorú volt. Már azt hitte, hogy ezúttal kifogástalanul megoldotta feladatát. A többiek bátorították, s így harmadszor is munkához látott. Kiült a bambuszliget előtti kőterasra, és írt, nem látva és nem is hallva, ami körülötte történik.

– Egy kis pihenő nem lenne jó? – kiáltotta oda neki Tavasz Virulása az ablakon át.

– A pihenő nem jó rím ide! – felelte Lótusz szórakozottan.

– Valóban megszállotta a költészet démona. Ezért Kék Drágakő felelős – jegyezte meg Pao-csaj, miközben mindenki nevetett.

– Miért ne tanítottam volna, ha megkért reá? – védekezett Kék Drágakő.

– Vigyük át magunkkal Tavasz Búcsúzásához, és mutassuk meg neki az új festményt. Ez majd eltereli egy kicsit a figyel-

mét – javasolta Csú gyakorlatias özvegye. Tanácsát magukévá tették, Lótuszt közrefogták, s nevetve vonultak át a Meleg Il-latok Kastélyába, el a Lótuszgyökér Kioszk mellett. Tavasz Bú-csúzása éppen egy kis szünetet tartott a festésben, ledőlt egy díványra és elbóbiskolt. A festőállványon álló kép kendővel volt leterítve. Az alvót felkeltették, a kendőt levették az áll-ványról, aztán megtekintették a képet. Egyharmada volt ké-szen, s a park tíz pavilonja közül csak három volt még rajta. Lótuszt azokra a szép fiatal lányokra figyelmeztették, akiket a festő a tájba helyezett.

– Mindenki, aki tud verset írni, rákerül a képre – magyaráz-ták tréfásan. – Igyekezz hát, és tanulj meg verset írni, hogy te is rákerülhess!

Ez a kis kikapcsolódás Lótusznál nem tartott valami sokáig. A nap hátralevő részét s csaknem az egész éjszakát is költemé-nye fölé görnyedve töltötte. Még álmában is megfelelő szavak és rímek után kutatott. Pao-csaj azt is hallotta, amint egyszer felkiáltott:

– Megvan! Ezúttal már semmi kifogásolnivalója nem lesz!

„Költeni ugyan nem tanul meg, de az esze rámehet erre” – gondolta Pao-csaj, sóhajtva magában. De bármennyire csodála-tos is, a nyolc sor helyes megoldására, melyre nappal nem tu-dott rátalálni, álmában valóban rábukkant Lótusz. Amikor más-nap reggel az új kéziratot a Bambusz Remetelakba átvitte, már ott találta Pao-jüt és a park valamennyi fiatal hölgyét, tele vá-rakozással. Időközben Pao-csaj elterjesztette a buzgó kezdő hangos álombeli fantáziálásának hírét.

– Itt van, nézzétek meg! Ha most sem találjátok jónak, ak-kor végleg szakítok a költészettel! – Ezekkel a szavakkal lépett be Lótusz, átnyújtva kéziratát Kék Drágakőnek. Valamennyien kíváncsian dugták fejüket a papír fölé.

– Nemcsak hogy hibátlan, hanem forma és tartalom szem-pontjából egyaránt új és egyéni – hangzott az általános véle-mény. S egyhangúlag elhatározták, hogy Lótuszt e tehetség-vizsga után új tagként felveszik a Begónia Klubba.

Egy kuruzsló tigris- és farkasorvosságokkal gyógyítja Tarka Felhőt. A hősie lelkű Tarka Felhő betegsége ellenére feláldozza magát Pao-jü érdekében, és kijavítja pávatoll köpenyét

Kevéssel Lótusz felvétele után újabb jelentékeny gyarapodásra tett szert a Begónia Klub. Egy szép napon a tizedik hónapban számos új rokon érkezett a Jung-kuo palotába: két Li kisasszony, Csu özvegyének unokanővérei anyjukkal együtt, továbbá Pao-csaj egy unokahúga, akit Pao-csinnek hívtak, a bátyjával, végül Sö hercegnő egy szegény sógornője Hsziu-jen nevű leányával, összesen hét személy. A három csoport útközben találkozott egymással, s miután rokonságukat kiderítették, útjukat együtt folytatták. Az anyahercegnő, aki mindig örült, ha minél több rokon veszi körül, a jövevényeket szívélyesen fogadta, s valamennyit huzamos időre magánál tartotta vendégül.

Különösen el volt ragadtatva Pao-csintól, aki unokanénjét, Pao-csajt, ha lehet, még felül is múlta bájosságban. A leányt örökbe fogadtatta Cseng asszonnyal, és magához vette a saját lakásába. Pao-csint korábban, amikor apja még a fővárosban élt, a Han-lin Akadémia egy tagjának, Mejnek fiával jegyezték el, s most bátyja kíséretében jött ide közeli lakodalmát megülni. Bátyját Hszie néninél helyezték el; azokat a helyiségeket foglalta el, melyekben addig Hszie Pan lakott. A másik három fiatal lány a Szemek Gyönyörűségének Parkjában kapott helyet, és pedig Hsziu-jen unokanővérénél, Tavasz Köszöntésénél, Sö herceg lányánál, a Li kisasszonyok pedig unokanénjüknel, Csu özvegyénél, a Rizstermelő Paraszt udvarában.

A Begónia Klub nagy öröme mind a négy új unokanővér alapos jártasságot mutatott az irodalomban és a költészetben, s így őket szívesen látott új klubtagokként üdvözölték. A klub tagjainak száma így tizennégyre emelkedett: Csu özvegye mint elnök, a három Tavasz-lány, a két unokanővér, Pao-csaj és Pao-csin, a testvérpár, Li Ven és Li Csi, Kék Drágakő és Pao-jü, Felhőcske, Lótusz és Hsziu-jen, s rajtuk kívül még Főnix asz-

szony mint tiszteletbeli elnök. Ő a versfaragáshoz nem értett ugyan, mégis rávették, hogy a tiszteletbeli elnökséget elfogadja, mert ő anyagilag hathatós támogatásával a különböző klubrendezvényeket lehetővé tudta tenni. A személyével kapcsolatos várákozások dolgában Főnix asszony nem is okozott csalódást, s a klub szűkös pénzalapját mindjárt belépésekor nagyon megsegítette a maga ötven taelnyi jelentékeny hozzájárulásával.

Életkorát tekintve, Csu özvegye volt a legidősebb tag, utána következett Főnix asszony. Valamennyi többi tag életkora tizenöt és tizenhét év között mozgott. Minthogy a legtöbben nemrégén ismerték egymást, s egymás születési dátumai még nem rögzödtek eléggé a fejükben, a megszólítások tekintetében szerfölött mulatságos zűrzavar uralkodott, s gyakran előfordult, hogy a fiatalabb az idősebbet „húgomnak”, az idősebbik pedig a fiatalabbat „nénémnek” nevezte. A Begónia Klub tehát igen élénk tevékenységet fejtett ki ezekben a téli hónapokban, s a Szemek Gyönyörűségének Parkjában olyan versenyköltés folyt, mint eddig soha.

Egy napon Gyöngyszem hosszabb szabadságra ment halálos beteg anyja kérésére, aki utolsó óráiban maga körül akarta tudni a lányát. Távolléte idején két másik szobalánynak, Tarka Felhőnek és Pézsmának kellett őt Pao-jü személyes kiszolgálásában helyettesítenie.

– Aztán vigyázzatok, hogy uratok idejében menjen aludni, idejében keljen, és rendetlenségeket ne kövessen el! – kötötte a lelkükre Főnix asszony.

Gyöngyszem távozása utáni első éjszakán Pao-jü kétszer is nevéen szólította álmában Gyöngyszemet.

– Mi tetszik? – hangzott Pézsma ásitásba fúló kérdése.

– Teát kérek.

Míg mellette Tarka Felhő lustán fekve maradt, Pézsma felkelt, és a konyhába sietett. Minthogy csak piros, bélelt alsószoknya volt rajta, Pao-jü még egy meleg cobolyprémet is ráparancsolt. Hozott Pao-jünek egy csésze teát, s magának is töltött egy fél csészével.

– Nekem is egy korttyal – rimánkodott Tarka Felhő.

– Nagyszerű szokásaid vannak. Úgy csinálsz, mintha a ház leánya volnál itt.

– Holnap majd én foglak téged kiszolgálni. Holnap egész nap a kezedet sem kell mozdítanod.

Pézsma megtette, amit kért, s neki is adott egy csészével.

– Ki akarok szaladni egy kicsit – mondta aztán. – Addig csak szórakozzatok tovább! Jövök vissza mindjárt.

– Te, vigyázz magadra, odakünn kísértetek járnak! – kiáltott utána Tarka Felhő.

– De hiszen fényesen süt a hold. Nem kell félned. Eredj csak! Mi majd beszélgetünk közben – mondta Pao-jü. Kétszeres torokköszörülése azt jelezte Pézsmának, hogy egyedül akar lenni Tarka Felhővel. Pézsma már ott is volt a hátsó ajtónál, s a függöny alatt átbújva, kiosont a holdsütötte udvarra.

Tarka Felhő kedvet kapott rá, hogy utánaosonjon, és megijessze kissé. Minthogy alkata szerint egészséges, erős lány volt, nem öltözött fel előbb, hanem úgy, ahogy volt, rövid alsószoknyában lemászott fekhelyéről, és az ajtóhoz surrant.

– Meg ne fázz! – kiáltott utána Pao-jü figyelmeztetőleg. De Tarka Felhő már ki is lépett az ajtón. Hideg légáramlás csapta meg, amely egész testét átáljárta. Összeborzongott, de mégis kinn maradt. Már éppen oda akart osonni hátulról Pézsmához, hogy egy kiáltással megijessze, amikor őt magát is megijesztette Pao-jü kiáltása, amely bentről visszahívta. Sietve szaladt vissza Tarka Felhő Pao-jü fekhelyéhez.

– Megijeszteni nem akartalak, csak óvni a megfázástól. Azonkívül, ha éjszakánként odakünn rendetlenkedtek, megzavarhatjátok másnak az álmát, és szóbeszédre adhattok alkalmat. Nem szeretném, ha azt mondanák, hogy alig tette ki Gyöngyszem a lábát, itt máris elszabadult az ördög. Gyere ide, igazítsd meg a takarómat!

Tarka Felhő közelebb lépett Pao-jü fekhelyéhez, megigazította a takaróját, s eközben kezét egy kicsit a takaró alá is becsúsztatta.

– Hü, milyen hideg a kezed! – kiáltott Pao-jü elfojtott nevetéssel, s megsimogatta a lány kipirult, hideg arcát. – Gyere a takaró alá, hogy megmelegedjél – súgta oda neki. Ebben a pillanatban azonban sajnos megcsikordult az ajtó, és visszajött Pézsma. Lélekszakadva érkezett, s izgatottan számolt be róla, mennyire megijedt odakünn. Az egyik szikla sötét árnyékában

egy kuporgó emberalakot vélt látni, s már éppen segítségért akart kiáltani. De csak egy aranyfácán volt, amely közeledtére fel is rebbent.

– Tiszta szerencse, hogy nem kiáltottam! Szép kis kavarodás lett volna belőle itt a házban! Egyébként Tarka Felhő merre bujkált? Biztosra vettem, hogy utánam fog osonni.

– Visszazavartam, különben alaposan megijesztett volna téged.

– Nem is volt rá szükség, megijesztette ő magamagát! – tette hozzá Tarka Felhő, és visszamászott a fekhelyére.

– Csak nem ebben az öltözékben voltál odakünn, nyergeletlen paripa módjára? – kérdezte Pézsma.

– De mennyire hogy így volt! – mondta Pao-jü.

– Nagy könnyelműség volt! Biztosan alaposan megfázott. – Tarka Felhő hálófülkéje felől kétszeri tüsszentés hallatszott.

– Már itt is a kedves meglepetés! – sóhajtott Pao-jü.

– Egész nap nem lehetett már mit kezdeni vele. Étvágya se volt; s ahelyett hogy kímélné magát, még bújócskát játszik, s ilyen esztelen öltözékben szaladgál odakünn! Meg is érdemli, ha holnapra megbetegszik! – szidta a társnőjét Pézsma, miközben a piszkavassal a kályhában kotorászott, kiszedte a forró hamut, s két hasáb jó illatú kambodzsa-fát rakott a tűzre. Miután az ellenzőfal mögött még a lámpabelet is kitisztította, visszakuporodott a Pao-jü baldachinos ágya melletti fekhelyére. Az állóóra mellettük kettőt kongatott. A szobaasszonyok szobájából kétszeri erős torokköszörülés volt a válasz.

– Nem lennének olyan szívesek a kisasszonyok végre nyugton maradni és aludni? Holnap is van még nap a fecsegésre! – hangzott kelletlenül morogva odaátrol. Még egy elfojtott vihogás és egy kis mozgolódás, aztán végre újra csend lett a Begónia Udvarban.

Másnap reggel Tarka Felhő alapos megfázással ébredt. Orra eldugult, hangja rekedt lett, tagjai nehezek voltak és lomhák. A háziszabályok szerint tulajdonképpen minden mégoly csekély megbetegedést is azonnal jelenteni kellett az öreg taj-tajnak, az öreg taj-taj pedig, aki a fertőzés veszedelmei tekintetében igen aggályoskodó volt, a megbetegedett személyzetet rendszerint azonnal eltávolította a palotából, és visszaküldte saját csa-

ládjához. Pao-jü, aki Gyöngyszem távozása után nem vette volna szívesen, ha még a csinos Tarka Felhő is hiányzik környezetéből, elhatározta, hogy a beteget magánál tartja, és az anyahercegnő háta mögött orvost hívat.

– De azért legalább Főnix asszonyt jó volna beavatnunk a dologba – vetette ellene Tarka Felhő. – Megtudhatja esetleg, hogy az orvos itt járt, s rossz néven venné tőlünk, hogy nem szóltunk neki.

Pao-jü igazat adott neki, s egy szobaasszonyt küldött Főnix asszonyhoz. Tarka Felhőnek csak egy kis könnyű megfázása van – üzente –, nem különösebben veszélyes a dolog, engedje meg neki, hogy itt a házban ápolja a lányt, mivel nemigen tudja nélkülözni; majd orvost is fog hozzá hívatni az oldalkapun át, s kéri, hogy Főnix asszony ne csapjon nagy hűhót a dologból. Főnix azt üzente vissza, nincs ellene kifogása, de ha nem áll be azonnali javulás, a betegnek el kell hagynia a házat, és vissza kell térnie családjához, mert ezekben a téli napokban a fertőzési veszély különösen nagy, s a kisasszonyok egészsége drága.

– Igazán úgy csinál, mintha pestist kaptam volna – szaladt ki a bosszús megjegyzés a megsértődött Tarka Felhő száján, amikor a feleletet megkapta. – Jó, akkor inkább megyek is már, hogy a finom hölgyeknek itt a további fejfájást megtakarítsam.

Felkelt és össze akart pakolni. Pao-jü szelíden visszanyomta az ágyára.

– Nem kell mindjárt megsértődni! – csillapította. – Főnix felelősnek érzi magát az öreg taj-taj előtt, és mindenesetre teljesíteni akarja kötelességét, de egyáltalán nem fogja szigorúan venni a dolgot.

Már jött is a Pao-jü által hívott orvos, három idősebb ajtónálló kíséretében. Pao-jü gyorsan elbújt egy könyvvállvány mögé. A szobaasszonyok leeresztették Tarka Felhő hálófülkéje előtt a himzett piros függönyt, a betegnek pedig a függönyön át kellett kidugnia a kezét. Az orvos nézegette egy ideig a kezét meg a két, kínabalzamsammal vörösre festett, két és három hüvelyk hosszúságú körmöt, majd miután egy szobaasszony tiszta zsebkendőt kötött a beteg csuklójára, megvizsgálta a pulzusát is.

– Belülről dugulás, kívülről gyulladás, egy kis könnyű megfázás a kedvezőtlen időjárás következtében – magyarázta aztán odakünn a szobaasszonyoknak, amit észlelt. – Szerencsére a kisasszony mértékletes az evésben és ivásban, így hát ez a megfázás nem sok kárt tehet benne, leszámítva a légzésnek és a vérkeringésnek egy kis ártalmát. Egy adag orvosság, és máris egészséges lesz.

A szobaasszonyok kikisérték a parkból. Csu özvegye gondoskodott róla, hogy útközben a park fiatal lakónői közül senkit meg ne lásson. A parkkapunál bement a kapuőrök szobájába, és leírta receptjét. Amikor felállt, hogy elmenjen, egy szobaasszony arra kérte, maradjon még egy kicsit. Az ifjú parancsoló látni kívánja receptjét, s esetleg még beszélni akar vele.

– Ó, hát a páciens egy ifjú parancsoló volt? A szoba azzal a leeresztett ágyfüggönnyel olyan benyomást tett rám, mintha lányszoba volna. Azt hittem, hogy a háznak egyik kisasszonyához van szerencsém – jegyezte meg az orvos meglepetten.

– Első ízben vagy itt, s ilyenformán nem lehetsz tisztában az itteni viszonyokkal – világosította fel a szobaasszony mosolyogva. – Az imént a mi fiatalurunk lakásában jártál, és páciensed nem valami kisasszony, nem a ház egyik leánya volt, hanem a fiatalúr egyik szobalánya. A ház valamelyik leányának szobájába aligha juthattál volna be ilyen könnyűszerrel.

Elvette az orvostól a receptet, s a Begónia Udvarba futott, hogy azt Pao-jünek bemutassa. Pao-jü átolvasta. A receptben bíbor-kakukkfűről, sisakvirágról, zsályáról, citromról, „lófarokfőzetről” és hasonlókról esett szó.

– Átkozott fajzatja! – kiáltott fel. – Mi nem jut a fickó eszébe! Olyasmiket ír itt fel, ami jó lehetne talán egy magamfajtanak, de nem egy gyöngye fiatal lánynak! Ki vele innét, hozzatok egy jobb orvost!

– Azonnal elküldünk Vang doktorért – ígérte meg a szobaasszony, aki az első orvos odahívásáért felelős volt. – Ki hitte volna, hogy ez ilyen kuruzsló! Persze, „lópénz” nélkül nem nagyon engedhetjük el. Hiszen mi hívtuk ide, nem az udvarmester.

– Mennyit kell neki adni? – kérdezte Pao-jü.

– Egy tael talán elég lesz.

– És mennyit kap a másik, Vang doktor?

– Vang doktor, akárcsak Csang doktor is, állandó háziorvos itt. E miatt az egyszeri látogatása miatt nem kell külön honoráriumot adni neki. Állandó tiszteletdíját rendszeresen kapja az év négy ünnepén.

– Akkor hát eredj, és vidd el a kuruzslónak a taeljét! – parancsolta Pao-jü Pézsmának.

– Igen, ha tudnám, hol őrzi Gyöngyszem a pénzünket – vélte Pézsma.

– Ha jól tudom, kagyló- és gyöngyházdíszítésű kis fiókos szekrényében. Gyere, menjünk és keressük meg!

Bementek ketten Gyöngyszem bútorokkal és egyéb holmival teletömött szobájába, és kinyitották a szóban forgó fiókos szekrényt. A felső fiók tele volt festett legyezőkkel, erszényekkel, tárcákkal, illatosító kenőcsökkel, zsebkendőkkel, és hasonló limlommal. Az alsó fiókban néhány ezergarasos zsinór hevert. Végül volt még egy fiók. Abban aztán találtak egy nyitott bambuszból font dobozt, benne néhány ezüstitőrmelék-darabot és egy kis pénzmérleget. Pézsma találomra kivett egy ezüstdarabot, és a mérlegre tette.

– Van ez egy tael? – kérdezte Pao-jütől bizonytalankodva.

– Ezt aztán hiába kérded tőlem – mondta Pao-jü zavartan mosolyogva. A mérleghez éppolyan keveset értett, mint Pézsma.

– Majd megkérdem a többieket.

– Minek? Vedd csak ezt a darabot, minden további nélkül! Ha egy kicsit több vagy kevesebb, oda se neki. Nem vagyunk mi szatócsok!

Pézzsma félreállította a mérleget, és a kezével latolgatta a kérdéses ezüstdarab súlyát.

– Na, remélhetőleg nem kevesebb egy taelnél! – vélte habozva. – Ennek a szegény ördögnek, ennek a kontár gyógyszernek különben még hamis képzetei támadnának rólunk. Nem azért, hogy nem értünk a mérleghez, ezt még csak feltételezni sem fogja. Inkább azt fogja gondolni, hogy szándékosanadtunk neki keveset, mert nagyon szűkösen vagyunk, és ki kell számítanunk a pénzünket.

– Egy ötunciás rúdnak a fele az – avatkozott bele egy szoba-asszony, aki az ajtóban állva hallgatta, mit beszélnek.

– Az a darab, amely a kezében van, legalább két unciát nyom. Nyugodtan vehettek egy kisebb darabot.

– Ugyan, minek még olyan sokat keresgélni! Itt van, fogd. A többi legyen a tied! – adta a nagyvonalút Pézsma.

– Ming-jen pedig hozza el azonnal Vang doktort! – tette hozzá Pao-jü.

Egy idő múlva beállított Vang doktor, és újra megvizsgálta a beteget. Lelete nem nagyon különbözött kollégájától, csak a receptek voltak különbözők. Ezúttal hiányoztak az erős hajtó- és izzasztószeresek, melyeket az előbbi akart alkalmazni, ehelyett angyalfü, bazsarózsagyökér és hasonló szelíd hatású szerek szerepeltek. Amellett az egy alkalommal beadandó gyógyszeradag sem volt olyan nagy, mint az előbbi recepten.

– Ez már inkább tetszik nekem! Jobban hasonlít egy fiatal lánynak való orvossághoz! – jelentette ki Pao-jü elégedetten a két szobalány előtt. – Ilyen hajtó- és izzasztószeresekkel nem szabad túlzásba vinni a dolgot. Amikor korábban, gyermekkoromban, náthám vagy szorulásom volt, az orvosok sohasem kezeltek lófarokfőzettel, mésszel, citrommal és hasonló tigris- és farkasszeresekkel. S ami nekem nem jó, az még kevésbé lehet jó a ti érzékeny szervezeteteknek.

Belépett egy idős szobaasszony, és hozta a különböző orvoságokat. Pao-jü megparancsolta neki, hogy vegye el azt az ezüstüstöt, amelyben rendszerint az orvoságokat szokták főzni, s Tarka Felhő szobájában nyomban készítse is el a főzetet a paraszas serpenyő felett.

– Főzzék csak inkább rendes tűzhelyen a konyhában! Különböben az egész helyiséget telegözőlik itt orvosságsszaggal. Ez kibíratatlan volna! – mondott ellent Tarka Felhő.

– Ó, az orvosságsszag sokkal finomabb valamennyi virágillatnál – vélte Pao-jü tapintatosan. – Lehet-e valami jobb és nemesebb, mint az, amit magányukban szent remeték szedtek, gyűjtöttek és készítettek? Itt, ahol egyébként minden szép megtalálható, mindig ezt az egyet hiányoltam, gyógyfüvek és csodahatású szerek illatát. Most először jön majd létre az igazi összhang, s lesz az én elégedettségem maradéktalaná.

Amikor aztán jó idő múlva visszajött az anyahercegnőtől, ahova közben átment, szobáit már átható illatfelhők töltötték

be, melyek Tarka Felhő szobájából áradtak kifelé. Tarka Felhő bátran kiitta a forró főzetet, s este egy második adagot is bevett. Igazi eredmény azonban nem mutatkozott. Éjszaka ugyan megizzadt egy kicsit, másnap reggel azonban megint csak fejfájásról és lázról panaszkodott, akárcsak előző nap, valamint arról, hogy az orra el van dugulva, és a torka lepedékes. Megint eljött Vang doktor, hogy a beteget újra megvizsgálja, s receptjén változtatott egyet-mást, az egyik adagot növelte, a másikat csökkentette. Amikor aztán a javított recept se vált be, Pao-jü szaporán kiadta a parancsot:

– Burnótot ide!

Pézsma ugrott is nyomban, s egy kis, aranszegélyű, két arany-csillaggal díszített kristályszelencét hozott neki.

Pao-jü felnyitotta a tetejét. A belső oldalán európai zománcra festve meztelen nő képe volt látható, sárga hajjal és két szárny-nyal a vállán. A szelencében igazi, legfinomabb fajtájú európai burnót volt. Tarka Felhő teljesen elmerült a kép szemléletében.

– Rajta! Szippants! A fedélnek nem szabad olyan hosszan nyitva maradnia, mert akkor elillan belőle a fűszer! – unszolta őt Pao-jü.

Tarka Felhő gyorsan kiemelt egy körömhegynyivel, orrához emelte, s felszippantotta a tubákot. Azután hasonló módon szippantott föl még néhány adaggal. Orrüregében, fel egészen a koponyája bejáratáig, egyszerre csak valami éles, maró bizsergést érzett, s rögtön utána ötször-hatszor olyan hevesen kellett tüssz-szentenie, hogy csak úgy folyt tőle orra-szeme egyaránt. – Hūha, ez nagyon mar! Gyorsan, papírt ide! – kiáltotta nevetve. Odaugrott egy lány, s egész csomó finom selyempapírlapot nyújtott oda neki. Tarka Felhő egyik lapot a másik után vette el belőle, s az orrát törölgette velük.

– Na, hogy érzed magad? – kérdezte Pao-jü izgatottan.

– Ó, ez használt! – kiáltotta Tarka Felhő elégedetten. – Igazán, máris sokkal jobban érzem magamat. Csak a halántékom fáj még.

Pao-jü roppantul büszke volt eljárásának gyors eredményére. Többet is tett még, mert szerzett a betegnek egy keveset abból az európai kenőcsből, melyet Főnix mindig fejfájás ellen szokott alkalmazni. Aztán elhagyta a betegszobát, s kísétált a park-

ba, hogy egy kis szórakozást keressen magának Tavasz Búcsúzásánál és festőállványánál.

Útközben Csigával, unokanővérének, Pao-csinnek kis szobalánykájával találkozott, aki Kék Drágakő Bambusz Remetelakja felé tartott. Űrnője és Pao-csaj ott van – mondotta. Pao-jü erre megváltoztatta tervét, és elkísérte Csigát a Bambusz Remetelakba.

– Még egy látogató. Valamennyi ülőhely foglalt már! – hangzott feléje a kacagás, amikor Kék Drágakő szobájába lépett.

Valóban, nem kevesebb, mint négy unokanővérét találta ott, szorosan a paraszas üst köré gyűlve: Kék Drágakőt, Pao-csajt, Pao-csint és Hsziu-jent. Kakukk szobalány az ágyszélen ült az ablak közelében, kézimumkázva.

– Milyen elragadó kép! – kiáltotta Pao-jü bámulattal. – Azt a címet lehetne neki adni: „Lánytársaság télen”. És milyen jóleső meleg van nálatok!

Kényelmesen letelepedett egy mókuszprémmel fedett zsámolyra, melyet rendszerint Kék Drágakő szokott használni. Tekintete egy jádevázára esett, amelyben öt szál virágzó jácint pompázott.

– Hogy kerülnek ide ezek a csodálatos jácintok? – kérdezte. – Tegnap még nem voltak itt!

– Laj-ta udvarmesteretek feleségének ajándéka – magyarázta neki Kék Drágakő. – Pao-csinnek két ilyen váza jácintot és két váza kalikantos virágot ajándékozott. Az egyik jácintos vázáját Pao-csin nekem adta, egy téliszilvavirágos vázát pedig Felhőcskének. Szereted a jácintot? Tied lehet!

– Köszönöm, nekem is van néhány. Csak nem olyan szépek, mint a tied. Neked se jó a magadéit továbbajándékoznod.

– Miért nem? Elégké körülvesz itt engem mindenféle egyéb illat, orvosságok illata. Orvosságos üstöm egész nap nem kerül le a tüzről. Mégiscsak kár a szép tiszta virágillatért, ha az orvosság kigőzölgései tönkreteszik. Az a sok erős illat sok a jóból, egészen elkábitanak.

– Tegnap óta nálam is egyre bugyborékol az orvosságos üst – mondta nevetve Pao-jü, s beszámolt Tarka Felhő hűléséről. – Egyébként ezek nagyon szép és megfelelő témák lennének legközelebbi klubülésünk számára: jácintok és kalikantosok.

A beszélgetés a költészetre terelődött.

– Ha a klub legközelebb nálam ülésezik, lesz majd nemulass!
– mondta Pao-csaj tettetett szigorúsággal. – Mindegyikötöknek írnia kell négy nyolcsoros rimes verset, ötlábú sorokban, nyolc különböző témáról. Az első téma lesz: *taj csi tu*, a fenséges összterv. Elengedni semmit sem engedünk el!

– Ne higgyetek neki! Csak tréfál! – kapcsolódott a beszélgetésbe Pao-csin uhokanővér. Minthogy ő egy nagykereskedő lánya volt, fiatal kora ellenére sokat utazott, s világlátottságáért és szabadabb nézeteiért igen sokan csodálták. – Ugyan minék gyötörjük magunkat a *Ji king*-ből, a „Változások könyvé”-ből vett filozófiai témákkal! Ebből úgyse kerekedne ki semmi okos dolog, legfeljebb erőltetett és mesterkélt művek. Erről eszembe jut valami. Amikor nyolcesztendő voltam, apám magával vitt egy útjára, a nyugati tenger kikötőibe, ahol külföldi árukat vásárolt. Ott megismerkedtem egy tizenöt esztendő európai lánnyal. Egészen olyan volt, mint azok a szép női alakok, melyeket olyan gyakran látni európai képeken. Sárga haja volt, mely szabadon lógó fürtökben hullott alá a vállára. Ékszerei korallok, tarka achátok és zöld macskaszemek voltak. Testén arany páncélinget hordott. Nyugati damasztból készült bő ujjú ruhája övén aranyhüvelyben drágakövekkel kirakott kis tört viselt. Valóban gyönyörű szép volt, még szebb, mint azok a festett nők. Azt beszélték róla, hogy ismeri a mi költészetünket és öt klasszikusunkat, s hogy maga is tud kínai verseket írni. A konzul közvetítésével apám elkérte tőle kínai versíróművészetének néhány mintadarabját. Apám és valamennyi ismerőse csodálatosan jóknak találta ezeket a költeményeket.

– Ó, mutass belőlük valamit! – kérte Pao-jü izgatottan.

– Sajnos, nem lehet. A verseket odahaza őrzöm, a déli fővárosban.

– Kár! – sóhajtott Pao-jü csalódottan. – Milyen jó is neked, hogy megismerhetsz valamit a világból! Nekem nincs meg ez az örömöm.

– Ne hagyjátok, hogy mindenfélét elhitessen veletek! – vetette közbe Kék Drágakő. – Annyi csomagot hozott magával, miért éppen ezeket a verseket hagyta volna otthon? Egyáltalán nem hiszek ezeknek a verseknek a létezésében.

– Ez megint teljesen rávall Kék Drágakőre! Nem hagyja, hogy elkápráztassák. Ezúttal azonban túlságosan is kételkedő – jegyezte meg Pao-csaj.

– Ám adja akkor állításának kézzelfogható bizonyítékát! Előbb nem hiszek benne – makacskodott Kék Drágakő.

– Légy még néhány napig türelemmel, amíg valamennyi holmiját kipakolta és rendezte. Akkor majd csak előkerülnek azok a versek is – válaszolta Pao-csaj. – Nem tudod-e valamelyiket kívülről? – fordult aztán unokanővéréhez.

– Dehogynem. Egy rimes nyolcsoros vers, ötlábú sorokban, még megmaradt az emlékezetemben. Mindenesetre derekas teljesítmény egy európai lánytól – jelentette ki Pao-csin.

– Akkor hát halljuk! Nem, várj csak, előbb idehívom Felhőcskét! Neki is hallania kell – mondta Pao-csaj.

– Szaladj az Őserdő Udvarba, s kérd meg a kisasszonyt, jöj-
jön át – parancsolta Csiga szobalánynak. – Mondd meg neki,
itt nálunk most megcsodálhat egy szép európai kislányt, aki
tud kínai verseket írni. És hozza magával mindjárt a másik költő-
bolondot is.

Egy idő múlva Csiga Felhőcskével és Lótusszal tért vissza.

– Hol van az az európai szépség? – kiáltott Felhőcske mesz-
szíről.

– Testileg ugyan nincs még itt, de beszélni már hallhatod –
hangzott nevetve a felelet.

Pao-csin még egyszer elismételte Felhőcske és Lótusz előtt,
amit az előbb a távoli nyugatról jött szép leányról mesélt, majd
elszavalta a következő verset:

*Vörös szobáról álmodtam az éjjel,
s a Víz Országáról dalolgotok ma.
Felhők párállanak a száz szigetről,
s a köd a sűrű erdőt egybefogja.
Mindegy a holdnak, tegnap van, vagy holnap,
magától nő s apad szerelmünk sodra.
Hannanban új tavasz jön új tavaszra,
lehet, hogy néked ez közömbös volna?*

– Tisztelet-becsület neki! Hiszen ez a lány csaknem jobban ír, mint mi, kínaiak! – mondták mindannyian. A beszélgetés folytatódott még egy ideig, aztán megjelent Csao mellékfeleség, Kék Drágakő egészségi állapota után érdeklődve, s a társaság felbomlott.

Másnap korán reggel, amikor Pao-jü az anyahercegnőhöz indult a szokásos reggeli köszöntésre, a téli eget szürke felhők borították. Az anyahercegnő nem kelt még fel, de őt bebocsátotta magához a hálósobába. Pao-csin unokanővér, aki arccal a fal felé fordulva az anyahercegnő mellett feküdt, mélyen aludt még.

– Havazik? – kérdezte az anyahercegnő, egy pillantást vetve Pao-jü vörösesbarna majomszörnemezből készült durva vihar-köpenyére.

– Még nem. De minden arra vall, hogy havazni fog.

– Hozd elő neki a pávatoll kabátot! – parancsolta az anyahercegnő Mandarinakcsának. Mandarinakcsa egy arany és zöld színben csillogó díszes köpenyt hozott ki, melyet Pao-jü most látott először. Még szebb volt, mint az a prémmel bélelt kacsatoll kabát, melyet az anyahercegnő nemrégiben ajándékozott legújabb kedvencének, Pao-csinnek.

– Ez a madárananyszar köpeny – jelentette ki tréfásan az anyahercegnő. – Vedd, neked ajándékozom. Oroszországból származik, pávatollból és selyemfonálból szőtték. Eredj és mutasd meg az anyádnak!

Pao-jü köszönetképpen a földre forult, majd büszkén vonult el a pompás darabbal. Odakünn Mandarinakcsa szobalány mellett haladt el. A lány szándékosan elfordította a tekintetét. Attól a naptól fogva, hogy letette ünnepélyes szüzességi fogadalmát, Mandarinakcsa kerülte őt, és egyetlen szava sem volt hozzá.

– Nos, hogy áll rajtam ez az új darab? – kérdezte tőle Pao-jü mosolyogva. A lány csak egy elhárító mozdulatot tett, s már el is tűnt az anyahercegnő hálósobájában.

Miután megcsodáltatta magát az anyjával és szobalányaival, még egyszer megjelent az anyahercegnőnél, és kötelessége szerint jelentette neki, hogy anyja lelkére kötötte: új ruhadarabját különös gonddal viselje, és vigyázzon, hogy azt baj ne érje.

– Jól van. Vigyázz rá nagyon! Ilyenem csak egyetlenegy van,

másikat nem kaphatsz! Adj mindig sokat magadra, légy mértéktelen az ivásban, és gyere mindig szépen idejében haza!

– *Si, si* – ígérte meg Pao-jü sietve, aztán elkészönt. Alig várta, hogy megmutathassa magát díszes új kabátjában városbeli ismerőseinek, akikhez ma hivatalos volt. Amikor estefelé hazajött, szobalányai csodálkozva hallották, hogy a házba belépve, sajnálkozva mondja: – Ó, ó! – s bosszúsan dobbant hozzá a lábával.

– Mi baj van? – kérdezte Pézsma.

– Az új köpeny! Buta dolog! Pillanatnyi jó hangulatában az öreg taj-taj nekem adta ma reggel, s most veszem észre, hogy hátul a gallérjánál egy jókora darab megpörköltött. Igazán kár! – morogta bosszúsan. – Csak az a szerencse, hogy már késő este van. Így már nem kell odaát mutatkoznom.

Pézsma szemügyre vette a kárt.

Valóban fel is fedezett egy ujjnyi nagyságú megpörköltött helyet.

– Valaki túlságosan közel ment hozzád a kézi kályhájával – jegyezte meg. – De hát semmi különös az egész. Odaadjuk a szabónak és kijavíttatjuk.

Becsomagolta a köpenyt, és egy szobaasszonynak adta át.

– Gyorsan a szabóhoz! Holnap reggelig javítsa ki. És az öreg taj-taj vagy a taj-taj meg ne tudjon valamit a dologról!

A szobaasszony egy idő múlva dolgavégezetlenül tért vissza.

– Hiába jártam több szabónál és varrónőnél is. Egyik sem ért az effajta hímzéshez, és egyik sem vállalja a munkát – jelentette.

– Akkor holnap ne viseld! – javasolta Pézsma.

– Az lehetetlen, nagyanyám és anyám kifejezett kívánsága volt, hogy holnap, elsején, Vang nagybácsi születésnapján ezt vegyem fel. Nagyon fognak haragudni, ha megtudják, hogy mindjárt az első napon baja esett.

– Hadd lássam csak! – kiáltotta Tarka Felhő a hálófülkéjéből, megfordulva fekhelyén.

Pézsma odanyújtotta neki a köpenyt, s odatartotta neki a lámpát is, egészen közel.

– Páva-aranyselemfonálra lenne szükség. Nehézséget a széle okoz, Műtömést kell végezni – jelentette ki Tarka Felhő.

– A szükséges fonál kéznél van, de rajtad kívül ki értene a házban mütöméshez? – jegyezte meg Pézsmá.

– Majd én megpróbálom!

– Csak nem teszed kockára az egészségedet, amikor éppen csak hogy kezdesz gyógyulni? – tiltakozott Pao-jü.

– Csak semmi izgalom! Ez az én dolgom.

Ülő helyzetbe emelkedett, rendbe rakta a haját, és magára húzott egy házikabátot. Szédült, a szeme káprázott, s legszívesebben visszahanyatlott volna. De Pao-jü kedvéért összeharapta a fogát, Pézsmától tűt, ollót és különböző fonalgombolyagokat kért, azzal bátran munkához látott.

– Ez a fonál lesz a legjobb – mondta hosszabb próbálgatás és hasonlítgatás után. – Nem teljesen ugyanaz, de a különbség nem fog feltűnni.

– Én is úgy látom – helyeselt Pao-jü. – Orosz szabót nem egykönnyen tudnék itt felhajthatni.

Tarka Felhő a megrongálódott hely alá egy bambuszból készült, teáscsésze nagyságú gömbölyű stoppolófát dugott, éles aranyozott késsel szép tisztán kiemelte a megpörkölődött szövetet, aztán szaporán kezdte a keresztszálakat és hosszanti szálakat húzogatni, egyik öltést a másik után tenni, s nagy ügyességgel hozta újra létre az eredeti mintát. Miután három-négy fonalat elhasznált már, kimerülten hanyatlott párnájára, s kénytelen volt egy kis szünetet tartani.

– Iszol egy korty forró mártást? – kérdezte Pao-jü aggódva, miközben a lány vállát mókuszprémmel takarta be, s újabb párnát tett a háta mögé.

– Kis családfő, csak hagyjunk minden körülményeskedést! Inkább feküdj le, különben holnap fel se tudod nyitni álomittas szemedet! Hiszen már éjfélre jár, s neked régóta aludnod kellene – utasította el türelmetlenül Tarka Felhő.

Pao-jü engedelmeskedett, és a takarója alá bújt, de még hosszú ideig nem jött álom a szemére. Az állóóra már a negyedik reggeli órát is elütötte, mire Tarka Felhő a munkával elkészült. Egy kis kefével még lekefélt néhány fennakadt cérnafoszlányt, aztán megmutatta művét Pézsmának.

– Nagyszerű! – dicsérte a munkát Pézsmá. – Ha az ember nem néz nagyon erősen oda, a javításnak nyomát se látni.

– Valóban, az eredetitől meg se lehet különböztetni! – helyeselt buzgón Pao-jü, aki sietve kászolódott ki a takaró alól.

– No, hát olyan tökéletesen éppen nem sikerült. De most a legjobb akarattal sem bírom tovább – nyögte ki nagy nehezen Tarka Felhő, aztán elvesztette egyensúlyát, és eszméletlenül zuhant fekhelyére.

Pao-jü Pézsmával együttműködve buzgó ütögetéssel és nyomkodással hamarosan újra magához térítette, s aztán mindaddig nem mozdult el ágya mellől, míg csak reggel Vang doktor be nem állított, s újból meg nem vizsgálta Tarka Felhő pulzusát. A doktor csodálkozott a visszaesésen, hiszen a páciens állapota már bizonyos javulást mutatott, s úgy vélte, hogy vagy túlságosan sokat evett, vagy megerőltette magát, s újabb, vér- és idegerősítő orvosságot rendelt neki kiningyökérből, rókakesztyűlapuból, anyalfűből és hasonlókból. Hála erős szervezetének, valamint annak, hogy mindig mértékletes volt az evésben és ivásban, hogy tartózkodott a felettébb fűszeres ételektől, és különösen, hogy betegsége idején, amint azt a háziszabályok is előírták, szigorú diétát tartott, Tarka Felhő hamarosan összeszedte magát, és egy hét leforgása alatt újra egészséges lett.

HARMINCEGYEDIK FEJEZET

Kakukk szobalány ravasz módon próbára teszi Pao-jü érzelmeit, s búcsúzásra célozva, lelkét felkavarja. A jószágos néni szelíd szavakkal nyugtat meg egy bolondos, szerelmes lányt

Egy tavaszi napon Pao-jü felkerekedett, hogy átmenjen a Bambusz Remetelakba, és Kék Drágakő hogyléte felől érdeklődjék. Kék Drágakő éppen ebéd utáni álmát aludta. Pao-jü nem akarta zavarni, s Kakukk szobalányhoz csatlakozott, aki valami kézimunkával kezében a ház előtti nyitott sétatályosón ült.

– Hogy érzi magát kis úrnőd? Csillapodott-e a köhögése? – kérdezte.

– Köszönöm, valamivel jobban van.

– Buddhának hála, akkor meg vagyok nyugodva.

– Mióta szokásod Buddhához fohászkodni? Ez újdonság nekem!

– No, hát bajban az ember az orvosba kapaszkodik.

Pao-jü észrevette, hogy a szobalányon csak egy vékony, fehér-fekete pettyes selyemszoknya van, s fölötte sötétzöld atlaszmelény.

– Nem túl könnyű ez a ruha? – kérdezte és simogatni kezdte.

– Huzat van itt, megfázol.

– Ejnye, mit csinálsz? – kiáltott fel Kakukk, s bosszankodva húzódott hátrább. – Egyszer s mindenkorra: ha beszélgetünk, hagyd ezt a tapogatást, kérlek! Nem vagy már kisgyerek! Mit fognak az emberek gondolni, ha látják? Viselkedésed beszéd tárgya lesz a hátad mögött, s nem lesz tekintélyed az emberek előtt. A kisasszony szigorúan megtiltotta nekünk, hogy veled enyelgésekbe bocsátkozzunk. Nem veszed észre, hogy ő maga is mennyire visszahúzódik tőled?

Felállt, összeszedte kezimunkáját, s bement a házba. Pao-jü megdöbbenve nézett utána, mintha egy vödör hideg vízzel öntötték volna nyakon. Aztán szomorúan osont el onnét, leült egy útjába akadó sziklatömbre, s átengedte magát ezernyi bánatos gondolatnak. Annyira levert volt, hogy még a könnyek is kiültek a szemébe. Körülbelül annyi ideig ülhetett így, amíg az ember egy közepes ebédet el tud fogyasztani, amikor Hókacsa szobalány jött arra. Látva, hogy ilyen elhagyatottan ül ott a sziklatömbön, az őszibarackfa alatt, s hogy fejét tenyerébe támasztva a semmibe mered, elcsodálkozva megállt, lekuporodott előtte, s mosolyogva szólt hozzá.

– Mit csinálsz itt ilyen szomorúan és elhagyatottan? Nem hideg túlságosan ez a kő?

– Mi az? Mit akarsz tőlem? – kérdezte Pao-jü felijedve. – Hiszen te is leány vagy, hát nyilván neked is megtiltotta, hogy velem érintkezz. Mit mondanak az emberek, ha bennünket együtt látnak? El innét, gyorsan!

Hókacsa megütközve fordított hátat, és bement a házba. „A

kisasszony valószínűleg megint szemrehányásokkal illette" – gondolta magában.

– Itt a ginszeng, amit Cseng asszony a kisasszonynak küld – szólt Kakukkhoz. – A kisasszony még alszik? Hát akkor ki okozott a kis parancsolónak olyan bánatot, hogy most csak ül ott és rí?

– Hol ül?

– Egy kövön az őszibarackfa alatt, az Illatot Csepegtető Lugas mögött.

Kakukk gyorsan letette kézimunkáját, s a megjelölt helyre sietett. Uralkodnia kellett magán, hogy ki ne törjön belőle a nevetés, amint szegényt a sziklatömbön megpillantotta.

– Jó hűvös helyet kerestél ki magadnak pihenőhelyül, csak meg ne fázzál! Hogyan lehetsz ennyire érzékeny, hogy attól a két jó szándékú szótól is ennyire megbántódjál?

– Én, érzékeny? Szó sincs róla! Teljesen igazad volt! Csak elgondoltam magamban, hogy hozzád hasonlóan gondolkodhatnak a többiek is, és a végén egyik se akar majd beszélni velem. Ez a gondolat persze fájdalmat okozott – válaszolta Pao-jü borongós mosollyal.

Kakukk szorosan melléje telepedett.

– Miért jössz olyan közel? – kérdezte Pao-jü. – Hiszen csak az imént törtél ki, amiért közel merészkedtem hozzád.

– Ó, tedd már túl rajta magadat, s felejtsd el az egészet! Mit is akartam kérdezni tőled: legutóbb valami fecskefészekről kezdél kis úrnőmnek beszélni, de mindjárt az elején félbeszakított Csao másodfeleség érkezése. Szeretném tudni, mit akartál akkor a fecskefészekkel kapcsolatban mondani.

– Ó, semmi különös. Nagyanyámmal beszélgettem róla, hogy úrnődnék naponta egy kis fecskefészekre van szüksége gyógyszer gyanánt. De Pao-csaj is csak vendég itt, s nem képes huzamosabb ideig beszerezni neki a kellő mennyiséget. Kívánságomat nagyanyám Főnixhez is közvetítette, ha jól tudom; ezt akartam kis úrnődnék elmesélni, amikor félbeszakítottak.

– A te jóságos közbenjárásodnak köszönheti tehát, hogy most naponta egy uncia fecskefészket kap a konyháról! Egyáltalán nem tudta magának megmagyarázni, miért tanúsít iránta az öreg taj-taj egyszerre annyi gondoskodást.

– No, ha mindennap elfogyasztja szépen a maga adagját, két-három év múlva teljesen egészséges lesz már – vetette oda Pao-jü tréfásan.

– Csak az a kérdés, lesz-e neki elég pénze a kúra folytatására, ha jövőre hazamegy – jegyezte meg Kakukk.

– Haza? Kiről beszélsz? – kérdezte Pao-jü ijedten.

– Természetesen Kék Drágakő kisasszonyról. Hiszen a jövő évben visszatér hazájába, Szucsouba.

– Ugyan, eredj! Ostobaságokat beszélsz. A szülei mindketten meghaltak. Hiszen éppen ezért vettük ide magunkhoz. Mihez kezdjen ő Szucsouban?

– Csak azt ne képzeld, hogy a Csia családon kívül más tekintélyes családok nincsenek! – felelte Kakukk hidegen. – Igaz, az öreg taj-taj magához fogadta az árvát, hogy pótolja számára a családi házat. Mostanra azonban a kisasszony felnőtt, és érett lett arra, hogy férjhez menjen. Illő tehát, hogy visszatérjen a saját családjához. Hiszen a szülein kívül vannak még rokonai is. Ha szegények is, mégiscsak egy nagy tekintélyű család tagjai, melyben nemzedékek óta öröklődik a nemes műveltség levegője. Gúnynak és megvetésnek tennék ki magukat, ha belenyugodnának, hogy egy rokonuk idegen asztalnál étkezzék. Röviden szólva, jövő tavasszal, legkésőbb azonban jövő őszön Kék Drágakő kisasszony elhagyja ezt a házat. És ha nem küldenék, akkor maga a Lin család fogja elvitetni. Legutóbb egy este a kisasszony már rám is bízta, kérjem vissza tőled mindazokat a kis emléktárgyakat, melyeket az idők folyamán adott neked. Hasonlóképpen ő is vissza fogja küldeni mindazt, amit tőled kapott.

Pao-jü úgy érezte, mintha valami villám sugara nagy mennydörgés közepette egyenesen a feje búbjába csapott volna.

Képtelen volt egyetlen szót is szólni. Kakukk mondani akart még valamit, de akkor odalépett hozzájuk Tarka Felhő. Pao-jüt kereste.

– Kisasszonyommal kapcsolatban kellett megmondanom valamit, de szemmel láthatólag nem értette meg egészen. Vidd magaddal! – jelentette ki Kakukk röviden, és magukra hagyta őket.

Tarka Felhő csodálkozva vette észre Pao-jü arcának zavart, elrévült kifejezését, a pirosságot, mely orcáira kiült, s a homlo-

kán gyöngyöző izzadságot. Kézen fogta, s úgy vezette a Begónia Udvarba.

– Mi történt? – kérdezte Gyöngyszem ijedten.

– Lázas meghülés, nyilván felhevült, s valami hűvös légáramlásba került – vélte Tarka Felhő vállat vonva.

Ha csak ennyi lett volna! Csakhogy két szemgolyója furcsa módon kidüldt, szája szögletéből tajték csöpögött, teljesen elrévültnek látszott, gépiesen hagyta, hogy történjék vele akármi, hogy ágyába vigyék, párnái közt felültessék, teát töltsenek neki, mindent, anélkül, hogy a legkisebb önálló akarati megnyilvánulást mutatta volna. Elváltozott állapota szobalányait nagyon megdöbbenettette, s tanácsalanságukban Li mamát, Pao-jü öreg dajkáját hívták fekhelyéhez.

Li mama figyelmesen megnézegette, különböző kérdéseket intézett hozzá, anélkül hogy feleletet kapott volna rájuk, megtapintotta pulzusát, és hegyes körmeit teljes erővel nyomta a fiú ajkába s teste más részein is a húsába. De hiába vájta belé a körmeit oly erősen, hogy annak körvonalai mélyen belevésődtek a bőrbe, Pao-jü láthatóan semmit sem érzett. Erre Li mama hangos fájdalomkiáltást hallatott, fejét megszállottként ingatta ide-oda, öklével vadul kezdte verni az ágyat és a párnákat, s elátkozta magamagát, hogy mint csecsemőt hiába táplálta, s életét hiába tékozte rá. Ez a kétségbeesett kitörés Gyöngyszemre is átragadt, aki Li mamát és annak ítéletét igen sokra tartotta, s ő is jajveszékelné kezdett. Erre aztán Tarka Felhőből is kikíváncsolt a beismerés, hogy Pao-jü állapotának meghüléshez semmi köze, hanem zavartsága azokkal a közlésekkel kell kapcsolatban álljon, amelyeket Kakukk tett neki az imént a Bambusz Remetelakban.

Gyöngyszem nyomban a Bambusz Remetelakba rohant, hogy Kakukkot kérdőre vonja. Kakukk éppen azzal volt elfoglalva, hogy Kék Drágakőnek orvosságot adjon be. Minden köszönés és teketória nélkül rontott rá Gyöngyszem:

– Mit mondtál az imént a kis parancsolónak? Eredj, nézd meg, és győződj meg róla a magad szemével, milyen bajt okoztál! S aztán lássad, hogyan felelhetsz tettedért az öreg taj-taj előtt!

Ezekkel a szavakkal vetette magát a legelső zsámolyra, mely

elébe akadt. Kék Drágakő nagyon elcsodálkozott ezen a minden formát félretelő, izgatott viselkedésen, mely annyira elütött Gyöngyszem máskor nagyon is higgadt, kimért magatartásától.

– Miért, mi történt? – kérdezte nyugtalanul.

– Ezt Kakukktól kell megkérdezned – felelte Gyöngyszem sírva. – Nem tudom, mit beszélt a szegény kis parancsolóval. Mindenesetre tény, hogy a kis parancsoló teljesen zavarttá lett, elvesztette látását, nem tud beszélni, s az egész teste hideg tapintású. Az imént Li mama hiába nyomkodta bele a körmeit, nem érzett semmit, a teste olyan, mintha elhalt volna. Li mama már lemondott róla, odaát üldögél, és tejgyermeké végét siratja.

Amint ezt Kék Drágakő meghallotta, izgalmában kihányta az imént elfogyasztott orvosságot, s olyan heves köhögési roham fogta el, hogy tüdeje megszakadással és egész belseje szétrepedéssel fenyegetett. Arca sötétvörössé vált, szeme kidülledt üregéből, s az erecskék élesen kirajzolódtak rajta; görnyedten ült ott, s levegő után kapkodva, még a fejét felemelni sem volt képes. Ijedtséggel tapasztalta Kakukk, milyen súlyos következményei vannak meggondolatlanságának.

– Miért, hát mi különöset mondtam én? – nyöszörögte. – Csak néhány tréfás szót mondtam, ő meg komolyan vette.

Úrnője körül buzgólkodott volna, hátba akarta veregetni, de Kék Drágakő haragosan lökte el magától.

– Hagyd a hátbaveregetést! Hozz inkább egy kötelet, hogy felkösssem magamat! – nyögte ki nagy nehezen.

– Ismerhetnéd már végtére a kis parancsolót, s tudhatnád, hogy együgyűségében minden tréfás szót igaznak vél! – korholta Gyöngyszem Kakukkot.

– Ha szavaid nem voltak komolyak, akkor eredj, és tisztázd a félreértést! Ez talán újra észhez téríti – adta ki szobalányának a parancsot Kék Drágakő.

Kakukk engedelmeskedett, és Gyöngyszemmel átment a Begónia Udvarba. Időközben odaérkezett Pao-jü anyja és nagyanyja is.

– Mit mondtál neki, nyomorult marhacsánk? – támadt Kakukkra szikrázó dühvel az anyahercegnő.

Kakukk éppen dadogni akart néhány szót védekezésül, amikor Pao-jü észrevette őt, s merevségéből nyomban felébredt.

Ajkát mély sóhaj hagyta el, meg egy panaszos jajszó: = Ó! – s aztán zokogásban tört ki. Megkönnyebbülten lélegzett fel mindenki.

– Kérj tőle bocsánatot! – ripakodott az anyahercegnő Kakukkra. Azt hitte, hogy Kakukk valamivel megsértette Pao-jüt. De Pao-jü minden várakozás ellenére gyöngéden kézen fogta Kakukkot, s közelebb húzta magához.

– Ne beszélj többet elmenésről! – suttogetta. = De ha mindenképpen meg kell lennie, hadd menjek vele én is!

Szavai a körülállók számára érthetetlenek voltak. Unszolni kezdték Kakkukot, hogy beszéljen, s így aztán végre megtudták, hogyan tette próbára tréfából Pao-jüt, s hogyan zökkentette ki teljesen a kerékvágásból azokkal az egyáltalán nem komolynak szánt szavakkal, melyek a búcsúzásra és a Szucsouba való visszatérésre vonatkoztak.

– Semmi más nem történt? Azt hittem, ki tudja, micsoda nagy dolgok estek meg itt! – mondta az anyahercegnő, könnyei között is fellélegezve. Majd szemrehányóan fordult Kakukkhoz: – Máskülönben okos, értelmes lány vagy, s tudnod kellene, hogy ő együgyű. Hogyan is vezethetted félre ennyire felelőtlenül.

– Lin Cse-hsziao asszony van odakünn, s fivéréje hogyléte felől kíván érdeklődni – jelentette ebben a pillanatban egy szolgáló.

E név említése hirtelen változást idézett elő Pao-jünél.

– Rettenetes! Már itt is vannak a hozzátartozói, és magukkal akarják hurcolni! De nektek nem szabad túrnótók! El velük, el! – kiabálta rendkívül izgalomban.

Az anyahercegnő parancsot adott, látszólag Pao-jü kívánságának engedve, hogy küldjék el Lin udvarmester feleségét.

– Nyugodj meg, azok a Linek, akikre te gondolsz, valamenynyien meghaltak. Unokanővérednek nincsenek már olyan hozzátartozói, akik elvihetnék – nyugtatta unokáját.

– Jól van, de hát akkor kik ezek a másféle Linek? Nem akarom, hogy hozzám Lin nevű emberek közel jöhessenek, unokanővéremet kivéve! – kiáltotta még remegve a félelemtől.

– Legyen, ahogy kívánod! Egyetlen más Lin nevű ember se jöjjön hozzád közel! – mondta az anyahercegnő, s utasítást adott, hogy a jövőben Lin udvarmester és családja a Szemek

Gyönyörűségének Parkjába ne léphessen be, s hogy őket Pao-jü jelenlétében ne említsék. Senki sem mert ezen a különös utasításon nevetni.

Pao-jü tekintete véletlenül az Európából hozott, aranylemez-ből készült, önműködő hajóra esett, amely a fal melletti porcelán állványon állott.

– Ott, ott! Ott van a hajója! Nézzétek, jön és el akarja vinni!
– kiáltott lázas hallucinációi újabb rohamában, ujjával a hajóra mutatva.

Az anyahercegnő intésére Gyöngyszem gyorsan elvette a játékszert az állványról, hogy eltüntesse Pao-jü szeme elől. Ő azonban kinyújtotta a kezét, odaadatta magának a hajót, s takarója alá rejtette. – Úgy, most már nem tud utazni! – mondotta elégedetten. Közben pedig görcsösen belekapaszkodott Kakukkba, mintha soha többé nem akarná elereszteni az oldala mellől. Ekkor Vang doktort jelentették.

Vang doktor megvizsgálta Pao-jü pulzusát, s aztán hosszadalmasan kifejtette tudós szakvéleményét, melyet Kakukk büntudatosan, lehorgasztott fővel hallgatott meg. Ebben az agyvelő elnyálkásodásáról, eldugulásáról és hiányos vérellátásáról volt szó, mely lelki izgalom következtében állott elő, s mely az értelem elhomályosulását okozta.

– Hagyd már azt a tudományos kacatot! – szakította félbe az anyahercegnő türelmetlenül. – Mi laikusok vagyunk, és elméleteidet úgysem értjük. Mindenekelőtt azt akarjuk tudni: veszélyes-e az állapota?

Az orvos megnyugtatta őket, s nyájasan mosolyogva hamaros gyógyulást ígért.

– Jól van, akkor írd meg a receptedet a szomszéd szobában! Ha eredménye lesz, biztosra veheted, hogy külön díjazásban részesülsz, s arról is gondoskodni fogok, hogy unokám személyesen nyújtsa át neked, illő leborulással. Ha azonban eredménytelen lesz, jaj neked! Akkor kiküldöm embereimet, s leromboltatom az egész orvosi főiskolát, amelyben tanultál! – fenyegette meg tréfásan az anyahercegnő.

A külön díjazás szóra a doktor felpattant, s mély, udvarias hajlongások közben szaporán ismételte a *pu kan* szavakat, ami „túlságos nagy megtiszteltetést” jelent, s buzgalmában *pu*

kan-jait még akkor is folytatta, amikor az anyahercegnő már régen odaért a maga második mondatában foglalt borzasztó fenyegetéséhez, ami aztán a körülállókól természetesen szívből jövő nevetést fakasztott.

Nos, a Vang doktor orvossága valóban enyhülést hozott, s az anyahercegnő és hölgyei némileg megnyugodva hagyhatták el a betegszobát. Minthogy Kakukk szobalányt Pao-jü egyáltalán nem akarta elengedni az oldala mellől, Kék Drágakő ideiglenesen Ambrát kapta meg helyette.

Ezen az éjszakán tehát Pao-jü fekhelyénél, Li dadáról és néhány idősebb szobaasszonyról nem is beszélve, három szobalány virrasztott: Gyöngyszem, Tarka Felhő és Kakukk. Pao-jü álomba merült, időnként azonban még álmában is élénken képzelődött, s olyan felkiáltásokkal, mint „már elutazott?“, vagy: „jönnek érte, magukkal akarják vinni“, elárulta, hogy szelleme még álmában is Kék Drágakőnél időzik. Az anyahercegnő az éjszaka folyamán többször is odaküldött, hogy a beteg felől híreket hozzanak neki, s amikor ezekről az álombeli képzelődésekről hallott, intézkedett, hogy a betegnek adják be a házi gyógyszerládában található legjobb cinóberpirulákat és csodaporokat. Ezek ugyanis olyan hatékony szerek voltak, melyek gonosz démonok elűzésére szolgáltak, valamint arra, hogy megtisztítsák a test eldugult kapuit, és így hozzáférhetővé tegyék a jó szellemek számára.

Másnap Pao-jü már sokkal jobban érezte magát, s visszanyerte világos öntudatát. Félelmében azonban, hogy Kakukk el fogja hagyni, abban tetszelgett magának, hogy tovább játszotta a beteget. Ilyen színleléssel persze nem sokáig tévesztette meg a környezetét, s amikor egy napon Felhőcske meglátogatta, és a maga vidám módján, mókázva és fintorokat vágva kezdte bemutatni, milyen volt Pao-jü ama válságos napon, a fiú annyira megfélemedezett mesterséges szenvedő pózáról, hogy felemelkedett párnái közt, s teli torokból nevetni kezdett. Nem gondolta volna, hogy állapota ennyire nevetséges volt! Erre aztán mindenki megnyugodott a házban, s biztosra vették, hogy meg fog gyógyulni.

– Miért ijesztettél meg a minap annyira? – kérdezte Kakukktól, amikor egyszer egyedül maradt vele.

– Csak tréfáltam. Hogyan is vehetted mindjárt komolyan!
– Nem, amit mondtál, mégsem hangzott teljesen valószínűtlennek.

– Légy nyugodt! Lin kisasszony közelebbi családjából senki sincs már életben. Azok a távolabbi családtagok, akik még élnek, Szucsoutól távol, különböző tartományokban szétszóródtak. De ha egy napon el is jönne valaki, hogy kis úrnőmet elvigye, az öreg taj-taj biztosan nem engedné.

– És ha az öreg taj-taj elengedné, én nem fogom túrni! – tette hozzá Pao-jü szenvedélyesen.

– Nana! Ki tudja, így gondolkozol-e még két-három év múlva is. Hiszen felnőtt vagy, s el is jegyezték már.

– Eljegyezték? Nem tudok róla.

– Ó, hát azt beszélik, hogy az öreg taj-taj Pao-csin kisasszonyt jelölte ki neked. Különben miért részesitené a kisasszonyt anynyi kiváltságban?

– Haha! Még mindig bolondnak tartotok. De azt hiszem, te sokkal bolondabb vagy. Véletlenül tudom, hogy Pao-csint rég eljegyezték már az ifjú Mejjel, a Han-lin Akadémia tagjának fiával. Ezúttal tehát nem tudsz félrevezetni. Nem tudod, milyen ünnepélyes esküt tettem kis úrnődnek? Nem, nem, örülök, hogy legutóbbi ijedtségemből épen sikerült kilábalnom. S már megint kezded a bolondját járítani velem? Szeretném, ha ezen a helyen kitéphetném szívemet a mellemből, s megmutathatnám neked és úrnődnek, hogy meggyőzzelek benneteket, milyen őszintén beszélek. Akkor nyugodtan meghalnék. Akkor hamuvá éghetek, és füstté válhatok, s szétszórhat a szél az ég minden tája felé! Nekem úgy is jó lenne!

Amint beszélt, egyre fokozódó izgalomba lovalta magát, fogát csikorgatta, szemébe könny szökött.

– Ne izgasd fel maqadat! Hiszen csak próbára tettelek egy kicsit, mert nagyon aggódom kis úrnőm miatt. Eredetileg nem tartoztam hozzá, de ő mindig nagyon jó volt hozzám. Ezért nagyon ragaszkodom hozzá, s elszomorít a gondolat, hogy egyszer el kell válnom tőle – mondta Kakukk, miközben egyik kezével a fiú száját fogta be, a másikkal a maga szeméből törölte ki a könnyeket.

– Butácska, emiatt kár aggódnod – nyugtatta most már Pao-

jü Kakukkot nevetve. – Hadd áruljak el valamit: élve vagy halva, mi härman együtt maradunk!

Kakukk elgondolkozva hallgatott. Ekkor megjelent egy szoba-asszony, s jelentette, hogy Csia Huan, a fattyú, és Pao-jü unoka-öccse, Csia Lan van odakünn, s a kis parancsoló hogyléte felől szeretnének érdeklődni.

– Ó, ne fáradjanak! Éppen aludni akarok. Küldd el őket! = morogta Pao-jü.

– Inkább engem küldenél el! Legfőbb ideje, hogy kis úrnőmről gondoskodjam! – vetette oda Kakukk.

– Igazad van. Tegnap este már gondoltam rá. Úgyis megint egészen jól vagyok. Hát akkor menj!

Kakukk nyomban hozzá is látott, hogy összecsomagolja ágyneműjét, fehérneműjét és egyéb holmiját.

– Három kezitükröd van – jegyezte meg Pao-jü. – Nem hagynád itt nekem azt az egyiket emlékül? Lefekvéskor mindig a párnám mellé tenném, s ha elmegyek hazulról, mindig magammal vinném.

Kakukk megtette, amit kért, búcsút vett tőle és a Begónia Udvar lakóitól, s visszatért a Bambusz Remetelakba.

Kék Drágakő együtt szenvedett Pao-jüvel, amíg csak őt a betegágyán tudta, és amíg Kakukk távol volt, titokban sokat sirt. Most, hogy a lányt visszatérni látta, s Pao-jü felgyógyulásáról hallott tőle, egy csapásra sokkal jobban érezte magát, és hangulata is vidámabbá lett.

– Érzelmek valóban őszinték – mondta este, lefekvéskor, Kakukk mosolyogva. – Állapotának ez a hirtelen rosszra fordulása egyedül onnan eredt, hogy néhány szót ejtettem előtte elmenetelről és búcsúvételről.

Kék Drágakő úgy tett, mintha a megjegyzést nem hallotta volna. Hosszabb szünet után Kakukk mintegy magában beszélve így folytatta:

– Minek a nyughatatlanság, és a változás, ha itt olyan jól rejtve és védve vagyunk? A fődolog az, hogy már gyermekkoruktól fogva ismerjék és értsék egymást. Minden egyéb adódik majd!

– Nem mennél végre aludni? Annyira nem fárasztottak ki az utóbbi napok, hogy a nagy ráérésben most még hangyatojásos-

kin is rágódol? – szakította félbe Kék Drágakő. De Kakukk nem hagyta megteveszteni magát, s így folytatta:

– Ő, nem hiábavaló beszéd, hanem őszinte szívből fakadó szó, amit most mondani akarok. Hidd el nekem, amióta melletted vagyok, annyira együtt érzek veled, elhagyatottságoddal! Annyira szívemből kívánom, hogy életed nagy lépését minél előbb, még az öreg taj-taj életében megtehesd! Amíg itt az öreg taj-taj parancsol, addig nincs mitől tartanod. De ha ő meghal, ki tudja! Ezek az előkelő ifjak már ilyenek: ma keletre tekintenek, holnap nyugatra, és legszívesebben nem is adják három fő- és öt másodhálóterem alatt. Ma otthonukba vezetnek egy feleséget, aki bájos, mint valami mennyei tündér, de három vagy öt év múltán már elégük van belőle, másik után nézelődnek, s elvetik maguktól az elsőt, vagy agyuk függelékének leghátulsó zugába száműzik a gondolatot, mely őt idézi. Ilyenkor jó, ha a fiatal feleség tekintélyes rokonsággal rendelkezik, melyben támaszra tállálhat. Azért gondolom, hogy előnyös volna számodra, ha életed nagy lépésére akkor kerülne sor, amikor még itt az öreg taj-taj kezében van a hatalom. Okos vagy, megérted, mire gondolok, ha azt tanácslom: határozd el magadat, s tartsd is magad elhatározásodhoz, megszívlelvén a közmondást:

*Míg tízezer pénzt könnyen kaphat bárki,
egyetlen hű szívet nehéz találni.*

– Úgy látom, valóban meghibbantál – vetett véget Kék Drágakő ennek a szóáradatnak. – Hogyan is lehet néhány hét alatt ennyire megváltozni! Egészen kiállhatatlan lettél! Várj csak, holnap megkérem az öreg taj-tajt, hogy vegyen el tőlem.

– Miért? Hiszen csak a javadat akarom. Hogy éber légy, s tudd, hogy időd mikor érkezik el. Ebben csak nincs semmi rossz – védekezett nevetve Kakukk, s aztán hamarosan elaludt.

Kék Drágakő azonban sokáig ébren maradt. Szívében egészen másként állt a dolog, mint ahogy a rideg hang, melyet az imént megütött, sejteni engedte. Derék szobalányának értelmes szavai mélyen megindították, s magában bizony igazat adott neki. Forgolódott az ágyában pirkadatig, tépelődve s csendesen sírdogálva párnáiba; csak akkor jött egy kevés álom a szemére.

Kialvatlanul és megtörtén kelt fel fekhelyéről másnap reggel. Erőfeszítésbe került megmosdani, a száját kiöblíteni és fecskefészekpépjét elkölteni. Ezen a napón ünnepelte Hszie néni a születésnapját. Kék Drágakő is átadta neki szerencsekívánatait, egy maga készítette kézimunka kíséretében, s aztán gyorsan visszatért Bambusz Remetelakába. Nem volt képes részt venni a szokásos ünnepi lakomán és színelőadáson. Pao-jü is hiányzott a születésnap vendégek közül. A férfivendégek számára tartott lakomán, mely három-négy napig is elhúzódott, a távollevő Hszie Pan helyett a néni unokaöccse, Hszie Kuo látta el a házigazda tisztét.

Hszie néni már jó ideje szemet vetett Hszü-jenre, Sö hercegnő szegény unokahúgára. Bizonyos, hogy a kislány szegény volt, egyike azoknak, „kiknek csak egy tövis a hajcsatjuk”, amint mondani szokás. Másrészt bájos külsővel rendelkezett, s higgadt és békés, igazán házasságra termett természettel. Hszie néni eredetileg tulajdonképpen fiára, Hszie Panra gondolt. De aztán azt mondotta magában, hogy kár volna a kislányt ehhez a semmirekellő vadóchoz adni, s hogy ebben a házasságban a lánynak csak megannyi sérelmet kellene elszenvednie. Megváltoztatta hát a tervét, s elhatározta, hogy Hszü-jent rokonszenves unokaöccsének, Hszie Kuónak nyeri meg.

Először Főnixet vonta be a tervbe, Főnix pedig beavatta az anyahercegnőt is. Az anyahercegnő boldogan egyezett bele, s örömét és szórakozását lelte benne, hogy maga játssza a kezest és a közvetítőt, aki a hegyeket összehozza. Nyomban magához hívatta Sö hercegnőt, s kérte beleegyezését a házassági tervbe. A hercegnő úgy gondolkodott, hogy nincstelen unokahúgának csak előnyös lehet egy ilyen kapcsolat a gazdag Hszie családdal, s minthogy a vőlegényjelölt ezenfölül csinoska külsejű, illetudó fiatalember is volt, nem sokat gondolkodott, hanem igent mondott. Akkor aztán az anyahercegnő Hszie nénit is odahívatta, hogy mint harmadik, ő is részt vegyen a házassági konferencián. A forma kedvéért Sö hercegnő és Hszie néni között még hosszabb ideig folyt a vita látszólagos ellenzésekkel és elutasításokkal, emilyen ellenvetéssel és amolyan aggálllyal, de végül is az anyahercegnő erős rábeszélésére létrejött az egyezés. Ekkor aztán értesítették és odahívták a menyasszony szüleit. Szorult gazda-

sági helyzetük miatt ezek akkoriban éppen a Jung-kuo palotában találtak menedékre. Kívánhattak-e maguknak valami jobbat, mint ezt a kapcsolatot a vagyonos Hszie családdal? Kész örömmel adták beleegyezésüket.

Az anyahercegnő nagyon meg volt elégedve a művével.

– Szerencsésen megint tető alá hoztuk az ügyet! Ilyen dolgokat igazán nagyon szívesen intézek. Hogyan is állunk a közvetítő jutalékkal? – mondta tréfásan Hszie néninek.

– A jutalékot természetesen megérdemelted. Remélem, tízezer ezüstgaras meg fog felelni! – ment bele a tréfába Hszie néni. – De mi lenne, ha az öreg taj-taj a házasságközvetítés lebonyolítása után még azzal is kitüntetne bennünket, hogy a menyegzőt is megrendezi?

– Köszönöm, inkább nem! – tiltakozott nevetve az anyahercegnő. – Azért csak hadd futkossanak és scrénykedjenek mások! – Aztán hívatta Csen hercegnőt, és megbízta, hogy tegyen meg minden szükséges előkészületet egy méltó, nem túlságosan szegényes és nem is túlságosan dús lakodalom megrendezésére, neki pedig lelkiismeretesen számoljon be minden egyes mozzanatról.

Amióta a Jung-kuo palotában lakott, Hsziu-jen főként Pao-csajhoz csatlakozott, s benne testvériesen érző barátnőre talált. Igaz ugyan, hogy unokanővérével, Tavasz Köszöntésével lakott együtt, Tavasz Köszöntése azonban, akárcsak mostohaanyja, Sö hercegnő, vajmi keveset törődött szegény rokonával. Világosan éreztették vele, hogy szegény, s hogy nem tekintélyes mandarin-körökből származik, mint a többi fiatal lány, aki a Szemek Gyönyörűségének Parkjában lakik. Felszerelése hiányos volt, s nem egyszer még a legszükségesebbeket is nélkülözte. Hogy unokanővérétől vagy büszke nagynénjétől, Sö hercegnőtől kérjen valamit, ahhoz hiányzott a bátorsága, így hát mindig Pao-csajhoz fordult zavarában, aki titkon ezzel-azzal mindig ki is segítette.

Pao-csaj egy napon a parkban véletlenül össze-lálkozott Hsziu-jennel. Mindketten egyfelé tartottak, Kék Drágakőt akarták meglátogatni. Egy keskeny ösvényen Pao-csaj előreengedte a másikat, s ekkor észrevette, hogy a lány csak egészen vékony holmit visel.

– Miért nem öltözől egy kicsit melegebben ebben a hűvös tavaszi időben? – kérdezte tőle.

Hszü-jen zavartan lehajtotta fejét és hallgatott.

– Nyilván megint nem volt elég a zsebpénz – folytatta Pao-csaj mosolyogva. – Hát igen, Főnix nővér újabban fukarkodik, és megszámlálja a garast.

Hszü-jen bólintott.

– Ső hercegnő kívánságára alig két taelnyi havi zsebpénzem felét szüleimnek kell leadnom. Ehhez jönnek azok a kisebb ajándékok, amelyeket szobaasszonyok és szobalányok közt kell szétosztanom, hogy egyáltalán hajlandók legyenek kiszolgálni engem, s teljesen keresztül ne nézzenek rajtam. Ugyan mi marad akkor nekem beszerzésekre? – panaszkodott. – Zsebpénzem természetesen már a hónap elején mindig elfogy. Röviden szólva, titokban minden meleg, bélelt ruhámat elvittem egy zálogházba és elzálogosítottam.

– Mindjárt gondoltam. Na, beszélék majd anyámmal. Eredj most vissza, és küldd el nekem a zálogcédulát, de gyorsan! Ki fogom váltani. Estére meleg ruháidat visszakapod. Csúnyán megfázhatsz, ha ilyen könnyen öltözve szaladgálsz. De hol van az a zálogház?

– A főutcán, a dobtoronytól nyugatra. A neve Tartós Jólét Csarnoka, vagy valami ilyesmi.

– No, akkor a pénz legalább a családban marad. A zálogházi alkalmazottak majd azt gondolják: ha kenyéradóink személyesen nem is fáradnak ide, legalább ruháikkal megtisztelnék bennünket.

Hszü-jen elvörösödött zavarában. Ezek szerint éppen egy olyan zálogházzal került kapcsolatba, melyet a Hszie család tartott fenn!

A Bambusz Remetelakban Pao-csaj Kék Drágakőn kívül anyját, Hszie nénit is ott találta.

– Milyen csodálatosak a sors útjai! – szolt Kék Drágakő Pao-csajhoz. – A néni éppen arról számolt be, hogy Hszü-jent eljegyezték unokaöccsével, Hszie Kuóval. Ki gondolta volna, hogy ez ilyen gyorsan fog menni!

– Hát igen, gyermekem, ha a holdbéli öreg akarja, a fiatalok ezer mérföld távolságból is egymásra találhatnak – jegyezte meg Hszie néni mosolyogva. – A holdbéli öregember titkon kiszemeli magának a maga emberkéit, s vörös fonállal köti össze őket,

melyet a lábuk köré teker. S akkor, válasszák el bár a kettőt országok, tengerek és hosszú évek, emberkéi végül mégis férj és feleség lesznek. Emberi akarat itt nem elég. Mert fordítva, ha két gyermek mégoly közel él is egymáshoz, s ha szüleik és rokonaik ünnepélyesen egymásnak szánják is őket, de a holdbéli öregember nem köti össze őket a vörös fonállal, akkor mindenk ellenére mégsem lesznek egymáséi. Ki tudja, milyen gyorsan fog ez egyszer majd nálatok kettőtöknél is végbemenni, rejtezzék bár jövődöbelitek a déli hegyekben vagy az északi tengerben.

– Mindazonáltal egy kis anyai segítség talán mégsem ártana nekünk – mondta Pao-csaj, s nevetve simult anyjához.

– Ekkora nagy lány, s így hagyja még dédelgetni magát! Milyen jó is neki! – sóhajtott Kék Drágakő, fájdalmasan mosolyogva. Milyen szívesen odasimult volna még ő is anyja kebelére! Szeme könnyel telt meg.

– Édes gyermekem, ne sírjál – vigasztalta őt részvétől eltelve Hszie néni, s toll-legyezőjével meglegyintette az arcát. – Megérttem, hogy fáj neked látni, ha anya és leánya szeretik egymást. De hidd el nekem, irántad érzett szeretetem nem kisebb, mint amit a saját leányom iránt érzek. Csak nem mutathatom meg nyíltan a szeretetemet. Annyi gonosz nyelv van ebben a házban. Hogy az ember egy védtelen árvával merő emberi együttérzésből törődik, azt természetesen nem értik meg, hanem arra magyarázzák, hogy az öreg taj-tajnak akar hízelegni, mivel az öreg taj-tajnak kicsit te is kedvence vagy.

– Ó, ha valóban így érzel, néni, nem engednéd-e meg akkor, hogy anyámnak tekintselek? – kérdezte Kék Drágakő.

– Miért ne? Ha nem utasítasz vissza, szívesen örökbe fogadlak – felelte barátságosan Hszie néni.

– Megállj, ez nem megy! – szólt közbe ravasz mosolygással Pao-csaj.

– Miért ne menne? – kérdezte Kék Drágakő csodálkozva.

– No, hát természetesen bátyám, Hszie Pan miatt. Hisz ő még nőtlen! Mit gondolsz, miért nem vele jegyezték el Hsziu-jent, s miért lett az unokafivérem, Hszie Kuo menyasszonya?

– Hogy miért? Valószínűleg azért, mert Hszie Pan távol van, vagy mert horoszkópja nem egyezik a Hsziu-jenével – mondta Kék Drágakő ártatlanul.

– Nem, nem, nem ez az oka. Hszie Pan jövendőbelijét már kiválasztották. Mihelyt útjáról visszatér, nevét is közzéteszik. Na, kitalálod-e most már, miért nem megy, hogy anya téged örökbe fogadjon? Gondolkozz csak!

Miközben ezt mondta, Pao-csaj mulatva hunyorított az anyjának. Kék Drágakő, aki most megértette, miről van szó, a tréfát komolyra vette. Ijedten rejtette Hszie néni keblére a fejét, s zavartan mondta:

– Nem akarom!

– Ne hagyd, hogy megijesszen, hiszen csak tréfál veled! – nyugtatta meg nevetve Hszie néni, s gyöngéden átölelte.

– De nem, hát elhiheted, ha mondom! – évődött tovább Pao-csaj. – Anyu holnap beszél az öreg taj-tajjal, s megkéri a kezedet. Ugyan mit kutatgasson sokat másfelé, ha már megvan az igazi?

– Juj, te bolond, te! – kiáltott Kék Drágakő nevetve, s szétterpesztett ujjakkal rohant rá unokanővérére, mintha össze akarná karmolni. Hszie néni szétválasztotta a lányokat, s így szólt gyermekéhez: – Hagyd már ezt az ostobaságot! Ha Hsziu-jent sajnáltam vadóc bátyádhoz adni, még kevésbé engedem, hogy ezt a finom, törekeny gyermeket kaparintsa karmai közé. Nem, az öreg taj-taj nemrégiben kijelentette, hogy Kék Drágakő nővéred számára unokáját, Pao-jüt szánta. Így is van ez rendjén, Pao-jü a maga különlegességeivel olyan feleséget kell kapjon, aki őt alaposan ismeri és megérti, s ez csak Kék Drágakő lehet. Az öreg taj-taj semmiképp sem fog unokájához idegen nőt adni.

Kék Drágakő növekvő feszültséggel figyelt szavaira, s közben unokanővérére fintorított. Most aztán lángvörös lett:

– Pfuj! Verést érdemelnél, elcsábítottad anyádat, hogy ilyen ide nem illő dolgokat hozzon szóba! – mondta tréfás duzzogással Pao-csajnak.

– Ó, ha a hölgynek ez a véleménye, akkor tegye meg még azt is, hogy szóljon egy jó szót kis úrnőm érdekében az öreg taj-tajnál! – avatkozott a dologba Kakukk, Hszie néninek címezve szavait.

– Nézzetek oda, a kicsike! Alig várja már, hogy kisasszonya kikerüljön a lányszobából! Nyilván ő is szeretne hamarosan férjhez menni! Nem? – jegyezte meg mosolyogva Hszie néni.

Kakukk vörös lett és elfordult.

– Légy szíves, ne avatkozz mások dolgába, te kis gonosz! – szidta Kék Drágakő tettetett szigorúsággal. Nyomban utána azonban neki is nevetnie kellett.

– Szent Buddha, ilyen egy átk... – átkozott teremtés: *kaj sze*, akarta folytatni, de a *kaj* szón nem jutott túl, a *sze* a jelenlevők nagy mulatságára hatalmas tüsszentéssé változott. Éppen be akarta fejezni a megkezdett mondatot, amikor Felhőcske toppant be. Kezében papírlapot lobogtatott.

– Meg tudjátok-e mondani, mi ez a fura okirat itt? Olyan, mint valami számla.

Kék Drágakő kukkantott először az iratba. Ő sem okosodott ki belőle, erre Pao-csaj vetett bele egy pillanatást. Ijedten ismerte fel benne Hsziu-jen említett zálogcéduláját. Gyorsan kitépte a papírlapot Felhőcske kezéből, s el akarta dugni. Akkorra már Hszie néni is beleolvasott futólag.

– Egy zálogcédula – mondta Felhőcskének. – Nyilván valamelyik szobaasszonyé és elveszett. Hol találtad? A tulajdonosnő keresni fogja.

– Zálogcédula? Hát az micsoda? – kérdezte Felhőcske naivan.

– Milyen kis butuska! Azt se tudja, mi a zálogcédula – kuncogtak a körülálló asszonyok és szobalányok.

– Mi van ezen olyan nevetséges? – utasította őket rendre Hszie néni. – Ez a tudatlanság csak becsületére válik. Kitűnik belőle, hogy igazi ezer-darab-arany kisasszony ő, áriatlan kis hajadon, aki mit sem tud még erről a gonosz világról. A többi kisasszony remélhetőleg ugyanilyen kis butuska.

– Persze, úgy van – helyeseltek a szobaasszonyok buzgó egyöntetűséggel. – Hiszen még Kék Drágakő kisasszony se tudta, mi fán terem a dolog, így hát a többi kisasszony nyilván még kevésbé tudja. Sőt, úgy hisszük, a mi kis parancsolónk se látott még soha zálogcédulát, pedig gyakran kijár a házból.

A három jelenlevő lányt Hszie néni néhány szóban felvilágosította a zálogcédula lényegéről.

– Nohát, az emberek mit ki nem találhatnak, csak hogy pénzhez jussanak! – kiáltott Kék Drágakő és Felhőcske. Megjegyzésük a szobaasszonyokat és szobalányokat újabb kuncogásra készítette, meg arra, hogy ismét butuskáknak nevezzék őket.

– Tulajdonképpen honnan szedted ezt a cédulát? – tudakolta Hszie néni. Felhőcske már éppen feleletre nyitotta a száját, Pao-csaj azonban megelőzte és közbekiáltott:

– A cédula rég lejárt, és nem ér semmit. Lótusz bizonyára csak időtöltésből őrizgette.

Igy akarta megakadályozni, hogy a valóság kiderüljön és Hsziu-jen unokanővér pellengérré kerüljön. Hszie néni ebbe bele is nyugodott, s nem kérdezősködött tovább. Később azonban, amikor maguk között voltak, Pao-csaj újra faggatni kezdte Felhőcskét. Erre aztán Felhőcske beismerte, hogy meglátta, amikor Hsziu-jen szobalánya a cédulát titkon Pao-csaj szobalányának, Kakadunak kezébe nyomta, s hogy Kakadu azt egy könyvbe dugta el. Furdalta a kíváncsiság, tehát egy óvatlan pillanatban kiemelte a könyvből, s mivel nem tudta, mi az, behozta, hogy megmagyaráztassa magának.

– Egyszóval Hsziu-jen elzálogosított egyet-mást! De miért adta oda a zálogcéduláját a te szobalányodnak? – kérdezősködött Kék Drágakő Pao-csajtól. Pao-csaj belátta, hogy a valóságot tovább titokban nem tarthatja, s beavatta unokanővéreit a dologba. Mindketten sajnálkoztak a szegény Hsziu-jen felett, s fel voltak háborodva, hogy gazdag hercegi nagynénje, és unokanővére, Tavasz Köszöntése, ilyen csúnyán bánik vele.

– Na, majd megmondom én a véleményemet Tavasz Köszöntése unokanővérnek meg neveletlen személyzetének! – jelentette ki Felhőcske nekitüzesedve.

Szándékát legszívesebben nyomban végre is hajtotta volna. A két másiknak azonban sikerült őt visszatartania ettől a megfontolatlanságtól, amellyel csak kellemetlenségeket okozhatott volna magának. Megegyeztek abban, hogy szavak haszontalan vesztegetése helyett inkább cselekszenek, és valamilyen ürügygel megszabadítják Hsziu-jent unokanővéreinek, Tavasz Köszöntésének csöppet sem szeretetre méltó társaságától, úgyhogy a jövőben Pao-csajjal, Felhőcskével és Lótusszal lakják az Őserdő Udvarban.

Csia Lien titokban feleségül veszi a második Ju kisasszonyt. A harmadik Ju kisasszony a Rideg Lovag kezére vágyik

Csia Csing, a hercegi remete meghalt. Elhunytának híre a Ning-kuo és a Jung-kuo palotába éppen Pao-jü születésnapján érkezett meg. Az anyahercegnő, valamint a két palota idősebb hölgyei és összes családfői, közöttük Csen herceg, valamint fia, Csia Zsung is, házon kívül voltak, mert egy nemrégiben elhunyt császári feleség holttestét kísérték a császári sírokhoz. Csen hercegnőnek azonnal el kellett hagynia a születésnap lakomát, ékszerait és ünnepi díszöltözékét le kellett vesse, s egyszerű, fehér gyászruhát öltve a város előtti hegyekbe, apósa remetelakához kellett sietnie, hogy felügyeljen az első formaságok végrehajtására, a holttest megvizsgálására, felravatalozására és hasonlókra, mint a család egyetlen jelenlevő képviselője. Férje után ugyan gyorsköveteket küldött, csak hogy bizonyára beletelik néhány hét, amíg Csen herceg a császári síroktól visszatérhet, és segíthet neki. Ezért abba is bele kellett nyugodnia, hogy egy ideig a közeli Vastrácsos Templomba költözzék át, ahol a Csia család hagyományos temetkezési helye volt, s ahol ezért a holttestet felravataloztatta; és bele kellett nyugodnia abba is, hogy az előírt halottszolgálatot maga lássa el, amíg csak férje meg nem érkezik, őt le nem váltja, és a gyászszertartásra vonatkozó végleges intézkedéseket meg nem teszi. Segítségül udvarmesterét, Laj-senget és annak feleségét vitte magával. Hogy pedig távolléte idején a Ning-kuo palota ne nélkülözze egy idősebb, tekintélyes személyiség felügyeletét, odahívatta mostohaanyját, s felkérte, hogy a háztartás vezetésének terhére egy időre vegye át.

Mostohaanyja, Ju asszony, két hajadon lányát is magával hozta. Mindkettő egyaránt szép volt, bár jellemük különbözött, amint ez később kiderül. Amikor aztán a Csia család idősebb hölgyeit és családfőit a császári síroknál betöltendő további szolgálat alól császári jóváhagyással felmentették, s valamennyien hazatérve a hercegi remete koporsója előtt, a Ning-kuo palota

főcsarnokában, közös gyászajtatosságokat tartottak, akkor bekövetkezett, ami elkerülhetetlen volt: hogy tudniillik a két szép Ju lány látása Csia Lienben olyan heves vágyakozást ébresztett, hogy még a nyála is kicsordult. Első feleségével hosszú ideje torkig volt már, annál is inkább, mivel Főnix asszony újabban sokat betegeskedett. Csia Lien mindkét Ju lányt egyaránt kíváncsún találta, mivel azonban a fiatalabbik világosan értésére adta, hogy közömbös iránta, érzelmeit az idősebbikre korlátozta, s elégtételként érzelmeit viszonzva is látta. Érintkezésük egyelőre persze csak szellemi maradt, s futó találkozásokra, pillantások és szavak titkos kicserélésére szorítkozott. Mindig túlságosan sok figyelő szempár volt a közelben, s ezek sohasem engedték, hogy Csia Lien eljusson vágyai céljához.

Végre aztán fellélegzett, mert eljött a nap, amelyen az otthoni gyászszertartás befejeződött, s a hercegi remete koporsóját átkísérték a hagyományos családi temetkezési helyre, a Vaszrácsos Templomba. Míg a rokonság többi része aznap visszatérhetett a városba, a halott közelebbi hozzátartozóinak, így tehát Csen hercegnek és hercegnőnek, valamint fiuknak, Csia Zsungnak, és menyüknek a rítus előírása szerint még száz napon át kinn kellett maradniuk a családi templomban, további gyászszolgálatok teljesítése céljából. Velük együtt a szolgaszemélyzet nagy része is távol maradt, miközben odahaza a Ning-kuo palotában újból Ju asszonyság vette át a háztartás irányítását két lányával.

Most vagy soha, mondta magának Csia Lien, s elszánta magát, hogy e száz nap alatt célhoz ér. Természetesen valami illő ürügyre is szüksége volt ahhoz, hogy megközelíthesse szerelmét, aki az elhagyatott Ning-kuo palotában most enyhébb őrizet és megfigyelés alatt állt. Ennek érdekében gyakran kilovagolt a családi templomba, egy-két napig együtt volt a herceggel és családjával, s hazatérésekor rendszerint adott aztán a herceg néhány megbízatást, a hercegnő pedig ilyen vagy olyan háztartási kívánságot, s ez neki kívánsága szerint ürügyet szolgáltatott arra, hogy átsétáljon a keleti palotába, láthassa szerelmét, és beszélhessen vele.

Egy napon, amikor megint odakünn tartózkodott a Vaszrácsos Templomban, beállított Jü Lu, a herceg helyettes udvarmestere, hogy urával megbeszéljen néhány anyagi természetű ügyet. A

fehér gyászszövetnek és a koporsóvivők zöld köntöseinek számlájáról visszamaradt még egy hatszáz unciára rúgó kifizetetlen rész, s a két szövetszállító meg is küldte már tegnap a fizetési felhívást – jelentette.

– No, akkor vedd ki az összeget a pénztárból! Mit zavarasz engem ilyesmivel, s teszed meg fölöslegesen az utat idáig? – vélte a herceg.

– A pénztár nem tudta nekem az összeget kifizetni. A legutóbbi gyászhetek sok költsége kimerítette. Ami készpénz még rendelkezésre áll, azt arra szánták, hogy fedezze a Vastrácsos Templomban való tartózkodás költségeit a száz utolsó gyásznap alatt. Azért jöttem, hogy utasítást kérjek tőled.

– No, akkor nézz utána, hol tudnád még ezt a pénzösszeget felhajtani! Elég öreg vagy már, van eszed hozzá – mondta a herceg könnyedén.

– Hm, ha mindössze arról volna szó, hogy száz-kétszáz unciát kell előteremteni, akkor még csak tudnék magamon segíteni, de egyszerre hatszázat!... – hebegett Jü Lu zavartan.

A herceg gondolkodott egy ideig, aztán fiához, Csia Zsunghoz fordult:

– Eredj csak át az anyádhoz, s kérdezd meg, hol van az az összeg, amely nemrégiben érkezett a Csen család gyászajándékaként Csiangnanból. Amennyire tudom, a pénz még nem folyt be a pénztárba.

Csia Zsung átment a hercegnőhöz, s egy idő múlva azzal jött vissza, hogy az ötszáz unciából kétszázat már kiadtak, a maradék háromszázat pedig Ju asszonynak adták át megőrzésre.

– No jó. Akkor menj szépen haza, utaltasd ki magadnak a nagyanyáddal azt a háromszázat, s add oda Jü Lunak, hogy a szövetszámlát kifizethesse. A még hiányzó összeget ő maga fogja felhajtani. Ebből az alkalomból nézz is egy kicsit körül, hogyan állnak a dolgok odahaza, nem történt-e valami, érdeklődj nagynénéid egészségi állapota után is, és add át nekik üdvözleteinket!

Csia Zsung és Jü Lu már éppen búcsúzni akart, amikor Csia Lien lépett a szobába.

– No, van-e valami fontos megtanácskoznivaló? – kérdezte. S

miután a herceg tájékoztatta, magában azt gondolta: „Itt van a megfelelő alkalom! Most aztán résen kell lennem!”

– Kedves fivérem, miért akarsz ilyen csekélység miatt idegenekhez fordulni kölcsönért? – folytatta hangosan. – Odahaza nálam történetesen nagyobb összeg hever. Örömmel bocsátom rendelkezésedre.

– Pompás! Akkor légy szíves, adjál a fiamnak meghatalmazást, hogy a pénzt kézhez fizessék neki.

– Hm, jobb szeretnék ennél a dolognál személyesen jelen lenni. Egyébként is, elég rég eljöttem már hazulról, s gondolnom kell a mielőbbi hazatérésre. Illenék is már utánanézni, hogy van a nagyanyám, az anyám, hogy érzik magukat nagynéném, s meggyőződnöm afelől, hogy odahaza minden rendben van-e.

Így hát Lien nagybácsi és unokaöccse, Zsung, együtt kerekedtek fel, hogy néhány szolga kíséretében hazalovagoljanak a fővárosba. Útközben sikerült a nagybácsinak a beszélgetést egészen véletlenszerűen a kettes számú Ju nővérré terelni. Kiválóságainak és erényeinek, szépségének, jellemességének és kifogástalan viselkedésének dicséretére minden szót szegényesnek talált, s olyan túláradó dicshimnuszokba bocsátkozott, hogy unokaöccse csakhamar rá is jött, hova akar nagybátyja kilyukadni.

– Úgy látszik, nagybátyám igen nagy véleménynel van a lányról – jegyezte meg Csia Zsung mosolyogva. – Mi lenne, ha másodfeleségévé tenné őt, s én magamra venném a közvetítő szerepét?

– Komolyan gondolod ezt, vagy tréfálsz? – adta Csia Lien a meglepettet.

– Természetesen komolyan.

– Igazán kedves tőled. Csakhogy itt különféle aggályok merülnek fel: mit szólna hozzá a feleségem? És beleegyezne-e a nagyanyád? Azonkívül, amint hallom, második nénédet eljegyezték már.

– Úgy van. De mióta jegyesének apja, Csang földbirtokos tíz évvel ezelőtt egy perben elvesztette a vagyonát, a két család már nincs kapcsolatban egymással. Nagyanyám és apám régóta tervezi, hogy ezt az eljegyzést készpénzben fizetett csekély kártérítés ellenében felbontják, s második nénémnek megfelelő férjet keresnek. A Csang család szegény, néhány unciával könnyen

ki lehet őket elégíteni, s visszalépnek az eljegyzéstől. Abban sem kételkedem, hogy olyan tekintélyes kérőnek, mint te vagy, nagyanyám és apám is boldogan mond igent. Maradna tehát az az egyetlen aggály, hogy mit szólna a dologhoz Főnix asszony.

Ezt persze Csia Lien se tudta, s a kérdésre nem is volt más felelete, mint egy erőltetett mosoly.

– Megállj! Van egy ötletem! – kiáltott fel kis gondolkodás után az unokaöcs. – Persze szükséges a dologhoz egy kis bátorság, s némi kiadástól sem szabadna visszariadnod, hogy sikerüljön.

– Halljam!

– Tervem az, hogy Főnix asszonyt egyszerűen lerohanjuk. Szándékodról semmit sem szabad megtudnia. Apámmal és nagyanyámmal az egész ügyet a legszigorúbb titoktartás alapján elrendezem. Mihelyt a beleegyezésüket elnyertük, én megvásárolok neked egy házacskát, közvetlenül a palotánk mögött. Azt berendeztettem számodra, csinosan és lakályosan, hogy szerelmi fészek gyanánt szolgálhasson, s bérelek neked hozzá két-három titoktartó szolgát. Egy boldog napon aztán nagynénémet másodfeleségként átvezetem szerelmi fészkedbe, titokban, anélkül hogy emberek vagy szellemek észrevennék. A jövőben aztán felváltva hol Főnix asszonynál, hol pedig új feleségednél fogsz lakni. Ha Főnix asszony az idők folyamán rájön a dologra és lármát csap, azzal vágod ki magadat, hogy – érthető módon – fiúörökösre vágytál, aki a nevedet fenntartsa, s ez a vágyad első feleséged által nem teljesült. Ha kész ténnyel áll már szemben, a rizs megfőtt a fazékban, Főnix asszony is beletörődik a dologba. S akkor lezárásul még az öreg taj-taj áldását is kikéred.

A szerelemtől elvakult Csia Lien kitűnőnek találta a tervet. Hogy a hagyományos rítus szerint neki most, a gyászidőben, házasságra gondolnia tulajdonképpen nem volna szabad, az eszébe se jutott, és számításán kívül hagyta apjának, Sö hercegnek szigorát, s feleségének, Főnixnek féltékenységét is. Azt sem sejtette, hogy a ravasz unokaöcs a maga hasznát tartotta szem előtt, amikor tanácsait adta. Hiszen az unokaöcs is bomlott szép nénjéért, de a szülői házon belül nemigen közelíthette meg. Erre viszont kitűnő lehetőségek kínálkoznának a palota mögötti titkos szerelmi fészekben. Csak ki kell majd lesnie az alkalmat,

amikor nincs ott Lien bátya, s ilyen alkalom eléggé sűrűn fog adódni. Mindez a szerelmes nagybácsinak eszébe sem jutott.

– Kedves öcsém, te valóban derék fiú vagy! – mondta mosolyogva. – Köszönetképpen két csinos szobalányt kapsz majd tőlem ajándékba.

Megérkeztek a Ning-kuo palota főkapujához. Itt elváltak egymástól, miután szigorú titoktartást ígértek egymásnak. Az unoka-öcs eléggé tapintatos volt ahhoz, hogy nagybátyját egyedül engedje Ju nagyanyához, nem akart ugyanis útban lenni akkor, amikor majd ezután nagybátyja a kettes számú nénivel találkozik. Ő maga a nyugati palota felé vette útját, az anyahercegnőt köszönteni.

A nagy csarnok előtt Csia Lien elbocsátotta kíséretét, leszállt lováról, s egyedül és bejelentetlenül ment a nők lakosztályaiba. Mint közeli rokon, aki a ház urával, Csen herceggel bizalmas lábon állt, megengedhette magának ezt anélkül, hogy a személyzet megütközött volna rajta. Váratlanul lépett be a Ju hölgyek lakásába, és szerencséje volt: egyedül találta a második Ju kisasszonyt. A lány a diványon feküdt, s két szobalány társaságában valami kézimunkával foglalatoskodott.

Csia Lien fürge léptekkel ment oda hozzá, s illedelmesen köszöntötte. Ju kisasszony egy mosolyt elfojtva felkelt, hogy üdvözlje őt, s helyet is kínált magához a diványon.

Csia Lien nyomban közölte vele, milyen nagy szerencsájének tartja, hogy viszontláthatja.

– Hol van kedves édesanyja és nővére? – firtatta.

– Hátul a gazdasági épületekben – hangzott a válasz.

Időközben a két szobalány eltűnt, hogy teát hozzon. Csia Lien kihasználta az alkalmat, hogy szép unokatestvérének mélyen a szemébe nézzon. Erre a lány lehajtottá ugyan egy kissé a fejét, de azért elfogódottság nélkül mosolygott tovább. Nos, Csia Lien nem akart túlságosan közvetlenül és otrombán fellépni. Pillantása a lány kezére esett, mely egy lótuszlevél alakú kézításka ezüst díszkötőjével játszadozott.

– Jaj, úgy látszik, a bételes zacskómat odakünn felejtettem a templomban – mondta, övét tapogatva. – Talán unokanővérem adna nekem egy kis bételt a zacskójából?

– Nos, hát éppen van benne bétel, de én magam szoktam

megenni, s nem szoktam másokkal osztozkodni rajta – válaszolta a lány.

Csia Lien közelebb húzódott hozzá, s kezével a zacskó után nyúlt, hogy maga vegyen ki belőle. A lány, attól való féltében, hogy a szobalányok ebben a kényes helyzetben lepik meg őket, gyorsan odadobta neki a zacskót. Csia Lien ügyesen elkapta, kivett belőle egy darabot, s a szájába dugta. Aztán vissza akarta csúsztatni a zacskót a lány ölébe. Éppen akkor jött be azonban a két szobalány a teásédényekkel, s így a férfi a zacskót egyelőre ujjzsebébe rejtette. Míg a teát itta, sikerült övéről leoldania egy jádéból faragott sárkányfüggőt, s a lány zacskójának díszkötőjét arra rábogoznia. Amikor aztán egyszer a szobalányok félrepillantottak, észrevétlenül visszadobta a zacskót a lánynak. Az meg úgy tett, mintha semmit se vett volna észre.

Egy idő múlva csörömpölt a gyöngyzsinór függöny, s Ju ma-ma lépett a szobába hármas számú lányával, valamint két kis szobalánnyal. Csia Lien sietve adta pillantásokkal értésére a lánynak, hogy dugja el a zacskóját, de a lány nem hallgatott rá. Most már aztán legfőbb ideje volt, hogy felálljon s üdvözlje Ju nénit és hármas számú unokanővérét. Mikor újra leültek, s ő lopva kettes számú unokanővérere pillantott, észrevette, hogy a zacskója most is ott van, a selyem díszsinór azonban s vele a sárkányfüggő nyomtalanul eltűnt. A lány arca vidám volt, és semmi elfogódottságot nem mutatott. Most már Csia Lien is megnyugodott.

Beszélgettek mindenféléről, majd előhozakodott látogatásának anyagi okával, s kifizettette magának a háromszáz unciát. Azután megjelent unokaöccse, Csia Zsung.

– Az öreg parancsoló beszélni kíván veled – mondta ez, vidáman hunyorgatva nagybátyjára. Csia Lien sietve el akart köszönni. S ekkor azt hallja, hogy hetyke unokaöccse odafordul Ju asszonyhoz, és így szól:

– Nos, mit gondolsz, nagyanya, nem ez a nagybácsi volna-e az igazi Második néném számára? Nincsenek-e meg benne mindazok a tulajdonságok, a nagyság, a termet, a csinos külső és így tovább, amelyeket ő, apa legutóbbi kijelentései alapján, jövőbelijétől megkívánhat?

Így szólván, ujjával fesztelenül nagybátyjára mutatott, s két

pimasz fintort vágott nagynénjére. Láthatólag zavarban levő testvére helyett a Harmadik néne volt az, aki kinyitotta a száját, s félig nevetve, félig bosszúsán így szidta unokaöccsét:

– Ilyen szemtelen kis majmot! Ha nem beszélt volna történetesen anyja is erről, lekennék neki egy jókora pofont!

A kis majom vihogva ki is futott már az ajtón. Mindjárt utána mosolyogva elköszönt a nagybácsi is.

Csia Zsung még aznap visszatért a Vasrácsos Templomba, s beszámolván az anyagi ügyekről, előadta Csia Lien nagybácsi házassági kérését is, miközben nem mulasztotta el, hogy a nagybácsi és a nagynéni tervezett kapcsolata mellett erőteljesen szót emeljen. Csen herceg fontolóra vette a dolgot. Aztán mosolyogva így szólt:

– Nem bánom. De a lány maga egyetért-e a dologgal? Holnap menj be megint a városba, s bizonyosodj meg efelől!

Aztán felkereste feleségét, és kikérte véleményét. Csen hercegnő eleinte határozottan ellenezte a tervet, mert azt meglehetősen veszedelmesnek tartotta. Hogy gyászidő alatt valaki házasságot kössön, hogy egy másodfeleséget a főfeleség tudta és beleegyezése nélkül vegyenek el, ez olyan rítussértés volt, mely a tisztesség és az illem minden fogalmának ellentmondott. Mivel hozzászólt azonban, hogy mindenre igent mondjon, amit egyszer a herceg a fejébe vett, végül is engedett. Amellett ez a Ju kisasszony nem is édestestvére, hanem mostohatestvére volt csak, s ezért úgy vélte, hogy a kifogásolható házasság esetleges kellemtelen következményeiért nem kell minden tekintetben felelősnek éreznie magát.

Csia Zsung tehát másnap kora hajnalban apja kívánságára újra a Ning-kuo palotába sietett, hogy elnyerje a Ju hölgyek beleegyezését. Bejelentette magát Ju nagyanyánál, közölte vele a herceg kívánságát, s nyomatékkal és szavakkal nem fukarkodva sorolta elő mindazokat az érveket, amelyek e házasság mellett szólnak: hogy milyen jó dolga lesz a Második nénének Csia Liennél, hogy Főnix asszony halála után, ami rövidebb-hosszabb idő múlva várható, természetesen főfeleséggé fog előlépni, hogy a herceg a házasság minden költségét megfizeti, s gondoskodik egy csinos otthonról és szép berendezésről, s hogy neki magának, a nagyanyának is gondtalanságot fog biztosítani élete alkonya-

tára, sőt tetejébe még Harmadik nénét is hozzásegíti valami jó házassághoz. Addig-addig festegette a menyői szépségű virágos jövendőt, míg teljesen meg nem nyerte Ju nagyanyát. A dolog nem járt semmi kiadással, s azonkívül Csia Lien kiváló és előkelő fiatalember volt. Mégiscsak butaság volna visszautasítani egy ilyen előnyös ajánlatot. Ju nagyanya rövid megbeszélést tartott lányával, s aztán Csia Zsung még azon a napon vihette apjának a kívánt beleegyezést.

Erre aztán Csia Lient kihívták a családi templomba, s tájékoztatták a másik fél beleegyezéséről. Csia Lien túláradóan boldog volt, s készséges segítői, Csen herceg és fia iránt érzett hála nem ismert határt. Nagy sietséggel megvásárolták a menyasszonyi díszeket és a fehérneműfelszerelést, s megtették az összes nászi előkészületeket. Két li távolságra a hercegi lakóterület hátsó falától, a csendes Virágzó Ág utcában szereztek egy megfelelő „szerelmi fészket”. Kisebb telek volt ez, húsz lakóhelyiséggel. Személyzetként Pao-ert alkalmazták. Felesége helyett, aki annak idején önként vált meg az élettől, Pao-er időközben To szakács életvidám özvegyét vette feleségül, a hülye To szakácsét, aki az ivásban lelte halálát. Amellett Pao-er hosszabb ideje megvált már a hercegi háztól. Csia Lien keresve sem találhatott volna nála megfelelőbbet. Pao-er annak idején száz taelnyi fájdalomdíjat kapott tőle, felesége helyett pedig kárpótlásul éppen To szakács csinos özvegyét, nagyon le volt tehát kötelezve neki; To özvegyét pedig egykori gyöngéd kapcsolatok fűzték új urához. Csia Lien tehát számíthatott emberei odaadására és titoktartására.

Az öreg Csangot viszont, a második Ju kisasszony eredeti jegyesének elszegényedett apját, húsz taelnyi kártérítésben részesítették, s ennek fejében aláírta a kívánt lemondási nyilatkozatot.

A naptárból megállapították, hogy e házasság megkötésére a kilencedik hónap harmadik napja lesz a megfelelő. Miután egy nappal előbb Ju asszony és harmadik lánya az új otthont megtekintette, és mindent a legnagyobb rendben talált, a menyasszonyt harmadikán reggel öt órakor egy közönséges gyaloghintóban a Virágos Ág utcába, a szerelmi fészekbe szállították, anélkül hogy egyetlen ember vagy szellem is látta volna. Később, kis gyalog-

hintóban ülve és hétköznapi ruhába öltözve, Csia Lien is beállított, ugyancsak észrevétlenül, meghajolt az Ég, a Föld és a jelenlevő Ju asszony előtt, tömjént és papirlovacskákat vetett a tűzre, s az ünnepien kivilágított nászszobában új jegyesével kiürítette a közös menyegzői serleget, hogy aztán kettesben üzzék játékaikat, a jól ismert módon, pajkos főnixpárocská gyanánt.

E titkos házasság híre nem jutott túl a néhány beavatott körén. Főnix asszony előtt Csia Lien mostantól kezdve azzal palástolta gyakori távolmaradását, hogy a Ning-kuo palotában van dolga, s tekintve azt a szoros baráti kapcsolatot, amely őt Csen herceghez fűzte, a gyanútlan Főnix asszony hitt is a szavának. Minden úgy ment, mint a karikacsapás. Új feleségének Csia Lien tizenöt taelnyi havi tartásdíjat szabott meg, s olyankor, amikor maga nem jöhetett, anyjával és testvérével együtt ebédeltetette az asszonykát, hogy ne érezze magát túlságosan elhagyatottnak. Kapcsolata új feleségével annyira meghitté vált, hogy a Jung-kuo palotabeli lakásából titkon sorra-rendre kicsempészte az évek során magának felhalmozott értéktárgyakat, s új feleségének adta azokat megöröszre. Emellett annyira tapintatlanul titokszegő is volt, hogy a párnák és takarók alatt új feleségének mindenféle bizalmas részleteket elmondott első felesége személyéről és jelleméről. A második Jut persze rendkívüli elégtétel érzése töltötte el, s magában már Főnix asszony utódjának és a nyugati palota jövődöbeli úrnőjének képzelte magát. Két hónap telt el így titkos és zavartalan boldogságban, amikor egy este, a száznapos gyászszolgálat befejezése után, Csen herceg visszatért a Váscsos Templomból a keleti palotába. A hosszú távollét után elfogta a kívánság, hogy még aznap este láthassa két szép sógornőjét. Miután megbizonyosodott róla, hogy Csia Lien történetesen nincs ott, átment a Virágos Ág utcába, mindössze két bizalmas lovászegény kíséretében.

Miközben a nyugati szárny lámpáktól megvilágított lakószobájában Ju asszonnyal és sógornőjével, a harmadik Ju lánnyal beszélgetett, és iszogatta a puncsot – másik sógornője, a második Ju lány mindjárt az üdvözlés után visszavonult –, beállított Csia Lien. Amikor meghallotta, hogy hercegi unokafivére itt van, gondolta, amit gondolt, s szó nélkül a maga naj-najához ment. Nem akarta unokafivérét zavarni. Amellett fáradtnak érezte magát, s

az volt a szándéka, hogy korán aludni tér. Kényelembe tette magát, megette vacsoráját, s némi bortól jókedvre is derült. A naj-naj buzgón vele tartott az ivásban, s amint férje így piros alsóruhában, kibontott hajjal, tavaszias pírral az arcán látta őt, szebbnek érezte, mint valaha; és átkarolva őt, hízelegve így szólt hozzá:

– Az emberek mindig különlegesen elragadtatva beszélnek első feleségemről. De ha azzal a gonosz boszorkánnyal összehasonlítalak, úgy találom, arra se méltó ő, hogy a cipőt lehúzza lábadról.

– Ugyan, végtére is mi hasznom abból a kis szépségből? – felelte sóhajtván az asszony.

– Mit akarsz ezzel mondani? – kérdezte a férfi. – Nem értelek.

– Ó, hát a nővéremre gondoltam – felelte a felesége, s egyszerre könnyekben tört ki. – Mi ketten hónapok óta férj és feleségként élünk. Tudod, mennyire ragaszkodom hozzád, s tudom én is, mit szeretek rajtad. De mi lesz a nővéremmel? Mit csináljon ő itt nálunk? Ez nyugtalanít. Gondolkoznunk kellene, hogyan biztosítsuk az ő jövőjét is.

– Tökéletesen értelek, magam is gondoltam már rá, ne aggodj! – nyugtatta meg Csia Lien mosolyogva. – Meglátod, hogy nem vagyok féltékeny és önző lélek. Nos, mi lenne, ha nővéred Csen fivérhez menne feleségül? Gyere, menjünk mindjárt oda, s beszéljünk vele egészen nyíltan! Olyan szépen ülnek ott most kettesben.

Együtt mentek át a nyugati szárny lakószobájába. Váratlan megjelenésük a késői látogatót és Ju mamát szörnyű zavarba hozta, de néhány barátságos fordulattal Csia Lien rögtön helyre tudta billenteni a megzavart hangulatot.

– Hiszen jó barátok és unokafivérek vagyunk, igazán nem kell feszélyeznünk egymást – mondotta minden elfogódottság nélkül Csen fivérnek. – Te kimondhatatlanul sokat tettél értem, s én végtelen hálával tartozom neked, hát igazán szép dolog volna, ha szégyenkeznénk egymás előtt. Mindig szívesen látunk itt.

S Csia Lien térdre eséssel akarta odaadását kifejezésre juttatni, de Csen fivér azonnal visszarántotta.

– Rendelkezzél velem, kedves fivérem – mondta. – Kérlek, közöld velem kívánságaidat.

– Ó, csak egy csésze bort szeretnék inni veled.

Csia Lien intett Pao-er feleségének, hogy töltsön, aztán a harmadik Juhoz fordulva, ravaszkas mosollyal így folytatta:

– No, mit gondolsz, nem volna kedved Csen fivérrel közös serleget üríteni? Én a magam részéről boldogságotokra ürítem csészémet!

E szavakra a harmadik Ju felpattant helyéről, s egyetlen ugrással fenn termett a cserépdívány tetején.

– Mellőzd csak bátran a mézesmázos köntörfalazást! Alaposan kiismertem már magamat ebben a finom házban! – kiáltott le neki gúnyosan a magasból. – Nem másként, szajhák módjára használtok ki bennünket! Előbb néhány bűdös pénzdarabon a nővéremet vásároltátok meg, most pedig én vagyok soron. De hát elszámítottátok magatokat! Rendben van, megteszem, amit akartok, s amíg tisztességesen bántok velünk, békében is maradunk. De jaj nektek, ha csak a legkisebb mértékben is okot adtok a panasznak! Én képes vagyok rá, elmegyek első feleségedhez, és botrányt csapok előtte. Akkor majd kitűnik, valóban olyan okos és rátermett-e, mint ahogyan mondják róla! Most pedig igyunk és vigadjunk!

Töltött csészéjébe a korsóból, félig kiitta, a másik felét meg Csia Lien torkába töltötte. A két unokafivér szólni se tudott e viselkedés láttán. Megszokták ugyan a könnyű helyek ledér hangnemt, de ilyen zabolátlan beszédet leány szájából még sohase hallottak. A harmadik Ju azonban nem törődött elfogódottságukkal, s zavartalanul folytatta léha beszédét, akár egy szabad szájú szajha.

– Gyere! Ne légy érzéketlen, segíts az urakat elszórakoztatni! – biztatta nővérét, aki riadtan húzódott a háttérbe. – Mi itt mindnyájan egy család vagyunk, miért ne érezzük magunkat kellemesen! Nosza! Vigadjunk!

Csen herceg elátkozta meggondolatlan vállalkozását. Ez az eszeveszett lány valósággal ijesztő volt. A herceg megpróbálta elhagyni a szobát, a harmadik Ju azonban nem engedte el. S hogy megmutassa, mennyire komolyan beszél, ékszerait letette, haját kibontotta, s fesztelenül ledobta magáról felsőruháit. Csak

piros alsóruhája volt most már rajta, s még azt is megnyitotta félig, hogy előtűnjék sápadtzöld inge, mely keble kettős hóhullámát fedte, zöld nadrágja és piros papucsja. Nem, nem fukarkodott üde bájaival, melyeknek minden férfiszívet fel kellett kavarniuk és meg kellett szédíteniük.

S még ezen is túlmént, hogy vérmérsékletét gáttalanul megmutathassa, s a két férfinak, aki vele egy asztalnál ült, ne engedjen időt az észzehztérésre. Csupa mozgás volt az egész lány, egy félmondatnyi ideig se maradt meg a helyén, már fel kellett pattannia, hogy aztán megint gyorsan leüljön, és megváltoztassa helyét. Két fülbevalója egy pillanatig meg nem nyugodott, mint a hinták, lengtek folytonosan ide-oda. Közben egyik csészét a másik után ürítette, a lámpafénynél szeme egyre csábítóbban csillogott, akár az őszi hullám nedves ragyogása, arcát piros tűzár borította el, fel egészen a halántékáig; szemöldökének keskeny fűzfalevelek keretei közé szorított kékfekete csikjai ékes-szóló, beszédes játékot űztek, ajkai közül áradt a szó, mint szantálfából az illat. Tudatos játéka a sógort s az unokafivért egyaránt megbabonázta: visszataszította, de vonzotta is. Némán és döbbsen ültek ott, rémülten bámulva és lesve mindazt, ami ezekről a szép, finom leánykaajkáról szökölt elő, merész fordulatok, féktelen szurkálások és gúnyos csipkelődések szakadatlan egymásutánjában, hellyel-közzel durva, útszéli kifejezésekbe öltözve. Végre aztán kitombolta magát a harmadik Ju lány. Felugrott, kituszkolta látogatóit az ajtón, bezárkózott és lefeküdt aludni.

Attól kezdve Csen herceg hivatlanul soha többé nem merészkedett nehezen kezelhető sógornője közelébe. Ám annál gyakrabban fordult elő mostantól kezdve, hogy a lány idézte őt maga elé, vagy a fiát, vagy Csia Lient. Persze csak olyankor, amikor úgy gondolta, hogy panaszolnivalója van, vagy ha akart valamit. A lány felettébb igényes volt a ruházkodás és a külső megjelenés tekintetében, s mohón megkívánt mindig minden divathóbortot. Mostantól kezdve azonban igényei egyáltalán nem ismertek határt. Ha ezüstékszert már követelt, aranyat kívánt; ha elhalmozták gyöngyökkel, ékköveket kívánt. Ha egy ruha nem tetszett neki, minden teketória nélkül vette az ollót, s rongyokra hasogatta és vagdosta azt, akár régi volt, akár új, akár olcsó karton-

ból készült, akár drága atlaszselyemből. Ha valamelyik étkezés-kor nem ízlett neki egy fogás, felborította az egész asztalt, s földre döntötte az összes ételeket és tálakat. Ilyen esetekben aztán felváltva hol a sógornak, hol az unokafivérnek, hol az unoka-öcsnek kellett megjelennie, s gondoskodnia arról, hogy ellentmondást nem tűrő utasításainak megfelelően orvosolják a bajokat; mindenekelőtt pedig fizetniük, újra meg újra fizetniük kellett. És ha nem tettek kívánsága szerint, akkor a leghevesebb jeleneteket rendezte nekik, elhalmozta őket szitkokkal, és azzal fenyegetőzött, hogy mindent feltár és leleplez a rettegett Főnix asszony előtt. Röviden szólva, alaposan ki tudta használni helyzete előnyeit, s három férfi rokonának, kik egy ilyen kínos családi titokba bonyolódtak, derekasan megnehezítette az életét.

Hogy ez az állapot sokáig nem tartható, azt maga a második Ju lány is nagyon jól tudta, s ezért arra unszolta titkos férjét, adja férjhez a húgát mielőbb, s ilyen módon gondoskodjék arról, hogy gyötrő szellemük végre elkerüljön a háztól, s ne zavarja tovább a Virágos Ág utca szerelmi fészkének békéjét.

– Már beszéltem is erről Csen fivéremmel – felelte Csia Lien –, csakhogy nagyon nehezen válik meg húgodtól. Magyaráztam neki, hogy húgod olyan az ő számára, mint valami kövér, de megemészthetetlen vadjuh-hús, vagy mint a szép, de tövises róza, és hogy legjobban tenné, ha túladna rajta. Mégsem tudta elszánni magát reá. Mit lehetne tenni?

– Holnap komolyan elővesszük a húgomat – javasolta a második Ju –, bízd csak rám! Bármennyire nyakaskodjék és tomboljon is, majd móresre tanítom én!

Másnap tehát a harmadik Ju lányt anyjával együtt ünnepélyesen meghívták ebédre.

– Gondolom, miért hívtatok meg – vágott elébe könnyekkel a szemében a makrancos természetű, bár ma éppen lágy hangulatában levő fiatalabb lány az idősebbnek. – Feltehetően megint a lelkemre akartok beszélni, hogy legyek okos: sok szót azonban kár vesztegetnetek, nem olyan kemény az én fejem, tudom én úgyis, mit akartok. Te meg az anyám, ti ketten jó helyen vagytok itt, jól el vagytok látva, békén akartok hát élni, s engem valahol másutt elhelyezni. Ez a magatok szemszögéből minden bizonnyal helyes és méltányos. Nekem azonban komolyan kell

vennem a házasságot. Az első jöttmenthez nem köthetem hozzá egy életre magamat. Rendben van, szerezzétek meg nekem az igazit, s férjhez megyek hozzá. De kíméljétek olyan javaslatoktól, mint amilyen Csen sógor! Bármennyi pénze és tekintélye legyen is, nem szeretem és nem akarom őt!

– Hát szerinted ki az igazi? Beszélj – unszolta Csia Lien. – Minden mást bizzál ránk! Se neked, se anyádnak nem fog a dolog költségeket vagy kellemetlenséget okozni.

– Kérdezd meg a nővéremet! Ő pontosan tudja, kire gondolok – jelentette ki a harmadik Ju lány röviden és határozottan.

– Ó, már gondolom, ki az. És meg kell adnom, jó szemed van! – kiáltott fel Csia Lien nevetve.

– Kicsoda? Kicsoda? – unszolta a második Ju lány.

– Nos, ki más kerülhetett volna láthatárába, mint Pao-jü fivér?

A harmadik Ju lány megvető mosolyra húzta a száját.

– Eh, mintha a Ju lányok számára, lenne bár belőlük akár egy tucat is, csak ti, fivérek, volnátok a világon! Nevetséges! Szerencsére van még az ég alatt más választás is.

– De hát ki jöhetne még tekintetbe? – ostromolták őt egyszerre három oldalról is.

– Nővérem gondolja csak meg szépen a dolgot, s képzeletben helyezze vissza magát öt évvel ezelőttre! – felelte a harmadik Ju lány.

A beszélgetést Csia Lien bizalmas szolgájának, Hszing-ernek megjelenése szakította félbe, aki őt valamilyen sürgős ügyben apjához, Sö herceghez szólította. Csia Liennek tehát egyelőre abba kellett hagynia a fontos megbeszélést, s lóra kellett szállnia. Kísérőül Lung-er szolgát vette maga mellé, míg Hszing-ert viszsztatértéig második feleségének rendelkezésére bocsátotta.

A második Ju lány felhasználta az alkalmat, alaposan kifag-gatta Hszing-ert a nyugati palotában uralkodó viszonyok felől. Milyen idős Főnix asszony, és vajon valóban olyan gonosz-e, mint a híre mondja, milyen idős az anyahercegnő, és milyen a jelleme, milyen idősek és milyen természetűek a Szemek Gyönyörűségének Parkjában lakó fiatal lányok; ilyeneket tudakolt nagy pontossággal és még sok egyebet. Szolgálatkészen vigyorogva, közbe-közbe majszolgatva és teát szürcsölve válaszolgatott

neki Hszing-er mindarra, amit kérdezett. A szolgaszemélyzet jobban fél Főnix asszonytól, mint Csia Lien úrtól, mindenki fél fürge és csípős nyelvétől, és hátsó gondolatainak mérgétől; ezzel szemben a férje jószívű úr, ami pedig Ping-ert, Főnix asszony kedvenc szobalányát illeti, nyíltan ellentmondani nem mer ugyan szigorú úrnőjének, háta mögött azonban sok bajt rendbe tesz, s az egész szolgaszemélyzet kedveli, mint jószívű szószólót. Elmesélte továbbá, hogyan téveszti meg Főnix asszony minduntalan az öreg taj-tajt, s hogyan tudja jókedvét fönntartani, hogyan ír minden jót mindig a maga javára, hogyan varr minden rosszat más emberek nyakába, hogyan tagadja le a saját hibáit, s hogyan tud mások ellen uszítani és parazsat szítani, hogy mennyire pénzéhes, hogy a pénzt legszívesebben magas hegyekbe halmozná össze, és hogy az öreg taj-tajtól eltekintve ma már az egész házban senki sem szereti. Ilyenekkel és ehhez hasonlókkal hozakodott elő Hszing-er, ravaszul úgy számítva, hogy ilyesmit hallani kellemes lesz a majdani úrnőnek.

– No, szépen megtámadod te háta mögött az úrnődet! Akkor a jövőben nyilván még inkább megtámadsz majd engem! Hiszen én még sokkal rosszabb vagyok, mint ő – vélte nevetve a második Ju lány.

Hszing-er gyorsan térdre esett.

– Ejnye, ménkü üssön belém, ha valaha is megtámadlak! Vele, naj-naj, egészen másként áll a dolog! Mi, szolgák, boldogok volnánk, ha urunk olyan hölgyet vett volna el első feleségül, mint amilyen te vagy. Akkor ez idő alatt nem kellett volna anynyi verést elszenvednünk, s állandóan félelem és reszketés között élnünk. Szelidségedet és jóságodat mérték nélkül dicsőrjük és áldjuk, hol nyíltan, hol a hátad mögött. Versengünk azért, hogy urunk magával vigyen bennünket, ha távozik hazulról, s alkalmat adjon, hogy neked szolgáljunk! – hízeltgett a szolgál.

– Ejnye, te ravasz kópé! No, jól van, állj csak fel! Ne félj, csak tréfáltam az imént, nem vagyok én olyan gonosz. De mondd csak, mit gondolsz, mi lenne, ha én egyszerűen felkerekednék, és személyesen megismerkednék úrnőddel?

Hszing-er ijedt, elhárító mozdulatot tett a kezével.

– Ezerszer és tizezerszer, ne tedd ezt! Hallgass a szavamra, naj-naj, s vigyázz, hogy soha a szeme elé ne kerülj! Óva intelek

tőle! Kétarcú ember ő! Behálóz mosolyával és mézesmázos beszédével, közben azonban alávalóságot forral magában, hurkot vet a lábad köré és elgáncsol. Élesre fent töröket és késeket hord magával láthatatlanul. Még pergő nyelvű nővéred sem tudná felvenni vele a versenyt, nemhogy egy olyan nemes, finom, jó-fajta természet, mint te. Nem, nem neked való társaság ő!

– Hiszen nem rendszeres kapcsolatra, hanem egyetlen látogatásra gondolok, a forma kedvéért.

– Forma ide, forma oda, óva intelek, naj-naj! Ne gondold, hogy ittam, és nem tudom, mit beszélek! De hidd el, csak lásson meg téged, bájaiddal, melyek vonzóbbak az övéinél, lényeddel, mely megnyerőbb az övéinél, s máris halálos ellenségének fog tekinteni. Ha másokban egy korsónyi van a féltékenység ecetéből, neki egy hatalmas hordó van, színültig telve azzal. Ha az úr rá-néz valamelyik szobalányra, s csak egyetlen pillantással juttat neki többet a kelleténél, ez elég ok neki arra, hogy az illetőt férjének jelenlétében siralmasan lehordja és megfenyítse.

– Ejnye, ejnye, mintha valósággal ördög volna. De most mesélj nekem Csu özvegyéről és a Szemek Gyönyörűségének Parkjában lakó fiatal lányokról.

– Nohát, Csu özvegye derék, jó lélek, aki semmi mással nem törődik, mint hogy felügyeljen a fiatal hölgyek tanulására, s kézimunkázni tanítsa őket. Ami a ház négy leányát illeti, hát a legidősebb, Tavasz Érkezése, a császári feleség, a jóság és az erény megtestesülése. A második, Tavasz Köszöntése kisasszony, kissé korlátolt, s emiatt a gúnyneve „Fafejú”. A harmadik, Tavasz Virulása kisasszony, rózsapiros orcái miatt, no meg azért is, mert nemcsak bájos tud lenni, hanem szűrő is, a „Rózsa” gúnynevet kapta. Kár, hogy nem a jó Cseng taj-tajnak, hanem a gonosz másodfeleségnek, Csaónak az édesgyermeké! Valóban egy főnix-fióka került vele tévedésből a hollók fészkébe. A negyedik, Tavasz Búcsúzása kisasszony, Csen herceg édes húga, nagyon rendes, illedelmes gyermek. Azonkívül van a háznak még két nevelt gyermeke is, két egészen rendkívüli fiatal leány. Az egyik Kék Drágakő, az elhunyt Lin néni gyermeke, a másik Pao-csaj, a mi Hszie nénink gyermeke. Mindkettő egyaránt szép és egyaránt művelt, ha valamelyiket meglátjuk, mi, szolgák, még a lélegzetünket is vissza szoktuk tartani.

– Igen? És miért?

– Mert attól tartunk, hogy az egyiket, a törékeny Kék Drágakő kisasszonyt elfűjjük, ha túlságosan erősen szuszogunk, meg hogy a másik, a gömbölyű Pao-csaj kisasszony el találna olvadni, ha túl forró a lélegzetünk.

A szobában levőknek hangosan nevetniük kellett ezen a mókás magyarázaton.

Hanem a tisztelt olvasók nyilván tudni akarják, ki is tulajdonképpen, akit a harmadik Ju lány férjéül szeretne.

Türelem, megtudjátok a következő fejezetből.

HARMINCHARMADIK FEJEZET

Egy szenvedélyes lány szégyelli, hogy szenvedélye viszonzatlan, és öngyilkossá lesz. A Rideg Lovag rideg szívvel halad át a Nagy Üresség Kapuján

Pao-er felesége meglegyintette az élcelődő Hszing-ert, és nevetve így szólt:

– Hallod-e, amit te itt zabolátlan nyelvvvel mesélsz nekünk, hamisat és valóságot keverve, az egészen úgy hangzik, mintha nem uradnál, Csia Liennél, hanem Pao-jü fiatalúrnál szedted volna fel!

– Tulajdonképpen mivel foglalkozik ez az ifjú Pao-jü? – tudakolta a harmadik Ju lány.

– Ó, kérdezd inkább, mivel nem foglalkozik! Annyi bizonyos, hogy semmi okos dologgal – világosította őt fel fintorogva Hszing-er. – Elütött a fajtájától, cseppet sem érdeklődik se a könyvek, se a fegyverek iránt. Cseng úr, az apja, eleinte foglalkozott még a nevelésével, de aztán feladta régen. Így most teljesen magára van hagyatva. Amúgy külsőleg egészen csinos, jóvágású legény, akin meg se látszik, hogy hiányzik egy kereke. Ha közelebbről odanéz azonban az ember, kiderül, hogy gyengeelméjű és gyüge. Idegenek előtt olyan bárgyúnak mutatkozik, hogy alig tud egy mondatot kinyögni. Elkényeztetett anyámasz-

szony katonája ő, s csak akkor érzi jól magát, ha egész halom lány van körülötte, akikkel butaságokat művelhet és szerelmeskedhet. Minden komolyság, minden szilárdság hiányzik ebből a petyhüdt fickóból. Velünk, szolgálkkal, a szeszélye szerint bánik, hol így, hol úgy. Ha jókedve van, tréfálkozik velünk, mintha vele egyívásúak volnánk, és mintha rendbéli különbségek nem is lennének. Ha rossz a kedve, visszahúzódik, s ilyenkor mások nem is léteznek a számára. Olyankor még arra sem képes, hogy jó erősen ránk ripakodjék, ha nem úgy viselkedünk, ahogy kell. Így persze nemigen tisztelhetjük őt.

– Ti bizony nehezen kezelhető népség vagytok – vélte mosolyogva a harmadik Ju lány. – Ha egyszer valóban olyan urat kaptok, aki jóindulatú és elnéző, akkor morogtok, és megint csak elégedetlenkedtek.

– Kár érte, helyes fickó különben – sóhajtott a részvétellel a második Ju lány.

– Ugyan, ne hallgass ilyen szolgálbeszédre! – folytatta a harmadik Ju lány. – Hiszen magunk is találkoztunk vele már egyszer-kétszer, s megalkothattuk róla a véleményünket. Bizonyos, hogy önmagában véve van a lényében és viselkedésében valami nőies. Nem is csoda, ha valaki csupa asszony és lány között nő fel. De gyengeelméjűnek és bolondnak mondani nevetséges! Ez tévedés! Emlékszel-e, amikor legutóbb az egyik gyászajtatosságon, melyet a hercegi remete emlékezetére tartottak, összehalálkoztunk vele a koporsónál? Mi, lányok, egy csoportba verődtünk ott. Amikor aztán a szerzetesek bejöttek, és felálltak a koporsó körül, éppen a mi csoportunk elé állt. Ezt mindenki rosszállóan állapította meg. Nem lát-e a szemétől, mondták, hiszen illetlen dolog, hogy olyan ügyetlenül áll oda, és elzárja előlünk a kilátást. Később azonban elárulta nekünk különös viselkedésének okát. Tudja ő nagyon jól, hogy mi illik, s van neki szeme a látásra, hanem tudatosan állott közénk és a szerzetesek közé, hogy ne legyünk túlságosan közvetlenül kitéve testük utálatos kigőzölgéseinek. Később pedig, amikor egy korty teát kértél, és a szobaasszony ugyanabba a csészébe akart neked tölteni, amelyből az imént Pao-jü maga ivott, megtiltotta ezt a szobaasszonynak, és megparancsolta, hogy a csészét először öblítse ki, hogy tiszta legyen. Ebből a két kis esetből, melyet hideg szemmel figyeltem

meg, kitűnik, hogy nagyon is finom érzésű, s ha fiatal lányok vannak körülötte, akkor csak reánk gondol, és minden másról megfeledkezik. Kívülálló, persze, akik lénye sajátosságait nem ismerik, viselkedését nem is érthetik.

– Te, ha az ember téged így beszélni hall, az a benyomása, hogy ti ketten már értitek egymást – tréfált az idősebb Ju leány. – Mit gondolsz, nem vele kellene-e eljegyezni téged?

Hszing-er szolga jelenlétére való tekintettel a harmadik Ju lány helyesebbnek tartotta, ha fejét lehajtja, és dinnyemagokat rágcsál.

– Nohát, amúgy egész jól találna a kisasszonyhoz – avatkozott bele a kotnyeles Hszing-er. – Ő azonban sajnos már a másé! Hiszen nyílt titok, hogy Lin kisasszony a jövődöbelije. Persze mindketten nagyon fiatalok még, s azonkívül Lin kisasszony az utóbbi időben betegeskedik, ezért nem került még sor a szabályos eljegyzésre. De két-három éven belül az öreg taj-taj bizonyára kinyitja majd a száját, és rendbe hozza a dolgot.

Amíg beszélt, Lung-er szolga visszaérkezett. Azt jelentette, hogy Sö herceg a fiát, Csia Lient, valami fontos megbízatással Pingancsouba akarja küldeni. Csia Lien úr három-négy nap múlva útnak indul, s mintegy két hetet marad távol. Sürgős úti készületek miatt mára elnézést kér, és kéri a naj-najt, hogy a szóban forgó ügyet egyelőre egyedül intézze tovább. Mihelyt visszatér, maga is tovább foglalkozik a dologgal. Erre aztán a két szolga, Lung-er és Hszing-er elvonult. A második Ju lány bereteszeltette mögöttük a ház ajtaját, s anyjával és nővérével együtt korán lefeküdt.

De mielőtt elaludt volna, addig-addig unszolta hűgát, míg csak meg nem tudta választottja nevét.

Amikor másnap délelőtt Csia Lien rövid időre átugrott hozzájuk, s szerette volna a harmadik Ju lány választottjának nevét megtudni, a második Ju lány nevetve így szólt hozzá:

– Nem sürgős a dolog, ez idő szerint távol van az illető, s nem lehet tudni, hol és mennyi ideig. Nővérem kijelentette, ha egy évig marad még távol, akkor egy évet vár reá, s ha visszatértéig tíz év telik el, akkor hát tíz évig is türelemmel lesz, de ha a fiú időközben meghalna, lenyíratja a haját, és kolostorba vonul. Más férfihoz semmi esetre sem megy férjhez.

– Kicsoda hát, aki ennyire megbabonázta? – unszolta feleségét türelmetlenül Csia Lien.

– Ó, hosszú történet az. De azért rövid leszek. Öt évvel ezelőtt történt, a nagyanya házában, a születésnapján. Az ünnep tiszteletére színházat játszottak. A közreműködők nem voltak hivatásos színészek, hanem csupa jó családból való fiúk. Volt közöttük egy, aki az ifjú hősnő szerepét játszotta. Hosszabb ideje már, hogy valami ügye miatt elmenekült a városból, és utazásra adta a fejét. Órála van szó. A neve Liu Hsziang-lien

– Ó, hát ő az? Kiváló, csinos fiú! Ízlése és szeme van a nővérednek, azt meg kell hagyni. Csakhogy a fiú rideg, büszke természet! Közönséges emberekkel mit sem törődik, Pao-jüvel azonban jól megértik egymást. A múlt évben összeverekedett bolond fivérünkkel, Hszie Pannal, s hogy családukat a további kellemetlenségektől megkímélje, nyomtalanul eltűnt akkor a városból. Talán Pao-jü szolgájától megtudhatunk valamit a holléte felől. Persze állhatatlan vizinövény ő, mely sodródik az árral. Évek is eltelnek, amíg eszébe jut, hogy újra megmutassa magát. Nővéred feltehetőleg hiába fog várni rá. Jobban tenné, ha meggondolná a dolgot.

– Sógor, úgy látszik, te még mindig nem ismeresz engem – szólt közbe hirtelen a harmadik Ju lány, a szomszéd szobából belépve. – Azt szoktam mondani, amit gondolok. Vagy Liu úr, vagy senki! És ennél maradok! Mától kezdve böjtölni és imádkozni fogok, anyámat gondozom, és erre a fiúra várok, még ha száz évig kellene is várnom. S ha nem beszélek őszintén, az történetjék velem, ami most ezzel a hajtűvel! – tette hozzá ünnepélyesen. Kihúzott a hajából egy jáde hajtűt s kettétörte. Aztán újra eltűnt a szomszéd szobában.

Csia Liennek bele kellett törődnie a lány elhatározásába. Megkísérelte tehát, hogy Pao-jü kedvenc szolgájából, Ming-jenből kivegyen valamit a Rideg Lovag hollétéről. De Ming-jen semmit sem tudott, s a szomszédság közötti kutatás ugyancsak eredménytelen maradt.

Kevéssel ezután Csia Lien, miután még két éjszakát eltöltött a Virágos Ág utcában, útnak indult Pingancsou prefektusi városba.

Három napja volt már úton, amikor egy kereskedőkaravánnal találkozott. Amikor közelebb értek egymáshoz, a tizenkét lovas

között legnagyobb meglepetésére unokafivérét, Hszie Pant fedezte fel. És ami még jobban meglepte, oldalán egészen békésen ott lovagolt egykori ellensége, a Rideg Lovag. Kölcsönösen üdvözölték egymást, s közös pihenőre betértek egy közeli kocsmába.

– Hogyan lehet az, hogy benneteket, egykori bajvivó ellenfeleket, ma olyan békés együttlétben látlak? – tudakolta Csia Lien.

– Utazás közben Pingancsou vidékén rablóbanda támadta meg és fosztotta ki karavánomat. Véletlenül és éppen a legjobbkor jött segítségemre Liu fivérem az apródjaival. A rablókat megfutamította, zsákmányukat elvette, s megmentette életemet, valamint embereim életét. Köszönetemet visszautasította, így hát vérszerződéssel kötött barátságot ajánlottam neki. Így lettünk örök időkre hűséges barátok, s most egy ideig együtt utazunk. Útjaink azonban hamarosan újra elválnak. Én a fővárosba térek, ő pedig kétszáz lit tesz meg majd déli irányban, hogy felkeresse egy nagynénjét. Mihelyt ügyeimet odahaza elintéztam, menyasszonyt és házat fogok neki szerezni, s ráveszem, hogy a fővárosban telepedjék le.

– Menyasszonyt? Ó, akkor pompásan egybevág minden, mindjárt megfelelő javaslattal is szolgálhatnék – kapott a szón Csia Lien, s elmesélte titkos házasságát a második Ju lánnyal, majd mesélt a fiatalabb Ju lányról is, aki még kapható. Hogy a harmadik Ju lány a Rideg Lovagot maga is férjül választotta, arról hallgatott, s hasonlóképpen azt is lelkére kötötte fivérének, hogy odahaza egy szót se ejtsen az egész történetről.

– Ez a ravasz ötlet már régóta eszedbe juthatott volna! Megérdemli a fukar Főnix nővér! – vélte Hszie Pan kárörvendően, s lelkesedéssel helyeselte a házasság tervét. A Rideg Lovag azonban kijelentette:

– Mindez nagyon szép és jó, azonban fejembe vettem, hogy csak egészen különleges szépséget veszek feleségül. Pénzre és származásra nem fektetek nagy súlyt. Efelől mindenesetre biztosat kellene tudnom, mielőtt javaslatodra igent mondanék.

– Ó, teljesen nyugodt lehetsz – biztosította Csia Lien buzgón. – De mire jók a szavak? Látnod kell őt, látnod! Akkor meg leszel győzve. Nem találsz még valakit, ki szépségben utolérje!

– Rendben van. Akkor hát körülbelül egy hónap múlva a fővárosban leszek. Előbb még felkeresem a nagynénémet – jelentette ki a Rideg Lovag.

– Tisztelet-becsület az ígéretednek, te azonban állhatsz természet vagy, árral sodródó vizinövény. Nem tennéd meg inkább, hogy szavadat valamilyen látható módon, valamiféle jegyajándékkal erősítenéd meg? – vetette fel Csia Lien mosolyogva.

– Semmit se félj, sógor uram, bizhatsz a szavamban. Nem vagyok nagyon vagyonos, s amellettt úton vagyok. Honnan vegyek most megfelelő ajándékot? – felelte a Rideg Lovag.

– Hadd legyen az ajándék az én gondom – ajánlkozott Hszie Pan.

– Hiszen nem kell annak mindjárt valami drága ékszernek lennie, aranyból, ezüstből és ékkövekből. Megteszi valami olyan csekélység is, amelyet viselsz. Csak valami személyes jellegű emlék legyen, különben talán el se hiszi majd – makacskodott Csia Lien.

– No, jól van, akkor hát kapja meg ezt a kardot az oldalamról, ezt a kettős pengéjű fegyvert. Családom régi, öröklött darabja ez. Mindig hűségesen őriztem – határozott a Rideg lovag.

Ittak még néhány csészével, aztán felkerekedtek, s ellentétes irányban utaztak tovább. Csia Lien elintézte megbízatását a pingancsoui prefektusnál, s két hét múlva visszatért a fővárosba.

Első útja a Virágos Ág utcába vezetett. Eltekintve a hercegi sógor két titkon lebonyolított s teljességgel gyümölcstelen látogatásától, távolléte alatt itt semmi jelentős dolog nem történt. A három Ju hölgy zárt ajtók mögött csendesesen őrizte a házat, s idejét serény kézimunkázással töltötte. Csia Lien büszkén számolt be a Rideg Lovaggal való eredményes találkozásáról, s átnyújtotta a harmadik Ju lánynak jegyajándékát, a kétpengéjű „kacsapár-kardot”.

A lány közelebbről szemügyre vette a furcsa jegyajándékot. Egy gyöngyökkel és ékkövekkel kirakott közös hüvely két teljesen egyformán megmunkált, hidegen szikrázó, élesre fent pengét rejtett. Az egyik pengébe a *jüan* írásjegyet vésték, ami „kacsahímet” jelent, a másikba a *jang* írásjegyet, melynek jelentése „kacsanőstény”.

A harmadik Ju lány nagyon boldog volt. Fogta a kettős kar-

dot, bevitte lányszobájába, s a falra akasztotta az ágya fölé. Azt akarta, hogy mindig szeme előtt legyen, s hogy a kard látása erősítse meg addig a napig, amelyen szerelme maga jön el érte, és házába vezeti.

Csia Lien két napig időzött naj-najánál a Virágos Ág utcában, csak azután ment a nyugati palotába, hogy apjának jelentést tegyen, és Főnix asszonyt üdvözlje. Főnix időközben meggyógyult hosszú betegségéből, megint kijárt, és el tudta látni szokott feladatait a háztartás vezetésében. Végül Csia Lien Csen herceget is felkereste, s közölte vele a harmadik Ju lány szerencsésen tető alá hozott eljegyzését. A herceg meglehetősen szorakozottan és közönyösen hallgatta beszámolóját. Elkecséltette ugyanis, hogy ő maga hiába fáradozott szép sógornőinek kegyeiért, minden fáradozása eredménytelen maradt. Ezért arra szorítkozott, hogy zsebébe nyúljon, s néhány tucatnyi taelt adjon a hozományhoz, a továbbiakat pedig mind unokafivérére, Csia Lienre bízta.

A nyolcadik hónapban a Rideg Lovag valóban megjelent a fővárosban. Az első napon felkereste Hszie nénit és új barátját, Hszie Pant, aki alaposan megfázva, erős náthával feküdt ágyában. Hszie néni már nem haragudott rá, amiért annak idején összetűzött a fiával; most már csak a barátot és életmentőt látta benne, s köszönettel és figyelmességekkel halmozta el. Hogy köteles hálájuk egy részét leróják, anya és fia magukra vállalták, hogy a küszöbönálló lakodalmat megrendezik, s minden költséget a maguk zsebéből fedeznek, amibe a Rideg Lovag örömmel bele is egyezett.

Másnap aztán baráti látogatás következett Pao-jünél. A Rideg Lovag szeretett volna közelebbit is megtudni Csia Liennek a második Ju lánnyal való titkos házasságáról. De Pao-jü is keveset tudott erről, Ming-jentől származó mendemondákból.

– Ebbe a kényes ügybe lehetőleg nem is szeretnék belekeveredni – tért ki a kérdés elől. – De mesélj magadról! Hallottam, hogy Csia Lien fivér Pingancsou felé utaztában találkozott veled, s hogy fontos dolgokat beszéltek meg. Miről volt szó?

A Rideg Lovag elmesélte útközben létrejött eljegyzését a harmadik Ju lánnyal.

– Nos, ehhez csak szerencsét kívánhatok – biztosította Pao-jü

szívől jövő örömmel. – A lány valóban ritka szépség, méltó társad lesz.

– De ha olyan nagyon szép, akkor csak azt nem értem, miért választott éppen egy olyan szegény ördögöt, amilyen én vagyok. Amellett sógora meglehetősen távol áll tőlem – mondta a Rideg Lovag elgondolkozva. Az a kétely támadt benne, hogy Csen herceg egy levitézlett szeretőjét tukmálták rá. – Elég meg-hökkentő, hogy útközben, véletlen és futólagos összetalálkozásunk alkalmával vettek rá erre a házasságra. Hiszen nem tété-lezhetem fel, hogy olyan lány, mint ő, fusson egy férfi után. Most már szinte sajnálom, hogy zálogul hagytam neki a kardomat. Előbb mégiscsak érdeklődnöm kellett volna felőle.

– Igazán fölöslegesen aggdalmaskodsz. Ragaszkodsz ahhoz, hogy a jövődöbelid különleges szépség legyen, most meg mégis ingadozni kezdesz. Vágj csak neki, és ne sokat töprenkedj!

– Valóban olyan biztos vagy benne, hogy olyan szép az a lány? Mert amint látom, személyéről és családi körülményeiről nem tudsz semmi közelebbit.

– Csen herceg mostohatestvére, született Ju lány. A keleti palotában most lezajlott gyászünnepségeken vele, az anyjával meg a testvérével gyakran találkoztam, így hát pontosan tudom.

A Rideg Lovag bosszúsan toppantott a lábával.

– Eredj a keleti palotáddal! Az egyetlen, aminek ott nincs rossz híre, a két márványoroszlán a kapu előtt. Nem, ez a his-tória nem tetszik nekem, ebbe én nem megyek bele!

Sértő kijelentését rögtön meg is bánta, észrevéve, hogyan száll barátja arcába a szégyenpír. Gyorsan felállt, és szertartásosan meghajolt előtte.

– Összevissza fecsegetem, és halált érdeklek neveletlensége-mért – mentegetőzött. – De mondd meg nekem legalább, milyen a természete?

– Ó, kérlek, minek kérdezel még engemet? Hiszen láthatóan többet tudsz, mint én. S bizonyára nekem is rossz a hírem, s nem lehet hinni nekem.

– Kérlek, ne haragudj rám! Megfeledkeztem magamról.

– Jól van! Ne beszéljünk többet róla!

A Rideg Lovag belátta, hogy kedveszegett barátjából nem tud többet kiszedni. Röviden és előírásosan még egyszer meghajolt

és elkészönt. El volt szánva rá, hogy az elsietett eljegyzést, melyet egyre aggályosabbnak látott, felbontja.

Fel is kerekedett azonnal, hogy közölje elhatározását Csia Liennel, aki akkor éppen a második Ju lánynál volt, a Virágos Ág utcában. A gyanútlan Csia Lien a legnagyobb szívélyességgel és meghittséggel fogadta, azonnal a ház úrnőinek fogadószobájába vezette, s ott bemutatta jövődöbeli anyósának. Csofálkozott is nagyon azon a merev, szertartásos módon, ahogyan az állítólagos vő Ju asszony előtt meghajolt, s még inkább elcsodálkozott, amikor azt hallotta, hogy nem anyósának, hanem néninek szólítja, magáról pedig nem mint vöről, hanem csak mint „később születettől” beszél. Teljes mértékben meg volt lepve, amikor teaivás közben a Rideg Lovag egyszerre csak minden átmenet nélkül így szólt:

– Legutóbbi megegyezésünk a véletlen elsietett műve volt. Nagynéném, akit kevéssel utána felkerestem, már döntött jövődöbelim felől, és azt kívánja, hogy a negyedik hónapban feleségül vegyem. A kegyeletes tisztelet azt követeli tőlem, hogy alávessem magam nagynéném akaratának. Ezért sajnos vissza kell lépnem megegyezésünktől, s vissza kell kérnem zálogul adott jegyajándékomat. Ha valami közönséges ékszerdarabról lenne szó, nem ragaszkodnék hozzá. Ez a kard azonban, mint apáim és őseim hagyatéka, becses és szent előttem. Szeretném tehát visszakapni.

Csia Lien nem akart hinni a fülének, amikor ezt meghallotta.

– Fivérem tévedésben van. A szerződés szerződés! – kiáltott fel megrökönyödve. – Hiszen éppen azért ragaszkodtam a jegyajándékhoz, hogy valami látható zálogod is legyen, ha szavadat megbánnád. Hova is vezetne, ha mindenki tetszés szerint visszaléphetne a jegyességtől? Nem, amit te kívánsz, az lehetetlen!

– Kész vagyok bármi vezeklésre, melyet fivérem kiszab rám. Kardomat azonban vissza kell kapnom – ragaszkodott álláspontjához a Rideg Lovag mosolyogva.

Csia Lien felelni akart valamit, de a Rideg Lovag felállt, és kihívta őt, hogy a vitát ne Ju asszony jelenlétében folytassák. Éppen el akarták hagyni a termet, amikor a szomszéd szobába vezető ajtó felnyílt, és a harmadik Ju lány lépett be rajta. Az egész vitát végighallgatta a szomszédból. Hát azért várta-várta szerel-

mét annyira, hogy most azt hallja: tudni se akar róla! Talán a Jung-kuo palotában hallott felőle valami kedvezőtlent? Talán szégyentelen szajhának festették le őt neki, aki nem méltó rá, hogy törvényes feleségévé legyen? Ha most engedi, hogy minden további nélkül távozzék, odakünn talán Csia Lien és a Rideg Lovag közt még valami rút civakodásra kerül sor miatta. Hirtelen elhatározással letépte tehát a kétpengéjű kardot a falról, kihúzta a hüvelyből a női pengét, s azt jobbjával köntösének ujjá mögé rejtette; majd bal kezébe fogta a hüvelyt, amelyben a férfit penge volt, úgy lépett a szobába.

– Vitatok fölösleges. Jegyajándékomat önként visszaadom – szölt könnyekbe fúló hangon, s odanyújtotta a Rideg Lovagnak a férfit pengét rejtő hüvelyt. Ugyanakkor előhúzta az elrejtett női pengét, s egy hirtelen, erős rándítással finom vonalú nyakába dőfte. Rémulten ugrottak oda a többiek, hogy lefoggják. De már késő volt. Az őszibarack letört virágának szirmai akkor már pirosan terültek el a földön, s a meghasadt nefritdomb soha többé fel nem kell

A halott anyja az első ijedtség után hangos jajveszékelésbe kezdett, s átkozta és gyalázta a Rideg Lovagot. Csia Lien megragadta őt, s megparancsolta embereinek, kötözzék meg, és cipeljék a törvényszék elé. A második Ju lány azonban sietve gátat vetett könnyeinek, s megakadályozta ebben a férjét.

– Nővérem szabad elhatározásából cselekedett. Ez az úr se kényszerít, se erőszakot nem alkalmazott vele szemben – mondta. – Ha az ügyet odaráncigálsz a törvény elé, ezzel a történeteken mit sem változtatsz, és házunkra csak gyalázatot hozol. Hagyd az urat, hadd menjen útjára!

Csia Lien kénytelen volt igazat adni neki, és szabadon bocsátotta a Rideg Lovagot. Ez pedig még mindig kábultan állott ott, s könnyeit törölgette, melyek lassan peregtek végig az arcán. – Micsoda nagyszerű, hőslélkü lány! Ki gondolta volna! Átok reám, aki ezt a veszedelmet hoztam! – mormogta maga elé, gondolatokba merülve. Egy tapodtat sem mozdult helyéről, amíg el nem hozták a koporsót, s bele nem fektették a szerencsétlen halott lányt. Kezét a koporsóra tette, s egy ideig hangos szóval siratta a halottat. Miután így leróta kegyeletét, búcsút vett, és lassú léptekkel távozott, Gondolatokba merülve, szemrehányásokkal

kínózva magát, ment és mendegélt, megfélekezve útról és célról egyaránt.

Egyszerre csak halk neszt hallott, mely mintha selyemruhák suhogása és arany karperecek s jáde övdíszek csörgése lett volna, aztán hirtelen a harmadik Ju lány állott előtte. Egyik kezében az ő kétpengéjű kardját tartotta, a másikban egy irattekercset, és panaszosan így szólt hozzá:

– Bolond szerelemben öt esztendeig vártam rád. Én ostoba, nem tudtam, hogy szíved is olyan rideg, mint a szemed. Nos, esztelen szerelmemért halállal kellett lakolnom. Most a Kiábrándult Ébredés Tündérének szolgálatában állok, aki a Nagy Üresség Birodalmában uralkodik. Tisztem az, hogy a meg nem fizetett szerelmi tartozások levéltárában boldogtalan szerelmek nevezetes eseteit jegyezzem fel, és lássam el megjegyzésekkel. Azért jöttem, hogy örök búcsút vegyek tőled, mert a sors megtagadta tőlünk, hogy még egyszer viszontlássuk egymást.

Könnyekkel szemében hajolt meg a lány, hogy üdvözlje őt. A fiú odarohant, át akarta karolni, és vissza akarta tartani. A lány azonban szeliden félretolta kezét, s eltűnt előle. Ekkor a fiú hangosan zokogni kezdett, s ettől felébredt, mert csak álmodott. Amikor szemét felvetette, maga körül régi, romba dőlt templomfalakat látott. Oldalán egy fickó ült, mocskos taoista papruhában. Egyik lábára sánta volt, és bolhák fogdosásával foglalkozott.

– Mester, ki vagy te, és hol vagyunk? – kérdezte a különös idegentől.

– Azt magam sem tudom, de mindegy is. Csak azt tudom, hogy egy kis pihenő van mögöttünk – hangzott a furcsa felelet. A Rideg Lovagnak jeges borzongás futott végig a hátán a hirtelen felismeréstől. Kihúzta kardpengéjét, s lemetszette haját. Aztán követte a különös idegent a bizonytalanba.

*Főnix asszony kihallgat egy szolgát, és rájön ura mes-
terkedéseire. A sajnálatra méltó Ju lányt sikerül törbe
csalni*

A harmadik Ju lányt még halála napján koporsóba tették, s a városfal előtt teljes csöndben elföldelték. Hirtelen halálának híre szobalányok pletykázása folytán Hszie néni fülébe jutott. Hszie nénit ez a dolog rendkívül elszomorította és megdöbben- tette. Hiszen annyira örült neki, hogy amiért a Rideg Lovag meg- mentette fiának, Hszie Pannak életét, ő hálából segíthet neki tető alá hozni a harmadik Ju lánnyal való házasságát. Azonfölül nászajándéku- l egy egész házat szánt neki, berendezéssel együtt.

– Mit szólsz ehhez a szomorú, rejtélyes esethez? – kérdezte sóhajtva leányát, Pao-csajt. – A szegény lány a Rideg Lovaggal, fivérére felesküdt barátjával járt jegyben. Most aztán közvetlenül a házassága előtt öngyilkos lett, jegyese pedig nyomtalanul el- tűnt azóta!

– Ebben is annak a régi tételnek igazsága bizonyosodik be újra, hogy nekünk, embereknek, kiszámíthatatlan a végzetünk, akárcsak a szelek járása és a felhők alakja. Estétől reggelig sor- sunk sok körülménytől függően hirtelen jóra vagy rosszra for- dulhat. Így rendeltetett – bölcselkedett Pao-csaj. – De mit segít a töprenkedés és a panasz? A lány meghalt, s vissza nem hoz- hatjuk többé. Törődj bele, fordulj érdeklődéssel az élet felé, s foglalkozz a magunk dolgaival! Hszie Pan fivér néhány hete visz- szatért már délről, s a magával hozott árut időközben bizonyára eladta. Itt volna az ideje, hogy embereinek, akik hónapokon ke- resztül úton voltak, s megosztották vele a fáradalmakat és ve- szélyeket, szerencsés hazatérésük megünneplésére lakomát ad- jon. Beszélned kell fivéremmel, s rá kellene szorítanod, hogy az illem követelményének eleget tegyen.

Hszie néni éppen válaszolni akart, amikor a nevezett maga is megjelent. Feldúltan s izgatottan kiáltotta oda a két nőnek:

– Hallottátok már a szomorú eseményeket? Ju unckanővér halott! Liu fivér eltűnt!

– Éppen erről beszélgettünk. Milyen szomorú! – sóhajtott Hszie néni.

– Allítólag egy taoista szerzetessel ment el.

– Ez még különösebbé teszi az egészet. Hogyan is juthatott egy értelmes fiatalember ilyen bolond ötletre? Minthogy barátod, és egészen egyedül áll a világban, törődnöd kellene vele, kutatnod kellene utána. Egy ilyen nyomorúságosan tengődő kol-duló szerzetessel aligha juthatott messzire. Valószínűleg a közel-ben rejtőzködik valahol egy templomban.

– Legényemmel a város egész környékét átkutattattam utána, de nyomát se lelte.

– Jól van, ezzel eleget tettél baráti kötelességednek. De ne hanyagold el a magad ügyeit se! Embereidnek, akik téged három-ezer li távolságra elkísértek, és négy-öt hónapon át hűségesen megosztották veled a fáradalmakat és veszélyeket, köszönetkép-pen méltó ünnepi lakomát kell adnod. Nyilván megérdemelték.

Hszie Pan egyetértett vele, s néhány kipróbált üzletvezetőjé-nek és útítársának még azon a napon meghívót küldött az ünnepi lakomára. Amikor aztán a társaság az asztalnál összegyüleke-zett, beszélgetés közben az egyik vendég így kiáltott fel:

– Két jó pajtás hiányzik még az asztaltól!

– Kicsoda? – kérdezték.

– Csia Lien úr és vendéglátónk felesküdt barátja, a Rideg Lovag. Miért nem hívtátok meg őket?

Hszie Pan arca elborult, és mélyen felsóhajtott.

– Fivérem kevéssel czelött újra elutazott Pingancsoubá. Ami azonban Liu barátomat illeti, nevének pusztá említése is fájdá-lommal tölt el. Egészen különös történet ez. Váratlanul lemondott a világ hívságairól, s egy ismeretlen taoista pap társaságá-ban eltűnt. – Aztán elmesélt mindent, amit barátja eljegyzésének tragikus kimeneteléről és barátja hirtelen eltűnéséről tudott.

– Milyen különös! – hangzott mindenfelől, s az egyik üzlet-vezető a következőket tette hozzá:

– Egy vevő az üzletben nemrégiben elmesélt egy ugyanilyen esetet egy szerzetesről, aki két-három mondattal állítólag elva-rázsolt és láthatatlanná tett valakit. Már nem tudom, hogy volt pontosan, mi eladással voltunk elfoglalva, nem értünk rá a vá-sárlók fecsegésére figyelni.

– Ugyan, a dolog bizonyára egészen másképpen áll – jegyezte meg egy másik kételkedve. – Egy olyan bátor, eszes, erős, fegyverforgatásban jártas ifjú, mint Liu úr, csak nem hagyja, hogy valami jöttment szerzetes elvarázsolja? Talán csak megtévesztés végett csatlakozott hozzá, hogy rájöjjön varázsló fogásainak és hókuszpókuszainak nyitjára. Alaposan meg fogja majd tréfálni a csalót.

– Így lesz ez! – helyeselt hevesen Hszie Pan. – Valóban nem szabadna tűrni ezeknek a szemfényvesztőknek a mesterkedéseit, hiszen fogásaikkal csak elkápráztatják és megszedítik a népet.

– Nem kutattál a barátod után? – kérdezték tőle.

– Dehogynem, a városfalon innen és túl, mindenütt kutattam. Ámde, nevetni fogtok, nem akadtak a nyomára – jelentette ki, megint elbizonytalanodva, Hszie Pan.

Az asztal körül meghökkent hallgatás állott be, csupán hosszú vagy rövid sóhajok hangzottak, a vidámság nem tudott többé felülkerekedni, s alig néhány csésze kiürítése után a társaság nyomott hangulatban oszlott szét.

Egy következő napon történt, hogy szabad órájában Gyöngyszem átment Főnix asszonyhoz, hogyléte felől érdeklődni. Sokáig azonban nem maradt ott. Mintha valami nyugtalanságot vett volna észre, mely a levegőben lógott, izgatottan súgolózó szobalányokat látott, s félfüllel hallott valamit egy kihallgatásról, amelyre Főnix asszony ezt a kapust vagy azt a szolgát berendelte. Így hát nem akart zavarni.

Alighogy elment, Főnix asszony a második kapu egyik kapusa, Vang-er után küldött.

– Hogy volt ez? Mit hallottál? – kérdezte Főnix asszony Ping-er szobalányt, mielőtt Vang-er megérkezett volna.

– A szolgáló, aki nekem elmondta, az előbb a második kapunál egy beszélgetést hallgatott ki, melyet Vang-er folytatott az úr két szolgájával. Valami második naj-najról beszéltek, aki sokkal szebb, jobb és barátságosabb, mint a régi naj-naj; ezen téged értettek...

Bejelentették Vang-ert. Főnix asszony hallgatást parancsolt

Ping-ernek s behívatta. A kapus tisztelettudó testtartással, oldalához szorított karral, félénken állt meg a szoba küszöbén.

– Lépj közelebb! Ki akarlak kérdezni – parancsolta Főnix asszony, mire a kapus a belső szoba küszöbéig jött előre.

– Mit tudsz te arról a személyről, akivel férjem a házon kívül tölti az idejét?

Vang-er féltérdre ereszkedett.

– A rabszolga nap mint nap a második kapunál teljesít szolgálatot. Honnan tudhatná, mit csinál az úr odakünn?

– Persze, te semmiről sem tudsz!

Vang-er most egészen térdre esett.

– Azazhogy történetesen jelen voltam, amikor Hszing-er és Hszi-er az előbb a második kapunál egymással fecsegett. Én csak csendre intettem őket. Amiről beszéltek, abból én semmit sem értettem. Kérdezd meg Hszing-ert. Ő az, aki az urat állandóan elkíséri, amikor elmegy hazulról.

– Eh, te is éppen olyan semmirekellő vagy, mint a többi csőcselék népség! – kiáltott rá Főnix asszony felbőszülten. – Mint valami folyondár, úgy összevissza bonyolódtok és gabalyodtok egymással; csak azt ne képzeljétek, hogy az orromnál fogva tudtok vezetni. Szaladj és hozd nekem ide Hszing-ert! Előbb kihallgatom őt. Aztán még egyszer sorra kerülsz te is!

– *Si, si!* – dadogta Vang-er, leborult, aztán feltápászkodott és kifutott, hogy egy idő múlva Hszing-errel együtt térjen vissza. Hszing-er félénken, habozva állt meg a külső küszöbön.

– Idejönni! – förmedt rá Főnix asszony. – Szép kis históriák ezek, amiket te az uraddal műveltél! No csak, ki vele, beszélj!

Az asszony zord arckifejezése és hanghordozása minden addig még színlelt biztonságától megfosztotta a szolgát. Zavarában nem jutott semmi jobb eszébe, mint hogy térdre essék, és homlokát a földre fektesse.

– A dologban magában nem vettél részt – folytatta Főnix asszony szelídebben. – De miért nem jelentetted nekem rögtön? Ezt a szemrehányást nem hallgathatom el előled. Nos hát, kérlek, mondd a teljes igazságot! Akkor kimélni foglak. De jaj neked, ha üres kibúvókkal hozakodsz elő! Inkább jó előre győződj meg róla, hogy a fejed dinnyéje biztosan ül-e még kocsányán!

Remégve csúszott Hszing-er egy kissé közelébb, s újabb leborulást hajtott végre.

– A rabszolga egyáltalán nem is tudja, mi rosszat művelt ő az úrral! – mondta aztán, amennyire csak tudta, elfogódottság nélkül és vakmerőn.

– Kenjetek le neki néhányat! – parancsolta Főnix asszony fellobbanó haraggal. Vang-er odarohant, s már éppen végre akarta hajtani parancsát, de Főnix asszony újra megálljt parancsolt neki.

– Nem, inkább ő maga pofozza magát! Később még lesz idő, hogy más kezeket is fárasszunk e teknősbéka miatt.

Hszing-er jobbra-balra hajladozott tehát, s jó nagy lendülettel vagy tizenkét erős pofont mért ki magának, míg csak úrnője megálljt nem kiáltott neki.

– Nos, mit tudsz erről az új naj-najról, akit a hírek szerint urad szedett fel magának odakünn a városban?

Hszing-er letépte fejéről a sapkát, s meztelen homlokát olyan hevesen ütötte néhányszor a padló téglalapjaira, hogy az ütések tompán visszhangzottak, mint a hegyekben a kiáltás.

– Kegyelem szegény fejemnek, ígérem, hogy nem lódítok többet!

– Állj fel és beszélj!

Hszing-er feltápáskodott, s bevallott mindent, amit tudott. Hogyan ment ki egy nap Jü Lu intéző Csen herceghez a Vasrácsos Templomba, hogyan kísérte őt vissza Csia Lien úr a keleti palotába, és beszélgetett útközben Csia Zsung úrral Csen herceg két sógornőjéről, s dicsérte bámulva kiválóságát és erényeit, és hogyan ajánlkozott Csia Zsung úr, hogy a második Ju leányt neki másodfeleségül megszerzi.

Itt tartott vallomásában, amikor Főnix asszonyból, aki csak úgy fuldoklott a dühtől, a következő haragos szavak törtek elő:

– Tehát ő! Méghozzá egy rokon! Micsoda nyomorult, pofátlan teknősbékatojás!

Hszing-er riadtan szakította félbe beszámolóját, gyorsan leborult, s alázatos odaadással meredt maga elé.

– Fejezd csak bel Mért nem beszélsz? – unszolta Főnix asszony.

– De nem fogja a naj-naj bántani a rabszolgáját, ha tovább

beszél? – igyekezett Hszing-er az óvatosság kedvéért előbb biztosítani magát.

– Szamárság. Tovább!

És Hszing-er folytatta az elbeszélést, hogyan állott rá az úr örömmel unokaöccse tervére.

– Hogy aztán a tervet hogyan valósították meg, arról mit sem tudok.

– Természetesen, egy küldönc nem is értesülhet mindenről, amit az uraság tesz és vesz. Tovább!

– Később aztán Csia Zsung úr Csia Lien úrnak szerzett egy házat, és azt berendezte...

– Egy házat? Hol? – szakították megint félbe.

– A keleti palota mögött.

– Aha! És mi semmit sem vettünk észre! Mintha csak halottak lettünk volna! – fordult Ping-er szobalányhoz megróvó pilantással Főnix asszony.

– Csen herceg aztán pénzzel kártalanította a Csang családot. Hogy az összeg pontosan mekkora volt, azt nem tudom – folytatta Hszing-er.

– A Csang család? Hát annak mi köze hozzá?

– Tudnod kell, hogy a második naj-naj...

Félbeszakította magát, s egy csattanós pofont adott magának. Hogyan is feledkezhetett meg annyira magáról, hogy a naj-naj jelenlétében egy második naj-najról beszéljen! Ez a mulatságos önbüntetés még Főnix asszonyt is mosolyra késztette, noha a tényállás egyébként nagyon is komoly volt; s a tőle jobbra és balra álló szobalányok és szobaasszonyok gyorsan eltakarták kezükkel a szájukat, és vele nevettek.

– Csen herceg húga – javította ki magát a szolga – eredetileg a Csang család egyik sarjával, egy bizonyos Csang Huával járt jegyben. A család újabban nagyon szegényes viszonyok között él, s így késznek mutatkozott rá, hogy valami kártérítés ellenében lemondjon az eljegyzett lányról.

– Hallottátok? Mik ki nem derülnek! – fordult Főnix asszony fejcsóválva a környezetéhez. – S ez a pimasz az elején még azt állította, hogy nem tud semmiről!

– Csia Lien úr a házat újonnan kifestettette, kitapétáztatta és berendeztette, s aztán otthonába vezette a második Ju lányt.

– Ki kísérte a nőt?

– Csak Csia Zsung úr és néhány szobalány meg szobaasszony.

– Nem Csen hercegnő?

– Nem. Csen hercegnő csak meglátogatta két nap múlva, s ajándékot vitt neki.

– Hát ezek azok a tennivalók, amelyek azóta napok hosszat a keleti palotához kötötték! – sziszegte Főnix asszony. – Lakik még valaki annál a nőszemélynél?

– Az anyja meg kevéssel ezelőtt még a húga is, aki nemrégiben elvágta a torkát.

– Miért tette ezt?

Hszing-er mesélt a lány boldogtalan szerelméről s a Rideg Lovaggal való eljegyzéséről, amely felbomlott.

– Jól tette az a Liu, hogy idejében megszabadult ettől a társaságtól! – vélte Főnix asszony. – Van még valami?

– Nem hinném. Amit pedig elmondtam, az szóról szóra a tiszta igazság. Érdeklődjék utána a naj-naj, s ha valami hazugságon kap rajta, akkor ám veressen halálra.

– Volna okom rá elegendő, te majom. Felállni!

Hszing-er még egy leborulást hajtott végre, aztán felállt, és kifelé settenkedett. Már a küszöbön volt, amikor Főnix asszony újra visszahívta.

– Úgy látszik, nagyon sietsz, hogy mielőbb új naj-najodhoz érjél. Szeretnéd a dolgokat kifecsegni, s magadnak jutalmat kiérdemelni, mi? De ebből semmi sem lesz. Mától kezdve abba a házba a lábadat se teszed be, s mindenkor az én rendelkezésemre állasz, megértetted?

– Si – ígérte Hszing-er és elvonult. De újra visszahívták.

– Most aztán rohansz, és mindent elmondasz uradnak, igaz?

– A szolgál nem merészkedik ilyesmit tenni.

– Nem is ajánlanám neked, ha az életed kedves. El innét! Kotródj!

Aztán Vang-ernek kellett elébe állnia. Főnix asszony egy ideig átható pillantással méregette a kapust, aztán így szólt:

– Derék fickó vagy, Vang-er. Meg vagyok elégedve veled. A jövőben pedig mindig jelentsd csak, ha odakünn valami a füledhez jut. Bizhatok benned? Jól van! Elmehetsz.

– Na, mit szölsz hozzá? Csinos kis história, mi? – fordult

Ping-erhez. Ping-er csak mosolygott. Főnix asszony a díványra vetette magát, ivott egy korty teát és gondolkodott. Hirtelen felvonta a szemöldökét. Egy terv fogamzott meg benne. Odaintette magához Ping-ert.

– Cselekednünk kell, mégpedig nyomban, mielőtt férjem visszatérne útjáról! – mondta s elkezdte magyarázni tervét a szobalánynak.

Az úton levő Csia Lien lakóterületén a következő napokban nagy sürgés-forgás támadt. Egy sereg kőműves, ács, mázoló, asztalos és egyéb iparos állított be, s Főnix asszony utasítására rendbe tette a ház három lakószobából álló keleti szárnyát. Ezek a helyiségek ugyanolyan tapétát, szőnyeget, bútorokat, takarókat, ajtófüggönyöket és egyéb berendezési tárgyakat kaptak, mint azok a helyiségek, amelyekben Főnix asszony maga lakott. Azon a napon, amelyen a munkát befejezték, s az iparosok a házat elhagyták – a kilencedik hónap tizennegyedik napja volt ez – Főnix asszony az anyahercegnőhöz küldetett, s azt üzenté neki, hogy másnap elmegy ebbe és ebbe a templomba, tömjént égetni és imádkozni.

Másnap kocsiba szállt, s Ping-er és Lung-er szobalányoknak, valamint Vang-er kapus feleségének és Csou Zsuj intező feleségének kíséretében eltávozott hazulról, nem éppen az általa megjelölt templomba, de a Virágos Ág utcába, a második Ju lány házába. Hszing-ert magukkal vitték, neki kellett utat mutatnia, és a látogatót bejelentenie. A második Ju lány alaposan meg is lepődött, amikor egyszerre csak, egész testében reszketve, Pao-er felesége szaladt hozzá, izgatottan jelentve:

– A nagy naj-naj jön látogatóba!

A meglepetéstől azonban hamarosan felocsúdott, az ajtóhoz futott, s a látogatót illedelmesen a fogadószobába vezette, a díszhelyre udvariasan párnákat tétetett számára, s vendégét teával kínálta. Fiatalságával mentegetőzött, mindazt, ami történt – mondta –, anyja meg Csen hercegnő intézték a feje felett, és biztosította Főnix asszonyt, hogy látogatása nagyon megtiszteli és megörvendezteti őt, s nagyon vágyik rá, hogy „testvérnénjétől” utasításokat kapjon, s neki illő tisztelettel szolgáljon.

Főnix asszony tetőtől talpig fehérbe és ezüstszürkébe öltözött, mert azt a látszatot akarta kelteni, mintha a harmadik Ju lányt gyászolná, aki pedig tökéletesen közömbös volt számára. Állva, könnyű meghajlással viszonzotta az odaadást kifejező leborulást, melyet a másik hajtott végre előtte, s a következőket felelte:

— Ha férjemet mindig óva intettem attól, hogy a házon kívül virágok között és rétek ölén éjszakázzék, ezt mindig csak jól érthető gyöngédségből és egészségéért való aggodásból tettem, meg azért is, hogy szüleit minden bosszúságtól és bánattól megkíméljem. Sajnos, jó szándékú tanácsomat férjem teljesen félreértette. Persze ha valami kétes személyről volna szó, akkor talán igaza lett volna, hogy egy ilyen kapcsolatot eltitkol előttem. Minthogy azonban másodhálótermébe olyan rőt szemelt ki, amilyen te vagy, kedves nővérem, aki ellen annyira nem merülhet fel semmi kifogás, ez így természetesen egészen más, ez teljesen rendben van, s neki természetesen a legkisebb szemrehányás sem tehető. Hiszen ilyesmi más családokban is szokás. Ellenkezőleg, én magam mindig rá is beszéltem őt erre, sőt, Ping-ert magam ajánlottam fel neki. Hiszen a magam vágya is, hogy fiúörököshöz jusson, aki majd öregségemben nekem is támaszom és gyámolítóm lehet. Teljesen helytelen volt tőle, hogy féltékenységem miatti alaptalan aggodalmában ezt az ügyet eltitkolta előlem. Egyáltalán nem vagyok szűkkeblű és féltékeny. Az ég és a föld légyenek tanúim erre! Csak néhány nappal ezelőtt, véletlenül értesültem a dologról. Férjem ez idő szerint úton van, úgyhogy vele magával nem beszélhettem. Hogy időközben azonban neked, kedves nővérem, bebizonyítsam, mennyire félreismert engem a férjem, ma idejöttem hozzád. Szeretnélek sietve barátsággal meghívni, hogy add fel egyedüllétedet, s költözz át az én otthonomba. Lakjunk ezentúl együtt, s osztozzunk testvériesen a közös gondban, abban, hogy gondoskodunk férjünk egészségéről, valamint arról, hogy jól érezze magát; tartozunk ezzel a hagyományos formák és az illendőség magas követelményeinek. Ez a különlakás sem az én híremmel, sem a tieddel, kedves nővérem, sem a férjünkével nem egyeztethető össze. Vajon milyen színben tűnök fel én a szolgaszemélyzet előtt, mely engem amúgy sem szenvedhet, mivel egy kissé szigorúan nézek a körmérc? Nem, ez a mostani állapot tarthatatlan. Azért hát tedd meg nekem,

kedves nővérem, hogy velem jössz! Ami a lakást, élelmet, ruházatot és kiszolgálást illeti, nálam mindezzel éppúgy el leszel látva, akárcsak magam. Te olyan értelmes nő vagy, felbecsülhetetlen értékű támaszra fogok találni benned, a szolgaszemélyzet pletykáinak pedig egyszer s mindenkorra gátat vetünk ezzel. Férjünk pedig, ha hazatér és békés együttélésében talál bennünket, bűnbánóan magába fog szállni, s belátja, hogy szégyenletesen félreismeret engem. Ha azonban nem akarnál hozzám költözni, akkor el vagyok szánva rá, hogy én költözöm hozzád, kedves nővérem. És remélem, ebben az esetben szólsz majd egy jó szót férjemnél annak érdekében, hogy bennünket többé el ne szakítson egymástól. Meg is teszek neked szíves örömet mindent, megigazítom a hajadat, elkészítem számodra a lábvizet, és elvégzek neked mindent, amit csak kívánsz, csak nálad lehessenek.

Beszéd közben egyre inkább belelovalta magát valami megindultságba, mely a szív őszinte melegének látszatát volt hivatva felkelteni, s most még nyeldekelni és sírni is elkezdett. S megindultsága annyira őszintének hatott, hogy a második Ju lány egészen meghatódott, s neki is könnyes lett a szeme. Űrnőjének egyetlen intésére most Csou Zsuj intező felesége egy kartontáskából négy vég szép selyemszövetet s két-két pár gyöngyökkel kirakott aranycsatot és fülbevalót vett elő, azokat a második Ju lánynak nyújtotta a barátságot megpecsétlő ajándék gyanánt. A második Ju lány most már biztosra vette, hogy Főnixnek nagyon jólelkű asszonynak kell lennie, s hogy mindaz, amit Hszing-er nemrégiben Főnix gonosz természetéről mesélt, csak rágalom volt, szolgapletyka. Feladta kezdeti tartózkodását, beszédessé lett, szívét kifordította, bensejét feltárta előtte, s bizalommal elfogadta a meghívást, hogy még aznap költözzék át a nyugati palotába.

– De mi történjék itteni háztartásommal? – kérdezte még Főnixtől.

– Felettébb egyszerű. Új lakásod teljesen be van rendezve, tehát csak ruháidat, fehérneműidet és egyéb személyi tulajdonodat kell átvitelnünk, az egész berendezés itt maradhat. – A második Ju lány megjelölte azt a néhány ládát és tárgyat, amely az ő személyi tulajdona volt, külsejét rendbe hozta, úgy, hogy bátran kimehessen a házból, aztán hagyta, hogy Főnix asszony

kézen fogva vezesse a kocsihoz. Útközben a kocsiban Főnix asszony bizalmas hangon így szólt hozzá:

– Odaát meglehetősen szigorú háziszabályaink vannak. Az öreg taj-taj mind ez idáig semmit nem tud a dologról. Ha most megtudná, hogy férjünk a gyászidő kellős közepén titokban megházasodott, roppantul megharagudnék, s büntetésül valószínűleg agyonveretné őt. Azért hát jobb, ha az öreg taj-tajnak még nem mutatlak be, s egyelőre nem is nálam, tulajdonképpen lakásodban helyezlek el, hanem a parkunkban. Ott biztonságban leszel, s nem vagy kitéve avatatlan pillantásoknak. Közben majd lépéseket teszek, s az öreg taj-tajt óvatosan előkészítem.

– Tegyél csak teljesen úgy, ahogyan helyesnek látod! – egyezett bele a második Ju lány engedelmesen. A kocsi megállapodás szerint nem elől, a főkapun át, hanem feltűnés nélkül az egyik hátulsó mellékbejáraton át hatolt be a nyugati palota területére. Alig voltak odabenn, Főnix asszony rögtön elbocsátotta kíséretét, a második Ju lányt – megint csak egy mellékbejáraton át – becsempészte a Szemek Gyönyörűségének Parkjába, s feltűnés nélkül Csu özvegyéhez, a Rizstermelő Paraszt házába vitte. Főnix beavatta Csu özvegyét, s arra kérte, fogadja magához néhány napra a második Ju lányt, a park személyzetének viszont kemény büntetések terhe mellett a legszigorúbb hallgatást parancsolt, s elrendelte, hogy az új lakó minden lépésére gondosan felügyeljenek, s őt semmilyen körülmények közt ki ne engedjék a parkból. Továbbá megvonta a második Ju lánytól addigi személyzetét, s helyette a maga személyzetéből adott mellé egy San nevű szolgálóleányt, akit külön utasításokkal látott el.

Három nappal később aztán a második Ju lány Főnix asszonyhoz akarta küldeni San szobalányt, hogy új hajolajat hozasson magának. Meglepetésére azonban ez a szándéka ellenállásba ütközött.

– Furcsa fogalmaid vannak! – mondta a szobalány felettébb hányaveti modorban. – Főnix asszonymak komolyabb gondjai vannak, s nem törődhet ilyen semmiségekkel. Egész nap talpon van, készen arra, hogy az öreg taj-taj vagy Ső hercegnő vagy Cseng taj-taj parancsait átvegye, aztán gondoskodnia kell a parkbeli sok fiatal hölgyről, a sok vendégről és látogatóról, s végül őt terheli a felelősség az egész, több száz főből álló szolgálaze-

mélyzetért. Mindenki hozzáfordul, minden oldalról kérdésekkel és kérésekkel ostromolják. Keveset számítva naponta legalább egy vagy két tucat nagyobb ügyet és harminc vagy ötven kisebb ügyet kell elintéznie, s naponta ezrek fordulnak meg a kezén. Hogyan zavarhatnám akkor ilyen csekélységekkel? Hozzá kell szoknod, hogy egy kis türelemmel légy! Gondold meg, hogy te nem nyílt és kifogástalan úton házasságot kötöttél be a mi házukba! Már csak ezért is jó lesz szépen meghúznod magadat! Örülj, hogy Főnix asszony eddig olyan barátságosan kezelt, s ne játszd el a kegyét! Máskülönben még rosszul járhatasz.

Mit volt mit tennie a második Ju lánynak, zsebre vágta a kioktatást és hallgatott. San szobalány lassacskán mindenféle hanyagságokat kezdett tanúsítani a kiszolgálásban, így például pontatlanul szolgálta fel az étkezéseket, amit pedig az asztalra tett, az délben is, este is többnyire állott maradék volt. Kétszer-háromszor még megengedett magának a második Ju lány valami megjegyzést, a sértődött pillantások és a felháborodott sürgölődés azonban minden alkalommal annyira megfélemlítette, hogy a továbbiakban már egyetlen panaszszót sem mert kiejteni, s mindent eltűrt.

Hetenként egyszer Főnix asszony személyesen is át szokott jönni. Ilyenkor külsőleg csupa barátságosság és szeretetreméltóság volt, szájából pedig csak úgy patakzott a kedveskedés; egyre csak azt lehetett hallani tőle, hogy kedves nővérem így, meg kedves nővérem úgy.

– Ha valami panaszod van a kiszolgálásra, tudasd velem azonnal! – mondta s látszatra nekitámadott a Rizstermelő Paraszt Udvarában szolgáló személyzetnek, hogy nagyon is jól átlát rajtuk, s majd kiméletlenül el is látja a bajukat, ha a háta mögött elhanyagolják kötelességeiket, és nem teljesítik szolgálatukat. A jószívű Ju lány pedig megsajnálta a megszidottakat, s ha előzőleg már-már fel is nyitotta volna a száját valami panaszra, ilyenkor újra be is csukta, hogy embereit megkímélje, és magát meg ne gyűlöltesse. Így aztán az ilyen látogatások után is minden maradt a régi.

Közben Főnix asszony a bizalmi embere, Vang-er kapus révén titokban értesüléseket szerzett be a második Ju lány előéletéről. Közelebbről értesült tehát Cšang Huával való első jegyességéről

is. Megtudta, hogy Csang Hua most tizenkilenc éves, és hogy teljesen elzüllött, szerencsejátékos és csavargó lett belőle. Léha életmódja miatt szülei már régebben eltaszították maguktól. Ennek következtében egyáltalán nem tud még semmit jegyessége felbontásáról és arról a húsz taelnyi kártalanításról, melyet Csen herceg fizetett a szüleinek.

Főnix asszony tehát Vang-ert titkon Csang Huához küldte, s húsz tael lefizetése ellenében megnyerte őt játékanak. Feladatául azt szánta, hogy egy panaszíratot szerkesszen, amelyben megvádolja Csia Lient, hogy jegyesét elcsábította, s az országos és a családi gyász idején a törvényes feleség és a család legidősebb tagjának tudta nélkül feleségül vette, miután kényszer és megvesztegetés alkalmazásával arra is rábírta, hogy visszavonja első jegyességét vele, a panaszossal. Csang Hua félt attól, hogy panaszát közvetlenül a hatalmas Csia család egyik tagja ellen emelje, minthogy nem akart a családdal ellenséges viszonyba kerülni. Abban egyeztek meg tehát, hogy a vádat Vang-er veszi magára mint közvetítő és felbujtó. Főnix asszony ugyanis hangsúlyozta, hogy neki nem annyira a per szigorú végigvitele a fontos, mint inkább az, hogy a „bandát”, tudniillik azokat, akik az egész dologban leginkább ludasok voltak: Csen herceget, annak feleségét, valamint fiát, Csia Zsungot leleplezzék, s a nyilvános botrány fenyegető veszélyével megijesszék. Egyébiránt idejében beleavatkozik majd az ügybe, ha a per valami nemkívánatos fordulatot venne.

Csang Hua tehát egy napon megjelent az illetékes cenzor nyilvános ülésén, felhívta magára a figyelmet a hagyományos „igazságtalanság!” kiáltással, és átnyújtotta panaszíratát. A cenzor aztán az ügyészi indítványnak megfelelően másnap elküldte a maga zöldkabátosait a Jung-kuo palotába, hogy a bevádolt Vang-er kapust elfogják, és a törvénykezés helyére cipeljék. A zöldkabátosok merő tiszteletből nem is gondoltak arra, hogy az előkelő palota területére behatoljanak, hanem meg akartak elégedni azzal, hogy egy szolgát küldjenek be a belső kapu felvigyázójához, s őt udvariasan kihívassák. Erre azonban nem is volt szükség. Vang-er számolt a jövetelükkel, s már ott várt rájuk kedélyesen a főkapu előtt az utcán.

– Tiszteletreméltó fivéreim, ti bizonyára értem jöttetek. No-

hát, akkor csak ragadjatok meg és tartóztassatok le! – nógatta teljes lelki nyugalommal és nagy élvezettel a zölakabátosokat. Hiszen tudta, hogy vele semmi baj nem történik.

– De hát, kedves bátyánk, hogyan is tehetnénk mi ilyet! Mi csak azt szeretnénk, ha minden hűhó nélkül követnél bennünket – biztatták azok őt ugyanolyan illedelmesen, s a cenzor törvénytársai elé kísérték. A cenzor elébe tárta az előző napi panaszírást. Vang-er elolvasta, végrehajtott egy leborulást, majd kijelentette:

– A dolog megfelel a valóságnak. Nekem azonban semmi közöm hozzá. Csang Hua csak azért kevert engem az ügybe, mert már régóta rosszban vagyunk. Itt azonban másokhoz kell majd fordulnod.

Erre Csang Hua, a panaszos is végrehajtott egy leborulást és kijelentette:

– Ez is megfelel a valóságnak. Nem mertem azonban magával az urasággal szembefordulni, ezért neveztem meg a szolgát.

– Ostoba fickó! Mi itt a császári törvénykezés színhelyén vagyunk. Úr vagy szolga, itt mindenki egyenlő. Mondd hát meg a nevet! – felelte neki Vang-er. Erre aztán Csang Hua Csen herceg fiát, Csia Zsungot nevezte meg, mint tulajdonképpen vétkest. A cenzor tehát kénytelen volt idézési parancsot kiadni Csia Zsung ellen.

Aznap este Főnix asszony titokban háromszáz taelt küldött a cenzor házába, s különféle okokra hivatkozva arra kérte őt, járjon el kímélet nélkül családjá, a Csia család bevádolt tagjai ellen, leckéztesse meg őket alaposan. Fontos neki – üzenette –, hogy embereire illően ráijesszen. A cenzor pedig, aki jó barátja volt Főnix asszony nagybátyjának, Vang Ce-tungnak, kötelességének érezte, hogy eleget tegyen az asszony kérésének, amelyet az ilyen nyomós érvekkel is alátámasztott.

Csen herceget és fiát iszonyú rettegés fogta el, amikor híret vették, hogy ez a sötét alak, Csang Hua, az ő tiszteletreméltó nevüket a cenzori törvénytárs elé hurcolta. Csen herceg tajtékzott a gondolatra, hogy valaki ennyire vakmerő legyen. Ő úgy hitte, a Csang család száját egyszer s mindenkorra betömte azzal a húsz taelnyi kártérítéssel. Most kénytelen újra mélyen a zsebé-

be nyúlni, s kétszáz szép fényes ezüstgarast kiadni, hogy megvásárolja magának a cenzor kegyét. Miközben fiával éppen ezt a bosszantó ügyet beszélte meg, s a szükséges ellenintézkedésekről tanácskozott, a tetejébe még váratlanul Főnix nővér is beállított hozzájuk látogatóba.

Minthogy nem volt tiszta a lelkiismeretük, legszívesebben mind a ketten kámforra váltak volna előtte. De már késő volt.

– Szép kis dolgokat műveltetek ti a férjemmel! – állított be ajtóstul az asszony.

S miközben megfogta a zavartan csing-ant mormoló Csia Zsung kezét, s azt el sem eresztette, a hercegnek sikerült mellette elosonnia, és az ajtóhoz jutnia.

– Sürgős üzleti elfoglaltság – mentegetőzött behízelt mo-sollyal. – Fiam azonban elbeszélget majd veled, s megvendégel a konyhánkról kikerült legizesebb falatokkal.

S már kinn is volt, lóra is pattant, s el is vágatott. Időközben a szomszéd szobákból valahonnan előkerült Ju mama. A látogató zord ábrázata semmi jóval nem biztatta őt.

– Rosszkedvűnek látszol. Szabadna tudnom... – kérdezte.

Válaszul Főnix asszony az arcába köpött.

– Még kérded? – sziszegte. – Talán türjem szépen nyugodtan, ha hoppon maradt lányodat a házukba csempészed, s titkon a férjem nyakába akasztod? Ha legalább nyíltan és becsületesen tetted volna, három közvetítővel és hat tanúval, amint illik! De nem, te kerülő úton, a hátunk mögött tetted, s ami még sokkal illetlenebb, családi és országos gyász idején. Most pedig itt van az eredmény! Jelentkezett valaki, s az ügyet a nyilvánosság elé vitte, a cenzori törvényszékrel! Hogy az egész világ megtudja, miféle ocsmány, szűkkeblű, félékeny személy vagyok én! Ujjal fognak mutogatni rám, s rá fogják beszélni a férjemet, hogy elváljon tőlem! Mit tettem én ellened, hogy ilyen gyalázatosan bántok velem? Talán az öreg taj-taj rejlik a dolog mögött? Talán az egész alávaló tervet ő súgta a fületekbe, hogy ilyen módon szabaduljon tőlem? Nos, ez majd még kiderül. Először velem jössz a törvényszék elé, ott majd a bíró előtt mindketten számot adunk és felelünk, ki-ki magáért, hogy az igazság napvilágra jusson. S aztán majd odahaza is odaállunk az összegyűlt család elé, hogy igazoljuk magunkat, ki-ki önmagát. Ha a család engem

ítél hibásnak, hát jó, akkor ám állítsák ki a válási okiratot, és én önként elhagyom a házat.

Hangosan ríni kezdett, s Ju mamát kezénél fogva ráncigálta az ajtóhoz, mintha azon nyomban a törvényszékre akarna menni. Csia Zsung megdöbbenve állotta el az útját. Lábához vetette magát, leborult és elnézéséért esedezett.

– Ejnye, üssön beléd a mennykő, s hasogasson ötféle – ripakodott rá Főnix asszony. – Pfuj, te semmirekellő, szégyentelen cselszövő, a ház békéjének megrontója, törvénynek, jognak és minden égi és földi rendnek lábbal tiprója! Valamennyi ősed szelleme és elhunyt feleséged árnya is utálattal és megvetéssel fog elfordulni tőled. S egy ilyen alak még arra vetemedik, hogy bele akar beszélni a dolgomba!

Felemelte kezét, s jobbról is, balról is lekent neki egyet. Csia Zsung gyorsan behúzta a nyakát, s újabb leborulást hajtott végre.

– Ne igazsd fel magad, néni! – rimázkodott. – Annak az egy napnak kedvéért, amelyen ezer nap közül egyszer, kivételképpen jó vagyok, kérlek, légy elnézéssel! Kiméld idegeidet és gyöngge kezedet! Ha már pofonokat érdelek, megpofozhatom én magamat is.

S néhányszor keményen szájon verte magát. Aztán korholó beszédet intézett maga ellen:

– Elő ne forduljon velem többet ilyesmi! Négyig számolni s a hármast átugrani, csak a nagybácsinak engedelmeskedni s a tisztelt nénit semmibe se venni, miféle eljárás ez? Mit tett neked a tisztelt néni, hogy ilyen utálatosan és lelkiismeretlenül bántál vele?

A jelenlevőknek vissza kellett tartaniuk magukat, hogy hangosan fel ne nevéssenek, hallván, hogyan szidalmazza magát. Főnix asszony pedig patetikus kiáltással, az eget s a földet hívva segítségül, Ju mama keblére vetette magát.

– Jöjj! Jöjj velem a törvényszék elé! Különben talán még kényszerrel hurcolnak oda bennünket a poroszlók! – zokogott. – S aztán együtt lépjünk majd az öreg taj-taj elé, hogy a család ítéljen felettünk. Még fogok hajolni a szavuk előtt, s ha az ítélet engem marasztal el, nyomban elhagyom a házat. A lányodat már elvittem, s egyelőre a parkban helyeztem el. Igaz ugyan,

hogy rendbe is tettem már neki egy lakást magamnál, és semmiben sem fog hiányt szenvedni, ruházatot, étkezést, kiszolgálást és minden egyebet ugyanúgy megkap, mint én magam, de arra még nem tudtam elszánni magamat, hogy lányod az öreg taj-taj szeme elé kerüljön, mert nem akartam az öregasszonynak bosszúságot és izgalmat okozni. Most azonban lehetetlen továbbra is palástolgatni ezt a dolgot, most már, amikor nyilvános botrány lett belőle, az öreg taj-tajnak is értesülnie kell róla. Rettenetes, hogy öreg napjaira ilyen szégyent kell megélnie! Hova lett családunk jó neve? Odavan! Odavan! És ezek a fölösleges kiadások! Ötszáz unciát vettem ki titokban a kasszából, és juttattam el a cenzornak, hogy az ügyet megsemmisítse. Szép kis összeg, nagy kár érte! Amellett azt sem tudom, használtam-e vele valamit. Úgy látszik, lépésemet a cenzor nem fogadta valami szívesen, mert követemet ottfogta, és bilincsekbe verette. Ó! Ó! Mit fognak gondolni fenséges családi őseink az Árnyak Birodalmában!...

Megint hangosan elsírta magát, sőt fejével a falnak is rohant, mintha meg akarná ölni magát. Kétségbeesett kitörései hallatára Ju mama úgy érezte magát, mintha mozsárban megtörték és puhává gyúrták volna. Ruháját könnyek és orrfúvások nyomai áztatták. Most aztán ő is Csia Zsungra támadt:

– Sikerületlen sarjadék, te! Szép kis dolgot műveltél az apáddal! Pedig én jó előre intettelek benneteket! . . .

– Hát ha te ellenezted a dolgot, miért nem nyitottad ki a szájadat, és miért nem szóltál? – vágott a szavába Főnix asszony. – Hiszen nincsen a te szájad tojásokkal kitömve, se zabla és kantár nem kényszeríti. Bizonyára nem hagytam volna a dolgot nyilvános perré és botránnyá fajulni, ha idejében értesíttek engem. Igazán fölöslegesen másoknak szemrehányást tenned, jobb volna, ha magadat szidnád, amért olyan tehetetlen voltál, és még szólni se tudtál!

Ó, milyen ügyesen tudta forgatni a dolgokat! Hiszen ő maga bujtotta fel Csang Huát, hogy panaszt emeljen. A körülöttük álló másodfeleségek, szobaasszonyok és szobalányok megszánták a csúnyán sarokba szorított Ju asszonyt, valamennyien a haragvó Főnix asszony lábához vetették magukat, bölcsességére és mély belátására hivatkoztak, s kórusban könyörögtek neki, hogy legyen elnézéssel, és állítsa helyre a békét. Eléggé megütiporta most

már a szegény öreg hölgyet. Unszolásuknak meg is volt az eredménye, hogy Főnix abbahagyta a bögést, és rendbe hozta félrecsúszott frizuráját. De még egyáltalán nem nyugodott meg. A tea sem kellett neki, hiába kínálták; csészéje tartalmát minden teketória nélkül a földre öntötte. Szerette volna még Csen herceget is felelősségre vonni.

– Hozd ide az apádat! Volna néhány kérdésem személyesen öhozzá is – förmedt Csia Zsungra. – Magyarázatot kérek tőle arra, vajon összeegyeztethetőnek tartja-e ő a Li, az illem és erkölcs előírásaival, hogy az apja feletti gyász idején az elhunyt unokaöccse vidáman megházasodik. Egy kis kioktatás neki sem fog ártani, hogy a jövőben többé ne mutasson rossz példát nektek, fiataloknak.

Csia Zsung gyorsan földre borult, homlokát földbe ütötte, és bizonykodni kezdett:

– Szüleim az egész dologban egyáltalán nem vettek részt. A felelősség egyedül rám hárul, magam csináltam az egészet. A tisztelt nagynéni annyi büntetést szabhat méltatlan unokaöccsére, amennyit csak akar, az unokaöcs némán fogja tűrni. Csak a szüleit kímélj! Ezt az unokaöcs nem élne túl. Amellett bizalommal könyörög azért is, hogy a tisztelt nagynéni találjon valami kiutat a per ügyében. A buta, méltatlan unokaöcs képtelennek érzi magát erre a feladatra, s teljesen rábízta magát a tisztelt nagynéni bölcsességére.

Alázatos beszédét ismételt leborulásokkal kísérte.

Főnix asszony megenyhült kissé. Felemelte unokaöccsét, aztán sóhajtván és könnyeit törölgetve fordult Ju mamához:

– Ne haragudj rám! Fiatal és tapasztalatlan mivoltomban kisére elragadtattam magam, és súlyosan megbántottalak. De ez a kellemetlen hír, annyira meglepett és megdöbbenett! Bocsáss meg! Most azonban cselekedjünk értelmesen és megfontoltan. Mindenekelőtt ezt a kellemetlen pert kell kiküszöbölnünk. Ezzel kapcsolatban feltétlenül szólnotok kell egy szót Csen hercegnek is.

– Légy nyugodt! Megelégedésedre fogjuk elintézni! – mondta Ju mama és Csia Zsung egyszerre, Főnix szavába vágva. – Az ötszáz unciát pedig, amelyet máris kiadtál, természetesen meg fogjuk téríteni. Megengedhetetlen, hogy ebből az ügyből neked

még valami anyagi károd is származzék. Felcöltlen dolog volna tőlünk, ha ezt tűrnénk. De lenne még egy kérésünk. Ugye számíthatunk arra, hogy az öreg taj-taj előtt tűrhetően eligazítod az ügyet, s velünk kiméletesen bánsz majd?

– Ejnye, nagyon is sokat tétélezel fel szegény fejemről – felelte Ju mamának Főnix hidegen. – Előbb ilyen csúnyán elbánsz velem, aztán még szószóló gyanánt is lépjek fel. Kissé túlságosan sokat kívánsz tőlem. No de hát én olyan jószívű teremtes vagyok, amellet lányod ellen nekem a legkisebb kifogásom sincsen. Ellenkezőleg, őszintén örvendtem, hogy olyasvalaki jön a házba, aki nővérem és társam lesz. Már jó előre annyira örültem ennek, hogy éjszakákon át nem is aludtam. Csak ez a sötét alak, ez az átkozott Csang Hua ne avatkozott volna a dologba panaszával! Buta dolog, hogy Csen herceg elrohant. Annyira szerettem volna vele megtanácskozni, hogyan rázhatnánk le ezt a kellemetlen pereskedőt.

– Ne aggódj, majd mi elintézzük azt a fickót! – biztosította őt Csia Zsung. – Ez a szegény éhenkórász, ez a földhözragadt koldus örömmel visszavonja panaszát valami csekély kártalanítás ellenében. Erről gondoskodunk. Több bajt nem okoz nekünk, bizhatsz benne!

– Nono, ha ugyan menni fog a dolog! Amíg futja a pénzből, addig talán tartani fogja a száját. Mihelyt azonban üres lesz a zsebe, megint akadékoskodni fog. Alapjában véve teljesen céltalan is, hogy pénzt dobjunk ki rája. Úgyse lesz tőle nyugtunk – vélte Főnix hitetlenkedően.

– No, hát választás elé is állíthatnánk: vagy a nőt, vagy pénzt – vélte Csia Zsung mosolyogva. – Ha mindenáron ragaszkodik a birtokában levő íráshoz, s a nőt követeli, nos, akkor megteszszük, amit kíván, s kiadjuk neki második nagynénémet. Én válnálam, hogy nagynénémet ilyen értelemben befolyásolom.

– Semmi esetre sem! – szakította félbe sietve Főnix. További, szepen kiforralt tervét látta ezzel veszélyeztetve. – Semmilyen körülmények között nem szeretnék megválni nagynénédől, kedves új nővéremtől. Milyen színben tűnnék fel a világ előtt, ha kiszolgáltatnám őt most, miután befogadtam magamhoz? Nem, nem, maradni fog! Te pedig mindenesetre próbáld meg pénzzel betömni Csang Hua száját!

Csia Zsung késznek mutatkozott arra, amit aztán Főnix asszony titkos elégtétellel vett tudomásul.

– Jól van, rázzuk hát le mindenekelőtt ezt a Csang Huát a nyakunkról, most pedig gyerünk mindnyájan, és értesítsük az öreg taj-tajt – határozott Főnix.

– De hát hogyan magyarázzam meg neki a dolgot? – kérdezte Ju mama egészen megdöbbenve.

– Hát aki ilyen tehetetlen, az inkább ne bocsátkozzék ilyen vakmerő vállalkozásokba – felelte Főnix gúnyosan. – Minthogy azonban én már ilyen jóindulatú és részvevő lélek vagyok, majd beszélek helyetted. Egyelőre ne mutakozz odaát! Lányodat előbb magam fogom az öreg taj-tajnak bemutatni. Olyasmit mondok neki, hogy amúgy is szándékomban volt már férjemnek két másodfeleséget venni, minthogy fiúutódra és hosszabb életre nem számíthatok. Újabban aztán alkalmam nyílt második leányod kiválóságairól meggyőződni, s ezért mint rokont, őt részesítem előnyben. Tekintettel szűkös körülményeire, hogy az élet mindennapos gondjaitól mentesítsem, arra szántam el magamat, hogy eltérek egy kissé a szigorúan értelmezett szokásoktól, s már a száznapos gyászidő letelte előtt magamhoz vettem. Mihelyt a gyászidőnek vége, megtartjuk a hivatalos házassági szertartást is. Így, ezt fogom mondani. Magamra veszek tehát minden kifogást, ami csak felmerülhet. Meg vagy elégedve?

Mindketten, Ju mama és Csia Zsung is lelkesülten dicsérték nagylelkűségét és bölcsességét, s kilátásba helyezték, hogy a hercegnő ezért külön köszönetnyilvánító látogatást fog tenni nála.

– Jól van. Köszönetre nem tartok igényt – utasította el őket Főnix hidegen. – Téged, legényke, mostantól kezdve mindenestre ismerlek! – tette hozzá élesen, ujjával Csia Zsungra mutatva.

– De hát, néni, ez egyszer mégiscsak megbocsáthatsz neveletlen unokaöcsédnek! – rimázkodott Csia Zsung, és gyorsan térdre esett.

Főnix felvetette a fejét, mintha el akarna nézni a feje felett, s az ajtó felé fordult.

Új vetélytársát Főnix cselszövő és álnok módon kijátssza a régi ellen. A Nagy Határral szembeesülvén, a második Ju lány aranyat nyel, és megöli magát

A Ju mamával folytatott megbeszélés után Főnix azonnal felkereste a Ju lányt. Előbb megrémítette korábbi jegyese, Csang Hua váratlan jelentkezésének hírével, majd megnyugtatta a tett ellenintézkedések felsorolásával; közben persze kellően kiemelte saját érdemeit, s terjengősen ecsetelte, milyen önzetlenül áldozta fel és fárasztotta magát, s milyen körültekintéssel intézte el ezt vagy azt, hogy a szegénytől és gyalázattól mindkét családot megmentse. A második Ju lány túláradó érzésekkel mondott neki köszönetet, s bizalommal engedte, hogy Főnix őt az öreg taj-taj elé vigye. Ju mama, nem tudván kivárni az eseményeket, maga is átjött, s csatlakozott kettőjükhöz. Azt azonban legalább is meg kellett ígérnie, hogy szép csendesen a háttérben marad, és a beszédet Főnix asszonyra bízza.

Az öreg taj-taj éppen vidám beszélgetést folytatott a Szemek Gyönyörűségének Parkjában lakó kisasszonyokkal, amikor a három látogató és kíséretük beállított.

– Milyen család gyermeke ez itt? – kérdezte az anyahercegnő, a második Ju lányra mutatva. – Nagyon csinos, rokonszenves valaki.

– Tetszik? Tekintsd meg közelebbről! – felelte Főnix mosolyogva, és a másikat kezénél fogva húzta magával.

– Íme ő, a mi nagy anyahercegnőnk – mondta. – Gyorsan, leborulni!

A második Ju lány földre vetette magát, s végrehajtotta az előírt nagy köszöntési ceremóniát. Utána a jelenlevő fiatal hölgyeket mutatták be.

Közben az anyahercegnőnek volt ideje hozzá, hogy a jövővényt tetőtől talpig végignézhesse.

– Hogy hívnak, és milyen idős vagy? – kérdezte a második Ju lánytól, aki szerényen lehajtotta fejét, és egy lépéssel félrehúzódott.

– Ott még nem tartunk. Előbb ki kell mondanod ítéletedet. Csinosabb-e, mint én? – vágott a szavába nevetve Főnix.

Az anyahercegnő feltette szemüvegét, s Mandarinkacsával és Ambrával közelebb vezettette az idegen lányt, hogy teljes alaposággal szemügyre vehesse. A többiek fojtott kuncogása közben Ambra szobalánynak még az idegen kezét is meg kellett ragadnia, hogy az anyahercegnő szeme elé tartsa. Alapos szemlélődés után az öreg hercegnő letette szemüvegét, s huncut mosollyal jelentette ki Főnixnek:

– Hm. Pompás külsejű, szép formájú gyermek. Azt hiszem, szinte még nálad is szebb.

Főnix mosolyogva borult térdre, majd előadta gondosan betanult hosszú beszédét, amelyet nagy vonalaiban már ismertetett Ju mamának. Az anyahercegnő mélyen meg volt hatva Főnix nemeslelkűségétől, s készségesen beleegyezését adta, hogy a család új női tagja már a száz gyásznapi letelte előtt is a palotában lakhasson. A hivatalos lakodalmat az illendőség által megkívánt egy év leforgása után ülik majd meg. Főnix homlokát a földhöz ütve mondott köszönetet, majd két szobaasszonyt kért magának, hogy azok a család új női tagját Ső hercegnőhöz és Cseng taj-tajhoz vezessék, s nekik az anyahercegnő megbízásából bemutassák. Az anyahercegnő beleegyezett, s ezzel a második Ju lányt új hozzátartozóként be is fogadták a nyugati palotába. Most aztán átköltözhetett Főnix asszonyhoz a ház nyugati szárnyába, a külön neki berendezett lakásba. Meg kell említenünk, hogy a jószívű Cseng asszony ezt a fordulatot szívből helyeselte, és melegen üdvözölte. Mert ezzel tiszta vizet öntöttek a pohárba, és így most már a szép, de szegény és olyan sokáig pártában maradt lány jó hírét semmi se veszélyezteti többé.

Miközben Főnix asszony kifelé az önzetlenség és nemeslelkűség látszatát tudta kelteni, titokban szívósan és céltudatosan folytatta tovább ármányos játékát a távollevő férje és annak új felesége ellen. Újra elküldött Csang Huához, s bőséges pénzajándékkal felpizkálta, hogy tovább pereskedjék, s ragaszkodjék menyasszonya kiadatásához.

Csang Hua eredetileg csak vonakodva ment bele abba, hogy panaszt tegyen. Csia Zsung, aki a tárgyalás további folyamán ellenfeleként szerepelt, azt az álláspontot fejtette ki, hogy Csang

Hua az eljegyzéstől már korábban visszalépett. Amellett a második Ju lány a Csia család közeli rokona, és nyilván semmi kifogásolnivaló nem lehet abban, ha a saját rokonságánál talál lakásra és elhelyezkedésre. A családba való beházasodásról nincsen szó. Csang Hua még régebbről adósa Csen hercegnek, s ezt a panaszt csak azért emelte, hogy így adósságának elengedését zsarolással kényszerítse ki. A cenzort, akinek ebben az ügyben bíraskodnia kellett, a Csia családhoz is baráti kapcsolatok fűzték bonyolult szálakkal, éppúgy, mint a Vang családhoz, Főnix asszony rokonaihoz. Mind az egyik, mind a másik oldalról, Csen hercegtől éppúgy, mint Főnix asszonytól tetemes pénzüsszegeket kapott. Némileg zavarban volt tehát, miképpen viselkedjék. Végül is aztán Csang Hua ellen döntött, mint rágalmazót és pereskedőt, panaszával elutasította, néhány botütést méretett rá, s így megcsapatva elkergette. Ekkor aztán odakünn a törvényszék előtt megint odalépett hozzá Főnix asszony egy küldötte, néhány ezüstgarast nyomott a markába, s arról igyekezett őt meggyőzni, hogy állhatatosnak kell maradnia, és hogy igaz ügyéért feltétlenül tovább kell küzdenie. Adósságait Főnix asszony meg fogja fizetni, és őt továbbra is támogatni fogja. Egyidejűleg a cenzorhoz is küldött valakit Főnix asszony, s különféle új utasításokat adott neki.

Az eredmény újabb panasz és újabb tárgyalás volt. Ezúttal a cenzor egyrészt Csen herceggel szemben régi adósságának megfizetésére ítélte a panaszost, másrészt a második Ju lányt, mint törvényes jegyesét, neki ítélte oda, s felhatalmazta az öreg Csangot, hogy menyét a Csia házból elhozza, és a maga házába vigye. Az öreg Csang örült annak a kettős sikernek, hogy egyrészt Főnix asszonyban olyasvalakire talált, aki adósságait megfizeti, s hogy másrészt ugyanakkor menyét is birtokába veheti, s így a bírói felhatalmazással zsebében felkerekedett, és a nyugati palotába ment. Főnix asszony leplezte elégedettségét, és megdöbbenést színlelve sietve felkereste az anyahercegnőt, beszámolva neki a dolgok legújabb fordulatáról.

– Mindezekért Csen sógornőre hárul a felelősség – zárta beszámolóját –, ebben a dologban minden körülmények nélkül járt el. Feltétlenül biztosítania kellett volna magának a szabályosan kiállított, érvényes lemondási okiratot. Honnan is sejtet-

tem volna, hogy ez a Ju lány már mással járt jegyben! Az első jegyesnek természetesen jogában áll panaszt tennie. Most aztán nyakunkon a kellemetlen meglepetés!

Az anyahercegnő odahívatta Csen hercegnőt, s haragosan megszidta, amiért nem volt okos és körültekintő.

– De hiszen ezek az emberek kártérítést kaptak tőlünk, s ki is állították nekünk a lemondási okiratot! – vetette ellen csodálkozva a hercegnő.

– A bírósági jegyzőkönyvben semmi nincsen kártérítésről és lemondási okiratról – mondta gyorsan Főnix asszony. – Az öreg Csang ezenkívül jegyzőkönyvbe mondta még: szó volt róla, de csak egyszer, nem kötelező erővel, hogy jegyese halála esetén a második Ju lány másodfeleségként házasodjék be a mi családkba. Itt tehát nincs mit csinálni. Tiszta szerencse, hogy a férjem éppen úton van, és a Ju lánnyal való házasságát formálisan még nem kötötte meg. Az ám, csak hogy most hogyan szabaduljunk az öreg Csangtól? Itt van az öreg. A Ju lányt mégsem küldhetjük el minden további nélkül, miután egyszer már ünnepélyesen felvettük családkba. Minden megbecsülésünket elveszíténénk a világ szemében.

– De mások szerzett jogaiba se nagyon avatkozhatunk bele. Ez se illenék hozzánk. Végül mégiscsak az lesz a legjobb, ha kiadjuk – vélte az anyahercegnő.

– De hiszen anyám akkor, ebben és ebben az évben, ebben és ebben a hónapban, ezen és ezen a napon húsz tael kártérítést fizetett az öreg Csangnak, s ennek fejében az öreg Csang írásban erősítette meg lemondását – vetette ellen a második Ju lány. – Csen nővéremnek teljesen igaza van. Tévedésről itt nem lehet szó. Csang Hua hamis vallomást tett a bíróság előtt, és panaszával csak zsarolni akar.

– Gyalázatos, kellemetlen népség! – mondta az anyahercegnő haragosan. – Főnix, eredj és hozd valahogy rendbe a dolgot!

Főnix engedelmeskedett, és előbb Csia Zsungot hívta magához bizalmas megbeszélésre. Csia Zsung aztán atyjával, Csen herceggel tanácskozott, Csen herceg viszont titken Csang Huához küldött valakit, s megüzente neki: vigyázzon magára, s a pimaszkodást ne vigye túlzásba, hogy hercegi haragját ki ne hívja maga ellen. Különben megeshet vele, hogy egy napon el-

földeletlenül fog megdöglenni. Örüljön, hogy pénzhez jutott, s ne követelje még a lányt is hozzá. Szíveskedjék mielőbb kámforrá válni. Útiköltséget biztosít majd számára a herceg.

Csang Hua meghányta-vetette magában a dolgot, s a szüleivel is tanácskozott. Végül is a herceg ajánlata nem hangzott rossz, s a készpénz nem volt megvetendő. Megegyeztek további száz uncia kártérítésben, s másnap kora hajnalban a Csang szülők és fiúk eltűntek a fővárcsból, visszautaztak szülőfalujukba.

Titkos kárörömmel telve közölte Csia Zsung eltűnésük hírét az anyahercegnővel és Főnixszel. Mint mondta, a cenzor elismerte, hogy amivel Csang Hua előhozakodott, tarthatatlan csalás volt. Büntetéstől való félelmében az egész diszes társaság kerekelt oldott. A cenzor megszüntette az eljárást, s ezzel az ügy el van intézve.

Főnix igen vegyes érzelmekkel vette a hírt. Egyrészt nem tagadhatta maga előtt, hogy amennyiben Csang Hua magával vitte volna a Ju lányt, visszatérte után Csia Lien feltehetően minden követ megmozgatott volna, hogy másodfeleségét visszaszerezze. Abban pedig Főnix nem kételkedett, hogy pénzért Csang Hua készségesen ki is adta volna őt neki. Ennyiben Csang Hua eltűnése nem sokat változtatott a helyzeten, s még a tetejébe csökkentette is a költségeket. Másrészt viszont fel kellett készülnie arra is, hogy miután befolyása köréből kiszabadult, Csang Hua fecsegni fog, s el fogja árulni, hogy ő volt, akitől az egész cselszövény kiindult. Ez igen kellemetlenné válhatna számára, és alighanem magával hozná, hogy ellene is panaszt tennének a bíróságon. Ez ellen feltétlenül védekeznie kellett.

Miután a dolgot meghányta-vetette magában, Vang-er kapust a szökevény után küldte. A kapus feladata az volt, hogy a terhessé vált Csang Huát valamilyen módon ártalmatlanná tegye. Főnix szabad választást engedett neki abban, hogy ezt valami lopás vagy más bűn miatt emelt bírósági panasz útján éri-e el, vagy pedig úgy, hogy Csangot bérgyilkosokkal megöleti. Vang-er azonban nem akarta a lelkiismeretét ilyen aggályos megbízatással megterhelni. Am úrnőjével nyíltan szembeszegülni se szeretett volna, minthogy ezzel állását tette volna kockára. Látszólag tehát alávetette magát Főnix parancsának, eltűnt néhány napra, majd visszatértekor egy mesét tálalt fel Főnix asszonynak. Azt

mondta, hogy Csang Hua útközben elővigyázatlan módon hencegett tetemes készpénzével, amivel felhívta magára néhány útonálló figyelmét; ezek aztán a fővárosból való elmenekülése utáni harmadik napon kirabolták és megölték; apja pedig az ijedségtől szívgörcsöt kapott, s abba belehalt a legközelebbi fogadóban. Testüket a halottkémek szabályszerűen felülvizsgálták, s aztán ott a színhelyen el is földelték őket. Főnix asszony némi bizalmatlansággal fogadta a hírt, s azzal fenyegette meg Vang-ert, hogy kivereti a fogait, ha később kiderül, hogy hazudott. Tovább azonban nem feszegette a dolgot. Hiszen ellenbizonyítékai nem voltak, és más bizalmi embere sem volt. Mostantól kezdve minden energiáját arra összpontosította, hogy a barátság álarca mögé rejtve, gyűlölt vetélytársnője életét tőle telhetőleg megnehezítse a házban.

Nem csekély volt Csia Lien megdöbbenése, amikor Pingancsouból való visszatérésekor zárva és üresen találta Virágos Ág utcai házát, ahova első útja vezetett. Csak egy öreg kulcsár maradt ott felügyelőnek. Amikor a kulcsár szájából a hogyanról és mikéntről is értesült, Csia Lien úgy megijedt, hogy a kengyelt se találta a lába. Aztán előbb apjához, Ső herceghez ment, s jelentést tett neki küldetésének eredményéről. Ső herceg elismerését fejezte ki, s jutalmul száz uncia ezüstöt ajándékozott neki, meg egy tizenhét éves hajadon lányt, akit Csiu-tungnak hívtak. Csia Lien, homlokát a földhöz ütve, örömteli szívvel köszönte meg az ajándékot, majd továbbment üdvözölni az öreg taj-tajt és a rokonságot.

Némi büntudattal és zavartan lépett felesége, Főnix elé. De minden várakozása ellenére, Főnix nyomát sem mutatta annak, hogy haragudnék. Vidáman mosolyogva, a második Ju lánnyal kéz a kézben lépett elébe, s elfogódottság nélkül kérdezte őt útjának lezajlása felől, valamint az időjárás felől, amely őt útján kísérte, mintha mi sem történt volna köztük. Csia Lien nem tudta megakadályozni, hogy arcán bizonyos örömteli elégtétel-érzés jelenjék meg, amikor megemlítette, hogy apja az imént egy tizenhét éves ágyassal ajándékozta meg. Ez persze újabb tüske volt Főnix asszony szívében, holott még az elsőt sem sikerült

egészen kivennie. De uralkodott magán, amennyire csak tudott, továbbra is barátságosnak mutatkozott, és azonnal küldött két szóbaasszonyt Sö hercegnő lakására, hogy az új lakótársnőt odahozzák, s az összegyűlt hölgyeknek bemutatassák. Csia Lien nem tudott betelni a csodálkozással, hogy egyébként annyira féltékeny első felesége váratlanul ilyen békés magatartást tanúsít. Hogyan is sejthette volna, hogy az asszony egészen mást mutat kifelé, mint ahogyan belül érez!

Az első adandó alkalommal, hogy a második Ju lánnyal egyedül maradt, Főnix asszony színlelt jóakarattal így szólt hozzá:

– Nővérem, híred sajnos nem a legjobb. Azt rebesgetik, hogy eddigi életed kétes erkölcsű volt, hogy sógoroddal, Csen herceggel lett volna viszonyod, hogy eredeti jegyessed emiatt dobott el magától és hagyott faképnél, ilyeneket és ehhez hasonlókat beszélnék rólad, még az öreg taj-taj és a többi hölgyek is. Annyira sajnállak. Megpróbáltam kideríteni, ki indította útjára ezt a pletykát, eddig azonban eredmény nélkül. Már régóta akartam veled beszélni erről, a személyzet előtt azonban mégsem tehettem, így hát kénytelen voltam néma maradni, mint a hal. Annyira felizgattam magamat miattad, hogy bele is betegedtem, és naphosszat nem ment le egy falat sem a torkomon.

Ilyen és ehhez hasonló módokon szurkálódott és súgdozózott, holott maga volt a pletyka elindítója. Ez a suttogás hamarosan az egész házban általánossá lett, s az egy derék Ping-er kivételével az egész női személyzet között senki sem akadt, aki a szegény Ju lány füle hallatára össze ne súgott-búgott volna, s aki részt ne vett volna abban a játékban, amelyet rosszmájú utalásokkal és rejtett célzásokkal üznek, a hársfát említvén, de az akácját kívánván eltalálni.

Akkor már annak a tizenhét éves lánynak, Csiu-tungnak is jobb dolga volt. Őrajta, aki nem hátulról kerülvén, hanem a család legidősebb tagjának, Sö hercegnek kívánságára és akaratára jött a házba, senki sem merte köszörülni a nyelvét. Ezért aztán úgy is érezte, hogy magasan felette áll a második Ju lánynak. Őbenne még Főnix vagy Ping-er sem ébresztett tiszteletet, s így még sokkal kevésbé az a hoppon maradt kétes nőszemély, aki mostani helyzetében valami korábbi viszony révén csempészte be magát. Ezek az ő saját szavai voltak, s Főnix elégtétellel hallotta

őket. Csiu-tungban olyan alkalmas eszközre talált, amelynek segítségével folytathatta aknamunkáját a gyűlölt Ju lány ellen.

Főnix asszony maga, amennyire csak lehetett, kerülte a Ju lánnyal való találkozást. Minduntalan betegséget színlelt, s étkezések alkalmával neki külön tálaltatott. Amit pedig elébe tétett, az állott, élvezhetetlen eledel volt. A jószívű Ping-er volt az egyetlen, aki az annyira mostohán kezelt Ju lány iránt részvétet érzett, s aki neki hébe-hóba, titokban, a saját zsebpénzéből jobb falatokat is juttatott. Ping-er iránti tiszteletből mukkanni sem mert ez ellen senki a házban, s nem merték Főnixet értesíteni. Csak Csiu-tung volt eléggé kíméletlen ahhoz, hogy Ping-ert befeketitse.

– Tekintélyed, taj-taj, a végén teljesen megsemmisül, ha továbbra is hagyod, hogy szobalányod ennyire önkényesen járjon el – mondta Főnixnek. – Ez az igényes nőszemély, ez a Ju, ott-hagyja a te finom ennivalódat, s a parkban Ping-errel láttatja el magát titokban. Mi a véleményed erről?

Erre aztán Főnix alaposan ráreccsentett szobalányára.

– Másutt a macskákat egerekkel traktálják, amint dukál. Te pedig tyúkokkal eteted a macskámat! – korholta. Ping-er semmit sem mert válaszolni, de rosszul érezte magát ilyen szeretetlen légkörben, elkívánczozott s gyűlölni kezdte Csiu-tungot.

A szegény Ju a parkbeli lányok közt is általános részvétet keltett. De mivel Főnixtől mindenki nagyon félt, s mivel a fiatalasszony mindig ügyesen el tudta kerülni, hogy kifelé támadható felületet nyújtson, senki sem merete kinyitni a száját. Csak egymás között és lopva merészeltek a második Ju lány sorsán sóhajtozni és sajnálkozni. Ami pedig Csia Lient illeti, őt megtévesztette első feleségének tettető művészete. Ha ő odahaza volt, úgy látszott, hogy teljes az egyetértés, és minden a legnagyobb rendben van. Amellett a második Ju lány iránti érdeklődése jelentős mértékben le is lohadt, amióta azt a tizenhét éves lányt ajándékba kapta. Az volt neki ez a lány, ami a száraz fa a lobogó lángnak; mint enyv a lakkal, úgy tapadtak össze egymással, napokon és éjeiken át nem tágitott ágyasának oldaláról a férfi. Főnix persze nem kevésbé gyűlölte Csiu-tungot, mint a második Ju lányt, egyelőre azonban férjének fiatalabb kedvence értékes szövetséges és fegyver volt számára az idősebb ellen. Azt akarta,

hogy a hegy magaslatán ülve nézhesse, hogyan tépi szét kölcsönösen egymást a két vadállat. És ha majd az egyik elterül a földön, akkor arra veti rá magát, amelyik még életben maradt, s maga adja meg neki a kegyelemdőfést. Így tervezte.

– Te még fiatal és tapasztalatlan vagy, s nem ismered a veszélyt, amely fenyeget – igyekezett Csiu-tungot meggyőzni. – Szíve egészen a Ju lányé. Őelőtte még nekem is meg kell hátrálnom. Tönkreteszed magadat, ha olyan féktelen módon rontasz neki.

Így uszított és szította a lángot, s a forrófejű kislányt ezzel csak még inkább dacza és lázadásra tüzelte.

– Eszembe se jut, hogy egy ilyen előtt meglapuljak! – fortyant fel az. – Hiszen látni a te megcsappant tekintélyedből, tajtaj, hova vezet erőtlen engedékenységed és békés megférésre igyekvésed. Csak bízd rám! Majd elbánok én ezzel a szajhával. Majd megtanulja még, ki vagyok én!

Ezt pedig szándékosan olyan hangosan mondta, hogy a második Ju lánynak feltétlenül meg kellett hallania a szomszédban. Szegény, alig bírt magával kétségbeesésében, ennyi gyűlölet halatán, egész nap sírnia kellett, s egy falat se ment le a torkán. Amikor azonban másnap az anyahercegnő észrevette a fiatalasszony vörös és duzzadt szemhéjait, s azt tudakolta, mi ennek az oka, túlságosan is félénknek bizonyult ahhoz, hogy kinyissa a száját. Ehelyett a szemtelen Csiu-tung megragadta az alkalmat, s odasúgta az anyahercegnőnek meg a többi hölgyeknek, hogy örökösbögésével és jajgatásával a Ju lány csak Csia Lienre akar hatást gyakorolni, őt akarja másik két felesége ellen hangolni, minthogy titokban kettőjük halálát kívánja.

Sikerült is az anyahercegnőt megtévesztenie, olyannyira, hogy rosszállóan jelentette ki:

– Ebből is láthatni, micsoda aljasság rejtezhet egy ilyen szép külső mögött! Főnix igazán nagyon jó volt hozzá, ő meg köszönetképpen még ármánykodik is a jótevője ellen! Micsoda gonosz csont!

Ettől a perctől kezdve semmivé lett az a pártfogó jóindulat is, amelyben az anyahercegnő a második Ju lányt addig részesítette. Amikor pedig a többiek látták, hogy az anyahercegnő már nem kedveli, teljességgel félredobtak vele szemben minden kíméletet,

s úgy megtiporták a szerencsétlent, hogy minden kedve elment az élettől. Csak a derék Ping-er maradt hű hozzá, s vigasztalta titkon, amikor csak tehette.

A második Ju lány egy idő óta másállapotban volt. Elkerülhetetlenül bekövetkezett, hogy az a sok bánatalom, amelyet állandóan túrníe kellett, megártott törékeny, kíméletre szoruló hótés-tének. Betegeskedni kezdett, lefogyott és elvesztette az étvágyát. Napközben bágyadtnak és megtörtnek érezte magát, éjjel nyugtalan álmok riasztották fel szendergéséből.

Egy ízben halott testvére, a harmadik Ju lány jelent meg neki álmában. Kezében az ékkövekkel kirakott kacsapár-kardot tartotta, s így szólt hozzá:

– Kedves nővérem, egész életedben túlságosan lágy és jószívű voltál. Most aztán kárát is vallo! Ne hagyj, hogy az a hamis, féltékeny asszony továbbra is megtévesszen, elámítson! Kifelé nemeslelkűséget és jóságot színlel, befelé tele van álnoksággal és aljassággal, s nem fog nyugodni addig, amíg a halálba nem kerget. Ha még életben volnék, nem engedtem volna, hogy ennyire jusson a dolog, nem türtem volna, hogy idejőjj hozzá. De az, hogy most így kell szenvedned, sajnos a sors szomorú rendelése felőled. Korábbi létedben a gyönyörnek hódoltál, és idegen házasságokat romboltál szét. Ezért kell most lakolnod. Halld tanácsomat, vedd ezt a kardot, és öld meg ellenségedet, hogy a Kiábrándult Ébredés Tündérének bírói széke elé állíthassam! Különben magad fogsz hiábavaló halállal halni, és senki sem sajnál majd téged.

– Kedves nővérem, az én életem most már el van rontva. Minthogy azonban korábbi bűnökért kell bűnhődnöm, megadom magamat sorsomnak, s nem veszek újabb bűnt magamra – felelte szomorúan a második Ju lány.

A harmadik Ju lány sóhajtott és eltűnt. Másnap, amikor egyszer a második Ju lány Csia Liennel magára maradt, elmondta neki, hogy teherben van. De elmondta azt is, hogy nem érzi jól magát, s aggódik a maga és gyermeke sorsáért. Csia Lien azonnal orvosért küldött. Tulajdonképpen azt szeretne volna, ha a kipróbált Vang doktor jön, de az valami rosszullét miatt nem jöhetett. Ehelyett a szolgálk Főnix asszony utasítására azt a Hu nevű kuzuslót hozták el, aki annak idején Tarka Felhő szobalánynak a

farkas- és tigriskúrárt rendelte. Az a szer, amelyet a kuruzsló szegény Junak írt, nem is gyógyulást, hanem azonnali elvetélést eredményezett. A halott magzat azonban, amely heves fájdalmak és vérzések közt napvilágra jött, fiúmagzat volt!

Csia Lien alig birt magával a haragtól. Más orvosért küldött, s Hu kuruzslót el akarta fogatni embereivel, és pert akart ellene indítani. Hu doktor azonban idejében meghallotta ezt, s már elmenekült a városból. Csia Lien tombolt a dühtől, s azzal fenyegetőzött, hogy a szolgát, amely Hut odahívta, agyonvereti. Főnix asszony, bár ujjongott szívében, kifelé, ha lehet, még nagyobb megdöbbenést és izgatottságot mutatott, mint a férje.

– Hallatlan, micsoda végzetes eset! – jajgatott. – Most már közel voltunk ahhoz, hogy teljesedjék reményünk, s vér szerinti örökösünk szülessék, s erre közbelép ez az ügyetlen orvos, és megsemmisíti reményünket. Úgy látszik, sorsunk az, hogy fiú nélkül maradjunk.

Álnok színlelésből még tömjént is égetett, s ünnepélyes imát mondott, amelyben égtől és földtől kérve kérte, sújtsák őt betegséggel, a második Ju lányt viszont gyógyítsák meg, s áldják meg testét újabb sarjjal. S megfogadta, hogy amíg ez be nem következik, böjtölni fog, s naponta ájtatosságot tart Buddha előtt. Természetesen mindenki meg volt hatva a házban, s ki nem fogtak nemeslelkűségének és önzetlenségének dicséretéből. De Főnix asszony még ennél is többet tett. Saját kezűleg főzött vetélytársnőjének gyógylevest, s a maga költségére jövendőmondót is hívott, hogy megjósolja a beteg sorsát. A jövendőmondó, akit Főnix asszony előzőleg kellőképpen megdolgozott, azt állította, hogy a betegre szerencsétlenséget hoz egy nő, aki a tyúk jegyében született. A házban pedig egyetlen személy volt, aki a tyúk jegyében született, és pedig Csiu-tung, a tizenhét éves ágyas.

Csiu-tung tájékozott dühében, amikor Főnix vele a jövendőmondó jóslatát közölte, hozzáfűzte azt a baráti tanácsot is, hogy amennyiben az élete és a ház békéje számára kedves, helyes volna, ha egy időre eltűnnék.

– Eh, mit törődöm én az ilyen éhenkórász szemfényvesztő fecsegésével – kiáltott fel bosszúsan. – Én is ugyanolyan ember vagyok, mint ő, ő azelőtt mindenféle emberekkel érintkezett, miért éppen én hozzak reá szerencsétlenséget? És egyáltalában,

miért csapnak olyan nagy hűhót a gyereke körül? Ki tudja, hol szerezte be a fattyát ez a mindekiszeretője? Csak meséljen a mi gyanútlan urunknak, amit akar, velünk nem tudja meséit elhitetni. És egyáltalán, egy gyerek! Mi van abban olyan nagy dolog? Egy év se telik bele, s itt van magától! Ezt mindenki tudja!

Miközben így füstölgött magában, véletlenül látogatóba jött hozzájuk Sö hercegnő.

– Engem innét kiutálnak, mert egy jövődömondó azt állítja, hogy útjában állok másoknak – panaszkolta. – Csakhogy nem tudom, hova legyek. Légy szíves, taj-taj, segíts nekem!

Sö hercegnő védelmébe is vette őt, s Csia Lient az ágyas jelenlétében szidta meg. Hogy merészelhet olyat tenni, hogy egy jöttment idegen kedvéért eltaszítja azt a lányt, akit a saját apja adott neki ajándékba? Hiszen ez sértés az apjával szemben. Hargosan fordított hátat fiának.

Csiu-tung pedig a helyzet urának érezte magát, inkább, mint valaha. Amikor a hercegnő távozott, odament a szomszéd pavilon ablaka alá, s hangos szidalmakra és átkozódásokra fakadt az odabenn tartózkodó második Ju ellen. A szerencsétlen teljesen össze volt törve. Ugyanazon az éjszakán, miközben Csia Lien Csiu-tungnál szórakozott, Főnix pedig aludt, szomorú elhatározásra jutott. Minek folytassa ezt a vigasztalan, elrontott életét? Érezte, hogy úgysem lesz soha egészséges és boldog, s hogy kedvese reménytelenül eltávolodott tőle. Miután az elvetélés attól a reménytől is megfosztotta, hogy gyermeke lesz, semmi se volt már a világon, ami fontos lett volna szívének. Minek vonszolja hát magát tovább, céltalanul? Nyomorúságos helyzetéből az egyetlen határozott megoldásnak a halált látta. Csak a halál módja okozott még fejtörést neki. Felakasztani vagy agyonszúrni magát, az ilyen erőszakos halálnem visszatetsző volt számára. Akkor eszébe jutott, hogy gyakran hallott róla: nyersarany lenyelésével gyorsan, fájdalom nélkül ölheti meg magát az ember. S már határozott is.

Fáradtan feltápászkodott fekhelyéről, kinyitotta kincsesládikóját, s előkotort egy céljának megfelelő aranytörmelékdarabot. Odakünn éppen az ötödik éjjeli őrökre doboltak; ekkor összeszedte minden erejét, és végbevitte, amit elhatározott. A halálos falat eleinte nem akart lemenni a torkán, végül mégiscsak bát-

ran legyűrte. Ekkor aztán gyorsan ünnepi ruhába öltözött; még felvette legszebb ékszereit is, majd fekhelyéhez támolgott, s ledőlve megadással várta a halált.

A nap már magasan állott, de azért a derék Ping-ernek össze kellett szidnia a lusta szobalányokat, míg kénytelen-kelletlen elszánták magukat arra, hogy megnézzék, mit csinál beteg úrnőjük a keleti épületszárnyban, ahonnan egész reggel senki sem hívta őket, és semmiféle parancs nem érkezett.

Amikor a hálószobája ajtaját kinyitották, úrnőjüket holtan találták. Ijedten rohantak ki, és kiáltozva hívták oda Ping-ert. A díszbe öltözött holttest láttán Ping-er úgy érezte, megghasad a szíve, s a holtat hangos siratással tisztelte meg. A szobalányok és szolgálók, akik Főnix asszonytól való félelmükben barátság-talanságukkal és engedetlenségükkel maguk is jócskán elősegítették, hogy a szegény Ju az életet megutálta, egyszerre csak ráébredtek, hogy a halott tulajdonképpen jóindulatú, barátságos úrnőjük volt mindig, akire senkinek se lehetett panasza, s elfogta őket a megbánás és a sajnálkozás, és amíg Főnix asszony nem volt jelen, ők is csatlakoztak Ping-er jajveszékeléséhez.

Csia Lien vigasztalhatatlan volt, Főnix pedig igyekezett ezt az őszinte fájdalmat a maga színlelt bánkódásával még felül is múlni.

– Drága nővérem, miért hagytál el engem? Ez a köszöneted szeretetemért? – panaszkodott pátosszal.

Csia Lien kívánságára a holttest egy hétig feküdt ravatalon a körtészkertben, ő pedig hűségesen őrködött s virrasztott mellette, s megtartatta a hagyományos gyászszertartásokat is. Hogy azonban a családi templomban temettethesse el, amint azt eredetileg szeretne volna, azt az anyahercegnő Főnix asszony közbelépésére megtagadta tőle. A temetés egyszerű volt, s azon csak a legközelebbi rokonság vett részt. Főnix asszony rosszulletére hivatkozva távol maradt a temetéstől. A második Ju lány a városfalon kívül, a nővére sírja melletti szerény kis helyen talált végső nyugalomra.

A sikamlós tárgyú himzéssel ellátott erszény árulóvá lesz az együgyű cseléd lány kezében. A Szemek Gyönyörűségének Parkjában lakó hajadonok hirbe kerülnek, s kénytelenek egy házkutatás kínját elviselni

Főnix asszony egészségét már hónapok óta emésztette valami makacs női baj, mely gyakorta szobájához és betegágyához kötötte. A megszokott felügyelet gyengülése következtében lassan meglazult a fegyelem a nyugati palotában; különösen a Szemek Gyönyörűségének Parkjában jelentkeztek szabálytalanságok, s ezek ighő kevéssé voltak összeegyeztethetők azzal a szigorú renddel, amelynek itt, a ház erkölcsös leányai részére a fallal gondosan körülvett lakóterületen uralkodnia kellett volna. Nemrégiben, egy esti sétája alkalmával, amelyet a parkban tett, Mandarinkacsa kapta rajta a Tavasz Köszöntése mellett szolgáló Sakkjáték szobalányt, hogy a bozótban titkos találkát adott egy legénynek a ház szolgálói közül, aki a falon át mászott be. Hallatlan eset, amely mindkét részvevőjére azzal a következménnyel járhatott volna, hogy agyonveretik őket, ha kiderül. Mandarinkacsa elnézően hallgatott ugyan, és a szóban forgó legény kevéssel azután odébbállott a háztól, annak a bizonyos lólábnak azonban előbb-utóbb mégiscsak elő kellett bukkannia.

Egy késő este, amikor Pao-jü éppen lefeküdt, megjelent a Begónia Udvarban Szarka szobalány, Csao néninek, Cseng úr másodfeleségének szobáiból, és Pao-jüvel akart beszélni. Úrnője – mondta – éppen most beszélt meg valamit Cseng úrral, suttogva ugyan, de neki sikerült a Pao-jü nevet kivennie; figyelmeztetni akarja hát őt, készüljön fel rá, hogy holnap valami megbeszélése lesz az apjával. Ennyi volt, ami fontosat mondani akart. Keveset mondott, de eleget ahhoz, hogy Pao-jüre alaposan ráijesszen.

Pao-jü úgy gondolta, semmi jót nem jelenthet, ha az iránta rosszindulatú másodfeleség őt választja egy Cseng úrral folytatott titkos megbeszélés tárgyául. Cseng úr nemrégiben tért vissza vidékről, s most éppen a trón által engedélyezett szabadságát töltötte. Ezt az örömmel fogadott szabadságidőt eddig otthoni

pihenéssel és elmélyült szemlélődéssel töltötte, hogy szolgálatának fáradalmai után felfrissüljön; Pao-jüt szokásától eltérően ezúttal békében hagyta, s megkímélte a tanulmányaira és előmenetelére vonatkozó szigorú kihallgatásoktól is. Pao-jü most attól félt, hogy a másodfeleség rávette Cseng urat, vesse fia teljesítményeit újabb vizsgálat alá. Lehet, hogy a félelmetes vizsgára már holnap sor kerül. Ő pedig annyira készületlennek érezte magát! Egyetlen ugrással kiugrott ágyából, gyorsan újra felöltözött, és az oly régóta elhanyagolt klasszikusok után nyúlt. Az egész éjszakát arra akarta fordítani, hogy amennyire lehet, gyorsan felkészüljön, hiányos ismereteit felfrissítse. Szobalányai, akik látták, hogy uruk gyertyafény mellett könyveket forgat, s nyögni és sóhajtozni hallották, természetesen maguk sem tudták tovább élvezni éjjeli pihenőjüket.

– Micsoda állat! Éjnek idején ránk rontani, és hamis nótákat fújni a fülünkbe! Néhány alapos tüszúrás, az kellene neki is, meg az asszonyának is! – morogta Tarka Felhő haragosan. Pézsma időközben friss teát öntött fel, s odatett egy csészével megkínzott ura elé az asztalra. Csak egy rövid, vékony alsószoknya volt rajta.

– Nem vennél valami melegebbet magadra? Az éjszaka hűvös, megfázol – vélte Pao-jü aggódón, könyveiből feltekintve.

– Ó, most figyelmednek nem szabad miattunk elterelődnie a munkáról! Most csak arra szabad gondolnod! – intette őt a lány, s mosolyogva mutatott az előtte fekvő könyvekre.

Ebben a pillanatban két fiatalabb szolgáló rémulten és kiabálva rontott a szobába. A falon át egy férfi hatolt be a parkba – jelentették lélekszakadva.

– Szörnyű! És hova szaladt? Át kell kutatni utána lámpásokkal a parkot! – hangzott az izgatott csárogás összevissza. Az okos és együttérző Tarka Felhő rögtön felismerte, milyen kedvező alkalom kínálkozik itt arra, hogy kis parancsolója megszabaduljon a holnapi vizsga gondjától.

– Ez az éjszakai robotolás úgyse használhat valami sokat – igyekezett meggyőzni Pao-jüt. – Tettesd magadat, hogy az ijedtségtől megbetegedtél, s maradj holnap egyszerűen ágyban! Akkor megúszod.

Pao-jü örömmel fogadta a lány javaslatát, becsukta a gyűlölt

könyveket, s megnyugodva lefeküdt aludni. Előzőleg a kapuőrség asszonyainak és szolgálóinak kiadta az utasítást: kutassák át lámpásokkal a park minden zugát, hogy a betolakodót megtalálják. De a keresés eredménytelen maradt. A kapuőrség azt állította, hogy a lányok álmukban alighanem érzéki csalódás áldozatai lettek, a szélben susogó ágak zöreje megtévesztette őket.

– Ostobaság! A dolog bizonyára igaz volt, csak ti nem kerestétek alaposan – jelentette ki Tarka Felhő határozott hangon. – A kis parancsoló és mi, többiek, ugyancsak hallottuk azt a gyanús zajt. Nem lehet, hogy a fülünk mindnyájunkat egyszerre csalt volna meg. A kis parancsoló bele is betegedett az izgalomba, láza van, egész testében izzad. Éppen az anyjához indultam, lázcsillapító labdacsokat hozok neki. Azt hiszitek, szükség volna erre, ha a dolog annyira ártatlan volna, mint ahogyan állítjátok?

Erre aztán a kapuőrség emberei meghökkenve elhallgattak, és újrakezdték a keresést. Tarka Felhő közben Cseng taj-tajhoz sietett, s szándékosan úgy intézte a dolgot, hogy az éjszakai esetnek és Pao-jü megbetegedésének híre az egész lakóterületen elterjedjen. Cseng asszony is megijedt, s másnap reggel szóba is hozta az esetet az öreg taj-taj előtt. Az öreg taj-taj alig bírt magával a felindulástól, hogy ilyesmi előfordulhat, s hevesen kifakadt a park személyzetének gondatlansága miatt.

– A legnagyobb baj az, hogy a saját embercinkben sem bízhatunk. Valószínűleg azért palástolják a dolgot, mert a gonosztevő éppen közülük való – vélte.

Míg a jelenlevő idősebb hölgyek, Sö hercegnő, Csen hercegnő és Cseng asszony, valamint Főnix és Csu özvegye zavartan hallgattak, előlépett Tavasz Virulása, és így szólt:

– Amióta Főnix nővér beteg, és a parkkal nem tud eleget törődni, a szolgaszemélyzet fegyelme meglazult. Korábban az emberek csak hébe-hóba húzták ki magukat egy-egy órácskára a szolgálat alól, s találkoztak egymással hárman vagy négyen egy kis titkos játékra. Újabban a játéküzem teljesen zavartalanul és nagyban működik, klubelnökséggel, minden egyébbel, és harminc ezergaras-zsinórtól ötvenig terjedő tétekben. Nemrégiben még egy nagy verekedés is volt.

– Na de hát ezek hallatlan állapotok! Miért nem jelentetted ezt hamarabb? – kérdezte felháborodottan az anyahercegnő.

– Anyának annyi sok más gondja volt, s az utóbbi időben az egészsége sem volt egészen rendben. Nem akartam neki bosszúságot okozni, azért hallgattam – mentegetőzött Tavasz Virulása.

– Túlágosan könnyen veszed a dolgot – korholta őt az anyahercegnő. – Ha csak egy kis játékokskánál vagy ártatlan civakodásnál maradna a dolog, de ez a pénzbe menő éjszakai játék ivásra és dőzsölésre vezet, rejtett utakon borokat és zabálni-valókat hurcolnak be, titkon kapukat és ajtókat nyitnak ki, a nyitott ajtók és kapuk aztán tolvajokat és csöcseléket csalogatnak oda: egyik következő a másikból. Meg kell gondolnod, hogy ilyen nagyszámú szolgaszemélyzet között jócskán akadnak kétes elemek is, akik, ha erre őket kínálkozó alkalom bátorítja, bűnös ösztöneiknek szabad folyást engednek, s a többiket is megfertőzik. S ilyen üzemek folyjanak olyan erkölcsös, gondosan őrzött fiatal lányok közelében, mint ti! Fel se lehet mérni, hogy ilyen romlott környezetben mekkora károsodás érhet benneteket is!

Tavasz Virulása némán tért vissza helyére. Az erélyes Főnix azonban odahívatta a négy intéző feleségét, akiknek a női személyzet feletti felügyelet volt a feladatuk, s az anyahercegnő jelenlétében illő szidásban részesítette őket. Az anyahercegnő aztán rögtön a parkba küldte őket, hogy állapítsák meg, kik voltak a bűnösök, akik a titkos szerencsejátékokban részt vettek, s állítsák őket elő; ugyanakkor pénzjutalmat tűzött ki minden feljelentésért, s a bűnösök palástolhatóit botbüntetéssel fenyegette meg.

A vizsgálatok eredményeképpen három fő játékvezetőnő és húsz más résztvevő személyét állapították meg, s ezeket állították az anyahercegnő elé. Az anyahercegnő letérdepeltette őket az udvaron, s alapos vallatás alá vetette őket. A kockákat, zsetonokat és a szerencsejátékok egyéb eszközeit elszedték, halomba gyűjtötték és elégették. A nyert pénzeket elkobozták és szétosztották a többi szolgák között. A három főbűnöst negyven számlált botütéssel büntették, és kidobták állásából. Kimondták, hogy a palota területére soha többé be nem tehetik a lábukat. A többi résztvevő húsz-húsz botütést kapott, azonkívül levonták háromhavi bérüket, s lefokozták őket a legalsóbb szolgálati osztályba, illemhelyőrizökké. A három főbűnös között volt Tavasz Köszöntésé-

nek dajkája is. Pao-csaj, Kék Drágakő és a többi fiatal lány hiába járt közbe annak érdekében, hogy unokanővérük becsületének megóvása végett a dajkának megkegyelmezzenek. Az anyahercegnő kérlelhetetlen maradt, és kérésüket figyelmen kívül hagyva, elkergette a háztól unokájának dajkáját is.

Miközben az anyahercegnő, akit ezek az izgalmak kimerítettek, déli pihenőre dőlt le, Ső hercegnő ellenőrző körútra indult a parkba. Éppen be akart lépni a parkkapun, amikor Bambácska szolgáló futott eléje, elégedetten kuncogva, s egy zölddel és pirossal himzett erszényt lóbálva a kezében.

A tizenöt éves kislány csak kevés ideje tartozott a házhoz, s az anyahercegnő mellett szolgált mint durva munkákat végző szolgáló és kifutólány. Az anyahercegnő kedvét lelte a tenyeres-talpas, esetlen, széles képű és nagy lábú teremtésben, akinek egyszerű, naiv lelkivilága a vidámság állandó forrásául szolgált, s a Bambácska nevet adta neki. A kislányt különleges engedékenységgel kezelte, s hébe-hóba még azt is megengedte neki, hogy szabad idejében a parkban csatangoljon. Most aztán a lány, éppen egy ilyen csatangolás alkalmával, az úttól félrecső sziklakövek között tarka himzésű illatszeres zacskót talált. A himzés azonban nem valami megszokott képet mutatott, mely tárgyát a virág- és madárvilágból vette volna, hanem elülső oldalán egy szorosan egymásba fonódott párocskát ábrázolt, a hátoldalán pedig egy sor írásjegy állt. Bambácska előtt teljesen rejtve maradt a kép sikamlós értelme. Ártatlanul azt gondolta magában, hogy a két meztelen alak nyilván két harcoló démon vagy egy ölelkező házaspár. Sugárzó boldogsággal indult leletével az anyahercegnőhöz, amikor a parkkapunál váratlanul Ső hercegnőbe ütközött.

– Ejnye, ugyan mi szépet talált a mi Bambácskánk, hogy anynyira örül neki? Mutasd csak! – kérdezte a hercegnő.

– Ez valóban gyönyörű, itt van, nézd csak meg te is, taj-taj! – felelte Bambácska, s ragyogó arccal tartotta oda a hercegnőnek az illatszeres erszényt. Egyetlen futó pillantás elég volt ahhoz, hogy a hercegnő rémülten hőköljön vissza.

– Hol találta ezt? – firtatta izgatottan.

– Tücsökfogás közben találtam a sziklakövek között.

– Ez valami egészen gonosz dolog. Tulajdonképpen egy jó-

kora adag verést érdemelnél, amiért egyáltalán hozzányúltál. Minthogy azonban Bambácska vagy, s úgy vetted a kezébe, hogy közben semmire se gondoltál, hát most még megbocsátjuk neked. Mindenesetre tartanod kell a szádat, senkinek sem szabad erről beszélned. Megértetted?

Bambácskának ijedtében egész fakó lett az arca. Gyorsan végrehajtott egy bocsánatkérő leborulást, s elképedve osont el onét. A hercegnő ujjzsebébe rejtette az erszényt, s fejcsóválva folytatta útját leányának, Tavasz Köszöntésének pavilonja felé.

– Szép kis pácba keverte magát a dajkád. S egy olyan értelmes lány, mint te, elnézed ezt, és nem nyitod ki a szádat! – fordult korholólag Tavasz Köszöntéséhez. – S ilyesmi éppen az én lányomnál fordul elő. Mire magyarázzam ezt?

Tavasz Köszöntése dacosan leszegte a fejét, s az övén babrált egy ideig.

– Kétszer is felelősségre vontam, hiába. Mit tehettem volna még? Végtere is mint dajkának több joga van beleszólni az én dolgaimba, mint nekem az övébe – válaszolta Tavasz Köszöntése durcásan. Nem tudott belenyugodni a szigorú ítéletbe, melynek a dajkája áldozatul esett.

– Ostobaság! Te voltál az úrnője, s nemcsak jogod volt, hanem kötelességed is, hogy a körmére nézz, ha nem viselkedik rendesen. Ha pedig nem engedelmeskedett, engem kellett volna értesítened. Hova vezettek volna ezek az üzelmek? Az a nőszemély bizonyára még ékszereket és ruhákat is kért tőled kölcsön, hogy játékadósságait megfizethesse. Annyit azonban mondhatok: ha fecsegésével rá tudott bírni arra, hogy jólelkűségedben ilyen szívességeket tegyél neki, akkor tőlem egyetlen garasnyi zsebpénzre sem számíthatsz többé. Akkor ám lásd, honnan szeded össze a pénzt ősz közepének küszöbén álló ünnepére!

S mivel Tavasz Köszöntése dacosan hallgatott, a hercegnő azal folytatta, hogy büszkeségére hivatkozott:

– Édesanyád, Csou másodfeleség, igazán olyan kitűnő aszszony, tizszerte is többet ér unokanővéred, Tavasz Virulása édesanyjánál, Csao másodfeleségnél. Azon kellene igyekezned, hogy anyádat utánozd, s ugyanúgy felülműljad te is unokanővéreidet. Sajnos, egyelőre félig se éred fel őt. Nekem személy szerint ez végtere is közömbös. Nekem se fiam, se leányom nincs, és így

szerencsére az a veszély sem fenyeget, hogy gyermekeim pellen-
gérre állítanak. Csakhogy . . .

Beszédét egy szobalány szakította félbe, aki jelentette, hogy az öreg taj-taj befejezte déli pihenőjét. A hercegnő gyorsan félbe-
szakította látogatását, és elkészönt, hogy az anyahercegnő társa-
ságához csatlakozzék.

– Mi is van azzal a te elveszett ékszereddel, az aranyfonatos,
gyöngyberakásos főnix-hajtűvel? – kérdezte Narancs szobalány,
amikor a hercegnő elment. – Annak idején, amikor a hiányt fel-
fedeztem, mindjárt elmondtam azt a gyanúmat, hogy az értékes
darabot a dajkád tulajdoníthatta el és tehette zálogba, hogy já-
tékadósságokat fizessen ki belőle. Te azt hitted, hogy az ékszert
Sakkjáték szobalány tette el. Sakkjáték pedig kérdésemre kije-
lentette: 'hajtűdet legutoljára a könyvespolcon álló ékszerdoboz-
kába rakta, hogy a nyolcadik hónap tizenötödik napján, ősz kö-
zepe ünnepén a kezed ügyében legyen. A dobozkából azonban
eltűnt. Igazán el kellene küldened a dajkához, s érdeklődnöd
kellene az ékszer felől.

– Ugyan minek! – felelte Tavasz Köszöntése közömbösen. –
Természetesen ő volt, aki az ékszert elvette. Magam engedtem
meg neki, minthogy akkor pénzzavarban volt. Meg kellett ígér-
nie nekem, hogy rövidesen visszahozza, és észrevétlenül beteszi
a dobozkába. Azóta valószínűleg nem jutott eszébe. Most, hogy
amúgy is nagy kellemetlenségei vannak, nem szívesen zavar-
nám még ezzel is.

– Egészen bizonyosan eszébe jutott. Csakhogy jóindulatodra
épít, s azzal számol, hogy neked már nem jut eszedbe. Nem kel-
lene Főnix asszonyt értesítenünk, s tulajdonodat rajta keresztül
visszakövetelnünk? Vagy pedig ha nem akarsz hühót csapni a
dolog körül, nem lehetne talán néhány garas-zsinórral arra kész-
tetni dajkádat, hogy az ékszert visszaadja? Mit gondolsz?

– Hagyd csak! Minek annyi céció? Az az ékszer nem hiányzik
nekem.

– Hogyan viheted ennyire túlzásba a jólelkűségedet? Hiszen
ezzel valósággal felhivod rá az embereket, hogy becsapjanak! –
vélekedett Narancs, s közben fejcsóválva gondolta magában,
hogy úrnője nemhiába viseli a „Fafejű” nevet. „Legjobb lesz, ha
magam veszem kézbe a dolgot.” Azzal az ajtó felé indult.

Odakünn időközben beállított az elbocsátott dajka egyik menyé, Jü-kuj szolgálja felesége, hogy Tavasz Köszöntésénél anyósa érdekében szót emeljen. Kinn állván, véletlenül tanúja volt a beszélgetésnek, melyet Tavasz Köszöntése folytatott Narancssal az elveszett ékszeréről. Amikor meghallotta Narancs elhatározását, hogy Főnix asszonyhoz megy, és jelenti neki a dolgot, úgy érezte, be kell avatkoznia, s mosolyogva a szobába lépett. Előbb Narancsához fordult s arra kérte, ne menjen Főnix asszonyhoz, kerülje el az újabb botrányt. Családja számára természetesen becsületbeli dolog, hogy a kisasszony ékszerét, melyet anyósa egy átmeneti pénzzavarában kölcsönkért és zálogba tett, idejében kiváltásák és visszaadják. Aztán Tavasz Köszöntésétől még azt is kérte, vegye öreg dajkáját pártfogásába, és járjon közbe az érdekében az anyahercegnőnél.

– Teljesen hiábavaló! Magam és unokanővéreim már kértük is, könyörögve, hogy kegyelmezzen meg neki, de reménytelenül – tájékoztatta őt Tavasz Köszöntése röviden.

– Sógorasszony, talán csak nem akarja az ékszer kiváltását és visszaadását kisasszonyom közbenjárásától tenni függővé? Ennek a kettőnek semmi köze egymáshoz – tette hozzá Narancs élesen. – Lesznek olyan szívesek előbb az ékszert visszahozni, aztán még beszélhetünk a dologról!

– Kérem, kisasszony, ne legyen olyan nagyon rátarti! – válaszolta a másik, akit elkeserített a kettős visszautasítás. – Másutt persze van még az emberekben egy kis részvét öreg dajkájuk iránt. Itt meg fukarkodnak, s ha a számításban csak egy cseppnyi eltérés van, mindjárt jajveszékelnék és árulkodnak. Persze, hiszen még tulajdon rokonuknak, Hszü-jen kisasszonynak sem volt itt jobb sora. A szegény kisasszonynak, amíg csak itt lakott, szűkös zsebpénzéből havonta egy taelt kellett lecsipnic és anyjának adnia. Vajon nemes és nagyvonalú dolog volt ez? Nem csoda, hogy a szegény kisasszony mindig és mindenben hiányt szenvedett. És ki volt, aki őt mindig kisegítette? Az anyósom. Ilyen módon, keveset számolva is, mintegy harminc taelt adott ki a mai napig. Hát ezt ki fizeti ki neki?

Narancs felfortyant, és válaszolni akart, de Tavasz Köszöntése, akit a nagyon is jogos szemrehányás igen kellemetlenül érintett, hallgatást parancsolt neki.

– Elég a civakodásból! Lemondok az ékszerről – határozott.
– Ha anyám keresni fogja, egyszerűen azt mondom neki, hogy elvesztettem. Ezzel a dolog el van intézve. Most pedig eredj! Te meg hozzá! nekem teát! – fordult Narancshoz.

Morogva és száját biggyesztve vonult Narancs a konyhába. Tavasz Köszöntése pedig végigfeküdt kerevetén, és nyugodt lélekkel egy könyvet vett a kezébe.

Ez a nap bosszúságot bosszúságra halmozott a megkínzott Főnix asszony számára. Délelőtt adódott az a kellemetlenség a parkban történtenek miatt, amit persze legnagyobb részében az ő rovására írtak. Délután pedig újabb oka támadt a bosszankodásra. Ősz közepének küszöbönálló ünnepéhez pénzre volt szüksége. A pénztárak azonban ki voltak merülve, s az újabb haszonbérek még nem folytak be. Így hát Főnix az anyahercegnő egyik lomtárából Mandarinkacsával titkon előhozatott egy beporosodott kincsesládát régi ékszerekkel, s a tartalmát elzálogosította, ami tízezer taelnyi bevételt eredményezett. Ma aztán azt hallotta Csia Lientől, hogy Bambácska révén ez a dolog nagynénje fülébe jutott. Bosszantó! Akkor meg fogja tudni az anyahercegnő is, azt pedig nem ússza meg szidás nélkül.

Ping-er szobalánnyal éppen erről a legújabb kellemetlenségről tárgyalt, amikor váratlanul nagynénjét, Cseng asszonyt jelentették. Szótlanul, arcán a legnagyobb fokú izgatottság jeleivel suhogott be a szobába a taj-taj, s nyögve a díványra roskadt. Egy intés, és Ping-ernek a többi szobalánnyal együtt el kellett hagynia a szobát. Most aztán ujjzebéből a taj-taj egy tarka himzésű illatszeres zacskót húzott elő, s némán, könnyekkel a szemében tartotta elébe.

– Hogy kerül ez hozzád? – kérdezte Főnix, miután ijedten vette észre a zacskón a ledér tárgyú képet.

– Hogy kerül hozzám? – válaszolta a taj-taj fojtott hangon. – Ilyesmi hever fényes nappal a parkban a sziklakövek között! Bambácska találta meg, s éppen az anyahercegnőhöz indult vele. Szerencsére Ső hercegnő útközben elvette tőle. Különben az anyahercegnő szeme elé került volna, és akkor... ó, jaj, erre gondolni se jó! Azt se tudom, hova legyek! Azt hiszi az ember,

megbízhat benned, s most ilyesmit teszel velem! Hogyan is lehettél olyan könnyelmű, hogy ezt a holmit szabad prédára ottelejtsd a parkban?

– De hát honnan veszed, hogy ez a zacskó az enyém? – kérdezte Főnix elsápadva.

– Ugyan kié lehetne rajtad kívül? Mi, többiek, érett asszonyok vagyunk már, s rég túl vagyunk az ilyen haszontalanságokon. Talán parkbeli lányainké? Az lehetetlen! Nem, nem, bizonyára a férjedé lesz. Az ilyesmi rá is vallana erre a javíthatatlan, könnyelmű emberre! Mindketten fiatalok vagytok még, és a fiatalok örömeiket lelik az ilyen ledér vackokban. Ezt mindenki tudja, nem is kell tagadnod. Még szerencse, hogy nem a park személyzete találta meg. Abból lett volna csak a pletyka! Szép kis hírbe kerültek volna unokanővéreid! Vagy ha az ártatlan teremtések maguk látták volna meg! Ó, erre gondolni se merek!

Főnix asszony felváltva hol elpirult, hol elsápadt, amíg a tajtajt hallgatta. Most aztán a lábához vetette magát.

– Teljesen igazad van, néni, de biztosíthatlak, ilyen zacskóm sose volt, és fogalmam sincs, hogyan kerülhetett a parkba – bizonygatta könnyek között. – Nézd csak meg jól ezt a holmit, azokkal a bojtokkal! Olcsó piaci áru ez, palotabeli minták rossz utánzata. Sose becsültem az ilyen ócskaságokat. De ha valami ilyesmi mégis a birtokomban lett volna, gondosan elrejtettem volna, s nem hordoztam volna magammal mindenfelé, még a parkba is, hogy ott esetleg unokanővéreim is megláthassák. Hogy is tételezhetsz fel rólam ilyen meggondolatlanságot! Hiszen nem én vagyok az egyetlen fiatalabb asszony a házban. Ott van a keleti palotában Csen sógornő, akit szintén nem lehet még az idősebbek közé számítani, ott van a menyé, Zsung asszony, itt vannak a különféle fiatal szolgálófeleségek, előttük a park éppúgy nyitva áll, mint előttem. Vagy talán a tulajdonos éppen a park személyzetéhez tartozik? Ilyen nagy létszám mellett lehetetlen valamennyiük viselkedését szemmel tartani. Honnan tudnánk, melyikük hetyeg titokban valamelyik barátjával a férfiszemélyzet közül? Miért éppen engem gyanúsítottok?

A tajtaj nem zárkózott el szavainak logikája elől.

– Állj fel! – mondta megenyhülten. – Hiszen tudom én, hogy a ház valamennyi lánya közül te vagy a legjobb, s illetlenségre

te vagy a legkevésbé képes. Igazságtalan voltam hozzád. De hát akkor mit tegyünk? Csaknem halálra rémültem az imént, amikor anyósod ezt a visszataszító holmit megküldte.

– Légy nyugodt! Tudom én, mit tegyünk! Mindenekelőtt kerüljünk el minden feltűnést, hogy ne okozzunk újabb izgalmakat az öreg taj-tajnak. A mai elbocsátások következtében odaát amúgy is hézagok támadtak az idősebb felvigyázó személyzet soraiban. Ideiglenesen áthelyezhetnénk oda néhány itteni, hozzánk különösen közelálló felvigyázónőt, akikre feltétlenül számíthatunk, mint például Csou-zsuj udvarmestert, valamint Lajvang intező feleségét, s feltűnés nélkül nyomoztathatunk, azzal az ürüggyel, hogy a tiltott szerencsejáték miatt kutatunk. Ennek során majd különféle vétségek fognak napvilágra kerülni, s lehetőséget nyújtanak ahhoz, hogy a régibb személyzetből egyik vagy másik nemszeretem szobalányt kigyomláljuk és elbocsássuk. Túlságosan is sok odaát az eladó sorban levő teremtés. No, jól van, hát házasodjanak! A személyzet csökkentése már csak takarékosági okokból is felettébb kívánatos. Mi a véleményed erről?

– Teljesen igazad van, egyetértek veled – engedett neki sóhajtván a taj-taj. – De nem szívesen lennék igazságtalan a mi lányainkkal szemben. Hiszen mindegyiküknek csak három-három használható szobalánya van. A többi kis ördög alig számítható hozzá, teljesen pedig nem szívesen fosztanám meg őket a nagyobbak szolgálatától és társaságától. Ez sem az én szándékaimnak, sem az öreg taj-tajénak nem felelne meg. Legjobb lesz, ha magam veszem kézbe a dolgot, mihelyt időm engedi. Közben persze már elfoglalhatnák helyeiket azok a felvigyázónők, akiket javasolsz, s feltűnés nélkül nyomozni kezdenének.

Főnix magához hívatta azt az öt idősebb hölgyet, bizalmi embereit, akikre gondolt, s kiadta nekik a megfelelő utasításokat. Cseng taj-taj hatodikként Vang San-pao intező feleségét is beosztotta hozzájuk, aki véletlenül jött oda, és hallotta a megbeszélést is. Vang felesége Sö hercegnőnél állott szolgálatban mint szobaasszony, a hercegnő különleges bizalmát élvezte, s ő vitte át neki az említett illatszerez zacskót is.

– Kérd meg úrnődet, küldjön át téged egy időre a parkba, az én kívánságomra; ezt nagyon fontosnak tartom – szólt hozzá

Cseng asszony. Fontosnak ítélte, hogy elébe vágjon az esetleges későbbi szemrehányásoknak, melyek pártosságot vethettek volna a szemére. A hatodik titkos elégtétellel vette tudomásul a kapott megbízatást. Kedvező alkalom volt ez neki arra, hogy oda-sózzon a parkbeli szobalányok közé. Sohasem volt valami jó viszonyban ezzel a gögös, hiú társasággal, amely olyan kevés tiszteletet mutatott Iránta, ha olykor-olykor a parkba ment.

– Kár lenne itt minden szóért, egy ilyen szigorú vizsgálat régen esedékes odaát – morogta. – Te persze nem nagyon jársz át a parkba, s így nem is tudhatod, mi megy ott végbe. Hiszen ezek a fiatal teremtések, ezek a szobalányok, olyan gögösek, mintha csupa méltóságos és kitüntető császári címekkel felruházott ezer-aranydarab-kisasszonyok volnának. A magunkfajtának még csak a száját se szabad kinyitnia, különben mindjárt ki tudja, milyen szörnyen megsértődnek, s szitkozódnak az állítólagos ármánykodás miatt. Szép kis állapotok!

– No, hiszen valóban ők a legjobbak. Nem csoda, ha tartják magukat valamire – vélte Cseng asszony mosolyogva.

– A többiek még csak megjárnák, de egyikük, Tarka Felhő szobalány, aki ifjú urunknál, Pao-jünél szolgál, az egészen lehetetlen teremtés – folytatta buzgón a hatodik. – Bizonyos, hogy csinos lány, de hát ez csak nem lehet elég ok, hogy az a hiú személy nap mint nap úgy felcicomázza magát, mintha maga Hszi-si volna! S hogy milyen szemtelenül és kotnyelesen letorkolja az embert, és felcsattan, ha valaki csak a legkisebb megjegyzést is megengedi magának, az el sem mondható!

Cseng asszony meghökkent.

– Nem ő volt, aki olyan kellemetlen módon hívta fel magára a figyelmemet, amikor legutóbb az öreg taj-tajjal sétáltunk a parkban, mert hangoskodó, veszekedő módon támadt rá a Begónia Udvarban egy szolgálóra? – fordult Fönixhez. – Azt az angolnaderekút gondolom, akinek olyan keskeny, legörbülő vállai vannak, meg olyan összenőtt Hszi-si szemöldöke, mely egy kissé Kék Drágakő szemöldökére emlékeztet. Tulajdonképpen felelősségre is akartam vonni egyetlen viselkedése miatt, de nem jutottam hozzá, mert az öreg taj-taj oldalához voltam láncolva, később pedig elfelejtettem.

– A leírásból ítélve elképzelhető. De már nem emlékszem

pontosan – vélte Főnix. – Ez a Tarka Felhő kétségtelenül igen csinos, egyébként azonban hetyke és könnyű erkölcsű teremtes.

– Hívasd ide, taj-taj! Akkor majd kiderül, helyes-e a feltevése – javasolta a hatodik. Cseng asszony megfogadta tanácsát, és megparancsolta, hogy Tarka Felhő jöjjön oda. Tarka Felhő aznap éppen nem jól érezte magát, s kedvetlenül kelt fel fekhelyéről, amikor hívták. Most tehát félig öltözötten és fésületlenül jelent meg a taj-taj előtt; arcán még ott virított az álom pirossága.

Egyetlen röpke, rosszálló tekintet, s a taj-taj felismerte benne a minapi szobalányt.

– Ez volna hát a mi szép beteg Hszi-sink – jegyezte meg gúnyosan. – Kinek szól tulajdonképpen ez a te hiú viselkedésed? Azt hiszed, nem látok keresztül rajtad? Na megállj csak, legközelebb majd lenyúzóom én a bőrödet! Hogyan érzi magát a fiam, Pao-jü? – folytatta barátságtalanul.

Tarka Felhő okos lány volt, gyorsan összeszedte magát első meglepetéséből, s felfogta helyzetének veszélyét, amely a legnagyobb óvatosságot kívánta tőle a feleletekben.

– Igazán nem tudom megmondani, olyan ritkán kerülök az ifjú úr közelébe – füllentette. – Talán érdeklődjék a taj-taj az ifjú úr kedvenc szobalányainál, Gyöngyszemnél és Pézsmánál.

– Megérdemelnél egyet a szájadra! Egyszerűen halottnak tettei magát! Mik a szolgálati kötelességeid? – kérdezte szigorúan a taj-taj.

– Régebben az öreg taj-tajnál szolgáltam. Minthogy Pao-jü úr a terjedelmes parkban olykor fél, és magányosnak érzi magát, később a Begónia Udvarba osztottak be, azzal a feladattal, hogy ott a külső részeken éjjel őrködjem. Tulajdonképpen nem is akartam átmenni, s arra kértem az öreg taj-tajt, tartson meg magánál, minthogy túlságosan ügyetlennek tartottam magamat ahhoz, hogy az ifjú úrnál szolgáljak. De az öreg taj-taj leszidott, és úgy vélekedett, hogy ottani szolgálatom egyáltalán nem fog különösebb szellemi képességeket követelni, és hogy az ifjú úr tulajdonképpeni ügyeivel egyáltalán nem is kell majd törődjek. Így hát engedelmeskedtem. Alig találkozom az ifjú úrral, egy hónapon belül egyszer ha előfordul, hogy magához parancsol, és hogy olyankor egy-két szót váltok vele. A személyes szolgálatot

egészen a szobaasszonyok, valamint Gyöngyszem, Pézsma és Őszi Hullám, a három szobalány látja el. Szabad óráimat ezenkívül gyakran töltöm az öreg taj-tajnál kézimunkával. Így alig jutok hozzá, hogy az ifjú úrral törődjem. De ha óhajtod, mostantól kezdve azt is megteszem.

– Buddhára, igazán örülök, hogy olyan kevés dolgod van vele! – kiáltott fel Cseng asszony. Igaznak vette, amit a lány összehordott. – Eszembe se jut azt követelni tőled, hogy a jövőben többet törődjél vele. Ellenkezőleg, beszélni fogok az öreg taj-tajjal, hogy vegyen vissza téged. Addig pedig jól vigyázzatok rá! – fordult a hat felvigyázónőhöz. – Ne tőrjétek, hogy a közeliében éjszakázzék! – S azután újra Tarka Felhőhöz: – Ki veled! Mit álldogálsz itt? Idegesít a látásod!

Tarka Felhő sietve surrant ki onnét. A taj-taj haragosan morgott utána valami olyat, hogy „boszorkány” és „csábító”, s még aznap estére szigorú házkutatást rendelt el a parkban.

Kora este aztán, miután az anyahercegnő visszavonult, Főnix a hat felvigyázónővel nekivágott ellenőrző körútjának. Mögöttük minden parkkaput le kellett zárni. A házkutatás az éjjeli őrszemélyzet lakóhelyiségeiben kezdődött. Csekély mennyiségű, de előírássellenes fölösleget állapítottak meg lámpákban, viaszgyertyákban és olajban.

– Ez lopott tulajdonnak számít. Hozzá ne nyúljatok, amíg holnap a taj-tajnak be nem számolok róla! – jelentette ki szigorúan Vang San-pao intéző felesége. Aztán a Begónia Udvarba mentek.

– Egy elveszett értékes tárgy után kutatunk. Az a gyanú merült fel, hogy az egyik szobalány a tolvaj – indokolta Főnix a késői látogatást a meglepett Pao-jü előtt. Aztán, amíg ő leült és teát ivott, a felvigyázónők kereséshez láttak. Az egész személyzetnek sorban egymás után saját kezűleg fel kellett nyitnia szekrényeit és ládáit, s ki kellett rakosgatnia a tartalmukat. Vang felügyelő és a felbőszült Tarka Felhő között dühös vitára is sor került, miközben az előbbi a taj-taj megbízása mögé bújt, az utóbbi viszont az öreg taj-tajnál élvezett bizalmi helyzetével tromfolta le őt. Mindenesetre tény, hogy tiltott, férfiaktól származó holmikat a házkutatás nem hozott napvilágra.

Másodiknak a Bambusz Remetelak került sorra. Az Őserdő

Udvart kihagyták a dologból, tekintettel arra, hogy lakói nem tartoznak a szorosabban vett családhoz, hanem csak vendégként laknak itt. Kék Drágakő már lefeküdt, amikor a vizsgáló bizottság odaérkezett. Gyorsan fel akart öltözni, de Főnix olyan tapintatos volt, hogy megkímélte ettől a fáradságtól, visszanyomta fekhelyére, és barátságosan beszélgetett vele, amíg a bizottság dolgozott. A kutatás itt is eredménytelen maradt. Csupán Kakukk szobalány holmija között fedeztek fel néhány gyanús tárgyat: feliratos legyezőket, tárcákat és övcsatokat, de ezekről Főnix azonnal fel is ismerte, hogy ártatlan születésnap ajándékok, melyek Pao-jütől származnak.

A bizottság továbbment Pao-jü féltestvérének, Tavasz Virulásának lakópavilonjához. Őt már értesítették, s a bizottságot szobalányai élén, gyertyával a kezében az ajtó előtt várta. Egyébként láthatóan igen bosszantotta a dolog.

– Ha szobalányimnak ragadós a kezük, akkor a rablóbandának természetesen én vagyok a feje. Nem kívánod a kutatást mindjárt rajtam kezdeni? Kérlek, szekrényeim és ládáim nyitva állnak előtted, majd csak előkerül belőlük a lopott holmi – válaszolta sértődötten a bocsánatkérésnek azokra a szóvirágaira, amelyeket Főnix mondott el bevezetőül. A szobalányokkal egész ruhatárát, összes fehérneműjét, ékszereit és piperetárgyait kirkatta a magas bizottság elé. Főnix megparancsolta, hogy mindent rakjanak megvizsgálatlanul vissza.

– Magasabb megbízatás alapján cselekszem. Emiatt nem kellene haragudnod reám – igyekezett csillapítani a mérgelődő Tavasz Virulását.

– De kérlek, csak ne zavartasd magad! – felelte sértődötten Tavasz Virulása. – Amit szobalányaim elviselnek, az ellen magam sem tiltakozom. Egyébként mindenről tudok, ami a birtokunkban van, az utolsó tűig, s bizonyos lehetsz benne, hogy nincs a holmijuk között semmi lopott dolog. Lopott holmit legfeljebb nálam találsz...

Így beszélván, egyre nagyobb tűzbe jött, egészen a sírvafakadásig. Főnix, aki Tavasz Virulásáról tudta, hogy nehezen kezelhető egyéniség, szeretett volna mielőbb véget vetni ennek a jelenetnek, s ezért felkelt, hogy elmenjen.

– Ó, kérlek, kutass csak alaposan! Ilyen alkalom nem kínálko-

zik egyhamar újra, mert másodszor már nem leszek ilyesmire kapható – heveskedett Tavasz Virulása.

– Jól van, no, elhiszem neked, hogy szobalányaid nem tolvajok – szabadkozott Főnix.

– Kellő alapossággal kutattatok-e? – fordult Tavasz Virulása a bizottság többi tagjához.

– Persze, egészen alaposan – válaszolták a felvigyázónők, s követték Főnixet az ajtóhoz. De egyikük, Vang San-pao, nem akarta olyan könnyen beadni a derekát. Mint Ső hercegnő szobaasszonya és Cseng taj-taj különleges megbízottja, igen hatalmasnak érezte magát. Önteltsége nem tűrhette, hogy megfélemlítsék ezek a fiatal kisasszonyok, akiket amúgy sem vett egészen komolyan. Odalépett Tavasz Virulásához, szemtelenül megragadta szoknyáját, felemelte, s kezdte annak minden egyes rancát szimatolgatva átkutatni.

– Egy kis motozás – jegyezte meg kajánul vigyorogva.

– Gyere már, öreg! Hagyd ezeket az ostobaságokat! – szólt rá Főnix dühösen. De ekkor már el is hatolt a füléig egy erőteljes arculcsapás csattanása. Tavasz Virulása ütötte meg az öregasszonyt.

– Hogyan merészelsz hozzám nyúlni! – kiáltott rá Tavasz Virulása magából kikelve. – Ha a taj-taj motozást kíván, jól van, engedelmeskedem. De az ilyen magadfajtáknak nem engedem meg, hogy hozzám nyúljanak. Azt hiszed, amiért öreg vagy, és a néném a hátad mögött áll, pimaszkodhatsz velünk, és mindent megengedhetsz magadnak? Túlságosan messze merészledsz a szemtelenségben!

Miközben baljával szoknyája gombjait gombolta ki, jobbával Főnixet húzta vissza.

– Kérlek, motozz meg te engem! Nincs ellene semmi kifogásom. De kímélj meg attól a szégyentől, hogy egy rabszolganő motozzon meg! – kiabálta dühöngve.

Főnix Gyöngyszemmel együtt rendbe hozta Tavasz Virulásának öltözetét.

– Az öregasszony két korty borral többet ivott a kelleténél, ez menti eszeveszettségét. Előzőleg már a taj-tajjal is összerúgta a port. Ne haragudj! – csillapította Tavasz Virulását. Aztán az öreg Vangra támadt:

– Kotródj innét gyorsan!

– Holnap panaszt teszek az öreg taj-tajnál! – jelentette ki dacosan Tavasz Virulása.

– Én pedig úrnőmnél és a te anyádnál teszek panaszt – hangzott be az ablak alól a kimenekült öregasszony zsémbelő hangja. – Mióta csak az eszemet tudom, ilyesmi még nem fordult elő! Az embernek öreg napjaira el kell túrnie, hogy megpofozzák! Elégtételt követelek!

– Halljátok, hogy csahol? Úgy látszik, még nem kapott eleget – fordult a szobalányaihoz gúnyosan Tavasz Virulása. Az egyik szobalány kirohant az ablak elé.

– Legyen már eszed, és hallgass el végre! – beszélt az öregasszony lelkére. – Mi ugyan nem bánjuk, ha mész és panaszt teszel, akkor legalább megszabadulunk tőled, öreg bajkeverőtől. De igyekezz! Túlságosan sokáig tart, amíg elindulsz!

Főnix és Gyöngyszem együttes fáradozásának végül is sikerült a mindkét oldalon felkavart kedélyeket lecsillapítani, s a bizottság folytatta útját.

Legközelebbi céljuk a Rizstermelő Paraszt Udvara volt. Roszszullétére való tekintettel Csu özvegyét nem keltették fel álmából, s csupán embereit kutatták át, röviden és eredménytelenül.

Ezután útjuk a közeli Meleg Illatok Kastélyocskájához, Tavasz Búcsúzásának székhelyéhez vezetett. Tavasz Búcsúzása, aki az unokatestvérek között a legfiatalabb volt, félig gyermek még, érthető módon alaposan megrémült az éjszakai, számára érthetetlen házkutatatótól, s Főnixnek nem csekély fáradságába került, amíg megnyugtatta. Ki gondolta volna, hogy éppen ennél az ártatlan legfiatalabbnál, ennél a félig még gyermeknél bukkan elő az a bizonyos lóláb? Festő szobalány egyik ládájának mélyén nehéz csomagra bukkantak, melyben harminc-negyven tizunciás ezüstrúd volt. Ejha, ez aztán meglepő lelet! A keresett megbotránkoztató tárgyak helyett tolvajlott javakat hoztak napvilágra! De a megbotránkoztató tárgyak se vártak magukra sokáig. A továbbiak során ugyanis előkerült egy övön hordott jádetáblácska, s egy egész rakás férfiharisnya és férfipapucs.

– Hogy kerülnek ezek hozzád? – kérdezte az ijedtségtől sárgára vált arcú Festő szobalányt Főnix.

– Csen herceg ajándékozta ezeket fivéremnek – vallotta térd-

re esve és könnyek között Festő szobalány. – Fivérem nekem adta ezt a holmit megőrzésre. Szüleim ugyanis a déli tartományokba utaztak, fivérem pedig ez idő szerint nagybátyámnál és nagynénémnél lakik. Minthogy nagybátyám és nagynéném sokat játszik és iszik, fivérem attól tartott, hogy holmiját elvehetnék tőle, eljátszhatnák és elihatnák.

– De hiszen ez hallatlan! És nekem a legcsekélyebb sejtelmem se volt minderről. Feltétlenül meg kell őt büntetned, és el kell innen vinned, Főnix sógornő. Nem akarok tűrni ilyesmit magam körül – hangzott Tavasz Búcsúzásának felháborodott ítékezése.

– Személyesen hozta ide fivéred ezeket a dolgokat? – kérdezte Főnix szigorú hangon.

– Nem, egy szobaasszony. A nevét nem tudom.

– Na, akkor jól van – lélegzett fel Főnix. – Most még meg kell állapítanunk, hogy közléseid megfelelnek-e a valóságnak. Ha az igazat mondtad, akkor meg lehet bocsátani neked. Hiszen, végtére is, nincsen abban semmi helytelen, ha mások dolgait megőrzöd. Legfeljebb az a személy érdemel szidást, aki ezeket a dolgokat becsempészte. Persze ha fivéred maga hozta volna be ezeket a dolgokat, vagy ha valami lopott holmiról lenne szó, akkor nagyon rosszul járnál.

– Érdeklődj, úrnőm, a szobaasszonynál és Csen hercegnél! Bizonyos, hogy igazat beszéltem – nyöszörgött Festő szobalány.

– Veress halálra fivéremmel együtt, ha hazudtam!

– Na, jól van. Nem lesz semmi bajod, ha a herceg megerősíti állításaidat. De a jövőben idegen holmit nem szabad többé megőrzésre elfogadnod.

– Miért vagy olyan elnéző, Főnix sógornő? Én ki nem állhatom őt többé. Majd még a többit is rosszra csábítja nekem – jelentette ki Tavasz Búcsúzása.

– Hagyd csak! Hiszen egyébként derék és használható lány, s végtére is egyszer az életben mindegyik követ el valami vétéséget – csillapította mosolyogva Főnix. – Csak azt tudnám, ki csempészte be ezeket a holmikat.

– Valószínűleg az öreg Csang anyó a hátsó kaputól – vélte Tavasz Búcsúzása. – Az mindig együtt sustorog a mi szobalányainkkal, és a szobalányok feltűnően kedvelik.

– Jegyezzétek meg magatoknak ezt a nevet! Csang anyót ki

fogom kérdezni – fordult kíséretéhez Főnix és továbbindult. Csou-zsuj intéző feleségének jutott a feladat, hogy a talált gyanús tárgyakat összecsomagolja, és magával vigye.

A véletlen úgy hozta, hogy az említett Csang anyó Vang szobaasszonnyal rokonságban állott, egy ideje azonban haragban volt vele.

Amióta az öreg Vang szobaasszony Sö hercegnő különleges bizalmát élvezte, rokonságától elidegenedett, s amikor Csang anyó emiatt neki szemrehányásokat tett, teljes szakításra került sor közöttük. Azóta nem beszélnek egymással. Amikor most el-lenségének neve elhangzott, Vang szobaasszony érkezettnek látta az alkalmat, hogy kiöntse minden felgyülemlett haragját, melyet csak még fokozott az, hogy Tavasz Virulása őt az imént úgy megszégyenítette.

– Azt a botrányos erszényt is valószínűleg Csang csempészte a parkba – igyekezett Főnixet meggyőzni. – Feltétlenül ki kell hallgatnod.

– Ezt fölösleges mondanod, magam is tudom – utasította el Főnix kurtán.

Tavasz Köszöntésének területére érkeztek. Tavasz Köszöntése már aludt, szobalányai is éppen le akartak feküdni, s jó ideig tartott, mire a késői jövevényeket kopogásukra beengedték.

– A kisasszony ne zavartassa magát, aludjon tovább – mondta Főnix, és azonnal a szobalányok szobáiba ment. Miután a többiek-nél eredmény nélkül turkáltak és kutattak, végül is Sakk-játék szobalány került sorra.

Az egyébként annyira alapos öreg Vang asszony ezúttal fel-tűnően engedékeny és felületes volt a kutatásban. Sakkjáték szo-balány ugyanis unokája volt. Futólag beleturkált egy kicsit uno-kája kinyitott ládjába, aztán csak annyit morgott, hogy „nincs itt semmi”, s le akarta csapni a láda fedelét. Csou Zsuj intéző felesége azonban megakadályozta ebben.

– Nana! Ezt nem mondhatnám valami alapos kutatásnak! Csak szépen, részrehajlás nélkül! – mondta, s maga kezdett a ládában kutatni. És íme, egyszerre csak egy pár vattázott férfi-harisnyát és egy pár férfi szaténpapucsot húzott elő. S még ez sem volt minden, mert egy kék kendőből, amelybe be volt csa-

varva, egy zsu-ji szerencsetőr került elő, amelyeneket szerelmek szoktak egymásnak ajándékozni, s egy írásjegyekkel teleírt piros üdvözlőlap. Csou felesége mindkettőt odanyújtotta Főnixnek. Minthogy pedig Főnix a Jung-kuo palota háztartásának vezetője volt, és nap mint nap számlák és írások mentek át a kezén, az idők folyamán elsajátította valamennyire az írás tudományát. Ki tudta tehát betűzni az írást, amely ezen a piros üdvözlőlapon állt. Nagy meglepetésére a következőket olvasta:

... hiszen most már, a múlt hónapban tett látogatásod óta szüleid is tudják, hogyan vagyunk mi egymással, és ők is egyetértenek a dologgal. Persze amíg kisasszonyod férjhez nem megy, mi sem gondolhatunk házasságra. Ha a parkban találkozhatunk, üzenj nekem újra Csang anyóval. A parkban sokkal zavartalanabbul beszélhetünk, mint otthon. A jóillatú fagolyókból álló rózsafüzért, amelyet küldtél, ma rendben megkaptam. Itt küldök egy illatszeres zacskót, amelynek diszítése jelezze neked azt, hogyan érzek teirántad. De vigyázz rá jól! Békességet kíván neked, és fejét meghajtja unokafivéred

Fan

Főnix nagyon örült ennek a leletnek. Most már a kezében volt a döntő bizonyíték, amely őt nagynénje előtt fényesen igazolja, és minden gyanú alól mentesíti. Nem tudott leküzdeni egy elégedett mosolyt.

– Nyilván hiba csúszott a számlába, az készleti nevetésre a naj-najt, nem? – kérdezte az írástudatlan Vang anyó bambán és bizonytalanul.

– Nem, dehogy, a számla hibátlan, csak én nem számoltam vele – felelte Főnix kajánul. – Egyébként hogy lehet az, hogy unokád unokafivére nem a te családnévedet, a Vang nevet viseli, hanem a Fan nevet?

– Nyilván Fan Ju-anra gondolsz, aki nemrégiben megszökött. Igen, ő unokafivére az unokámnak, az anyja egy bizonyos Fanhoz ment férjhez.

– Aha. Akkor felolvasom neked a „számlát”.

Megdöbbenésében és szégyenében Vang anyó legszívesebben

a föld alá süllyedt volna, amikor meghallotta, mi van abban a számlában, mely nem is számla, hanem unokájához írt szerelmeslevél, s észrevette a körülállók nagy fejcsóválását. Másokat akart bűneiken rajtakapni, de ő és családja került gyalázatos pellengérre.

– No, mit szólsz ehhez a bizonyítékhoz, Vang mama? Ezt aztán nem lehet magyarázgatni – jegyezte meg társnője, Csou Zsuj felesége.

– Jóindulatúak voltak, meg akarták kímélni nagyanyjukat a közvetítés fáradsalmaitól. Éjszaka, amikor minden kismadár hallgat, maguk jöttek össze – tette hozzá kárörvendőn Főnix asszony, Csou Zsujhoz intézve szavait. Nem tudott betelni a gyönyörűséggel, amit Vang anyó zavara okozott neki.

A pellengérre állított öregasszony pedig megpofozta önmagát, s azt kiáltotta, hogy valamely korábbi életében bizonyára vén szajhának kellett lennie, azért bűnhődik most így. Ezenközben a tetten ért bűnös, Sakkjáték szobalány némán, lehajtott fejjel ült ott. Meglepte Főnixet, hogy a lány magatartása se félelmet, se szégyent nem árult el. Közönyösen és zárkózottan nézte, mi történik, mintha már leszámolt volna az élettel, s mintha csak kárt akarna tenni magában. Ezért a két szobaasszonyt Főnix azzal bízta meg, vigyázzanak a lányra gondosan, és le ne vegyék a szemüket róla. A további vizsgálatot pedig elhalasztották, minthogy az idő már későre járt.

HARMINCHETEDIK FEJEZET

Egy éjjeli lakoma során baljós jelenségek balsejtelmeket ébresztenek. Ősz közepe ünnepén egy új költemény szép reményekkel kecsegtet

A parkszemélyzettel kapcsolatos tisztogatási eljárást több napra félbeszakították Főnix asszony újabb rosszullétei, valamint Ősz közepének ünnepe miatt. Minthogy még tartott a gyász a megboldogult hercegi remete felett, az ünnepségek a szokottnál

szerényebb keretek között zajlottak le. Csen herceg sosem vette túlságosan komolyan az elhunyt édesapa feletti gyászt. Mivel a gyász hónapok tartamára a rítus megtiltotta neki, hogy a házon kívül szórakozzék, azzal kárpótolta magát, hogy nyilazás ürügyén, minden este előkelő aranyifjak nagy csapatát gyűjtötte össze, velük feslett tivornyákat rendezett mértéktelen zabálással és ivászatokkal, s a nyilazás nemes művészete helyett éjszakákon át hódolt a kocka- és kártyajátéknak s egyéb léha időtöltéseknek.

Ősz közepe ünnepének előestéjén, a nyolcadik hónap tizenegyedik napján Csen herceg valamennyi feleségével és ágyasával családi lakomára gyűlt össze a Zöld Vadon Csarnokában, az Összegyűjtött Illatok Kertjében. A nap tiszteletére egy hatalmas vadkant és egy kost öltek le. Étkezés után vidám iszogatásra és kockajátékra tértek át, s közbe-közbe a telihold fényes korongjának látványában gyönyörködtek. Majd az énekhez értő másodfeleségnek, Ven-huának kellett egy dalt előadnia, miközben Pej-feng másodfeleség a bíbor bambuszfurulyán kísérte. Elérkezett a harmadik dobszó éjféli órája. Mindenki igen jó hangulatban volt, a herceg pedig nyolctized részben ittas. S ekkor hirtelen odakintről, a kertfal felől valami hátborzongató, hosszan elnyújtott nyögés hallatszott. A szórakozók lármája hirtelen elnémult. Égnek álló hajjal fülelt ki a kertbe az egész társaság.

– Ki van itt? – kiáltott a herceg átható hangon ki a sötétbe. De néma csend volt a felelet.

– A hangnak odaátról, a fal mögül kellett jönnie. Bizonyára a szolgák közül mászkál ott valaki – suttopta a hercegnő.

– Ostobaság! A személyzeti lakások nagyon messze vannak innét. Ugyan kinek volna ebben az órában keresnivalója ezen az elhagyatott helyen, az Ősök Csarnokánál? – vélekedett a herceg. Még be sem fejezte mondókáját, amikor a falkorona felől üvöltve söpört rajtuk végig egy rövid szélroham. S ugyanakkor tisztán lehetett hallani, hogy az Ősök Temploma előtti Szellemek Kapujának szárnyai egyetlenegyszer feltáruznak, majd újra becsapódnak. A jelenlevők hátán még rémültebb borzongás futott végig. Érezték valamennyien, hogy égnek mered minden egyes hajkuszála. S úgy rémlett, mintha a hold is betakarózott volna, és bágyadtabban világítana, mint addig. Iszonyattól dermedten ült

mindenki a helyén jó ideig, anélkül hogy moccanni mertek volna. Elsőnek a herceg tért újra magához rémületéből. Mámora félig, a továbbmulatáshoz való kedve pedig egészen elszállt. Némán asztalt bontott.

Másnap, a szokásos hónapközi szertartás alkalmával, amely az Ősök Csarnokában zajlott le, gondosan körülnézett, nem láthatók-e a tegnap éjjeli rejtélyes jelenség nyomai. De a legkisebb változást sem tudta felfedezni. Miután az Ősök Csarnokát elhagyták, még személyesen meggyőződött arról is, hogy a bejáratot utána jó erősen bezárták, elrekeszték, egyébként pedig megparancsolta embereinek, hogy hallgassanak az esetről.

Este aztán feleségével együtt átment az anyahercegnőhöz, hogy részt vegyen a közös családi lakomán. A család idősebb férfitagjai közül Sö herceg és Cseng úr akkorra már meg is érkezett, s igyekezett az anyahercegnő jókedvét tréfákkal táplálni. Kimért távolságban a diszlobogó alatt ott álltak a család fiatalabb férfitagjai: Csia Lien, Pao-jü, Csia Huan és Csia Lan, s hallgathatták az idősebbek beszélgetését.

– Hogy halad mostanában Pao-jü a nyíllövésben? – kérdezte az anyahercegnő az érkezőtől, aki szerényen szorongva telepedett le egy karszék szélére, az ajtóhoz közel.

– Kitűnően – felelte Csen herceg, illedelmesen felpattanva helyéről. – Nemcsak hogy jobban célóz már, hanem nagyobb méretű íjakhoz is hozzászokik lassan.

– Jól van. Csak aztán túlzásba ne vigye, és meg ne erőltesse magát. Egyébként nagyon ízlik a holdsütemény, amelyet küldtél. De a dinnyék inkább csak szemre szépek.

– A holdpogácsákat egy süteménykészítő mester csinálta, akit nemrégiben nyertem meg a konyhám számára. A dinnyéket én sem találok olyan izletesnek, mint a korábbi években. Nem tudom, mi ennek az oka.

– Bizonyára az, hogy a nyár túlságosan nedves volt – vélte Cseng úr.

– Most azonban gyерünk a parkba! A szép fényes telihold már régóta feljött – javasolta az anyahercegnő, s Pao-jü vállára támaszkodva, elindult a társaság élén a kosszarvlámpásokkal teleaggatott parkkapu felé. Az Összes Jó Szellemek Csarnoka előtti holdterazon, szabad ég alatt terítették asztalt a lakomá-

hoz. A helyet kandeláberek ünnepi fénye világította meg, a levegőt füstölőszerek illatfelhői fűszerezték, a földet szőnyegekkel és párnákkal terítették le. Az anyahercegnő vezetésével mindenk előtt letérdepeltek az imaszőnyegekre, leöblítették a kezüket, meghajoltak a ház védőszellemei előtt, s tiszteletükre tömjénrudacskákat égettek. Azután kezdődött volna a lakoma.

Az anyahercegnő azonban úgy találta, szebb lenne, ha a telihold látványát valami levegős magaslatról élvezhetnék, s a Virágok Termét, a közeli Smaragd Tobozon álló kilátópavilont választotta ki. A pavilont sietve elő is készítették a lakoma céljaira. Rövid pihenő után az anyahercegnő felkelt, hogy a dombot megmássza. Cseng asszony és a többi hölgy aggodalmának adott kifejezést, hogy a köves, mohafedte meredek ösvényen az anyahercegnő könnyen megcsúszhat, s igyekeztek rávenni őt, hogy hordszéken vitesse fel magát. De a jó erőben levő öregasszony, aki nemrégiben ünnepelte nyolcvanadik születésnapját, ragaszkodott ahhoz, hogy gyalog menjen fel. Hiszen az utak gondozottak, és jó állapotban vannak, s egy kis mozgás, öreg csontjainak fellazítása nem árthat meg neki, jelentette ki nevetve.

Ső herceg és Cseng úr vezetésével a társaság nekiindult. Az anyahercegnő előtt két szobaasszony haladt, kosszarvlámpásokkal világítva neki, az anyahercegnőt Csen hercegnő és két szobalány, Mandarinakcsa és Ámbra támogatta. A kanyargós ösvényen szerencsésen fel is érkeztek.

A társaság a Virágok Terme előtti nyitott teraszon telepedett le, kerek karszékekre, két nagy kerek asztal köré, melyeket ellenzőfal választott el egymástól. A kerek formát a telihold kerek korongjának tiszteletére választották. Az egyik asztalnál az anyahercegnő foglalt helyet a férfi családtagokkal, a második asztal köré a hölgyek gyülekeztek.

Az anyahercegnőt zavarta, hogy asztalának alsó felén jókora üres hely maradt. Áthívatta tehát a hölgyasztaltól, az ellenzőfal mögül a három Tavasz-lányt, hogy kitöltsék az üres helyeket, s így az asztalt valóban kerekké tegyék.

A hangulat emelése érdekében az anyahercegnő vidám, bűntetőívasos játékot rendelt el. Egy virágzó fahéjág vándorolt kézről kézre az asztal körül, miközben az ellenzőfal mögött egy szobalány dobolt. Mihelyt a dob elakadt, meg kellett állnia az ág

vándorlásának is. Aki az ágat éppen akkor a kezében tartotta, azt arra ítélték, hogy igyék egy csésze bort, s adjon elő egy anekdotát.

A véletlen úgy hozta, hogy az első, akinél az ág megállt, a szigorú Cseng úr volt. Az asztalnál rejtett kuncogás, titkos egymást ráncigálás és bökdösés futott körül. Ugyan miféle humort várhattak ettől a komoly úrtól? Ma azonban Cseng úr az anyahercegnő kedvéért nem akart játékrontó lenni, s kijelentette, hogy kész előadni az egyetlen anekdotát, amelyet raktáron tart.

– De ha nem fog bennünket megnevetetni, külön büntetés jár érte – jelentette ki az anyahercegnő.

– Rendben van.

És Cseng úr nekilátott:

– Volt egyszer egy férfi, aki gyógyíthatatlanul respektálta a feleségét . . .

Mikor idáig eljutott, az egész társaság hangos nevetésben tört ki, ami arra kényszerítette Cseng urat, hogy egy kis hatásos szünetet iktasson közbe.

– Nos? – fordult diadalmasan az anyahercegnőhöz.

– Meg kell adnom, hogy a történet bizonyára nagyon mulatságos, hogy mindenki már jó előre nevet rajta – mondta az anyahercegnő, akit ugyancsak rázott a nevetés.

– Akkor hát most rajtad a sor, hogy előbb egy büntetőcsészét kiürítsél! – tréfált Cseng úr.

– Rendben van.

S kiürítette a büntetőcsészét, amelyet Sö herceg és Cseng úr közösen és ünnepélyesen állva szolgált fel neki. Miután pedig ittak, és a két idősebb úr a helyét újra elfoglalta, Cseng úr így folytatta:

– Az említett férfi sohasem merészkedett el hosszú időre hazulról, de egyszer, Ősz közepe ünnepén, amikor kiment bevásárolni, néhány kedves ismerőse karjai közé futott, s elcsábult egy vidám ivászatra, melyet az egyik barátja házában rendeztek. Ott aztán annyira leitta magát, hogy a hazatérésről teljesen megfeledkezett, és barátjánál töltötte az éjszakát. Másnap, amikor kijózanodott, büntudatosan és bűnbánó lélekkel állított felesége elé. Az éppen lábfürdőt készült venni. Miután férje gyónását meghallgatta, kijelentette: „Kivételesen elengedem neked a verést,

amelyet megérdemelnél. Büntetésből azonban nyald le a lábamat!” A férfi megtette, de rögtön utána hánynia kellett. Az asszony szörnyen megharagudott, és el akarta verni az urát. Erre az letérdelt, és így kiáltott: „Asszony, ne haragudj rám! Igazán nem a te koszos lábad, hanem az én elrontott gyomrom volt az oka, hogy okádnom kellett!”

Elbeszélését általános nevetés jutalmazta, s az anyahercegnő újabb önkéntes büntetőívásra szánta el magát.

– Férjek, ami elhangzott, tekintsétek figyelmeztetésnek, és csak melegített bort igyatok! Jobb a szervezetnek, mint a hideg – jelentette ki, a vidámság újabb kitörését előidézve, és a hideg bor helyett puncsot hordatott fel.

A vándorló fahéjvirágos ág a legközelebbi alkalommal Pao-jünél állt meg. Apja jelenlétére való tekintettel Pao-jü nagy zavarba került. Viccet és anekdotát tudott ő eleget, de mit szól majd ezekhez az apja? Valami ócska vicc apjából gúnyolódást váltana ki; a jó vicc viszont rosszallást, és az ismert szemrehányást, hogy csak a tréfához és haszontalanságokhoz ért, komoly dolgokhoz nem. Jobb lesz tehát, ha semmiféle viccet nem mond. Felállt helyéről, és így szólt:

– Viccet és anekdotát nem tudok. Más feladatot kérek.

– Jól van, hát írdal verset az ősről! – parancsolta Cseng úr. – Ha a vers jó lesz, akkor jutalmat kapsz. Ha rossz lesz, jaj neked! Akkor holnap megvizsgáztatlak.

– De hiszen csak egy kis tréfával akarjuk időnket elütni. Ne kínozd most ilyen nehéz feladatokkal! – vetette ellene az anyahercegnő.

– Hagyd csak! Megcsinálja ő azt – válaszolta Cseng úr mosolyogva. Az anyahercegnő tehát papírt, ecsetet és tust hozatott.

– De ne gyere nekem olyan elkoptatott szólamokkal, mint „folyékony kristály”, „megfagyott jáspis”, „ezüstös pompa” és ehhez hasonlók! – kötötte sarjának lelkére Cseng úr. – Csinosan, eredetien! Ezt kikötöm. A magad tudásának valami bizonyítékát szeretném látni.

Nos, Pao-jünek nem volt szüksége hosszú töprenkedésre, már össze is hozta a maga négy sörát, és papírra vetette. Cseng úr elolvasta, és csak bólintott némán, amit az anyahercegnő kedvező jelként értelmezett. Mohón kérdezte fiától, mit szól a vershez.

– Megerőltette magát. Csak a történelmet tanulná szorgalmasabban! Verseket írni, az még nem minden – hangzott az apai ítélet.

– Akkor hát jól van! – kiáltott fel megkönnyebbülten az anyahercegnő. – Most azonban kell valamit ajándékoznod neki, jutalomként és buzdításul!

– Ajándékozok is.

Cseng úr hátrafordította a fejét, s megparancsolta az egyik szobaasszonynak, hogy fusson és kérjen el szolgáitól kettőt azok közül a legyezők közül, amelyeket szolgálati útjáról hozott magával Hajnanból. S az összegyűlt család előtt sarjának ajándékozta azokat, elismerésképpen teljesítményéért. Pao-jü homlokát a földhöz ütve köszönte meg az ajándékot, majd emelkedett hangulatban tért vissza helyére.

Még nagyobb tetszésre talált egypár vers, amelyet Csia Lan rögtönzött, Cseng úr korán elhalt elsőszülöttjének, Csunak sarja. Az anyahercegnő és Cseng úr elégedetten látta, hogy a Csia ház hagyományos művelt levegője sokat ígérően él tovább a fiatalabb nemzedékben.

A virágzó fahéjág ezután Sö herceg kezében állt meg, aki újabb anekdotával szolgált:

– Volt egyszer egy ember, annak volt egy nagyon derék fia. Egy napon az anya megbetegedett. Minthogy orvost sehol sem tudtak felhajtani, így hát egy kuruzslással foglalkozó öregasszonyt hívtak. Az öregasszony csak a punkciós tűhöz értett, meg egy kicsit a sebégetéshez, a magasabb orvostudományról azonban fogalma sem volt. Megállapította, hogy a betegnek „tűz van a szívében”, és punkciós kezelést javasolt. „De hiszen anyámnak meg kell halnia, ha szívét ez a hegyes tű megszúrja!” – vetette ellene aggódva a fiú. „Ne félj semmit, csak két bordája között szúrom meg egy kicsit” – nyugtatta az öregasszony. „Na igen, de akkor a szívének nincs semmi haszna belőle. Hiszen a szív, ki tudja milyen messze fekszik a bordáktól” – mondott újra ellent a fiú. „Csak semmi aggodalom. Egy igazi anyaszív olyan jószág, hogy egészen a bordáig ér” – nyugtatta meg végérvényesen a kuruzsló öregasszony.

Vidám nevetés csattant fel. Miután még Csia Huan, a fattyú is izelítőt adott tudásából, mely azonban Cseng úr megítélése sze-

rint sikerületlen volt, az anyahercegnő véget vetett a játéknak. Az urak talán elköszönnének most, és odaát tartózkodó barátaiknak szentelnék magukat. A második éjjeli őrség felé járnak már, és szeretne még egy kicsit a fiatal lányokkal egyedül lenni – jelentette ki.

Miután az urak távoztak, az anyahercegnő elvitette az ellenzőfalat, és összetolatta a két asztalt. A hölgyek „ruhát váltottak”, megmosták a kezüket, kiöblítették a szájukat teával, aztán maguk között folytatták a mulatságot. Az anyahercegnő körüljártatta szemét, és sajnálkozással állapította meg, hogy asztaltársnői körében idén érzékeny hiányok mutatkoznak. Főnix és Csu özvegye betegsége miatt hiányzott, Pao-csaj és Pao-csin az ugyancsak megbetegedett Hszie nénit mulattatta odahaza. Különösen hiányolta azt a vidámságot, amelyet ilyen családi összejöveteleken Főnix szokott sugározni magából.

– A múlt évben vidámabban voltunk, az urak ugyan hiányoztak, mi, nők, azonban teljes számban itt voltunk, Főnix pedig tíz helyett is szórakoztatott bennünket. Most az urak itt vannak, mi azonban nem mindannyian. Ebből is kitűnik, milyen nehezen érhető el ezen a világon, hogy semmi se hiányozzék! – sóhajtotta. És hogy a hangulaton segítsen, a kis csészéket nagy serlegekre cseréltette fel, aminek az lett az eredménye, hogy rajta kívül az egész társaság elbágyadt a bortól, mert a jelenlevő hölgyek közül ivásban egy sem bírta a versenyt az anyahercegnővel. Azután szőnyeget terítettett a Virágok Termének teraszlépcsőire, hogy ott telepedjenek le a szobaasszonyok és szolgálók, s fogyasszák el kedvükre a közöttük kiosztott gyümölcsöket és nyalánkságokat. Azt akarta, hogy a szolgaszemélyzetnek is része legyen az ünnepből. A hold most éppen a fejük felett állott, s ha lehet, még szebben világított, mint eddig.

– Ehhez a csodálatos holdvilághoz hozzátartozik a fuvolaszó is – vetette fel az anyahercegnő. Erre egy csapat fiatal lányt akartak odahozatni, mindazokkal a hangszerekkel, amelyek egy teljes zenekarhoz tartoznak.

– Sok lesz a jóból – vetette el a gondolatot az anyahercegnő. – A túlságosan sok zaj is hangulatrontó. Egyetlen, egyszerű kis fuvolát szeretnék csak hallani, egészen halkan, távolból.

Miközben elküldtek a fuvoláslányért, megjelent Ső hercegnő

egyik szobaasszonya, és valamit úrnője fülébe sűgött. A herceg az imént megbotlott egy kőben, és megrántotta a lábát – felelték az anyahercegnő kérdésére. Az anyahercegnő erre elengedte a hercegnőt.

– Csen unokahűgunk mindjárt csatlakozhatna is hozzád. Neki is ideje már hazatérnie – tette hozzá.

– Nem, ma egész éjszaka a mi öreg anyahercegnőnk társaságában szeretnék lenni – mondta Csen hercegnő.

– Szép kis feleség vagy te! – tréfált az anyahercegnő. – Ezen az éjszakán fiatal házásoknak ágyban a helyük! El ne mulaszd háziasszonyi kötelességeidet!

– Kedvességed nagyon is megtisztelő! Én azonban túl vagyok már a negyvenen, s több mint húsz esztendeje vagyunk házások – szabadkozott pirulva a hercegnő. – Azonkívül még tart a gyász.

– Valóban, erre nem gondoltam. Hiszen csak két esztendeje, hogy apósod meghalt. Hogyan is lehettem ennyire feledékeny! Ezért megérdemlem, hogy egy nagy büntetőcsészét üritsek. Te pedig maradj akkor itt velem! Talán Zsung unokahűgom kísérné el menyemet.

Erre aztán Ső hercegnő és Csia Zsung fiatal felesége elköszönt. A visszamaradt hölgyek folytatták a csészek üritgetését és a csevegést; s közbe-közbe tettek egy-egy sétát is a holdfényben, magukba szíva a Virágok Terme körül ültetett fahéjbokrok virágoktól roskadozó ágainak illatát. Egyszerre csak az éjszaka csendjében a fahéjligeten túlról egy fuvola finom, gyöngéd hangja szállt lebegve feléjük. A fuvolaszónak olyan szelíd, olyan mindent feloldó, felszabadító zengése volt, hogy mindenki elnémult elragadtatásában, és megbabonázva fűelt a hangra.

– Nos, ugye szép volt? – kérdezte az anyahercegnő mosolyogva, amikor a fuvola elhallgatott.

– Valóban, sokkal szebb volt, mintsem képzeltük! – hangzott minden oldalról.

– Az öreg anyahercegnő igazán taníthat bennünket, fiatalabakat, hogyan kell helyesen élvezni a művészetet.

– Ó, ez még semmi különös. A mi dalgyűjteményeinkben még sokkal szebb dallamok is vannak. És mindenekelőtt: a hangnak még nyugodtabban, szélesebb hullámmal kell szólnia.

Az anyahercegnő töltött serleget küldetett a fuvoláslánynak, s

néhány kívánságot közöltetett vele a műsorra vonatkozóan. Közben Mandarinkacsa jelent meg meleg kámzsával és vizálló esőköpennyel, hogy gondosan bebugyolálja vele az anyahercegnőt.

– Késő éjszaka van. Hamarosan, leszáll a harmat, s hűvös szellő indul. Az öreg taj-taj térjen idejében nyugovóra – intette kedvenc szobalánya.

– Nyűgös szellem! – morgott az öregasszony. – Ma olyan jó hangulatom van! Csak nem gondolod, hogy egy kis éjszakai iszogatás két vállra fog fektetni? Kitartok reggelig.

Újra töltetett, s a mulatság folytatódott. Most megint fölhangzott a fahéjliget sötétjéből valahonnét a gyöngéd fuvolaszó magányos, vékony fonala. Ezúttal a dallam olyan bensőségesen és panaszosan szólt, hogy az anyahercegnőnek egészen ellágyult és megfájdult a szíve.

– Most egy szórakoztató történetet adnék elő – javasolta utána Csen hercegnő, hogy felvidítsa.

– Kitűnő. Halljuk tehát! – szólította fel az anyahercegnő, vídamságot kényszerítve arcára.

– Volt egyszer egy ember, annak volt négy fia – kezdte a hercegnő. – Az egyiknek csak fél szeme volt, a másíknak csak fél füle, a harmadíknak egyetlen orrlyuka, a negyedíknak pedig megvolt ugyan minden szerve, de süket volt . . .

Megállt az elbeszélésben, mert észrevette, hogy az anyahercegnő elbóbiskolt.

– Le kellene őt fektetni – súgta oda Cseng asszonynak.

– Nem, nem, meséld csak tovább! – mondta az anyahercegnő vidáman, felvetve a fejét. – Csak azért hunytam le a szememet, hogy jobban tudjak figyelni.

– Holnap is van még nap, és akkor is süt a hold. Ideje már lefeküdni – beszéltek rá szelíden.

– Miért, mennyi az idő?

– A negyedík éjjeli őrség időszakában járunk. Közeledik a reggel. A lányok már olyan fáradtak voltak, hogy nem bírták tovább és elszállingóztak.

Az anyahercegnő körütekintett az asztalon. Valóban, a fiatal lányok helyei üresek voltak.

Csak Tavasz Virulása tartott még ki.

– Gyenge társaság, nem bírnak kitartani! – morogta az öreg-

asszony. – Bezzeg Tavasz Virulása, ő tetszik nekem, bátor kislány! De hát igazatok van, ideje mennünk.

Ivott még egy korty tiszta teát, aztán beszállt a bambuszból font hordszékbe, melyet két markos szolgálóleány cipelt.

A lányok egyáltalán nem voltak olyan gyenge társaság, amilyennek az anyahercegnő nézte őket. Kék Drágakő és Felhőcske a holdat nem fentről a magaslatról, hanem inkább alulról, a Kristályhasadékból, a Smaragdtoboz lábánál a hegy falába beépített tóparti kilátóról akarták élvezni, s ráadásként még a hülámokon nedvesen csillogó tükörképében is gyönyörködni szerettek volna. Amikor lementek, élénk és tudós vita keletkezett arról a kérdésről, hogy ez a két kifejezés, amelyet a park megteremtésekor a szakértők választottak a magaslat és a tóparti kilátó nevéül, s amelyet a *tu* „toboz” írásjeggyel, és a *va*, „hasadék” írásjeggyel adtak vissza, irodalmilag is megengedhető-e, vagy pedig elvetendő, mint visszatetsző.

Aztán letelepedtek két bambuszból font zsámolyra a kilátó nyitott teraszának mellvédjénél, s az égen fent és a vízen odalenn ragyogó hold ikerképének látványától ihletve, egyesült erővel csodaszép, hosszú, ötlábú sorokból álló verset szerkesztettek az aznapi holdfényes éjszakáról. Az volt a szándékuk, hogy másnap meglepik és megszágyenítik éjjel írt művükkel a sajnos már olyan hosszú ideje tétlen Begónia Klub többi tagját, s ilyen módon tüzelik őket közös munkára.

Később a két lányhoz még a szép remetenő, Miao-jü is csatlakozott, akinek ezen a csodálatos teliholdas éjszakán ugyancsak nem jött álom a szemére, s a parkban kószált. Ő is segített nekik a versírásban, s aztán Jékmadárkalitkájában meg is vendégelte őket egy csészével abból a híres csodateából. A Rizstermelő Paraszt Udvaráról már az első kakasszó hangzott át hozzájuk, amikor a két éjszakai kódorgó végre közös pihenőre tért a Bambusz Remetelakban, közös fekhelyre heveredve.

Miután Ősz közepének ünnepe elmúlt, Főnix asszony egészsége pedig, hála a legjobbfajta ginszeng-gyökér bőséges használatának, helyreállott, folytatódott a Szemek Gyönyörűségének Parkjában a tisztogatás, amelyet néhány napra félbeszakítottak.

zártá le, melynek során kíméletlenül elkoboztak minden olyan emléktárgyat, amely csak valamennyire is aggályos, megbőtráncóztató vagy gyanús eredetű volt.

Említsük még meg, hogy a rend legfőbb őre, az öreg Vang szobaasszony, mint az elbocsátott Sakkjáték szobalány nagyanyja, maga is kénytelen volt zsebre vágni néhány pofont úrnőjétől, Sö hercegnőtől, ami után néhány napig nem is mutatkozott, állítólag valami betegsége miatt.

HARMINCNYOLCADIK FEJEZET

A bájos szolgáló nem tudja elviselni az elszenvedett igazságtalanságot, s meghal élete virágában. A boldogtalan hercegi unoka halotti himnusz szentel az elhunyt szolgáló szellemének

Hogy házkutatás lesz nála, arra Pao-jü mindenesetre elkészült. De hogy Tarka Felhőt, legkedvesebb és legbájosabb szobalányát elvették tőle, az úgy érte, mint valami mennykőcsapás. Miután anyja haragosan távozott, végigterült az ágyon, s átengedte magát határtalan fájdalomnak.

– Légy türelemmel néhány napig, amíg a taj-taj haragja elpárolog! Akkor aztán fordulj az öreg taj-tajhoz, és kérd meg, hogy fogadja vissza Tarka Felhőt! Majd csak jóra fordul minden – vigasztalagta Gyöngyszem.

– Csak azt szeretném tudni, miféle bűne volt egyáltalán – fortyant fel Pao-jü.

– Túlságosan csinos, ez minden bűne – felelte Gyöngyszem vállat vonva. – A taj-taj úgy gondolja, ilyen sok báj veszélyezteti a házi békességet. Az ő szemének csak az olyan rút és buta teremtések kedvesek, mint én.

– Nevetséges. A történelemben bőven akad rá ellenpélda. De mást mondok. Honnan tudott anyám szó szerint néhány olyan bizalmas beszélgetésről és tréfáról, amely köztem és Tarka Felhő között hangzott el? Talán kémkednek itt nálunk?

Cseng asszony jelentést tétetett magának a legutóbbi házkutatás eredményéről, és röviden végzett a dologgal. Tavasz Búcsúzásának sürgetésére Festő szobalányt Csen hercegnő még előbb elvitte a parkból, és áttette a keleti palotába; most pedig Tavasz Köszöntése kergette el a háztól Sakkjáték szobalányt. Megtiltották neki, hogy elbúcsúzzék társnőitől és a park többi lakójától, akikkel több boldog évet töltött el együtt. Amikor elvitték, véletlenül találkozott Pao-jüvel, és könnyek között kérte, hogy emeljen szót az érdekében.

Pao-jü azonban hiába igyekezett halasztást kieszközölni számára, a rendet őrző ádáz vénasszonyoknál alaposan pórul járt.

– Kotródj, uram, a könyveidhez! Ebbe csak ne avatkozz bele!
– támadtak rá, és kíméletlenül félretolták. Pao-jü nem állhatta meg, hogy néhány csipős szót ne kiáltson az öregasszonyok elvonuló csoportja után:

– Csodálatos, hogy ti, nők, mihelyt férjhez mentek, azonnal elvesztitek nőiességeteket, és ronda férfimogatartást vesztek fel. Sőt, rosszabbak vagytok még a férfiaknál is!

– Úgy látszik, a te szemedben a fiatal lányok valami magasabb rendű lények, a férfiak pedig hitvány csöcseléknépség, nem?
– kiabáltak vissza neki gúnyosan.

– Feltétlenül – bólintott Pao-jü buzgón.

– Hihi! Szedd inkább az irhád, és készülj fel anyád látogatására! Mert mindjárt sorra jön a te Tarka Felhőd is. Ma végre tiszta vizet öntünk a pohárba, s leszámolunk ezekkel a boszorkányokkal! Buddhának hála! Hihi!

Rögtön ezután valóban be is állított Cseng asszony személyesen a Begónia Udvarba, s kitette onnét az előtte gyűlöletes Tarka Felhő szűrét. Bár éppen betegeskedett, Tarka Felhőnek össze kellett néhány darab holmit csomagolnia, s aztán átvették őt odahívott hozzátartozói. Ugyanez a sors érte a csinos kis Négyesköt is, aki meggondolatlan módon azzal dicsekedett, hogy ugyanaz a születésnapja, mint az ifjú úré. Rosszul járt a szucsoubeli tánc-csoport három táncosnője is, akik a csoport előző évi feloszlátásakor saját kérésükre a parkban maradhattak. A taj-taj semmi esetre sem akart többé fia közelében ilyen veszedelmes „róka-tündéreket” és hivatásos csábítókat megtűrni. A tisztogatási műveletet Pao-jü szekrényeinek és ládáinak szigorú átvizsgálása

– Erre aligha van szükségük. Hiszen te magad is nagyon elővigyázatlan vagy, ha emberek között beszélhetnéked támad. Pillantásokkal és egyéb jelekkel gyakran figyelmeztettek, de hát nem használt az semmit.

– Hiszen bizalmaskodtam én veled, Pézsmával és Őszi Hüllámmal is. Miért éppen Tarka Felhőre járna rá a rúd?

Gyöngyszem adós maradt a felelettel.

– Annyira sajnálom őt! – folytatta Pao-jü zokogva. – Olyan jó bánásmódhoz volt eddig szokva, most pedig durva módon egy disznóólba vetik ezt a bájos, törékeny, bimbózó orchideát! S amellet beteg is és árva. Egyetlen családi támasza unokabátyja, aki már megnősült, s aki ronda, iszákos fickó. Amikor ez év tavaszán aranybegóniánk virágai a fa féloldalán megmagyarázhatatlan módon elhaltak, mindjárt gondoltam, hogy ez semmi jót nem jelent. Most már világos előttem, hogy a rossz előjel a mi szegény Tarka Felhőnkre vonatkozott:

Gyöngyszem összezsáptá kezét meglepetésében.

– Hogyan hihet ilyen vénasszonynak való babonában az olyan felvilágosult és tanult ember, mint te! – kiáltott fel mulatva.

– Ehhez te nem értesz – utasította rendre Pao-jü. – Nemcsak az embernek van lelke, hanem az egész természetnek is, és a természet olykor csodálatos jelenségekben juttatja kifejezésre az emberekkel való kapcsolatát. Hogy néhány példát említsek: a borókafenyő Konfuciusz csüfui temploma előtt, a ciprusok Csu Ko-liang, a három birodalom korában élt bölcs tanácsadó sirja előtt, a mandulafenyő Jo Fej, a Szung-dinasztia idejébeli nagy hadvezér sirja előtt, ezek az ősrégi, elpusztíthatatlan szent fák az évszázadok folyamán a politikai bomlás korszakaiban több ízben elhaltak, majd a politikai virágzás és rend korszakaiban újra friss zöldben pompáztak. Éppen így lesz ez a mi aranybegóniáinkkal is.

Mire Gyöngyszem félig hitetlenkedve, félig riadtan:

– Ott a történelem nagy embereiről van szó, akikre talán érvényes a te elméleted. De hát Tarka Felhő? Egy jelentéktelen kis emberke. Ugyanílyen vagy talán még nagyobb joggal vonatkozhatna az előjel, amellyel nézeted szerint aranybegóniánk intett bennünket, mondjuk énrám is. Hátha az én közeli halálomat jelezte a begónia?

Pao-jü ijedten tette a kezét Gyöngyszem szájára.

– Csitt! Ne kezd nekem még te is! Inkább hagyjuk ezt a témát. Valami mást szeretnék veled megbeszélni. Szívemen fekszik, hogy titkon utánaküldjük Tarka Felhőnek mindazt a holmit, amelyet itt kellett hagynia. És megtakarított pénzünkéből is szeretnék neki juttatni valamennyit, orvosra és ápolásra. Megtennéd-e ezt a testvéri szívességet?

– Nagyon keveset tételezel fel rólam, ha azt hiszed, hogy neked kell engem erre felszólítanod. Magam is gondoltam már rá, és holmiját biztos helyen előkészítettem. Csak be akartam várni az estét. Ilyenkor nappal sok gyanakvó szempárral találkozni az úton. Az öreg Szung anyót küldöm majd, és a magam megtakarított ezergaras-zsinórjait is odaadom. Egy ilyen kis áldozat magától értetődő valami. Hiszen én mindig önzetlen lélek voltam, vagy talán nem? – jegyezte meg Gyöngyszem kissé keserűen.

– De igen, igen, derék lány vagy – mondta Pao-jü mosolyogva. Megsimogatta Gyöngyszem arcát, s igyekezett néhány meleg szóval elűzni szívéből a fagyot, mely oda befészkelte magát.

Este tehát elküldték Szung szobaasszonyt a holmival és a pénzzel.

Előzőleg Pao-jü maga is meglátogatta titokban Tarka Felhőt. Emberei közül senki sem kísérhette el, s a Begónia Udvarát sem hagyhatta el senki ezen az estén. A hátsó parkkapunál hosszabb alkudozás után sikerült rávennie az ott örökdő kapusasszonyt, hogy mutassa meg neki a Tarka Felhő lakásához vezető utat. A kapusasszony eleinte aggódott, hogy elveszti állását, s nem akart a dologba belemenni, de amikor Pao-jü pénzt ígért neki, mégis csak ráállott.

Az apátlan-anyakatlan Tarka Felhőt Laj-ta intéző annak idején mint kisgyermeket vásárolta. Laj-ta felesége 'később az anyahercegnőnek ajándékozta, mert az kedvét lelte a csinos tízesztendő kislányban. Unokabátyját, Kuj-ert, Laj-ta egy kacér, ravasz nőszeméllyel házassította össze, aki félkegyelmű férjét annak rendje-módja szerint csalta. Pártfogója, Laj-ta szolgálai úgy dongtak körülötte, mint a dongók a bűz körül. Amióta Tarka Felhő Pao-jünél szolgált, sógornője állandóan nyúzta őt azzal a kéréssel, járjon érte közben Fönixnél, és szerezzen neki a Jung-kuo palotában szobaasszonyi állást. Annyit mindenesetre elért, hogy

férjével együtt a hátsó parkkaputól nem messze lakhatott, és hogy Fönix asszony állandóan igénybe vette különféle hasznos hajtó beszerzések és egyéb megbízatások elintézésére. A beteg Tarka Felhő nem okozott nekik sok fejtörést. Egy félreeső szobában helyezték el, s a nap legnagyobb részében magára hagyták.

Céljához érve, Pao-jü a ház kapuja előtt hagyta kísérőjét, hogy ott őrködjék, s egyedül ment be Tarka Felhő szobájába. Szegényes kábagyékény fekhelyen heverve, félálomban találta a lányt. Szerencsére korábbi tulajdonából volt még néhány párnája és egy takarója. Pao-jü gyöngéden megcibálta, s halkán a nevére szólította. Félig ijedten, félig boldogan hunyorgott rá a lány bágyadt szeme.

– Hát te vagy! Már azt hittem, sohasem látlak többé – szólalt meg, fáradtan küszködve a beszéddel. Kezével görcsösen megmarkolta és magához húzta Pao-jü kezét. Köhögési roham fogta el; amikor aztán túl volt rajta, így folytatta:

– Búddhára, igazán jókor jössz. Órák óta szomjazom már egy teára. De hát nem volt ember a közelemben. Légy olyan kedves, tölts nekem egy fél csészével!

– Hol van a teáskanna? – kérdezte Pao-jü, szemét törölgetve.

– Ott a kályha párkányán.

Pao-jü odapillantott. Ez a szennyes, rozsdás fazék azzal a szénfekete csőrrel, teáskanna lenne? Aztán az asztalon álló egyetlen, mocskos csésze után nyúlt. Ávas birkafaggyú rossz szaga szállt fel a csésze aljáról. Fejét rázva és könnyekkel szemében öblítette tisztára a csészét, és saját selyem zsebkendőjével törölte szárazra. Aztán félig megtöltötte a fekete vasedényből. Ez a zavaros, sötétvörös kotyvalék tea volna? Megkóstolta a keserű lét, és undor szorongatta a torkát. Metsző fájdalom hasított a szívébe, amikor látta, hogy a beteg a csésze tartalmát egyetlen hajtásra önti le a torkán, mintha csak édes, égi harmat lenne.

– Akarsz még valamit mondani nekem? – unszolta a lányt. – Akkor használd ki egyedülletünknek ezt a pillanatát!

– Mi mondanivalóm lenne még? – sóhajtott a lány. – Már csak óráról órára tengetem magamat. Három-négy nap múlva túl leszek már mindenem. Az egyetlen, ami még nyomaszt, hogy szemrehányással a fejemen kell meghalnom. Talán csinosabb voltam, mint mások, de azt mondják, kacérkodó teremtmény voltam,

veszedelmes rókatündér, ezt pedig, nem, ezt nem érdemeltem meg. Nem akarok a múlttal perbe szállni, de talán jobb lett volna, ha nem is...

Lélegzete elakadt, nem tudott tovább beszélni. Pao-jü ijedten vette észre, milyen hideg tapintású a keze. Úgy érezte, mintha egyszerre ezer nyíl fúrná át szívét. Aggódva dörzsölgette a lány kezét, és gyengéden paskolgatta a testét. Mennyire lefogyott! Pao-jüt megrendítette a látvány: hogyan lötyög a lány keskeny csuklóján négy, lecsúszott, ezüst karperece.

– Tedd le ezeket! Akkor viseld őket, ha meggyógyulsz, és újra teltebb leszel! – kérte megindult hangon.

Tarka Felhő begörbített balját egyszerre csak ajkához emelte, és heves erőlködés árán a fogával kitepte két körmét. Letette Pao-jü kezébe, Pao-jü pedig övzsebébe rejtette azokat. Majd jobbájával a takaró alá nyúlt, lehúzta magáról a piros selyem alsóruhát, amely még jobb napjaiból származott, s további emlékként azt is Pao-jünek nyújtotta át. Aztán a kettős megerőltetéstől kimerülve, nyögve hanyatlott vissza. Pao-jü kitalálta gondolatát, maga is gyorsan levetette alsóruháját, a leány meztelen testére terítette, maga pedig a leány ingét húzta magára. A legnagyobb sietséggel öltözött fel azután újra, anélkül, hogy minden gombot begombolt volna, s ezzel vesztegette volna az időt.

– Ültess fel! – szakította félbe öltözködését Tarka Felhő bágyadt hangja.

Ó, Pao-jünek nem került nagy fáradságába a lesoványodott könnyű testet felülteni. Amikor felült, kivette a takaró alól Pao-jü alsóruháját, s nagy nehezen magára húzta, miközben Pao-jünek jócskán segítenie kellett. Aztán szép szelíden visszafektette.

– Most aztán menj! – mondta Tarka Felhő. – Kényelmetlen neked ebben a ronda helyiségben. Boldog vagyok, hogy még egyszer eljöttél. Most már nyugodtan meghalhatok.

Még akart mondani valamit, de ekkor félretolták az ajtó posztófüggönyét, és Kuj-er sógornő lépett be vihogva.

– Ej, ej, de kedves beszélgetést folytattok itt! Mindent láttam és hallottam – mondta. – Mi vezeti az előkelő ifjú urat alacsony kis házacskánkba? Nyilván meg akar egy kicsit nézegetni engem, s fiatal bájaimon akarja próbára tenni képességeit, he?

Mire Pao-jü zavartan:

– Pszt! Ne olyan hangosan, kedves néném! Senkinck se szabad tudnia arról, hogy itt vagyok. Csak éppen meg akarlam nézni Tarka Felhőt. Sokáig szolgált nekem hűséggel.

A háziasszony mosolyogva kézen fogta, s magával húzta a hálósobájába.

– Hiszen mindenki tudja, milyen gáláns fiatal lovag vagy. No, jól van, ha azt akarod, hogy ne csapjak lármát, akkor egy kicsit kegyesnek kell lenned hozzám.

Így szólván, az ágy szélére ereszkedett, a fiút szorosan magához vonta, s szétterpesztett combjai közé szorította. Pao-jüvel sohasem történt még ilyesmi. Forró pirosság öntötte el.

– Jaj, ne! – nyögte zavartan.

Mire az asszony ferde pillantással:

– Eh, ne tettesd magad! Hiszen annyira szereted az asszonyokat és a lányokat! Miért vagy most olyan félénk?

– Eressz el! Mi lesz, ha meglát bennünket az öregasszony, aki ide kísért? Nem kell ennek most mindjárt megtörténnie. Majd megbeszéljük.

– Ó, mit se félj! Az öreget én már elküldtem. A parkkapunál vár téged. Szóval, még egyszer mondom: ha nem teszed meg, nagy lármát csapok és elárullak, s akkor majd megtudja a taj-taj, miféle veszekedett legény vagy te. Az imént leselkedtem a szoba ablaka alatt, s jól láttam, miféle titkaitok vannak Tarka Felhővel, milyen bizalmas lábon álltok ti egymással. Nem estem én a fejemre.

Kezdte Pao-jü nadrágkötőjét kioldani, s a maga ruháját is kigombolni. Pao-jü minden erejével ellenállt, s igyekezett az asszony öleléséből kiszabadulni. E heves birkózás közben odakint-ről egy hang hallatszott be:

– Itt lakik Tarka Felhő nővér?

Kuj-er felesége ijedten emelkedett fel a helyéről, szabadon engedve foglyát. – Itt lakik! – kiáltott és gyorsan kiszaladt az ablak elé. Kinn az udvaron ott állt Liu szolga felesége a kislányával. Szung szobaasszony küldte, hogy elhozza Tarka Felhő hátrahagyott holmiját és Gyöngyszem ezergaras-zsinórjait. Miközben megbiztatását elintézte, s Kuj-er felesége Tarka Felhő szobájába vezette őt, futólag betekintett a szomszéd szoba ablakán, s egy férfi alakjának árnyékszerű körvonalait pillantotta

meg. Minthogy Kuj-er feleségének ezt a gyengéjét jól ismerte, úgy gondolta, bizonyára szeretőinek egyike van nála, s észleletének nem tulajdonított fontosságot. De éles szemű kislánya az árnyékban felismerte Pao-jüt.

– Nem a kis parancsolót keresi Gyöngyszem kisasszony? Hát itt van! – súgta oda anyjának, mikor elmenőben voltak. Liu asszony megállt, és kérdőn tekintett Kuj-er feleségére.

– Szó sincs róla! Mit keresne nálam a kis parancsoló? – hazudta Kuj-er felesége. Égett a vágytól, hogy a megzavart szerelmi harcot Pao-jüvel újra felvegye, és eredményre juttassa. Pao-jü azonban megghiúsította szándékát. Rejtekhelyéről kiüzte őt az aggodalom, hogy elkésik, és a parkkaput zárva találja, de a félelem is, hogy a kéjsóvár asszony újra megtámadja.

– Hé, Liu sógornő, várj csak! Megyek én is – kiáltotta az éppen kifelé induló Liu asszony után, hirtelen felbukkanva az ajtófüggöny mögül.

– Na nézd csak, a mi kis parancsolónk! Te, uram, hogyan kerülsz ide? – csodálkozott Liu asszony.

Pao-jü nem vesztegette idejét hosszadalmas magyarázatokra, hanem sebtében kiosont mellette a ház ajtaján. Liu asszony és kislánya nyakra-főre rohantak utána, Kuj-er felesége pedig megnyúlt arccal állt ott, s szertefoszlott álmát gyászolta.

Lélekszakadva és szívdobogva érkezett Pao-jü vissza a parkba még idejében, közvetlenül kapuzárás előtt, s elérte a Begónia Udvarát is anélkül, hogy a parkörző asszonyok esti őrjáratát észrevették volna. Hszie nénitől jön – mondta Gyöngyszemnek, s nyomban végigfeküdt az ágyon.

– Már ilyen korán lefekszel? – kérdezte Gyöngyszem.

– Az én dolgom! – morogta kurtán Pao-jü.

Gyöngyszem magatartása az utóbbi években kissé tartózkodóbbá lett Pao-jüvel szemben, mert áthatotta a lányt annak a felelősségnek méltóságteljes érzete, amely az anyahercegnővel és Cseng asszonnyal szemben nehezedett reá, s ezért belsőleg is kissé eltávolodott tőle. Azt a helyet, amelyet Pao-jü szívében foglalt el, az idők folyamán a fiatalabb Tarka Felhőnek engedte át. Tarka Felhőé volt az a kiváltság is, hogy éjjel a hálószobájában aludjék. Mert Pao-jü félt éjszaka az egyedüllétől, kellett valakinek a közelében lennie, akivel válthatott néhány szót, ha

nem jött álom a szemére. Újabban, amióta Tarka Felhő elment, újra Gyöngyszem vette át ezt az éjszakai bizalmi helyet.

Ma éjszaka sokáig hallotta még nyugtalanul forgolódni fekhelyén Pao-jüt, és hallotta, hogy sok rövid és hosszú sóhajjal sóhajtozik, míg csak el nem alszik. Éjfél felé, amikor már éppen maga is elbóbiskolt egy kicsit, arra riadt fel, hogy Pao-jü hangosan kiáltja Tarka Felhő nevét.

– Mi az? – kérdezte tőle.

Pao-jü teát kért.

– Ó, hiszen ez te vagy, Gyöngyszem – mentegetőzött zavartan mosolyogva, amikor a lány a teát hozta neki. – Szórakozottságból és megszokásból a másik nevét kiáltottam.

– Annak idején, amikor ő itt szolgálatba lépett, álmodban még utánam kiáltottál. Így változnak az idők! – jegyezte meg Gyöngyszem lemondóan.

Pao-jü csak két óra nyugtalan ide-oda forgolódás után tudott újra elaludni. Reggel öt óra felé járt már, amikor Tarka Felhő jelent meg neki álmában.

– Búcsúzni szeretnék. Ég veled! – szólt és újra eltűnt. Pao-jü ijedten ült fel az ágyon, és felköltötte Gyöngyszemet.

– Tarka Felhő az imént halt meg – közölte vele tompa hangon. A hitetlenkedő Gyöngyszem megpróbálta kivenni fejéből ezt a képzelődést. Pao-jü azonban szilárdan kitartott véleménye mellett, és alig várta a reggelt, hogy értesülést szerezhessen Tarka Felhőről. De várnia kellett délutánig, amíg biztosat tudhatott meg. Mert az egész napot ő is, meg a fattyú Csia Huan, és unokaöccse, Csia Lan is szigorú apjának és különböző méltóságteljes idősebb uraknak társaságában kellett hogy eltöltse. Közös krikzantémokat szemlélgettek, s ebből az alkalomból a fiatalabbaknak újból tanúságot kellett tenniük irodalmi képességeikről. A vizsga Cseng úr megelégedésére zajlott le, s utána Pao-jü büszkén mutathatott fel az anyahercegnő és anyja előtt három ajándéklegyezőt, három rózsafüzért szantálfa golyókból, három nefritgyűrűt és egy kicsiny, amulettként nyakban hordható, szantálfa-ból faragott Buddhát, mint diadalmi jelvényeket, melyeket a méltóságteljes urak ajándékoztak neki. A Begónia Udvarba két szobalánya, Pézsma és Őszi Hullám, valamint két fiatalabb segédszobalány kísérte vissza. Pao-jü előbb eltávolította a két idő-

sebb hölgyet, mert a Tarka Felhő utáni kérdezősködéssel nem akarta féltékennyé tenni őket; azt az ürügyet hozta fel, hogy előre kell vinniük írószereit és sapkáját, valamint ünneplő felsőruháját, melyet levetett magáról, mint mondta, a hőség miatt. Sé tálni akar még egyet a parkban – mondta, aztán egy szikla mögött, egy félreeső zugban kérdőre fogta a két fiatalabbat:

- Elküldött Gyöngyszem valakit ma reggel Tarka Felhőhöz?
- Igen, elküldte az öreg Szung anyót – felelt az egyik.
- Mi hírt hozott?
- Tarka Felhő egész éjszaka kiáltozott, ma reggel felé aztán behunyta a szemét, és elvesztette eszméletét.

- Ki után kiáltozott?
- Anyja után.
- Másvalaki után nem?
- Nem tudok róla.
- Ó, te együgyű teremtés, bizonyára nem figyeltél jól oda.
- Úgy van, csak a felét hallotta – avatkozott bele buzgón a másik. Ennek kicsit élénkebb volt a felfogása, s kitalálta, mi az oka Pao-jü aprólékos kérdezősködésének.

- Én sokkal többet tudok; éspedig első forrásból.
- Hogyhogy?
- Ma délben titkon ott voltam nála. Ő mindig olyan jó volt hozzánk, fiatalabbakhoz, s annyira fájt nekem, hogy igazságtalanság történt vele. Barátságából még egyszer meg akartam láto-gatni. A verést, amely biztosan kijár nekem, ha elfognak, nyugodtan vállaltam. Amint megérkeztem, felvetette a szemét, megfogta a kezemet, és rögtön felőled kérdezősködött, ifjú úr. Hol vagy, ez volt az első kérdése. Mondtam neki, hogy atyádnál kizantlénszemplén. Erre sóhajtott egyet, s azt mondta: „Kár, hogy akkor már nem látom többé.” Mondtam neki, legyen kis türelem-mel, bizonyára meglátogatod még egyszer. Mosolyogva rázta a fejét, és azt felelte, hogy neki ma délután, pontosan kétnegyed-órával a juh kétórás időszakának első fele után a Nefritcsászár parancsára el kell foglalnia egy virágszellem üresedésben levő állását. Te azonban csak később fogsz hazamenni, azért már nem láthat téged. Hiszen ő nem azok közé a kárhozottak közé tartozik, akiknek lelkét a pokol fejedelme, Jen-vang viteti el a maga kis ördögeivel, s akik rendszerint meg szokták kísérelni, hogy

a pokol megvásárolható küldötteitől hozzászerezzenek még egy-két órácskát nyomorult életükhöz, áldozati ételek és papírpénz útján. Nem, őt jó szellemek hívták meg ünnepélyesen az Égi Császár trónusa elé, s így semmi esetre se szeretne pontatlan lenni. Nem akartam elhinni, amit mondott. Amikor azonban kevésel ezután kilehelte utolsó leheletét, szavait megerősítette a szomszéd szobában álló óra, amely azt mutatta, hogy kétnegyedórával múlt el a juh kétórás időszakának első fele, tehát éppen azt az időpontot mutatta, amelyet ő halála percéül megjósolt.

Pao-jü buzgón helyeselve bólintott.

– Ha jártas lennél az irodalomban, tudnád, hogy van ilyesmi. Minden egyes virágnak megvan a maga szelleme, és minden virágfajta élén egy-egy főszellem áll. Csak azt szeretném tudni, melyik virágfajta-hoz tartozik ő, s hogy vajon mint közönséges szellem tartozik-e oda, vagy mint főszellem.

A kérdezett nem sokáig habozott a válasszal. Eszébe jutott, hogy most, a nyolcadik hónapban éppen a tavirózsák virágoznak.

– Ezt is megkérdeztem tőle – füllentette fürgén. – Azért szeretnénk ezt tudni, mondtam neki, hogy virágfajtáját a jövőben különösen szerető gondozásban részesítsük. Erre megmondta, hogy parkunk tavirózsáinak főszellemévé nevezték ki. De kérte, ne mondjam el senki másnak, csak neked, ifjú úr.

Pao-jü tekintete a közeli tavacskán teljes pompájukban virágzó vízirózsákra tévedt, és szomorú arca felderült.

– Méltó és szép hivatal jutott neki. Ilyen továbbélést szívesen vállal az ember a Keserőség Tengeréből való szabadulás után – morogta elégedetten.

Hajtotta a vágy, hogy kegyeletének adóját a ravatalnál rója le. Kíséret nélkül indult megszokott rejtett útján, a hátsó parkkapun át a gyászoló ház felé. A házat üresen és zárva találta.

Kuj-er felesége arra számított, hogy egy kis temetkezési segélyt szerezhet magának, s ezért rögtön Tarka Felhő halála után felkerekedett, és megvitte a halálhírt Cseng asszonynak. Cseng asszony valóban adott is neki tíz unciát, azzal a feltétellel, hogy a halott, a szokástól eltérően, ne maradjon a gyászoló háznál felravalozva, hanem azonnal szállítsák a városfal elé, és földeljék el. Mert Tarka Felhő tüdősorvadásban halt meg, és Cseng asszonyt aggasztotta, hogy a holttest károsan befolyásolhatja a

Jung-kuo palotát, ha hosszabb ideig marad a közelben. Kuj-er és felesége tehát útban voltak már a koporsóval a várcsfal felé, amikor Pao-jü beállított. Pao-jünek így dolgavégezetlenül kellett hazatérnie.

Igen levert hangulatban volt, és arra vágyott, hogy Kék Drágakő társaságában más irányba terelhesse gondolatait. Amikor azonban beállított a Bambusz Remetelakba, az a hír fogadta, hogy Kék Drágakő Pao-csajhoz ment. Átment tehát az Őserdő Udvarba. Magányosan és elhagyatottan találta azt, Pao-csaj lakását pedig üresen: kihordták belőle mindent. Eszébe jutott, hogy legutóbb olyasfélét hallott, mintha Pao-csaj ki akarna költözni a parkból, édesanyjához. A legutóbbi parkbeli események kellemtelenül érintették, s nem akarta magát egy házkutatás lehetőségének is kitenni. Főnix asszony és Cseng asszony hiába igyekezett őt maradásra bírni. Megmaradt elhatározása mellett, s azzal az ürüggyel, hogy beteges édesanyjánál nélkülözhetetlen, időközben meg is valósította szándékát.

Pao-jün szomorú magárahagyatottság érzése vett erőt. Úgy látta, bizalmas barátnőinek száma egyre csökken. Mi lenne, ha még Gyöngyszemet vagy Kék Drágakőt is elveszítené? Szorongva settenkedett vissza a Bambusz Remetelakhoz. Kék Drágakő még mindig nem tért haza. Magányosságának érzetében szinte örömmel üdvözölte, hogy újra apjához és az idős urakhoz szólították. Az ebédszünet által félbeszakított, krizantémszemlével kapcsolatos társas versírásnak folytatódnia kellett. Amikor aztán a sárga alkonyat órájában visszatért a parkba, s elhaladt a viruló vízirózsákkal borított tó mellett, újra a halott Tarka Felhőre gondolt. Megállt a tó partján, és sóhajtva nézte a vízirózsákat. Hogy ravatalánál áldozatot mutasson be és megsirassa, amint illet volna, az nem adatott meg neki. Ne tegye-e jóvá mulasztását a vízirózsákkal szemben? – villant át a fején.

S minthogy szelleme a nap kiadós irodalmi tevékenységétől amúgy is lendületben volt, elkérte írószereit a kis szolgától, aki őt kísérte, s „az íróasztal négy kincsét” hordta utána, és egy darab finom, hullám alakúan bordázott selyemre, melyet Tarka Felhő annyira szeretett, ott helyben hosszú himnuszt írt. Ezt a címet adta neki: „Halotti himnusz a Vízirózsa-kisasszonyhoz”. Időközben a kis szolgának étkezőcsészéket kellett odahoznia

Tarka Felhő négy kedvenc ételével, s azokat halotti áldozatként a kis tó partján kellett elhelyeznie. Miután a himnusz szövegét könnyek között hangosan felolvasta, és tömjént égetett hozzá, a telesírt selyemdarabot az elérhető legközelebbi vizirózsa szirmai közé helyezte. Esteledett már, mire a kis szolgáló sürgetésére végre el tudott szakadni e furcsa halott-tisztelet színhelyétől.

HARMINCKILENCEDIK FEJEZET

A flastromos pap gúnyt űz Pao-jüből, és féltékenység elleni gyógyszerekről regél. Négy szép lány horgász-vessző segítségével a sors rendelését tudakolja

Pao-jü Tarka Felhőért ontott könnyei még fel sem száradtak, máris újabb érzékeny veszteség érte. Unokanővérét, Tavasz Köszöntését elvitték a parkból; újra mostohaanyjához, Sö hercegnőhöz kellett költöznie. A gazdag fiatal Szunnal jegyezték el, s a lakodalmat nagyon hamar, még ebben az évben meg akarták tartani; addig a menyasszonynak szigorúan elkülönítve, anyai felügyelet alatt kellett élnie. Így kívánta az etikett.

A Szun család, ez a régi katonacs család, vidékről származott, Tatungfuból, s a nagyapák nemzedékének idején baráti kapcsolatok fűzték a Csia házhoz. A fő ok azonban, amiért Sö herceg Tavasz Köszöntésének a fiatal Szunt választotta, aki a fővárosban élt, és arra várt, hogy kinevezzék a hadügyminisztérium egyik kisebb állására – a fiatalember pénze volt. Cseng úr ellenezte a házasságot, mert a harmincesztendő nagy darab, erős fickót, aki nyilván kitűnt a nyíllövésben, lovaglásban és ivásban, de aki semmiféle irodalmi műveltséggel és finomabb csiszoltsággal nem rendelkezett, nem tartotta megfelelő élettársnak olyan lány oldalán, aki a művelt Csia családból származott. A fiatal Szun azonban megengedhette magának, hogy erre a házasságra sokat áldozzon, s ez a pénzéhes Sö herceg számára döntő érv volt. Az ötezer ezüstuncia, amelyet Tavasz Köszöntéséért besepert magának, nem volt megvetendő.

Pao-jü nehezen tudta túltenni magát azon, hogy ilyen gyorsan elvesztette négy játszótársnőjét: Pao-csajt, Tavasz Köszöntését, Tarka Felhőt és Sakkjáték szobalányt. Tetejébe még azt is halotta, hogy a közeljövőben Tavasz Búcsúzása is távozni fog, és férjhez megy. Dúlt lélekkel kószált a parkban, s fájdalmas szemlélődésnek engedte át magát. Újra meg újra visszakergette valami az elhagyott Őserdő Udvarhoz és az üres Damasztőkioszkhoz, ahol azelőtt vidám lányhangok csendültek, most pedig kietlen némaság uralkodott. A hulló őszi lomb jól illett komor hangulatához, s a földi örömök mulandóságára intette. Nyomott lelkiállapotához még egy hűlés is járult, külső szenvedésként. Megbetegedett, és orvosi rendeletre száz napon át kellett a szobát őriznie.

Ezt az orvosi rendeletet nyilván nevelői szempontok sugallták elsősorban. Azt akarták, hogy a három téli hónapon át, egészen újévig maradjon otthon és dolgozzék. Pao-jü azonban ezután is, akárcsak azelőtt, kerülte a könyveket, s inkább azon igyekezett, hogy idejét, amennyire csak lehet, szobalányaival való szórakozással és enyvelgéssel rövidítse meg. Ötven nap múlva már valóssággal szikrázott az életkedvtől; minden idegszálával vágyott ki a szabadba. Legnagyobb szomorúságára azonban anyja és az anyahercegnő szilárdak maradtak, még Hszie Pan fivérének vidám lakodalmán sem vehetett részt. Mert a bolond Rabló Lovag hosszú keresés és válogatás után elszánta magát a házasságra. Úgy gondolta, végre megtalálta az igazit: korábbi játszótársnőjében, a gazdag fahéjültetvényesnek és a császári palota udvari szállítójának, a csangani Hsziának egyetlen leányában és örökösében, abban a büszke, elkényeztetett szépségben, akivel nemrégiben tett üzleti utazásakor újra találkozott.

Amikor száznapos remetesége letelt, az anyahercegnő kívánságára Pao-jünek először a nyugati városkapu előtt fekvő Égi Összhang Templomába kellett kimennie, hogy a Nefritcsászárnak leróhassa a köteles hálát, mellyel gyógyulásáért tartozott neki. Hosszú elzártága után mi lehetett volna kedvesebb neki, mint ez a kirándulás a szabadba? Már előre annyira örült, hogy előtte való éjjel alig tudta szemét lehunyni. Kora hajnalban hagyta el kocsiján a várost, két kedvenc szolgája, Ming-jen és Li Kuj, valamint három szobalány kíséretében.

Pao-jü néhány leborulással és valamelyes égő áldozattal tőle telhetően hamar elintézte a templomlátogatás szertartási részét. Mindig valami szorongó és kényelmetlen érzés vett rajta erőt az istenszobrok közelében, melyek olyan fenséges szigorúsággal néznek az emberre.

Örült, hogy az istenség csarnokának nyomasztó alkonyati homályából újra kiléphetett a nappal fényébe, s kíséretével körüljárta a kolostor terjedelmes területét, megreggelizett, majd lehevert a vendégcellában, mert a korai felkelés és hosszú út kifárasztotta. Emberei attól tartottak, hogy elszunyókálhat, s elalhatja a hazatérés időpontját, ezért odakérették a főpapot, hogy az egy kis cseveggel tartsa ébren.

Vang főpap mellékesen mint csodadoktor is működött, s az egész környéken lendületes kereskedelmi tevékenységet bonyolított le híres flastromaival, kenőcseivel és ráolvasói formuláival. Ennek köszönhette a „gyorsflastrompap” nevet. Mellesleg arról is ismerték, hogy mókás, tréfacsináló ember. Különféle kis tréfákkal sikerült is elűznie a fáradságot, amely vendégét a déli órákban elővette.

– Annyit dicsérték nekem mindig kenőcseidet és gyógyszeridet – jegyezte meg Pao-jü a beszélgetés során. – Milyen bajok ellen használnak a receptjeid?

– Ó, néhány szóval nem is lehet felsorolni. Több mint száz receptem van magasak és alacsonyak, öregek és fiatalok számára, testi és lelki, külső és belső fogyatékoságok ellen, mellkasi fájdalmak, gyomorpanaszok és emésztési zavarok ellen éppen úgy, mint láz, hűlés, vérmérgezés és nyilallás ellen, amit csak akarsz. Az én szereim lenyűgözik a halált, megfiatalítanak, egy szóval csodákat művelnek.

– Nana, ebben nyilván van egy kis túlzás. Tudnék például egy olyan bajt mondani, amely ellen tudományod aligha tehet valamit.

– Megpofozhatsz, megtépheted a szakállamat, lerombolhatod a templomomat, ha szereim csak egyetlen esetben is csődöt mondanak. Nevezd meg nekem azt a bajt!

Pao-jü közelebb intette magához a flastrompapot.

– Előbb próbáld meg kitalálni! – súgta a fülébe.

– Aha, már értem – mondta a pap, ravaszul mosolygva. –

A kis parancsoló bizonyára valami erősítőszert kíván a belső ter-
mekben való használatra, nemde?

– Kellene talán egypár arculcsapás, nem? – vágott a szavába
Ming-jen.

– Mire gondol? – kérdezte Pao-jü ártatlanul.

– Eh, ne vedd komolyan a fecsegését!

– Tudnál-e valami szert, amivel fiatal lányokat ki lehetne
gyógyítani a féltékenységből? – fordult Pao-jü a paphoz.

A pap meglepetésében összezsápta a kezét.

– Miket ki nem találnak az emberek! Ez volna az első ilyen
eset gyakorlatomban. Mindazonáltal tudnék egy szert. Persze
nem hat gyorsan, egy kis türelemmel kellene lenned.

– Rajta! Beszélj! Miféle szer az? – unszolta Pao-jü kíván-
csian. A pap-doktor magára öltötte a mesterségének gyakorlá-
sakor alkalmazott komoly ábrázatot.

– Feloldasz két lat jegeccukrot egy csésze vízben, belekeversz
egy lat szárított narancshéjat hozzávalóként, beleteszel egy szép
érett körtét hámozva, s hagyod, hogy a cukros víz jól átítassa.
Mindennap reggelire el kell fogyasztania egy ilyen adagot, amíg
csak a kérdéses baj el nem múlik.

– Ez minden? Nem hiszem, hogy sokat segítene – mondta
Pao-jü csalódottan.

– Ó, csak kitartóan kell használni, még ha évek múlnak is el
közben! Egyszer bizonyosan hatni fog, legrosszabb esetben a pá-
ciens halálakor. Amellett hát ízletes, finom eledel is, jót tesz a
tüdőnek, és különösen jótékonyan hat az emésztésre.

Pao-jü hangosan felnevetett. Csak most értette meg, hogy a
vén kópé gúnyt űzött belőle, s meg akarta értetni vele, hogy az
ellen az ecetmennyiség ellen, amely egy féltékeny asszony testé-
ben halmozódott fel, a világnak semmiféle édessége nem lehet
elég hatásos.

Amikor hazatért, Pao-jü a nemrég férjhez ment Tavasz Kö-
szöntését találta anyjánál látogatóban. Tavasz Köszöntése arról
panaszkodott, hogy házassága boldogtalan, s amikor estefelé el-
jöttek érte, hogy hazavigyék férje házába, semmiképp sem akart
elmenni.

Könnyek között kérlete Cseng asszonyt, tartsa ott néhány napra vendégségbe, mert férje kiállhatatlan korhely, iszákos férfi és durva házigazda.

– Amikor egyszer hűtlen, kiméletlen viselkedése miatt szerényen kérdőre vontam, azzal támadott rám, hogy bizonyára tömény ecettel szoptattak – panaszkodott. – Azt mondta, ötezer nehéz unciaért vásárolt meg magának, ezért hát legyen szíves engedelmeskedni, s még akkor se mukkanjak, ha elverne és egy szolgálka kamrájába zárna. Ó, ez a szörnyeteg!

Valamennyi jelenlevő unokanővérét s Cseng asszonyt is elfogta a részvét; mindnyájan zokogtak, s versengve vigasztalták sajnálatra méltó unokanővéruket.

– Cseng nagybátyád eleve ellenezte ezt a szerencsétlen kapcsolatot – jajveszékelt Cseng asszony. – Sajnos, jó szándékú agyályaival szemben apád süket maradt. De hát mit lehet most már csinálni? Bele kell törődnöd sorsodba, szegény gyermekem.

– Nem is igen tudom még felfogni, hogy olyan hirtelen el kellett szakadnom tőletek és mindazoktól a kedves helyektől, amelyekben oly boldog éveket töltöttem. Mintha fejbe kólintottatok volna, mintha álmodnék, úgy érzem magamat azóta. Ó, csak még egyszer eltölthessek három napot a parkban, kedves régi szobáimban, utána már örömmel halok meg! – siránkozott Tavasz Köszöntése.

– Hogy beszélhetsz mindjárt a halálról! Apró nézeteltérések fiatal házások között, ezek mindennapi dolgok. Jól van, legyen meg a kívánságod, maradj három napig nálunk, s lakjál megint kedves parkodban – csillapította részvevő szívvel Cseng asszony.

S kiadta a parancsot, hogy azonnal rendezzék be lakályosan a Damaszkioszkat, Tavasz Köszöntésének egykori lakóhelyét.

– De aztán el ne szöld magad, s nehogy beszélj erről az öreg taj-taj előtt! Neki semmit sem szabad megtudnia! – kötötte lelkére Pao-jü.

Így hát Tavasz Köszöntése ezen az estén beköltözött parkbeli régi lakásába, s unokafivére, unokanővérei és a szobalányok három napon át hűségesen együtt voltak vele, azon versengve, hogy újra odavarázsolják neki a régi szép időket. De a három napnak nagyon is hamar vége szakadt; Tavasz Köszöntésének

nehéz szívvel búcsút kellett vennie, s rá kellett szánnia magát, hogy visszatérjen férjéhez, akit nem szeretett.

A búcsú, amelyen sok könny hullott, az érzékeny lelkű Pao-jüt még közelebből érintette, mint Cseng asszonyt.

– Egész éjszaka nem tudtam unokanővérem miatt aludni – mondta másnap reggel anyjának. – Annyira sajnálom; olyan jólelkű és békés, s éppen ő kapott ilyen gonosz, durva férjet!

– Ilyen szerencsétlen a sors! Mit tehet ellene a magunkfajta? – sóhajtotta Cseng asszony. – Ha egyszer egy lány házon kívül megy férjhez, hozzátartozói számára elveszett, akárcsak egy vödör kiöntött víz. Így van ez.

– Nem kellene rábeszelnünk az öreg taj-tajt, hogy Tavasz Köszöntését örökre hozassa vissza? Lakjon újra a Damasztikoszkban, s legyen a mi jó pajtásunk, akárcsak régen. Egyszerűen nem adjuk többet ki, még ha az az undorító Szun százszor küldene is utána.

– Együgyűségemben ostobaságot beszélsz – intette le Cseng asszony félig mulatva, félig bosszankodva. – Felnőtt lányoknak férjhez kell menniük, el kell menniük a háztól, ez a rendeltetésük. Hogyan sikerül kapcsolatuk férjükkel, az elrendeltetésük kérdése, s a család utólag nem avatkozhat bele. Nem mindenkinek sikerülhet olyan jól, mint testvérnénédnek, Tavasz Érkezésének. Az egyik kakast csíp el, a másik meg kutyát. Nem tehetünk mást, mint hogy beletörődjünk, és ő alkalmazkodjék. Az évek folyamán megszokják egymást, a természet és a vérmérséklet különbsége kiegyenlítődik, s ha a gyermek is megjön, minden jól lesz. Hagyd tehát ezt az esztelenséget, és nehogyszédbe jusson az öreg taj-taj előtt akár csak egy fél szót is szólni erről!

Pao-jü meghökkenve ballagott vissza a parkba. Felkereste Kék Drágakőt, aki éppen reggeli öltözködését végezte, s neki is elpanaszolta a baját.

– Legjobb volna meghalni; minél előbb, annál jobb. Az élet már nem szerez nekem örömet – mondta komoran.

– Úgy látszik, szellemed elborul! – mondta Kék Drágakő ijedten.

– Egyáltalán nem, egészen normálisnak érzem magam. De hát nem fá-e neked is a lelked, ha meggondolod, milyen szomorú sorsra jutott Tavasz Köszöntése? Milyen szép, boldog idők vol-

tak azok, amikor Begónia Klubunkat alapítottuk! Milyen derűsek és jókedvűek voltunk, amikor összejöveteleinket tartottuk, egymást megvendégeltük, és költői versenyeket rendeztünk! S mindez elmúlt, valamennyien szétszóródtunk. Pao-csaj elment, Lótusznak sem szabad már átjönnie, Tavasz Köszöntését házassága szakította el tőlünk. Miért kell a szegény lányokat, ha egyszer felnőnek, mindenáron kiszolgáltatni valami idegen fickónak, s miért kell fiatalságuk boldog szabadságát a házasság szomorú szolgaságával felcserélni? Ez nem fér a fejembe. Meg akartam kérni az anyahercegnőt, hozza vissza Tavasz Köszöntését, hadd éljen megint itt velünk. De anyám kiverte a fejből ezt a gondolatot. Azt mondta, bolond volnék, ha ezt tenném. De én nem tudok belenyugodni, hogy minden olyan más lett, mint azelőtt. Milyen lesz akkor néhány év múlva?

Amíg beszélt, Kék Drágakő egyre mélyebbre és mélyebbre hajtotta a fejét. Válasza csak egy sóhajtás volt. Aztán az ágy széle mellett lassan a földre roskadt, s arcát némán szorította párnáihoz. Gyöngéden érző lelke teljesen átvette Pao-jü levertségét. Amikor később Kakukk szobalány lépett a szobába a teával, Kék Drágakő felemelkedett, s látszott, hogy szemhéjai vörösek a könnyektől. Pao-jü azon fáradozott, hogy megnyugtassa, s csökkentse iménti szavainak súlyát, mondván, hogy azok túlzottak voltak; ekkor azonban megjelent Gyöngyszem, s az anyahercegnőhöz szólította.

Pao-jü ezen a délutánon rosszkedvűen és szomorú gondolaton töprenkedve, magányosan kószált a parkban. Valami megint odahajtotta az Őserdő Udvar és a Damaszkioszk elhagyott helyeire. Miután egy ideig szomorúan bámulta a csukott ablakokat és az elnémult kapukat, továbbindult s lépteit a tóparti Lótuszgyöker Kioszk felé vette. Már távolról észrevette, hogy négy lány hajol át a part mellvédje felett, s állhatatosan bámulja a víz felületét. Furdalta a kíváncsiság; hogy meglepje a négy leányt, a sziklák leple mögött, hátulról halkán odalopakodott hozzájuk.

– Vajon odasétál-e? – hallotta az egyiket.

– Nesze neked! Elhúzott alatta! Gondoltam is mindjárt, hogy nem hozzá igyekszik – mondta egy másik, hangjáról ítélve Tavasz Virulása.

– Csend! Megint közeledik – kiáltotta a harmadik.

– Már pedzi is! – ujjongott a negyedik, Hsziu-jen unokanővér.

Pao-jü nem állhatta meg, hogy fel ne emeljen egy követ, s bele ne csobbantsa a vízbe a négy leányhoz közel.

– Ki volt az? Szentelenség! Pfuj, milyen durva dolog! Így megijeszteni bennünket! – csivítették izgatottan összevissza. Sziklája rejteke mögül nevetve ugrott elő Pao-jü, s a négy leány csoportjához csatlakozott. Tavasz Virulása volt ott, Hsziu-jen, valamint Csu özvegyének két unokatestvére.

– Nézzetek oda! Itt szórakoznak, engem pedig kihagynak! – kiáltotta oda nekik.

– Mindjárt gondoltam, hogy te vagy az, te gonosz. Galádul elriasztottad a szép halacskákat. Már éppen rá akart harapni – duzzogott Tavasz Virulása.

– Hát persze, a büntetés nem maradhat el! Miért nem hívtatok engem is, ha itt szórakoztok? – felelte nevetve Pao-jü. – Most horgásszunk ötösben tovább, s a játékkal kössük egybe a sor megkérdezését is! – javasolta. – Akinek horgára hal kerül, annak még ebben az esztendőben szerencséje lesz. Aki üres kézzel megy el innét, azzal valami kellemetlen fog történni. Hát rajta! Tavasz Virulása kezd!

– Rendben van. De jaj neked, ha újra elriasztod a halamat! Akkor nem érvényes a játék.

Tavasz Virulása elsőnek merítette a zsinórt a vízbe, s alig múlt el annyi idő, amennyi tíz mondat kimondásához szükséges, máris ráharapott horgára egy kövér aranyhal, s víz alá rántotta a zsinórra kötött úszót.

A lány ügyes lendülettel emelte ki vergődő foglyát a szárazra, s szobalányával az odakészített, friss vízzel teli porcelán csészébe tétette. A másik három lánynak is sikerült fognia valamit. Utoljára került a sor Pao-jüre.

– Úgy csinálom, mint az öreg Csiang Ce-ja – mondta fontoskodón, átlépett a kőmellvéden, s leguggolt közvetlenül a tóparton. Az öreg Csiangról, a Csou-dinasztiabeli Veng-vang híres bölcs tanácsadójáról tartja a monda, hogy még az állatokat és szellemeket is meg tudta szelídíteni, és hogy a halak önként tolakodtak oda hozzá, hacsak egy egyszerű vascsíptetővel nyúlt

is utána. Nos, Pao-jü alaposan túlbecsülte természetfeletti képességeit. Árnyéka elriasztotta a halakat, egy sem akart ráharapni, s amikor egyszer egy felszálló hólyagocska a vízen hal közeledtét jelezte, horgászbótját olyan sietséggel lendítette a szóban forgó helyre, hogy a hal sietve menekült onnét.

– Kedves halam, siess. Nem szeretem a hosszú várakozást. Gyere, gyere, tégy boldoggá! – rimázkodott mulatságos türelmetlenséggel, úgyhogy mind a négy lány hangosan felkacagott. Végre aztán megrántotta valami a horgot. Túláradó örömeben Pao-jü a horgászbótot olyan gyorsan és ügyetlenül kapta ki a vízből, félfordulatot téve, hogy a végét egy sziklába ütötte, s a bót kettétört. Felső fele a zsineggel és rajta a horoggal beleesett a vízbe és elúszott. Társnői mindezt végignézték, és kárörvendően nevettek.

– Ki látott még ilyen ügyetlent! – tört ki Tavasz Virulásából. Hozzá akart még tenni valamit, de ekkor Pézsma szobalány futott oda, és Pao-jüt az anyahercegnőhöz hívta. Az anyahercegnő éppen most fejezte be délutáni alvását, s valami fontos ügyben akarja őt kihallgatni; elküldtek Főnix után is – közölte Pézsma. Pao-jü szörnyen megijedt.

– Talán megint el akarnak tőlem venni egy szobalányt, állítólagos fertőzőési veszély miatt? – fakadt ki. De hamarosan megnyugodott, amikor aztán látta, hogy az anyahercegnő egészen békésen dominózik anyjával, Cseng asszonnyal.

– Néhány évvel ezelőtt volt egyszer egy örültségi rohamod, amelyből aztán később az a két furcsa fickó, az ótvaros szerzetes és a sánta taoista pap gyógyított ki. Emlékszel-e még akkori állapotodra? – kérdezte az anyahercegnő.

Pao-jü gondolkodott egy ideig.

– Úgy éreztem, mintha hirtelen bunkóval heves ütést mértek volna a fejem búbjára. A fájdalomtól előbb lakkfekete lett előttem minden. Aztán úgy tűnt, mintha a szobában mindenütt fogcsattogtató, kékesfekete pofájú ördögök merednének rám. Késekkel és botokkal hadonásztak, s felém rugdaltak a lábukkal, úgyhogy az ágyra estem. Úgy éreztem, vaspántokba szorítják agyamat. Fájdalmakat később nem éreztem már. Ami felgyógyulásom idejét illeti, arra emlékszem, hogy hirtelen arany fénysugár ragyogott be a szobámba, melynek vakító fényétől a fekete

ördögök ijedten menekültek el. Ettől a pillanattól kezdve eszem megint tisztának, s magamat egészségesnek éreztem.

– Tehát pontosan ugyanazok a jelek, mint abban az esetben, amelyről beszéltünk – fordult az anyahercegnő Cseng asszonyhoz. Közben belépett Főnix asszony.

– Az anyahercegnő hívatott. Mit kívánna tudni? – kérdezte.

– Emlékszel-e még akkori állapotodra, amikor néhány évvel ezelőtt az az örülségi rohamod volt? – tette fel neki is a kérdést az anyahercegnő.

– Nem egészen pontosan. Körülbelül azonban emlékszem annyira, hogy nem tudtam, mit cselekszem. Úgy éreztem, mintha ördögök megragadtak és ráncigáltak volna. Valami belülről arra kényszerített, hogy kapjam fel az első kezem ügyébe eső gyilkoló szerszámot, s öljek meg minden élőlényt, mely a közelembbe téved. S bármilyen nagy bágyadtság fogott el aztán, egyre tovább kellett hadonásznom a kezemben levő fegyverrel.

– S mit éreztél, amikor felgyógyultál?

– Mintha valami hangot hallottam volna a magasból. De hogy mit mondott, arra már nem emlékszem.

– Közlésed fedi a Pao-jüét, s megerősíti az újabb esetben észlelteket – jegyezte meg az anyahercegnő. – Semmi kétség, ez az átkozott bestia, az öreg Ma, ez varázsolta el akkor téged és Pao-jüt. Mi pedig olyan együgyűek voltunk, hogy ezt a boszorkányt Pao-jü anyahelyettesévé és komaasszonyunkká fogadtuk! A két idegen szerzetes segítsége nélkül végetek lett volna. S megmentőiteknek még csak köszönetet sem mondhattunk!

– Hogy jut eszedbe éppen most ez a régi történet? – tudakolta Főnix.

– Ezt majd elmeséli a nagynénéd! Én túlságosan lusta vagyok hozzá.

– Amint a férjem az előbb közölte velem, az öreg Mát nemrégiben varázslás vádjával letartóztatták, és börtönbe zárták. Igen veszedelmes boszorkány, és valószínűleg ki fogják végezni – mesélte Cseng asszony. – Néhány nappal ezelőtt véletlenül napvilágra kerültek bűnös üzelmei. Egy Fan nevű háztulajdonos el akarta adni a házát egy vele majdnem szemben lakó zálogház-tulajdonosnak. Az eladónak már a telekérték többszörösét kínálták vételár gyanánt. De még egyre többet kért. Erre a zálogház-

tulajdonos félbeszakította a tárgyalásokat. Az üzlet elszalasztása feletti dühében Fan felbérelte az öreg Mát, s tárgyalófelének nyakára uszította. Ez nem tűnt fel különösebben, mert az öreg Ma járatos volt a zálogháztulajdonos feleségeinek háztartásában, s ott jól ismerték. Most tehát alkalmazta varázslatát, s megőrijtette a zálogháztulajdonos feleségeit. Aztán újra eljött és felajánlkozott, hogy az örülteket meggyógyítja. Ráolvasásokkal és papírból készült varázsholmival, amelyeket elégetett, valóban ki is üzte a betegek közül a megszállottságot. Ezért néhányszor tíz unciát követelt fizetség fejében. De az öreg Buddha, aki mindent lát, ezúttal napfényre hozta üzelmeit.

Amikor elment, sietségében otffelejtette kezításkáját. Közelebből szemügyre vették azt, s mindenféle, ember alakú papírfigurákat, valamint négy, igen erős szagú labdacsot találtak benne. Erre már gyanút fogtak, és amikor az öregasszony visszatért, hogy elvigye otffelejtett táskáját, megragadták és megmotozták. Ekkor ruhája alól egy doboz került elő, amelyben két elefántcsontból faragott démonfigura volt, egy férfi meg egy női démon, és hét cinóberpiros kötötű. Erre az öregasszonyt a rendőrségre hurcolták. Kihallgatták, és kiderült, hogy benne volt a keze gazdag és tekintélyes polgárok feleségeinek és leányainak számos titkos szerelmi ügyében, és tekintélyes hasznot húzott abból, hogy tudott ezekről a dolgokról.

Egy házkutatás egész sereg agyagból gyúrt ördögfigurát hozott napvilágra, valamint néhány dobozt, tele örültséget előidéző porral. Ágya mögött még egy rejtett helyiségre is bukkantak, amelyben égő olajlámpás függött, hét lánggal. A lámpa alatt nagy mennyiségű ember alakú bábu volt. Egyeseknek vaspánt volt a fején, másoknak a melle volt átszegezve, ismét másoknak vaslánc volt a nyakán. Egy szekrényben rakáson álltak a kéregpapírból formált emberi alakok, valamint halmokban a számlák, amelyek arról tájékoztattak, hogy kiknek a számára üzött varázslatot az öregasszony, s milyen fizetséget követelt érte. Azután idegenek számlájára elhasznált olajról és elégetett tömjénről is voltak ott bizonylatok nagy csomóban.

– Most már minden világos előttem! – kiáltotta Főnix meglepetten. – Mindjárt gyanút fogtam, amikor annak idején kevéssel felgyógyulásom után az öregasszonyt ismételten láttam

Csao másodfeleségnél megfordulni. Amint megtudtam, a boszorkány valami pénzadósságot akart Csaótól behajtani. Amikor azután egy ilyen alkalommal utamba tévedt, árckifejezése látható zavart árult el, s szembogarait olyan riadtan és nyugtalanul forgatta ide-oda, mint valami tyúk, amikor ijedten kotkodácsol. Persze azt a helyzetet tekintve, amelyet ebben a házban elfoglaltok, nem különösebben meglepő, ha gyűlölet és rosszakarat vesz körül. De hát mi volt az ártatlan Pao-jü vétke, hogy az alattomos méregkeverő keze utána is kinyúlt?

– Ki tudja, talán azért haragszik Csao, hogy Pao-jüt előnyben részesítem az ő sarjával, Huan fattyúval szemben – mondta az anyahercegnő.

– Biztosan! A merénylet kétségtelenül Csaótól indult ki! – vágta rá sietve Pao-jü anyja. – De hogyan lehetne a dolgot rábizonyítani? Az egyetlen terhelő tanút, az öreg Mát már elítélték, és talán ki is végezték. Ha ez a tanú elesik, Csao mindent le fog tagadni. Ártana házunk hírnevének, ha elegendő bizonyíték nélkül nyilvános botrányt csinálnánk az ügyből. Legjobb lesz, ha egyelőre megfigyeljük Csaót, és várjuk, amíg maga árulja el magát.

– Teljesen osztom a véleményedet – helyeselt neki az anyahercegnő. – Bizonyítékok nélkül nem járhatunk el. Semmi esetre sem nyithatjuk ki a szánkat idő előtt! Bizzuk a továbbiakat a mi mindent látó Buddhánkra! S tekintsük az ügyet egyelőre elintézettnek!

Ezzel a tanácskozás befejeződött, s a jelenlevők étkezési és egyéb köznapi kérdésekre tértek át. Pao-jü anyját Cseng úrhoz hívták, aki valami fontosat kívánt vele megbeszélni. Ennek a szülői megbeszélésnek eredménye lett a döntés, hogy Pao-jü több évi megszakítás után járjon ismét a családi iskolába.

– Az öreg Taj-zsu mester tudósnaK ugyan nagyon közepes, de ért hozzá, hogy tekintélyt tartson, és Pao-jünek, akit elkényeztetett a túlságosan is nagy szabadság, nem árt egy kis fegyelem – vélte Cseng úr.

Másnap reggel személyesen vitte el Pao-jüt az iskolába, s lelkére kötötte az öreg Taj-zsunak, hogy faragjon sarjából rendes és az életben használható embert. A játékos vers- és rimfaragásnak véget kell vetni, mostantól kezűve mindenekelőtt az legyen

a feladat, hogy történelemmel foglalkozzék, és megtanulja a nyolclábú prózavers jeles művészetének kezelését. Gondolható, hogy Pao-jü kevéssé volt elragadtatva ettől a szülői határozattól. A horgászbót jósolta baj hamarabb beteljesedett nála, mintsem gondolta volna.

NEGYVENEDIK FEJEZET

A Bambusz Remetelakban gonosz álom riasztja a szomorú szerelmest. A Császári Palotában Tavasz Érkezése megbetegszik, és fogadja a rokonság látogatását

A Begónia Udvarba, amely egyébként olyan hangos és vidám volt, most komolyság és csend költözött. Pao-jü a nap legnagyobb részében a családi iskolában tartózkodott, ha pedig otthon volt, akkor a Taj-zsu mester által gondosan kijelölt házi-feladatok tették lehetetlenné számára, hogy a szobalányokkal és a szolgálókkal a megszokott módon bolondozzék, s így fecse-relje el idejét. Korán kelni, idejében feküdni – ez volt most a jel-szó. Azonfelül Cseng asszony értésére adta a szobalányoknak, hogy ne merészeljék Pao-jüt a munkától visszatartani, különben úgy járhatnak, ahogyan Tarka Felhő járt. Akarva, nem akarva, a derék kézimunka újra elfoglalta méltó helyét. Egy napon Gyöngyszem új betétes zacskóját horgolta, s közben szabadjára eresztette gondolatait. Mi lesz belőle később? Ha majd Pao-jü megházasodik, bizonyára magához veszi őt másodfeleségnek, és Pao-jüvel meg is értenék ők egymást, de hogyan fog megférti a főfeleséggel? Talán a második Ju szomorú sorsa vár rá, akit ve-télytársnője, Főnix, halálra kinzott, vagy úgy fog járni, mint a szegény Lótusz, akit Hszie Pan uralkodni vágyó és civakodó ter-mészetű felesége röviddel a házasság után kiutált a közös ház-tartásból, s aki most Pao-csajnál szolgál? Csak azt tudná, kit választottak Pao-jü jövődöbelijének! Mindazok alapján, amit hallott, Kék Drágakőnek van a legtöbb esélye. Elhatározta, hogy átsétál a Bambusz Remetelakba, s fürkésző elemzés alá veszi egy kicsit jövődöbéli úrnője „lélegzetét”.

Kék Drágakő félretette könyvét, barátságosan leültette látogatóját, s Kakukk szobalánnyal teát tétetett eléje. Néhány bevezető fordulat után Gyöngyszem mosolyogva fordult Kakukk szobalányhoz:

– Őszi Hullámtól hallom, hogy legutóbb mondottál valamit a parkbeli viszonyok megváltozásáról.

– Hát igen, unalmas már itt, kibírhatatlanul unalmas! Ezt mondtam – erősítette meg buzgón Kakukk. – Pao-jü iskolában, Pao-csaj elment, Tavasz Köszöntése elment, Lótusznak sem szabad átjönnie. Hát nincs igazam?

– De igen. Egyébként, minthogy éppen Lótuszt említéd, szegény alaposan rosszul járt ura főfeleségével, aki, úgy látszik, még kiméletlenebb és nehezebben kezelhető, mint egy bizonyos másik...

Gyöngyszem félbeszakította magát, s jelentőségteljesen emelte magasba két ujját, amivel Főnixet jelezte. A nevét kimondani nem merészelte. Kék Drágakőnek feltűnt, hogy a máskor annyira tartózkodó Gyöngyszemet most távollevőkről elítélően nyilatkozni hallja. De igazat kellett adnia.

– Egy nagy háztartással, amelyben több feleség van, az ilyesmi már együtt jár. Mindig lesz versengés a keleti és a nyugati szél között – jegyezte meg bölcselkedve, s közben titokban a maga versengésére gondolt Pao-csajjal. Mintha csak az eszméltársítás szólította volna oda, ebben a pillanatban megjelent egy szobaasszony, akit Pao-csaj küldött egy tál mézzel készült licsiszilvabefőttel. Kék Drágakő betessékelte a küldöncöt, s felszólította, hogy fűjja ki magát egy kicsit.

Az öregasszony egy ideig merően bámulta Kék Drágakőt, aztán vigyorogva és szókimondó nyíltsággal jegyezte meg Gyöngyszemnek:

– Most már persze nem csodálom, hogy a mi Hszie taj-tajunk mindig azt mondja, a ti kisasszonyotok való az ifjú Pao-jünek. Hiszen ez a kisasszony valóságos angyal.

Ez a leplezetlen bizalmas kijelentés Gyöngyszemet is, de még inkább Kék Drágakőt érthetően zavarba hozta. Gyöngyszem más témára akart áttérni az öregasszonnyal, s egy csésze teát kínált neki. Az öregasszony azonban talán kellemetlenül érezhette magát, mert hamarosan újra elköszönt, serénykedve és fontoskodón.

Most nincs ideje, mondta, odaát ég a kezük alatt a munka. Pao-csaj kisasszony lakodalmára készülnek.

– Add át Pao-csaj kisasszonynak üdvözlétemet és köszönetemet! – mondta Kék Drágakő a távozásban levő asszonynak, s hallotta még, amint az valami olyat mormogott maga elé, hogy: „Szép fajta az ilyen fajta! Az ilyennel nem bírja ki férfi, legfeljebb Pao-jü!” Kék Drágakő úgy tett, mintha nem hallotta volna.

– Ilyen szemtelen fecsegőt még nem látott a világ! Az ember nem tudja, haragudjék-e rá, vagy nevéssen rajta – tört ki Gyöngyszem, amikor az öreg elment, majd kis idő múlva maga is elkészönt. Amit a véletlen a nyíltszívű öregasszony szája által elárult, az neki most elég volt, s fölöslegessé tette, hogy Kék Drágakőnél hosszabban időzzék.

Kék Drágakő lelkében azonban tovább zengtek az öregasszony szavai, s valami kifogyhatatlan orsóról a töprenkedő gondolatok végtelen fonalát gombolyították le. Vajon tényleg elintézett dolog-e Pao-jüvel való házassága? Bár Pao-jüben magában nem kételkedett, de anyjának és nagyanyjának is volt beleszólása. Miért is nem jegyezték el őt, Kék Drágakőt a szülei addig, amíg éltek? Akkor most mentes lehetne minden kínzó bizonytalanságtól. Másrészt, ha szülei választottak volna, vajon lehetne-e számára a kiválasztott olyan kíváncsú, és lenne-e vele olyan rokon lélek, mint Pao-jü? Kék Drágakőt kimerítette a sok gondolkodás és töprengés, s amikor az alkonyat leszállt, ruhástul esett fekhelyére.

Amint ott feküdt, s az alkonyatba révedt, egyszerre csak úgy tűnt neki, mintha a kis Hókacsa állna előtte, s azt jelentené, hogy Jü-cun úr van odakint, és beszélni kíván vele. Meghagyta a szobalánynak, köszönje meg nevében az úr látogatását, de mentse ki őt, mondván, hogy rosszullete miatt nem fogadhatja, mert igaz ugyan – magyarázta Hókacsának –, hogy az úr tanára volt, mégsem illendő azonban, hogy ő, mint fiatal lány, férfilátogatót fogadjon.

– Azt hiszem, csak azért jött, hogy szerencsekívánatait kifejezze – válaszolta Hókacsa. – Egyébként más urak is jöttek látogatóba.

Mindjárt utána Főnix, Sö hercegnő, Cseng asszony és Pao-csaj lépett mosolyogva a szobába.

– Egyrészt azért jövünk, hogy szerencsét kívánjunk neked, másrészt azért, hogy búcsúkiséretet szolgáltassunk – mondták.

– Mit jelentsen ez? Nem értelek benneteket – felelte Kék Drágakő zavartan.

– Csak ne tedd magadat olyan nehéz felfogásúnak! Tudod te azt – mondta Főnix. – Hiszen apádat Hupej tartomány állami gabonatárosává léptették elő, s igen szerencsés új házasságot is kötött. Nem szívesen hagyna téged továbbra is itt a távolban. Ezért hát ideküldte közvetítőként Jü-cun urat, s eljegyeztetett téged általa mostohaanyád egyik unokaöccsével. Most tehát haza kell térned, és lakodalmat ülnöd. Gyámolítódul és útítársadul Csia Lient jelölték ki.

Amíg beszélt, Kék Drágakő érezte, hogy egész testét kiveri a hideg verejték.

– De hiszen ez mind ostobaság, és valami rossz tréfa, amit Főnix talált ki! – kiáltotta izgatottan.

Ső hercegnő jelentőségteljes pillantást vetett a többire, s így szólt:

– Nem hisz nekünk. Gyertek, menjünk!

Kék Drágakő sirva akarta rábírní, hogy maradjon. De négy látogatója fagyos mosollyal, némán és mereven ment ki az ajtón. Kék Drágakőt magára hagyták kinjával. Aztán egyszerre úgy tűnt neki, mintha az anyahercegnővel állana szemközt. Letérdelt előtte, átölelte a derekát, és sirva könyörgött neki, ne hagyja elmenni, mert az halálát jelenti. Mostohaanyja idegen neki, s ő szeretne az öreg taj-tajnál maradni. De az anyahercegnő idegenül nézett rá, s azt válaszolta, hogy ez az ügy nem tartozik rá.

– Hogyan értsem ezt? – kérdezte Kék Drágakő megdöbbenve.

– Hiszen házasodni is szép dolog. Ott aztán van kelengye és ékszer garmadával – hangzott a felelet.

– De ez egy cseppet se vonz engem! Én itt szeretnék maradni! Segíts, öreg taj-taj, ne engedj el magadtól! – könyörgött Kék Drágakő.

– Buta gyermek, hiszen nem maradhatsz itt egész életedben. Fiatal lányoknak csak el kell egyszer szakadniuk a háztól, hiszen férjhez kell menniük.

– Nem, nem, inkább mint cselédlány, mint utolsó szolgáló élek itt tovább, s magam kreszem meg a kenyeremet! Légy kö-

nyörületos irántam anyámnak, a te édesgyermekednek emlékezetéért, légy könyörülettel, öreg taj-taj, és ne taszíts el magadtól! – kiáltotta Kék Drágakő szenvedélyesen.

Az anyahercegnő azonban kérlelhetetlen maradt.

– Vidd ki innét! – parancsolta Mandarinkacsa szobalánynak.
– Belefáradtam, torkig vagyok vele.

Kék Drágakő kétségbeesetten rohant ki. Hát mindaz a szeretet, amit eddig nagyanyja, nagynénjei és unokanővérei mutattak iránta, csak hitvány színlelés volt? Kétkedni kezdett a világban, és már öngyilkosságra gondolt. De akkor eszébe jutott Pao-jü. Talán nála segítségre talál még. És már ott is állt Pao-jüvel szemközt.

– Minden jót kívánok neked a nagy szerencséhez, mej-mej – mondta neki Pao-jü egészen vidáman.

Kék Drágakő szörnyű haragra gerjedt, hogy ezt ilyen hangnemben hallja szájából, megfedkezett minden szokásos félnépségről és tartózkodásról, szorosan magához vonta, és haragosan így kiáltott hozzá:

– Édesem, most leleplezted magadat! Hát ezt nevezed szerelemnek és hűségnek?

– Mit beszélsz még szerelemről és hűségről? Hiszen neked másvalakid van. A mi útjaink elválának – felelte nyugodtan Pao-jü.

– Nem, az még nincs eldöntve, hogy én kihez menjek! Ez rajtad áll, a te szavadra várok! – tört ki belőle hevesen.

– Én pedig mindig a te szavadra vártam. Hiszen nekünk egymáséi kellett volna lennünk. Ha te akarod, maradj!

Ezek a szavak bánatát ujjongásra fordították.

– Életemben és halálomban kitartok melletted! – mondta ünnepélyesen. – Te azonban jelentsd ki még egyszer: menjek vagy maradjak?

– Maradj! – szólt a fiú ugyanolyan ünnepélyesen. – De ha még kétkedsz benne, hogy őszintén akarom-e, akkor nézd meg a szívemet!

E szavakkal megragadott egy hegyes tört, s a melle közepébe döfte. Kék Drágakő elrémült a feltörő biborforrás látványától, kezét a nyílt sebre szorította, és jajgatva így kiáltott:

– Miért tetted ezt magaddal? Őlj meg előbb engem!

Pao-jü nyugodtan így szólt:

– Ne félj semmit! Csak ki akarom emelni a szívemet, hogy megmutassam neked.

Tátongó sebébe nyúlt, és vájkált benne, mintha keresne valamit. Egyszerre csak szomorúan kiáltott fel:

– Jaj nekem! Elvesztettem a szívemet! Most meg kell halnom!

Kifordult a szeme, s tompa zuhanással vágódott el a földön. Kék Drágakőnek pedig elfojtott kiáltás szakadt fel görcsösen összeszorított torkából. S ekkor egyszerre csak Kakukk szobalány hangját hallotta:

– Kisasszony! Kisasszony! Milyen gonosz lidércnyomás ül rajtad? Térj magadhoz! Vetközz és feküdj le aludni!

Ekkor aztán világos lett előtte, hogy egy álom bolondította. Torkát még mindig szorongatta valami, szíve még vad ugrásokban táncolt, alsóruháját hideg verejték itatta át. Kimerülten hagyta, hogy Kakukk levetkőztesse, és ágyba fektesse.

De álom egész éjszaka nem jött a szemére. Nyugtalanul forgolódott egyik oldaláról a másikra, s félve leste az éjszaka zörejeit, melyek kívülről a füléhez hatoltak. Hol a közeli patak csobogását figyelte, hol a szél panaszos nyögését, hol az őszi eső egyhangú csepergését, hol pedig valami elmosódott emberi hangot, mely valahonnan a távolból hangzott fel.

Szinte irigységgel hallgatta az egészséges álomra valló, egyenletes horkolást Kakukk fekhelye felől. Elfáradva a fekvésben, a változatosság kedvéért ülő helyzetbe tápázkodott föl, amíg csak a hideg légáramlás, mely érezhetően hatolt át az ablak hasadékaiban, arra nem kényszerítette, hogy újra végigfeküdjék, s bebugyolálja magát védő takaróiba. Amikor végre egy kis szendergés szállott a szemére, a kert bambuszfáinak ágai közül madarak sokhangú csiripelése hangzott, s az ablakon fakó fény kúszott felfelé.

Kék Drágakőt heves köhögési roham rázta meg, s ez felébresztette Kakukkot. A szobalány odaugrott fekhelyéhez.

– Már ilyen korán fenn vagy? – kérdezte, aggódó pillantást vetve úrnőjének bágyadt, szenvedő arcára.

– Nemi tudtam aludni. Eredj, vidd ki a köpöcsészémet, és hozz tisztát!

Kakukk tisztá csészét tett az ágy elé, s a használtat kivitte az udvarra. Amikor ki akarta önteni, észrevette, hogy tele van vérrel.

– Juj, de szörnyű! – szaladt ki akaratlanul is a száján. Kék Drágakő odabenn tisztán hallotta felkiáltását.

– Mi ijesztett meg az előbb? – kérdezte aztán a szobalánytól.

– Ó, semmi különös. A köpöcsésze csaknem kicsúszott a kezemből – hazudta Kakukk. De szomorú arca, bizonytalan hangja, könnytől csillogó szeme elárulta. Az előbb, amikor köhögött, Kék Drágakő maga is tisztán érezte ínyén a vér édeskés ízét. Állapota felől régóta semmi kétsége nem volt.

– Tudom, a köpetem ijesztett meg – mondta elszántan.

– Jobban kellene vigyáznod az egészségedre, s rá kellene bíznod magadat az öreg taj-tajra meg a többi hölgyre! Hiszen ők mind a javadat akarják, édes kisasszony – intette Kakukk szelíden.

Ez azonban Kék Drágakőnek eszébe idézte tegnap esti gonosz álmát, amely a szobalány szavait meghazudtolta. Érezte, hogy gyomra összerándul, szeme előtt elsötétült a világ, szédülés fogta el, s a Kakukk által még idejében odatartott köpöcsészébe hányt. Mig Hókacsa a hátát veregette, belepillantott a csészébe. Valóban, ott gyűrűzött a bíborvörös alvadt vér finom csíkja.

Kakukk elküldte Hókacsát, hogy hívjon valakit segítségül a családból. Hókacsa kis idő múlva három unokanővérrel, Tavasz Virulásával, Tavasz Búcsúzásával és Felhőcskével tért vissza. Ők hárman éppen összetalálkoztak Tavasz Búcsúzásánál, hogy megtekintsék ennek nagy festményét a parkról, és éppen akkor akartak Kék Drágakő után küldeni. Érkezésük semmiképp sem hangolta jókedvre Kék Drágakőt. Még mindig rémitő álmának hatása alatt állt, s amilyen gyanakodó természetű volt, azt mondta magának, ha már az anywherecegnőre sem lehet hagyatkozni, akkor unokanővéreiben még kevésbé bízhat.

Meglehetősen szűkszavúan kínálta helytel a három lányt, s amolyan igazi beszélgetés sehogy sem akart kialakulni. Látván, milyen rossz állapotban van, a látogatók nem is akartak sokáig időzni, s hamarosan felálltak, hogy távozzanak. Már éppen indulni akartak, amikor odakint egy hangosan veszekedő női hang csattant fel:

– Mi jut eszedbe, nyomorult marhacsánk! Semmi keresnivalód itt a parkban! Takarodj innét!

A kiáltás, amint ez nyomban utána ki is tűnt, egy öreg kertész-
nőtől származott, és unokájának szólt, egy mocskos kis kölyök-
nek, aki kíváncsiságból nagyanyja háta mögött belopakodott a
parkba, pedig oda neki nem volt szabad belépnie. Kék Drágakő
azonban betegesen felizgatott állapotában saját személyére vo-
natkoztatta a kiáltást, és úgy értelmezte, mint gonosz álmának
igazolását.

– Halljátok? Nem maradhatok többé itt! S el kell tűrnöm,
hogy ezt egy vén cseléd mondja nekem! – kiáltotta oda unoka-
nővéreinek éles hangon, reszkető kézzel mutatva az ablak felé.
Megnyugtatták, amennyire tudták, aztán fejcsóválva távoztak.
– Láza van – mondták. Hiszen semmit sem tudtak álmáról.

Kevéssel ezután beállított Gyöngyszem. Az aggódó Pao-jü
küldte. Mielőtt a beteg fekhelyéhez lépett volna, az ajtó előtt még
részletesen kikérdezte Kakukkot.

– Nálunk, a Begónia Udvarban is szép kis izgalom adódott
az elmúlt éjjel – súgta oda szobalánytársának. – Éjfél felé Pao-jü
hirtelen fojtott kiáltással ugrott fel fektéből, s valami törőről
fantáziált, hogy azt a mellébe döfte. Csak reggel felé aludt el
újra, és ma nem is mehetett iskolába.

Kék Drágakő újabb köhögési rohama suttogó beszélgetésük-
nek véget vetett, és Kakukkot úrnője ágyához szólította.

– Kivel beszéltél az imént? – tudakolta Kék Drágakő.

– Gyöngyszemmel.

– Hadd jöjjön be.

Gyöngyszemnek az ágy szélére kellett telepednie.

– Kiről említetted az imént, hogy ma éjjel nyugtalan álma
volt?

– Pao-jüről. Nyilván egy kis lidércnyomása volt.

– Tudod-e még, hogy mit beszélt álmában?

– Nem – hazudta Gyöngyszem.

„Gyöngédségből elhallgatja előlem” – gondolta magában Kék
Drágakő. Jól értette az imént suttogó hangon elmondott szava-
kat a mellbe döfött törőről. Milyen különös találkozás volt ez
Pao-jü és az ő álma között!

Amíg a Begónia Udvarban és a Bambusz Remetelakban az

öreg taj-taj által odahívott házioryos, Vang receptjei szerint gyógyíttatták a két beteget, híre érkezett, hogy Tavasz Érkezése, a császári feleség megbetegedett.

A Jung-kuo palotában egy napon két főeunuch jelent meg, s egy császári rendeletet nyújtott át Sö hercegnek és Cseng úrnak. A niang-niang, a nagyasszony, egy ideje némi hijával van a betegségnek. Családjukból négy hölgynek megengedik, hogy belépjenek a Palota belsejébe, és meglátogassák a nagyasszonyt. Kíséretképpen minden hölgy magával vihet egy szolgálót. Férfirokonok is csatlakozhatnak, de csak a belső palota bejáratáig mehetnek, ott kell leadniuk névjegyüket, átadniuk üdvözlétüket, és megvárniuk a választ. A látogatás napjául a holnapot tűzik ki, és pedig a sárkány kétórás időszaka és a kakas kétórás időszaka közötti, azaz a reggeli nyolc óra és este hat óra közötti időt.

A Csia család két feje állva hallgatta végig a császári üzenetet. Megvendégelték a főeunuchot egy csésze teával, aztán személyesen kísérték ki a belső kapu előtt álló gyaloghintó ajtajáig. Távozása után családi tanácskozást tartottak. Az anyahercegnő úgy döntött, hogy a négy női rokon, aki a látogatáson részt vehet, csak ő, Sö hercegnő, Cseng asszony és Főnix lehet. A család férfitagjainak képviselőjéül Sö herceget és Cseng urat jelölték ki.

Másnap délelőtt azután a sárkány órájában a Jung-kuo palotából négy zöld damasztal bevont női gyaloghintó és tíz díszhintó haladt a Tiltott Város felé. A menet élén a két kedvenc szolgál, Li Kuj és Ming-jen lovagolt, s a hátvéd népes szolgáladból állott. A belső palota nyugati kapujánál mindenkinek ki kellett szállnia. A hölgyeket fiatal eunuchok kísérték Tavasz Érkezésének rezidenciájához. Az uraknak a kísérettel együtt a kapu előtt kellett várakozniuk.

Két palotahölgy kitanította a hölgyeket, hogy a betegnek csak gyors javulást kívánhatnak, és tartózkodniuk kell magának a betegségnek mindennemű megtárgyalásától. Tavasz Érkezése látogatóit díszágyban fekvé várta, fogadta csing-an köszöntésüket, s barátságosan hellyel kínálta őket.

– Hogy szolgál egészséged? – kérdezte az anyahercegnőt.

– Hála a niang-niang túlárado kegyének, egyelőre még tűrhetően tartom magamat – válaszolta az anyahercegnő állva, és

előírászerűen minden tagjában reszketve a tisztelettől. Tavasz Érkezése még néhány barátságos kérdést intézett a másik három hölgyhöz is, akik neki mindannyiszor állva feleltek, aztán átfutotta a férfi rokonság és a többi rokonok részéről leadott névjegyeket, melyeket egy palotahölgy tett elébe, az odakünn várakozó két idősebb férfi családtag megbízásából. Eközben erőt vett rajta a meghatottság, s egy másik palotahölgynek selyem zsebkendővel kellett megtörölnie kivörösödött szemét.

– Milyen jó dolguk is van a közönséges halandóknak, a magunkfajtához képest! Ők szívük vágya szerint ápolhatják rokoni kapcsolataikat, s annyszor láthatják egymást, ahányszor akarják! – sóhajtotta Tavasz Érkezése. – Hogy érzi magát Pao-jü? – folytatta aztán.

– Újabban apjának komoly kívánságára szorgalommal a tanulmányoknak szenteli magát. Szép előrehaladást is tett már – jelentette ki az anyahercegnő.

– Örülök, hogy ezt hallom.

Tavasz Érkezése intett kíséretének, hogy vezessék vendégeit az asztalhoz, amely egy másik pavilonban van számukra felállítva. Étkezés után még beszélgettek egy kicsit a nagyasszonnyal, aztán búcsút vettek. Néhány nap múlva megérkezett a megnyugtató hír, hogy a császári feleség újra teljesen egészséges. Ugyanakkor megbízásból eunuchok gazdag ajándékokat hoztak a rokonság valamennyi tagjának.

– Pao-jün még mindig nagy szeretettel csüng – jegyezte meg az anyahercegnő ajándékosztás közben Cseng úrnak. – A mi nap is egészen különleges kegyvel kérdezősködött felőle.

– Ezt egyáltalán nem érdemli meg az a hálátlan tekergő – vetette oda Cseng úr.

– Ellenkezőleg, újabb előrehaladása miatt nagyon megdicsérem.

– Nono, olyan nagy tudósnak nem mondanám.

– Nem? Azt hittem. Hiszen már elég régóta járatod iskolába, s gyakran kérdőre is fogod. Valami kis bölcsességnek mégiscsak ragadnia kell így reá.

– Természetesen. Ebben az öreg taj-tajnak igaza van.

– Egyébként, ha már Pao-jüről beszélünk, eszembe jut valami, amiről már régóta akartam veled beszélni. A fiú most már

csaknem felnőtt, ideje volna megfelelő feleséget keresnünk neki. Ez egész életére nézve nagyon fontos. Véleményem szerint ebben az esetben itt nem azt kell néznünk, hogy az illető gazdag-e vagy szegény, hogy a mi családunkból származik-e, vagy valami idegen családból, hanem egyes-egyedül azt, hogy jó természetű és vonzó külsejű legyen.

– Helyes. Csak azt a feltételt fűzném még hozzá, hogy jellem és teljesítmény dolgában neki magának is fel kellene mutatni valamit. Nem szeretném, ha olyan burjánna bizonyulna, amelytől az idegen ház nemes palántája is megromlanék.

Cseng úr ellenvetése az anyahercegnőt kissé bosszússá tette.

– Lehet, hogy Pao-jüt gyermekkorától kezdve kissé elkényeztettem, és jellemének fejlődését gátoltam. De mégis jólelkű, tisztességes kölyök lett belőle. El nem tudnám képzelni, hogy fiatal feleségével rosszul bánják. Mindenesetre még mindig többet ér, mint másik sarjad, Csia Huan.

– Az öreg taj-tajnak megvan a kellő emberismerete, s bizonyára meg tudja ítélni, Pao-jü pedig mindenesetre örülhet, hogy nagyanyjának ilyen kitűnő véleménye van róla – adta be a derekát Cseng úr. – Én csak kissé türelmetlen vagyok, hogy érett, kész jellemnek láthassam őt. Erről van szó.

– Hiszen félig még gyermek. Nincs élettapasztalata, sem sok esztendőös hivatali gyakorlata, mint neked. Túlságosan magas követelményeket nem szabad eléje állítani – morogta az anyahercegnő, aztán Cseng asszonyhoz és Ső hercegnőhöz fordulva, s újjával Cseng úrra mutatva, tréfás hangon így folytatta: – Fiatal korában ez itt még sokkal furcsább fickó és nehezebb eset volt, mint Pao-jü. Csak amikor megházasodott, akkor lett kissé esze-sebb.

– Kitűnő! A mi öreg taj-tajunk még mindig érti a módját, hogy tréfával kerekedjék felül – nevetett teli torokból a két hölgy.

A beszélgetést félbeszakították: egy szobalány jelentette, hogy a vacsora tálalva van. Jókedvűen ültek asztalhoz. Most történt először, hogy Pao-jü házasságát a családi tanácsban komolyan tárgyalták.

Cseng úr még aznap este elővette sarját. Megmutattatta vele magának azt a három dolgozatot, amelyet Taj-zsu mester szá-

mára irt az utóbbi két hónap alatt, amióta iskolába járt. A dolgozatokat alaposan megbeszélte vele, egyet-mást változtatott és javított rajtuk, aztán kegyesen elengedte az anyahercegnőhöz.

Pao-jü Hszie nénit találta ott, aki azért jött, hogy szívét egyszer kiönthesse sikerületlen menyé miatt, aki aznap is heves jelenetet rendezett neki és Pao-csajnak. Mindenki sajnálta őt, dicsérték Pao-csaj szelid, megértő természetét. Pao-csajt persze más fából faragták, mint azt a kiállhatatlan Hsziát – mondták –, s bizonyára el volna ragadtatva tőle minden anyós.

Pao-jü, aki nem nagyon szerette az ilyen családi tereferét, tulajdonképpen már azon volt, hogy valamiféle ürüggyel eloldalogjon, Pao-csaj nevének említése azonban visszatartotta.

– Hát igen, derék, jó kislány – sóhajtott Hszie néni. – De mit használ az nekem? Ő mégiscsak lány, s fiammal annál több a gond. Örökös rettegésben élek, hogy a házon kívüli tivornyák során egyszer még valami baj történik vele.

Pao-jü úgy érezte, védelmébe kell venni Hszie Pant, s biztosította a nénit, hogy fia csupa kifogástalan, megbecsült nagykereskedővel érintkezik. Aztán, mivel csalódást okozott neki, hogy a beszélgetés ilyen számára közönyös fordulatot vett, elhagyta a társaságot, s visszatért könyveihez.

Közben Cseng úr a vendégfogadó csarnokba ment, ott összegyűlt barátai és társai előtt kijelentette, hogy az éppen imént lezajlott vizsga alapján sarját, Pao-jüt, most már méltónak tartja arra, hogy fiatal feleséget vezessen otthonába, s értésükre adta azt is, hogy fülét ilyen értelmű javaslatok előtt nyitva tartja.

Erre aztán egy az ott összegyűltekek közül a gazdag taotaj, a nansaobeli Csang egyetlen gyermekét javasolta, és közvetítőül is ajánlkozott. Egyébként – mondotta – az illető család Sö hercegnővel rokonságban áll. Cseng úr, aki a Csang családot személyesen nem ismerte, elhatározta, hogy tanácskozik feleségével, mielőtt a közvetítésre megbízást adna.

Cseng asszony azután másnap reggel, miközben reggeliztek, előhozta az anyahercegnőnek ezt a legújabb házassági tervet. Amikor Sö hercegnő megemlítette, hogy tudomása szerint az öreg Csang önző és fősvény, s egyetlen gyermekét semmi esetre sem akarja elengedni házától, sem kitenni annak, hogy egy anyós parancsuralma alá kerüljön, hanem ellenkezőleg, azt kívánja,

hogy veje az ő házába házasodjék be, a tervet az anyahercegnő azonnal tárgytalannak minősítette. Eszébe se jutott, hogy Pao-jüt más családba engedje.

– Egyáltalán, minek a távolba kalandozni? – jegyezte meg Főnix mosolyogva. – Hiszen az Ég, amely gondoskodik rólunk, olyan szép kényelmessé tette nekünk az egészséget.

– Hogyhogy? – kérdezte az anyahercegnő.

– Elfelejtette az öreg taj-taj, milyen egybehangzó feliratok vannak a kőtalizmánon és az aranytalizmánon? Nefrit és arany, Pao-jü és Pao-csaj a Gondviselés akarata szerint összeharóznak.

– Természetesen! Az én látásomat valóban elhomályosítják az évek! – kiáltott fel az anyahercegnő, beleegyezően bólintva. Ső hercegnő és Cseng asszony buzgón vele bólintottak, s ettől az órától fogva a Jung-kuo-beli hölgyek legszűkebbkörű tanácsában elintézett dolog volt, hogy Pao-jünek és Pao-csajnak egy párrá kell lennie.

NEGYVENEGYEDIK FEJEZET

*Az elrévülés vánkosán a szép szent bűnös vágyakra
gyullad, s démonok ragadják őt magukkal. Kék Drágakő
megijed a serleg kígyójának árnyékától, s fennkölt
elhatározással lemond a táplálékról*

Miközben a Jung-kuo palota hölgyei éppen nagyban tárgyalták a legújabb házassági tervet, megjelent Pao-jü. Az Északi Csend Császári Hercegének palotájából jött, akinek ma volt a születésnapja. A három családfő, Ső herceg, Cseng úr, Csen herceg és a ház két fiatalabb fia, Csia Lien és Pao-jü, közösen adták át neki szerencsekívánataikat. A császári herceg szinte kizárólag Pao-jüvel társalgott, először vele közölte, hogy küszöbön áll apjának államtanácsossá való kinevezése a munkaügyi minisztériumban, s búcsúzáskor kegyesen egy szép ékkövet ajándékozott neki. Pao-jü büszkén mutatta az anyahercegnőnek és a többi hölgyeknek a császári herceg ajándékát. Az anyahercegnő helyesnek

látta, hogy az értékes emléket a kincseskamrában helyezték el, s így megóvják attól, hogy elkallódjék.

– Viseled szépen a magad követ is? Vigyázz rá jól! – jegyezte meg.

Pao-jü előhúzta kabátja alól az ötszínű zsinórra erősített követ.

– Vigyázok rá. Hiszen ez nem valami közönséges kő – nyugtatta meg a nagyanyját. – Egyébként eszembe jut erről valami különleges. Legutóbb este lefekvéskor az ágy függönyére, a párnám mellé akasztottam fel, s egyszer csak olyan erősen világított, hogy alatta a függöny egy darabja vörösen izzott.

– Ne beszélj ostobaságokat. A lámpa visszfénye lehetett az, vagy a parazsas üstben izzó tűzé. Hiszen a függöny anyaga piros.

– Nem, a parazsas üstben a tűz már leégett, a lámpát pedig eloltottam. A szobában lakkfekete sötétség volt.

A hölgyek jelentőségteljesen mosolyogtak egymásra.

– A jelenség feltehetően valami közeli szerencsés eseményt jelez – vetette oda Főnix.

– Nem tudom, mi lehetne az – mondta Pao-jü ostobán.

– Nem is kell tudnod. Most pedig ne fecsegj többet! Egész nap oda voltál. Eredj a parkba, és pihend ki magad! – vágta el az anyahercegnő a további beszélgetés fonalát.

– Értesítette-e közületek valaki azóta Hszie nénit a tervünkről? – kérdezte, amikor unokája kiment.

– Igen, én – felelte Cseng asszony –, tiztized részig egyetért vele ő is. De beszélni akar előbb fiával, Hszie Pannal is, mielőtt véglegesen beleegyezését adná. Türelemmel kell lennünk, míg Hszie Pan visszaérkezik üzleti útjáról.

– Jól van. Maradjon tehát ez a dolog egyelőre magunk között – döntött az anyahercegnő.

Ezenközben odaát a Begónia Udvarban Pao-jü elmesélte Gyöngyszem szobalánynak az iménti beszélgetést, s megkérdezte tőle, hogyan érti Főnix homályos kijelentését. Gyöngyszem azt állította, hogy ő sem lesz tőle okosabb.

– Kék Drágakő is jelen volt odaát? – tudakolta Gyöngyszem.

– Nem, hiszen a napokban rosszul volt, és még nem jár ki.

Kisebb házi civakodás támadt Pézsma és Őszi Hullám között,

s ez más irányba terelte a beszélgetést. Gyöngyszem azonban mégis okosabbá lett attól, amit hallott. Szilárdan meg volt győződve róla, hogy Pao-jü küszöbönálló házasságáról volt szó, amelyet még titokban akarnak tartani előtte. Az a tény, hogy Kék Drágakő nem volt jelen, megerősítette abban a hitében, hogy Kék Drágakő az, akit Pao-jünek kiszemeltek.

A házasság ügyét egyelőre újra háttérbe szorította két esemény, egy szerencsés és egy szerencsétlen. Cseng urat államtanácsossá nevezték ki a munkaügyi minisztériumban, s ez azt hozta magával, hogy a szerencsekívánók seregei csődültek a házba, melyet napok hosszú során át teljesen betöltött a hagyományos ünnepi forgatag zsivaja. Az ünnepi hangulatot hamarosan lelohasztotta Hszie Pan fivér kellemetlen ügye. A botrány, amelytől anyja régóta félt már, bekövetkezett. Hogy végre egyszer nyugta legyen házsártos feleségétől, aki született Hszia lány volt, Hszie Pan újabb üzleti utazásra indult a déli tartományokba. Útközben betért egy kocsmába, s egy pincért, aki véleménye szerint nem kellő tisztelettel szolgálta ki, hirtelen fellobbanó haragjában olyan szerencsétlenül dobott tarkón serlegével, hogy a szegény ördög belehalt. Hszie Pant börtönbe hurcolták, és gyilkosság vádjá alá helyezték. Erre aztán izgatott vita indult egyrészt a főváros, másrészt a Hszie Pant fogva tartó körzeti város között. Fivérét, Hszie Kuót sietve odaküldték, hogy segítségére legyen, követek jöttek és mentek, Hszie néninek bele kellett nyúlnia pénzesládikójába, s ezeket kellett megvesztegetési célokra mozgósítania, Cseng úrnak pedig állása és közbenjárása súlyát kellett az illetékes körzeti mandarinnál latba vetnie, hogy szerencsétlen unokaöccsét kiszabadítsa a kutyaszorítóból, amelybe került. Ilyen rendkívüli fontosságú dolgok természetesen egyelőre háttérbe szorították a házasság ügyét.

Egy iskolai szabadnapon Pao-jü délután a parkban kószált. Előbb a Bambusz Remetelakba húzta a szíve. Minthogy azonban Kék Drágakő éppen délutáni álmát aludta, nem akarta zavarni, és elhatározta, hogy átmegy Tavasz Búcsúzásához. A

lány lakását, a Meleg Illatok Kis Kastélyát mély csendbe merülve találta. Egyetlen hang se moccant, s emberfélének még csak árnyéka sem látszott. „Valószínűleg alszik” – mondta magában, s már éppen megfordult, hogy elmenjen, amikor egy belülről hangzó halk csattanásra megtorpant. Feszülten figyelt. Újabb halk csattanás, s aztán egy hang:

– Ide kell lépned! Miért nem lépsz már?

„Ez úgy hangzik, mintha sakkjáték lenne” – találgatta Pao-jü. Csak tudná, kivel játszik Tavasz Búcsúzás. A hang, amelyet az imént hallott, idegennek tűnt fel előtte. Most aztán megkülönböztette Tavasz Búcsúzásának hangját, s olyan egyes szavakat, mint: – Hát rajta! Lépésről lépésre! Előbb te, aztán én. Lassan, lassan! Már emelkedik! – Egy idő múlva a másik hang, nyögve: – Mindjárt kész vagyok!

S aztán megint Tavasz Búcsúzás, rekedt és fojtott hangon:

– Én még nem! Tovább! Most, most jön a belső lázadás! Megadom magamat!

Pao-jünek még a lélegzete is elakadt a kíváncsiságtól. Óvatosan átbújt a függöny alatt, s bekukkantott a szobába. S ekkor, legnagyobb meglepetésére, Tavasz Búcsúzásának játszótársában a Jégmadárkalitka fiatal szép szentjét, a szép remetelányt, Miao-jüt ismerte fel.

Mindketten annyira elmerültek játékukban, s az annyira leköötötte őket, hogy észre sem vették, amikor Pao-jü felbukkant a hátuk mögött.

„Ez aztán a különös kézügyességi játék, amit itt játszanak” – gondolta mulatva a leselkedő, s mozdulatlanul ott maradt a helyén, hogy tovább leshesse őket.

– Csak nem akar még valamit a szarvacskád? – súgta Miao-jü lehajtott fejjel Tavasz Búcsúzásának.

– De mennyire, hogy akar! Ha te már nem tudsz, én tudok még! – mondta Tavasz Búcsúzás nagy buzgalommal.

– Pszt! Hát próba szerencse – mondta Miao-jü mosolyogva, s újra visszatérve a táblához, sikerült neki néhány ügyes húzással Tavasz Búcsúzásának „szarvacskáját”, játékmezejének kiugró csücskét megbénítania és eltüntetnie.

– Ezt nevezik a „csizmalehúzás sakkhúzásának” – jelentette ki mosolyogva.

Most már a leleselkedő nem tudta túrtőztetni magát.

– Micsoda izgalmas harc a szarvacska körül! – tört ki belőle a nevetés.

A két játékos ijedten ugrott fel helyéről.

– Mit jelent ez? Szó nélkül behatolni, és egyszerűen ránk rontani! Régóta itt vagy már? – kérdezte Tavasz Búcsúzása ijedten és bosszúsan.

– Nem, dehogy, csak most léptem be. – S aztán gúnyos mosollyal fordult a szép remetelányhoz: – Tisztelendőséged nem egykönnyen hagyja el jámbor remetelakját. Mi vezeteti ma profán világunk köreibe?

Miao-jü elpirult, s fejét szótlanul hajtotta még mélyebbre a sakktábla fölé. Egyetlen futó pillantással mérte végig Pao-jüt.

– Te jössz. Lépj hát! – mondta tőle telhető közönnyel Tavasz Búcsúzásának, felállott, lesimitotta félrecsúszott ruháját, s aztán visszaült. Majd így szólt Pao-jühöz:

– Honnan jössz?

Az az egyetlen futó pillantás, melyet a lány reá vetett, Pao-jüt annyira megzavarta, hogy maga is elpirult, s nem hallotta meg kérdését, melyet a lány zavarában tett fel neki. Úgy érezte, mintha ez a pillantás tetten érte és egyben bátrította volna.

– No, beszélj hát! Hiszen a kérdés nem olyan nehéz, hogy el kellene pirulnod miatta – szólt rá Tavasz Búcsúzása.

– Ideje, hogy menjek. Már túlságosan sokat időztem itt – vágott elébe Miao-jü, azzal felállt, és az ajtó felé indult.

– Remélhetőleg nem tévedek el! Nem ismerem ki magamat az egymásba fonódó utak zürzavarában – jegyezte meg az ajtó előtt mosolyogva, s egy oldalpillantást vetve Pao-jüre. A fiú néma kihívást olvasott ki pillantásából.

– Hazavezetlek – ajánlkozott gyorsan.

– Ó, igazán nagyon kedves vagy. Akkor kérlek, eredj előre!

S a szép szent örömmel vette, hogy a hercegi sarj, a világ vörös porának gyermeke, kacskaringós ösvényeken visszavezeti őt remetelakához.

A remetelánynak ezen az éjszakán nehéz harcot kellett megvívnia a kísértés démonával. Miután elkölölte egyszerű vacsoráját, meghajolt a Buddha-szobor előtt, tömjént égetett, elimádkozta aznapi penzumát a jámbor szutra-mondásból, s maga alá

húzott lábakkal letelepedett a vánkosra, melyen ájtatos elmélkedéseit szokta végezni, órákig hiába igyekezett erőinek megfeszítésével magába szállni, elűzni minden léha világi gondolatot; és elérni az előírászerű, istennek tetsző belső nyugalmat. Egy dörömbölve lezuhanó tetőzsindely késő éjjel felriasztotta ájtatos elmélkedései párnájáról, s kikergette a verandára. Milyen langyos volt az éjszaka! Milyen szépen sütött a hold! Sugari vízesés gyanánt szitáltak át egy elébe húzódó vékony felhőrétegen. Az iménti dörömbölés szerelmes macskáktól származott, amelyek a tetőn zajongtak, és szerelmes dalocskákat nyávogtak egymásnak. Mennyire irigyelte a remetelány a természetet! Mennyire magányosnak érezte magát! Újra meg újra eszébe jutottak azok a mézédés szavak, amelyeket Pao-jü, a vörös por gyermeke vesztegetett rá. Hosszú ideig állott még ott a mellvédnek támaszkodva és álmodozva a holdas éjszakában, míg sóhajtvá vissza nem tért elrévülési vánkosára. Nyugalma odavolt. Az éjszaka második felében lelke kiszabadult szent fogságából, és világi történések tiltott régióiba lendült át. A kísértés démonai testébe bújtak, s feslett álmoképeket varázsoltak elébe. Előbb előkelő és elbizakodott ifjak udvaroltak neki, de ő büszkén elutasította őket; aztán házasságközvetítőnk vetélkedtek körülötte, s megkísérelték a menyasszonyi hintóhoz hurcolni; végül rablók kezébe került, akik elhurcolták, és meg akarták erőszakolni. Veritékben fürödve, habzó szájjal, görcsösen szétterpesztett ujjakkal és meredt szemmel ébredt önkívületéből. Napokon át feküdt aztán félig eszméletlenül, míg végre meggyógyult, hála a bőségesen fogyasztott orvosságoknak, melyeket az orvos „a vérben levő tűz lelohasztása céljából” rendelt neki.

Esetéről odakünn a városban sokáig beszéltek a gáláns aranyifjak köreiből, s általában sóhajtvá állapították meg, hogy egy olyan szép fiatal lány, mint amilyen ő, házasságra, s nem önsanyargatásra és a világról való lemondásra termett. Ki tudja, milyen szentségtelen kezekbe kerül még a szép szent egyszer később! „Még nem tudott egészen felülemelkedni e világ vörös porán – gondolta magában Tavasz Búcsúzása, amikor hírül hozták neki sakkpartnerének összeomlását. – Sajnos, nem adatott meg nekem, hogy akárcsak ő, én is Buddha szolgálatának szentelhessem életemet, és vele lakozhassam. Imám erejével majd

csak elűzném én a kísértés gonosz démonait, ha megint eszükbe jutna, hogy kinozzák őt, és terhére legyenek.”

S buzgalommal merült el újra „A sakkjáték tankönyvé”-nek tanulmányozásában, hogy felvértesse magát a legközelebbi játszóra, amelyet szeretett játékpártnerével fog játszani.

Az iskola és a tanulás erősen igénybe vette Pao-jüt, s ez volt az oka annak, hogy az utóbbi időben egyre gyéribben látogatta meg Kék Drágakőt. De Kék Drágakő úgy találta, hogy Pao-jü lényében is megváltozott, annyira higgadtnak, tartózkodónak és szűkszavúnak mutatkozott újabban vele szemben. Fájdalommal gondolt a régi időkre, együttélésük első boldog éveire. Ami annak idején olyan gyakran szolgáltatott neki jelentéktelen okot arra, hogy szidja Pao-jüt, s ami oly gyakran volt ártatlan forrása bosszúságnak és civódásnak: Pao-jü fiús féktelensége, túlbuggyanó, meggondolatlan beszédessége – éppen azt hiányolta benne most leginkább. Nemrégiben meleg téli holmik közül, amelyeket Kakukk szobalány tett elébe, egy kis csomagba csomagolva három emléktárgyat kotort elő az időkől: a félig kész illatszeres zacskót, a bojtot Pao-jü talizmánjáról, amelyet egyszer daczból ollóval összevagdossot, s azt a két tőle származó zsebkendőt, amelyre ő, Kék Drágakő verseket írt, s melyeknek elmosódott írásjegyei még ma is viselik az akkor hullatott könyvek nyomait. Egyszerre csak heves meghiúsultság fogta el. Hosszú ideig nem tudott elszakadni a kedves emlékek nézegetésétől, s a régi könnyek nyomaihoz új könnyek társultak. Az a komor bánat, amelyet az őszi lombhullás e szürke napjaiban lehelt magából a park, nagyon megfelelt komor lelkiállapotának. Az egyetlen, ami még a lelket tartotta benne, az a tévhit volt, melynek most ő is áldozatául esett, akárcsak szobalányai: hogy őt szemelték ki Pao-jü jövőbelijéül.

Egy napon, szerelmének egyik látogatása után, mely most is lagymatag, rövid és szokványos volt, Kék Drágakő végigfeküdt az ágyán, s kiküldte Kakukk szobalányt, hogy egyedül lehessen gondolataival. Kakukk a szobalányok szobájába ment, s belépve a kis Hókacsát találta ott, láthatóan dült lelkiállapotban kuporogva egy széken, s magában töprengve.

– Valami bánt? – kérdezte tőle.

A kicsi búsan bólintott, s ujját jelentősegteljesen a szájára téve, magával húzta az idősebbet ki az ajtó elé, az előkertbe nyíló teraszra.

– Szomorú hír! Pao-jüt mással jegyezték el! – mondta hal-
kan.

– Ez nem lehet igaz! – kiáltotta Kakukk ijedten.

– Pszt! Ne olyan hangosan! A hír igaz. Mindenki tudta már,
csak mi nem.

– Hogy tudtad meg?

Hókacsa még két lépcsőfokkal lejjebb húzta magával Ka-
kukkot. Bentről köhögés és az ágy nyikorgása hallatszott ki.
A szobalány hátrafordította fejét, úgy fülelt, amíg csend nem
lett Kék Drágakő szobájában. Aztán lehalkított hangon folytatta:

– Tegnap tudtam meg a Derült Őszidő Remetelakában. Ta-
vasz Virulása kisasszony nem volt otthon. Mi, szobalányok, a leg-
frissebb házi hírekről beszélgettünk, s a szó Pao-jüre terelődött.
„Annyira éretlen még és gyerekes, annyi benne még a nevelet-
lenség, és annyira nem olyan, amilyennek egy úrnak lennie kell
– vetette oda Író szobalány –, és szinte hihetetlen, hogy már
jegyben jár, és a közeljövőben megházasodik.” Csodálkozva kér-
deztem, hogy kivel jegyezték el, mire elmondták, hogy egy
Csang nevű gazdag prefektus egyetlen lányával, Ső hercegnő tá-
voli rokonával. Tekintve ezt a rokoni kapcsolatot, hosszabb tu-
dakozódásra nem is volt szükség. Cseng úr a közvetítőnek, egy
Vang nevű fiatalabb hivatali kollégájának javaslatát azonnal el-
fogadta, s az eljegyzés befejezett tény! Engem persze úgy ért ez
a hír, mintha fejbe kólintottak volna. Szegény kis úrnőnk!

– De miért nem mondták meg nekünk? – kérdezte Kakukk
egy kis gondolkodás után.

– Az öreg taj-taj kifejezett kívánságára az eljegyzést Pao-jüre
való tekintettel egyelőre titokban kell tartani. Az öreg taj-taj at-
tól tart, hogy amennyiben Pao-jü a hírt idő előtt megtudja, ez
teljesen kiforgatja őt önmagából, használhatatlanná válnék a ta-
nulásban. Író szobalány nekem is csak hétepcséses titokként
mondta el a dolgot. Kisasszonyunknak semmi esetre sem szabad
hallani róla!

Mögöttük rikácsoló hang szólalt meg:

A két szobalány ijedten fordult hátra. Csak a papagáj volt az; betanult mondókáját ismételte. Szidalmakkal halmozták el a tarka csendháborítót, de aztán szaladtak vissza úrnőjükhöz.

– Hol bujkáltatok? Az ember kikiabálhatja a torkát, amíg meghalljátok – mondta Kék Drágakő elhaló hangon. Néhány jelentéktelen dolgot kívánt tőlük, aztán röglön újra kiküldte őket. Amikor Kakukk este a vacsorát behozta, úrnője közönyösen, lecsúszott takarók között hevert az ágyán. Óvatosan betakarta, s mivel fölöslegesnek érezte magát, újra kiosont a szobából. Amikor később visszajött, hogy az edényeket elvigye, az ételt érintetlenül találta. A takarók újra visszagyűrődtek, egészen a lába alá, mintha csak meleg nyár lenne, nem pedig hűvös ősz. Kakukk megint gondosan betakarta úrnőjét, leeresztette a függönyöket, s kivitte az érintetlen vacsorát.

– Vajon nem lesett-e meg bennünket az imént? Olyan fel-tűnően megváltozott – jegyezte meg kint Hókacsának.

Valójában Kék Drágakő a sugdolózást a terasz lépcsőjén csak hét- vagy nyolctized részben értette, de amit hallott, az úgy csapott össze a feje felett, mint a vigasztalanság bukóhulláma.

Milyen félelmetesen beteljesedett ijesztő álma! Az életet most már céltalannak találta. Hát most nézze végig, hogyan vezet szerelmese valaki mást az otthonába? A gondolat elviselhetetlen volt a számára. Elhatározta, hogy szép csendesen kioltja élete lángját. Egyetlen falás étel, egyetlen korty orvosság nem megy le többé a torkán, s mesterségesen alá fogja ásni amúgy is törékeny egészségét, hogy így is közelebb hozza életének végét. Lelkére nagy, durva béke terült. Nem volt-e szép és méltó feladat, lassacskán elszakadni a földi vágy vörös porától, s megtisztultan emelkedni a nagy világosság és üresség szellemi régióiba? S kegyetlen elhatározását olyan elszántsággal vitte keresztül, hogy egy fél hónap múlva, még ha az akarat meg is lett volna, már a testi ereje sem volt meg hozzá, hogy akár csak egyetlen rizszemet is magához vegyen. Két szobalányán kívül senki sem sejtette a házban, mi az oka hervadásának. A szobalányok azonban féltek, hogy az anyahercegnő megszidja őket, s nem merték ki-

nyitni a szájukat. Úgy látszott, hogy Kék Drágakő életének ki-
lobbanása közvetlenül előttük áll.

– Át kell sietnem, és jelentenem kell a hölgyeknek, hogy kis
úrnőnk a végét járja. Örködj egy kicsit az ágya mellett! – szolt
Kakukk Hókacsához, s egyedül hagyta a beteggel. Gyermeteg
lelkének tudatlanságában mozdulatlanul fekvő úrnőjét a kis Hó-
kacsa máris halottnak tekintette. Amint tehát ott örködött egye-
dül, félve, odakünn megjelent a Derült Őszidő Remetelakából
Író szobalány. Tavasz Virulása küldte, hogy érdeklődjék Kék
Drágakő hogyléte felől. Hókacsa valóságos megváltásnak érez-
te, hogy látogatója érkezik, s bevitte magával Író szobalányt a
betegszobába.

– Hol van Kakukk? – kérdezte Író szobalány.

Hókacsa Kék Drágakőre mutatott.

– Átszaladt, hogy kis úrnőnk elhalálozását jelentse.

Aztán abban a hiszemben, hogy nyelvét fékeznie szükségte-
len, mivel úrnője úgy sincs már öntudatnál, így folytatta:

– Igaz volt-e tulajdonképpen, amit nekem Pao-jü állítólagos
eljegyzéséről beszéltél, valami Csang nevű volt prefektus lányá-
val?

– Persze hogy igaz volt, Hsziao-hung szobalánytól hallottam,
az pedig úrnőjétől, Főnix asszonytól. Közben azonban másként
fordult a dolog. Egy nappal később Tavasz Virulása kisasszony
Főnix asszonyhoz küldött, hogy közelebbről érdeklődjék a dolog
felől, s akkor Főnix asszony azt mondta, hogy az öreg taj-taj
nem hagyta jóvá ezt az eljegyzést. Cseng urunk valami fiatalabb
hivatali kollégájának és vendégbarátjának elhamarkodott terve
volt az egész. Javaslatával az illető csak be akarta hízelegni
magát Cseng úrnál, s pályafutása érdekében akart magának
előnyöket biztosítani. Közelebbi vizsgálódásra kiderült, hogy a
terv nem megfelelő. Az anyahercegnő kijelentette, hogy Pao-jü
számára már valaki mást választott ki, aki nálunk, a parkban
lakik. Továbbá kijelentette, azt akarja, hogy Pao-jü a családból
házasodjék.

Mindez persze váratlan volt Hókacsa számára.

– Hogyan? Akkor az én kis úrnőm teljesen hiába vetette el
életét, s én vagyok felelős érte! – kiáltotta meglepetten és el-
keseredetten.

– Hogyhogy?

– Annak idején, amikor Kakukknak elmeséltem a Csang prefektus lányával kötött állítólagos eljegyzés hírét, meglesett bennünket. S amit hallott, azt annyira szívére vette, hogy tönkrement belé.

– Vigyázz! Halkan! Meghallhatja.

– Ó, sajnos, fölösleges már vigyázni. Régóta nincs már eszméleténél. Csak néhány órája...

Hókacsa hirtelen elhallgatott, mert a betegágy felől torokköszörülés hallatszott. Kakukk, aki éppen akkor érkezett vissza, odaugrott és lehajolt a beteghez.

– Vízet! – vette ki a suttogást, mely gyenge volt, mint a lehelet, de félreérthetetlenül a halottnak hitt lány szájából jött. Hókacsa kirohant a konyhába, s egy fél csésze forralt vizet hozott.

A beteg alig észrevehető fejmozdulattal értésére adta, hogy fel akar ülni. Kakukk fél kezével tarkója alá nyúlt, és szép lassan felemelte a beteg fejét, másik fél kezével pedig a vizescsészét vitte óvatosan az ajkához. A három szobalány feszült várakozással kísért minden mozdulatot. És valóban a beteg vértelen ajkai felszívták az élető nedvességet. Egy, kettő, három korty, aztán egy fejrázás. Kakukk letette a csészét. Mélyen fellélegezve ejtette vissza a fejét Kék Drágakő a párnára. Aztán hosszabb idő múltán felvetette a szemét.

– Nem Tavasz Virulásának Író szobalánya van itt? Úgy rémlett, mintha az ő hangját hallottam volna – mondta halkan.

– Igen, itt vagyok – felelte Író szobalány, közvetlenül eléje lépve.

– Add át kisasszonyodnak üdvözlétemet! – hangzott újabb szünet múlva gyengén, de érthetően. Író szobalány bólintott, és halkan távozott. Alig lépett ki az ajtón, rohanvást érkezett oda a Jung-kuo palotabeli hölgyek egész csapata, az anyahercegnő, Cseng asszony, Csü özvegye és Főnix asszony, valamint kíséretük, lélekszakadva az izgalomtól és a gyors futástól. Kakukk riasztó jelentése alapján arra voltak elkészülve, hogy holtan találják, akit keresnek, most pedig nem kis csodálkozással állapították meg, hogy a beteg testileg nagyon legyengült ugyan, de arcának vidámságából következtethetően már a gyógyulás útján

van, sőt a neki feltett kérdésekre mosolyogva válaszol is. Főnix meghökkenve vonta félre Kakukk szobalányt:

– Miket meséltél te nekünk az imént, és mit ijesztgettél bennünket, hiába? Hiszen nem is olyan rossz az állapot!

– Igazán nem is értem, az imént valóban nagyon rosszul volt még, s most egyszerre ez a javulás... – dadogta zavartan Kakukk.

– Ej, ne bánts! Ne szidd meg túlbuzgalmaért! Jobb a kelleténél többször, mint a kelleténél később jönni ide – fordult az anyahercegnő mosolyogva Főnixhez, és megnyugodva vonult el az egész csapat élén.

Az imént, amikor Író szobalány a szobába jött, Kék Drágakő testileg ugyan szinte élettelenül feküdt, de még mindig volt benne annyi világos öntudat, hogy a szobalányok hangos beszélgetését megértse. Az az örömhír, hogy az első házassági tervet időközben feladták, s hogy az anyahercegnő akaratának megfelelően Pao-jü számára olyan lányt jelöltek ki, aki a parkban lakik, és a saját családjából származik, ami csak öreá illet, állapotára úgy hatott, mint valami csodaszer. A lét öröme egyetlen szempillantás alatt egész testét áthatotta. Felejtve volt a fennkölt szándék, szellemként térni meg a nagy üresség mezőire. Most már érdemes volt élni, s ő élni akart.

Kék Drágakő gyorsan felépült. Két szobalánya fellélegzett, s forró hálaimákat menesztett Buddhához. Mindketten visszaemlékeztek arra a hasonló esetre, amikor Kakukk csak egy szót ejtett el Kék Drágakő küszöbönálló hazatéréséről, s Pao-jü azonnal halálosan megbetegedett. Azt következtették ebből, hogy a Gondviselés nyilván egymásnak rendelte őket. Hókacsa súlyos lelki-furdalástól szabadult meg. Soha többé nem fog fecsegni – esküdött magában –, még akkor sem, ha saját szemével kellene végignéznie, hogyan vezet otthonába Pao-jü valaki mást. Kék Drágakő hirtelen megbetegedéséről és hirtelen felgyógyulásáról az igazság persze nem maradhatott sokáig titokban, hanem a személyzet között szájról szájra járt s alaposan megtárgyalták. Így aztán végre eljutott Főnix asszony és a Jung-kuo palotabeli többi hölgy fülébe is. A hölgyeknek amúgy is megvolt a véleményük erről a dologról, s most megerősítve látták feltételezésüket.

– Amíg mindketten gyermekek voltak, hagytam, hogy együtt legyenek, s nem avatkoztam bele – vélekedett az anyahercegnő. – Most azonban, hogy már felnőttek, illőbbnek látnám, meg tanácsosnak is, ha elválasztanánk őket egymástól. Mi a véleményetek? – kérdezte a többi hölgyet.

– Pao-jü ugyan eléggé buta kisfiú még, Kék Drágakő azonban már érett, kész fiatal hölgy – szólalt meg zavart szünet után Cseng asszony. – Hamisan értelmezhetnék a dolgot, ha most elválasztanánk őket. Inkább adjuk össze őket halogatás nélkül.

Az anyahercegnő összeráncolta a szemöldökét.

– Kék Drágakőnek nyilván megvannak a maga jó oldalai, de sok furcsasága és bogara is van. Azonkívül egészségileg is nagyon rossz az állapota. Nyilván nem él sokáig. Nem kívánom őt Pao-jünek feleségül. Pao-csaj az ő számára az igazi – döntötte el a dolgot.

Ezt Cseng asszony is egészen így gondolta. Csak éppen nem akarta elsőnek kimondani, szerénységből, minthogy Pao-csaj neki közelebbi rokona volt, mint Kék Drágakő.

– Az öreg taj-tajnak teljesen igaza van – hagyta rá most buzgón. – Ugyanakkor azonban Kék Drágakő számára is megoldást kell találnunk. Egy olyan nagylánynak, mint amilyen ő, szüksége van már arra, ami szívének kedves. Ha valóban vonzódik Pao-jühöz, nehezen fogja túltenni magát azon, hogy Pao-jüt másvalaki kapja meg.

– Pao-jü közelebb áll hozzánk, mint Kék Drágakő, aki azonkívül fiatalabb is nála. Előbb tehát Pao-jü dolgát kell tető alá juttatnunk, így van ez rendjén, nem megfordítva. De hogy Kék Drágakőnek ne okozzunk fájdalmat, Pao-jü eljegyzését tartsuk titokban előtte – jelentette ki az anyahercegnő.

– Megértettétek? – fordult Főnix éles hangon a jelenlevő szobalányokhoz és szobaasszonyokhoz. – Egyetlen szót se Pao-jü eljegyzéséről! Aki fecseg, jó előre biztosítsa a bőrét!

Ha minden a hölgyek kívánsága szerint történik, akkor most, hogy már Hszie néni is megadta a maga alapvető beleegyezését, az elhatározott eljegyzést minden további halasztás nélkül végbe is viszik. Cseng úr azonban úgy találta, hogy míg ez a kellemetlen ügy a még mindig börtönben ülő unokaöccsével, Hszie Pannal, elintézését nem nyer, és a családot nyugtalanítja; hiányzik

a házassághoz szükséges igazi ünnepi hangulat. Amellett újév ünnepe is közeleg a maga forgatagával. Javaslatára tehát úgy határoztak, hogy a jegyajándékok hagyományos kicserélését újév utánra halasztják, a lakodalmat magát pedig tavasszal, az anyahercegnő születésnapja után tartják meg.

Mindezt Pao-jü háta mögött határozták el. S ugyanakkor Kék Drágakő boldog ábrándok rabságába esve, újra a földi vágyak vörös porába lépett.

NEGYVENKETTEDIK FEJEZET

A begónia téli virágzásának gonosz előjelét az anyahercegnő jóra értelmezi, s a szorongó kételyeket vidám lakomázás zajába akarja fojtani. Pao-jü elveszti a szellemkövet, s ennek folyományaként kárt vall értelmében

Pao-jü továbbra sem tudott arról, amit a háta mögött elhatároztak. Feltűnt ugyan neki, hogy unokanővérét, Pao-csajt, régóta nem látta már, s hogy a lány az utóbbi időben nem szokott családi összejöveteleken megjelenni, de mikor Hszie nénit emiatt kérdőre vonta, az mindig olyan magától értetődő körülményeket hozott fel leánya elmaradásának kimentésére – így rosszulletet vagy házi elfoglaltságokat –, hogy Pao-jü aggályai csakhamar újra eloszlottak.

Ugyanilyen tájékozatlanság vette körül a Bambusz Remetelakot is, és ennek oltalmazó leple alatt Kék Drágakő szemmel láthatóan napról napra jobban feléledt. Egy ízben ugyan csaknem kegyetlenül széttépték ezt a leplet. A tizenegyedik hónapban egy reggelen Kakukk felkereste Mandarinakcsa szobalányt, s ez terjengősen mesélte neki, hogy az anyahercegnőt az utóbbi időben valósággal megrohanták a házasságközvetítőnők, akik hol ezt, hol azt a különösen előnyös házasságkötést akarják rátukmálni, és hogy az anyahercegnő már egészen bosszús a céltalan tolakodások miatt. Kakukk szerette volna megtudni, hogy az anyahercegnő miért utasítja el olyan makacsul a csábító

ajánlatokat. Mandarinakcsa már éppen kinyitotta a száját, hogy kibökje az igazságot, de abban a pillanatban elhívták az anyahercegnőhöz, aki éppen akkor ébredt fel. Kakukk nem lett okosabb, mint volt, de titkos kétélyek töltötték el, s így tért vissza a Bambusz Remetelakba. Kék Drágakő már ágyban feküdt, s azzal foglalkozott, hogy versei kézíratait rendezte.

– Nos, honnét? – kérdezte Kakukktól.

– Egy szobalánytársamat látogattam meg.

– Fogadnék, hogy Gyöngyszemet – találgatta vidáman Kék Drágakő.

– Nem tudom, mi dolgom lenne annál.

Kék Drágakő, akinek gondolatai egyre csak Pao-jünél és a Begónia Udvarban jártak, egy pillanat alatt rosszkedvű lett. Azt remélte, hogy hírt kap szerelméről.

– Nekem ugyan mindegy, kiket látogatsz meg. Hozd a reggelimet! – morogta bosszúsan. Éppen az első csésze teánál tartott, amikor izgatott beszéd morájára lett figyelmes, mely kívülről, a parknak az előkert közelében húzódó útja felől hallatszott be.

Több kertészasszony állott ott, s ahelyett hogy söpörtek volna, buzgón fecsegték egymással. Kék Drágakő kiküldött hozzájuk, s megkérdezte, miféle fontos megbeszéltnivalójuk van.

– A parkban természeti csoda történt – hangzott a válasz.

– A Begónia Udvarbeli aranybegónia elszáradt oldala most, télvíz idején hirtelen bimbókat hajtott, és mátol kezdve teljes virágzásban áll. A mi kis parancsolónk már tegnap arról beszélt, hogy bimbókat látott különböző helyeken. Senki sem vette komolyan a szavait. De ma a bimbók kinyíltak, s mindenki a Begónia Udvarba rohan, hogy a csodát megbámulja. Minden pillanatban várjuk az anyahercegnőt és a hölgyeket. Bennünket Főnix asszony küldött, hogy tisztítsuk meg előttük a park útjait a lehullott levelektől és ágaktól.

– Ejnye, akkor nekem is oda kell mennem, s fel kell készülnöm az öreg taj-taj fogadására – kiáltott fel Kék Drágakő. Azzal kinyitott ágyából, és gyorsan ruháiba bújt. Alig volt már ideje arra, hogy éppen egy futó pillantást vessen a tükörbe, s hogy haját rendbe hozza, és Hókacsa már jelentette is az öreg taj-taj megérkezését, valamint, hogy várják Kék Drágakőt a

Begónia Udvarban. Kakukk kíséretében tehát felkerekedett, és köszöntötte az anyahercegnőt és társaságát, Sö hercegnőt, Cseng asszonyt, Csu özvegyét és unokanővéreit: Tavasz Virulását, Tavasz Búcsúzását, valamint Hszü-jent. Főnix nem volt ott, mert rosszul érezte magát. Vidáman csevegve állták körül az anyahercegnőt, aki Pao-jü kedvenc padján, az aranybegóniával szemközt foglalt helyet, megbámulta a ritka természeti csodát, és izgatott fejtegetésekbe s különféle magyarázatokba bocsátkozott.

– A begónia virágzásnak rendes ideje tulajdonképpen a harmadik hónap – mondta az anyahercegnő. – Jól benne vagyunk a tizenegyedik hónapban, de a kivételesen enyhe időjárást tekintve, éppúgy lehetne ez a tizedik vagy a harmadik hónap is. Én nem találok semmi furcsát ebben a késői virágzásban.

– Az öreg taj-tajnak több tapasztalata van, jobban meg tudja ítélni a dolgot, mint mi, és kétségtelenül helyesen látja ezt is. A jelenség bizonyosan nem jelent semmi rosszat – helyeselt neki buzgón Cseng asszony.

– Csakhogy a növénynek éppen az a része, amely most virágzik, egy évvel ezelőtt elszáradt. Miért van az, hogy éppen most, ilyen szokatlan időben hajt virágokat? Ennek mégiscsak kell hogy valami jelentősége legyen! – vetette ellen Sö hercegnő.

– Kétségtelenül van valami jelentése, éspedig valami jó. Az én együgyű nézetem szerint ez a virágzás valami közelgő örömteljes eseményt jelez Pao-jü életében – vélte Csu özvegye nevetve.

„Minden, ami természetellenes, rossz dolog. Ez a nem idejében való virágzás természetellenes, és bizonyos, hogy rosszat jelent” – gondolta magában Tavasz Virulása. De hangosan nem merte nézetét kifejezésre juttatni, nehogy elkedvetlenítse az anyahercegnőt.

Kék Drágakő viszont mohón kapott Csu özvegyének a közelgő örömteli eseményre vonatkozó kijelentésén, amelyen ő természetesen Pao-jüvel való házasságát értette.

– A fák és bokrok lelkes lények, s amint ezt sok példa bizonyítja, részt vesznek emberi környezetük örömeiben és fájdalmaiban – jelentette ki. – Ezzel a virágzással a begónia feltehetően afeletti örömét akarja nyilvánítani, hogy Pao-jü fivér újabban komolyan veszi tanulmányait, és apjának örömet szerez.

Magyarázata élénk helyeslésre talált az anyahercegnőnél. Időközben beállított a két idősebb családfő, Sö herceg és Cseng úr is a ház két fiatalabb fiával, Csia Huannal és Csia Lannal, a természeti csőda megtekintésére.

– Jót nem jelent ez semmiképpen. Egyszerűen ki kellene vágni ezt a baljós fát – követelte Sö herceg, aki babonás volt.

– Minek mindjárt kivágni? Aki nem fél a kísértetektől, annak számára nincsenek kísértetek – vélte szárazon Cseng úr, Konfuciusz józan lelkű híve.

– Kicsoda károg itt a szerencsétlenségről és kísértetekről? Nem akarom, hogy ezek az ünneprontók elrontsák a kedvünket! Minden esetleges szerencsétlenséget magam veszek a nyakamba egyedül – mormogta bosszúsan az anyahercegnő.

A két idősebb családfő némán zsebre vágta az anyai szidást, s valamiféle ürüggyel rögtön el is tűnt. A derülátó anyahercegnő pedig a konyhába küldetett, és a téli virágcsodát, amely nézete szerint szerencsés esemény volt, az egész családdal együtt nagy és ünnepi lakomával ünnepelte. A ház három fiatalabb fiának, Pao-jünek, Csia Huannak és Csia Lannak az anyahercegnő kívánságára a virágzó begónia tiszteletére írott költői négysorosokkal kellett segítenie az ünnep szebbé tételében.

– Neked köszönhetjük az egész felfordulást – mondta tréfásan Csü özvegye Tavasz Virulásának.

– Hogyhogy?

– Hiszen te voltál, aki annak idején a mi Begónia Klubunkat alapítottad. Most aztán a begónia maga is felhívja magára a figyelmet, feltételezhetően ő is be akar lépni klubunkba mint tiszteletbeli tag.

Mindenki nevetett a tréfán, s azon igyekezett, hogy az anyahercegnőt továbbra is megtartsa jókedvében. De Pao-jüt titokban vegyes érzelmek kerítették hatalmukba. Egyrésről a halott Tarka Felhőre kellett gondolnia, és sajnálta, hogy a lánynak nem adatott meg új életre virulnia, amint az megadatott a begónia elszáradt felének. Ez a gondolat szomorúvá tette. Másrésről átvillant a fején, amit nemrégiben hallott, hogy tudnillik Tarka Felhő helyett Főnix egy új csinos szobalányt szándékozik rendelkezésére bocsátani. Lehet, hogy a hirtelen begóniavirágzás erre a kellemes változásra utal – és ez megint jókedvre derítette.

Később azután még beállított Ping-er szobalány is, és úrnőjének, Főnix asszonynak megbízásából, aki rosszulletével mentette ki magát, Gyöngyszemnek két csik atlaszszövetet adott át piros szerencseszínben, hogy Pao-jü terítse azokat a virágok fölé díszítésképpen, de ugyanakkor az éjszakai fagy elleni védekezésül is, mint azt a társaság előtt indokolta.

– Nahát, Főnix igazán mindenre gondol! Ilyen körütekintést, betegsége ellenére! – dicsérte az anyahercegnő elégedetten.

Amikor azonban a társaság távozott, Ping-er félrevonta szobalánytársát, Gyöngyszemet, és aggályoskodó arccal mondta:

– Ennek a természeti jelenségnek úrnőm gonosz jelentést tulajdonít. Pao-jü úr vágja a piros szövetet keskeny csikokba, s aggassa azokat a szerencsétlenséget jelző virágokra, hogy a szerencse piros színével ártalmatlanná tegye őket.

Gyöngyszem megfogadta tanácsát, úgy látszik azonban, hogy az ellenvarázs nem volt elég erős, amint az rögtön meg is mutatkozott.

Az anyahercegnő látogatásának alkalmából Pao-jü átöltözött, és ünnepi ruhát vett fel. Minthogy a látogatás teljességgel meglepetésszerűen jött, az átöltözés is sebtében történt. Röviden szólva, sietségekben megfélekedezett arról, hogy újra felvegye a nyakában függő zsinórt a szellemkövel, amelyet előzőleg letett. Most, miután a látogatók távoztak, az újbóli átöltözés során Gyöngyszem egyszerre csak észrevette, hogy a talizmán hiányzik Pao-jü nyakából.

– Hol van a kő? – kérdezte ijedten.

– A kő? Igaz is, azt hiszem, az előbb sietségemben oda, a dívány melletti asztalkára tettem.

Gyöngyszem odaugrott az asztalkához, ott azonban nem volt semmiféle kő. Megnézte a takarók és párnák alatt, feltúrta a szekrényeket és fiókokat, felforgatta a szoba minden zugát, sehol semmi nyoma a kőnek. Izgatottságában izzadni kezdett.

– Ne izgasd magadat! – nyugtatta Pao-jü. – Majd csak előkerül. Biztosan megtalálta valaki a személyzetből.

De a személyzet megkérdezése eredménytelen maradt. Senki nem tudott a kő hollétéről.

– Az imént olyan sok ember volt a házban. Talán valamelyik unokanővéred vette magához a mulatság kedvéért, hogy meg-

tréfáljon. Tréfának elég rossz tréfa lenne. Neked azonban jó képet kell vágnod a rossz tréfához. És még ha térden állva kellene is kérned az illetőt, hogy adja vissza, vagy még ha árat, jutalmat kellene is fizetned, a fődolog az, hogy a követ visszakapjad. A kő énednek, életednek egy darabja! – vélte Gyöngyszem reszketve.

Pézsrát és Őszi Hullámot tehát elküldték a szomszédos parkbeli pavilonokba, de hamarosan dolguk végezetlenül tértek vissza. A Begónia Udvarban általános tanácstalanság és zavar uralkodott, az emberek merev, lélektelen tekintettel bámultak egymásra, mint faszobrok és agyagbálványok. Aztán egyre-másra állítottak be Pao-jü unokanővérei. Tavasz Virulásának kezdeményezésére a park kapuit bezárták, s megbízható szobaasszonyokat és bizalmi helyzetű szobalányokat küldtek ki, hogy a parkban mindenütt gondos házkutatást tartsanak, ugyanakkor a megtalálónak magas jutalmat tűztek ki. De jóllehet átkutattak minden helyiséget, egészen a legmegnevezhetetlenebb helyiségekig, a kő nem került elő.

Csu özvegye azt javasolta, motozzák meg a park egész személyzetét. A kisasszonyok motozzák meg kedvenc szobalányait, a kedvenc szobalányok pedig az egyéb személyzetet. Ez a rendelkezés – mondotta –, amely általános levetkezést tesz szükségessé, nem felel meg ugyan egészen az illendőség szigorú szabályainak, az elveszett tárgy fontossága azonban elkerülhetetlenné teszi. Ilyenkor kénytelen az ember bizonyos megszokott szempontokat mellőzni. A javaslatot mindenki jóváhagyta, Tavasz Virulása kivételével, aki tartózkodott a szavazástól. Így aztán megindult az általános vetkőzés, mosdás és tisztálkodás.

Ez a lemeztelenítő eljárás azonban nem tartott még hosszú ideje, amikor Tavasz Virulása ellenvetésére máris beszüntették. Tavasz Virulása emlékezetében még ott élt az a nemrégiben lezajlott kellemetlen házkutatás és motozás, amelyet Vang udvarmesternétől kellett eltűrnie, s így összeszidta Csu özvegyét, mert az ellenszenves nőszemély izetlen módszereit teszi magáévá.

– A motozás teljesen fölösleges – folytatta. – Ki olyan ügyű, hogy lopott holmit sokáig hurcolásson magával, s hogy így magamagát árulja el? Azonfelül kétlem, hogy a követ egyáltalán nyerészkedési szándékkal lopták volna el. Hiszen csak

személyes értéke nagy a mi családunk számára, piaci értéke azonban idegenek számára igen kicsi. Ugyan miféle összeget fizetnének érte? Azt gyanítom, hogy valaki durva tréfát akart üzni Pao-jüvel, amikor a követ magához vette.

Igazat adtak neki, és a gyanú azonnal a fattyúra, Csia Huanra terelődött, akiről köztudomású volt, mennyire gyűlöli kedveltebb féltestvérét. Hiszen Csia Huan tegnap részt vett a begóniavirágzás megtekintésében. Ping-er szobalányt tehát elküldték, hogy valamilyen ártatlan ürüggyel hozza oda a fattyút. Megkinálták egy csésze teával, s aztán egy ideig magára hagyták Ping-errel. Ping-ernek volt feladata, hogy vallomást csikarjon ki belőle.

– Nem láttad véletlenül Pao-jü követ? – kérdezte Ping-er a beszélgetés során. – Tegnap óta nem találja.

A fattyú a szobalány mosolygó arc kifejezése ellenére is érezte a kérdés ellene irányuló élet. Elvörösödött és haragos pillantással mérte végig Ping-ert.

– Mi közöm van nekem mások elveszett limlomjához? A végén még tolvajlással is meggyanúsítottok, he? – morgott mérgesen.

– Ne vedd rossz néven! Arra gondoltunk csak, hogy talán egy kis tréfát engedtel meg magadnak. Csak azért tettem fel a kérdést – hátrált meg Ping-er riadtan.

– Kérdezzétek meg őt magát! Ha ajándékok kiosztásáról van szó, akkor én persze nem is vagyok a világon, de ha hiányzik valami, akkor rohannak hozzám, emlékeznek reám – dörögte és faképnél hagyta Ping-ert. Senki sem tartotta vissza. Pao-jü örült, hogy megszabadulhatott ettől a terhes, utálatos fickótól.

– Ide se kellett volna hívnotok! – szidta őket. – Most aztán odaát veszekedést rendez, hogy lehetőleg mindenki értesüljön a dologról. Annyira nem is fontos nekem az a kő. Bánom is én, ha elveszett! Minden további keresés teljesen céltalan. Ugyanannyi ez, mintha egy gombostűt keresnénk a szénakazalban.

– Kis családfő, te a veszteséget nagyon is könnyen veszed! – jajgatott Gyöngyszem. – Az öreg taj-taj nem fog bírni a haragjával, ha kerülő úton kiderül a dolog, s nekünk, szobalányoknak, egyenként fogja összetördeltetni csontjainkat. Inkább mondjuk meg neki az igazságot azonnal és egészen nyíltan.

– Ostobaság! Mondjátok neki, hogy széttörtem a követ!

– Az lehetetlen! Azt fogja kérdezni, hogyan és miért, s megbüntet miatta bennünket. S mi lesz, ha látni akarja a szilánkjait?

– Jól van, akkor mondd neki, hogy a követ legutóbbi városi sétámon vesztettem el.

– De hiszen két napja se iskolába nem mentél, se a városba!

– De három nappal ezelőtt színielőadáson voltam a Déli Béke Császári Hercegnél. Elveszthettem akkor is.

– Az se megy – vetette ellen Tavasz Virulása. – Nagyanyánk azt fogja kérdezni, miért nem jelentetted neki a kő eltűnését mindjárt akkor, három nappal ezelőtt:

Amíg így tanakodtak, és valami mentő hazugság után kutattak, egyszerre csak felhangzott a távolból Csao másodfeleségnek, a fattyú anyjának izgatott hangja:

– Miféle dolog az, hogy a hátam mögött tolvajlással vádoljátok meg a fiamat? Mit tehet az én fiam arról, ha mások gondatlanok, és elvesztik, ami a tulajdonuk? De ezt a bizalmatlan bánásmódot én nem tűröm! Itt hozom a tolvajt, most vallassátok ki nyíltan, az én jelenlétemben, és ha valóban bűnös, ám vágjátok le a nyakát, vagy tegyetek vele, amit akartok!

És maga előtt taszigálva a bömbölő és nyakaskodó fattyút, lélekszakadva és lihegve érkezett a Begónia Udvarba. Mialatt Csu özvegye azon fáradozott, hogy megnyugtassa, mindennek a tetejébe még Pao-jü anyját is jelentették. Gyöngyszem ijedtében legszívesebben a föld alá bújt volna. Cseng asszony jöttének azonban legalább az az előnye volt, hogy Csao másodfeleségének és sarjának rikácsolása abban a szempillantásban elnémult. A jelenlevők megdöbbsent arckifejezése azt bizonyította Cseng asszony előtt, hogy a füléhez jutott mendemondának nyilván igaznak kell lennie.

– Valóban elveszett a kő? – kérdezte.

Senkinek nem volt bátorsága kinyitni a száját. Gyöngyszem büntudatosan a lábához vetette magát, s vallomást akart tenni, Cseng asszony azonban ráripakodott, hogy inkább lásson gyorsan a kereséshez, semmint hogy haszontalan magyarázgatásokra vesztegeti az időt.

– Gyöngyszem egyáltalán nem tehet róla – vette szobalányát védelmébe Pao-jü. – A követ három napja vesztettem el a Déli Béke Császári Hercegnék palotájából hazatérve.

– Miért nem kerestetted már akkor azonnal? Azonkívül Gyöngyszemnek az legalábbis kötelessége lett volna, hogy engem azonnal értesítsen. Az ő feladata, hogy neked öltözködésnél és vetkőzésnél segítsen. A kő eltűnését tehát már három napja észre kellett volna vennie – vetette ellen Cseng asszony szigorúan és bizalmatlanul.

A másodfeleség, Csao, zsémbelve kezdte rá:

– Hát ez így még szebb! Útközben vesztette el a követ, és hamisan vádaskodik az én ártatlan fiam ellen...

– Leszel szíves mellőzni ezeket az érdektelen közbevetéseket, melyeknek semmi közük a dologhoz! – vágott közbe nyersen Cseng asszony. Erre aztán Csu özvegye és Tavasz Virulása közös erővel kirukkoltak az igazsággal. Cseng asszony nagyon meg volt döbbenve. Arról, hogy elhallgassák a dolgot, szó sem lehetett, vállalnia kellett a legnehezebbet: hogy odamenjen az anyahercegnőhöz, és közölje vele a szerencsétlen hírt. Már éppen indulni akart, amikor Főnix is odajött.

– Hallottad már? – fordult unokahúgához nyögve Cseng asszony. – Pao-jü köve elveszett, és sehol nem lelhető. Szörnyű! Találj valami megoldást! A kőnek meg kell lennie! Pao-jü életéről van szó!

Főnix így válaszolt:

– Ha a követ ellopták, nehéz lesz a bűnös személyét megállapítani. Szolgaszemélyzetünk sok főből áll, az arcukat persze ismerjük, de hogyan láthatna az ember mindegyiknek a szívébe? Véleményem szerint mindenekelőtt kerülnünk kell kifelé minden lármát, minden feltűnést. Ezzel ugyanis figyelmeztetnénk a bűnöst, s minthogy a lopás rábizonyítása esetén temetés nélküli halál várna rá, kétszeresen is vigyázni fog. Nem, a dolgot inkább érdektelennek kell beállítanunk, s azt kell terjesztenünk, hogy Pao-jü a követ már régóta semmibe vette, és szándékosan dobta el, mert elege volt belőle. Továbbá meg kell értetnünk egymással és a szolgaszemélyzettel, hogy sem az öreg taj-tajnak, sem Pao-jü apjának nem szabad a veszteségről tudomást szereznie, s így el kell kerülnünk minden fölösleges nyugtalanságot. Ugyanakkor azonban feltűnés nélkül, észrevétlenül tovább kell kutatnunk a kő után, s ravaszsággal kell rejtekhelyéről előcsalogatnunk. Mi a véleménye a taj-tajnak erről a javaslatról?

– Szép, szép, de hogyan leplezzem el a veszteséget férjem előtt? – mondta Cseng asszony rövid gondolkodás után. Aztán odahívatta a fattyút.

– Az imént, amikor kissé kérdőre vontak Pao-jü kövének eltűnésével kapcsolatban, hepciáskodtál – szólt rá éles hangon. – Eszedbe ne jusson tovább kakaskodni, és ezzel a kutatásokat veszélyeztetni! Különben jaj a fejednek! Megértetted?

Anya és fia megígérte, hogy tartani fogja a száját, s mindketten ijedten távoztak. Aztán Cseng asszony összehívta a legfontosabb szobalányokat és szobaasszonyokat, s „így szólt hozzájuk:

– A kő nem repülhetett el, itt kell lennie valahol a házban. Keressétek tehát, de közben kerüljétek minden pletykálkodást, minden feltűnést! Három napot adok nektek. Férjem előtt a kő eltűnését hosszabb ideig nem titkolhatom. Ha három napon belül nem kerül elő, lesz nektek nemulass!

Miután Főnix asszony elment, a Begónia Udvarban buzgón tovább tárgyalták a teendőket. Odahívták Lin udvarmester feleségét is, beavatták a dologba, és megbeszélék vele, hogy három napig senkit nem engednek ki a park személyzetéből. Ha az intézkedés okát kérdezné valaki, csak általánosságban szabad valami elveszett tárgyról beszélni, melyet most keresnek. Hogy Pao-jü kövéről van szó, azt semmiképpen sem szabad elárulni.

Lin udvarmester felesége megemlítette ebből az alkalomból, hogy férje egy elveszett tárgyat nemrégiben egy Liu nevű utcai jóvendőmondó segítségével kapott vissza, akit egyébként „Vaspofá”-nak neveznek. Gyöngyszem kérve kérte Lin feleségét, küldje férjét nyomban ehhez a jóvendőmondóhoz, s kérdeztesse meg tőle, mit tud Pao-jü kövéről. Lin felesége megígérte, hogy teljesíti kívánságát, s elsietett, hogy megkeresse a férjét. Amikor elment, Hsziu-jen megjegyezte:

– Miért kell nekünk az utcára küldenünk valakit, és egy jöttment jóst fárasztanunk? Megkaphatjuk azt sokkal jobban itt a közelben is. Amennyire tudom, a Jégmadárkalitka lakója, parkunk szentje maga is ért a jóvendőmondáshoz.

A többiek erről nem tudtak, de Pao-jü szobalányainak könyörgésére Hsziu-jen ráállott, hogy felkeresse a Jégmadárkalitkában Miao-jüt, a remetelányt. Kis idő múlva újra beállított Lin fele-

sége, és közölte, hogy férje már meg is kérdezte Liu jövőmondót. A Vaspofa kedvező jóslatot adott, és a kő hosszabb-rövidebb idő múlva, de mindenesetre egész biztosan elő fog kerülni. Jelenleg egy zálogházban van. A hír általános megelégedést és megnyugvást keltett, hiszen már nem lesz nehéz a követ előkeríteni, csupán végig kell kutatni a város összes zálogházát. Ha a kő már meglesz, akkor az üzleti könyvek segítségével még a tolvaj nevét is megállapíthatják. Lin feleségének megint fel kellett ugrania, hogy Cseng asszonyt és Főnixet ennek megfelelően tájékoztassa, közben pedig feszülten várták, milyen választ hoz Hsziu-jen a Jégmadárkalitkából.

A szép remetelány eleinte vonakodott a kérés teljesítésétől, amikor Hsziu-jen azt elébe tárta. A kisasszonyokkal való kapcsolata – mondta – tisztán szellemi, önzetlen természetű, s nem áll prózai hasznossági célok szolgálatában, azonfelül jóstudományát nem is tartja kiválónak. Csak amikor Hsziu-jen megindító szavakkal és alázatos meghajlások kíséretében ecsetelte neki, hogy Pao-jü életéről van szó, akkor állt rá a dologra.

– Nem azért mondtam le a világ hiúságairól, hogy állandóan napi eseményekkel zavarjanak – sóhajtott. – Ez csak azóta fordul elő, mióta közöttetek élek. Ha most megteszem, amire kérsz, a jövőben nyilván mások is jönnek, és szelíd nyugalmban megzavarnak.

Házi oltárán a Buddha-szobor előtt egy lapos, homokkal megtöltött jóscsészét helyezett el, füstölőszert gyújtott, s leírt egy varázsigét. Aztán Hsziu-jennel együtt leborult a Buddha-szobor előtt, hangosan elmondta a varázsigét, miközben el is égette azt, majd Hsziu-jennel együtt bekötött szemmel megragadta a szellem-íróvesszőt, s így mágikus vonásokat írtak vele a homokba. Az íróvessző pedig a következőket írta:

*Honnan jövök
s hová megyek,
nincsen nyoma.
A zöld szirtfok alatt,
az ős fenyőfánál
van otthonom.
Kerestek engem?*

*Hiába. Száz magasság
választ el minket.
Próbáld meg s jöjj!
Csak egy kacaj lesz
üdvözleted.*

Ez meglehetősen homályosan hangzott, sem Hsziu-jen, sem Miao-jü nem tudta megfejteni. – De hát a parkban olyan okos emberek vannak, majd csak kiokoskodják az értelmét – vélte gúnyosan a remetelány, útjára engedve látogatóját.

– Nos? – szegezték feszült várakozással Hsziu-jennek a kérdést, amikor a Begónia Udvarba visszatért. Hsziu-jen némán elébük tette a jósige leiratát. Valamennyien összedugták a fejüket a cédula felett, magyarázatokkal kísérletezve, de hiába. Hol lehetne megtalálni az öreg fenyőt a zöld szirt alatt? Szó szerint kell-e érteni, vagy pedig a szellemek használta nyelv körülírásaként? Gyöngyszem szó szerint értette, s lázasan kutatni kezdett a parkban mindenütt, ahol szirtek és fenyőfák álltak. Természetesen eredmény nélkül. Pao-jü egész idő alatt meglepően részvétlenül ült, mint akinek másutt járnak gondolatai, s hagyta, hogy a többiek beszéljenek. Még csak kutatásának eredményéről sem kérdezte meg Gyöngyszemet, amikor az kimelegedve és kimerülten visszaérkezett. Későre járt már, éjfél felé, mire félbeszakították a hosszú tanácskozást, és pihenni tértek.

Miközben az egész társaság nyomott hangulatban szétoszlott, akadt valaki, aki csak fáradtsággal leplezte titkos elégtételérzését, melyet neki a kő eltűnése okozott, s ez Kék Drágakő volt. Most már aztán vége lesz a mendemondának a nefrit és az arany sors-akarta kapcsolatáról, amely úgy keletkezett, hogy Pao-jü követén és Pao-csaj aranyamulettjén a feliratok megegyeztek egymással, s amelyet Kék Drágakő bosszúságára kettejük eljövendő házasságára vonatkoztattak. Az a sötét alak, a szerzetes, akitől annak idején Pao-csaj a jelmondatot kapta, most hazugságban marad, és nem áll többé Kék Drágakőnek és vágyainak útjában. Most már szabadnak látszott az út Pao-jüvel való házasságához. E vigasztaló gondolat hatására elfelejtette minden előző bánatát, minden fáradtságát, s amikor a késő órákban a Bambusz Remetelakba visszatért, még az olvasáshoz is kedvet érzett.

Ezúttal nem a bánat, hanem az örömteli izgalom volt az, ami őt virradatig ébren tartotta.

A buzgó kutatások, amelyeket másnap reggeltől kezdve Cseng asszony és Főnix részben a városi zálogházakban, részben pedig a személyzet körében végeztek, nem vezettek eredményre: a kő nem került elő. A háromnapos határidő régóta eltelt már, Cseng asszony azonban még mindig nem merte férjét vagy az anyahercegnőt tájékoztatni, s jobbnak látta továbbra is leplezni a dolgot.

Szinte szerencsének lehetett tekinteni, hogy egy külső esemény az anyahercegnő és Cseng úr figyelmét éppen ezekben a napokban más irányba terelte, s megakadályozta őket abban, hogy a fiukkal és unokájukkal a szokott módon törődjenek. Tavasz Érkezése, a császári feleség hirtelen tüdőgyulladásban betegedett meg, és a tizenkettedik hónap tizennyolcadik napján, tizenkilenc éves korában meghalt. Az udvari gyászszertartás most hetekig igénybe vette a Jung-kuo palota idősebb uraságait, s Pao-jü, akit a gyászeset miatt ráadásul még az iskolában is szabadságoltak, így többnyire magára maradt. Azt lehetett volna várni, arra használja fel szabadságát, hogy a parkban a szokott módon enyeleg és bolondozik unokanővéreivel és a szobalányokkal. De távolról sem! Amióta a követ elvesztette, sajátságos változás ment végbe benne. Valami napról napra növekvő tompult kedvetlenség és közömbösség vett rajta erőt, s ez fokozatosan szinte elhülyüléssé fajult. Már csak felszólításra cselekedett, beszélt, evett és ivott. Ha nem mondták meg neki kifejezetten, mit kell csinálnia, nem csinált semmit. Még az anyjánál és nagyanyjánál teendő megszokott köteles látogatásokra is csak kifejezett felszólítással lehetett rávenni.

Gyöngyszem, aki Pao-jü személyéért és a kő elvesztéséért felelősnek érezte magát, teljesen kétségbeesett, és tanácstalanságában Kakukk révén ismét Kék Drágakőhöz fordult; megpróbálta rávenni, hogy tegyen látogatást a Begónia Udvarban. Azt remélte, hogy a lány közelsége felélénkítő hatással lesz Pao-jü szellemére. Kék Drágakő titokban már Pao-jü menyasszonyának tekintette magát, és illetlennek tartotta, hogy jegyeséhez menjen. Mindenesetre fogadta volna Pao-jüt, ha a fiú felkeresi őt, Pao-jü azonban nem tudta erre a lépésre rászánni magát.

Hasonlóképpen állott a dolog Pao-csajjal. Amióta anyja értesítette őt titkos eljegyzéséről, különösen távol tartotta magát Pao-jütől, még nevét se merte a szájára venni, mert így illett egy jól nevelt menyasszonyhoz. Tavasz Virulását sem lehetett látni többé, a Begónia Udvar félelmetessé vált számára. Hiszen bizonytalan feltevését, hogy a begónia téli virágzása rosszat jelez, kétszeresen igazolta a kőnek közvetlenül azután bekövetkezett eltűnése és Tavasz Érkezésének halála. Így Pao-jü egyre elhagyatottabbá vált, és Gyöngyszemen egyre nagyobb szorongás vett erőt.

Az elhunyt Tavasz Érkezése feletti gyászünnepek lezárása után az anyahercegnőnek egy napon eszébe jutott elhanyagolt unokája, s a fiú anyjának kíséretében átsétált a Begónia Udvarba. Csodálkozással vette észre a változást, amely Pao-jün yégbement. Azt hitte, unokája testi betegségben szenved, most azonban azt kellett tapasztalnia, hogy unokája csak nagy nehezen dadogja el azt a csing-an köszöntést, amelyet Gyöngyszem előre mondott neki. A fiú szemének fátyolos a pillantása, és az, hogy kérdéseire csak bambán fintorog, nagy ijedtségére nyilvánvalóvá tette, hogy a fiú gyengeelméjű, elmezavarban szenved.

– Mit jelentsen ez? Hiszen ez egészen másfajta betegség, mint amit nekem mondtatok! – fordult szigorúan a fiú anyjához. Cseng asszony érezte, hogy eddigi leplezgetési taktikáját nem folytathatja tovább, az igazságot be kell vallania. Így hát halk hangon beszámolt az anyahercegnőnek arról, hogyan vesztette el Pao-jü nemrégiben egy színielőadásról hazajövet, melyet a Déli Béke Császári Hercegnél tekintett meg, a követ – hiszen így mondta el neki annak idején Gyöngyszem –, hogyan hülyült el azóta szemük láttára, és hogyan kutattak hiába a kő után a parkban és a városi zálogházakban. Az anyahercegnő megdöbbenve ugrott fel a helyéről.

– De hiszen ez borzasztó! – kiáltotta. – A kő lényeges része személyének, eleven énjének! Nem csoda, hogy szelleme cserbenhagyta, amióta a kő eltűnt! Hogyan történhetett ez? Ti vagytok érte a felelősek! Apja nem bír majd haragjával, ha megtudja! Azonnal érte kell küldetnünk, és ide kéretnünk.

Gyöngyszem és a többi szobalány ijedten esett térdre, Cseng asszony büntudatosan hajtotta le a fejét.

– Csak ezt ne! – kérte. – Férjem fel fogja izgatni magát, és haragját a szegény beteg fiún tölti ki. A helyzetén ez mit sem javíthat, csak ronthat.

– Ne félj semmit! Ebben az esetben még mindig itt vagyok én – ragaszkodott tervéhez az anyahercegnő, s elküldte Pézsmát, hogy hívja oda Cseng urat. Pézsma azonban Cseng úr nélkül tért vissza. – Kiment a városba, valami látogatásra – jelentette.

– Jól van, akkor megleszünk nélküle is – döntött az anyahercegnő. – Attól a kérdéstől, hogy ki a hibás, egyelőre eltértek. Csia Lien szerkesszen azonnal egy plakátot, amely a kő eltűnését közhírré teszi. Aki a követ visszahozza, tízezer uncia jutalmat kap készpénzben. Aki először ad megbízható tájékoztatást a kő hollétéről, az ennek az összegnek a felét kapja. A plakátot több példányban függeszték ki azokon az utcákon, amelyekén Pao-jü legutóbb, a császári herceg palotájából hazafelé jövet végighaladt. Nincs más hátra. Ha én csak rátok és embe-
reimre bízom magam, akkor várhatnak, míg a kő előkerül.

Csia Liennek a plakátot még abban az órában meg kellett szerkesztenie, és ki kellett függesztenie a város utcáin. Az anyahercegnő kivette beteg unokáját a parkból, s a maga közelében, a nyugati palotában helyezte el. Személyzetéből Gyöngyszemet és Őszi Hullámot vitte magával.

– Most már a téli begóniavirágzást én is kissé félelmesnek találom – mondta magyarázólag Cseng asszonynak. – Egyébként, amíg a kő megvolt, nem kellett volna nyugtalankodnunk. Most azonban Pao-jü odaát esetleg gonosz démonok befolyásának lenne kiszolgáltatva. Ezt nem szeretném, ezért hoztam át magamhoz.

– Ó, a taj-taj szerencsét hozó közelében bizonyára védve van minden gonosszal szemben – hízelt Cseng asszony.

– Eh, dehogy szerencsét hozó közelség! A földolog az, hogy nálam rend és tisztaság uralkodik, aztán meg szorgalmasan fogom olvastatni vele a szutrákat, az majd rendbe hozza a szellemét. Eredj és kérdezd meg tőle, örül-e a változásnak!

Pao-jü csak hülye vigyorral tudott válaszolni anyja kérdésére. Gyöngyszemnek megint csak előre kellett elmondania, míg végre nagy nehezen kinyögte a maga *hao*-ját, ami azt jelenti: „jól!” Cseng asszonyt könnyekig megrázta a dolog, s olyan dúlt élia-

potban tért vissza az anyahercegnőhöz, hogy az rögtön el is bocsátotta őt.

– További segítségedre most nincs szükségem – mondotta. – Majd csak boldogulok valahogy Pao-jüvel. Mandarinkacsa készítsen neki lélekerősítő gyógyitalt, te pedig mondd el férjednek lelkiismeretesen az igazságot, amikor ma este hazatér! Ma már ne keressen fel, lefekvés előtt nem akarok vitákba bocsátkozni.

Cseng úr ezen az estén hazafelé jövet egy útkereszteződésnél csődület mellett haladt el, mely egy plakát előtt verődött össze. Minthogy kocsijának a keletkezett forgalmi akadály miatt egy ideig álldogálni kellett, sikerült néhány foszlányt elkapnia az emberek beszélgetéséből. Így az egyik ezt mondta: „Hiszen itt valaki egy szempillantás alatt gazdag emberré válhat!” A másik pedig így beszélt: „Nézzétek csak meg azt a plakátot! Ott áll, az írott betű mondja: a Jung-kuo palotában a ház egyik fia elvesztett valami követ. Felül a plakát pontosan leírja a követ, alul pedig közlik a jutalmat: tízezer uncia jár a megtalálónak, ötezer pedig annak, aki először ad hírt a kő hollétéről.”

Cseng úr nem akart hinni a fülének, s kocsisát szokatlan sebességre ösztönözte. Alig várta, hogy bizonyosat tudjon meg, s behajtván a nyugati palotába, már a kapuőrtől meg kellett kérdeznie, mi igaz az egész történetből. A kapuőr megerősítette, hogy ma délben Csia Lien úr rendeletére egy plakátot akasztottak ki az utcán, közelebbit azonban ő sem tudott. Cseng úr olyasmit mormogott, hogy „átok gyermeke” és „család szerencsétlensége”, és feleségéhez rohant, akitől aztán a többit is megtudta. Helytelenítette az esztelenül magas jutalom nyilvános kiírását, az öreg taj-tajra való tekintettel azonban nem mert hangos ellenvetést tenni, hanem arra szorítkozott, hogy mérgét a feleségén töltsse ki egy kis veszekedés formájában. Később embereinek az anyahercegnő háta mögött azt az utasítást adta, hogy a plakátokat azonnál távolítsák el. Helytelenítette, hogy nevét ilyen módon a nyilvánosság prédájává, s házának magánügyeit az egész városban szóbeszéd tárgyává teszik.

Mikor emberei hozzáláttak, hogy utasítását végrehajtsák, kiderült, hogy egyik-másik plakátot ismeretlen kezek már kéretlenül is letépték. Eltelt néhány nap, s akkor a Jung-kuo palota

főkapujánál megjelent egy idegen, egyszerű ember, aki azt állította, hogy az elveszett követ hozta vissza.

– Ide vele! – rontottak rá minden formaságot félretelezve és egyben nagyon boldogan a kapusok.

Az ismeretlen mosolyogva húzott elő egy papirtekercset a köntöse alól.

– Nyugalom! Ismeritek ezt a plakátot? A ti uraságoktól származik. Itt pedig az írás mondja: tízezer uncia a megtalálónak. Nézzetek hát rám! Ha szegény ördög gyanánt lépek is be kaputokba, kis idővel később gazdag emberként jövök ki rajta. Egy szóval megkövetelem, hogy több tiszteletet tanúsítsatok irányomban!

– De hát mutasd meg legalább! Akkor megteesszük éretted az utat és bejelentünk – kérték a kapusok, már sokkal udvariasabban.

Némi vonakodás után az ismeretlen egy ékkövet húzott elő, s a kapusok szeme láttára tenyerére tette.

– Nos, ez-e az igazi? – kérdezte magabiztos arckifejezéssel. A kapusok egy ideig nézegették a követ, aztán gyorsan elrohantak, hogy a belső szobákban jelentést tegyenek. Bár csak a külső szolgálat alkalmazottai voltak, s mint ilyeneknek, Pao-jü kövéről csak hozzávetőleges elképzeléseik lehettek, nem kételkedtek benne, hogy valóban az igazi követ látták.

– És valóban az igazi? – tudakolta Csia Lien, aki a két távollevő idősebb családfőt helyettesítette.

– Saját szemünkkel győződünk meg róla – biztosították buzgón a kapuőrök. – De emberünk a követ csak amúgy adszanesze módjára, a jutalom megfizetése ellenében akarja kiadni kezéből.

Csia Lien azonnal Cseng asszonyhoz sietett az örömhírral, Cseng asszony pedig az anyahercegnőt értesítette. A hír az egész házat örvendező forrongásba hozta. Gyöngyszem boldogan tapsolt örömeiben, s hálaimát menesztett Buddhához. Az anyahercegnő az idegent mint becses vendéget a könyvtárba vezettette, és az ígért összeget is előkészítette. Azt azonban sikerült keresztülvinnie, hogy az összeg kifizetése előtt a követ még magához vegye, és nyugodtan megnézze.

Lázás türelmetlenséggel várták az anyahercegnőnél összegyűlt

hölgyek, hogy megtekinthessék a követ. Végre megjelent Csia Lien, kezében egy piros szövetbe burkolt kis csomaggal. De mielőtt még hozzájutott volna, hogy kibontsa, Főnix már utánakapott, s kibontatlanul tette le az anyahercegnő kezébe.

– Mindig meg kell engem előznie! – tréfált Csia Lien. – Nem engedni, hogy akár a legkisebb szolgáltatást személyesen helyezzem az öreg taj-taj lába elé!

Az anyahercegnő Mandarin-kacsával orrára tétette a pápaszemét, körülményesen kiterégette a piros szövetcsomagolást, megdörzsölte és megtapogatta a szövet közepén csillogó holmit, s végül minden oldalról figyelmesen szemügyre vette. Nagyságra és alakra nézve minden tekintetben hasonlított Pao-jü szellemkövéhez. Az első és hátsó oldalon olvasható, jól ismert felirat sem hiányzott róla. Az anyahercegnőnek azonban úgy rémlett, mintha a színárnyalata valamivel sötétebb és a fénye valamivel tompább lenne, semmint korábban emlékezett rá. Nem tudott dönteni, s felszólította Cseng asszonyt, hogy ő is nézze meg a követ. De Cseng asszony sem mert határozott ítéletet mondani, s Főnix véleményét kérte.

– A hasonlóság megtévesztő, de a kő fényében és színében kétségtelenül mutatkozik különbség – vélte Főnix. – Legjobb lesz, ha Pao-jüvel magával vizsgálattjuk meg – javasolta.

Az anyahercegnő egyetértett ezzel, s rábízta a követ Főnixre, hogy mutassa meg Pao-jünek. Pao-jü éppen félálomban hevert, amikor Főnix Gyöngyszemmel és Cseng asszonnyal belépett hozzá.

– A követ megtaláltuk! – szólt hozzá Főnix, s a követ a kezébe nyomta. De Pao-jü közömbösen a földre ejtette anélkül, hogy csak egy pillantást is vetett volna rá.

– Hagyjatok békén! Hiszen csak bolonddá akartok tenni! – gagyogta énekelve. Főnix lehajolt, s felvette a követ.

– Legalább nézd meg hát, és mondd meg, hogy a tiéd-e? – unszolta. De Pao-jü válasza csak bárgyú mekegés volt. Cseng asszony tehát a következőképpen vélekedett:

– A kő a legkisebb hatást sem gyakorolja Pao-jü lelkiállapotára. Ez azt bizonyítja, hogy a kő nem az igazi. Nyilvánvalóan ügyes hamisításról van szó, melyet a plakát adatai alapján készítettek.

Mindenki kénytelen volt igazat adni neki, s az általános öröm helyébe felháborodott csalódottság lépett.

– A szemtelen hamisító megérdemelné, hogy alaposan el-lássák a baját! Hallatlan dolog, ilyen szemfényvesztést üzni idegen emberek rovására! – pattogott Csia Lien.

– Itt van, tessék! Add vissza neki a követ, s add ki az útját! – parancsolta az anyahercegnő. – Alighanem valami szegény ördög, akit csak a magas jutalom vonzott. Ismerjük már ezt a fajtát. No, ezúttal embereire talált, s hiába fecsért pénzt és fáradságot. Nagyon keményen azonban ne bánjunk vele, mert még elriasztjuk a valódi becsületes megtalálót. Adj neki néhány ezüstgarast, és hadd menjen, amerre a szeme lát!

Csia Lien dühöngve rohant vissza a könyvtárba, ahol az idegen nagy lelki nyugalommal üldögélt, s az égből hulló, vágyva vágyott pénzáldásra várakozott. Csia Lien szolgálival megköötöztette, s legszívesebben alaposan meg is botoztatta volna. De az anyahercegnő kedvéért uralkodni kellett magán, s így megelégedett azzal, hogy haragos szavakkal támadt emberére, törvényszékkel fenyegette meg, alaposan megijesztette, majd vallomásra készítette. Az anyahercegnő feltételezése helyesnek bizonyult. A szegény ördög bocsánatkérő leborulások közepette beismerte, hogy a követ kölcsönzött pénzen, a plakát mintája szerint készítette el, és pedig azzal a céllal, hogy a fényes jutalmat megkapja, és így végre kimásszék nyomorúságából. Később elment, a Juong-kuo palota főkapuján át, de nem úgy, ahogyan az előbb a kapusoknak hancegve jósolta, nem emelt fővel és gazdagon, hanem riadtan és siralmas sietséggel, mint egy menekülő patkány, s ráadásul éppolyan szegényen, mint érkezésekor.

A városban pedig utcáról utcára, térről térre járt Pao-jü hamisított követének története, s még sokáig volt vidám pletykáknak és nevetségeknek tárgya.

*Kék Drágakő a lángoknak veti oda költői hagyatékát,
s végleg lemond boldogtalan szerelméről. Pao-csaj átlép
a lánszoba küszöbén, s végrehajtja élete nagy szer-
tartását*

A Jung-kuo palota megszokott békéjét újév táján újra megbolygatta két külső esemény: egy örvendetes és egy szomorú. Cseng urat az Ég Fia kegyelmesen kihallgatáson fogadta, s annak elismeréséül, hogy hivatalát tisztán és önzetlenül látta el – a belügyminiszter javaslatára –, a gazdag Csianghszi tartomány gabonakincstárosává nevezte ki. Javában zajlottak a szerencsekívánó lakomák, és folytak Cseng úr úti előkészületei, amikor megérkezett a gyászhir, hogy a nemrégiben főtítkárrá előléptetett tábornagy, Vang Ce-tung, Cseng asszony édestestvére, a tartományból a főváros felé tartva, útközben megbetegedett, s megfelelő orvosi kezelés híján meghalt. Így keveredett gyászuk és örömük egyenlő arányban.

A köszönő- és búcsúkihallgatást követő egyik napon Cseng urat az anyahercegnőhöz hívták. Szeretne még elutazása előtt egy igen sürgős ügyet elintézni vele – jelentette ki az anyahercegnő.

– Öregasszony vagyok már, nyolcvanegy éves – kezdte. – Te éppen arra készülsz, hogy elhagyj bennünket, s elfoglald új állásodat a tartományban. Sógorod, Vang Ce-tung sajnos meghalt, így egyetlen tanácsadóm és támaszom világtól idegen testvéred, Sö marad. Nekem most mindenekelőtt unokámnak, Pao-jünek jóléte és jövője fekszik a szívemen. Állapota súlyos gondot okoz nekem, így tegnap udvarmesterünk, Laj-seng feleségét a városba küldtem, s egy hozzáértő jóvendőmonddal felállítottam a horoszkópját. A jóvendőmondo úgy véli, hogy Pao-jüt csak egy olyan örömteli, erős élmény gyógyíthatja meg, mint amilyen a házasság, s máskülönben a legrosszabbtól kell tartanunk nála. Majd kijelentette, hogy az arany eleme döntő fontosságú Pao-jü boldogsága szempontjából, s ezzel megerősítette, hogy a sors Pao-csajt rendelte feleségéül. Tudom, hogy az ilyen jóvendőmondásra nem sokat adsz, ezért tehát hívattalak, s idekértem feleségedet

is, hogy közös tanácskozáson jussunk valami elhatározásra. Cselekedjünk-e, vagy maradjunk tétlenek, s engedjünk szabad folyást a dolgoknak? Ez a kérdés.

– Az öreg taj-taj mindig anyaian gondoskodott fiának javáról, magától értetődő kötelessége tehát a fiúnak is, hogy anyjához méltó legyen, és saját gyermekének javáról atyailag gondoskodjék – válaszolta Cseng úr. – Ha gyakorta haragudtam is Pao-jüre, ez nem az atyai szeretet hiánya volt nálam, hanem csupán afeletti fájdalom, hogy olyan kevés előmenetelt látok nála, s nem veszem észre, hogy a vas acéllá változnék. Az én szívemet is nyomja fiam egészségi állapota, szeretném boldognak látni, s bizonyos, hogy házassága ellen semmi kifogásom sincs, ha ez őt egészséggé és boldoggá teszi. Szeretnék azonban előbb a saját szemmemmel meggyőződni Pao-jü jelenlegi állapotáról, ha az öreg taj-taj ezzel egyetért. Ígérem az öreg taj-tajnak, hogy Pao-jü jelenlétében minden rosszalló kijelentéstől tartózkodni fogok.

Cseng asszony már férje hangszínéből és szemhéjának vörösségéből is megállapíthatta, hogy Cseng úr őszintén beszél. Intésére tehát Gyöngyszem eltűnt, s rögtön utána Pao-jüvel tért vissza. Gyöngyszem úgy vezette urát apja elé mint kisgyermeket, majd a fülébe súgott valamit, mire Pao-jü engedelmesen kibökött egy csing-an köszöntést. Cseng úr ijedten látta, mennyire eltorzultak arcvonásai, és milyen tompa, fénytelen szeme pillantása. Miután fiát egy ideig némán szemlélte, intett Gyöngyszemnek, hogy vezesse el. Sarjának siralmas állapota mélyen megrendítette, s feleségét nem kevésbé, amint azt az asszony szemének nedves csillogása is elárulta. Cseng úr felállt helyéről, s az anyahercegnőhöz fordulva így szólt:

– Amit a szem észlel, az az öreg taj-tajnak ad igazat. Feltétlenül cselekednünk kell. De van még egy aggályom: beleegyezett-e Hszie néni?

– Egyetért a dologgal, a formák szerint azonban addig nem szeretné kinyilvánítani elhatározását, amíg a fia, Hszie Pan ellen irányuló eljárás be nem fejeződött – válaszolta felesége.

– Hm, amíg Hszie Pan börtönben ül, nővére persze nemigen ülhet lakodalmat, ez tapintatlanság lenne. Ehhez jön még egy másik aggályom is: Pao-jüt is gátolja a házasság megkötésében a gyász nővére, Tavasz Érkezése felett. Helyes lenne, ha bevárná,

amíg az előírt kilenckhónapos csendes idő letelik, s csak azután gondolna házasságra. Ezt megkívánja a kegyelet is. Van aztán még egy harmadik is: rövidesen el kell foglalnom új hivatalomat, s nem lenne helyes, ha családi ügy miatt kötelességmulasztást követnék el. Ha tehát a másik két aggály elesnék is, hogyan tudnánk egy lakodalmat a rendelkezésünkre álló néhány nap alatt megrendezni?

– Aggályaid teljesen jogosak, Pao-jü állapota azonban sajnos nem tűr halasztást – avatkozott bele az anyahercegnő. – Én tudok megoldást. Hogy Hszie néni beleegyezését megszerezzük, az majd az én gondom lesz. Feleségeddel odamegyek hozzá, és személyesen elébe tárom a tényállást. Még egyszer oda kell küldenie Hszie Kuót unokafivéréhez, Hszie Panhoz a börtönbe, hogy meg hozza fivéri beleegyezését. Ha Hszie Pan meghallja, hogy Pao-jü életéről van szó, feltétlenül igent mond, és akkor már Hszie néni sem tartja vissza hivatalos beleegyezését. Ami a második aggályt illeti, e kényszerhelyzetben kénytelenek leszünk túltenni magunkat az etikett előírásain. A lakodalmat persze a legnagyobb csendben tartjuk majd meg, elég lesz egy nyolchordáros menyasszonyi gyaloghintó tizenkét pár lámpahordozóval. Elmarad minden olyan lármás pompa, mint az ünnepi muzsika és az esküvői lakoma. Ezt a kilenc gyász hónap letelte után még pótolhatjuk. Megmarad a szerencsés nap kiválasztása, a menyasszony hazahozatala, fogadjuk majd a menyasszony leborulását előttünk és őseink előtt, elhelyezzük nászágyán, és szétnyitjuk számára az ágy függönyét, ennyi szertartás elég lesz. Pao-csaj értelmes lány, és a lerövidített eljárást nem fogja rossz néven venni, Gyöngyszemben pedig kellemes és megbízható tanácsadóra és támaszra találhat. Hátra volna még a fiatal pár részére megfelelő lakás előkészítése, ez a te feladatod, és megoldása nyilván nem okoz különösebb nehézségeket, s így a harmadik aggályt is elhárítottuk volna. Te pedig kettőzött megnyugvással és elégedettséggel vághatsz utadnak, ha tudod, hogy ezt a családi ügyet rendbe tetted, és hogy a két fiatal boldog párrá egyesült.

Nos, Cseng úr nem volt éppen teljesen meggyőzve, de az anyahercegnő kedvéért nem tett ellenvetést.

– A taj-taj javaslata kitűnő – dicsérte anyjának tervét, kissé erőltetett mosollyal. – Egyetérték vele. A szolgáknak azonban

lelkükre kell kötnünk a szigorú hallgatást, hogy haszontalan pletykáknak és korholásnak ki ne tegyük magunkat. Ezt csak úgy kerülhetjük el, ha az esküvő valóban teljes csendben zajlik le.

– Rendben van, akkor hát nem kívánlak tovább feltartani – bocsátotta el fiát megkönnyebbülten az anyahercegnő.

Cseng úr az ifjú pár eljövendő lakhelyéül egy húsz helyiségből álló zárt épülettömböt választott, felesége lakosztályának szomszédságában. A helyiségek berendezését és az összes többi lakodalmi előkészületeket a hölgyek gondjaira bízta.

Habár az a lakóhely, amelyet Pao-jü az anyahercegnőnél foglalt el, tözsomszédságban volt azzal a helyiséggel, amelyben ez a döntő családi tanácskozás végbement, s attól csak egy fal választotta el, öntudatának homályában a fiú mégsem értett egyetlen szót sem a tanácskozők hangos beszédéből. Annál figyelmesebben fülelt azonban Gyöngyszem, hiszen elhangzott saját neve is. Az anyahercegnő dicsérően említette őt, s úgy beszélt róla, mint Pao-jü jövendöbeli feleségének megbízható támaszáról. Ez titkos ujjongással töltötte el. Jövöjét biztosítottnak, simának és kényelmes mederbe ágyazottnak látta, mint amilyen a Császári Csatornába nyílegyenesen folyó vizeké. Annak, hogy olyan úrnőt kap, mint amilyen az értelmes Pao-csaj, csak örülhetett; Pao-csaj legalább felerészben leveszi válláról a terhet, melyet a Pao-jüért való felelősség jelent. Másrészt azonban elszomorodott, ahogy szegény Kék Drágakőre gondolt. Szerencsére Kék Drágakő semmiről nem tudott, mi lesz azonban, ha felébred kegyetlen tévedéséből? Ezt figyelembe véve, fel kell készülniük a legrosszabbra. És lemond-e majd róla Pao-jü? Hiszen ők ketten sűríg tartó szerelmet esküdtek egymásnak. Gyöngyszem visszaemlékezett arra a vasárnapra, amelyen Pao-jü, a pillanat mámorától elrövííten, Kék Drágakőnek szánt szerelmi vallomását véletlenül hozzá, Gyöngyszemhez intézte. És gondolt arra is, milyen halálos szomorúság fogta el Pao-jüt, amikor Kakukk úgy tette próbára, hogy célzott az elválás veszedelmére.

Ha most Pao-jü megtudja, hogy neki Pao-csajt kell elvennie, és Kék Drágakőt feláldoznia, akkor az összeomlás elkerülhetetlené válik, feltéve, hogy Pao-jüben még legalább egy szikrányi világos öntudat van. Nem volna-e kötelessége neki, Gyöngy-

szemnek; hogy ezt az összeomlást megakadályozza? Vállalhatja-e a felelősséget saját lelkismerete előtt azért, hogy továbbra is hallgat, s szerencsétlenné tesz egyszerre három embert?

S már határozott is. Pao-jüt Őszű Hullám szobalányra bízta, s átment a szomszéd szobába, amelyben a hölgyek még együtt ültek. Odahajolt Cseng asszony füléhez, s arra kérte, jöjjön ki vele megbeszélni valamit. Cseng asszony felállt, s egy félreeső szobába ment Gyöngyszemmel. Távozására az anyahercegnő nem figyelt fel különösebben. Azt hitte, Pao-jü akar anyjával beszélni, s folytatta Főnixszel a házassági szertartás különböző részleteinek megbeszélését.

Amikor Gyöngyszem Cseng asszonnyal kettesben maradt, zokogva a lábához vetette magát; Cseng asszony azonban felemelte.

– Valami igazságtalanság ért? Beszélj nyugodtan! – szólt hozzá barátságosan.

– Nem rólam van szó, s nekem tulajdonképpen nem is szabadna erről beszélnem. De nem tehetek másként – kezdte Gyöngyszem. – Az öreg taj-taj úgy határozott, hogy Pao-csaj legyen Pao-jü menyasszonya. A választás kétségtelenül kiváló. De ha a taj-taj utánagondol, vajon nem áll-e Pao-jü szívéhez Kék Drágakő kisasszony még közelebb, mint Pao-csaj kisasszony?

– Lehet. Hiszen Kék Drágakő is gyerekkorától fogva nap mint nap együtt volt vele, és pajtása volt.

– Nemcsak pajtása.

És Gyöngyszem megindultan ecsetelte azt a bensőséges kapcsolatot, amely az évek folyamán kettőjük között kialakult, megemlítette, amit eddig elhallgatott, a nyílt szerelmi vallomást, melyet Pao-jü azon a vasárnapon érzelmeinek túláradásában Kék Drágakő helyett hozzá intézett. Elmondta azt is, hogy később egyetlen kis célzás, mely Kakukk szájából származott, s állítólag fenyegető elválásukra vonatkozott, Pao-jüt egyetlen szempillantás alatt halálos beteggé tette. Cseng asszony megértően szorította meg Gyöngyszem kezét.

– Amit elmondtál, az saját titkos sejtelmemet erősítette meg – hangsúlyozta. – És hogyan fogadta Pao-jü az apai döntést? Hiszen neki is hallania kellett iménti beszélgetésünket.

– Nem hinném, hogy hallotta. Öntudata mostani homályában nem mindent vesz észre abból, ami körülötte történik.

– Mit tegyünk tehát?

– Nem marad más hátra, értesíteni kell az öreg taj-tajt, s valami okosat kell kigondolni, hogy a szerencsétlenséget megakadályozzuk.

– Jól van. Beszélek az öreg taj-tajjal – határozott Cseng asszony, és visszatért társaságához.

– Milyen fontos sugdosnivalója volt Gyöngyszemnek? – kérdezte az anyahercegnő, amikor visszatért. Cseng asszony mindent elmesélt neki, amit az imént Gyöngyszemtől hallott. Amikor mondanivalóját befejezte, a hölgyek hosszú ideig töprenkedően hallgattak. Végre az anyahercegnő felsóhajtott, s így szólt:

– A kislány miatt végtére is nemigen kell fejtörést okozni magunknak. De ha a fiú is fejébe vette a kislányt, akkor a dolog persze nehezebbé válik.

– Tudnék egy megoldást – szólt közbe Főnix.

– Éspedig?

– Egy kis megtévesztést kellene alkalmaznunk.

– Mire gondolsz?

– Előbb Pao-jüvel szemben úgy tennénk, mintha Kék Drágakő lenne kijelölve számára, s így meglátnánk, hogyan fogadja a hírt. Ha közömbösen hagyja, akkor a megtévesztés fölöslegessé válik. Ha örül neki, akkor alkalmaznunk kell a megtévesztést.

– Hogyan gondolod a dolgot? – tudakolta Cseng asszony. Főnix odahajolt a füléhez, és sűgött neki valamit, mire Cseng asszony buzgón helyeselt neki.

– Közöljétek titkokat velem is! – nógatta őket az anyahercegnő. Főnix megtette, amit kívánt, s kifejtette előtte a tervét, a személyzetre való tekintettel megint csak fülbe sűgva. Ezúttal kissé körülményesebben kellett magyaráznia, mert az anyahercegnő nem értette meg mindjárt. Végre arcvonásain előmlött az a ravasz mosoly, amely általában jelzi, hogy valaki megértett valamit.

– Kitűnő! – kiáltotta. – Persze Pao-csaj számára egy kissé keserű lesz. És Kék Drágakő?

– Őt egészen kihagyjuk a játékból. Az egész komédiát kizárólag Pao-jü számára játsszuk, s a dolog egyébként közöttünk marad.

Egyik nap Kék Drágakő reggeli után az anyahercegnő üdvözlésére indult. Útközben észrevette, hogy zsebkendőjét otthon felejtette. Kísérőjét, Kakukkot visszaküldte, hogy hozza el neki, s közben szép lassan lépegetve egyedül folytatta útját. Amint így mendegélt magában, s közeledett ahhoz a szikla mögött rejtőző helyhez, ahol egykor Pao-jüvel virágokat temetett, az út menti bozótból egyszer csak panaszos pityergés ütötte meg a fülét. Elindult arra, amerről a hang jött, s csakhamar egy fiatal teremtéssel találta magát szemközt, akinek durva végtagjai, nagy szemé és vastag szemöldöke volt, és, aki itt üldögélt a mohalepte sziklán, fájdalmát a magányba zokogva bele. Kék Drágakő úgy gondolta, hogy az ismeretlen lány talán a palotában szolgál mint durva munkákat ellátó cseléd, s mulatva kérdezte magában, mi lehet az a nagy és heves érzelem, ami egy ilyen lomha, esetlen teremtetést arra indít, hogy olyan szívszaggató hangon böggjön. Amikor Kék Drágakő megjelent, az ismeretlen lány hirtelen elhallgatott, illedelmesen felállt, és most már nagy buzgón törölgette a könnyeit.

– Nos, mivel bántottak? – kérdezte tőle Kék Drágakő barátságosan.

– Mondd meg te magad, kisasszony: igazságos dolog volt-e engem mindjárt megütni, mert nem tudtam, hogy valamiről tilos beszélni, s a kelleténél egy szóval többet mondtam?

– Ki vagy te, és miről nem lett volna szabad beszélned?

– Bambácska vagyok, és odaát szolgálok az öreg taj-tajnál mint cselédje. Amiről nem lett volna szabad beszélnem, én pedig nem is tudtam, hogy nem szabad, az Pao-jü úrnak és Pao-csaj kisasszonynak küszöbönálló házassága.

Kék Drágakő úgy érezte, mintha villám csapott volna le mellette. Úgy tűnt, a föld meginog a lába alatt, s jó időbe tellett, amíg összeszedte magát:

– Gyere csak velem! – nyögte ki nagy nehezen, s előrement ahhoz az eldugott kis helyhez, ahol a virágsír állott, Bambácska pedig jött mögötte. Itt senki sem fogja zavarni vagy kihallgatni őket.

– Szóval Pao-jü úr elveszi Pao-csaj kisasszonyt! És miért ütöttek meg téged?

– Cseng úr a közeli napokban útra kel szolgálati helyére,

Csianghszi tartományba. Elutazása előtt Pao-jü úr és Pao-csaj kisasszony lakodalmát sürgősen meg akarják tartani. Evégett nagy tanácskozás folyt Cseng asszony és az öreg taj-taj és Főnix asszony között. Arról esett szó, hogy Pao-jü fiatalúrnak erős örömteli élményre vagy ilyesvalamire van szüksége, és hogy Pao-csaj kisasszony anyjának beleegyezését olyan gyorsan meg kell szerezni, amilyen gyorsan csak lehet. Később...

Bambácska itt szünetet tartott, s vigyorogva rábámult Kék Drágaköre. Kék Drágakő pedig alig-alig hallgatott oda, amikor Bambácska így folytatta elbeszélését:

– Később, ha majd ők ketten egymáséi lesznek, neked is keresnek vőlegényt. Minderről azonban ilyen meg olyan okból nem szabad hangosan beszélni. Én mit se tudtam arról, hogy nem szabad. Egyszóval, amikor az imént Gyöngyszemmel beszéltem erről, s megmondtam neki, mennyire örülök a lakodalomnak, s hogy akkor majd bizonyára nagy mulatozás lesz a házban, akkor odajött a testvérnéném, aki ugyancsak az öreg taj-tajnál szolgál, s pofon ütött. Megszegtem az öreg taj-taj parancsát – mondta –, s büntetésből majd elkergetnek a háztól. Hát mondd meg, kisasszony: megérdemeltem-e én, hogy mindjárt megüssenek, amikor egyáltalán nem is tudtam, hogy erről nem szabad beszélni?

– Mindennék az a buta fecsegésed az oka. Most pedig eredj! – szólalt meg Kék Drágakő szórakozottan, másfele járó gondolatokkal, s lassan elfordult.

Nagyon rosszul érezte magát, gyomra úgy összeszorult, mintha csak ecetből, olajból, cukorból, borsból és sóból álló keverék lenne benne.

Gondolatokba merülve, fáradtan lépegetett, s minden lépésnél úgy érezte, mintha lábát nem csontok tartanák, hanem kőccal tömték volna ki, s mázsányi súlyt kellene hordaniuk, olyan bágyadtan és ernyedten teljesítették szolgálatukat. Nem ügyelt arra, hova és merre megy, csak vonszolta magát tova. Itt céltalanul bekanyarodott, ott értelem nélkül letért az útról, s körbejárva, újra meg újra visszatért a patak melletti ösvényre, a virágsír közelébe. Végre aztán Kakukk szobalányba botlott, aki hosszú, hiábavaló keresés után az otthon felejtett zsebkendőt hozta el neki. Kakukk rémülten vette észre, milyen ingadozó úrnője járása, milyen meredt a szeme pillantása, milyen halálosan sápadt az ar-

ea. Azt is meglátta még, amint a távolban az útkanyarulat mögött egy tovasiető cseléd lány háta tűnik el.

– Hova? – fordult óvatosan feldúlt lelkű úrnőjéhez. – Erre a Bambusz Remetelakba vezet vissza az út.

– Pao-jühöz akarok menni, kérdezniem kell tőle valamit – mondta Kék Drágakő mintegy félálomban. Feleletét Kakukk ugyan nem tudta pontosan megmagyarázni, de szelíden megfogta könyökénél, és a parkból az anyahercegnő lakóterületére vezette. Az anyahercegnő lakosztályának bejáratánál Kék Drágakő megtorpant. Úgy látszott, mintha csak most ébredne rá, hogy Kakukk is vele van.

– Mit akarsz te itt? – kérdezte csodálkozva.

– Utánad kellett hoznom a zsebkendőt, s a patak ösvényétől idáig kísértelek.

– Aha. Te is Pao-jühöz igyekszel? – Kakukk könnyedén bólintott a fejével. Világos volt előtte, hogy úrnőjén pillanatnyi elmezavar vett erőt, s gyanította, hogy úrnőjének állapota valamiképpen a cseléd lánnyal való találkozásra vezethető vissza. „Szép kis mulatság lesz – gondolta magában –, ha most ez a két beszámíthatatlan találkozik egymással, s a megzavarodott lány az elhülyült fiúval fog beszélgetni.” De nem merte úrnőjét viszatartani.

Sajátságos módon úgy látszott, mintha Kék Drágakő iménti gyengeségét hirtelen leküzdötte volna. Anélkül hogy továbbra is szüksége lett volna a szobalány támogató karjára, szilárd és biztos léptekkel haladt az anyahercegnő lakosztályának bejárata felé, és saját kezűleg húzta félre az ajtófüggönyt. Odabenn mély csend fogadta. Az anyahercegnő éppen délutáni pihenőjét tartotta, szobalányai csaknem mind visszavonultak, részben hogy maguk is szundítsanak egy kicsit, részben pedig egy dominó-játszmára. Gyöngyszemet-felriasztotta a gyöngyfüggöny csörömpölése, s a szomszéd szobából kidugta fejét az ajtón.

– Itthon van Pao-jü? – kérdezte Kék Drágakő látszólag teljesen értelmesen, s anélkül hogy a választ bevárta volna, átment a szomszéd szobába, miközben a háta mögött Kakukk pillantásokkal és integetéssel igyekezett a mit sem sejtő Gyöngyszemmel megértetni, hogy a látogatónak nincsen egészen helyén az esze. Pao-jü tompán és közönyösen kuporgott a díványon, s amikor

Kék Drágakő belépett, nem mozdult helyéről, köszönés sem jött ki a torkán, csak vigyorgott magában. Kék Drágakő egy zsámolyra ereszkedett le tőle nem messze. Pao-jü odafordította a fejét, s egy ideig bamba mosollyal bámultak egymásra.

– Fáj valami? Kellene valami? – kérdezte végre Kék Drágakő.

– Kék Drágakő fáj, Kék Drágakő kellene – hangzott a felelet.

Aztán újabb hosszú szünet következett, amelyet csak az töltött ki, hogy kölcsönösen bámultak egymásra. Gyöngyszem most már rájött, hogy a látogató feje sem kevésbé zavart, mint a Pao-jüé. Nem tudta tovább elviselni ezt a félelmes párbeszédet a zavarodott lány és a hülye fiú között, s intett Kakukknak és Őszi Hullámnak, hogy vigyék el a beteget. Ketten jobbról és balról megfogták Kék Drágakőt, és szelíden felemelték. Kék Drágakő hagyta, hogy vigyék, de aztán megállott, s merőn bámult Pao-jü felé, mosolyogva és bólintva.

– Kisasszony, ideje lesz visszatérni – figyelmeztette Kakukk szelíden.

– Igazad van, ideje lesz visszatérni – felelte gépiesen Kék Drágakő, s mosolyogva fordult el, hogy távozzék. Odakünn kiszabadította magát az öt támogató szobalányok kezéből, és olyan fürge léptekkel sietett vissza a parkba és a Bambusz Remelelakba, hogy Kakukk és Őszi Hullám alig tudták követni.

– Amida Buddha! Megérkeztünk hát szerencsésen! – kiáltott fel Kakukk megkönnyebbülten, közvetlenül a Bambusz Remelelak bejárata előtt. Ugyanabban a pillanatban Kék Drágakő előretartorgott, s szájából sugárban ömlött a vér. A két szobalánynak még idejében sikerült odakapnia, s megóvnia úrnőjüket attól, hogy elessék. Óvatosan vitték be a félig önkívületben levő lányt a szobába, s lefektették az ágyra. Hókacsa felváltotta Őszi Hullámot, akinek vissza kellett mennie, és Kakukkkal együtt sírva örködött az ágnál.

– Miért sírtok? – kérdezte Kék Drágakő teljes nyugalommal, mikor egy idő múlva felnyitotta a szemét.

– Az imént, amikor hazafelé jöttünk, útközben egy kicsit rosszul lettél, s eléggé megijedtünk.

– Ó, olyan nagyon azért nem sietek a meghalással – válaszolta derűsen Kék Drágakő.

A vérömlés után úgy érezte, megszabadult a hirtelen támadt izgalom belső nyomásától, mely értelmét elhomályosította, s megint teljesen öntudatnál volt.

Ami viszont Bambácskával való találkozása és vérömlése között történt, arra csak homályosan emlékezett. Még egyszer higadt nyugalommal végiggondolta a szörnyű valóságot, melyet a cselédlány tárt fel előtte a maga együgyűségében. Hogy most, miután a szép ábránd szertefoszlott, az ő számára csak a gyors halál jöhet számításba, abban nem kételkedett. Kakukk és Hókacsa tulajdonképpen arra gondolt, hogy az anyahercegnőhöz futnak, s jelentést tesznek neki az esetről. De aztán mégsem találták ezt jónak, mert egyszer már kaptak szemrehányást azért, hogy vaklármát csaptak, s nem akarták magukat újra ilyen szemrehányásnak kitenni. Odaát közben az anyahercegnő is tudomást szerzett a dologról Őszi Hullám révén, aki visszaérkezésekor annyira feldúlt volt, hogy mindenkinek feltűnt, mire aztán az anyahercegnő gyorsan tanácskozássra hívta össze Cseng asszonyt és Főnixet. Gyanították, hogy Kék Drágakő valamiképpen értesült a családi tanács határozatáról.

– Szeretném tudni, ki fecsegett itt, hiszen kifejezetten megparancsoltam a legszigorúbb titoktartást. Ez természetesen megnehezíti tervünk keresztülvitelét – vélte bosszúsan Főnix.

– Erre majd találunk megoldást később, most mindenekeelőtt azt nézzük meg, hogy van Kék Drágakő – javasolta az anyahercegnő, s mindhárman átmentek a Bambusz Remetelakba. Kék Drágakőt ágyban találták, s elrémültek falfehér arcától. Úgy látszott, arcán egyetlen cseppnyi vér sincs már, lélegzeni is csak egészen gyengén lélegzett. Mielőtt egy szót is szólhatott volna, gonosz köhögési rohamot kellett kiállania, s köpete – melyet a Hókacsa által elébe tartott köpöcsészébe ürített – jócskán keveredett vérrel.

– Az öreg taj-taj hiába pazarolja rám jóságát – nyögte végre lihegve. Az anyahercegnő mélyen meg volt rendülve.

– Édes gyermekem, ne aggódj egy cseppet sem! Ápold csak szépen magad, aztán majd minden jóra fordul – szólott hozzá vigasztalóan. Az orvos megjelenése arra kényszerítette a hölgyeket, hogy látogatásukra véget vessenek.

– Igazán nem akarnék neki semmi rosszat, attól tartok azon-

ban, hogy többé már nem fog felépülni – jelentette ki távozás közben az anyahercegnő Főnixnek. – Készítsetek elő mindent, ami szükséges, arra az esetre, ha történnék vele valami.

Aztán elővette Kakukkot, meg akarta tudni tőle, ki fecsegett Kék Drágakőnek. Kakukk azonban semmiféle tájékoztatást nem adhatott neki.

– Persze igaz, mint gyermekek együtt nőttek fel, s így közel kerültek egymáshoz – folytatta a hölgyekhez fordulva, kissé lehangoltan. – Most már azonban megnőttek, s elég értelmesek ahhoz, hogy belássák, ennek a kapcsolatnak megvannak a határai. Különösen egy fiatal lánytól elvárhat az ember bizonyos tartózkodást. Ha Kék Drágakő esetleg olyat képzelt volna magában, ami őt nem illeti meg, akkor egész szeretetemet és jószágomat nem érdemelte meg. Máskülönben nem nagy szerepet játszanék nálam a pénz abban az esetben, ha az ő egészségéről van szó, de ha állapotát ilyen hozzá nem illő gondolatokra kellene visszavezetnünk, akkor igazán nem lenne kedvem arra, hogy érte nagy költségekbe verjük magunkat.

– Az öreg taj-tajnak nem kellene túlságosan nyugtalankodnia a lány miatt! Ebben a pillanatban fontosabb, hogy Pao-jü jól legyen – igyekezett őt meggyőzni Főnix. – Mindenekelőtt a lehető leggyorsabban szükségünk van Hszie néni végleges beleegyezésére. Az öreg taj-taj talán ma estére átkérhetné őt magához, hogy tanácskozhassunk vele. Itt nyugodtabban beszélhetünk, mint odaát, ahol Pao-csaj is jelen van.

Javaslatát elfogadták, és estére Hszie nénivel családi tanácskozást tűztek ki. Főnix előzőleg meglátogatta a beteg Pao-jüt. Próbára akarta őt tenni.

– Fogadd szerencsekívánataimat, Pao-jü fivér! – köszöntötte őt. – Házasságod örömnapja ki van tűzve. Örülsz-e neki?

Pao-jü nagy szemekkel nézett rá, és némán bólintott.

– Kék Drágakő lesz a feleséged, meg vagy elégedve?

Ragyogó öröm ömlött el Pao-jü egész arcán.

– Előbb azonban teljesen egészséggé és okossá kell lenned! Amíg hülyén viselkedsz, addig nincs házasság, azt mondta apád – folytatta Főnix. Még mindig nem volt egészen tisztában Pao-jü lelkiállapotával. Pao-jü arckifejezése hirtelen egészen komollyá, értelmessé változott.

– Én nem vagyok hülye! Ti vagytok hülyék! = mondta, felállt és kifelé indult.

– Kék Drágakőhöz megyek, meg akarom őt nyugtatni – jelentette ki. Főnix gyorsan odaugrott és visszahúzta.

– Kék Drágakőt már értesítettük. Mint illetendő menyasszony, téged persze nem fogadhat.

– Hát akkor később, a házasságnál láthatom?

– Természetesen. De csak akkor, ha egészen okosan viselkedsz.

– Odaadtam neki a szívemet. Csak ő tudja nekem újra visszaadni – jelentette ki Pao-jü ünnepélyesen.

Ez már megint nagyon zavarosan hangzott. Főnix, aki az imént már gyógyultnak hitte, újra megingott hitében. Felkereste az anyahercegnőt, s közölte vele megfigyeléseit és kétségeit. Az anyahercegnő se nagyon tudta, örüljön-e Főnix jelentésének, vagy szomorkodjék. Szokása volt azonban mindig a dolgok jobbik oldalát venni figyelembe, s ezért most is arra az eredményre jutott, hogy Pao-jüért egyelőre nem kell nyugtalankodniuk, hiszen Gyöngyszemnél a legjobb kezekben van.

Este aztán lezajlott a nagy tanácskozás Hszie nénivel. A felhozott érvek elől nem tudott elzárkózni, s kijelentette, hogy egyetért a gyorsított és lerövidített eljárással. Úgy határoztak, hogy a közvetítő szerepét Főnix és férje, Csia Lien veszi át, Hszie Kuót pedig haladéktalanul elküldik a még letartóztatásban levő Hszie Pan fivérhez, hogy meghozza a Hszie család férfinéjének beleegyezését. Megbeszéltek mindent, hozzá bőségesen iszogatták a teát, a tanácskozás késő éjszaka minden résztvevő meglegedésére zárult le.

Négy nap múlva Hszie Kuo visszaérkezett a börtönben levő Hszie Pan fivértől, s meghozta beleegyezését. Azt is jelenthette, hogy fivérét hamarosan szabadon bocsátják, a gyilkosság vádját ugyanis elejtették, tettét a bíró menthető tévedésnek minősítette, s mindössze pénzbüntetést szabott ki rá. Hszie néni fellélegzett. Most már lelkiismeret-furdalás nélkül ülhatték meg a lakodalmat.

Azonnal hozzá is láttak, hogy az előírt formaságoknak eleget tegyenek. Hszie Kuónak ki kellett töltenie egy szép, arannyal pettyezetett kártyát. Négy kettős ciklus-írásjeggyel vezette rá Pao-csaj születésének évét, hónapját, napját és óráját. Azt ünne-

pélyesen át kellett vinnie Csia Lien fivérnek, Csia Lien viszont elhozta Pao-jü nyolc írásjegyes kártyáját. Két nap múlva következtek a jegyajándékok Pao-csaj számára. Elküldésük előtt az anyahercegnő hölgyei jelenlétében még szemlét tartott felettük, amelybe Pao-jüt is bevonta. Pao-jü annak az ábrándnak rabságában élt, hogy az ajándékok Kék Drágakőnek szólnak, s ezért elgondolkozva jegyezte meg:

– Mire való ez a körülményesség? Előbb sok fáradsággal elcipelik mindezt a parkba, aztán visszacipelik a parkból és idehozzák. Ez a kétszeres hurcolkodás fölösleges.

Mindenki nevetett, és pillantásokat váltottak.

– Nem hülyeség, amit mond, ellenkezőleg, átkozottul okos dolog – mondta Pao-jü anyjának elégedetten az anyahercegnő, majd listával a kezében darabról darabra végigvizsgálta és megszámlalta az ajándékokat. Komoly munka volt ez, mert a lista csak aranyból és gyöngyből készült nyak- és fejéket, valamint karperecet és gyűrűt is nem kevesebb, mint nyolcvan darabot tüntetett fel, továbbá negyven piperetárgyat, százhusz bála durva és finom selyemanyagot mindenféle színben, és mind a négy évszakra való kész ruhát, ugyancsak százhusz darabot. A szokásos esküvői vendégségek elmaradásával megtakarított pénzt készpénzben küldték el az ajándékokkal együtt.

Csia Lien és két udvarmester felügyelete alatt hosszú oszlopban indultak útnak a menyasszony ajándékait vivő hordárok a keleti palotába, Hszie néni lakóterületére. Hogy lehetőleg elkerüljenek minden feltűnést, a menet nem a főkapun ment ki, hanem a parkon és egy hátsó parkkapun át vonult el. Főnix arra is utasítást adott, hogy a parkon való áthaladás közben a lehető legnagyobb ívben kerüljék meg a Bambusz Remetelakot, a park személyzetének pedig minderről egy szót sem szabadott a Bambusz Remetelakban elejtenie. Így történt aztán, hogy a menyasszonyi ajándékok átszállítása a legnagyobb csendben ment végbe, anélkül hogy a külvilág tudomást szerezhetett és Kék Drágakő vagy szobalányai értesülhettek volna róla.

A legutóbbi napok óta Kék Drágakő feltartóztathatatlanul közeledett halálához. Életével leszámolt, s nyugodtan nézett utolsó

órája elé. Szobalányai hiába próbálták lelket önteni belé, s hiába próbálták meggyőzni arról, hogy bánta alaptalan, hiszen maga is meggyőződhetett legutóbb Pao-jü szomorú lelkiállapotáról, s ebben az állapotban lehetetlen számára a nősülés. Kék Drágakő ezeket a vigasztalási kísérleteket csak valami halvány, világtól elfordult mosollyal fogadta.

Aggodalmában Kakukk naponta háromszor-négyszer is elszaladt az anyahercegnő lakosztályába, s jelentést tett a dolgok nyugtalanító állapotáról. De Mandarinkacsa, aki világosan látta, hogy az anyahercegnő újabban korántsem szíveli annyira Kék Drágakőt, mint azelőtt, Kakukk jelentéseit többnyire elsikkasztotta. S ha mégis átszivárgott valami, s eljutott az anyahercegnő fülébe, az nem fordított rá különösebb figyelmet. Az anyahercegnő feje más dolgokkal volt tele, minden gondolata az ifjú mátkapáré és a küszöbönálló menyegzőé volt. Elküldött az orvos után, de Kék Drágakő számára már csak ennyi gondoskodás tellett tőle. Megszűnt a sok látogatás is, mellyel Kék Drágakőt máskor, ha beteg volt, mindig elhalmozták, senki sem törődött már vele, a Bambusz Remetelak körül csend és elhagyatottság honolt. Kék Drágakő úgy gondolta, itt az ideje, hogy elbúcsúzzék.

– Kakukk, mindig te értettél meg a legjobban – szólt egy napon első szobalányához, amikor egyedül maradt vele. – Az eltelt évek során több voltál nekem, mint egy kiszolgáló, édestestvérem voltál...

Lélegzete kifogyott, szünetet kellett tartania, Kakukk pedig zokogásban tört ki.

– Kakukk nővér, tedd meg nekem, ültess fel! Úgy jobban tudok beszélni – folytatta nyögve. Hókacsa segítségével Kakukk óvatosan felemelte a beteget, és kétoldalt gondosan párnákat tett háta mögé, hogy kényelmesen megtámaszkodhassék.

– Hozd ide a versesfüzetemet! – fordult Kék Drágakő Hókacsához. Hókacsa nyomban ugrott is, és hozta, amit kívánt. Kék Drágakő bólintott, s pillantásával egy fal melletti láda felé intett, újabb kívánságát azonban nem tudta értésükre adni, mint-hogy hangja köhögési rohamba fulladt. A szobalányok ott sürgölődtek körülötte, az egyik friss vizet töltött neki, a másik zsebkendővel törölte meg a száját. Kék Drágakő a zsebkendő után nyúlt, és újból a láda felé mutatott.

– A teleírt . . . – nyögte nagy nehezen.

Most már kitalálták gondolatát a szobalányok. Feltehetően azt a két – tussal teleírt és könny nyomokkal jelzett – fehér selyemzsebkendőt akarta, amelyet mint Pao-jütől származó emlékeket őrzött a ládájában. Hókacsa kinyitotta a ládát, s előszedte a két kis kendőt; Kék Drágakő bólintott, és kezébe vette őket.

– Most nem kellene írásjegyekkel kínoznod magad, kedves kisasszony! Várj azzal, amíg újra egészséges leszel! – mondta neki szelíden Kakukk. Kék Drágakő azonban egyetlen pillantást sem vetett a könnytől elmosódott írásjegyekre, hanem görcsösen igyekezett a két kis kendőt széttépní. Ám ereje nem volt már hozzá, reszkető keze felmondta a szolgálatot. Kakukk úgy vélte, hogy tettének a szerelmi csalódás lehet az oka.

– Nem éri meg a fáradságot – jegyezte meg csillapítóan. Kék Drágakő bólintott, és köntösének ujjába rejtette a két kis kendőt.

– A lámpát meggyújtani! – parancsolta aztán, majd lélegzetvételnyi szünet után, miközben Hókacsa a lámpagyújtással foglalatzkodott, hozzátette; – Tüzet a parázsüstbe!

Kakukk azt hitte, Kék Drágakő fázik, és melegedni akar a parázsüstnél.

– Inkább nyújtózz ki, kisasszony! Teríték rád még egy takarót. A széngáz árthat neked – mondta, de Kék Drágakő haragosan megrázta a fejét, Hókacsa tehát engedelmeskedett, a konyhában izzó faparazsat öntött a bronz parázsüstbe, s az üstöt az ágytól kissé messzebb, oldalt álló, hozzávaló állványra helyezte.

Kék Drágakő feje egy intésével értésükre adta, hogy a parázsüstöt magához közelebb akarná tenni. Hókacsa tehát közvetlenül az ágy mellé állította, aztán kiszaladt, hogy behozza az asztalkaszerű parázsüst-állványt, melyet ágyban szoktak használni. Alig fordított hátat, Kék Drágakő előhúzta köntösének ujjából a két teleírt selyemkendőt, lehajolt oldalt, egészen a parázsüstbe, egy ideig elgondolkozva a vörösen izzó parázsba meredt, majd az üstbe ejtette a zsebkendőket, s a könnyű anyag egyetlen pillantás alatt hamuvá változott. Kakukk nem tudta megakadályozni, mint-hogy úrnőjét hátulról kellett támasztania, és nem volt szabad a keze.

– Mit jelent ez, kisasszony? – kiáltott fel ijedten. Kék Drágakő nem hallgatott rá, verses vázlatfüzete után nyúlt, gondolatok-

ba merülve belepillantott, aztán visszatette az ágytakaróra. Kakukk attól tartott, hogy azt is a tűzre veti, s ezért vállával megtámasztotta Kék Drágakő vállát, felszabaduló kezével pedig a füzet után nyúlt. De Kék Drágakő egy hirtelen mozdulattal megelőzte, s a füzetet az izzó tűzbe ejtette. Éppen ebben a pillanatban tért vissza Hókacsa, az ágyra tehető faállvánnyal. Amint meglátta a már lángra lobbant füzetet a parázsüstben, terhét gyorsan letette, s nem törődve esetleges égési sebekkel, kikapta a füzetet az üstből, a földre dobta, s addig taposott rajta, amíg a láng ki nem aludt. Sajnos, Kék Drágakő költeményeiből csak egy szomorú, üszkös csonk maradt. Kék Drágakő elégedetlen lehunyta szemét, és kimerülten visszahanyatlott párnáira.

Másnap reggel, mikor felébredt, mintha valamivel jobban érezte volna magát, de mindjárt reggeli után újra aggasztó köhögési roham és fulladásos állapot fogta el. Kakukk a legrosszabbtól tartott, Hókacsa őrizetére bízta úrnőjét, s az anyahercegnőhöz rohant. Odaát furcsán csendesnek és üresnek tűnt minden. Se az anyahercegnő, se kísérete nem volt jelen, csak három szobaaszszony és néhány cseléd lány őrizte az elhagyott termeket. Kérdezte, hol az anyahercegnő, de csak határozatlan, kitérő válaszokat kapott. Pao-jü, Gyöngyszem és Őszi Hullám se volt található sehol. Kakukkknak nyolc- vagy kilenctized részben megvolt a maga véleménye a dolgokról, s keserű érzéssel hagyta el a házat. Pao-jüt akarta felkeresni, s szórakozottságában a Begónia Udvarba ment. Az ajtót félig kitérítve s a benti termeket ugyan csak kihalt állapotban találta. Egyszerre csak eszébe jutott, hogy Pao-jü már hosszabb ideje nem lakik a Begónia Udvarban, s hogy fiatal feleségével nyilvánvalóan nem ide fog költözni, ahol a természetellenes módon viruló begónia veszedelmes befolyásainak lehetne kitéve, hanem valamilyen más lakásba. Csak tudná, hova? Miközben így töprenkedett, s határozatlanul járkált fel és alá a bejárat előtt, egy szolgát látott arra futni, aki az anyahercegnő háztartásához tartozott. Megállította s a fiatal pár új lakása felől érdeklődött tőle.

– Tulajdonképpen nem szabadna elárulnom – mondta a lány fojtott hangon. – De ha megígéred, hogy Hókacsának nem mondd tovább...

– Természetesen.

– Szóval az új lakás, amelyet az öreg parancsoló az ifjú pár számára jelölt ki, Cseng asszony lakóterülete mellett, a Dicsőség és Áldás Csarnoka mögött van, és ma költöznek oda. Mert ma este üli Pao-jü a lakodalmát.

Így szólt, és tovaszökkent, akár a nyíl. Kakukk egy ideig még álldogált, s átengedte magát fájó gondolatainak. Ott fekszik a szegény, elhagyatott Kék Drágakő a betegágyán, a halállal vívódva, s közben a háta mögött Pao-jü vidám lakodalmat ül! Nem sírni való ez? Milyen arccal fog majd eléje lépni Pao-jü, ha holnap megviszi neki a hírt, hogy Kék Drágakő meghalt? Nem gyűlöletre méltó-e az ilyen? Elkeseredetten és leverten, a harag könnyeivel szemében és fogcsikorgatva tért vissza a Bambusz Remetelakba.

A bejáratnál két fiatal szolgáló ácsorgott, akik míg reá vártak, nyakukat nyújtogatva lesték az utakat. Dúlt, aggódó arckifejezésük semmi jót sem sejtetett. Egyetlen kézmozdulattal csendet parancsolt nekik, s futva elsietett előttük, be a házba. Odabent Kék Drágakőt magas lázban, tüzelő arccal találta. Tanácstalanságában Kék Drágakő dajkája, az öreg Vang anyó után küldött. Az öregasszony azonban semmi jó tanáccsal nem szolgált, hanem csak siránkozott, haszontalanul. Ekkor eszébe jutott Csu özvegye. Az özvegynek megvolt a kellő tapasztalata és körültekintése, s tudta, hogy értékes támasza lesz. Sejtette, hogy mint özvegy, az esküvői ünnepektől is távol maradt, és sejtése helyesnek is bizonyult. Csu özvegye hamarosan ott termett két szobalány kíséretében, segítőkészséggel telve. Kakukk az ajtó előtt állva fogadta, sírva és zokogva kísérte be. Egy szót sem tudott kinyögni, csak némán mutatott Kék Drágakő fekhelyére. A látvány fölöslegessé tett minden szót. Csu özvegye mélyen megindult. Csendesén néven szólította Kék Drágakőt. Kék Drágakő felnyitotta ugyan egy kissé a szemhéját, tekintete is értelmet fejezett ki, vértelen ajka azonban néma maradt. Lélegzete már csak erőtlen pihegésnek tűnt.

Csu özvegye Kakukkot keresve megfordult, Kakukk azonban közben eltűnt. Hókacsa a szomszéd szoba felé mutatott. Ott találta Kakukkot egy diványon fekvő és hangosan zokogva. Feje alatt a tarka selyempárnán tányér nagyságú könnyáztatta folt mutatkozott.

– Együgyű teremtés, most nincs idő bőgésre! – rázta meg a lányt Csu özvegye. – Gyorsan szedd elő úrnőd halotti ruháit! Vagy talán meztelenül menjen a szegény leány a nagy útra?

Kakukk még fájdalmasabban zokogott, s nem lehetett rábírní, hogy feltápáskodjék. A sírás Csu özvegyére is átragadt.

– Kedves gyermek, kelj fel, láss munkához! Szedd össze magad! Sirásod engem is egészen megzavar! – folytatta könnyeit törölgetve és a lány vállát veregetve az özvegy.

Odakünn gyors léptek hallatszottak, s rögtön utána Ping-er szobalány rontott be. Meghökkenve állt meg a küszöbön.

– Mit akarsz? Miért nem vagv odaát a többiekkel? – kérdezte Csu özvegye.

– Úrnöm, Főnix küldött. Kék Drágakő kisasszony hogyléte felől kell érdeklődnöm. Minthogy te itt vagy, úrnömnek nemigen kell aggódnia. Csak egy pillantásra néznék be.

Eltűnt a haldokló szomszédos szobájában, s ekkor Lin Csehsziao udvarmester felesége jelent meg.

– Éppen jókor jössz. Szaladj azonnal férjedhez, s mondd meg, hogy sürgősen ide kell hozatnia a koporsót a kisasszony számára – mondta neki Csu özvegye. Az udvarmester felesége bólintott, de látszott, még nem akar indulni.

– Mit álldogálsz itt? Kell még valami? – folytatta Csu özvegye türelmetlenül.

– Az öreg taj-taj és Főnix asszony az imént tartottak megbeszélést. El kell vinnem Kakukkot, odaát sürgős szükség van rá.

Csu özvegye nem ért rá válaszolni, Kakukk már felemelkedett, és megbántott lélekkel vágott közbe:

– Kérlek, menj! Legyenek szívesek, odaát várjanak, amíg kisasszonyom meghalt! Akkor megyek én magamtól is...

Félbeszakította önmagát, mert rájött, hogy ilyen sértődött beszédet talán rossz néven vesznek tőle. Uralkodva önmagán, fegyelmezettebb hangon tette hozzá:

– Egyébként káros hatásokat vihetnék át, ha így közvetlenül a halálos ágy mellől szólítanak el.

– Hagyd őt! Úgy látszik, már elválaszthatatlan társa úrnőjének, nyilvánvalóan a sors magasabb rendelkezéséből. Fordulj inkább Hókacsához! Ő ugyan még Kék Drágakő házából való, s úrnője onnan, déli hazájából hozta őt magával, mégis sokkal

kisebb benne a ragaszkodás, mint Kakukokban – sietett segítségére Csu özvegye. Az udvarmesterné haragosan éppen félbeszakította volna Kakukkot, most azonban kissé megenyhült.

– Jól van, nem veszem tudomásul, amit Kakukk kisasszony mondott. De mit jelentsek az öreg taj-tajnak és Főnix asszonynak?

– Ugyan, vidd magaddal Hókacsát! Hiszen az egyre megy! – avatkozott bele Ping-er, aki éppen szemét törölgetve jött ki a haladkló szobájából.

– De alkalmas lesz-e ő is arra a célra? – vetette közbe Csu özvegye kételkedve. Ping-er valamit a fülébe súgott, és Csu özvegye elégedetten bólintott.

– Jól van, akkor hát menjen Hókacsa – döntött.

– De a te felelősségedre! – jelentette ki az udvarmesterné.

– Legyen, ha félsz. Bár tulajdonképpen elég idős volnál már ahhoz, hogy egy kis felelősséget te is magadra vállalj – mondta Csu özvegye gúnyosan.

– Nem félelem ez, csak szeretnék helyesen cselekedni, s nem kontárkodni bele önhatalmúlag abba a tervbe, amelyet felsőbb helyen határoztak el, s amelyet én magam nem ismerek egész pontosan – védekezett zavartan az udvarmesterné. Hókacsa elmentmondás nélkül engedelmeskedett, Ping-er felszólítására gyorsan felvette legjobb ruháját, s aztán követte Ping-ert az ifjú pár otthonába, a násznéphez, amely ott gyűlt össze. Fogalma sem volt, mire akarják használni, s miért kellett legjobb ruhájába öltöznie. Az öreg Lin udvarmesterné megbízást kapott arra is, hogy időközben értesítse férjét: Kék Drágakő halála minden pillanatban várható, s haladéktalanul meg kell tennie a szükséges intézkedéseket.

Amióta Főnix asszony szájából azt az örömhírt hallotta, hogy Kék Drágakőt veszi feleségül, Pao-jü láthatóan újjáéledt. Annyi szellemi ereje ugyan még nem volt, hogy átlásson rajta, milyen csalárd játékot űznek vele, de az utóbbi napokban testileg és lelkileg is olyan volt, mintha kicserélték volna, s boldog türelmetlenségében alig várta már, hogy szerelmét mint menyasszonyát viszontláthassa. Ott ült most esküvői öltözetben a két palota ösz-

szegyeült hölgyei között, s lázas izgalommal leste Kék Drágakő érkezését.

– Miért nem jön még? – fordult nyugtalanul Gyöngyszemhez. – Hiszen az út a Bambusz Remetelaktól idáig nem olyan hosszú!

– Türelem! A megállapított szerencsés órában pontosan itt lesz – nyugtatgatta Gyöngyszem.

Aztán Pao-jü hallotta, hogy Gyöngyszem így szól Cseng aszszonyhoz:

– Ha az udvari gyászra való tekintettel mellőzni is kellett vonulás közben minden lármás lakodalmi zenét és dobszót, az öreg taj-taj azért úgy vélte, hogy minden zene nélkül az ilyen ünnep mégiscsak túlságosan bágyadt és egyhangú lenne. Kívánságára tehát intézkedtem, hogy házi zenésznőink csoportja a menyasszony megérkezésekor és a szertartás alatt fuvolajátékkal kísérőzenét szolgáltatasson.

Végre eljött a kalendáriumból kikeresett szerencsés óra, s tizenkét pár palotai lámpahordozó mögött megérkezett a piros nászi gyaloghintó.

A zenésznők csoportja, amely a Dicsőség és Áldás Csarnokának bejárata előtt helyezkedett el, fuvoláin most finom dallamot szólaltatott meg. A menet megállt, a gyaloghintót letették, a szertartásmester a gyaloghintó ajtajához lépett, s felszólította az új asszonyt, hogy szálljon ki. Feszült figyelemmel nézte benti rejtékhelyéről Pao-jü, hogyan segítik ki a sűrűn elfátyolozott új asszonyt a gyaloghintóból, s hogyan halad fel lassan a lépcsőn egészen a csarnok bejáratáig, egy piros ruhába öltözött nászleány karjára támaszkodva. És mit gondoltok, nagyrabecsült olvasóim, vajon ki volt a piros ruhás nászleány? Hókacsa!

„Miért Hókacsa kíséri, és miért nem Kakukk? – gondolta magában Pao-jü csodálkozva. – Hát igen, Hókacsát annak idején déli hazájából hozta magával, tehát Hókacsa közelebb áll hozzá, mint Kakukk, aki csak itt lépett szolgálatába” – következtette további fontolgatás után, s újra megnyugodott.

Odabenn a csarnokban a menyasszony most a szertartásmester utasításai szerint egymás után hajtotta végre az előírt leborulásokat az Ég és a Föld előtt, az anyahercegnő, az após és az anyós előtt. Aztán a menyasszonyi szobába vezették, ahol a nyo-

szolyára lépés és a függőnynyitás szertartását az ősi Csinling-hagyomány stílusában végezték el.

Cseng úr tulajdonképpen nem hitt a jövőmondó állításának, hogy Pao-jünek gyógyulásához erős örömteli élményre lenne szüksége. Csak az anyahercegnő iránti tisztelet tartotta vissza attól, hogy kétségeit hangosan is kifejezésre juttassa. Annál nagyobb elégtételt érzett most, amikor észrevette, hogy Pao-jü a házasság hatására nyilvánvalóan újra egészen ép eszű emberre változott.

Az újasszony tehát előírászerűen helyet foglalt az ágy szélén. Most következett a fátyolfellebbentés szertartása, melyet előírászerűen a vőlegénynek kell elvégeznie. Ez volt a nagy pillanat, melynek az anyahercegnő és hölgyei feszült várakozással és titkos reszketéssel néztek elébe. Pao-jü odalépett asszonya elé, de valami véletlenszerű és hirtelen támadt gyengeelméjű elfogódottság az első pillanatban megbénította kezét, s keze helyett száját mozdította meg:

– Mejj-mejj, jól vagy megint? Olyan régóta nem láttalak. De hát mit hurcolod ezt a terhes vacakot itt a fejedben?

Már a fátyol után nyúlt, és keze mozdulatára az anyahercegnő testét a félelem hideg verejtéke verte ki. Aztán keze újra bizonytalanul hanyatlott alá; átvillant a fején, hogy Kék Drágakő igen érzékeny, és nem szereti a hirtelenkedést. Óvatosan kellett bánnia vele. Hosszabb szünetet tartott tehát, amíg végre odanyúlt, és a fátyolt szép lassan lehúzta újasszonya fejéről. Hókacsa elvette tőle a fátyolt és kivitte.

A házagót pedig, amely eltűnésével keletkezett, nyomban ki is töltötte Kakadu, Pao-csaj szobalánya.

Pao-jü erőlködve hunyorgott a szemével. Nem Pao-csaj ez, aki itt előtte ül az ágy szélén? Arcába világított a lámpával, megdörzsölte a szemét – semmi kétség, Pao-csaj az! És most az oldalán is egyszerre csak Kakadu szobalány áll; hova lett Hókacsa? Pao-jü nem tudta, ébren van-e, vagy álmodik. Ellenszegülés nélkül tűrte, hogy a lámpát elvegyék tőle, s egy karosszékbe nyomják. Ott ült most, meredten bámulva, s egyetlen szót sem volt képes kiejteni.

Az anyahercegnőn szorongás lett úrrá, mert attól tartott, hogy Pao-jü visszaesik korábbi állapotába. Mialatt Főnix és Csen her-

cegnő Pao-csajt a mellettük levő szobába vezették, ő Pao-jüvel kezdett foglalkozni, személyesen vezette az ágyhoz, és szólította fel, hogy tegye magát kényelembe.

– Hol vagyok? Ez ugye csak álom? – fordult Pao-jü hosszabb gondolkodás után Gyöngyszemhez.

– Dehogy álom! Minden valóság itt! Ma van házasságod szerencsenapja! Hogy is fecseghetsz itt álomról? Meg ne hallja az öreg parancsoló! Az öreg parancsoló itt van! – felelt neki Gyöngyszem.

Pao-jü a szomszéd szobába pillantott át. Ott ült Pao-csaj.

– Ki az a szép leány ott? – kérdezte Gyöngyszemtől halkán, ujjával odamutatva.

– A te újasszonyod, természetesen – felelte Gyöngyszem, csak nehezen túrtöztetve magát, s mindenki, aki csak jelen volt, elfordította fejét, hogy elrejtse nevetését.

– És ki az én újasszonyom? – kérdezte Pao-jü.

– Pao-csaj kisasszony.

– És mi történt Kék Drágakővel?

– Az öreg parancsoló Pao-csaj kisasszonyt rendelte feleségül. Miért emlegeted folyton Kék Drágakő nevét? – szólt rá Gyöngyszem türelmetlenül.

– De hiszen az imént itt volt! Hókacsáját a saját szememmel láttam! Úgy látszik, valamennyien összeesküdtetek ellenem, s gúnyt űztök belőlem.

Főnix odalépett mellé, s szeliden, intő szavakkal így szólt hozzá:

– Légy tekintettel Pao-csajra! Ott ül a túlsó szobában, és mindent hall. Nem szabad megbántanod, mert az öreg taj-taj megharagszik.

Intésének azonban semmi hatása nem volt. Pao-jü elvesztette maradék önuralmát is.

– Kék Drágakőhöz akarok menni! – kiáltott hirtelen heves kitöréssel. Aggódva vették körül a hölgyek, s próbálták megnyugtatni, de hiába. Odaát pedig ott ült Pao-csaj, s kénytelen volt végignézni és végighallgatni ezt a számára annyira kínos jelenetet. „Nyilván visszaesett korábbi állapotába” – mondta magában, s megőrizte illő menyasszonyi tartózkodását. Végre sikerült Pao-jüt valami szellembódító füstölőszer dús illatfelhői-

vel elaltatni, és hallgatásra bírni. Valamivel később Pao-csaj engedelmesen és könnyesen tűrte, hogy Fönix a nászággy helyett egy különálló fekhelyhez vezesse, s ruhástul ágyba fektesse. Ezután a hölgyek megkönnyebbülten tértek vissza a szomszéd szobába. Ott ültek és virrasztottak az anyahercegnő kivételével másnap reggelig, mint ahogy azt a szokás előírja.

Úgy adódott, hogy a következő nap éppen az a kalendáriumból kikeresett szerencsenap volt, amelyen Cseng úrnak el kellett utaznia déli tartományába. Cseng úr nem tudott arról, ami előző este a nászszobában lejátszódott. Úgy gondolta, minden a legteljesebb rendben van, s igen jókedvű volt. A hölgyek szándékosan meghagyták tájékozatlanságában, mert az út előtt nem akarták elrontani hangulatát. A nagy búcsúzásnál az anyahercegnő úgy intézte, hogy Cseng úr csak egészen rövid ideig látta fiát, Pao-jüt, csak éppen addig, ameddig búcsúleborulását fogadta.

– Szigorúan véve a dolgot, tíz mérföldön át kellene kísérnie téged búcsúképpen – mondta az anyahercegnő. – De éppen csak most jött rendbe valamelyest. A tegnapi nap izgalmai és megerőltetései annyira elcsigázták, megviselték, hogy ezen az éjszakán még nászággyát sem oszthatta meg újasszonyával. Veszedelemes volna, ha gyenge lábon álló egészségét ma megint nagy testi megerőltetéssel tennénk próbára. Ha azonban ragaszkodsz hozzá, meghagyom neki, hogy azonnal készüljön fel az útra. De talán az is elég lesz neked, ha csak röviden mutatkozik, és végre-hajtja előtted búcsúleborulását.

– Nem fontos nekem, hogy búcsúképpen elkísérjen – válaszolta Cseng úr. – A fődolog az, hogy mostantól komolyan és szorgalommal szentelje magát tanulmányainak. Ez sokkal fontosabb, mint az, hogy eleget tegyen egy üres formaságnak.

Az anyahercegnő elégedetten intette oda Mandarinakcsát, és halkán utasítást adott neki. Mandarinakcsa elszaladt, és egy idő múlva Gyöngyszem kíséretében megjelent Pao-jü. Apja néhány intő szóval fordult hozzá. Pao-jü engedelmes *si*-vel felelt, elvégezte búcsúleborulását s elmehetett. A végén Cseng úr még egyszer nagyon lelkére kötötte feleségének: éber szemmel őrködjék Pao-jü felett, s gondoskodják arról, hogy a jövő évi államvizs-

gán jól felkészülve lépjen a porondra. Majd megjelent még Pao-csaj, s Cseng urat kötelességtudón a főcsarnok bejáratának lépcsőjéig kísérté. Többet egy frissiben férjhez ment és a házban lakó újasszonytól nem kíván a szokás. A többi női családtag még elkísérté a második kapuig. A férfirokonok pedig, már akik fiatalabbak voltak Cseng úrnál, a búcsúcsésze kiürítése után előírászerűen elkísérték a tiz mérföld távolságra levő első pihenőhelyig.

NEG YVENNEGYEDIK FEJEZET

A biborgyöngyvirág visszatér a Számkivetett Szenvedés Körébe. A szellemkő könnyekkel öntözi a drága emlékezés helyét

Attól a perctől kezdve, hogy apjától elbúcsúzott és szobájába visszatért, Pao-jü egyre jobban visszasüllyedt öntudatának korábbi derengő félhomályába. A csalóka remény, hogy egyesülhet Kék Drágakövel, csak rövid időre tudta őt abból kiragadni. Most aztán megint gyógyíttatták mindenféle orvossággal, de az eredmény elmaradt. Fátyol fátyol után borult szellemére, elhomályosította értelmét, teste visszautasította az ételt, s egyre jobban felmondta a szolgálatot. Inkább álmodva, semmint ébren élte napjait.

Elérkezett a nászéjszakától számított kilencedik nap. A szokás úgy kívánja, hogy a vő látogassa meg ezen a napon apósát, anyósát. Mutatkozhatott-e Pao-jü ilyen állapotban Hszie néni előtt? Vagy ha nem látogatja meg, nem sértődik-e meg Hszie néni? A nyugati palota hölgyei hevesen vitatták ezeket a kérdéseket.

– Értelme kissé kilazult ugyan eresztékeiből, testileg azonban mindenesetre képes lesz még egy rövid látogatásra. Szeretném, ha ragaszkodnánk a formákhoz, és nem bántanánk meg Hszie nénit – vélekedett az anyahercegnő. Igazat adtak neki, s Pao-jüt Gyöngyszem kíséretében Hszie nénihez küldték, gyaloghintón, a parkon keresztül.

Hszie néni nem volt elkészülve rá, hogy vejét ilyen siralmas

állapotban látja viszont. Most már, utólagosan, súlyos szemrehányásokat tett magának, hogy elhamarkodottan beleegyezett ebbe a házasságba. Sürgetésére minden néven nevezendő orvost igénybe vettek, de hasztalanul. Végre beállított valami kétes kuruzsló, aki a városon kívül, egy rozoga öreg templomban lakott. Ő volt az első, aki helyesen felismerte, hogy a baj nem testi, hanem lelki eredetű. Az általa felírt gyógyszer aztán valóban néhány óra leforgása alatt hatott, s Pao-jü kezdett napok óta tartó közönyéből magához térni, enni és inni kért. Ez a második éjjeli őrség időszakában történt. A késői óra ellenére az anyahercegnő sürgősen odahívatta Hszje nénit, hogy tanúja legyen az örömdetes fordulatnak. Az összes hölgy jelenlétében nézték aztán végig, milyen jóízűen eszik a beteg.

A hölgyek később eltávoztak, és Pao-jü újra egyedül maradt Gyöngyszemmel. Ekkor megfogta Gyöngyszem kezét, s mintha csak valami álomból ébredt volna, úgy kérdezte tőle, mi a legutóbb történtek értelme.

– Hogy kerül ide Pao-csaj? Hiszen világosan emlékszem rá, azt mondták, Kék Drágakő lesz a feleségem. Most Pao-csaj a helyébe tolakszik? Pao-csajt nem akarom megkérdezni, mivel megbántanám. De tudnom kell az igazságot! Szegény Kék Drágakő, vajon mit érezhet most! Bizonyára halálra búsulja magát.

Gyöngyszem nem merte bevallani neki a teljes igazságot. Röviden csak annyit mondott, hogy Kék Drágakő nagyon beteg.

– Akkor feltétlenül látnom kell, mégpedig nyomban! – jelentette ki szenvedélyesen, s azonnal felkelt volna ágyából, de jaj, nem tudott. Mivel napokon át semmit sem evett, teste egészen elgyengült, s felmondta a szolgálatot. Nyomorult állapotának csak most ébredt igazán tudatára.

– Jól van, akkor legalább vele együtt akarok meghalni! – kiáltotta elkeseredetten. – Ez az egyetlen kívánságom. Te meg kérd meg helyettem az anyahercegnőt: vitessen azonnal Kék Drágakőhöz! Nélküle sem élni, sem halni nem akarok! Elég nekünk valami egyszerű, üres kamra, csak együtt lehessünk. Ha úgy akarja a sors, hogy életben maradjunk, az ő oldalán ápoljanak, míg fel nem gyógyulok. Ha a sors másképpen rendelné, legalább vele halhassak meg, s az ő oldalán ravatalozzanak fel. Hosszú, sokéves barátságunkra kérlek, tedd ezt meg nekem.

Gyöngyszem hiába igyekezett megindultságát leküzdeni, egyetlen hang se jött ki a torkán. Ekkor egészen váratlanul Pao-csaj lépett be Kakadu szobalánnyal. A szomszéd szobából Pao-jü minden szavát hallotta.

– Hagyd a haszontalan és boldogtalan fecsegést! – fordult hozzá nyugodtan és határozottan. – Mihelyt egy kicsikét megnyugodott miattad az öreg taj-taj, máris újabb izgalmakat akarsz neki okozni? Légy egy kis tekintettel legalább korára! Nem volt-e egész életében meghatóan jó hozzád? Vagy nincs benned semmi hála? Mutasd meg neki, hogy Pao-jü nemcsak fenséges ösök sarja, hanem legény is a talpán! Akkor örül majd, és látni fogja, nemhiába pazarolta reád szeretetét. Gondolj anyádra, aki szívének vérét áldozta érted! Fájdalmat akarsz neki okozni? Félúton gyáván eldőbnád az életet, melyet neki köszönhetsz? Végy példát rólam! Igazán lenne okom rá, hogy sorsommal perlekedjem, mégsem esem kétségbe! Szedd hát össze magad, s ne lázadj az Ég magasabb akarata ellen! Az Ég azt követeli tőled, hogy élj! Tarts ki! Négy vagy öt nap múlva szellemed bizonyára megszabadul majd a zűrzavar sötét démonjaitól, visszanyeri tiszta fényét és belső összhangját.

Az okos szavak Pao-jüből egyetlen visszhangként csak értelmetlen, ostoba vigyort váltottak ki.

– Nekünk már, ki tudja mióta, szavunk se volt egymáshoz. Mi jogosít fel most arra, hogy engem erkölcsre oktass? – jegyezte meg végül. Erre aztán Pao-csaj elvesztette türelmét.

– Jól van, akkor hát tudd meg a teljes igazságot! Kék Drágakő, aki szívednek olyan kedves, napokkal ezelőtt meghalt, amikor szellemedet még az éj sötétje borította.

Pao-jü nagyot kiáltva ugrott fel helyéről.

– Igazat beszélsz?

– Természetesen igazat. Hogyan is tehetném, hogy vakmerőn halottnak mondjak valakit, aki él? Anyád és nagyanyád csak kímélni akart, azért hallgatták el eddig az igazságot előled.

Pao-jü megtörtén roskadt vissza párnáira. Szeme előtt elsötétült és lakkfeketévé vált a világ, szelleme pedig valami távoli álomország alkonyati homályába veszett. Egy jelenés keresztelte az útját.

– Hol vagyok? – kérdezte azt a jelenést.

– Az ösvényen, mely az Árnyékbirodalom forrásaihoz visz. De rendeltetésedet még nem töltötted be. Mi keresnivalód itt? – felelte az.

– Keresek valakit, aki drága nekem. Nemrégiben halt meg. Útközben eltévedtem.

– Ki az?

– Egy kislány. A neve Kék Drágakő. A Lin családból, Kuszu városából származik.

A jelenés szárazon felnevetett.

– Hát ő az? Különleges eset. Az életben más, mint a többi ember, a halálban más, mint a többi szellem. Ugyan keresheted! Még közönséges szellemekre is nehezen bukkanni rá, hát még az olyanra, mint Kék Drágakő. Fordulj hát meg gyorsan, és kotródj innét!

Pao-jü megállt, határozatlanul.

– Hol van Kék Drágakő? – kérdezte még egyszer.

– Visszatért a Nagy Üresség Árnyékbirodalmába. Viszontláthatod, de csak ha időd betellett. Vigyázz azonban, meg ne terheld lelked a bűnnel, hogy önként válsz meg az élettől, s úgy indulsz keresésére. Ha ezt teszed, az Árnyékbirodalom bírása büntetésből nem fog többé hozzáengedni, s ezért a gonosztettedért az alvilág börtöneiben bűnhődhetsz, határtalan szenvedéssel.

Így szólt, s köntösének ujjából a jelenés egy követ húzott elő, szivgödrön dobta vele Pao-jüt, majd eltűnt. Pao-jü világosan érezte szíve táján az erős ütést. Ijedten sarkon fordult, hogy elmenjen, s akkor egyszerre azt hallotta, hogy nevéen szólítják. Több női hangot különböztetett meg. Felriadt s megismerte az anyahercegnőt, anyját, Pao-csajt és Gyöngyszemet, akik sírva vették körül ágyát. Az asztal felől a lámpa piros fénye esett rá, s az ablakon át a bozót mögül a fényes holdkorong kandikált be. Semmi kétség, ez volt a valóság világa, melyben otthon érezhette magát. Az imént csak álmodott. Megnyugodva, mély sóhajjal hanyatlott vissza párnáira.

Egész testét hideg verejték borította. De sajátságos dolog: úgy érezte, hogy feje teljesen kipihent s kitisztult közben. Újra értelmének birtokába jutott. Amit orvosok és orvosságok nem értek el, azt Pao-csaj elérte kíméletlen nyílásával. A hirtelen

megrázkódtatás, melyet közlése okozott, újra rendbe hozta eresztékeiből kilazult szellemét. Gyöngyszem tulajdonképpen feltette magában, hogy Pao-csajnak szemrehányást tesz majd kiméletlen közlése miatt, amikor azonban a bámulatos eredményt látta, óvakodott tőle, hogy egyetlen szót is szóljon. Mert most már Pao-jü testi állapota is gyorsan javult. Néhány nap leforgása alatt – mindenkinek öröme – egészsége teljesen helyreállott.

Később egy nyugodt órában aztán újra elmeséltette Gyöngyszemmel, hogyan is zajlott le a házasság. Gyöngyszem megmagyarázta neki, miért esett a választás Kék Drágakő helyett Pao-csajra, miért csempészték a nászleány helyére Pao-csaj szobalánya helyett Kék Drágakő Hókacsáját, s miért hagyták meg tájékozatlanságában őt, egészen a fátyolfellebbentés szertartásáig. Pao-jünek el kellett ismernie, hogy a vele űzött hamis játéknak nemes és méltányos okai voltak. Szemébe ugyan még mindig könnyet csalt a fájdalom, ha Kék Drágakőre gondolt; belátta azonban, hogy helyes volt a régi jóslat az arany és nefrit sors akarta egyesüléséről. Megbékélt végzetével, s legutóbbi álma hatására a halálgondolatok végső maradékát is agyfüggelékének leghátulsó zugába száműzte. Pao-csaj pedig egyre inkább megnyerte bizalmát a békés, szelíd természetével. És így történt, hogy a vonzalom, amely valaha Kék Drágakőnek szólt, Pao-jüt most egyre inkább Pao-csajhoz kötötte. Erről azonban később.

Beszámoltunk már arról, hogy Pao-jü házasságának napján Kék Drágakőben már alig pislákol az élet. Aznap este azonban még egy rövid időre fellobbant. Kevéssel azután, hogy Hókacsát elvitték, felvetette szemét, és bágyadt hangon vizet kért. Valóban sikerült is Kakukknak három kanál édes, hideg gyümölcslet beletöltenie. „A búcsúzó esti nap utolsó sugara” – gondolta magában Csu özvegye, s kis időre távozott, hogy dolga után lásson otthonában, a Rizstermelő Paraszt Udvarában. Úgy számította, Kék Drágakő még egy fél napig fog élni.

Alighogy elment, a haldokló újra felvetette a szemét, belekapaszkodott Kakukk jobbába, összeszedte minden erejét, és sikerült még néhány töredezett búcsúszót mondania:

– Az életre nem voltam jó. Köszönöm hű szolgálataidat. Voltaképpen azt reméltem, hogy még sokáig együtt maradunk. Nem gondoltam...

Szünetet tartott, kimerülten hunyta le szemét, de kézzszorítása nem enyhült. Kakukk sem merte kiszabadítani kezét, s türelemmel várta, mit fog még mondani.

– Nővérem, én itt idegen vagyok – folytatta hosszú szünet után Kék Drágakő nyögve. – Légy szíves, a testemet, szüzi testemet déli hazám földjébe temettesd...

Kénytelen volt újra szünetet tartani, s behunyni szemét. Kakukk érezte, hogy kezét egyre keményebben, görcsösebben fogja. Szorongva leste lélegzetének szabálytalan zihálását. Úgy érezte, mintha a haldokló inkább kilélegzenék, semmint be. Aggódva hívatta vissza Csu özvegyét. De még kevéssel az özvegy előtt beállított Tavasz Virulása is. Csöndesen sirva hajolt a haldokló fölé, s utolsó kézzszorítással búcsúzott tőle. Keze tapintása már jéghideg volt.

Hármasban nekiláttak, hogy Kék Drágakő testét nedves ruhákkal ledörzsöljék. S ekkor Kék Drágakő hangosan felkiáltott: – Pao-jü! Pao-jü! Te...

Ezek voltak utolsó szavai. Tagjait kiverte a hideg verejték, majd egész teste megmerevedett. Ugyanabban az órában halt meg, amelyben Pao-jü és Pao-csaj házasságkötésének szertartása lezajlott.

A jelenlevő nők halottsírató jajgatása közben egyszerre csak valahonnan nagyon távolról valami légies, finom muzsika zendült fel. Mindenki elhallgatott és fülelt. A nyugati palotában játszott lakodalmi zene nem lehetett, ahhoz a Bambusz Remetelak és az ifjú pár lakása közötti távolság túlságosan nagy volt. Tavasz Virulása és Csu özvegye kisiétt a parkba, hogy tisztában hallja a zenét. Akkorra azonban már semmiféle zenét nem lehetett kivenni. Csak az éjszakai szél mozgatta bambuszágak halk susogása hallatszott, s a lengő ágak suhanó árnyai látszótak a kert holdsütötte falán. Mindkettőjüket egy kis szorongás fogta el, hátat fordítottak a helynek, ahová a halál költözött, és siető léptekkel keresték fel saját otthonukat.

Másnap délelőtt, amikor már elcsendesedett a Cseng úr elutazása körüli sürgés-forgás, a nyugati palota hölgyeit értesítették Kék Drágakő haláláról.

– Halála az én lelkiismeretemet terheli! – jajgatott az anyahercegnő, utólag önmagát vádolva. – De ő maga is hibás. Túl­ságosan furcsa, nehéz teremtés volt!

– Az öreg taj-tajnak nincs oka rá, hogy szemrehányást tegyen magának. Szeretetével és jóságával nem fukarkodott. A sors rendelkezése volt, hogy a kislánynak ilyen korán meg kellett halnia – vigasztalta Cseng asszony. – De tehetünk érte valamit, ha igazán szép és méltó temetéssel tiszteljük meg.

Elhatározták, hogy Pao-jü előtt titokban tartják a gyász­hírt, amíg állapota nem javul. Az anyahercegnő személyesen kereste fel Pao-csajt, s mondta el neki, mi történt.

– Szíve fáj­dalmában halt meg. Pao-jü állapota is ugyanezzel magyarázható. Hosszú ideig éltél a parkban, meg fogsz érteni. Tehát egy szót se Pao-jünek! – kötötte lelkére az anyahercegnő.

De az egyébként annyira engedelmes Pao-csaj ez alkalommal a maga útján járt. „Ha Pao-jü baja lelki eredetű, akkor meg­gyógyítani is csak lelki úton lehet” – mondta magában. Elhatá­rozta tehát, hogy az anyahercegnő tilalma ellenére az első adandó alkalommal szemébe mondja neki az igazságot. S mint már em­lítettük, az eredmény Pao-csajt igazolta. Engedetlenségét később úgy emlegették, mint különlegesen okos cselekedetet, s illőkép­pen dicsérték és csodálták érte.

Amikor Pao-jü valamennyire felgyógyult, anyja, nagyanyja és Főnix társaságában felkereshette a Bambusz Remetelakot, hogy szerelme koporsójánál hangos halottsiratásban engedje szabad­jára fáj­dalmát. Miután alaposan kisírta magát, félrevonta Ka­kukkot, s pontosan elmeséltette magának, hogy történt Kék Drágakő halála. Kakukk eredetileg mély­ségesen haragudott reá, s csak a hölgyek jelenléte tartotta vissza attól, hogy alaposan meg ne mondja véleményét, a vélt szőszegés és hűtlenség miatt. Most azonban, hogy Pao-jü őszinte gyászát és részvétét látta, megeny­hült kissé. Pontos­an elmondta minden részletében, hogyan követ­kezett be Kék Drágakő halála, hogyan vetette oda a lángoknak utolsó órájában érzelmei írásos hagyatékát, a két, tussal teleírt és könnyáztatta selyemkendőt, valamint versesfüzetét, és hogy mik voltak utolsó szavai.

Pao-jü újra heves jajgatásra fakadt, s jajgatott, míg csak be nem rekedt torka, s szeme a könnyekből ki nem fogyoit. Aztán

Főnix kézen fogta őt, s bár vonakodott még, elvezette a drága emlékezés helyéről.

Az ifjú pár menyegzői szertartásából hiányzott még az a fontos befejezés, ami az egyes ünnepi aktusokat tulajdonképpen kerek egészé teszi: a nászágyszobája. Az anyahercegnő egyik nap újra családi tanácskozásra kérte magához Hszie nénit, s így szólt hozzá:

– Szerencsére ott tartunk már, hogy Pao-jü egészsége miatt többé nem kell aggódnunk. Azóta, hogy állapota válságosra fordult, száz nap is eltelt. Elmúlt a Tavasz Érkezése feletti udvari gyász ideje is. Úgy hiszem tehát, itt az ideje, hogy jóvátegyük a Pao-csajon esett igazságtalanságot, pótlólag végre kell hajtánunk a szertartást, mely a nászi szobát tulajdonképpen „kerekké” és nászi szobává teszi. Neked engedem át a jogot, hogy a megfelelő szerencsenapot kiválaszd.

– Jaj, igazságtalanságról igazán nem lehet szó! – tiltakozott szerényen Hszie néni. – Meglehet ugyan, hogy leányom testileg kissé lomha és nehézkes, de esze elég van ahhoz, hogy belássa, másként nem cselekedhettünk. Természetesen mindenkinek megnyugvására szolgálna, ha a fiatalok nemcsak szellemi, hanem más módon is megvalósíthatnák törekvésüket, hogy egymást harmonikusan kiegészíthessék. De a megfelelő szerencsenap kiválasztásának tisztessége nem engem, hanem az öreg taj-tajt illeti meg. Nyilván amúgy is csak valami egészen egyszerű és egészen szűkkörű ünnepről lehet szó.

– Éppen ellenkezőleg! – mondott ellent határozottan az anyahercegnő. – Először is, ami a gyerekeket illeti, életük legfontosabb lépéséről van szó. Másodszor pedig, ami bennünket illet, az utóbbi időben elegendő gondban és izgalomban volt részünk. Megérdemeljük, hogy végre egyszer vidámak legyünk, és szívünk szerint ünnepeljünk. Az egész család jelen legyen az ünnepen, a lakomán pedig annak rendje-módja szerint uralkodjék a széles jókedv, s ne legyen hiány semmiben! Öreg, megkínzott szívem végre megint örömet áhít!

Hszie néni örömmel hallotta mindezt. S így száz nappal a forma szerinti esküvő után nagy családi lakomán pótolták, meghozzá alaposan, amit ünneplésben elmulasztottak. Ugyanakkor a nászi szobát is valóban „kerek egészé” tették.

Tavaszi Virulása távolba megy férjhez, és Pao-jü keserű könnyeket sír utána. Az elárvult parkban éjjel szellemek kísértenek

Pao-jü meggyógyult ugyan, de szellemileg már nem volt a régi. Ez olyankor mutatkozott meg, amikor Pao-csajnak kedve támadt könyveket bújni, és irodalmi kérdéseket megvitatni vele. Pao-csaj ilyenkor úgy találta, hogy férje túlságosan tapad a frissen olvasott szavakhoz. Hiányolta benne a korábbi elevenséget és mozgékonytárgyat, gondolatainak régi lendületét. Pao-jü maga egyáltalán nem tudta ennek a változásnak magyarázatát adni. Pao-csaj viszont azt mondta magában, hogy férje az utóbbi időben túlságosan sokat vesztett „átható szellemi erőben”. Ez a változás Gyöngyszem figyelmét sem kerülte el.

– Régi éleseszűségét elvesztette, de régi szeszélyeit és nevelatlenségeit megtartotta. Jobb lett volna fordítva – csóválta a fejét. Gyöngyszem egyébként meg volt elégedve sorsával. Nagyon örült neki, hogy okos asszonya, Pao-csaj, levette válláról a nehéz feladatot: örködni Pao-jü felett, és időről időre észhez téríteni. Egyébként új úrnőjét békés, szelíd, higgadt természete miatt az egész háznép kedvelte. Pao-jü persze gyűlölte az unalmat, szerette a változatosságot, s ezért az ő ízlésének Pao-csaj kissé túlságosan is higgadt, nyugodt volt. Gyakran megszökött közeléből, s a parkban kószálva, élményekre vadászott, mint régen. Az anyahercegnő azonban nem szerette ezeket a parkba tett kirándulásokat. Félt, hogy a régi helyeken hatalmába ejti unokáját az emlékezés, s újra erőt vesz rajta a búskomorság. A Kék Drágakő holttestét rejtő koporsót ugyan elszállították már, s a város közelében, a családi templomban helyezték el, a Bambusz Remetelak azonban ott állott még.

A park különben is nagyon elcsendesedett és kiürült. Pao-csin Hszie nénihez költözött át a keleti palotába, Pao-csaj pótlására. Felhőcske apja visszatért a fővárosba, s így a lány átköltözött apja házába. Az ő házassága is küszöbön állott, s ezért már csak egészen ritkán jött át látogatóba. Olyankor pedig az

anyahercegnőnél tartózkodott, s Pao-jüt rendszerint csak éppen röviden köszöntötte. Amióta Pao-jü megházasodott, és Felhőcske is menyasszony lett, a lány vele szemben is nagyon megváltozott, bugyborékoló jókedvének, féktelen csipkelődéseinek vége szakadt. Hsziu-jen, Sö hercegnő unokahúga, nagynénjéhez költözött, hogy elfoglalja Tavasz Köszöntésének helyét. Csu özvegyének két unokanővére sem lakott már a Rizstermelő Paraszt Udvarában. Csak hébe-hóba jelentek meg futó látogatásra. Az egykor oly vidám parkbeli társaságból ilyenformán csak hárman maradtak meg. Csu özvegye, Tavasz Búcsúzása és Tavasz Virulása.

És most Pao-jünek még féltestvérét, Tavasz Virulását is el kellett vesztenie! Csianghszi tartománybeli hivatali székhelyéről Cseng úr családi levelet írt, s közölte, hogy egy régi iskolatársa, Csou Csiung, aki jelenleg a tengerpartok főbiztosa, a napokban megkérte fia számára Tavasz Virulásának kezét. A két apa régen megegyezett már a házasság dolgában, s az rangjuknak is teljesen megfelelt. A kívánt beleegyezést az anyahercegnő sem tagadhatta meg. Csak azt sajnálta, hogy unokájának olyan messzire kell utaznia, s hogy feltehetően soha többé nem láthatja viszont. Az a körülmény mindenesetre vigasztaló volt, hogy az örömapák hivatali székhelye nem esett egymástól túlságosan messze, s így Tavasz Virulása legalább apjának közelében lehetett. Újra kézbe vették s forgatták a kalendáriumot, hogy kiválasszák a szerencsenapot, amelyen a menyasszony útnak indulhat a messzi dél felé.

Tavasz Virulása maga se tudta, nevéssen-e vagy sirjon. Szükségét érezte, hogy kiöntse szívét Pao-jünek, aki ifjúsága elmúlt szép napjaiban bizalmas pajtása volt. Pao-jü azonban semmit sem tudott még féltestvére eljegyzéséről. Tavasz Virulását szóhoz sem engedte jutni, s csak Kék Drágakőről beszélt.

– Te ott voltál, amikor Kék Drágakő meghalt. Te is hallottál akkor valami titokzatos, távoli muzsikát? – kérdezte.

– Igen, az éjszaka csendjében tisztán lehetett hallani. Egészen különösen hangzott, másként, mint valami közönséges földi zene.

Pao-jü arra az álmára gondolt, amelyben az ismeretlen jelenés azt mondta, hogy Kék Drágakő különleges eset, életében más, mint a többi ember, halálában más, mint a többi szellem. Talán boldog szellemektől származtak azok a hangok, akik azért

közeledtek e profán világhoz, hogy Kék Drágakő lelkét birodalmukba vezessék? Teljesen elmerült gondolataiban, s Tavasz Virulása búcsút vett tőle anélkül, hogy saját ügyét megemlítette volna.

Csak amikor Tavasz Virulása már távozott, akkor csípte el véletlenül Pao-csaj és Gyöngyszem beszélgetésének egy foszlányát, melyből féltestvérének eljegyzéséről és küszöbönálló utazásáról értesült. Hangosan felkiáltott, s az ágyra vetette magát. Pao-csaj és Gyöngyszem megdöbbenve ugrottak oda, s kérdezték, mi baja.

– Egyik a másik után hagy el! – jajgatott. – Előbb Tavasz Érkezése halt meg. De hát ez még elviselhető, hiszen ő nem volt mindennap körülöttem, mint a többiek. De Kék Drágakő! Ő is megtért az üdvözült szellemek közé. Aztán Tavasz Köszöntése. Ő meg egy kiállhatatlan fickó karmai közé került, s gyűlölt házasság bilincseiben senyved. Felhőcske és Pao-csin is eltávoztak, nemsokára férjhez mennek. Most pedig Tavasz Virulása! Mindenki elmegy! Mit keresek én itt egyedül?

Gyöngyszem meg akarta nyugtatni, de Pao-csaj leintette.

– Majd én! – mondta. Aztán Pao-jühöz fordult, s így szólt: – Azt kívánnád tehát, hogy nővéreid és unokanővéreid mind itt maradjanak, s életed végéig körülötted legyenek? Szerinted tehát ők csak teérted léteznek, senki másért? Ebből az következne, hogy nekem se lett volna szabad férjhez mennem. S még azt mondod, hogy tanult ember vagy, mikor ilyen esztelen ötleteid támadnak! De hát jól van, ha többi unokanővéred ennyire nélkülözhetetlen számodra, akkor én Gyöngyszemmel együtt lemondok az ő javukra!

– Nem, nem! Ne még! Várjatok legalább, amíg elporladok! – kiáltott szenvedélyesen, s mindkét kezével utánuk kapott, mintha nem akarná őket elengedni. Gyöngyszem eltakarta száját a kezével.

– Csitt! – mondta. – Ilyesmiről nem beszél az ember. Uralkodj kissé magadon, különben bennünket is elveszítesz!

– Értem s igyekszem uralkodni magamon. De még egyáltalán nem fér a fejembe, hogy Tavasz Virulása elmegy.

Pao-csaj ügyet se vetett már arra, amit mond. Teljes lelki nyugalommal készített számára egy szíverősítő gyógyitalt, melynek

hatására lassanként aztán meg is nyugodott. Gyöngyszem azt' javasolta, értesítsék Tavasz Virulását, hogy elutazása előtt már ne búcsúzzék el Pao-jütől, ne tépje fel újból a sebet.

– Eh, miért ne? Addig bizonyosan újra megjön az esze – mondott ellent Pao-csaj. – Csak mondják el egymásnak nyugodtan, ami a szívüket nyomja. Hiszen Tavasz Virulása értelmes kislány, nem úgy, mint egy bizonyos másik, a megjátszott tragikumával.

Aznap késő este Főnix átsétált a parkba, a Derült Őszidő Remetelakába. Kelengyekérdéseket akart Tavasz Virulásával megbeszélni. Minthogy már sötétedett, két szobalányán kívül még egy szolgálót is magával vitt, hogy botra tűzött lámpással világítsa előttük az utat. Amikor azonban kilépett a szabadba, az őszi hold éppen felkelt, olyan fényes ragyogással, hogy a lámpást fölöslegesnek és zavarónak érezte, s a szolgálót visszaküldte.

Amikor a teáskantin előtt elhaladt, odabenn asszonyok élénk beszélgetését hallotta. Olyan volt, mintha civakodás és sírás, aztán meg mintha vidám csevegés és nevetés hangja lenne. Gyanakvása felébredt, újabb szabálytalanságot szimatolt a személyzet között.

Beküldte tehát Hsziao-hung szobalányt, hogy valami ártatlan ürüggyel kémkedjék egy kicsit. Most már csak Feng-er szobalány volt vele, így lépett be a félig betett parkkapun.

A parkban a hold, ha lehet, még világosabban és pompásabban sütött, mint odakünn. A fák árnyéka élesen rajzolódott ki a földön. De valami szorongató csend uralkodott, nem úgy, mint régen, amikor a parkot még lakták. Emberi hangot nem lehetett hallani, csak hébe-hóba suhogott át a fák koronája közt egy-egy éjszakai szellő. Visszhang rá mindenütt a hulló őszi lomb percegése, a lengő ágak csikorgása és meg-megroppanása, s az álmából felriasztott madárnép szárnyának csattogása volt. Főnix asszony egy kissé kimelegedett a bortól, melyet rövid idővel ezelőtt vacsorához ivott. Ráadásul nem vett magára meleg felső holmit, s most érezte, hogy a park éjszakai levegője hűvös, és kissé megborzongott.

– Szaladj vissza gyorsan, és hozd el hermelingalléromat! –

parañcsolta Feng-eknek. – Közben előremegyek a Derült Őszidő Remetelakába. Gyere oda értem!

Feng-er eltűnt, és Főnix egyedül folytatta útját. Nem jutott még messzire, mikor egyszer csak közvetlenül a háta mögött valami fújtatást és szaglászást hallott. Ijedtében még a haja is égni állt. Akaratlanul hátrafordította a fejét: nagy, fekete, bozontos állat cammogott mögötte, előretolt pofával szimatolva a földet: szeme lámpaként izzott a sötétben. Rémületében Főnix rekedten felkiáltott, mire az állat, amely hatalmas kutyanak látszott, meghátrált s behúzott farokkal egy darabon félreugrott, fel a domboldalon. De aztán rögtön visszafordult, s ismét fenyegetően közeledett.

Főnixet megkergette a rémület. Amilyen gyorsan csak lába bírta, rohant a Derült Őszidő Remetelaka felé. Már közel járt céljához, s éppen be akart fordulni egy kiugró szikla mögé, mikor egyszerre csak megint megtorpant a lába. A kiugró szikla mögül, az úton keresztbe, egy emberi alak élesen kirajzolódó árnyéka esett az útra. Nem mert továbbmenni, s kétszer is félve kiáltotta: – Ki van ott?

De senki sem bukkant elő, s az árnyék továbbra is elzárta az utat. Főnixet bénító félelem fogta el. Félájultan támaszkodott a sziklafalnak, hogy össze ne essék. S ekkor mintha valaki hátulról megszólította volna:

– Néném, nem ismersz meg?

Arra fordította a fejét, s bájos női alak állt előtte. Kedves arcvonásai ismerősöknek tunk fel, de a neve nem jutott eszébe.

– Néném, miért gondolsz csak a perc gyönyörére? Miért vetted el régebbi jó szándékú, széles távlatú tanácsaimat, miért süllyesztetted őket a keleti tenger fenekére? – folytatta a látomás.

Főnix lesütötte a fejét, erőlködve töprengett. Visszaemlékezni azonban még mindig nem tudott.

– Ejnye, ejnye, annak idején olyan igen nagy kedvességet és gyöngédséget mutattál irántam, ma pedig, úgy látszik, emlékem a kilencedik mennyországba röppent fel – kezdte újra az idegen, gúnyos nevetéssel. Most végre felderengett valami Főnixben. Ko-csing állott előtte, Csia Zsung fiatalon elhunyt felesége.

– Ó, hát te vagy, Ko-csing szelleme? Hogy kerülsz ide? – kiál-

tott rémulten, és sebesen rohant tovább, hogy mielőbb elkerüljön erről a félelmetes helyről. De az utat keresztező árnyék felett lába megbotlott és elvágódott. Kiverte a hideg verejték, és felriadt a rettentő látomás álmából. Ott feküdt a földön, s már látta is szobalányait, Feng-ert és Hsziao-hungot, amint futva közelednek feléje. Gyorsan feltápáskodott. Nem akart alárendeltjei előtt nevetségessé válni.

– Hol maradtok olyan sokáig? – kérdezte tettetett nyugalommal. – Gyorsan terítsétek rám prémköpenyemet! Egyébként azonnal vissza is térhetünk. A Derült Őszidő Remetelakában mindenki alszik már – hazudta. És amilyen gyorsan csak tudott, két szobalányával együtt a park kijárata felé igyekezett. Kísérői úgy látták, arcát valami furcsa, idegenszerű kifejezés torzítja el. Ennyire elváltozottnak még sohasem látták, tekintélytiszteltből azonban óvakodtak kérdéseket feltenni.

Miután Tavasz Virulása elindult menyasszonyi útjára a déli tengerpart felé, az utolsó lakók, Tavasz Búcsúzása és Csu özvegye sem maradtak meg tovább az elhagyatott őszi parkban. Csak néhány idősebb és fiatalabb nő maradt még ott örnek. A parkban tett éjszakai látogatása után Főnix másnapra megbetegedett. Szokása ellenére egy templomban a városon kívül sorsvető pálcákkal is jósoltatott magának. Az éjszakai élmény erősen megrendítette magabiztos, gyakorlatias természetét, holott eddig mit sem akart tudni természetfeletti dolgokról. Élményéről mélyen hallgatott ugyan, mégis kiszivárgott belőle annyi, hogy általános véleményként kialakuljon: a parkban járni nem bátorságos. Valami félelmes fekete állatról beszéltek, melynek fénylő bozontos bundája és lámpa nagyságú izzó szeme van. Azt rebesgették, hogy éjszakánként a park dombja körül ólálkodik, s állítólag a hangja emberi. Beszélték, hogy azon az estén megkergette Főnixet, s annyira megijesztette, hogy attól betegedett meg.

Néhány nappal később aztán Csen hercegnő is megbetegedett, éspedig közvetlenül aztán, hogy este áthaladt a parkon. Lázál-mában Zöld Lányról és Piros Lányról fantáziált, akik üldözik, meg arról, hogy feltétlenül a parkba kell mennie. A Zöld Lányon és a Piros Lányon csak két szerencsétlen halott nővérét, a máso-

dik és a harmadik Ju lányt érthette, akik közül az egyik zöldben, a másik pirosban járt, amíg élt. Csen herceg és fia, Csia Zsung, biztosra vették, hogy a parkban kísértetek járnak.

– Pao-jü szolgájától, Ming-jentől tudom, hogy Tarka Felhő szelleme is ott kísért még a parkban, a vízirózsás tavacska körül – mondta Csia Zsung. – Aztán meg a különös muzsika a magasban, Kék Drágakő halálakor. Semmi kétség, a parkban kísértetek járnak.

Most már hamarosan szájról szájra adták: a parkban kísértetek járnak. A félelem, mint mindenkin, a visszamaradt női parkörökön és kertésznőkön is úrrá lett. Ettől kezdve mihelyt leszállt a sárga alkony, cserbenhagyták seprűiket, gereblyéiket, öntözőkannáikat és kertészollóikat, s menekültek a park rácsa mögül. Reggel pedig csak teljes nappali fényben, együttesen és felfegyverzetten merészkedtek a parkba belépni.

Később még Csen herceg, sőt a fia és menyje is könnyebb betegséget kapott. Tarka Felhő sógornője pedig, Vu Kuj, aki – mint fentebb említettük – férjével egy kis házban, közvetlenül a hátsó parkbejárat mögött lakott, egy este hirtelen meghalt, mert bevett valami hibásan elkészített orvosságot. Ezek után mindenki szemében bizonyos volt már, hogy az elvárásolt park megrontó hatásokat lehel magából, s hogy a park az oka a környéken minden bajnak.

Minthogy Vu Kuj felesége hűtlen házastárs hírében állott, azt mondták róla, hogy viszonya volt a park szellemeivel, s abba ment tönkre. Ha valaki megbetegedett, Csen herceg már nem orvoshoz fordult tanácsért, hanem a parkban égetett füstölőszerket és aranyfüstöt, vagy pedig barátságos érzületű csillagképek védelméhez folyamodott. Ennyire meg volt győződve arról, hogy minden bajon csak a haragvó parkszellemek kiengesztelésével lehet segíteni.

Odáig jutott a dolog, hogy ha csak a fák koronája susogott is az éjszakai szélben, vagy csak egy parkbeli daru kiáltott a távolból, a két palota lakói már reszkettek a félelemtől, s szellemhangokat hallottak a magasban. A parkszemélyzet végül nappal sem merészkedett be, s különféle ürügyekkel egyik a másik után hagyta el ezt a félelmetes szolgálati helyet. Legvégén aztán a parkkapukat is jól eltorlaszolták, s többet ki se nyitották. A szép

kioszkokat és bájos pavilonokat mind pusztulásnak és enyészetnek adták át, hogy patkányok, denevérek és egyéb fénytől rettegő állatok lakóhelyévé váljanak.

Az anyahercegnő mindenekelőtt azt tartotta fontosnak, hogy szeretett Pao-jüjét megvédje a parkbeli démonok esetleges éjszakai támadásaitól. Unokája lakóterületét tehát éjszakánként nagy létszámú őrszemélyzettel őriztette. Az őrszemélyzet viszont azzal fontoskodott, hogy reggelenként borzongató történeteket mesélt az éjszaka látott kísértetekről: vörös képű szörnyekről vagy csábos szépségű bájos lánykákról. Így tőlük telhetően ők is hozzájárultak az általános pánik erősödéséhez.

Mindez csak egyvalakit hagyott közönyösen, s nem rendített meg nyugalmában: a hidegvérű Sö herceget. Végképp nem fért a fejébe, hogy éppen abban a szép parkban garázdálkodjanak kísértetek. Be akarta bizonyítani rettenthetetlenségét, s egy szép derült napon elhatározta, hogy néhány ember kíséretében sétát tesz a parkban. Minden eshetőséggel számolva, felfegyverezte magát és embereit.

Tagadhatatlan, hogy az elhagyott park felett valami félelmes és szorongó hangulat lebegett. Ennek hatása alól Sö herceg sem vonhatta ki magát. De nem akart gyengének mutatkozni. Nagy bátran haladt az élen, emberei pedig némi távolságból követték, félénken nézegetve jobbra-balra. Különösen a legfiatalabban, a kis Csüanon hatalmasodott el a félelem. Hirtelen gyanús zörgést hallott a közvetlen közelben, s látta, hogy a bozót között tarkán csillogva suhan tova valami. Erre aztán maradék bátorsága is elpárolgott. Félelmében felkiáltott, s puffanva vágódott a földre.

A herceg megállt. – Mi történt? – kérdezte.

– Egy kísértet! – zihálta az ijedt legény, miközben nagy nehezen feltápáskodott. – Saját szememmel láttam. Sárga pofája volt, piros szakálla és kékeszöld kabátja. Abba a sziklaodúba bújt, ott a fák mögött!

Erre már Sö hercegnek is inába szállt a bátorsága.

– Ti is láttátok? – fordult a többihez.

A kíséretben pedig többen is voltak, akik mielőbb ott akarták hagyni ezt a rossz hírű helyet, s most tanácsosnak látták kihasználni a kedvező alkalmat.

– Persze hogy láttuk! – vágta rá. – Nagyon messze jártál már, öreg parancsoló, csak azért nem láttad. Nem akartunk nyugtalanítani, azért nem szóltunk semmit. De térdünk még most is reszket az ijedtségtől.

Ilyen módon Ső herceg elhatározta, hogy sürgősen visszafordul. Embereinek azonban utasítást adott, hogy az esetet egy szóval se említsék. Ellenkezőleg, mondják azt, hogy bejárták az egész parkot, és sehol semmi gyanúsat nem találtak. Nem is gondolta volna, hogy saját gyengesége csak még inkább felbátorítja őket a fecsegésre. Márpedig ezek fecsegték, méghozzá igen alaposan, és közben akkorákat mondtak, hogy hallgatóik a félelemtől még nyelvüket is kilógatták.

Ső hercegnek most már nem volt más kiútja: el kellett hívnia a mágia valamelyik kipróbált nagymesterét, hogy nagy varázsa segítségével űzze ki a parkból a kísértő démonokat. A kalendáriumból kikeresték a megfelelő napot a nagy varázslat végrehajtására. A díszcsarnok bejárata előtt, mely valaha a császári feleség fogadására szolgált, oltárt emeltek. Odafenn a teraszon a három legfőbb taoista szent képe állott, a mennyei Nefritcsászáré, aztán Pan Ku, az első teremtmény képe, és Lao-ceé, a bölcsé. Kétoldalt állították fel a csillagos ég huszonnyolc legfőbb konstellációinak képét. A teraszlépcsőt a négy égi hadvezér: Ma, Csao, Ven és Csou szobrai szegélyezték. A terasz alatt a harminchat mennyei tábornok képe sorakozott.

A nagy varázslat kezdetét vette. Töméntelen füstölőszert vetettek a tűzte. Fáklyák és gyertyák lobogtak, lobok dübörögtek, harangok zúgtak. A nagy mágus negyvenkilenc társával jelent meg, s az oltár elé kitűzött öt lobogó körül álltak fel, melyek az öt égtájat jelképezték. A mágusok magas, hétcsillagos csúcsos süvegeket viseltek, s varázsköpenyükre a nyolc diagrammát hímezték, valamint a kilenc mennyországot ábrázoló képeket. Magas felhőkoturnusokon lépdeltek, kezükben elefántcsont írotábláskákat tartottak. Három mágusmester körüljárta az oltárt, és szenteltvízzel hintette meg. Aztán varázslótrombiták harssága közben előlépett a nagymester, meghajolt a három szent előtt, s elmondta mondókáját, támogatásukat kérve a gonosz parkbeli démonok ellen. Az oltárra feliratos táblát tettek, melynek szövege ünnepélyesen felszólította a környék összes jó szel-

lemeit, siessenek oda, és szerezzenek maguknak érdemeket az ördögűzés művében való részvétellel.

A Csia család férfiai, akiknek öregje-fiatalja megjelent, áhítatos várakozással követték az események menetét.

– Ha ilyen sok hatalmas szellem fekszik neki a dolognak, ezek a nyomorult kísértő ördögök szépen kereket fognak oldani – jelentették ki elégedetten.

Közben három mágus kivált negyvenkilenc társa közül, s az oltár elé állott. Az egyik drágakövekkel kirakott varázskardot tartott a jobbáiban, szenteltvízes korsót a baljában. Egy másik hétszillagos fekete varázslóbogót vitt. A harmadik varázskorbácsot tartott a markában, melynek nyelét őszibarackfa törzséből faragták. A zene hirtelen elhallgatott. A teraszon elhelyezett emelvényről a nagymester három meghajlást vezényelt a Szent Világosság Három Szelleme előtt, s újabb varázsigét mormogott a szélbe. Aztán lejött a teraszról, s ünnepélyes menetté rendeződött csapata élére állott.

A Csia család jelenlevő tagjainak részvételével sorra járták a park összes épületeit és lakóhelyeit, pavilonjait és kioszkjait, dombjait és szakadékait, tavait és vizeit. Minden egyes helyet meghintettek szenteltvízzel, s a nagy varázs alkalmazásával megszabadították az átok alól. A varázskard mágikus köröket írt le a levegőben, a lobogókat a mesterség kíváncsai szerint lengették, a varázskorbács háromszor suhintott a semmibe, messze űzve a láthatatlan kísértetdémonokat, trombiták harsogtak, és mágusajkak varázsigéket mormoltak.

A Csia család egyes fiatal tagjai a varázslat minden külső pompája és zaja ellenére bizonyos csalódást éreztek. Ők azzal a bizsergető várakozással jöttek ide, hogy látni fogják, hogyan csipik nyakon ezt vagy azt a kísértő démonot, s hogyan vergődik majd üldözőinek karmai között. S íme, semmi ilyesmi nem történt. Még csak félelmes jelenségeket vagy gyanús zörejeket sem észleltek. A titokzatos handabandázás az üres üvegekkel és cserépkorsókkal, melyekbe a főmágus állítólag elfogott démonokat zárt be, szemükben csak sovány kárpótlás volt az elmaradt szenzációért. A főmágus gondosan eldugaszoltatta és lepecsételtette az üvegeket és korsókat, s a lezáró pecsétek szalagjaira saját kezűleg írta rá piros tussal a felnyitásukat tiltó rendelkezéseket. A

lepecsételt üvegeket és korsókat aztán örök időkre befalaztatta a kilátópagoda pincéjében.

A nagy varázslatot ünnepélyes ima zárta le, melyet a nagymester az oltár előtt mondott el a gonosz parkdémonok üldözésénél és kiirtásánál erőteljes támogatást nyújtó égi seregekhez. Aztán újra lebontották az oltárt minden hozzávalóval együtt. Ső herceg leborulással köszönte meg a főmágus szolgálatait. A fiatalok viszont nem állhatták meg, hogy háta mögött megvető tréfálkozással és gúnyolódással kifejezésre ne juttassák csalódottságukat.

– Mire jó ez a handabandázás? – sugdosták. – Az ember örül, hogy néhány ilyen kísértő démont szemtől szembe láthat, s ehelyett üres üvegeket és korsókat mutatnak neki. Annyi sok fáradtságnak ez minden eredménye! Mi a biztosíték arra, hogy a kísértetjárásnak valóban vége lesz?

Csen herceg úgy érezte, hogy mint rangban második családfőnek, kötelessége rendreutasítani a léha fiatalabbakat.

– Mit fecsegték, ostoba kölykök! – szidta őket. – A kísértetek tetszésük szerint válnak láthatókká és láthatatlanokká. Ilyen sok hatalmas szellem jelenlétében persze óvakodtak attól, hogy feltűnő módon mutatkozzanak. A mágus azonban varázslatának segítségével mégis láthatatlan alakjukban is elfogta, s az üvegekbe és korsókba zárta őket. Most már fogva vannak, s nem kísérthetnek többé.

Az ifjabbak hallgattak. Azt mondták magukban, bevárják, lesz-e ezentúl is kísértetjárás és zajongás a parkban. Ha lesz, majd kitátják a szájukat annak rendje-módja szerint. A szolgálatszemetélyzet azonban hitt a nagy varázslatban. Arra a gondolatra, hogy a kísértetek egész társaságát szerencsésen bezárták az üvegekbe és korsókba, nagyon megkönnyebbültek és megnyugodtak. Hitükben még az is megerősítette őket, hogy a két hercegi család különböző betegségekben szenvedő tagjai ezután feltűnően gyorsan meggyógyultak, amit természetesen csak a mágusok hatalmas varázslatának lehetett tulajdonítani.

Akadtt azonban egy a szolgálak között, aki nem adott hitelt a közhiedelemnek. Ő is ott volt annak idején Ső herceg balul végződött hírszerző portyáján a parkban.

– Én is láttam azt a gyanús jelenséget, mely a kis Csüant ak-

kor annyira megijesztette = mesélte nevetve a személyzeti szobákban. – És tudjátok, mi volt az? Egy ártatlan tarka fácán! Becsaptuk egy kicsit az öreg parancsolót, amikor azt kérdezte tőlünk, hogy láttuk-e mi is a kísértetet. S most az ártatlan fácán miatt rendeztette ezt az egész felfordulást! Haha! Hát nem nevetséges?

De a tény józan feltárásával nem talált rokonszenvre. Hiszen annyival szebb volt úgy tudni, hogy az összefogdosott kísértő szellemek biztos zár alatt vannak a kilátópagoda pincéjében! Semmiképp sem akarta senki sem, hogy megfosszák ettől a szép elképzeléstől.

NEGYVENHATODIK FEJEZET

Jü-cun a rejtelkedő remetében régi barátját és jótevőjét ismeri fel. Ni uzsorás, akit Iszákos Gyémántnak is hívnak, csuka lesz a pontyok tavában

Gyors egymásutánban négy félelmetes intő jel is ijesztgette a keleti és nyugati paloták lakóit: az éjszakai nyögés az Ősök Csarnokában, ős közepé ünnepének előestéjén, Sö herceg lábrándítása ős közepé ünnepén, Pao-jü kövének hirtelen felragyogása a sötétben, s a téli begóniavirágzás. Azóta egymást érték a Csia családot sújtó, aggasztó sorscsapások. Az első Pao-jü kövének elvesztése és Pao-jü súlyos megbetegedése volt. Utána Tavasz Érkezésének halála következett. Aztán Kék Drágakő halála. Ezek után pedig Hszie néni házába sújtott a villám. Az igazságügyminisztérium elvetette a Hszie Pan perében hozott enyhe ítéletet, s a gyilkossági ügyet felülvizsgálás céljából magasabb fórum elé utalta. Hszie néni számára ez újabb izgalmat és újabb óriási pénzáldozatokat jelentett. Ráadásul a letartóztatott Hszie Pan nevét törölték a császári palota bevásárlóinak névsorából, s ezzel megszűntek hivatali jövedelmei. Továbbá megvonták három fővárosi zálogházának működési engedélyét, s lefoglalták két zálogházának pénztárát. A harmadik zálogház üzletvezetője

még ezt megelőzően megszökött, s magával vitt néhány ezer el-sikkasztott taelt is, ami Hszie Pan részére újabb kínos pert je-lentett a pénzügyi hatóságokkal. Hogy magukat kártalanítsák, a pénzügyi hatóságok megvonták Hszie Pan negyedik zálogházá-nak működési engedélyét is, melyet déli szülővárosában, Jingtien-fuban tartott fenn, s lefoglalták e zálogház pénztárát, valamint a Hszie család jingtienfui földbirtokát is. A Hszie család egy csa-pásra elszegényedett. Hszie nénin szörnyű kétségbeesés lett úrrá. Nem tudta, mitévő legyen.

Cseng úr is mélyen megdöbbsent, amikor vidéki hivatali szék-helyén egy nap a fővárosi újságot átolvasta, s abból részletesen értesült a Hszie Pan-perben bekövetkezett kedvezőtlen fordu-latról. Hszie néni kedvéért Cseng úr megvesztegette az elsőfokú bírót, a Hszie Pant fogva tartó tajpinghszieni körzet mandarin-ját. Most attól kellett tartania, hogy ténykedését a felsőbb ható-ság kideríti, és nyilvánosság elé viszi. Attól kezdve nem volt többé egyetlen nyugodt órája sem. Reszketett, hogy elveszti hi-vatalát és rangját. S a villám valóban lecsapott reá is hamarosan, de egészen más irányból, mint gondolta.

Korábbi hivatali tevékenysége során Cseng úr nemigen került érintkezésbe a köznapi gyakorlati élettel. A közmunkaügyi mi-nisztériumban kizárólag irodai feladatok hárultak reá. Császári vizsgabiztosi működése csak a nemes szellemiség magasabb fennsíkjaira vezette el. Gyakorlati közigazgatási feladatokkal először mint Csianghszi tartomány gabonakincstárosa került szembe. Tartományának prefektúrai és körzeti fővárosaiban kel-lett a számos ottani állami gabonatárra felügyelnie: ellenőriznie kellett ezekben a gabonaforgalmat, s a palota és a főváros szá-mára küldött adógabonát. Mit tudott ő az állami gabona behaj-tásánál alkalmazott üzleti praktikákról, s azokról a százalékok-ról és províziókról, amelyeket az egyes hatóságok szoktak ma-guknak felszámítani, s a magasabb hatóságok az alsóbbakra, a legalsóbbak pedig a szegény buta parasztokra szoktak áthári-tani?

Hallani persze hallott ezekről, s barátok és hivatali kollégák útján elméletileg tájékozódott a kérdésben. Mivel pedig köte-lességét komolyan vette, szeretett volna szigorúan becsületes hi-vatalnoknak, s így dicső őseihez minden tekintetben méltónak

bizonyulni. Mindjárt hivatalba lépésekor szigorú rendelkezéseket bocsátott ki a prefektusokhoz, körzeti mandarinokhoz és gabonaispánokhoz. Elrendelte az addigi lazaságok megszüntetését, s bejelentette, hogy ezentúl szabálytalanságokat, százalékokat és províziókat nem fog eltűrni. És hogy bebizonyítsa, milyen komolyan veszi ezt, ellenőreit és felügyelőit kikergette a kerületekbe és járásokba, s ugyancsak körmére nézetett a gabonahivatalnokoknak, ispánoknak és ispánhelyetteseknek. Eljárása teljesen újszerű és szokatlan volt, s általános megdöbbenést keltett. Továbbá a hivatali körökben szokásos pénzajándékok hagyományával is szakított. Hivatalba lépésekor büszkén visszautasította a kegyeit hajhászó alárendeltek nagyszámú ajándékát. Hasonlóképpen azonban tartományi kormányzójának sem küldte el születésnapjára a hódolat csengő-bongó adóját.

Különös mértékben szenvedett az új gabonakincstáros feddhetetlen és takarékos uralmától saját hivatali és házi személyzete.

Összebeszéltek tehát, megjelentek az öreg parancsolónál, s valamennyien elbocsátásukat kérték, abban a reményben, hogy ezzel a lépésükkel hathatnak rá. Cseng úr azonban nem ijedt meg, s kinek-kinek döntésére bízta, hogy amennyiben nem tesszik, távozzék hivatalából. Magatartása a frontok megoszlására vezetett. A helybeli hivatalnokok, akiket Cseng úr hivatali elődjétől vett át, morogva és szitkozódva ugyan, de otthagyták szolgálati helyüket. Valamennyien jobb időket látott emberek voltak, s minthogy családjuk velük volt, megengedhették maguknak, hogy egy ideig ünnepelgessenek, szép nyugodtan új állás után nézzenek.

Másként állt a dolog Cseng úr saját embereivel, akiket a fővárosból hozott magával. Ezek nem tehették, hogy dacosan odahagyják helyüket, mert itt idegenek voltak, s így az utcára kerültek volna. Azonfelül az adósságokban is nyakig úsztak. Előzőleg ugyanis azt remélték, hogy a zsiros tartományi állásban gyorsan vagyonna tesznek szert, s ezért elutazásuk előtt különféle költségekbe verték magukat, és kölcsönpénzeket szerelkeztek fel. Hiszen fővárosiak voltak, s a tartományban rangjukhoz méltó módon akartak megjelenni. Azonkívül a visszahagyott asszonyoknak és hozzátartozóknak pénzt és ékszereket is ígértek.

Milyen szemmel néznének ezekmost rájuk, ha hirtelen kolduszegényen térnének vissza? Maradtak tehát.

Egy ideig azzal segítettek magukon, hogy a fővárosban drága pénzen beszerezett felszerelésüket darabról darabra elzálogosították. Amikor már nem volt mit zálogba tenniük, új taktikát alkalmaztak az öreg parancsolóval szemben. Reprezentatív alkalmakról, ünnepségekről, kivonulásokról és fogadásokról, ahol külső pompát kellett volna kifejteniük, egyszerűen távol maradtak. Ha Cseng úr felelősségre vonta őket, azzal mentették ki magukat, hogy nem volt mibe öltözniük, mivel mindent elzálogosítottak. A szakács rossz ételeket főzött, s azzal mentegetőzött, hogy a szűkös háztartási pénzből nem futja jobbra. Egy szóval passzív rezisztenciát fejtettek ki. Figyelmeztették Cseng urat, hogy nézzen csak körül ismerősei közt: azok a mandarinok, akiket mindig dicsért becsületességükért és feddhetetlenségükért, pályájukon nem jutottak előbbre, míg a többiek, akiket megszólt, gyorsan emelkedtek magasabb posztokra. Ajándékok és a ragaszkodás jeléül szolgáló adományok nélkül nem megy a dolog. Túlságosan makacs becsületességgel nem szabad a kollégáikat elkedvetlenítenie, ez árthatna pályájának. Cseng úr belátta, hogy valaminek történnie kell. De makacsul továbbra is vonakodott attól, hogy a megszokott kényelmes utat válassza, és megengedje hivatalnokainak a meggazdagodást; inkább arra szánta el magát, hogy bizonyos kiegészítéseket magánpénztárából fedezzen. Evégett a fővárosba akart küldetni, hogy ott egy bizonyos összeget folyósítsanak neki ilyen célokra. Ezt azonban emberei túlságosan hosszadalmas eljárásnak tartották. Amellett voltak közöttük olyanok, akik Cseng úrnál magánál is jobban tudták, hogy a nyugati palota bevételei már régóta nem állnak a legszilárdabb lábakon, s ezért kételkedtek abban, hogy ez a forrás elég bőségesnek bizonyul.

Cseng úr kénytelen-kelletlen ráállott, hogy embereinek szabad kezet adjon. Ő maga azonban ki akart maradni a dologból, s kifelé továbbra is a feddhetetlen és önzetlen hivatalnok szerepét akarta játszani. Most aztán a házi személyzet összebeszért a hivatali titkárokkal; okiratokat és aláírásokat hamisítottak, s az öreg parancsoló háta mögött, saját számlájukra igyekeztek nagy szorgalommal pótolni a mulasztottakat. E szorgalom eredmé-

nyéről tanúskodott hamarosan az a szép új „ékszer”, mely a nyugati palotában visszamaradt hölgyeket kellett volna díszítse.

Ez néhány nappal az emlékezetes parkbeli ördögüzés után történt. Ső herceg a könyvtárában foglalatostkodott. Azok névsorát állította össze, akik a gonosztól immár megszabadított és megtisztított parkban fogják újból ellátni az őrszolgálatot. Aggasztotta, hogy az a sok lakóhely csöcseléknépség és gonosztevők búvóhelyévé válhat, ha huzamosabb ideig felügyelet nélkül marad. Egészen elmerült a névsor kérdéseiben. Akkor rontott be hozzá fia, Csia Lien.

– Hihetetlen hírt hallottam az imént odaát Csen hercegnél – jelentette izgatottan. – Cseng nagybácsit kormányzója állítólag feljelentette a trónnál. Vétke a hírek szerint az, hogy hanyag volt alárendeltjei ellenőrzésében. Emberei a háta mögött túlzott gabonabeszolgáltatásokat préseltek ki a lakosságból. A kormányzó javasolta hivatalából való elmozdítását.

– Ez csak valami alaptalan mendemonda lesz – vélte a herceg megdöbbenve. – El nem gondolhatom, miért vált volna a kormányzó most egyszerre ellenséges indulatúvá vele szemben. Hiszen legutóbbi levelében, melyben Tavasz Virulásának szerencsés megérkezését jelentette, kifejezetten azt írta, kiderült, hogy a kormányzó és Tavasz Virulásának apósa rokonok. A kormányzó a legmelegebb szerencsekívánatait fejezte ki neki ehhez a házassághoz, nagy lakomát adott a tiszteletére, egyébként is igen kedveli őt. Csak nem fogja a kormányzó a saját rokonát feljelenteni! Eredj be azonnal a belügyminisztériumba s érdeklődjél.

Csia Lien szaladt. A belügyminisztériumban megtudta, hogy valóban intéztek beadványt a trónhoz, s abban Csianghszi tartomány kormányzója Cseng úr leváltását javasolta. Az Ég Fia azonban kegyes volt, és figyelembe vette, hogy Cseng úr tapasztalatlan volt a tartományi szolgálatban, s hogy világtól idegen mivoltában alárendeltjei mesterkedéseinek esett áldozatul. Ezért csak lefokozta három rangfokozattal, egyébként pedig kegyesen visszaszólította régi posztjára a munkaügyi minisztériumba.

– A minisztériumban találkoztam a csianghszibeli prefektussal, aki szolgálati ügyben tartózkodik itt – jelentette visszaté-

rése után Csia Lien Sö hercegnek. – Biztosított afelől, hogy Cseng nagybácsiról valamennyi kollégája és maga a kormányzó is csak dicsérőleg nyilatkozik. Őt személy szerint a legkisebb gáncs sem érheti. Egyetlen bűne, hogy embereit nem ellenőrizte kellőképpen. A kormányzó csak a javát akarta, amikor leváltását javasolta. Nagyobb bajokat akar még idejében megelőzni.

Nos, ez bizonyos mértékig megnyugtatóan hangzott, s a Jung-kuo palota hölgyei a kormányzó lépését helyeselve üdvözölték. Hiszen ilyen módon a vezető nélkül maradt Csia család visszakapta természetes fejét.

– Ha tovább marad a tartományban, embereinek mesterkedése még fejébe is kerülhetett volna – jegyezte meg Cseng aszszony unokaöccsének, Csia Liennek, amikor ez a hivatalcsere hírért megvitte neki.

– Ugyan, honnan tudsz ezekről az üzelmekről, taj-taj? – kérdezte Csia Lien.

– Van az embernek szeme, hogy lásson. Azok az emberek csak adósságokkal utaztak el innét. Aztán alig tartózkodtak egy ideig a tartományban, itthon hagyott feleségeik arany és ezüst ékszerekkel aggatják tele magukat, és gyönyörű új ruhákban sétálnak. Ugyan honnan egyszerre az a nagy gazdagság? Ha ez így ment volna tovább, nemcsak férjem vesztette volna el állását, de dicső őseinktől is valószínűleg megvontak volna utólag minden címet és rangot. Gondolni se jó arra, mekkora székén ért volna bennünket.

– Az igaz. Szerencsénknak tarthatjuk, hogy a kormányzó idejében beleavatkozott.

Alig ült el az izgalom, melyet Cseng úr leváltása idézett elő, máris újabb rémségekről érkezett hír: Arany Fahéj, Hszie Pan fiatal felesége arzénmérgezésben hirtelen meghalt. Hszie néninél viharos családi jelenet volt emiatt. A halott édesanyja, aki a halál hírére odasietett, felváltva hol Hszie nénit, hol Pao-csajt, hol Lótuszt vádolja mérgezéssel, s torkuknak akart esni. Esetlen fajankó fogadott fia, aki vele volt, önhatalmúan behatolt a ház női szobáiba, széttört egy széket, és ripityára akart verni mindent. Csia Lien azonban idejében segítségükre sietett, s a dühöngő fiút embereivel ártalmatlanná tette. Az okos Pao-csajnak pedig sikerült megfontolt eljárásával rendet teremtenie a zűrzavar-

ban. A halott szobalányát, Varangyot, ügyes kérdésekkel anynyira sarokba szorította, hogy az kénytelen volt mindent bevallani.

Kiderült, hogy Arany Fahéj, aki házasságában kielégítetlen maradt, és szerelemre szomjazott, Hszie Pan unokafivére, Hszie Kuo után bomlott. Hszie Kuo azonban hideg maradt vele szemben, mert nem akart hűtlen lenni jegyeséhez, Hsziu-jenhez. De kéjsóvár lakótársnője üldözése elől alig tudott menekülni. Egy ízben Arany Fahéj már nagyon közel jutott céljához. Sikerült ajtaja előtt elcsípnie Hszie Kuót, s éppen azon volt, hogy a fiátalembert, aki már alig tanúsított ellenállást, kézen fogva húzza be magához hálósobájába, mikor nagy bosszúságára megjelent Lótusz, és megghiúsította szándékát. Emiatt halálos gyűlöletre lobbant, és bosszút esküdött Lótusz ellen.

A barátság álnok ürügyén társalkodónőnek kérte, és újra házába vette Lótuszt, akit Hszie Pan eltaszított magától, s ki azóta Pao-csajnál élt. Barátságosan bánt vele, és elaltatott benne minden gyanút. Aztán szó került a patkányok kellemetlen elszaporodásáról a konyhában és az éléskamrában, s arról, hogy elpusztításukhoz feltétlenül arzénra lesz szükség. Az arzént fajankó fogadótt testvére szerezte be neki, akit újabban, a számára elérhetetlen Hszie Kuo pótlására, szeretőjeül szemelt ki magának. Ez a fiú volt a mozgatója azoknak a feltűnően gyakori látogatásoknak is, melyeket Arany Fahéj az utóbbi időben a városházába kiköltözött anyjánál tett. E találkozások alkalmával megállapodtak abban is, hogyan fog Arany Fahéj megszökni anyósa házából, ahol csak fájdalomban és csalódásban van része. Előbb azonban a gyűlölt Lótuszt arzénnal el akarta tenni láb alól.

Kétszer is merényletet kísérelt meg ellene, de a Gondviselés mindkét ízben megmentette Lótuszt a haláltól. Az első ízben saját kezüleg készítette el Lótusz orvosságát, abba tette a mérget, s aztán maga vitte társalkodónője betegágyához. Lótusz azonban egy ügyetlen kézmozdulattal kiborította az orvosságos csészét. Feltűnő volt, hogy a büszke, elkényeztetett Arany Fahéj saját kezüleg távolította el az eltört orvosságos csésze cserepeit és a kiömlött folyadék nyomait, ahelyett hogy ezt az alacsonyabb rendű munkát valamelyik cseléd lányra bízta volna.

Másodszorra mérgezett levessel akarta véghezvinni azt, ami

első ízben nem sikerült. Arany Fahéj megparancsolta Varangynak, készítsen neki és Lótusznak valami finom levest. Varangyot bosszantotta, hogy az idegen, akit ő ki nem állhatott, éppúgy élvezhesse szakácművészetét, akárcsak úrnője. Elhatározta tehát, hogy levesét legalább jól elsőzza. Odakünn a konyhában a Lótusznak szánt levescsészébe egy marék sóval többet tett a kelletténél, s hogy tálalásnál a két csészét össze ne cserélje, a Lótuszen egy kis karcolást ejtett, titkos figyelmeztetésül. A két csészét már éppen tálcára tette, hogy feltálalja, amikor Arany Fahéj kijött a konyhába, s elküldte, hogy fogadjon bérkocsit, mert anyjához akar menni.

Mire Varangy visszatért, Arany Fahéj már be is vitte a két csészét a hálósobába, ahol Lótusz betegesen feküdt. Varangy ijedten vette észre, hogy úrnője, aki a sózási merényletről mit sem tudott, éppen a megjelölt csészét tette maga elé. Félt, hogy szidást kap az elsőzött levesért. Úrnője mérgezési szándékáról viszont sejtelve sem volt. Felhasználta tehát az alkalmat, hogy Arany Fahéj egy pillanatra kiment a szobából, és gyorsan kicserélte a két csészét. Lótusz, aki olyan bágyadtan feküdt ott, hogy a leveshez még hozzá sem nyúlt, szemét lehunyva tartotta, s a cseréből semmit sem vett észre.

Arany Fahéj aztán újra bejött, vette csészéjét, melyet Varangy titkon kicserélt, leült Lótusz ágya szélére, majd mindketten kikanalazták levesüket. Kevéssel ezután Arany Fahéj kegyetlen hasfájások kínjait szenvedve meghalt. A körülmények sajátos összjátéka következtében, saját mérgező kezének esett áldozatul.

Okos vallatással Pao-csaj mindezeket a részleteket napfényre hozta. A gyilkosság gyanúja miatt előzőleg már megkötözött Lótuszt minden gyanú alól felmentették, s visszaadták szabadságát. A halott édesanyja viszont, aki addig tombolt, és gyilkosság miatti feljelentéssel fenyegette Hszie nénit, Pao-csajt és Lótuszt, most nagyon megszeppent. Egyszeribe megszűnt minden érdeklődése az ügy törvény előtti tisztázása iránt. Kölcsönösen megállapodtak abban, hogy az esetet elsimítják, s a hatóságok előtt öngyilkosságnak állítják be. Pao-csaj megfontoltságának volt tehát köszönhető, hogy a családi botrány nem vált nyilvános botránnyá.

Csia Jü-cun úr, az egykori éhező diák, a maga kiválóságával és támogatói segítségével, fényes pályát futott be, és fővárosi prefektusságig vitte. Egy napon szolgálati útra indult a városkapukon túlra. Fennhatósága alá tartozó új településeket akart megtekinteni. Útja Csecsihszien körzeten vezetett keresztül, s itt egy sebes folyású vizen kellett átkelnie. Minthogy nagy kísérettel utazott, a révnél hosszabb ideig várakoznia kellett. Jü-cun úr felhasználta az alkalmat, tett egy kis sétát, és körülnézett a környéken. A legközelebbi falu mellett régi, elhagyott templomot fedezett fel. A vörösre meszelt falak festőien kandikáltak ki egy ősrégi mandulafenyő liget fái közül. Jü-cun úr kiszállt a gyaloghintóból, s lépéseit a templomkapu felé irányította. Odabenn omladozó csarnokokat látott megrepedezett oszlopokkal, ferde falakkal, félrecsúszott tetőzettel, színeit vesztett istenszobrokkal, melyeknek arany bevonata legnagyobbbrészt lehámlott már. Egy helyen kettétört emlékoszlop csonkja meredezett, elmosódott, alig olvasható felirattal. A templomterület hátsó részében Jü-cun úr nádból és kákából font gyékénykunyhóra bukkant, mely egy kékeszöld ciprus törzséhez támaszkodott. A kunyhó nyitva állott. Benne egy öreg remetét látott, maga alá húzott lábakkal és lehunytt szemekkel kuporogva ájtatossági gyékényén, a szent elrévülés állapotában. Jü-cun úrnak úgy rémlett, mintha az öreg arcát valahol és valamikor már látta volna.

– Hé, szent öreg! – kiáltott, közelebb lépve hozzá.

– Mi az, uram? – kérdezte az öreg, szemét kissé felnyitva, merev arcát bágyadt mosolyra kényszerítve.

– Szolgálati úton vagyok, és véletlenül jöttem erre. Látom rajtad, igen mélyen behatoltál a magasabb rendű élet titkaiba, s szívesen húznék egy kis hasznos bölcs oktatásodból.

– Jövetelünk és menetelünk, minden a maga helyén és idejében történik – hangzott a remete homályos felelete.

Jü-cun úr udvariasan meghajolt, s kérdésekkel folytatta: hogyan jutott ahhoz, hogy ezen a névtelen, elhagyott helyen üsse fel tanyáját, miért nem választott szent elmélyülésének inkább valami híres hegyi templomot – ilyen és ehhez hasonló kérdéseket tett fel.

– Meg lehet élni uborkaíndából font egyszerű kunyhóban is. Minek ahhoz a híres hegy? Mire jó az esztelen törekvés a ma-

gasabb után? Nem tartozom azok közé, akik alig várják már, hogy „a rejtett drágakő értéke elragadtassa a világot”, és „a dobozkában heverő hajtű szárnyakra kelve röppenjen a menyasszony fejére”.

Jü-cun egyszeriben tudta, hányadán áll. Szavait, melyeket egykor mint szegény diák, az Uborkatemplom magános cellájában formált rimes versekké, ki más idézhette volna, mint Si-jin? Semmi kétség, Si-jinnel áll szemben, ifjúkori jótevőjével. Még egyszer figyelmesen szemügyre vette. Csodálatos, milyen kevésbé változtak meg arcvonásai azóta!

– Nem te vagy Si-jin mester? – kérdezte, miután kísérőit óvatosan kissé odább küldte. Nem akarta ugyanis, hogy értesüljenek alacsony sorban eltelt múltjáról.

– Látszat a lét, és lét a látszat – hangzott az öreg mosolygó válasza.

Jü-cun még mélyebben meghajolt, mint az imént. A *csia* szó, amely látszatot jelent, ugyanúgy hangzott, mint családi neve, a Csia. Nyilván azt akarta értésére adni az öreg, hogy ő is felismerte. Most tehát Jü-cunnak végre alkalma nyílt leróni jótevője iránti háláját, ezt a régóta kiegyenlítettlen adósságot.

– Annak idején a te jóságod tette lehetővé számomra, hogy továbbutazzam a főváros felé. A te segítségeddel kaptam helyet az államkocsiban, jutottam hivatalhoz és méltósághoz. Csak később értesültem lelked ébredéséről, hallottam, hogy a köznapok poros lapályairól fényes szellemi magasságokba emelkedtél. Hosszan és eredménytelenül kutattam utánad. Boldog vagyok, hogy végre ma megint találkozom veled. Remélheti-e az együgyű tanítvány, hogy az érdemdús szent ember kitünteti őt szíves társaságának kegyével? Nem messze innét, a fővárosban lakom, és boldog lennék, ha életem végéig vendégemként tisztelhetnék, s éjjel-nappal leshetném fennkölt tanításodat.

A remete felállott, s udvarias meghajlással fejezte ki köszönetét.

– Törekvéseim nem terjednek túl ennek az egyszerű kis kerek ájtatossági gyékénynek határán – mondta. – Semmi egyébről, ami még az ég és a föld között van, nem tudok. Ezért beszéded értelme rejtve marad előttem.

Azzal leült, hogy újra szent elmélkedésbe merüljön.

Jü-cun határozatlan volt. Si-jin-e valóban, vagy mégsem ő? Arcából és az idézett szavakból ítélve, ő az. Az akkori idők s a mai nap közt tizenkilenc hosszú év terül el. Milyen csodálatosan változatlanok maradtak arcvonásai! Ezt minden bizonynyal a szentség gyakorlásának életet meghosszabbító hatása teszi. De mennyire elfordult a világtól! A jó és gondtalan élet kilátása láthatólag semmi benyomást nem tesz rá. Volna-e még értelme személyes családi viszonyokat hozni szóba, elmesélni neki, mi lett feleségéből és leányából, Lótusból? Még egyszer mindenesetre meg akarta próbálni a dolgot.

– A szent mester bizonyára nem akarja bolygatni a múltat. De csekély tanítványának annyi minden nyomja még a szívét, amit szeretne szóba hozni...

Folytatni akarta, de kísérői odajöttek hozzá, s figyelmeztették, hogy ideje lesz átkelni a réven, különben még a pihenőhely elérése előtt utoléri őket az éjszaka.

– Ne tétovázz, uram! – figyelmeztette a remete is. – Bizonyos, hogy még találkozunk. Egy napon várlak majd a révnél.

Így szólt, s lehunyta szemét, hogy újból elrévüljön. Jü-cun elbúcsúzott tőle, s visszatért kíséretéhez a folyópartra.

Már éppen át akart kelni, amikor sebesen futva érkezett egyik kísérője, aki vele volt a templomban, de elkésett, mert fájta a hasa. Most azt jelentette, hogy a templom, amelyet Jü-cun az imént megtekintett, lángokban áll. Jü-cun megfordította a fejét, s valóban, a templom irányában tűznyelvek vörös fényét látta, meg egy hatalmas füstfelhőt, mely elsötétítette a hanyatló napot. Csodálkozott, hogyan is támadhatott tűzvész olyan rövid idő alatt, míg a templomot elhagyta, s aggódva merült fel benne a kérdés, hogy vajon öreg barátja, Si-jin, a tűzben lelte-e halálát, vagy pedig még életben van. Már éppen vissza akart fordulni, hogy maga kutasson az öreg után; csak hogy akkor aznap már nem kelhetett volna át a réven, és az éjszaka leszállta előtt nem érhetne volna el a várost.

– Láttál-e a templomból előjönni egy öreg remetét? – fordult a hírhozóhoz. Az nemet intett.

– Akkor maradj itt, s ha a tűz kialudt, kutasd át a leégett részt, nyomát találod-e az öregnek. Töltsd az éjszakát a legközelebbi falusi fogadóban, s gyere holnap utánam!

Amikor Jü-cun másnap a városkapun át bevonult, gyaloghintójából hangozó civakodásra lett figyelmes, mely a menet éléről hallatszott el egészen a hintójáig. Előfutárai ugyanis útközben összeakaszkodtak valakivel. Kérdésére jelentették neki, hogy egy kötekedő részeg került a menet útjába, s nem akart kitérni, sőt merő izgágaságból keresztbe feküdt az úton. Ugyanakkor a tiszteletlen gonosztevőt odahurcolták a gyaloghintó ajtajához.

– Te nem tudod, hogy városi prefektusodnak köteles vagy utat engedni, ha az közeledik? Hogy merészelted elzárni az utat? – ripakodott rá Jü-cun a férfira.

– Na és! Talán csak szabad a pénzemért egy kicsit leinnom magamat, s részegségemben az útra feküdnöm? Azonkívül az út nem is a tiéd, hanem a császáré, úgyhogy te, nagy jó uram, nem szólhatsz ebbe bele – hangzott a szemtelen válasz.

– Pimasz fajankó! Kérdezzétek meg, mi a neve! – fortyant fel Jü-cun.

– Ni vagyok, akit Iszákos Gyémántnak is neveznek, mert szeretek jókat inni, s mert olyan kemény tudok lenni, mint a gyémánt, ha adósságok behajtásáról van szó – szólt a korhely éneklő, részeg hangon.

– Úgy? Hát akkor mindjárt meglátjuk, milyen is az ő gyémántkeménysége. Üssétek! – parancsolt rá embereire a felbőszült Jü-cun. Erre azok földre teperték a részeget, s néhány erős ostorcsapást mértek rá. Hála a fájdalmas gyógyeljárásnak, ki is józanodott gyorsan, és megszeppenve könyörgött kegyelemért.

– S még az ilyen nevezi magát gyémántnak! Egypár szelíd ostorcsapásra már meglágyul! – gúnyolódott gyaloghintójából Jü-cun. – Hiszen még nem is kaptál igazi verést. Azt majd csak a jamenben, a kihallgatás során kapod meg! Rajta! Kötözzétek meg! – parancsolta szolgálinak, s a városszerte ismert uzsorásnak, akárhogy kapálózott és kiabált is, bizony el kellett tűrnie, hogy megkötözzék, s a tömeg kárörvendő pillantásai és megjegyzései kíséretében azon nyomban a menettel a prefektúrára cipeljék.

Letartóztatásának hírét az utca továbbvitte házába, feleségének és leányának a fülébe. Amikor este valóban nem jött haza, felesége elküldte leányát, hogy járja sorra az összes játékbarlangokat és lebujokat, amelyekben meg szokott fordulni, s keresse meg. De a lány hiába kereste, s mindenütt megerősítették letar-

tóztatásának hírét. Leánya a végén sírni kezdett tanácstalanságában; erre vigasztalni kezdték, s így szóltak hozzá:

– Nem kell kétségbeesned. Hiszen a prefektus a Csia családhoz tartozik, s egy fiatal Csia szomszédja és jó barátja apádnak. Sürgősen keresd fel anyáddal együtt, s kérd meg, szóljon egy jó szót rokonságánál apád érdekében, és eszközölje ki szabadon bocsátását.

A Ni lány valóban emlékezett rá, hogy tözsomszedságukban valami Csia Jün nevű fiatalember lakik, aki apjával barátságban volt. Hazasietett, s anyjával kettesben még aznap este felkeresték szomszédjukat. Otthon találták. Csia Jün udvariasan hellyel kínálta őket, édesanyjával teát szolgáltatott fel nekik, és meghallgatta történetüket. Amikor bevégezték, fontoskodva és nagyszájúan jelentette ki, hogy kész örömmel teljesíti kérésüket, s hogy a nyugati palotában csak egy szót kell szólnia, és a letartóztatottat máris szabadon bocsátják, a prefektus ugyanis még régebről lekötelezettje a nyugati palota egyik idősebb családfőjének, Cseng úrnak.

Anya és leánya nagy örömmel ment el másnap a prefektúrára, s megvitték a vigasztaló hírt a letartóztatott családfőnek: nem kell aggódnia, mert barátja és szomszédja, a fiatal Csia Jün úr megígérte, hogy eljár szabadonbocsáttatása érdekében. Ni uzsorás örömmel hallotta ezt, s bizakodva várta, hogy hamarosan szabadon bocsátják.

Meg kell jegyeznünk, hogy Csia Jün ismételten hiába igyekezett a hatalmas Főnix asszony kegyét ajándékokkal megvásárolni, mert Főnix asszony ezeket semmibe vette. Ettől kezdve tehát csak igen ritkán és nem szívesen ment a Jung-kuo palotába. Az a kellemetlen érzése volt, hogy a gazdag család mint szegény rokont nem veszi emberszámba, és éppen csak megtüri.

Nos, a Jung-kuo palota portásainak szokásuk volt az érkezőkkel aszerint bánni, hogy a palota urasága mennyire becsüli őket. Ha tisztelt és szívesen látott vendégről volt szó, akkor siettek a bejelentésével és bebocsátásával. Ha azonban kevésbé fontos emberek voltak, akkor sok időbe tellett, amíg csak egy lépést is tettek értük, akár a családhoz tartoztak, akár nem.

Amikor tehát ma védence, Ni ügyében Csia Jün jelentkezett a Jung-kuo palota főkapujánál, s bebocsáttatását kérte, mond-

ván, hogy bácsiját, Csia Lient köszönteni akarja, morgó hangon azt válaszolták neki, hogy a fiatalúr, Csia Lien nincs odahaza, de ha van ideje és kedve, megvárhatja. Csia Jün tudta, hogyan kell ezt a kifogást értenie; várhatott volna, amíg el nem unja.

Még sokkal kilátástalanabbnak érezte, hogy Főnix asszony vagy Pao-jü után érdeklődjék, hiszen ezek még sokkal kevésbé kedvelték őt, mint Csia Lien. Dolgavégezetlenül ment tehát haza. Ni mama és leánya azonban addig kérlelték, amíg elszánta magát egy második próbálkozásra is. Ezúttal hátulról igyekezett bejutni, a parkon keresztül, de a hátsó parkkaput várakozása ellenére zárva és bereteszelve találta.

Kedveszegetten és lehajtott fejjel indult haza. Eszébe jutott, milyen nemeslelkűen segített rajta Ni szomszéd annak idején, amikor fűszerekre kért tőle pénzt, s hogy az ő segítségével révén szerencsésen el is nyerte a kertészeti megbízatást Főnix asszonytól. Milyen szívesen tett volna most neki viszontszolgálatot! Hogyan kerüljön most Ni asszonynak és leányának szeme elé, akik számítottak rá? De hát megmondhatta-e nekik az igazságot? Megmondhatta-e nekik, hogy a kemény szívű Főnix asszony kerüli őt, a szegény unokaöccsöt, s bezárta előle a nyugati palota kapuit, hogy a közös őstől reájuk maradt családi vagyont inkább kiadta uzsorakamatra vadidegeneknek, semmint hogy szegény családtagokat segílyezne vele? Erről nem beszélhetett, különben nemcsak ő veszítette volna el a szomszédság előtt becsületét s hitelét, hanem az egész Csia család tekintélyét veszélyeztette volna.

– Fáradozásom hiábavaló volt. Sürgetésemre tettek ugyan lépéseket a nyugati palotából a prefektusnál, az azonban kérlelhetetlen maradt – füllentette, amikor visszaérkezett. – De próbáljatok talán szerencsét Lung Ce-hszing régiségkereskedőnél. Ő rokonságban van a nyugati palota udvarmesterével, Csou Zsujjal, s még régebből jól ismeri a prefektust.

– Ha az uraság sem tudott érdekünkben semmit sem tenni, a szolgaszemélyzet még kevésbé tud – vélte csalódottan Ni mama és leánya.

– Rosszul tudjátok. Manapság a szolgaszemélyzet bizonyos esetekben többet ér a család rokonságánál is – szaladt ki Csia Jün száján, s rosszkedvűen fordult el tőlük. A két nőnek még

várnia kellett egy-két napot, míg családfenntartóját visszakapta. Az öreg Ni egyébként elég szerencsésen megúsza egy kis botozással. Felesége és leánya beszámoltak neki hazatérésekor Csia Jün hiábavaló próbálkozásairól, de úgy forgatták a dolgot, mintha Csia Jün rosszakaratból nem is tett volna elegendő erőfeszítést az érdekében.

– Micsoda! Na megálljatok, azzal a hálátlan csirkefogóval még számolok! – fortyant fel Ni uzsorás, aki szabadon bocsátatása örömeire mindjárt be is rúgott. – Hát amikor a betevő falatja is hiányzott, nem segitettem-e hozzá pénzemmel egy zsíros megbízatáshoz a nyugati palotában? Most pedig, amikor én magam voltam pácban, cserbenhagyott! Na megálljatok, ha majd Ni, az Iszákos Gyémánt kitér a száját, és lármát csap, lesz a keleti és nyugati palota urainak nemulass!

– Csitt! Nem volt még elég a verésből, amit kaptál? Már megint romlásba akarod dönteni magadat a részeg nyelveddel? – csillapította a felesége.

– Eh! Én ugyan nem félek! Amíg a dutyiban ültem, összebarátkoztam néhány talpraesett bajtárssal, s fülembbe jutott egy és más erről a finom kis Csia családról, hogy ezek micsoda embernőzök, mennyire kiszipolyozzák vidéken a szegény földművesnépet, hogyan fosztják meg embertársaikat csalással vagy onoktól és asszonyaiktól, és hogyan kergetik őket a halálba! Csaladjuk egyik-másik tagját már lefűlelték. Szégyenletes tetteik miatt itt a fővárosban fognak nemsokára ítéletet mondani felettük. De ezek a finom uraságok maguk is odavalók a bíró széke elé! No, majd megismernek ők még engem, Nit, az Iszákos Gyémántot!

– Ugyan hallgass már, és feküdj le aludni! – szakította félbe a felesége. – Nem tudod, mit beszélsz, olyan részeg vagy. Más embereket csalással megfosztani asszonyuktól? Ostoba beszéd!

– Ti, asszonyok, nem láttok tovább az ajtófélfánál! Mit tudtok ti arról, mi történik odakünn a világban? Két évvel ezelőtt a játékasztalnál megismerkedtem egy Csang nevű fiatalemberrel. Ő mesélte nekem ezeket. Ő volt az, akit a keleti és nyugati palota nemes urai menyasszonyától, egy bizonyos Ju lánytól csalással megfosztottak. Csak tudnám, hol bujkál most a fiatal Csang! Majd megtanítom én őt, hogyan kell a diszes társaság

ellen fellépnie. Térden fog csúszni előttem az egész banda! De ez nem a ti dolgotok, asszonyok. Majd én elintézem!

Végigfeküdt az ágyán, egy ideig mormogott még magában valamit, aztán elaludt.

Visszatérve szolgálati útjáról, Jü-cun beszámolt feleségének arról, milyen csodálatos módon találkozott a városon kívül egy omladozó templomban korábbi jótevőjével, Si-jinnel, kinek már hosszú évek óta nyoma veszett. Nagyrabecsült olvasóim talán emlékeznek még rá, hogy felesége, Barackvirág, valaha Si-jin szolgálója volt. Barackvirágot mélyen megindította Jü-cun elbeszélése, s szemrehányásokat tett férjének, hogy nem tért vissza az égő templomhoz, és nem győződött meg személyesen róla, vajon életben maradt-e Si-jin.

– Ó, emiatt ne aggódj! Ő természetfeletti erőkkel rendelkezik, a tűz nem árthat neki – vigasztalta az asszonyt. – Egyébként velünk, e profán világ gyermekeivel nem akar együtt élni...

Folytatni akarta, ekkor azonban jelentették, hogy megérkezett kísérője, akit útközben az égő templomnál hátrahagyott. Jü-cun kiment, és meghallgatta emberének jelentését.

– Amint nekem parancsoltad, uram, visszatértem az égő templomhoz, s a lángokkal dacolva, mindenütt kutattam az öreg remete után, de nyomát se találtam – jelentette a hírnök. – A hely, ahol kunyhója állott, legnagyobbbrészt a lángok martalékává lett, de ájtatossági gyékénye és alamizsnás csészéje megvolt még, láthatóan sértetlenül. Az omladékot és hamut az egész környéken feltúrtam, csontjait keresve, de egyetlen csontot sem tudtam felfedezni. Számolva azzal, hogy szavaimnak esetleg nem adsz hitelt, el akartam hozni ájtatossági gyékényét és alamizsnás csészéjét. Amikor azonban hozzájuk nyúltam, ujjaim között szétporladtak, és hamuvá váltak.

Jü-cun most már teljesen meg volt győződve róla: Si-jin természetfeletti erőkkel rendelkezik, és mint szellem, bizonyára sértetlenül menekült a lángokból. Visszatért feleségéhez, s azzal nyugtatta meg, hogy nem lehetett Si-jinnek nyomára bukkanni, tehát a templomot nyilván még a tűz kitörése előtt elhagyta.

A boldogtalan szerelemben régi érzelmek kavarnak fel. A pénzügyi hatóságok poroszloi birtokukba veszik a nyugati palotát

Izzadtan és lihegve jött ki Cseng úr a kihallgatási csarnokból. Közvetlenül hintójából szólitották oda. Meg kellett hallgatnia a „Legfelsőbb” szidását, s végre kellett hajtania bűnbánó leborulását.

– Ördög és pokol! – tört fel belőle, amikor odalépett méltóságviselő barátainak és hivatali kollégáinak csoportjához. Ezek az előcsarnokban várakozással telve tódultak köréje, s a kihallgatás lefolyására vonatkozó kérdésekkel halmozták el. Nos, ami saját személyét illeti, a rettegett engesztelő kihallgatás szerencsére még tűrhetően zajlott le. De a „Legfelsőbb” igen különös kérdéseket tett fel arra vonatkozólag is, hogy milyen rokoni kapcsolatban állnak ők a Csia név más tulajdonosaival, akik valahol távoli tartományokban viselnek hivatalt, s újabban ugyancsak mindenféle pácokba keveredtek. Cseng úrnak az a kényelmetlen érzése támadt, hogy az egész Csia család felett fenyegető zivatar van kitörőben.

Barátai és kollégái igyekeztek aggodalmait eloszlatni, s szerencsekívánataikat fejezték ki a munkaügyi minisztériumban betöltendő kellemes, nyugodt posztjához, ahol nem lesz olyan bajoknak kitéve, mint eddig, tartományi gabonakincstárosi állásában. Bátyját, Sö herceget is becsületes és minden kifogás felett álló embernek ismerik. Ugyanakkor azonban óvatosan azt is értésére adták, hogy tanácsos lenne talán kissé vigyázni különböző unokaöccseire, különösen a keleti palotabeli Csen hercegre. Erről az unokaöccséről mindenféle kedvezőtlen mendemonda járja, s úgy látszik, bizonyos magas miniszteriális és eunuchkörökben valami kis bosszúság tapasztalható irányában. Nem a legtisztább öröm érzései töltötték be tehát Cseng urat, amikor a kihallgatás után a nyugati palotába bevonult, és a család tagjainak ünnepélyes köszöntését fogadta.

Mindazonáltal a viszontlátás öröme néhány órára feledtette

vele titkos aggodalmait, különösen fiának, Pao-jünek külsőleges jóléte, Pao-jü fiatal feleségének, Pao-csajnak viruló szépsége és egészsége – Cseng úr úgy találta, hogy Pao-csaj megjelenése még daliásabbá és teltebbé lett, mint azelőtt volt –, valamint unokájának, Csia Lannak szerencsés fejlődése.

– Valaki még hiányzik – jutott egyszerre eszébe, amikor a női rokonság üdvözlésén túljutott. Felesége megértette, hogy Kék Drágakőre gondol. A lány szomorú haláláról levélben még nem értesítették.

– Lin nővérünk beteg – füllentette Cseng asszony. A viszontlátás első örömét nem akarta gyászhirrel megrontani. E kijelentés elhangzásakor Pao-jü is jelen volt, s úgy érezte, hogy szívét török hasogatják. A tiszteletérzés azonban azt parancsolta, hogy fájdalmát rejtse el, Cseng asszony csak később merte Kék Drágakő halálát megemlíteni, amikor már túl voltak a megérkezés örömeire rendezett közös étkezésen, s férjével magára maradva, az időközben történt különböző családi ügyeket beszélték meg. Cseng urat nagyon megdöbbenette a dolog, s mély és szomorú gondolkodásba merült. Cseng asszony is ellágyult, s csak egy szobalány figyelmeztetésére nyerte vissza önuralmát. Ekkor aztán a beszélgetést más témára terelte, mely alkalmas volt arra, hogy férjét újra jókedvre hangolja.

Másnap reggel Cseng úr, amint a szokás megkívánja, a férfi családtagokkal együtt felkereste az ősök templomát, hogy jelentse az ősök szellemeinek szerencsés hazatértét, s ünnepélyes áldozattal köszönje meg nekik az oltalmat, melyben részesítették. A szertartás lezajlása után félrevonta két unokaöccsét, Csen herceget és Csia Lient, s komoly, nyomatékos szavakkal beszélt a lelkükre. Kinn a városban kedvezőtlen módon beszélnek róluk – mondotta –, a jövőben vigyázzanak jobban magukra; hiszen nem gyerekek már. Zavaruk és az a megszeppent sí, amelylyel javulást fogadtak, arról tanúskodott, hogy lelkiismeretük nem éppen a legjobb. A viszontlátási ünnepségeket a nyugati palota egész férfi és női személyzetének elvonulása és üdvözlő leborulása zárta le.

Pao-jü lelkét egyre csak az foglalkoztatta, hogy amikor Cseng úr Kék Drágakő után érdeklődött, anyja csupán betegnek, nem pedig halottnak mondta a lányt. Fájdalmas emlék támadt benne,

s egész nap nem hagyott neki nyugtot többé. Kényszerítő belső vágyat érzett, hogy zavartalanul beszélgethessen Kakukk-kal, Kék Drágakő bizalmas társnőjével. Kakukkot időközben Pao-csaj vette szolgálatába, aki nagyra becsülte; de Pao-jü csak ritkán láthatta: Kakukk valószínűleg szándékosan kerülte őt. Amikor ezen az estén lakásába visszatért, nem Pao-csajt kereste fel, mint szokta, hanem szomorú hangulatban egyedül üldögélt tanulószobájában. Pao-csaj Gyöngyszemmel teát küldetett át, s bátorító szavakat is üzent neki. Azt hitte, a közelgő atyai vizsga kilátása nyomasztja. – Egyébként ideje már aludni menni – üzen- te. Pao-jü úgy is tett, mintha feleségének feltételezése igaz volna.

– Persze, eredjetek csak aludni! Én még fenn maradnék egy ideig, hogy összeszedjem gondolataimat – szólt Gyöngyszem- nek. – Emlékezőtehetségem már nem olyan jó, mint régen, nem szeretném magamat lejártni apám előtt. Gyöngyszem marad- jon egy kicsit még velem! A többiek csak feküdjenek le!

Pao-csaj úgy tett, ahogy Pao-jü kívánta, s nélküle és Gyöngy- szem nélkül kereste fel hálószobáját.

– Ugyan küldd már át nekem Kakukkot! – kérte Pao-jü Gyöngyszemet halkán. – Feltétlenül szeretnék vele beszélni.

– Ó, hát mi azt hittük, a közeli vizsga miatt akarod össze- szedni gondolataidat! Tehát csak beszélgetni akarsz! Nappal nem tudnád ezt elintézni?

– Ki tudja, mikor jutok hozzá, tekintve, hogy apám vissza- jött. Ma este épp jó volna. Tedd meg nekem, hozd át gyorsan!

– Ő csak a feleségednek engedelmeskedik.

– Lehetetlen, hogy Pao-csajon keresztül hívassam ide.

– Miért?

– Pao-csaj megkérdezné, mit akarok tőle. Pedig éppen a má- sik miatt, Kék Drágakő miatt akarok Kakukk-kal beszélni. Tu- dom, Kakukk azt hiszi rólam, hogy hűtlen vagyok, s ezért for- dul el tőlem. Meg kell végre győznöm igazi érzületemről.

Pao-csaj hálószobája felé mutatott.

– Kakukknak meg kell végre tudnia, hogy azt ott tulajdon- képpen egyáltalán nem akartam. Nem én, az öreg taj-taj és a többiek hibásak abban, hogy Kék Drágakőnek halálra kellett emésztienie magát. Mindezt szeretném Kakukknak megmagya- rázni, mert nem akarom, hogy ő is, akárcsak Kék Drágakő, szí-

vében irántam igazságtalan haragot táplálva menjen át a más-világra. Hogy Kék Drágakő így halt meg, azt tudom Tavasz Virulásától. Te szeretetlennek és hűtlennek tartasz? Eddig talán nem tudtad, de hát ma megmondhatom neked: amikor Tarka Felhő meghalt, a vízirózsás tónál ünnepélyes áldozatot mutattam be az emlékére, s halotti himnuszt intéztem hozzá. Pedig hát Tarka Felhő csak szolga volt! Vajon Kék Drágakő nem érdemli-e meg annál inkább, hogy méltó halott-tiszteletben részesítsük?

– Ez a te dolgod. Mi közünk nekünk ehhez? – felelte Gyöngyszem hidegen.

– Régóta tervezem már, hogy halotti himnuszt írok hozzá. Amióta azonban utolsó betegségemből felépültem, szellemem sajátságosan tompa. Valaki máshoz persze jól-rosszul összeírhattam volna valamit. De ha Kék Drágakő tiszteletére írunk himnuszt, minden szót gondosan meg kell fontolnunk. Arra akartam kérni Kakukkot, segítsen ebben egy kicsit. Ő pontosabban emlékszik, mi történt az utolsó időkben Kék Drágakő körül. Miért halt meg olyan hirtelen? Hiszen azelőtt már hosszabb ideig jól érezte magát, és vidám volt. Miért nem találkozhattunk mi egymással azokban a napokban? S ha még az utolsó pillanatban is reám gondolt, miért égette el mégis versvázlatait a halála előtt, és miért nem hagyott nekem semmi emléket? Megannyi rejtvény, melyet nem tudok megoldani. És miért tünteti el előlem Pao-csaj azokat az emléktárgyakat, amelyeket régebben Kék Drágakőtől csaltam ki?

– Nem akarja, hogy látásuk régi sebet tépjen föl benned. Akarsz még tudni valamit?

– Mit jelenthetett az a titokzatos muzsika, amikor meghalt? Talán nem is emberként halt meg, hanem mint szellem, csak tovaszállt? Koporsóját láttam ugyan, de le volt zárva. Talán üres volt?

– Milyen bolondos ötleteid vannak. Komólyan hiszed, hogy csak odatesznek egy üres koporsót, s halottnak mondanak valakit, aki nem halt meg? Ostobaság.

– Nem tudom, miért volna ostobaság. A szellemek láthatatlannokká válhatnak. Légy szíves, hozd ide Kakukkot!

– Ma már késő van. Előbb még fel kell őt készítenem rá. Ki

tudja, hajlandó-e minden további nélkül szóba állni veled. Legjobb lesz, ha bevárjuk, amíg egyszer feleséged az öreg taj-taj-nál lesz odaát, mondjuk holnap vagy holnapután.

– Jól van, de ne felejtsd el! Nem is sejtéd, milyen fontos nekem egy ilyen beszélgetés Kakukk-kal.

Ekkor megjelent Pézsmá, Pao-csaj megbízásából, s arra emlékeztette Pao-jüt, hogy már jóval elmúlt éjfél. Jó lenne, ha lefeküdnék.

– Szörnyen izgalmas lehetett ez a beszélgetés, ha teljesen megfeledkeztetek miatta az időről! – jegyezte meg célzatosan, Gyöngyszemhez intézve szavait.

– Az is volt. De hát holnap is van még nap – felelte Gyöngyszem hidegen.

– Holnap tehát ne felejtsd el! – sügta Pao-jü még egyszer Gyöngyszem fülébe:

– Ejnye, miféle titkaitok vannak! Ne javasoljam a naj-najnak, hogy hagyjon téged Gyöngyszemnél aludni? Akkor alaposan megbeszélhettek egymással mindent.

– Ne próbálj fecsegni! – mondta Gyöngyszem, majd szemrehányóan fordult Pao-jühöz: – Így hozod hírbe az embert! – aztán betuszkolta Pao-jüt Pao-csaj hálósobájába.

Cseng úrnak nem nagyon volt kedve ünnepelgetéshez. De engedett barátai és ismerősei ismételgetésének, s rászánta magát, hogy a hazatérése után második napon nagy lakomát rendezzen. Az ünnepi zenét azonban, valamint a színielőadást, amellyel üdvözlölni akarták, köszönettel elhárította magától. Míg a vidám lakomázás folyt, a Jung-kuo palotába különös és kérértlen látogatók állítottak be.

– Csao pénzügyminiszter van itt egy csomó hivatalnokával, és tiszteletét akarja tenni – jelentette Laj-vang udvarmester izgatottan. – Minden formaságot félretéve, névjegy leadása nélkül jött be a főkapun, s már útban is van az ünnepi csarnok felé.

Cseng úr megdöbbsen, s azon gondolkozott, mi lehet a személyileg tőle nagyon távol álló pénzügyminiszter ilyen hirtelen látogatásának indoka, és hogy vajon kötelessége-e őt meghívni az ünnepi lakomához. Közben azonban újabb jelentés is érkezett,

közölve, hogy a miniszter már áthaladt a második kapun, és azonnal itt lesz.

Cseng úr kötelességtudóan rohant üdvözlésére. S már látta is, hogy hat ember kíséretében, mellőzve minden formaságot és köszöntést, gúnyos mosollyal arcán, egyenesen a főcsarnok felé tart. Ez nem magánlátogatásnak inkább szolgálati eljárásnak látszott! Megjelenése azonnal elnémitotta a vidám lakoma zaját. Mindenki felállt, mereven és tisztelettudóan meghajolt, s a vendégek fele sorra-rendre kiosont a csarnokból. Cseng úr felszólította a még mindig hallgató és gúnyosan mosolygó Csao urat, hogy foglaljon helyet, s éppen valami jelentéktelen bevezető beszélgetésbe kezdett az időjárásról, amikor újabb meglepő jelenés érkezett:

– A Keleti Kiegyezés Császári Hercege közeleg!

Cseng úr kirohant az újabb magas látogató elé, s tisztelettudóan térdelt le előtte. A herceg barátságosan felsegítette.

– Természetesen nem rontottam volna be, ennyire félretolva minden formaságot, ha nem lenne rá különleges okom – mondta komolyan, de nyájasan. – Az a feladatom, hogy közöljek egy császári rendeletet Sö herceggel. A tiszteletreméltó barátok és vendégek legyenek szívesek előzőleg távozni. A rendelet csak a nyugati palota lakóinak szól.

– Fenséged kétségkívül jót akar. Hogy azonban meg ne nehezítsem a császári herceg feladatát, aki a keleti palotában hajtja végre a császár akaratát, én már valamennyi kijáratot lezáratam embereimmel – vetette ellene Csao úr.

– Rendben van. Küldj az urakkal néhányat embereid közül, hadd távozzanak akadálytalanul! – döntött mosolyogva a császári herceg.

Mint valami füstfelhő, úgy tódultak ki onnét az ijedt barátok és vendégek. Csak Sö herceg, Cseng úr és a férfikíséret maradt vissza a csarnokban, reszketve és falfehér arccal. Közben számtalan egyenruhás finánc nyomult be a palotába. Megszállták az összes épületeket, lezárták az összes kapukat. A bennlakók közül senkinek sem szabadott a helyéről mozdulni. Amikor Csao úr bejelentette, hogy a megszállás és lezárás befejeződött, a Keleti Kiegyezés Császári Hercege hozzákezdett a császári rendelet ünnepélyes kihirdetéséhez. Az udvaron, a csarnok bejára-

tához vezető lépcsők alatt, hason fekve, alázatosan hallgatta végig Ső herceg és a család valamennyi tagja azt, amit fentről, a lépcső tetejéről, a császári herceg a „Legfelsőbb” nevében felolvasott. Ső herceg törvénytelen üzelmeket folytatott tartományi hivatalnokokkal, s az államhatalommal visszaélve, erőszakot alkalmazott gyengébbek ellen. Ezzel eljátszotta a császári kegyet, melyben dicső ősei miatt részesült, s büntetésből elveszti hercegi címét és a vele kapcsolatos előjogokat. A császári herceg azt a megbízást kapja, hogy a pénzügyminiszterrel együttműködve, személyét őrizetbe vegye, és vagyonát lefoglalja.

– Tartóztassátok le Csia Söt! – mennydörgött oda emberei-
nek a felolvasás befejezése után ügybuzgón a pénzügyi hatal-
masság.

Ezután megindulhatott a házkutatás és foglalás. A poroszló-
kat és fogdmegeket, akik csak úgy égtek a vadászszenvedélytől, s
a kövér zsákmánynak előre örülve, kezüket dörzsölték, cso-
portokra osztva szabadították az egyes lakóhelyekre. Némi nézet-
eltérés adódott a császári herceg – aki a rendszabályokat enyhí-
teni igyekezett, s azokat csak Ső herceg lakóterületére akarta
korlátozni – és a miniszter között, aki kíméletlenül ki akarta
azokat terjeszteni az egész palotára. Főleg Főnix asszony lakó-
területével voltak szándékai, mivel tudta, hogy onnan lehet majd
a legtöbbet elvinni.

– De vigyázz, hogy embereid ne járjanak el túlságosan dur-
ván és féktelenül, s legalább arra hagyjatok időt a hölgyeknek,
hogy visszavonuljanak! – figyelmeztette a minisztert a császári
herceg. Egy idő múlva jelentették neki, hogy egy csomó ruhát és
tárgyat találtak, melyek a császári palotából származnak, s me-
lyek használata közönséges halandók számára tilos. Később pe-
dig közölték, hogy Főnix asszony lakóterületén két ládát foglal-
tak le, teli adósságlevelekkel, melyekből kiderült, hogy Főnix
asszony törvénytelen uzsorakamatra adott pénzkölcsönöket.

– Tehát uzsoráztak is! Ez a banda nem érdemel kíméletet!
Csak keményen, foglaljatok le mindent! – uszította embereit a
pénzügyi hatalmasság, s a császári hercegtől felhatalmazást kért
magának még élesebb és kíméletlenebb eljárásra. Úgy érezte,
diadalmaskodott, amikor titkos ellenfelét rögtön ezután elszóli-
tották, hogy fogadja odakint az Északi Csend Császári Herceget,

aki újabb császári rendelettel a zsebében jött át a keleti palotából. Megszabadulva az oldalára rendelt császári herceg terhes felügyeletétől, csak most fog annak rendje-módja szerint, akadálytalanul intézkedni, megmutatva hatalmát, gondolta magában a tettekre szomjazó Csao úr. Diadalma azonban rövid ideig tartott. Az újabb rendelet, melyet az Északi Csend Császári Hercege a fogadócsarnokban rögtön ezután kihirdetett, határozottan kimondotta, hogy a pénzügyminiszter illetékessége csupán a Sö herceg elleni eljárásra terjed ki, a nyugati palota egyéb lakóival szemben teendő intézkedések kérdésében pedig csupán a Keleti Kiegyezés Császári Hercege dönthet. A császári herceg, aki ezt a rendelkezést a legnagyobb sietséggel és titokban eszközölte ki, elégtétellel vette azt tudomásul, s örült, hogy a dühöngő Csao urat most már kizárhatja a további intézkedésekből. Kijelentette neki, hogy megbízatását teljesítette, s útjára bocsátotta azzal az utasítással, hogy a letartóztatott Sö herceget adassa át a rendőrprefektúrának. A rendőri legénységből a két császári herceg csupán egy tucatnyi higgadt, idősebb őrmestert tartott vissza, a többieknek el kellett hagyniuk a terepet.

– Éppen időben jöttél – mondta a Keleti Kiegyezés Császári Hercege mosolyogva az Északi Csend Császári Hercegének. – Ki tudja, mekkora bajt nem okoz még ez a vitéz pénzügyi úr, ha az újabb rendelet szerencsésen ártalmatlanná nem teszi.

Az Északi Csend Császári Hercege mindenekelőtt Cseng úrért és Pao-jüért aggódott. Kívánságára Cseng urat kihozták abból a személyzeti szobából, melybe a túlbuzgó Csao úr záratta. Cseng úr földre vetette magát a császári herceg előtt, és könnyek között könyörgött kegyelemért. A császári herceg barátságosan felemelte őt, és közölte vele az újabb császári rendelet vigasztaló tartalmát, mire Cseng úr nagy örömmel hálaleborulást hajtott végre, észak felé fordulva.

– Az a história persze a császári palota tulajdonából származó tárgyakkal és az uzsorázással kényes egy kicsit – adta értésére a császári herceg. – Mindazonáltal fel lehet hozni, hogy a szóban forgó tárgyak legidősebb lányodnak, Tavasz Érkezésének, a néhai császári feleségnek ajándékai voltak, s ez mentség lehetne a birtoklásukra. Milyen mentséget találjunk azonban ezekre a pénzügyletekre? Kicsit nehéz lesz. Ami a lefoglalást

illeti, azt kell kérnem, szíveskedjél elkészíteni Ső fivérének ingó vagyonának teljes és a valóságnak megfelelő kimutatását.

Míg ezen a szerencsétlen délutánon a férfi családtagok a barátokkal és ismerősökkel a főcsarnokban mulattak, a női családtagok az anyahercegnőnél gyűltek össze, hogy Cseng úr visszatérését ugyancsak díszebéddel ünnepeljék. Vidáman folyt a lakoma, de egyszerre futva odaérkezett Ső herceg egyik szoba-asszonya és bekiáltott:

– Szerencsétlenség! Szerencsétlenség! Tolvajok, rablók törrik fel a szekrényeket és ládákat, fenekestül felforgatnak mindent, s elhurcolják holmijainkat!

A hölgyek még magukhoz sem tértek ijedtségükből, amikor megjelent Ping-er, Főnix kislányát vonszolva magával, sápitozva, kibomlott, lobogó hajjal.

– Éppen etettem a kisasszonykát – közölte lélekszakadva. – Egyszerre egy csapat egyenruhás behozza megkötözve Laj Vangot. Az öreg csak annyit mondott, értesítsem a hölgyeket, hogy vonuljanak sürgősen vissza. Rendörkülönítmény vonul ide, hogy házkatatást és foglalásokat hajtson végre. Gyorsan össze akar-tam még szedni néhány értékes tárgyat, az idegenek azonban megakadályoztak benne, és kituszkoltak az ajtón. A hölgyek sürgősen vegyék magukhoz a legszükségesebbeket, és rejtőzzenek el!

Nagy zűrzavar keletkezett, mindenki rohanvást otthagytva helyét, nagy sebesen ide-oda kapkodott, és összevissza kiabált, de egyetlen értelmes szót nem lehetett hallani. Főnix, aki nehéz helyzetekben egyébként mindig tudta, mitévő legyen, most – amíg szobalánya az elmondottakat jelentette – feltűnően nagy, félelemtől kitágult szemekkel ült, aztán hirtelen eszméletlenül összeesett. Teljes volt a zűrzavar: egyesek az ájult Főnix körül fáradoztak, mások haszontalan limlommal rakodtak meg, s aztán nem tudták, hova menjenek. Ekkor érkezett oda lihegve Csia Lien.

– Jó hírt hozok! Hála a császári herceg beavatkozásának, a legfőbb veszély elhárult! – kiáltotta a riadtan rajzó nőknek.

Csia Lient minden oldalról kérdésekkel ostromolták. Várt, amíg a zűrzavar szüntével a rend egy kissé helyreállott, amíg Ping-er szobalány lábra segítette az ájult Főnix asszonyt, és Man-

darinkacsa a levegő után kapkodó anyahercegnőt egy fekvőhelyre lefektette. Aztán részletesen elmesélte, hogyan avatkozott ügyükbe jóindulatúan a két császári herceg, s hogyan parancsolt megálljt, szerencsére még idejében, a vitéz pénzügyminiszter tombolásának. Hogy azonban a hölgyeket újra meg ne riassza, Sö herceg letartóztatásának hírére egyelőre elhallgatta. S miután küldetésének eleget téve, a hölgyeket megnyugtatta, egyedül hagyta őket, és a saját lakóterületére sietett, hogy ott teendői után nézzen.

Lakását kietlenül, feldúlt állapotban találta. A szekrényeket és ládákat feltörték, s félig kifosztották. Ijedtségtől és haragtól dermedten nézte a nyakába szakadt meglepetést. Egyszerre csak az előudvarból behatoló hangokra lett figyelmes. Kiment és Cseng urat látta, aki a két császári herceg és több pénzügyi hivatalnok jelenlétében, valamint udvarmesterei segítségével a Sö herceg tulajdonához tartozó és lefoglalásra kerülő tárgyakat vette listára. Aztán hangosan felolvasták a listát, s Csia Lien hallgatta:

– Százhusz darab arany fejék, tizenkét nyakba való gyöngy-fűzér, két lapos aranycsésze, négy aranyibrik, negyven aranykanál, nyolcvan ezüst evőcsésze, húsz ezüstitál, három készlet aranyozott elefántcsont evőpálca, négy aranyozott kanna, hat aranyozott serleg, hetven ezüstitányér, harminchat ezüst borospohár, ötven uncia rúdarany, ötezerkétszáz uncia rúdezüst, hétézer réz ezergarasos zsinór, harminchat cobolyprém, ennyi és ennyi prém, ilyen meg olyan fajta, százával a bundák és a díszruhák, százával a különböző szövetanyagok bálái, százával a bronz és jáde műtárgyak... és így tovább, végtelen sorban. – A Főnix asszony pénzügyleteiből származó adósságleveleket is felvették a listára.

– Tulajdonképpen ki adta ki uzsorára ezeket a pénzeket? – hallotta Csia Lien a két császári herceg szigorú kérdését. Cseng úr térdre vetette magát, és alázatos leborulással így válaszolt:

– Én, a kötelességéről megfélemedezett hivatalnok, a háztartás ügyeivel nem törődtem. Semmiről se tudok. De talán unokaöcsém, Csia Lien felvilágosítást adhat.

Amikor Csia Lien nevének említését hallotta, gyorsan közelebb lépett, a császári hercegek lába elé vetette magát, és így vallott:

– Minthogy a lefoglalt zálogleveleket és adósságleveleket az én lakásomban találták, a felelősséget természetesen magamra veszem. Kérem, kegyeskedjenek nagybátyámat minden felelőségtől feloldozni. Ő ezekről a pénzügyletekről semmit sem tudott.

– Jól van, vallomásod becsületedre válik. Minthogy apádat amúgy is bűnösnek találták, bűnhődjék ezért a bűnért is mindjárt ő maga. Te egyelőre rendőri felügyelet alatt maradsz. A család többi tagjai szabadok, és visszatérhetnek lakásaikba – határoztak a császári hercegek.

– Te pedig, öreg Cseng, a jövőben egy kicsit jobban vigyázz embereidre! Egyébiránt várd be a további utasítást! Most vissza kell mennünk a palotába, és jelentést kell tennünk a trón előtt.

Nemes lelkű felbuzdulásával Csia Lien megóvta Főnix aszszonyt a gyalázattól, és sok minden vele szemben elkövetett korábbi méltánytalanságot jóvátett.

A császári hercegek gyaloghintóikba szálltak, és elvitették magukat. A férfi családtagok élén Cseng úr, ameddig csak tehette, elkísérte őket. A belső kapunál az Északi Csend Császári Hercege még egyszer megállította gyaloghintóját. Cseng úr és a többi kísérő nyomban térdre vetette magát a gyaloghintó előtt. A császári herceg kinyújtotta kezét Cseng úr felé.

– Ne aggódj! Minden jóra fordul – mondta barátságosan. Arcán világosan látszott a jóakarató együttérzés. Cseng úr nagyon megnyugodva tért vissza. Odahaza egyenesen a belső szobákba ment. Izgatottan prézsmítáló szobaasszonyok és szolgálók csoportjai előtt haladt el, és bement az anyahercegnőhöz. Az anyahercegnő csöndesen sírdogált az ágyán. Ott voltak körülötte összes hölgyei, továbbá Mandarinkacsa, Pao-jü és Pao-csaj. Sö hercegnő oldalt ült, és hangosan zokogott. Ő volt az egyetlen, aki még nem nyerte vissza önuralmát. Cseng úr érkezése újabb bizalmat öntött a riadt asszonyok lelkébe.

– Azt hittem, nem látlak többé – mondta az anyahercegnő, felvetve szemét, s hangos zokogásba kezdett, melyhez azonnal csatlakozott az egész társaság. Cseng úr néhány megnyugtató szót szolt a császári hercegek által nyújtott védelemről, mely a legröszszabbakat elhárította fejük felől, s melyre tovább is épí-

teni lehet. Az általános zokogás erre a jó hírre szünetelt kissé, ismét új erőre kapott azonban Sö herceg letartóztatásának hírére. Sö hercegnő nyomasztónak találta a többiek társaságát, s ki-osont a teremből, hogy fájdalmát odahaza magányosan sirja el. De zárt ajtókra talált, és személyzetéből sem látott senkit; a személyzet tagjait ugyanis bezárták, s most eltorlaszolt ajtók mögött ültek.

Hangosan kiáltozva szaladt Főnix asszony lakóterületére, hogy nála keressen vigasztalást. Az egyik melléképületet, amelyben Főnix asszony számviteli könyveit és kincsesládáit szokta tartani, ugyancsak zárva találta. A fináncok ezt az épületet hivatalos piros szalagokkal ragasztották le. Amikor a lakószobába lépett, halk sírás csapott feléje. A sírás Ping-ertől származott, aki riadt buzgalommal fáradozott úrnője körül. Főnix asszony mozdulatlanul feküdt a díványon, mint egy halott. Arca fakó volt, mint a hamu, szemét lehunyta. Sö hercegnő azt hitte, már meg is halt, és hangos halottsiratásba akart kezdeni. Ping-er azonban figyelmeztette, hogy maradjon csendben, s ne zavarja szegény úrnőjét, mert most tért magához ájulásából, és feltétlenül nyugalomra van szüksége. „Ugyanaz a nyomorúság mindenütt” – gondolta magában Sö hercegnő, és szomorúan visszatért az anyahercegnőhöz. Útközben tudatára ébredt helyzete egész nyomorúságának, s a mélységnek, amelybe ragyogó magaslatokról zuhant. Férje letartóztatásban, fia rendőri felügyelet alatt, leánya szerencsétlen a házasság jármában, ő maga kirekesztve saját otthonából, fedél, kiszolgálás és anyagi javak nélkül, mint koldusbotra jutott egykori hercegnő! Szánalommal telt el saját maga iránt.

Nos, sorsa azért szerencsére nem volt annyira szomorú, ahogyan azt ő, az elkényeztetett hölgy képzelte. Rokonsága szeretettel karolta fel. Csú özvegye készségesen juttatott neki lakóhelyet, Cseng asszony pedig saját személyzetéből bocsátott rendelkezésére egy szobalányt. Így hát volt hol lehajtania fejét, s megvolt mindene.

Reszkette a nyugtalanságtól, kalapáló szívvel, fel és alá szadgálva, s kezeit idegesen dörzsölgetve várta közben Cseng úr az újabb értesítést, amellyel az Északi Csend Császári Hercege bízta. Miközben dolgozószobájában így türelmetlenül fel-alá

futkározott, egyszerre csak hallja, hogy a bejárat előtt örködő örszemek valakire ráförmednek.

– Hé te, hát te hova tartozol? Mit kódorogsz itt?

Cseng úr kilépett az ajtón, s ott látta az udvaron az öreg morgósmedvét, Csiao Tát, a keleti palota legöregebb lakóját, a Ningkuo-ág családalapító ősenek egykori fegyvertársát.

– Hát téged mi hozott ide? – kérdezte tőle.

– Talán bizony nem figyelmeztettem és óvtam nap mint nap az én könnyelmű, javíthatatlan uraságomat? – kezdte a pörlekedést az öreg. – Rossz néven vették jó szándékú tanácsaimat. Nem barátoknak, hanem ellenségnek tekintettek. Teljesen megfélekeztek arról, mi mindent tettem, és mennyit szenvedtem én a család öreg alapítójáért! Most aztán itt a jutalma! Csen herceget és fiát, Csia Zsungot, egy ilyen meg ilyen császári herceg parancsára letartóztatják és elhurcolják! A hercegnőt és asszonyaikat porkolábok üres szobákba zárják! Haha! Az egész finom népséget bezárták, mint a kutyákat és a disznókat! A palotát kifosztották, és ami a berendezésből megmaradt, izzé-porrá törték! Haha! Az öreg Csiao Tát is le akarták tartóztatni. De bennem emberükre találtak! Az öreg Csiao Ta nem azért harcolt családalapító őünk oldalán, nem azért verekedte át magát száz veszé-lyen, hogy öreg napjaira még be is zárassa magát! Azt hazudtam, hogy a nyugati palotához tartozom, s megszöktem. Ütközben fel-tartóztatnak és idehoztak. Ki gondolta volna, hogy itt is olyan rosszul állnak a dolgok, mint a keleti palotában? De hogy be-zárassam magam? Nem, inkább meghalok, de szabadon.

S az öreg harcos haragosan, előreszegezett fejjel neki akart rontani örzőinek, ahogyan azt valaha tanulta. Az örök tekintettel voltak fehér hajára, s szem előtt tartották a császári herceg pa-rancsát is, hogy feladatukat a lehető legnagyobb kímélettel lás-sák el; ezért elkerülték a tettelegességet, s csillapítgatták a forró-fejű öreget. Ők felsőbb utasításra állnak ott – mondták neki –, s csak a kötelességüket teljesítik. Ha már egyszer itt van, semmi kifogásuk ellene, maradjon, senki nem fogja bántani. Tegye ma-gát kényelembe, várjon türelemmel, amíg újabb utasítás érkezik. Erre aztán az öreg megnyugodott.

Ilyen módon értesült nagy vonalakban Cseng úr a hűséges, de érdes nyelvű öreg szájából a keleti palota gyalázatáról, s szé-

gyenkezve kellett bevallania, hogy a nem szeretett és megvetően kezelt elégedetlenkedőt és évek hosszú során át ismételt jó szándékú intéseit igazolta az idő.

– Mindennek vége! Mindennek vége! Ki gondolta volna, hogy büszke nemzetségünk így elsüllyed a szennyben, a mocsárban! – csikorgatta a fogát, és szomorúan tért vissza dolgozószobájába. Egy ideig mély töprengésbe merülve, kínzó várakozásban sétált megint szobájában fel és alá. Ekkor lihegve érkezett hozzá Hszie Kuo.

– Jó, hogy jössz! – üdvözölte Cseng úr örömmel a külvilág küldöttét. – Hogy tudtad elérni, hogy beeressenek?

– Pénzzel és jó szóval.

– Tiszteletreméltó teljesítmény! Használható követ vagy. Van az embernek elég jó barátja és ismerőse, de amikor ég a háza, mindenki cserbenhagyja! – morgott Cseng úr. – Mi tulajdonképpen a vád a keleti palota lakói ellen?

– Ma délelőtt az igazságügyminisztériumban voltam, mert értesítéseket akartam szerezni Hszie Pan fivéremről – számolt be Hszie Kuo. – Ebből az alkalomból sikerült közelebbieket megtudnom a Csen fivér elleni eljárás okairól. Az eljárás két cenzor feljelentő beadványára vezethető vissza. Terhére róják, hogy szerencsejáték-orgiákat rendez magánál, nemesi körökből származó ifjakat csábít arra, hogy ezeken részt vegyenek. Ez azonban a kisebb fontosságú vád. Súlyosabban esik latba, hogy jó házból való fiatal lányokat erőszakkal kényszerített ágyasságra, s rossz bánásmóddal halálba kergette őket. Itt unokanővéreinkre, a második és a harmadik Ju lányra gondolnak. A cenzorok egyrészt Csang Hua tanúságára támaszkodnak, a csavargó szerencsejátékoséra, aki a második Ju lány első jegyese volt, másrészt régebbi szolgátoakra, Pao-erre, aki később feleségével együtt a második Ju lány házvezetője lett, amikor még ott hátul, a Viágos Ág utcában laktak. Továbbá...

Cseng úr nem hagyta végigmondani.

– Rettenetes, borzasztó! Most már aztán végünk! – csikorgatta a fogát, haragosan dobbanva lábával.

– Továbbá Li cenzor feljelentést nyújtott be a pingancsoui prefektus ellen – folytatta Hszie Kuo. – Azt állítja róla, hogy befolyásos fővárosi személyiségek klikkjével egyetértésben meg-

vesztegetések ellenében erőszakot tett az igazságon, és ártatlan polgárokat...

– Megállj! – szakította félbe türelmetlenül Cseng úr. – Elég nekünk a magunk baja. Mi közünk mások gondjához-bajához?

– Elég sok! Az illető ugyanis, aki a prefektust megvesztegette, éppen bátyád, Sö herceg, a szóban forgó klikk pedig a ti jó barátaitok és ismerőseitek. Ezért nem lehet róluk semmit sem hallani, s ezért nem merészkedtek el a reggeli kihallgatásra az Udvarba. Elmenekültek a fővárosból, biztos távolságból akarják bevárni, amíg a vihar elvonul. Az úgy ma a városban általános szöbeszéd tárgya, természetesen, s az emberek azon törik a fejüket, vajon kire fog átszállni a Csia család őseitől becsülettel kivívott hercegi cím, miután azt eddigi hordozói, Csen fivér és Sö nagybácsi elvesztették.

Cseng úr nem tudta tovább hallgatni.

– Elég felelőtlenül járt el mind a kettő! – fakadt ki bosszúsan. – Most azonban nincs időnk hosszú elmélkedésekre. Sietnem kell az az öreg taj-tajhoz, meg kell néznem, egyáltalán életben van-e még. Te pedig szaladj, és lesd továbbra is a híreket! És ha van valami újabb jelentenivalód, el ne mulaszd benézni hozzám!

NEGYVENNYOLCADIK FEJEZET

Az anyahercegnő nagylelkűen magára vesz az Ég előtt minden felelősséget, s meleg szívvel és jóságos kezekkel osztja szét kincseit. Cseng urat a császár elárasztja kegyével, s a visszaadott hercegi címet reá ruházza

Cseng úr aggasztó állapotban találta az anyahercegnőt. Kezéssel azelőtt súlyos fulladási rohamon esett át, s még mindig nagyon nehezen lélegzett. Cseng úr kérve kérte anyját, ne izgassa fel magát nagyon, s kímélje drága életét, hogy kötelességükről megfélekezett fiai ne kényszerüljenek még több szemrehányást tenni maguknak.

– Kell is nekem az élet! – zihálta. – Túl vagyok a nyolcva-

non. Hála azoknak az áldásos hatásoknak, amelyek családjunk alapítóitól eredtek, boldog fiatalságom és boldog házasságom lehetett. És most öreg napjaimra ilyen szégyent érek meg! Jobb lett volna, ha idejében lehunyom a szememet!

Cseng úr azon igyekezett, hogy szelíd szavakkal lelket önt-
sön belé. S akkor végre megjött a várva várt jelentés, hogy üze-
net érkezett a palotából, s szíveskedjék előrefáradni. Hevesen
dobogó szívvel rohant Cseng úr a fogadócsarnokba. Ott várt
már reá az Északi Csend Császári Hercegének ügyvivője. Arc-
kifejezése jót sejtetett.

– Jó hírrel jövök! – kezdte mosolyogva. – Császári hercegi
parancsolóm igen melegen pártodat fogta a trón előtt, s a Kéleti
Kiegyezés Császári Hercegével együttműködve sikerült is meg-
lágyítaniuk az Ég Fiának szívét. Nemrégiben elhunyt, erények-
kel ékes feleségének, a te legidősebb lányodnak emlékezete is
szelidségre hangolta császári urunkat, s arra készítette őt, hogy
továbbra is meghagyjon állásodban, melyet a munkaügyi mi-
niszteriumban töltesz be. A javak elkobzásának fivéred szemé-
lyes tulajdonára kell korlátozódnia. Amit a nyugati palotában
ezenkívül még lefoglaltak, azt vissza kell adni. A Lien unoka-
öcsédnél lefoglalt adósságleveleket császári hercegi parancso-
lónak mindenesetre még egyszer felül kell vizsgálnia. Ha az
derülne ki, hogy törvényellenes uzsoratevékenységet folytattak,
akkor ezeket az okiratokat végleg elkobozzák. Unokafivéred,
Lien, elveszíti hivatali rangját, de egyébként szabadlábba kerül,
és más büntetésben nem részesül.

Cseng úr örömtől eltelve hajtott végre két leborulást, egyet
az Ég Fiához, egyet pedig a császári herceghez címezve. Nem
fogja elmulasztani, hogy holnap a kora reggeli kihallgatáson je-
lentkezzék, utána pedig a császári hercegnél fogja tiszteletét ten-
ni. Nem sokkal az ügyvivő távozása után meg is érkezett a be-
jelentett császári rendelet, s azt azonnal végre is hajtották. Csia
Lien örömét azonban, melyet szabadlábba helyezése okozott neki,
erősen megzavarta az a körülmény, hogy a maga és felesége
kincsesládáit a pénzügyminiszter poroszlói és fogdmegei még a
császári hercegek beavatkozása előtt kifosztották, leltári jegyzé-
kek vagy nyugták pedig, amelyek alapján azokat vissza lehetett
volna követelni, nem voltak. Ilyen módon minlegy hetven-nyolc-

vanezer aranyuncia értékű kincs ment visszahozhatatlanul veszendőbe, melyet Főnix asszony az évek folyamán titokban harácsolts össze. Főnix asszony egyik percről a másikra elvesztette sok éven át folytatott önkényes, de hozzáértő üzleti tevékenységének minden gyümölcsét. Lelkileg teljesen megtört, s ezt a csapást többé nem is heverte ki.

Nem maradtak el persze a családon belüli kölcsönös szemrehányások és haragos viták sem. Cseng úr, aki eddig a nagy háztartás pénzügyeivel és gyakorlati kérdéseivel sohasem törődött, most megdöbbenve jött rá, hogy a nyugati palotában már évek óta lehetőségeik határai felett éltek, hogy mandzsúriai földbirtokaik haszonbéreit kiadásaik rendszerint már egy évvel előre fel szokták emésztetni. Önmagának is szemrehányásokat tett, amiért olyan ügyefogyott volt, hogy ezt a könnyelmű gazdálkodást ilyen hosszú időn keresztül eltűrte, s keservesen panaszkodott, amiért fiai és unokaöccsei közt egy sem volt, akire úgy támaszkodhatott volna, mint túlságosan is korán meghalt elsőszülöttjére, Csia Csura.

Időközben a legújabb kedvező fordulat hírére megint odatódultak a jó barátok és kollégák, hogy Cseng úrnak szerencsekivánataikat fejezzék ki, és hogy magukat Cseng úr szíves emlékezetébe idézzék. S most már aztán nem is volt hija a feltételezgetéseknek és az utólagos bölcsességeknek.

– Nekünk már régóta fenntartásaink voltak kissé laza Sö bátyáddal és könnyelmű unokaöccséddel, Csennel szemben – halatszott egyszerre mindenfelé.

– Más családban is adódnak botrányok, de anélkül hogy emiatt a cenzorok mindjárt a trón előtt csapnának lármát. Úgy látszik, a tiszteletreméltó urak nem törődnek eléggé az előnyös kapcsolatok ápolásával – vélekedtek mások.

– A cenzorokat állítólag elégedetlen, elbocsátott szolgák és megbántott kispolgárok feljelentése indította e lépésre. Különösen egy városszerte ismert, Ni nevű részeges pénzkölcsönzőt szoktak ezzel kapcsolatban emlegetni – közölték ismét mások. – Talán ajánlatos lenne ilyen alárendelteket és kisembereket kicsit kevésbé nyersen kezelni és fölöslegesen nem bosszantani.

– Ellenkezőleg, ajánlatos volna a jövőben embereiteket keményebben ellenőrizni, és vétségek esetén keményebben meg-

büntetni, mint eddig. Hiszen gabonakincstárosi állásodban tapasztalhattad, hová vezet a túlságosan jóindulatú és laza bánásmód. Semmi esetre sem engedheted, hogy becsületes nevedet emberek még egyszer hírbe hozzák. Második alkalommal már nem számíthatsz elnézésre a trónnál – ítélkeztek ismét mások.

Miközben a vélemények ilyenformán keresztezték egymást, s jó tanács a jó tanácsot követte, megjelent a Hszia ház egy küldötte, az ifjú Hszianak s a szegény Tavasz Köszöntésének megbízásából. Mint jelentette, ura más irányú elfoglaltsága miatt nem jöhetett személyesen. Ura, akárcsak eddig, most is kész Tavasz Köszöntésével kötött házasságát felbontani, kénytelen azonban ragaszkodni hozzá, hogy előbb visszakapja azt az ötezer unciát, amelyet Tavasz Köszöntésének megszerzéséért áldozott. Most, hogy apósát, Sö herceget letartóztatták és vagyonát kisajátították, az összeget Cseng úrtól követeli.

– Még csak ez hiányzott! – nyögte Cseng úr. Tekintve a pillanatnyi körülményeket, honnan vegyen ő most hamarjában ötezer unciát?

– Ilyen férget, mint ez a nő! Ahelyett hogy segítene apósán, amikor az bajba kerül, vagy legalábbis részvétet mutatna, ilyen minden jóérzést megcsúfoló, bántó ajánlatokkal hozakodik elő! – háborodtak fel Cseng úr barátai.

– Hiszen én jó előre óva intettem mindenkit ettől a házasságtól, de hát nem hallgattak rám. Szegény, sajnálatra méltó unokahúgom! – sóhajtott Cseng úr. Bármennyire fájt is neki, kénytelen volt a küldöttet vállat vonva, üres kezekkel elbocsátani, és Tavasz Köszöntése továbbra is a méltatlan férj erőszakos uralma alatt kellett senyedjen.

Másnap a kora reggeli kihallgatáson Cseng úr végrehajtotta köszönő leborulását, s tiszteletét tette a Keleti Kiegyezés Császári Hercegénél, valamint a kancellárnál, és jóindulatú közbenjárásukat kérte bátyja, Sö, és fivére, Csen érdekében.

Főnixet az események teljesen letörték. Szörnyű lelkiismeretfurdalások kínozták. Most már keservesen bánta, hogy nem hallgatott a halott Ko-csing tanácsára, s az adódó pénzfölösleget nem fordította államilag hozzáférhetetlen családi hitbizomány beszerzésére. Ehelyett azt az ostobaságot követte el, hogy ezüst- és aranyrudakat halmozott fel, és kincsesládákat töltött

meg, melyeket bármikor ki lehetett fosztani. Milyen szörnyen beteljesedett, amit unokahúga, Ko-csing, évekkel ezelőtt halálos ágyán jósolt!

Ehhez járult még, hogy nagyon találva érezte magát attól a vádtól, amellyel a cenzorok Csen fivérét illették: hogy jó családból származó lányokat házasságra kényszerítettek, és gyalázatos bánásmóddal halálba kergettek. Mint valami kísértet, úgy állott előtte a szerencsétlen második Ju, kinek halála az ő lelkiismeretét nyomta. A cenzorok vádiratában a fiatal Csangnak, a második Ju jegyesének, az ő titkos eszközének nevét kifejezetten emlegették is. Ha ennek az ügynek hatósági részről a mélyére kotornak, feltétlenül kiderül az ő felelőssége. Ennek következményeire gondolni sem volt jó. Gyorsan meghalni: ez volt egyetlen kívánsága. Eddig a Jung-kuo palota tekintélyes vezető személyisége volt. Most örökre elvesztette becsületét. Ezt már abból a bosszús, ridegen elutasító feleletből is láthatta, amelyet férje, Csia Lien adott Ping-er szobalánynak, amikor az értésére adta, hogy Főnix miatt orvosért kellene küldeni. Erre neki most nincsen pénze, most magára kell gondolnia, utasította el kurtán-furcsán Ping-ert.

– Hogy is gondolhatsz most orvosra! – mondta Főnix később szemrehányóan Ping-ernek. – Kell is nekem ez az elrontott élet! Alig várom a végét, s csak azt nem tudom, aranyat nyeljek-e inkább, vagy mérget igyam.

Attól kezdve aggódo szobalánya nem tágitott az oldala mellől.

Az anyahercegnőt nagyon megvigasztalta az a tény, hogy legalább második fia, Cseng, továbbra is kegyőben áll a császár előtt, s hogy kedvenc unokái, Pao-jü és Pao-csaj állandóan körülötte vannak. Ennek következtében meglepően gyorsan rendbe jött, s az általános zűrzavar közepett csupa tetterő és anyai gondoskodás volt. Kinyitotta ládikáit és szekrényeit, s az elszegényedett hölgyeket, Főnixet, Ső hercegnőt és Csen hercegnőt ellátta pénzzel és ruhákkal. Kocsikat küldött a keleti palotába, s Csen hercegnőt, a hercegnő menyét és azt a két másodfeleséget, aki még ott maradt, átvitette a nyugati palotába. A többi másodfeleség elmenekült. A nagy létszámú személyzetből semmi sem maradt. Akárcsak Ső herceg személyzetét, a keleti palotáét is elkobozták. A poroszlók valamennyit elhurcolták, s az állam

clárvereztette őket. Az anyahercegnő a keleti palota hölgyei részére több szobát rendeztetett be magánál, két szobalányt és négy szobaasszonyt bocsátott rendelkezésükre, a nagy konyháról étkeztette őket, és zsebpénz gyanánt rendszeres havi járadékot rendelt nekik a Jung-kuo család tagjainál szokásos tételben.

Még kellett még oldani azt is, hogy a letartóztatott családtagok, Sö herceg és Csia Zsung helyzetének megkönnyítésére anyagi eszközöket helyezzenek készenlétbe. A pénztárak elapadására való tekintettel Csia Lien semmilyen más kiutat nem talált, minthogy titokban eladja a család falusi földbirtokának egy részét. Ezzel persze hozzájutott néhány ezer unciához, és ezért tett az éppen szükséges készpénzre, de hogy mennyire veszélyes volt ez az intézkedés, amely a halott Ko-csing bölcs tanácsainak újólag ellene mondott, az később megmutatkozott. Az intézők jól látták, hogy uraságuk napja leáldozóban van, s aggódtak saját jövőjükért. Azon igyekeztek tehát, hogy még kapuzárás előtt mentsék, ami menthető, s titokban megegyezve a bérlőkkel, a mandzsúriai földbirtokok jövedelmeiből annyit tömtek a saját zsebükhöz, amennyit csak tudtak.

Az anyahercegnőt nyomasztotta Főnix örökké gyászos arca, valamint Sö asszony és Csen asszony szakadatlan jajongása. Mint a Csia család feje, úgy érezte, hogy a szenvedésért, mely a családra szakadt, elsősorban ő a felelős. Egy este megparancsolta Ámbrának és Mandarinakcsának, hogy az udvarban, szabad ég alatt építsenek füstölőoltárt, s terítsenek elébe egy piros imaszőnyeget. Aztán szobalányai támogatásával és botjára támaszkodva kibotorkált az udvarra, a szőnyegen letérdelt, tömjénrudacskákat gyújtott meg, homlokát néhányszor a földre hajtotta, majd könnyekben ázva, ilyen bensőséges fohással fordult az Éghez:

– Magasztos Ég, ott fenn a magasban! Én, a született Si lány, méltatlan feje a Csia családnak, alázatosan heverek itt lábaidnál, s isteni felségedhez könyörgök, légy hozzám irgalommal. Családom több nemzedéken át igyekezett a jó úton megmaradni, és rossz útra nem térni. Amennyire erőimtől tellett, azon voltam, hogy férjemnek gondoskodó, jó felesége, gyermekeimnek és unokáimnak gondoskodó, jó anyja és nagyanyja legyek.

Ha különösen érdemes cselekedetekkel nem is dicsekedhetem, különösen rossz cselekedetekkel sem vádolhatom magamat. Csáládunk dicső őseinek egyes fiatalabb utódai olyan gögös, kicsapongó és bűnös életet folytattak, hogy ennek következtében a Csia családnak gyalázatos bukást kellett megélnie. Egy fiunk, egy unokánk és egy dédunokánk börtönben bűnhődik. Mindezekért én vagyok felelős, minthogy nem részesítettem őket kellő nevelésben. Most tehát, magasztos Ég, a Te kegyelmes védelmedért és pártfogásodért esdeklem. Könyörülj gyermekeimen és unokáimon! Büntess engem érettük, hadd haljak meg hamarosan! Büntess engem, és kíméld őket! Változtasd a szenvedés' boldogsággá, a gyászt örömmé!...

Imája heves zokogásba fulladt. Mandarinkacsa és Ámbra vigasztaló szavakkal emelték fel és vezették vissza szobájába.

Néhány nap múlva Cseng urat gyorsküldöncök hívták a főtitkárságra. Végre megjelent az új császári rendelet, mely megszabadította a letartóztatott családtagok további sorsa felőli bizonytalanságtól. A főtitkárság az Északi Csend Császári Hercegének személyén keresztül jóindulatúan emelt szót a trónnál, s hála ennek a közbenjárásnak, az újabb rendelet sokkal enyhébben ítélte meg a hercegi letartóztatottak bűneit, mint az előbbi. A Sö herceg és a pingancsoui prefektus közötti bizalmas kapcsolatot azzal mentette, hogy rokoni kötelékek fűzték őket egymáshoz. Elfogadta, hogy a különönc legyezőgyűjtő nem Sö hercegtől kiinduló erkölcstelen nyomás hatására, hanem boldonságból ment a halálba. Elismerte, hogy Csen herceg csak jót akart, amikor sógornőjét, a második Ju lányt, jegyesének. Csang Huának teljes elszegényedésére való tekintettel inkább rendezett körülmények között, unokafivérének, Liennek másodfeleségeként igyekezett elhelyezni, különösen, mivel ezzel a lány anyja is egyetértett. A harmadik Ju lány esetében sem lehet kényszerről beszélni, minthogy az végzetes tévedés következtében lett öngyilkossá. A letartóztatottakat mindenesetre jelentős törvényellenes vétségek terhelik, az egyiket egy bírósági eljárás lefolytatásának megakadályozása, a másikat az udvari gyász tartama alatt létrehozott házasság és egy halott családtag titokban történt eltemetése. Arra a körülményre való tekintettel, hogy a trón szolgálatában nagy érdemeket szerzett

férfiak utódai, enyhe büntetést szabtak ki rájuk: elvesztették hercegi címüket, s bűnükért a birodalom határai mentén, száműzetésben kell az állam áldozatos szolgálatával vezekelniük. Ső herceget a távoli nyugatra, a Nagy Fal egyik magános állomására, Csen herceget a Keleti-tenger egyik félreeső parti örhe-lyére száműzték. Csia Zsungnak fiatalságára való tekintettel elengedték minden büntetését.

Cseng úr örömkönnyekeket ontott, s az Északi Csend Császári Hercegének, aki vele a rendelet tartalmát közölte, leborulva és homlokát a földhöz ütve mondott köszönetet. Kieszközülte azt is, hogy a száműzetés megkezdése előtt fivére és unokaöccse egy napra hazatérhessen még, és a családtól elbúcsúzhasson.

A hír, melyet Cseng úr a főtitkárságról hozott, a családból vegyes érzelmeket váltott ki, részben örömet, részben bánatot. Ső hercegnőt és Csen hercegnőt vigasztalhatatlanná tette a tudat, hogy férjeiket el kell veszíteniük, és siratták saját bizonytalan jövőjüket. Az anyahercegnőt nem érintette különösebben legidősebb fiának és sógora unokájának sorsa, mert mindkettő eléggé távol állott szívetől. Annyi együttérzés azonban volt benne, hogy szeretett volna pénzzel könnyíteni a két száműzött sorsán.

– Kincstárunkból néhány ezer unciát kellene velük adnunk az útra – vetette oda könnyedén Cseng úrnak.

Mélyen megdöbben amikor fia felvilágosította, hogy e pillanatban a kincseskamra üres, hogy a család évek óta lehetségeik határain felül élt, s a mandzsúriai földbirtok haszonbér-reit mindig egy évvel előre felemésztették. Fia véleménye szerint nem maradt más hátra, mint hogy a családi ékszerekből adjanak el valamennyit.

– Ide jutottunk! Akkor hát éveken át talmi ragyogásban él-tünk! S én azt hittem, ki tudja, milyen nagy tartalékokat gyűj-töttünk magunknak! – kiáltotta könnyekkel a szemében az anyahercegnő.

– Jelentős összegeket fordítottunk kölcsönök nyújtására. A lefoglalások következtében azonban ezeket nem tudjuk behaj-tani. Igen, elszegényedtünk, s a jövőben alaposan össze kell húznunk magunkat, és a személyzetünket is csökkentenünk kell. Lien unokaöcsém rosszul gazdálkodott – jelentette ki Cseng úr

leverten. Hogy tönkremenésüknek Főnix, az anyahercegnő kedvence volt az oka, azt tapintatból elhallgatta.

Miközben így másodszülöttével az anyahercegnő azt fontolgatta, hogyan lehetne sürgősen pénzt felhajtani, egyszerre csak megjelent a börtönből kiengedett három bűnös: Sö, Csen és Csia Zsung. Bűnbánóan vetették magukat az anyahercegnő lábaihoz, s megszegyenülten könyörögtek bocsánatért. Megindító családi jelenet következett. Az anyahercegnő könnyekig meghatódott, s gyorsan megfeledkezett minden haragjáról.

– Most eredjetek asszonyaitokhoz, s használjátok ki az együttlét utolsó, szűkösen mért óráit! – Ezekkel a szavakkal bocsátotta el elsőszülött fiát és sógora unokáját. Aztán jó szívének hirtelen támadt sugallatára hallgatva, magához intette Sö és Cseng asszonyt s Mandarinkacsa szobalányt; megparancsolta nekik, nyissák fel kincsesládáit, és öntsék ki mindazt a kincset, amit férjhezmenetele óta évek hosszú során át gyűjtött és felhalmozott. S hozzálátott, hogy meleg szívvel és jóságos kezekkel végezze el kincseinek igazságos szétosztását.

Elsőszülötte, Csia Sö, háromezer ezüstunicát kapott. Ebből ezret meg kellett hagynia feleségének, a fennmaradó kétezret magával vihette a száműzetésbe. Sógorának unokája, Csen, ugyancsak háromezer unciát kapott. Ebből azonban csak ezret tarthatott meg a saját céljaira, a másik kétezret felesége rendelkezésére kellett bocsátania. További háromezret Főnix betegágyához küldött. De a pénzt ő maga kezelje, s ne hagyja, hogy azt könnyelmű férje elpocsékolja, tette hozzá gyanútlanul. Ötszáz unciát kapott Csia Lien, azzal a megbízatással, hogy a jövő évben személyesen szállítsa a koporsót, mely Kék Drágakő holttestét rejti, a lány szülővárosába, Jangcsouba, s gondoskodjék méltó eltemettetéséről. Kiszabott egy összeget Tavasz Búcsúzása részére is: a lány eljövendő férjhezmenetelekor ebből kell kiállítani a hozományát. Aztán kiosztott egy csomó ékszer és diszruhát a család különböző más férfi és női tagjai között is. Cseng úr nagy összeget kapott aranyrudakban. Ebből a pénztár pillanatnyi hiányát kellett kiegyenlítenie, s a háztartási költségeket kellett a hátralevő időben fedeznie. Pao-jüt több ezer ungia értékű arany- és ezüstékszerrel ajándékozta meg. Megfelelő adományokkal gondolt Cseng asszonyra, Csu özvegyére

és Csia Lanra, dédunokájára is. Végül aztán különböző utasításokat adott Cseng úrnak a személyzet csökkentésére és minden fölösleges földbirtok leválasztására vonatkozóan. Kijelentette, hogy a mai körülmények között a Szemek Gyönyörűségének Parkja is fölösleges fényűzés. Az eddigi lazasággal, a látszatra és talmi ragyogásra alapozott életvitellel egyszer s mindenkorra szakítani kell. Egyébként most aztán mindenét odaadta, s az ő részéről további segítségre nem számíthatnak. Amit halálakor még hátrahagy majd, azt szobalányainak és szolgálóinak szánta. Szálljanak tehát magukba, és javuljanak meg.

Mindenki letérdelt, töredelemmel és meghatottan javulást ígért, s azt kívánták az anyahercegnőnek, éljen száz évig. Az anyahercegnő azonban kijelentette, hogy erre nem vágyik; örül, hogy hamarosan együtt lehet majd a család nagyszerű alapító őseinek eltávozott lelkeivel.

Az elvonuló családi vihar búcsúzása, az ég utolsó, halkuló morajlása aztán az anyahercegnő látogatása volt Főnix betegágyánál. Főnix lélegezni is alig mert, s szégyenkezve bújt takarói alá, amikor az anyahercegnő Cseng néni, Pao-jü és Pao-csaj kíséretében megjelent nála. Mivel legfőbb bűne az volt, hogy a családot anyagi romlásba döntötte, készült arra, hogy haragos családi zenebona következik. Úgy hitte, örökre eljátszotta az anyahercegnő kegyét, s azt szerette volna, ha mielőbb meghal. A várt szemrehányások helyett most csak szeretetteljes, vigasztaló szavakat hallott, s még a tetéjébe mindenféle hasznos ajándékkal és háromezer uncia készpénzzel is elhalmozták. Hiszen az anyahercegnő előtt elhallgatták Főnix titkos pénzügyleteit. Minthogy Főnix egész lelkével csak a birtokláson és a külső jóléten csüngött, ez a megváltozott helyzet azonnal új életerőt öntött belé. Meglepően vidáman és mozgékonyan hajtott végre az ágyban köszönő leborulását, s megfogadta, hogy a jövőben a durva munkát végző cseléd lányok szorgalmával fog dolgozni az anyahercegnő és a ház érdekében.

Ső úrnak és Csen úrnak már másnap búcsút kellett vennie, hogy nekivágjanak a száműzetésbe vezető hosszú útnak. Cseng úr néhány emberének, bármennyire akarattuk ellenére volt is ez, kíséretként velük kellett utaznia. Megtörtént a szokásos búcsúívás, és megadták a szokásos díszkíséretet is, a városfaltól tíz

mérföldre levő pihenőhelyig. Cseng úr végül még néhány nyomatékos figyelmeztetést intézett a távozó családtagokhoz, mondván, hogy bűnüket a hazának teendő buzgó szolgálattal vezekeljék le és tegyék jóvá, aztán Pao-jüvel és a család többi fiatal férfitagjával hazalovagolt.

Amikor hazaérkezett, a nyugati palota főkapuját újságírók és újdonsághajhászók egész seregének ostroma alatt találta, akik a kapusokkal hevesen vitatkoztak, és viharosan követelték a jó hírért járó jutalmukat. Kevéssel azelőtt lóhalálában érkeztek, hogy elsőként hozzák meg az örömteljes hírt egy újabb császári rendeletről, amely a Jung-kuo-ág gazdátlanná lett hercegi címét Cseng úrra ruházta át. A kapusók vonakodtak a követelt jutalmat megfizetni, és kijelentették, már régen tudták, hogy így fog történni, hisz ez teljesen magától értetődő.

– Egyáltalán nem magától értetődő! – válaszolták az újságírók. – Ilyen hercegi címet egyébként sem kapni akármikor. Hallatlan szerencse azonban, olyan, amilyen ezer évben csak egyszer fordul elő, hogy az Ég Fia a családokban nemrég kirobbant botrány ellenére indítatva érezte magát, hogy kegyét családokra árassza, és második öreg parancsolókat hercegi címmel ruházza fel. Szép dolog volna, ha nem érdemelnénk meg a jó hírért járó jutalmat!

Nos, Cseng úr mosolyogva betapasztotta éhes szájukat, majd felkereste az anyahercegnőt, és jelentette neki a legutóbbi jó hírt. Büszke örömét persze megzavarta kissé az a szomorú eszmefuttatás, hogy szerencsáját csak bátyja szerencsétlenségének köszönhette. A legújabb szerencsés fordulat híre a városban gyorsan szájról szájra járt, s egy szempillantás alatt újra beállítottak azok a jó barátok és ismerősök, hízelgők és tányérnyalók, akik az égető szükség napjaiban oly meglepően ritkán mutatkoztak, vagy éppen láthatatlanokká lettek.

Szigorú köteleességtudása Cseng urat arra indította, hogy másnap közzönetmondó kihallgatásán javaslatot terjesszen a trón elé, mely szerint méltatlannak érzi magát a nyugati palotának és a Szemek Gyönyörűsége Parkjának további birtoklására, s ezért mindkettőt az állam rendelkezésére bocsátja. A főtitkárok javaslatára azonban lemondását az Ég Fia kegyesen visszautasította.

Az anyahercegnő hagyatékát rablók fosztogatják, és a szép szentet is magukkal viszik. Pao-jü visszakapja a szellemkövet, és lelke felébred

E napok izgalmai az anyahercegnő öreg szívére olyan csapást mértek, amelyet kiheverni már nem tudott. Megkísérelte még egyszer, hogy családi ünnepség rendezésével szépítse meg a szomorú hétköznapot, s felidézze a jobb napok vidámságát. Nemrégiben férjhez ment unokája, Felhőcske történetesen kevéssel Pao-csaj születésnapja előtt érkezett látogatóba. Javaslatára az anyahercegnő, hogy Pao-csajnak örömet szerezzen, összehívta az egész elérhető női rokonságot, s az ünnepelt tiszteletére gazdag lakomát rendezett. A külső keretek a régiek voltak. Az a vidámság azonban, amely máskor ilyen családi összejöveteleken uralkodott, ezúttal távol maradt. Főnix tréfás szavai erőltetetten csengtek, nem ébresztettek visszhangot. Az elszegényedett hölgyek, Ső asszony, Csen asszony és Hszie néni szomorú arca, a Kék Drágakőt hiányoló Pao-jü szellemének másfelé kalandozása, a házasságának nyomorúságáról könnyek között beszámoló Tavasz Köszöntésének szenvedő ábrázata lehetetlenné tette, hogy vidám hangulat alakuljon ki.

– Lehet, hogy utoljára láttalak benneteket – mondta Tavasz Köszöntése a jövő sejtelmétől eltelve, amikor zsarnoki férje a még javában zajló születésnap ünnepségről elvitette.

Néhány nap múlva az anyahercegnő megbetegedett és meghalt. Tapintatosan elhallgatták előle, hogy a szegény Tavasz Köszöntését kevéssel a születésnap ünnepségről való visszatérte után, mint valami leszakított virágot, megszakadt szíve sírba vitte.

Az anyahercegnő nyolcvankét esztendőt ért meg, s gyermekei és unokái körében szép és szelíd halállal halt meg. Utolsó órájában még mindegyikhez volt egy-egy barátságos szava. Békés mosoly derítette fel arcvonásait, amikor szemét lezárta. Halálát széles körökben meggyászolták. Minthogy az anyahercegnő egy császári feleség nagyanyja volt, a „Legfelsőbb” ezer unciá-

val járult hozzá temetési költségeihez, s a vallásügyi miniszterhez intézett leirattal ünnepélyes állami áldozatot rendelt a tiszteletére.

A család képviselőének terhét a megerőltető gyászhetek idején egészen a koporsó átszállításáig újra Főnix asszony vállaira rakták. Nehéz szívvel vetette alá magát a fáradságos megbízatásnak. Önmaga előtt sem titkolhatta, milyen különbség volt mostani megbízatása és ama régebbi között, amikor unokahúga, Ko-csing halálakor Csen hercegnő képviselőjében kellett vezetnie a gyászünnepeket a keleti palotában. Akkor erejének teljében volt, több mint százfőnyi személyzettel rendelkezett, s telt pénztárakkal gazdálkodott. Most maga is beteg volt, mindössze huszonegy főnyi férfi és tizenkilenc főnyi női személyzet s igen szerény eszközök álltak rendelkezésére. Most beosztással kellett élnie, s lépten-nyomon takarékoskodnia és fösvénykednie kellett. Hozzá még becsülete sem nyerte vissza régi fényét. Kényszerű takarékosági intézkedéseit felsőbb körökben arra magyarázták, hogy hiányzik belőle a kegyeletes érzés az anyahercegnő iránt, aki több fényt és pompát érdemelt volna, alsóbb körökben pedig fösvénykedésnek és embernyúzó szándéknak vették.

Mielőtt a koporsót átszállították volna a családi templomba, a megelőző estén, amikor a ház különösen tele volt vendégekkel, és Főnix legszívesebben szétdarabolta volna magát, hogy mindenütt jelen lehessen, egy szobalánytól azt kellett hallania, hogy anyósa, Sö asszony, odaát a vendégek előtt megint megvetően nyilatkozott róla: azt vetette szemére, hogy kihúzza magát kötelességei teljesítése alól. Ez az izgalom testi kimerültségével együtt végleg összetörte. Vérömlést kapott, és önkivületi állapotban fektették ágyba. A főünnepségen, a koporsónak a Vastrácsos Templomba való átszállításán, amely másnap zajlott le, nem lehetett jelen. A keleti palota hölgyei bérkocsikkal vettek részt a gyászmenetben! Milyen részvevően mosolyogta meg valaha a büszke Csen hercegnő ezt vagy azt a szegény rokont, aki bérkocsiban jött látogatóba! Ennyire megváltoztak az idők!

A koporsóátszállítás előestéjén a derék Mandarinkacsa hűségének és ragaszkodásának fényes bizonyítékát adta: megölte

magát, és az anyahercegnőt, aki oly sok esztendőn volt úrnője, önként elkísérte a sárga forrásokhoz vezető útjára. Tette mindenfelé bámulatot keltett. Cseng úr száz unciát ajándékozott családjának, s elrendelte, hogy a derék lányt az anyahercegnő édes unokáinak kijáró tiszteletadással temessék el. Elrendelték, hogy koporsóját másnap az anyahercegnő koporsója mögött szállítsák ki, és ugyancsak a családi templomban helyezték el.

Másnap kora hajnalban a több mint száz kocsiból és gyaloghintóból álló hosszú gyászmenet elindult a Vastrácsos Templom felé. Cseng úr a csaknem teljesen személyzet nélkül maradt nyugati palotát Tavasz Búcsúzására és Csia Jünre bízta. Tavasz Búcsúzásának a beteg Főnix helyett az asszonyok lakosztályaira, Csia Jünnek Lin udvarmesterrel együtt a lakóterület többi részére kellett felügyelnie.

Tavasz Búcsúzását ezen a délutánon meglátogatta kedves sakkpartnere, Miao-jü, a szép remetelány, aki még mindig a park leghátsó szögletében, a Jégmadárkalitkában lakott. Tavasz Búcsúzása örömmel fogadta őt, mint vigasztalóját a magányban, éjszakára is magánál tartotta, s buzgó sakkjátékkal töltötték az időt, míg csak fel nem derengett a reggel. Hajnali négy óra tájban a szép remetelány az éppen ebben az időben esedékessé vált szent „ülésre” akart visszavonulni, amikor egyszerre csak odakünn hangos kiáltásokat lehetett hallani: „Segítség! Tolvajok! Rablók!” Először az asszonyok lakosztályai körül cirkáló női örök kiáltoztak, kiáltásaikat azonban csakhamar észrevették és továbbadták odaát, a bezárt belső kapun túl tartózkodó férfi őrszemélyzet tagjai is.

A félenk Tavasz Búcsúzása ijedtében lélegzeni is alig mert. Bátor társnője viszont kioltotta a lámpát, s az ablakpárkány fölött messze kihajolva, kikémlelt az udvarra, de aztán rögtön visszahőkölt, és gyorsan bezárta az ablakot.

– Az udvaron idegen emberek vannak – súgta Tavasz Búcsúzásának. Odakinn most megerősödött a tülekedés zaja, a belső kapu megcsikordult, számos hang és kiáltás közeledett. A lármát túlharsogta egyetlen dörgő férfihang:

– Hol vannak? Fogd meg! Üsd!

Néhány bátor őrszem élén, vastag furkósbottal felfegyverkezve, a vitéz Pao Jung közeledett rohanva, az új parkőr, aki

csak nemrég lépett szolgálatba, egy rettenthetetlen, erős fickó, akit durva mivolta miatt eddig nem nagyon szerettek, most azonban alkalma nyílott rá, hogy értékét bebizonyítsa. Csapatának közeledtével az idegen betolakodók a tetőkre menekültek, s üldözőik ellen felülről alázáporozó tetőzsindelyekkel igyekeztek védekezni. A bátor Pao Jung azonban a tetőkre is követte őket, s furkósbotjával olyan vadul csapott le a bandára, hogy az kereket oldott, s a falakon át sietve menekült.

Amikor aztán a harcmezőt fáklya- és lámpavilágnál felülvizsgálták, az anyahercegnő elhagyott lakószobáiban erőszakosan feltört ajtókra, kinyitott szekrényekre és kifosztott ládákra bukkantak. Az udvaron pedig egy ember holttestét találták, akire Pao-Jung furkósbotja sújtott le.

Egy Ho-szan nevű korábbi szolgát ismertek fel benne, Csou Zsuj udvarmester fogadott fiát!

Ezt a Ho-szant egy évvel azelőtt ura, Csen herceg, valami jelentéktelen vétség miatt megkorbácsoltatta, és elkergette a háztól. Attól kezdve szerencsejátékra adta a fejét, és kétes társaságba keveredett. Az anyahercegnő halálának hírére felkerekedett, és naphosszat ácsorgott a nyugati palota főkapuja előtt, abban a reményben, hogy a gyászidő alatt kisegítő erőként újra szolgálatba veszik. De nem törődtek vele. Bosszúsan tért vissza játéksarlangjába, egy lebuja, s ott törzsasztalánál szabad folyást engedett korábbi urasága ellen acsarkodó haragjának. Mellékesen megemlítette, hogy az anyahercegnő, mint azt nevelőanyjától hallotta, korántsem halt meg vagyontalanul. Annak idején, amikor meleg szívvvel és jóságos kezekkel szétosztotta kincseit, csupán bölcs előrelátásból tett úgy, mintha most már mindenét szétosztotta volna. Valójában még egész ládákat és szekrényeket hagyott hátra arannyal és ezüsttel telve. Erre aztán nyúzni kezdték Ho-szant, hogy ne legyen bolond, és használja ki az alkalmat. Mivel megakadályozzák, hogy tisztességes, becsületes módon részesüljön az uraság asztalának morzsáiból, vegye el maga az őt megillető részt. Összeismertették Ho-szant néhány vakmerő fickóval, akik egy hatalmas kalózbandához tartoztak, s csak átmenetileg tartózkodtak a fővárosban. Ho-szannak az volt a feladata, hogy szolgálatukba állítsa helyi ismereteit, s vezesse őket falakon és tetőkön át az anyahercegnő

lakószobáikhoz. A holttest eltemetésének napját választották ki, mint a rablás véghezvitelére alkalmas napot, hiszen akkor a nyugati palotát csaknem valamennyi férfilakosa elhagyja, azzal a néhány asszonnyal meg könnyen elbánnak majd. Úgy gondolták, tervük végrehajtása után távoznak a fővárosból, s biztonságba helyezik magukat a Keleti-tenger partján, a kalózbanda rejtőhelyén.

A támadást az éjszaka leple alatt hajtották végre. Az anyahercegnőtől rabolt arany- és ezüstkincseket már kijuttatták a falon át az utcára, s az ott készenlétben tartott szekerekre rakták, amikor néhány bandita figyelmessé lett a közeli nyugati szárny egyik szobájában égő lámpa fényére. Ott ült társnőjével Tavaszbúcsúzása és sakkozott. A két leány látása és különösen az egyiké, aki ugyan apácaruhát hordott, de fejének szép ékességét, haját, még csonkitatlanul viselte, felébresztette a rablók kéjvágyát. Odalopóztak a kivilágított szobához, s megfogant bennük a terv, hogy a két leányt mint nem remélt zsákmányt magukkal hurcolják. A derék Pao Jung azonban még idejében megghiúsította aljas tervüket, s a tetőkön át elkergette őket.

A rablók étvágya azonban most már felébredt. Az apácaruhát hordó szép leány csábító képétől különösen a bandavezér nem tudott többé szabadulni.

– Csak tudnám, melyik kolostorba tartozik! – mondta másnap társainak, amikor a zsákmányt szétszították, s szökésük további tervét beszéltek meg.

– Az az apáca alighanem a park hátsó részében álló Jégmádkalitka remetéje volt – vélte tudni az egyik. – Ez az, akiről most két éve annyit beszéltek, mikor az elrévülés párnáján megszállottsági rohamot kapott. Valami palotabeli fiatallal találkozott, Pao-jü vagy mi volt annak a fiúnak a neve, s ez volt az oka, hogy éjszaka a kísértés ördögei szűzi testébe hatoltak.

– Aha, szóval ő az! – mondta a bandavezér, s a húsos gyümölcs zamatára gondolva, már előre csettintett nyelvével. – No, azt ma éjszaka elhozom magamnak! Egy kocsi kell nekem meg két ember. Ti csak menjetek előre! Holnap reggel találkozunk a Húsz Mérföld Dombjánál, a városfalon túl.

A negyedik éjjeli őrség órájában történt. A parkra teljes ső-

tétség borult. Csak a Jégmadárkalitka egyik ablakán át pislá-
kolt egy oltári lámpa bágyadt rőt fénye. A szép Miao-jü maga
alá húzott lábakkal ült ájtatossági párnáján, s azon igyekezett,
hogy a tegnapi élmény hatása alatt álló s kissé még kuszált gon-
dolatait elcsendesítse, és szent szemlélődésre összpontosítsa.
Szokásához híven, amíg „ülése” tartott, emberei közül senkit
sem tűrt a közelében. Három szolgálója régen lefeküdt már
aludni.

Mintegy három órán át tarthatott szent elrévülése. A felde-
rengő reggel hűvössége kissé megborzongatta. Már éppen ki
akarta nyitni a száját, hogy egy csésze forró tea után kiáltson,
de akkor az ablak alatt gyanús léptek zörejét hallotta.

Ijedten kiáltott szolgálói után, de a szomszéd szobából nem
érkezett válasz. Egyszerre valami erős, kábító illatot érzett. Tag-
jaira mintha sajátságos, bénító súly nehezedett volna, melytől
azok merevekké és hajlíthatatlanokká váltak, mintha csak fá-
ból és háncsból készült bábu tagjai lettek volna. Képtelen volt
mozdulni, hang se jött ki több a torkán, szeme előtt fátylak hul-
lámzóttak. De a fátylakon át is ki tudta venni, hogy egy férfi
bemászott az ablakon. Az oltárlámpa visszfényében azt is látta,
hogy a férfi villogó tört szorongat jobb kezében. Most a pengét
öve mögé csúsztatta, s feléje közeledett. Félig öntudatlanul s
minden védekezésre képtelenül hagyta, hogy történjék vele
akármilyen. Érezte, hogy átemelik az ablakon, s az udvaron át a
park falához viszik. Kötélhágcsón vitték fel, s a falon át így
kijutottak az utcára. Aztán egy csukott kocsiba ültették.

Vadul rohanva száguldott ki a kocsi a keleti városkapun. A
reggeli harangszó órája volt, s a kapukat éppen kinyitották. A
kapuőrök eleinte csodálkoztak az elfüggönyözött ablakú ko-
csin, amely ebben a korai órában ilyen nagy sietséggel és nagy
porfelhőt kavarva közeledik. Amikor azonban a kocsis bakja
mellé tűzött jamenlámpákat s rajtuk nagy írásjegyekkel a fel-
iratot látták: „Sorompókat fel! Istállót megnyitni!” – akkor
újra megnyugodtak. Egy gyorsfutár – gondolták, s a kocsit aka-
dálytalanul átengedték.

A három szolgáló ezen a reggelen a szokásosnál később
ébredt a Jégmadárkalitkában. Fejüket sajátságosan kábultnak
éreztek, szobáikban erős szénázillat érződött. A legfiatalabb,

aki az imaszoba mellett aludt, melyben úrnője ájtatos elmélkedéseit szokta tartani, világosan emlékezett még, hogy hallotta, amint reggel öt óra körül úrnője néhányat kiáltott, majd valami férfihangot is hallott. Emlékezett arra is, hogy ő maga felkelt, és át akart menni hozzá, de képtelen volt rá, s csakhamar újra kábult álomba merült. Most rosszat sejtve léptek az imaszobába. Üres volt. Az ablak tárva-nyitva. A többi szobában se találták a szép Miao-jüt sehol. Az udvar egyik szögletében a falon kötélhágcsót fedeztek fel, s alul, a létrától nem messze egy törhüvelyt és egy kiégett parázsüstöt. Halvány reményük volt még, hogy a keresettet barátnőjénél, Tavasz Búcsúzásánál találják meg. De odaát a nyugati palotában semmit sem tudtak hollétéről. Most már nem lehetett tovább kétségnek helye: a Jégmadárkalitka lakóját, a szép szentet, a reggeli szürkületben ártalmas gázokkal elkábították és elrabolták!

Szegény Miao-jü! A szüzi tisztaság életére készült, s ilyen gyalázatot kellett megélnie! Sőt, még rosszindulatú pletykák is lábra keltek róla: hogy összeszűrte a levet a rablókkal, s hogy világi vágyaktól űzve, maga raboltatta el magát velük. Hogy azután mi lett vele, beletörődött-e sorsába, vagy szégyenében inkább önként ment a halálba, arról nem szólnak feljegyzések.

Pao-jü és Tavasz Búcsúzása forró könnyekkel siratták meg eltűnt barátnőjüket. Mennyire csodálták és irigyelték őt, aki a társadalmi élet korlátain és előírásain kívül helyezkedett, és a maga független életét élhette! Tavasz Búcsúzása vigasztalhatatlan volt, hogy elvesztette az egyetlen embert, aki szívéhez közel állott. A szép remetelányra mindig úgy tekintett mint valami példaképre, s titkon régóta feltette magában, hogy nyomdokaiba lép, maga is lemondván a világ hívságairól. Mert ha körülnézett rokonai között, vajon talált-e csak egyet is, kinek szerelme és házassága jól sikerült volna? Főnix, a Ju testvérek, Kék Drágakő, Tavasz Köszöntése: valamenynyien az előírások, a társadalmi kényszer áldozatai voltak. Felhőcske férje ugyan csupa szív ember volt, de sápkóros, a halál kiszemelt áldozata. Állítólag Tavasz Virulása is jól járt, neki azonban messze idegenbe kellett szakadnia, családjától távol, ahol honvágy gyötörte. Aho-

va csak pillantott, Tavasz Búcsúzása mindenütt olyan példákat látott, amelyek kedvét szegték és elijesztették. Visszaörzadt a gondolatra, hogy ő is valami előírásos házasság szerencsétlen áldozatává válják. Nem, szabad akart maradni, mint barátnője, Miao-jü, aki a maga ura volt, s egészen úgy élt, ahogy kedve tartotta – akárcsak valami vadlúd a felhők között.

Aztán tegnapelőtt, a temetés napján, ez a családi kellemetlenség történt vele. Mindjárt az első alkalommal, hogy valami felelősségteljes tisztet bízta rá, ilyen bosszantó balszerencse kellett hogy érje! Elvesztette becsületét, bebizonyította képtelenségét arra, hogy teljesítse háziasszonyi kötelességét. Ez a szomorú tapasztalat megerősítette világtól elforduló szándékait. Egy óvatlan pillanatban gyors elhatározással ollót ragadott, s már le is vágta hajának felét, mire éppen benyitó szobalánya beavatkozott, s még idejében lefogta. A szobalány a Jégmadárkalitka egyik szolgálójának kíséretében jelent meg, aki a szép szent eltűnésének hírért hozta. Megdöbbenésében Tavasz Búcsúzása eltűrte, hogy kezéből az ollót kicsavarják, s hajának megmaradt felét valahogy újra világi hajviseletbe tűzzék fel. De csodált barátnőjének szomorú sorsa sem tántoríthatta el szándékától. Elszánta magát, hogy a legközelebbi alkalommal hajának maradék részét is feláldozza, és kolostorba vonul. De szobalánya rábeszélésére beleegyezett, hogy elhatározásának végrehajtásával vár még, amíg a legújabb izgalmak valamennyire lecsillapodnak.

Még el sem ült a bánat, melyet az anyahercegnő és Mandarinkacsa halála és temetése okozott, sem a nyugtalanság, melyet az éjszakai betörés és Miao-jü elrablása kavart fel, a házat máris újabb haláleset hozta izgalomba. Főnix, akit már hosszú ideje testi betegség emésztett, s kinek lelkét elnyűtte a sok lelki-furdalás, valamint az a nyomasztó érzés, hogy becsületének régi fényét visszahozhatatlanul elvesztette, néhány nappal az anyahercegnő koporsójának átszállítása után maga is meghalt. Fiatlon, harmincéves korában, megkeseredett lélekkel halt meg. Valaha ő volt a lelke, középpontja, hatalmas úrnője ennek a nagy háztartásnak. Az általa előidézett összeomlás óta azonban egyre fojtogatóbb magány vette körül, s egyre inkább kerülték. Csak a derék Ping-er tartott ki mellette végig, hűsége

sen. Amikor a rokonság a Vaszrácsos Templomból háromnapos ott-tartózkodás után hazatért, még azt sem tartották szükségesnek, hogy személyesen keressék fel betegágyánál, megelégedtek annyival, hogy szobalányok útján érdeklődtek hogyléte felől. Ez a szeretetlenség aztán megadta neki a végső döfést.

Utolsó óráiban gonosz álmok kínozták. Hol a második Ju lány szelleme ijesztette, hol Csin-kónak és jegyesének árnya bukkant fel előtte szemrehányó figyelmeztetéssel: annak a fiatal párnak az alakja, akiket annak idején a Vízihold Templom főnőkasszonyának felbujtására, pénzvágynak engedve, megfosztott életük boldogságától, és öngyilkosságba kergetett. Kusza lázálmok közt lehelte ki lelkét. Férje, Csia Lien, a pénztár kellemetlen helyzetében csak igen siralmas külsőségek között tudta eltemettetni. S ha a hűséges Ping-er segítő kézzel be nem avatkozik, és a maga megtakarított pénzét rendelkezésre nem bocsátja, a gyászszertartás még siralmasabban alakult volna.

Tavaszi Búcsújárása titkát Pao-jüre bizta, s benne rokonlélekre talált. Az egyik a háziasszony, a másik a hivatalnok szerepére nem érezte magát alkalmasnak; mindkettő így érezte, alkalmatlan a gyakorlati életre. Meglátogatta Tavasz Búcsújárását két apáca is, a Földi Rejtekhely Kolostorból. Ez a két apáca részt vett az anyahercegnő felett tartott gyászistentiszteleteken, s a nyugati palota hölgyeinek körbelátogatása során eljutottak Tavasz Búcsújárásához is. Látogatásuk csak megerősítette szent elhatározásában a lányt. A jámbor lélekhalászoknak könnyű dolguk volt a negyedik kisasszonynál; nem kellett sok szót vesztegetniük. Tavasz Búcsújárása kibontotta haját, s mosolyogva mutatta nekik koponyája tar fejét, mint elhatározásának látható bizonyítékát. Most aztán hozzákezdett a titkos böjtölésekhez és önsarnyagatásokhoz is.

Amikor néhány nappal később kijelentették neki, hogy a fővárosba nemrég felköltözött és velük régi barátságban álló csiangnanbeli Csen család egyik fiához akarják feleségül adni, kereken kijelentette, hogy nem akar férjhez menni. Visszaborzad a gondolattól, hogy Tavasz Köszöntésének sorsában osztozzék, szilárdan elszánta magát, hogy hajadon marad, s hogy életét a szentség céljainak áldozza. Ez heves családi vitát váltott ki. Cseng úr toporzékolt dühében, mondván: csak ez hiány-

zott még! Egy elfajzott fiú elég teher egy családnak, semmi szükség még egy elfajzott leányra is! És ha Tavasz Búcsúzása továbbra is kitart dacos álláspontján, nem tekintheti őt többé a családhoz tartozónak. Minden oldalról nekiestek a lánynak, s megpróbálták e fonák nézeteket kivenni a fejéből. Tavasz Búcsúzása azonban szilárd maradt, s azzal fenyegetőzött, hogy öngyilkos lesz, ha nem engednek akarátának. Egyébként szükségtelen mindjárt kolostorba vonulnia; az is megfelel neki, ha engedik, hogy békében éldegéljen a Jégmadárkalitkában, s kövesse példaképét, Miao-jü remetelányt. Akkor a világból sem szakadna ki egészen, néha-néha láthatnák is egymást, és tovább ápolhatnák a családi kapcsolatokat. Egyelőre legalább annyit engedjenek meg neki, hogy a Jégmadárkalitkában lakjék, s bízzák a végleges döntést Csen sógorra, száműzetésből való hazatérte után, különben megcsorbitanák a család fejének jogait, s ez később azt a szemrehányást tehetné nekik, hogy öngyilkosságba kergették a hűgát. Ez nem is hangzott nagyon esztelenül.

Tavasz Búcsúzásának kérdését azonban még meg sem oldották, s az általános figyelem máris egy másik valóságos családi kérdés felé fordult. Pao-jü újra visszaesett régi bajába. Még mindig emésztette lelkét Kék Drágakő emléke, a legutóbbi idők egymásra halmozódó sorscsapásai pedig egyre jobban felismertették vele e mulandó világ hívságos, semmi voltát. Könnyei elapadtak, fáradt volt, szíve nyugalomra vágyott, arra, hogy megváltsák ennek a százféle ellentmondó emberi érzésnek kínjától. Csak éreznie ne kelljen többet! Szeretett volna fából vagy kőből lenni. Egyre jobban elmerült Csuang-ce mindent tagadó, világtól elfordult gondolatvilágába.

Mindennek tetejébe apja nemrégiben kijelentette: hamarosan alkalmat ad neki annak bizonyítására, milyen előrehaladást tett a nyolclábú díszpróza kezelésében. Ha teljesítménye esetleg elmaradna féltestvére, Csia Huan, vagy unokaöccse, Csia Lan teljesítménye mögött, el lehet készülni rá, hogy példás bűntetésben lesz része. A hátralevő időben tanuljon szorgalmasan és készüljön fel. Az anyahercegnő feletti gyász miatt Cseng úr hosszabb szabadságot kapott, s úgy gondolta, pihenőnapjai alatt újra komolyabban törődik azzal, amivel már régóta nem törődhetett: a család három fiatalabb fiának nevelésével.

Pao-jü borzadva látta feltűnni a közeli apai vizsga kísértetét, nagyobb távolságban pedig a küszöbönálló államvizsga még fenyegetőbb rémképét. Most már hamarosan vége lesz ifjúsága álmainak. Hát valóban ez lesz az ő világa, ez a gyűlölt férfivilág a maga durva véleményharcaival, szikkadt törtetésével, megvetésre méltó tisztséghajhászásával, a nyárspolgári józan észnek és erkölcsnek ez az utálatos világa? Természete hevesen tiltakozott ez ellen. Az utóbbi hetek sokféle lelki megrázkódtatása nagyon kimerítette, s így erejéből arra már nem futotta, hogy engedelmeskedjék apja parancsának. Akarata csődöt mondott. Összecsuklott s érzéketlen lelki tompultságba esett. S a nyugati palota lakószobáin hamarosan végigfutott a riasztó hír: Pao-jü visszaesett régi bajába! Néhány napig semmi táplálékot nem vett magához. Akkor elhívták a háziorvost. Az orvos aggodva csóválta fejét. Orvosságokkal nem lehet itt segíteni, láthatóan közeledik a vég, s idejében készüljenek fel az utolsó órára.

Cseng úr megadóan sóhajtott, de kissé megkönnyebbülten is talán, és kiadta a megbízatást unokaöccsének, Csia Liennek, hozzasson koporsót a szerencsétlennek. Csia Lien éppen azon volt, hogy kiválassza, kiket küld a koporsókészítőhöz, amikor lihegve futott hozzá az egyik kapuőr.

– Megint egy olyan éhenkórász van odakünn, aki drága pénzért szeretne túladni az ékkövén! – jelentette lélekszakadva.

– Mit akar a fickó?! – kérdezte Csia Lien mogorván.

– Egy követ akar eladni – ismételte a kapuőr. – Olyan a külseje, mint egy vándorszerzetesé. Ékkő van a kezében, és azt állítja, ez Pao-jü ifjú úr elveszett köve. Tízezer ezüstpénzt követel érte.

– Hagyjál békében ezzel az ostobasággal! – förmedt Csia Lien a kapuőrre. – Egyszer már lépre mentünk egy ilyen csirkefogónak, aki hamisított követ akart ránk tukmálni. Azonkívül el is késett, mert Pao-jü fivér már a halálán van.

– Ezt én is mondtam neki. De a fickó nem hagyja, hogy elküldjük. Azt mondja, csak ki kell fizetnünk a pénzt, és ifjú urunk nyomban egészséges lesz.

Amíg így beszélgettek, távolról gyorsan közeledő hangzavar és kiáltozás hangzott fel. Csia Lien olyasmit hallott, hogy „pi-

masz barát!” és „betolakodó!”, és „ne engedjétek át a fickót!”. Haragosan ki akarta adni a parancsot, hogy az idegent gyorsan kergessék ki, de ekkor már a szerzetes kiáltása közvetlen közelből hangzott fel, annak a dolgozószobának ablakai alatt, amelyben Cseng-úr tartózkodott:

– Pénzt ide! Pénzt ide! Tízezer ezüstöt egy emberéletért!

A lármára és az idegen szerzetes kiáltására Cseng-úr is felfigyelt. Eszébe jutott, hogy évekkel ezelőtt, amikor Pao-jü súlyosan megbetegedett, két ilyen furcsa vándorszerzetes járt már itt, és meggyógyította a fiút. Lehetséges volna, hogy az idegen valóban az igazi követ hozza vissza? Csak tudná, honnan vegye hamarjában a szerzetes által követelt hatalmas összeget! Nos, próbára akarta tenni a dolgot. Kellő eredmény esetén majd csak adódik valami kiút is.

Cseng-úr az idegent udvariasan dolgozószobájába hívta. De a furcsa fickó semmivel sem törődve, s a meghívásnak is fittyet hányva, egyenesen előre tartott a belső szobák felé, ahol a beteg Pao-jü feküdt. Csia Lien és a szolgák hiába igyekeztek elállni az útját.

– Hé, hova, te vadállat? Arra a női szobákba visz az út! – kiáltott rá Csia Lien.

– Ne tartsatok fel! Máskülönben a segítségem későn érkezik! – válaszolta az idegen, s mintegy varázslat által nyitott magának utat a vele szembeszegülő embergomolyagban. Kiáltozva szaladt utána a sokaság. De az idegen már el is érte a betegszobát. A Pao-jü ágya körül sírva tolongó nőknek, Cseng aszszonynak, Pao-csajnak, Gyöngyszemnek és a többieknek még arra sem volt idejük, hogy elbújjanak, olyan hirtelen lépett a szobába a bejelentetlen látogató. Csak riadtan félrehúzódtak egy lépéssel, s mintha megbabonázták volna őket, úgy meredtek a mocskos szerzetesi köntösbe bújt nagy, kopasz fejű fickó meg-hökkentő jelenségére.

Az minden formaságot mellőzve, köszönés nélkül lépett oda Pao-jü ágyához.

– Tiszteletreméltó uraságok, Buddhának hívői, itt hozom az elveszett követ!

Így szólt, s egy fényes jádekövet húzott elő. Feltartotta, hogy mindenki láthassa, s így folytatta:

– Most pedig hamar ide a pénzt, hogy a megmentés műve befejezéshez jusson!

– Lássuk előbb a megmentést, majd csak kerül pénz is – kiáltották oda neki.

– Nem, előbb a pénzt! – makacskodott. Talán hitüket és áldozatkészségüket akarta próbára tenni?

– Ne aggódj. Pénzedet minden körülmények között megkapod, még ha egész vagyonunkat kellene is eladnunk és elzálogosítanunk! – mondta Cseng asszony, tanúságot téve anyai szívéről.

A szerzetes hangosan felnevetett, és odahajolt a beteg füléhez:

– Pao-jü! Pao-jü! Itt a köved újra! – súgta oda neki.

Mindenki feszülten figyelte, mi lesz szavainak hatása. És valóban, Pao-jü lassan felnyitotta a szemét.

– Meggyógyult! – ujjongott fel Gyöngyszem.

– Hol a kő?! – hallatszott Pao-jü kérdése. A szerzetes a követ kezébe csúsztatta. Pao-jü egy ideig a markában szorongatta, mintha attól félne, hogy újra elillanhat tőle. Aztán lassan, óvatosan kinyitotta a markát, s a követ szeme magasságába emelte, hogy figyelmesen megszemlélhesse.

– Ó, milyen sokáig voltunk távol egymástól! – sóhajtotta.

Körös-körül mindenütt boldog fohászok hallatszottak: – Buddhának legyen hála! – Mindenki, még Pao-csaj is megfeledkezett az idegen jelenlétéről, s közelebb nyomult Pao-jü ágyához. Semmi kétség, Pao-jü egészséges volt. Csia Lien gyorsan elfutott, hogy Cseng úrnak megvigye az örömhírt. A szerzetes csatlakozott hozzá. Cseng úr földre borulva fejezte ki neki köszönetét, udvariasan hellyel kínálta, és különböző előírási kéréseket intézett hozzá: hol ütötte fel a mester becses gyékénykunyhóját, mi az igen tisztelt neve, és ehhez hasonlókat. Azt is tudni akarta, hol találta meg a követ, és hogyan van az, hogy csúf kis kölyke azonnal meggyógyult, mihelyt a követ megpillantotta.

– Azt én se tudom – válaszolta mosolyogva a különös vendég. – Szeretném megkapni a magam tízezer ezüstjét, ennyi az egész.

„Milyen durva, faragatlan viselkedés!” – gondolta magában

Cseng úr, de ismeretlen jötevőjét nem akarta rosszálló válasszal fejbekólintani.

– A pénz itt lesz – csak annyit felelt.

– Akkor gyorsan ide vele! Mennem kell tovább! – nógatta a fickó. Cseng úr kérte, legyen még egy kis türelemmel. Elmegy és utána néz, miért nem hozzák a pénzt.

– De siess, és el ne felejts visszatérni! – kiáltotta utána gúnyolódva. Cseng úr átsietett a belső szobába, ahol a nők még mind ott voltak Pao-jü körül. Pao-jü örömtől sugárzó arccal nyújtotta neki a követ:

– Megvan! – mondta. Cseng úr nem engedett magának időt arra, hogy hosszan szemlélgesse.

– A fiú mindenesetre gyógyultnak látszik. De hogyan hajtjuk fel a pénzt? – fordult zavartan feleségéhez.

– Odaadom mindenemet. A bevételből ki lehet majd fizetni ezt az összeget – jelentette ki Pao-jü anyja még egyszer, áldozatkészen.

– Azt hiszem, pénzt egyáltalán nem akar – vélte Pao-jü.

– De hiszen hangosan és ismételten követelte. Különös, feletébb különös! – mondta Cseng úr fejét csóválva, s újra előrement, hogy most már nyíltan beszélje meg a pénzkérdést az idegennel.

Pao-jü közben enni és inni kért. Étvágya olyan jó volt, hogy anyja megálljt parancsolt neki, mert attól tartott, túlságosan sokat fog enni.

– Ne aggódj! Hiszen teljesen egészséges vagyok! – mondta Pao-jü vidáman, s újabb adag után nyúlt. Evés után elég erősnek érezte magát, hogy felkeljen. A felkelésnél Pézsma segített neki. Ura felgyógyulása feletti örömeiben véletlenül a következő megjegyzést tette:

– No, hiszel-e most már köved csodatevő erejében? Milyen jó, hogy annak idején, amikor megpróbáltad, nem sikerült szét-törnöd és megsemmisítened!

Nem sokat gondolkodott rajta, csak úgy odavetette ezt a megjegyzést. Szavainak teljesen váratlan hatása volt. Pao-jü arcszíne hirtelen elváltozott. A kő kiesett kezéből, s ő maga, mintegy élettelenül, hanyatt esve összezsugorlott. Óriási volt a megdöbbenés. Pézsma keserű szemrehányásokat tett magának. Titokban

megfogadta, hogyha Pao-jü ezúttal fel nem ébred, követni fogja Mandarinkacsa példáját, és végez önmagával. Minthogy Pao-jüt hiába rázták, s hiába is kiabáltak neki, Cseng asszony kétségbeesésében a szerzetes után küldött, akiről azt hitte, hogy még elől tartózkodik, férje társaságában. Cseng úr azonban nélkül jelelt meg. Amikor az imént a vendégcsarnokba visszatért, a különös idegen már eltűnt.

Cseng úr félig holtan találta fiát. Szeme és szája keményen le volt zárva, nem lélegzett, pulzusa nem vert, teste azonban még meleg volt. Nagy sietséggel küldtek orvosért.

Pao-jü nem volt halott. Szelleme csak ideiglenesen vált el testétől, hosszú vándorlásra indulva. Először betért elől a vendégcsarnokba. Ott várt reá az idegen szerzetes. Kézen fogta, s némán vezette magával. Pao-jü úgy érezte, megszűnt minden testi súlya. Mint valami levél, könnyedén lebegett és szállt a levegőben. Valahogyan, mindenestre nem a szokásos úton, a főkapun át, kijutottak a palotából, messzi vidékekre. Vad, kietlen táj tárult fel előttük. A messzeségben boltozatos kőív emelkedett. Pao-jü úgy érezte, mintha egy hasonló kőív alatt egyszer már áthaladt volna. Erre vonatkozólag már éppen kérdést akart intézni kísérőjéhez, de ekkor figyelmét szép női alak vonta magára, ki a kaputól nem messze hirtelen felmerült előttük. Köszöntötték egymást Pao-jü kísérőjével, s azután eltűnt. Pao-jü mintha a harmadik Ju lányt ismerte volna fel benne. Vajon a szép és hős hajadont jelölték ki vezetőjüknek? Miközben ezen töprengett, megérkeztek a kőívhez. Felül négy írásjeggyel a következő felirat állott rajta: Megtisztult Látszat Boldog Mezői. Az oszloponkon pedig kétoldalt a következő mondatokat olvasták:

*Létezés a látszat helyett látszatnál több,
Valami a semmi helyett semminél több.*

A kőív után még mentek egy darabot, majd egy palotakapu tárult fel előttük. Odabenn távolról Pao-jü megint női alakot látott állni, aki odaintett neki. Mintha Mandarinkacsát ismerte volna fel benne: „Ki tudja, mióta vagyunk úton, és még mindig nem jutottunk volna ki a parkunkból? De milyen furcsán megváltozott ez a park is!” – gondolta magában Pao-jü megzava-

rodva. Oda akart sietni Mandarinkacsához, hogy egy-két szót válthasson vele, Mandarinkacsa azonban egyszerre eltűnt. Amikor arra a helyre ért, ahol az imént állott, egy tekintélyes előudvari épülettel találta magát szemközt. Az ajtó félig nyitva volt. Pao-jü kérdőn fordult kísérője felé. Időközben azonban ez is eltűnt. Felvetette szemét, s az épület homlokzatán vízszintesen futó írással a következő szavakat olvasta: Ébredés Szerelmi Ábrándból. Kétoldalt pedig a következő feliratokat látta:

*Vígság s bánat, kacaj s méreg,
látszat mind! Mire a lélek?
Törekedni, vágyni, kérni,
balgaság! Nincs, mi megéri.*

Pao-jü sóhajtott egyet, és elgondolkozva, helyeslően bólintott. De hova lett Mandarinkacsa? Talán odabenn van. Összeszedte bátorságát, s a félig betett ajtót egészen felnyitotta. Odabenn lakkfekete sötétség vette körül. Féltek egy kicsit, s már azon volt, hogy újra kimenekül, a kíváncsiság azonban visszatartotta. Szeme időközben hozzászokott a sötéttséghez, s szobák hosszú sorát különböztette meg, félig nyitott rácsos ajtókkal. Egyszerre csak eszébe jutott az álom, melyet évekkal azelőtt unokahúga, Ko-csing hálószobájában álmodott. Álmában akkor is valami ehhez hasonló helyre jutott, de a Kiábrándult Ébredés Tündére nem hagyta, hogy sokáig időzzék ezeknél a szobáknál. Örült, hogy ezúttal egyedül van, és senki sem zavarja. Azt is elfelejtette, hogy tulajdonképpen Mandarinkacsát akarta keresni, és kíváncsian hatolt be az első szobába.

A szobában egy állvány állott aktakötegekkel tele. Találomra kivett egy köteget. Fedelén ezt a feliratot olvasta: „A Tizenkét Csinlingi Szépség főaktái”. A felirat mellett néhány elmosódott kép. Nem nézegette sokáig a képeket, hanem lapozni kezdett, s a tartalomban mélyedt el. „Ez csak Tavasz Virulásának története lehet” – mondta magában, miután az első fejezetet elejétől végig elolvasta. Aztán buzgón látott a második fejezethez, s nem volt nyugta, amíg végig nem olvasta mind a tizenkét művészi prózában írt fejezetet. A tartalomból sok minden homályos maradt előtte, egy és más azonban olyan könnyen emlékezteté-

be vésődött, hogy utána már betéve tudta. Micsoda pompás fedezés! Valóban összes nővéreinek és unokanővéreinek élet-történetét tartotta kezében. Csak nem a számára ismeretes nevükön szerepeltek, hanem rejtett, jelképszerű kifejezések jelölték őket, amelyeket azonban könnyűszerrel tudott az egyes személyekre vonatkoztatni. „Milyen izgalmas is ilyen módon, anélkül, hogy bárki is tudna róla, behatolni a különböző leánytitkokba, amelyeknek megismerésén olyan sokáig hiába fáradoztam! Volna csak nálam tus, ecset és papír, hogy mindent leírhatnék, és hazavihetném magammal! Pletykálni persze nem pletykálnék, de mégiscsak szép volna a családban egy kicsit a látnokot és jövőmondót játszani” – valami ilyesmi villant át a fején. Sajna, a szobában írószer sehol nem volt látható.

Felütött egy pótkötetet a „Tizenkét Csinlingi Szépség történeté”-hez. Egy különösen megragadó részlet könnyekig meghatotta.

Ekkor egy hang szólalt meg mögötte:

– Már megint rád jött a bolondóra? Lin kisasszony hívat!

Mintha Mandarinkacs hangja lett volna. Valóban, amint megfordult, Mandarinkacsát látta a nyitott ajtó előtt integetni. Örült, hogy végre a közelében van, feléje sietett, Mandarinkacs azonban visszasuhant előle, át a sötét folyosón a szabadba, egyre messzebb, mint valami megfoghatatlan, könnyű árnyék. Hiába kiáltott neki, hogy álljon meg kicsit, csak szállt tovább egyre, s Pao-jü képtelen volt utolérni őt.

Egyszerre csak hatalmas palotacsarnok állt előtte, magasba ívelő tetőzettel és művészi faragású gerendázattal. Elfogta a vágy, hogy az épület szépségeit közelről megtekintse, s lépteit a külső kapun át az épület felé irányította. Mandarinkacsát újra elfelejtette. Egy előkertben találta magát. Ritka és különös illatú virágágysók közt egy magányos zöld levélnövényt vett észre. Helyét díszes fehér márványparkányzat vette körül. Feltűnt neki, hogy a növény levelei hegyén piros pettyek vannak. Enyhe szellő fújt, a levelek halkan susogva hajladoztak ide-oda. Mintha csak üdvözlésképpen bólogatnának és hajlonganának.

A növény egyszerű volt ugyan, s még hozzá virág nélküli, mégis valami ritka, nemes báj vette körül, mely minden néző szemét és szívét gyönyörűséggel és elragadtatással kellett hogy

eltöltse. Pao-jü is elmerült az ájtatos szemlélődésben. E szemlélődésből szigorú, dorgáló hang riasztotta fel:

– Mi jut eszedbe, te jöttment, rút teremtmény, hogy szellem-növényünket így körülszaglászod?

Ijedten fordította oldalra a fejét. Egy tündér állt mellette.

– Mandarinkacsa nővért keresve tévedtem ide – dadogta zavartan. – Bocsásd meg bűnös kíváncsiságomat! De szabadna megkérdenem, hol vagyok? És hogy kerül ide Mandarinkacsa nővér? Az imént megjelent előttem, és jelentette nekem, hogy Lin nővérkém hívatott.

– Mi közöm nekem a te nővérkéidhez! – hangzott a válasz. – Engem szellemnővényünk őrzőjévé rendeltek ide, s az a tisztem, hogy hozzád hasonló profán teremtéseket távol tartsam tőle.

– Akkor bizonyára valami különösen becses növény, hogy téged őrzésére rendeltek, nem? – kérdezte. Alig tudott elszakadni a szellemnővénytől.

– Természetesen. Hiszen ez a bíborgyöngyvirág. Helye valaha a Szellemfolyam partján volt. Annak idején az Isteni Kövek Ragyogásának Őre, aki a Vörös Felhők Palotájában szolgált, titokban gyakran meglátogatta, édes harmattal öntözte, és gyöngé testét megóvta a túlságosan korai hervadástól. A szellem-növény később leszállhatott a profán világba, s könnyekkel rohanta le háláját a szerelmi szolgálatokért, melyeket az Isteni Kövek Ragyogásának Őre tett neki. Most aztán visszatért az üdvözültek mezőire. A Kiábrándult Ébredés Tündére engem rendelt őréül. Még méheket és pillangókat sem engedhetek hozzá, nem-hogy hozzád hasonlókat.

– Akkor bizonyára van itt a tavirózsáknak is védelmező tündére, nem? – kérdezte Pao-jü, Tarka Felhőre gondolva.

– Erről legfeljebb úrnőm tájékoztathat.

– Ki az úrnőd, tündér nővérem?

– A Könnyező Bambusz Remetelakának Hercegnője.

– Ó, hiszen az az én unokanővérem, Kék Drágakő!

– Ostobaság! Az üdvözültek mezői és a te profán világod között nincsenek rokon kapcsolatok. S ha esztelen fecsegéssel tovább is terhünkre vagy, az örökkel foglak kidobatni.

Pao-jü szégyenkezve fordult meg, hogy távozzék. Egyszerre csak egy második tündér érkezett oda futva.

– Hol marad az Isteni Kövek Ragyogásának Őre? Odabenn már várják – mondta az első tündérnek.

– Tüvé tettem már érte az egész világot, de hiába – felelte az első.

– Nicsak, hiszen ott fut! – mondta a második nevetve, és sietve indult Pao-jü után.

– Isteni Kövek Ragyogásának Őre, gyere vissza! – kiáltott utána.

De a barátságtalan fogadtatás hatására, melyben az imént részesítették, Pao-jü nem merte ezt a felszólítást magára vonatkoztatni, sőt azt hitte, hogy üldözik, és egyre hevesebben futott a palota kijárata felé. Valaki hirtelen elállta az útját. Szép fiatal lány volt, szigorú arcvonásokkal. Jobbjában kardot tartott.

– Megállj, hova?! – kiáltott reá szigorúan.

Riadtan nézett fel rá. A harmadik Ju lány volt. Ez újra bátorságot öntött belé.

– Nővérem, miért bántok velem olyan csúnyán? Legalább te légy egy kicsit barátságosabb velem! – mondta szemrehányóan.

– Ezt nem tehetem, gyalázatos unokafivéreid miatt – hangzott a rideg válasz. – Galádul szétrombolták a magam s a nővérem boldogságát és becsületét. Neked is bűnhődnöd kell velük!

Rémülten kezdte volna bizonygatni ártatlanságát, de a tündér, aki üldözte, odakiáltott a harmadik Ju lánynak:

– Fogd meg! Ne engedd ki!

– Ne aggódj. Ismerem hercegnőnk utasítását. Régóta vártam már rá. Ma végre eljött az óra, amelyben ezzel a karddal éles vágást ejthetünk a világ vörös porához való kapcsolatán.

Pao-jü riadtan fordult el az ádáz kardhordozó lánytól, hogy az ellenkező irányban visszafelé próbáljon menekülni. Közben észrevette a tündért, aki utanaszaladt. Tarka Felhő volt.

– Tarka Felhő, te vagy az! Jó, hogy itt vagy! – kiáltott örömteli meglepetéssel. – Eltévedtem, s ennek a dühös, ellenséges lánynak útjába vetődtem. Segíts nekem, vigyél gyorsan haza!

– Ne nevezs Tarka Felhőnek! Az a feladatom, hogy a hercegnőhöz vezesselek. Nos, ne tétovázz sokáig, hanem kövess! – válaszolta a tündér.

– Hát ki a te hercegnőd?

– Azt majd meglátod, ha előtte állsz, Gyere!

Előrement, Pao-jü pedig követte. Semmi kétség, járásából és tartásából, arcából és hangjából ítélve Tarka Felhő volt. De miért tagadta? Nos, Pao-jü úgy gondolta, hogy a hercegnőnél teendő látogatás után még egyszer kérdőre vonja. Elhatározta, hogyha valamivel megbántotta, s a lány emiatt haragszik rá, és emiatt tetteti magát idegennek, szép illedelmesen bocsánatot kér majd tőle. Hiszen, mint tudta, a lányok lágyszívűek, és könnyen hangolhatók szelidségre.

Csillogó palotacsarnok elé érkeztek. A csarnokot bambuszliget pompás, vidám zöldjébe ágyazták. A bejárat előtt néhány ciprusfa komorabb sötétzöldje köszöntötte az érkezőt. Több szolgáló fogadta őket, mind egyforma palotaszobalányviseletbe öltöztek.

– Ez lenne tehát az Isteni Kövek Ragyogásának Őre? – kérdezték Pao-jü vezetőjétől. A tündér igenlően bólintott. Mosolyogva intettek neki, hogy lépjen be. Útjuk több előudvaron át az épület legfőbb helyiségébe vitt. Egy magas, csillogó gyöngy-zsinór függöny előtt némán megálltak. Egy szobalány eltűnt a függöny mögött. Kis idő múlva visszajött.

– A hercegnő kéreti az Isteni Kövek Ragyogásának Őrét.

S a függöny már fel is tárult. Pao-jü egy lépéssel közelebb lépett. Méltóságteljesen trónoló női alakkal állott szemközt. Fején friss virágokból font koszorút viselt. Arca félreismerhetetlenül Kék Drágakő vonásait mutatta. Pao-jü nem tudta megállni, hogy fel ne kiáltson:

– Hát itt talállak meg, újra, mej-mej! Annyira vágytam utánad!

– Micsoda faragatlan viselkedés! Vigyétek innét gyorsan! – hangzott a suttogás kint a szobalányok közt. S a függöny már le is ereszkedett az orra előtt. Pao-jü bambán bámult, s nem tudta, maradjon-e vagy menjen. Segítségkérően fordult környezetéhez. Nagyon szerette volna kikérni Tarka Felhő tanácsát, de már nem látta sehol. A többi szobalány idegen volt számára, azokhoz kérdésekkel nem mert fordulni. Barátságtalanul utasították ki, és ő szomorúan osont el onnét.

Ezúttal már nem kísérte senki. Kereste az utat, amelyen jött, de nem találta. Egyszerre csak látja, hogy egy ház eresze alatt Főnix áll, és iut neki.

„Ó, hát akkor megint itthon vagyok! Hogyan is tévedhettem így el” – gondolta magában, és örömmel sietett integető unokanővére felé.

– Jó, hogy itt találalak! – kiáltotta neki már messziről. – A többiek elkergettek, Kék Drágakő sem akart fogadni. Fogalmam sincs, miért.

Közeledett ahhoz a helyhez, ahol az integető állt. Egyszerre csak nem is Főnix volt már, hanem barátnője, szép unokahúga, Ko-csing. Pao-jü meghökkenve állt meg.

– Hát Főnix hova lett? – kérdezte a másikat. De Ko-csing néma maradt, és eltűnt a ház belsejében.

– Vajon mi bünt követtem el, hogy ma mindenki kerül? – sóhajtott zavartan, és könnyekben tört ki. Nem mert Ko-csing után menni, szomorúan távozott. Egyszerre csak megjelent egy őrcsapat, sárga köntösben, hosszú ostorral kezükben.

– Hé, ki vagy te, iegény? Hogy merészsze ezekre a szent helyekre betolakodni? Takarodj innét azonnal! – kiabáltak rá nyersen. Pao-jü riadtan gyorsította meg lépteit. Csak a kijáratot megtalálhatná! Amint szemét így körüljártatta, távolból egy csoport nőt látott feléje közeledni. Közöttük mintha felismerte volna Tavasz Köszöntését, Aranypántot és a második Ju lányt.

– Eltévedtem! Gyertek ide, és segítsétek nekem! – kiáltott oda nekik, és futni kezdett, ahogy csak birt, mert az örök a sarkában voltak. Már-már elérte a nőket, s azt hitte, védve lesz náluk, de jaj, egyszerre rút ördögökké váltak, rémitő vörös pofájú és fehér hajú ördögökké, s vadul rá támadtak. Nagy bajában most egyszerre megpillantotta a szerzetest, aki őt idekísérte. Kezében villogó tükröt tartott.

– Isteni parancsolóm, a néhai császári feleség küldött megmentésedre.

Így szólt Pao-jühöz, aztán a tükör villogó felületét üldözőinek csapata felé irányította, s egy szempillantás alatt megszűnt az ördögi látomás. Eltűntek a pompás lakóházak és paloták is. Pao-jü ismét vad, sivár pusztaság közepén találta magát. Hálásan és bizalommal szorította meg a kezét, amely megmentette, s így szólt a szerzeteshez:

– Mester, hiszen úgy emlékszem, te voltál, aki engem idevezettél. Miért tűntél el olyan hirtelen? Családom különböző asz-

szonyaival és lányaival találkoztam, de egyikük sem akart rólam tudni, sem külön, sem együttvéve. Sőt, néhányan még rút ördögökké is átváltoztak, s úgy fenyegettek. Mit jelent ez? Álom volt mindez, vagy valóság?

A szerzetes vizsgálódó pillantással nézett rá.

– Nem néztél bele valamibe titokban?

Pao-jü úgy gondolta, hogy az, aki ebbe a szellembirodalomba elvezethette, nyilván maga is szellem, s hogy egy szellemet nem csaphat be. Így aztán nyíltan beismerte:

– Egy szobában jártam, és titkon turkáltam az akták között.

– Úgy, és még kérded! A világi vágyaktól még nem szabadultál meg. Ezért nem állhattak az üdvözült lelkek, s ezért ijesztettek az ördögök. Hiszen az ördögök nem mások, mint maguk a világi vágyak, melyek profán teremtmények előtt elzárják az utat az üdvözöltek mezői felé. Most pedig eredj! De jegyezd meg magadnak jól, amit láttál és átéltél. Később megint eljövök, és mindent megmagyarázok neked. Eredj!

Olyan erősen meglökte, hogy Pao-jü bukdácsolni kezdett és elvágódott. Torkából szorongó kiáltás szakadt fel. Szelleme hosszú vándorlás után visszatért testébe.

– Magához tért! – hallotta anyja hangját.

Felvetette szemét, s ott látta anyját, feleségét és szobalányait, amint kisírt szemekkel és félig még aggódó, félig már örömteli arccal álltak fekhelye körül. Gyorsan végiggondolta még egyszer az álmát. Legnagyobb része szerencsére megmaradt még emlékezetében.

– Hát igen! Így van ez! – nevetett fel vidáman és felszabadultan.

A körülállók pedig csodálkozva néztek egymásra, s nem tudták, hogyan értelmezzék ezt a kiáltást.

Pao-jü tisztességgel megállja helyét a vizsgán, s lemond a világ vörös poráról. Si-jin még egyszer találkozik Jü-cunnal, és lezárja a kő történetét

Hosszú önkívületéből Pao-jü gyorsan felépült, s mindenki örömeire hamarosan újra egészséges volt. A koporsókészítőt nem kellett tehát fárasztaniuk, Pézsma pedig egyelőre nyugodtan feladhatta fennkölt elhatározását, hogy követi Mandarinkacsa példáját. A kedvező fordulat miatt szerencsére senki sem gondolt arra, hogy utólagos szemrehányásokat tegyen neki.

Cseng úr most már úgy látta, hogy Pao-jüért nem kell aggódnia, a házba pedig lassacskán újra visszatér a rend és nyugalom. Ezért elhatározta, a gyász miatt kapott szabadság hátralevő idejét arra használja fel, hogy az anyahercegnő koporsóját, amint azt az illendőség megkívánja, a Vastrácsos Templomból déli hazájába szállítja végre, s ott a Si család sírboltjában helyezi végső nyugalomra. Csia Liennel tehát elrendezte a ház mindenféle ügyes-bajos dolgát, Pao-jünek pedig még egyszer a lelkére beszélt a küszöbönálló államvizsgák miatt, aztán búcsút vett a családtól és ösöktől, s a szolgaszemélyzet egy részével, valamint az anyahercegnőnek és hű Mandarinkacsájának koporsójával hajón indult útnak dél felé. Ebből az alkalomból mindjárt Csia Zsung korán elhalt felesége, Ko-csing, valamint Kék Drágakő koporsóját is magukkal vitték, hogy azokat is déli hazájuk földjébe temessék. Kakukk abban a megtiszteltetésben részesült, hogy halott úrnőjét, Kék Drágakőt, szülővárosába, Jangcsouba kísérhette, Csia Zsungnak pedig első felesége koporsóját kellett gondjaiba vennie.

Felgyógyulása után Pao-jüben feltűnő változások mentek végbe. Feltűnően csendes és magába merült lett, beásta magát – többnyire taoista – olvasmányai közé, került a beszélgetést és a társaságot, s ami különösen nagy fejcsóválást okozott, női környezetére ügyet sem vetett többé. Kakukk végképp nem tudta

magát túltenni rajta, mennyire részvétlen és közönyös volt vele szemben Jangcsouból való visszatérése után, ahol Kék Drágakő földi maradványait helyezte el végső nyugalomra. Magányosan és elhagyatottan ült szobájában a lány, halott úrnőjét gyászolva, Pao-jü pedig nem tartotta szükségesnek, hogy felkeresse, egy vigasztaló szót szóljon hozzá, s hogy társaságában egykori szerelmének a csendes emlékezés könnycseppjével áldozzon.

– Ebből is láthatjuk, milyen ostobák voltunk mi, lányok, hogy virághímes szavait egykor komolyan vettük, s érzelmeinket reá pazaroltuk. Ez a hála érte! Micsoda szívtelen ember! – panaszkodott Pézsmának.

Pézsma és Gyöngyszem pedig, de a többiek is mind, megerősítették észrevételét. Mit tudtak ők arról a változásról, amely benne időközben végbement? Pao-jü várt, és titokzatos túlvilági barátja megígért látogatására készülődött.

Egy napon aztán a barát valóban eljött.

– Az a bolond fickó, aki nemrégiben a követ hozta, újra itt van! A tízezer ezüstöt követeli! – jelentették, és ez a jelentés az egész házat forrongásba hozta. Pao-jü örvendező sietséggel rohant a kapuhoz.

– Hol van az én kedves mesterem? – kiáltotta útközben, az emberek nagy csodálkozására. A szerzetes valóban ott állott a kapualjban, s Pao-jü felismerte benne minapi útítársát. A barátot Li Kuj szolga fogva tartotta, s nem engedte, hogy belépjen. Pao-jü intésére azonban kénytelen volt szabadon bocsátani. A fiú a fogadócsarnokba vezette látogatóját, mint az előkelő vendégeket szokás.

– Kérem, mellőzzük a ceremóniákat! Csak a pénzemért jövek – jelentette ki a látogató röviden. Pao-jü nem ilyen szavakat várt, hanem a szent oktatást, amelyre áhított. De amint így elnézte a barát ótvaras, kopasz fejét, mocskos, szakadozott köntösét, egész ágrólszakadt külsejét, eszébe jutott a régi mondás, hogy a bölcs sohasem fitogtatja magát, s aki fitogtatja magát, az sohasem bölcs. És ezért óvakodott látogatóját a külseje miatt kevesebbre becsülni.

– Mester, a pénz miatt ne aggódj! Anyám éppen az összeg előteremtésén buzgólkodik. Foglalj közben helyet, kérlek, s maradj kissé velem! Csekély tanítványodnak néhány kérdés nyomja

a szívét. Nem a Nagy Űresség Árnyékbirodalmából érkezel? – kérdezte udvariasan.

– Tudom is én, mi az, hogy árnyékbirodalom és nagy üresség! Valahonnét jövök, s valahová megyek. Ennyi az egész – hangzott a furcsa válasz. – Hát te tudod-e, honnét van a kő, melyet neked visszahoztam?

Pao-jü nem tudott nyomban felelni.

– Tehát azt sem tudod, hogy magad honnét jössz! S még azt kérdeked tőlem, honnét jövök én? – folytatta nevetve a barát.

Pao-jü lelkét ugyan legutóbbi álma felébresztette már, de még nem egészen. Most aztán a barát legutóbbi megjegyzése úgy hatott rá, mintha furkósbottal kólintották volna fejbe: olyan gyors volt az ébredése.

– Értem. Nem a pénzt, hanem a követ akarja a mester. Megyek és hozom.

– Szükséges, hogy megtedd! – bólintott mosolyogva a barát.

Pao-jü besietett hálósobájába, s elővette a követ rejtekhelyéről, az ágy melletti kincsesládából, ahol azt a gondos Pao-csaj újabban őrizte. Történetesen sem Pao-csaj, sem a szobalányok nem voltak jelen, úgyhogy Pao-jüt senki sem akadályozta tettében. Kezében a kővel sietve indult vissza, s amint így sebbel-lobbal ment, olyan kevéssé ügyelt útjára, hogy egy falkiszögellés mögött véletlenül összeütközött Gyöngyszemmel. A lány ijedten hőkölt vissza.

– Te itt, uram? – kérdezte csodálkozva. – Anyád azt hitte, elől vagy az idegennel. Éppen a feleségeddel tanácskozik, hogyan teremtsse elő azonnal a pénzt, melyet a kőért követel.

– Szaladj, mondd meg neki, ne bajlódjék a pénz előteremtésével! Magam adom vissza a követ a barátnak – mondta Pao-jü Gyöngyszemnek, s tovább akart menni.

– Lehetetlen! – kiáltotta Gyöngyszem megdöbbenve, s igyekezett visszafogni. – A kő az életed! Nélküle elvesztél!

– Ne félj! A lelkemet visszakaptam. A kőre most már nincs szükségem.

Rövid birkózás után lerázta a lányt, s rohant tovább. De Gyöngyszem kiáltozva szaladt utána, s még egyszer utolérte. Kétségbeesetten kapaszkodott az övébe, s a földre roskadt, úgyhogy Pao-jü nem mehetett tovább.

– Segítség! Oda akarja adni a követ! – kiáltozta kétségbeesetten. Erre a kiáltozásra más szobalányok és szolgálók, később pedig anyja és Pao-csaj is odajött. Kakukk segített Gyöngyszemnek, hogy minden erejüket összeszedve visszatarthassák Pao-jüt.

– Mit vagytok annyira oda egy kő miatt! Az is ennyire fájna nektek, ha legközelebb nekem is el kellene mennem? – tréfálkozott nevetve és lihegve. Kétszeres jajkiáltás volt a felelet. Közben odajött Cseng asszony és Pao-csaj is.

– Miféle rendetlenkedés ez már megint? – hangzott a szigorú anyai szó. Pao-jü belátta, hogy most már nem szabadulhat, s feladta a harcot.

– Semmiség az egész – nyugtatta anyját, s mosolyogva mutatott Gyöngyszemre és Kakukkra: – Túlságosan is aggodalmaskodnak. Az a nyakas szerzetes nem akart alkudni. Egy rézgarassal sem akart engedni követeléséből. Ez felbosszantott, s faképnél hagytam. Színleg most a követ magát akarom felajánlani neki, mondván, hogy nem is az igazi, s nem tulajdonítunk neki nagy jelentőséget. Erre nyilván enged esztelen követeléséből, s örülni fog, ha egyáltalán kap valamit. Ennyi az egész.

Nos, amit ekképp ravasz számítással mondott, az igazán okos dolognak látszott egy takarékos háziasszony álláspontjából. Cseng asszony azonnal meg is nyugodott.

– Hát így másként fest a dolog – mondta. – Már azt hittem, valóban oda akarod adni neki a követ. De miért nem mondtad meg a két szobalánynak mindjárt, mit akarsz? Megtakaríthatad volna ezt a perpatvart.

Pao-csaj azonban mintha megsejtett volna valamit; más nézetén volt.

– Ebben a félelmetes fickóban, ebben a szerzetesben nem ajánlātos megbízni. Ki tudja, talán csak egy pillanatra engedjük át neki, s már el is tűnt követül. Biztos, ami biztos. Inkább az ékszereimet áldozom fel.

S mielőtt Pao-jü észbe kapott volna, már ki is vette a követ a kezéből.

– Kész. Vissza se kell menned hozzá – folytatta. – Én meg az anyád együttesen összeadjuk majd a pénzt.

– Hát nem bánom. De legalább az illendőség kedvéért el aka-

rok búcsúzni tőle – vetette oda látszólag közönyösen. Ez is értelmetlen dolog volt. Gyöngyszem végre eleresztette Pao-jüt.

– Úgy látom, ti nők többre tartjátok a követ, mint engem magamat. Mi lenne, ha a szerzetessel most megszöknék, és csak hült helyemet találnátok? Mit kezdtek akkor a követ? – tréfált a fiú. Így akarta előkészíteni őket az eljövendő komoly valóságra. Gyöngyszemben azonnal felébredt újra a gyanú. Megint utánanézett, de a ház két hölgyének jelenlétére való tekintettel, megszokott tartózkodásból azonnal visszahúzta a kezét. S Pao-jü útja most már szabad volt.

Mindazonáltal Gyöngyszem aggódott, s Pao-jü háta mögött üzenetet küldött Ming-jennek, ura kedvenc szolgájának a harmadik kapuhoz, lelkére kötve, hogy jól vigyázzon embereivel a kis parancsolóra, s ne tűrje, hogy az idegen szerzetes egyszerűen megszöktesse.

Cseng asszony és Pao-csaj visszamentek szobáikba. Ott aztán nyugodtabb körülmények között Gyöngyszemmel újra pontosan elmondatták maguknak, hogyan is ment végbe az iménti lármás jelenet. Gyöngyszem szó szerint visszaadta Pao-jü homályos kijelentéseit. Erre a hölgyek ismét nyugtalanok lettek, s utasítást adtak, hogy az elülső csarnokot, ahol félelmetes vendégével Pao-jü tartózkodott, örök vegyék körül, s az ablakon át észrevétlenül figyeljék meg, mi megy végbe odabent. Szobalányok cikáztak ide-oda, jelentve, mit csíppentettek fel titokban az örök a benn folyó beszélgetésből.

– A kis parancsolónak, úgy látszik, nincsen egészen helyén a feje – jelentette az egyik szobalány nagy titokzatosan. – Az emberek, akik az ablak alatt hallgatóznak, hallották, hogy azt monddta az idegennek: a követ ugyan nem adhatja oda neki, mert azt elvette tőle élettársa, de helyette saját személyét ajánlja fel. Kész vele tartani.

– De hiszen ez örület! – fakadt ki az ijedt taj-taj. – S mit mondott erre a szerzetes?

– A követ akarja, nem őt.

– Az pedig egyre megy! – vágott közbe izgatottan Pao-csaj. – A kő úgyszólván Pao-jü énje. Az a fickó még tréfákat is megenged magának! Pénzről semmit sem mondott?

– Nem tudok róla. Később a beszélgetés nagyon élénkké, sőt

vidámmá lett. Odakünn az ablak alatt azonban nem sokat értettek belőle.

– Buta jószágok! Annyit talán csak tanultak, hogy megértse nek egy egyszerű beszélgetést? Szép dolog volna, mondhatom! – háborgott Cseng asszony, s magához hívatta a hallgatózók egyikét. A hölgyek előtt nem mutatkozhatott, s jelentését kívülről, a verandáról, az ablakon át kellett megtennie.

– A beszélgetést nem tudtuk teljes egészében követni, mert az számunkra túlságosan magas volt – jelentette. – Csak egyet-mást értettünk meg, mint például „hegyi rengeteg”, „zöld szirt”, „a nagy üresség mezői”, „vörös por”, „a földi rendeltetés elmeszése”, és ezekhez hasonlókat.

Cseng asszony se tudta, mihez kezdjen ezekkel a kifejezésekkel. Pao-csaj azonban megértette őket, s nagy nyugtalanság vett rajta erőt. Félelmében éppen parancsot akart adni, hogy hozzák oda azonnal Pao-jüt, de akkorra már jött is magától. Felettből jókedvűnek látszott.

– Minden a legteljesebb rendben! – jelentette vidáman.

– Hagyd a hóbertokat, és szedd össze magad! – mondta anyja szigorúan.

– Hóbertokat? Ó, a fejemet teljesen tisztának érzem. A szerzetes régi jó ismerősöm. Legfőképpen azért jött, hogy üdvözljön engem. A pénzkövetelést egyáltalán nem gondolta komolyan. Szolgálatáért, melyet nekem tett, cserébe csak annyit kért, hogy változzam meg, s eszméljek eredeti magasabb rendeltetésemre. Ezt világította meg nekem. Aztán hirtelen lebegve továbbállott. A kő tehát nálunk van még, és fizetnünk sem kell. Nos, hát nincs minden a legteljesebb rendben?

Hitetlenkedve néztek egymásra. Cseng asszony az ablakon át utasítást adott az odakünn várakozó szolgának, aki a hallgatózók közül való volt, hogy szaladjon előre, s tudakolja meg, igaz-e ez. Egy idő múlva az ember visszajött, és a következőket jelentette:

– Igaz minden. A kapuőrök látták az idegen szerzetest elmenni. Azt üzenté a taj-tajnak, hogy ne aggódják. Ellenszolgáltatásként nem követel pénzt. Csak azt kívánja, hogy a kis parancsoló hébe-hóba meglátogassa őt. Egyébként pedig bármi történjék is, magasabb elrendelés szerint következik be minden.

Cseng asszony fellélegzett. Megszabadult tehát nyomasztó pénzgondjától.

– Mégiscsak derék, eszes fickó lehet – mondta elégedetten. – De hol keresse őt fel a fiam? Azt is megkérdezték a kapuőrök?

– Lakása távol van, vagy közel, ahogy vesszük – szólt közbe Pao-jü. Milyen rejtélyesen hangzott ez is!

– Térj végre magadhoz, és hagyd ezeket a bölcselkedéseket! – szidta Pao-csaj türelmetlenül. – Nem érzed, mennyire szenvednek miattad a szüleid? Szedd össze magad, és jutalmazd szeretetüket valami dicséretre méltó teljesítménnyel!

– S vajon, amire én céloztam, talán nem dicséretre méltó teljesítmény? Hát nem ismered a mondást:

*A fiú, ki kész, hogy Buddhát szolgálja,
hét őst juttatja a mennyországba.*

Cseng asszony úgy érezte, megszakad a szíve, amikor ezt hallotta.

– Rettenetes! Micsoda átok telepedett családunkra? – kiáltotta, alig bírva magával. – Ezek a hóbortos, világtól elforduló gondolatok! Előbb Tavasz Búcsúzása, most pedig Pao-jü... Ezt nem élem túl!

Heves zokogásban tört ki.

– Csak tréfáltam – nyugtatgatta Pao-jü mosolyogva.

Pedig nem tréfált. Észre is vették, hogy barátaitól és a házban lakóktól egyre jobban elzárkózik, s tanulószobája csendjébe húzódik vissza, állítólag azért, hogy a közelgő államvizsgára készülődjék, valójában azonban azért, hogy kedves filozófiájába ássa bele magát. Az egyetlen a házban, akivel még olykor-olykor kicserélte gondolatait, Tavasz Búcsúzása volt, ki lélekben rokon volt vele. Sokat emlegették homályos kijelentését, melyet akkor tett, amikor Tavasz Búcsúzása átköltözött a Jégmadárkalitkába.

Tavasz Búcsúzásának nagy veszekedése volt nem szeretett sógornőjével, Csen asszonnyal. Ennek hatására gyors elhatározással hajának másik felét is levágta, s hozzátartozóit választás elé állította: vagy átköltözhet a Jégmadárkalitkába, vagy önként

megy a halálba! Izgatott családi tanácskozássra ültek össze, mely eltartott a késő éjszakaig. Végre aztán Tavasz Búcsúzása elérte, amit akart, átköltözhetett a Jégmadárkalitkába. Kakukk önként vele ment. Titokban szemrehányásokat tett magának, hogy úrnőjét, akinek oly sok éven át szolgált, nem követte a halálba. Most hát jóvá akarta tenni hibáját, s a Jégmadárkalitka magányában a vezeklésnek és a szüziességnek akarta szentelni életét.

Amikor Tavasz Búcsúzása a családtól elbúcsúzott, mindenki felkészült arra, hogy Pao-jü újra visszaesik régi bajába, és szenvedélyesen megsiratja nővérkéjének elvesztését. S mindenki meg volt lepve, hogy ezúttal nyugodt maradt.

– Amida Buddha! Elkészültél vele! Kár, hogy én még nem tartok ott! – ennyi volt a búcsúzása.

Most aztán egészen egyedül maradt, s teljességgel a filozófusaival folytatott szellemi érintkezésre volt ráutalva. Pao-csaj növekvő nyugtalansággal látta, hogy egyre jobban elzárkózik mindenkitől, s elhanyagolja őt és egész családját. Végül is nem nézhette tovább, amit férje művel. Egy napon beható beszédben vetette szemére, hogy a haszontalan filozofálást még mindig nem hagyja abba, s követelte, hogy inkább Kung-ce gyakorlati bölcséletének tanításaival foglalkozzék, s olyan régi mintauralkodókkal, mint Jao, Sun, Jü és Cseng Tang; követelte, hogy eszméljen az emberi erkölcs legfőbb parancsára, a fiúi kötelességre, a gyermeki kegyeletérzésre, s feleljen meg apja jogos várakozásainak az államvizsgákon felmutatott jó eredménnyel. S addig-addig unszolta erre, míg Pao-jü magába szállt, s megtette, amit felesége kívánt tőle.

Kedvenc filozófusainak, Lao-cének, Csuang-cének és a tao más hirdetőinek összes műveit azonnal bevitette egy üres lomtárba, s attól kezdve csakis a négy klasszikus könyv és hasonló konfuciánus szellemű írások tanulmányozásának szentelte magát, mégpedig nagy szorgalommal, olyanokénak, amelyeknek ismerete hasznos lehetett számára az államvizsgákon. Pao-csaj megkönnyebbült sóhajtással vette tudomásul ezt a változást. De aztán újabb aggodalmak kezdték gyötörni. Titkát Gyöngyszemre bízta:

– A bolond szerzetessel való találkozásának mindenesetre

megvolt az az egy jó oldala, hogy azóta abbahagyta az örökös enyelgést és szerelmeskedést a lányokkal; de ki tudja, nem vezet-e oda ez az újabb változás, hogy visszaesik régi rossz szokásába?

S Gyöngyszem javaslatára gondosan elrendelte, hogy a teafel-szolgálás és hasonló személyes természetű szolgálatok tisztét ezentúl ne a bájos Vu-er lássa el, ki a szobalányok közt a legfiatalabb volt, s akit az elhunyt Tarka Felhő helyett adtak neki, hanem a veszélytelen és Pao-jü számára közömbös Kakadu, aki ezenfelül még Pao-csaj bizalmasa is volt. Így bizonyára nem jut ostoba gondolatokra, s könyveitől semmi sem téríti el.

Nos, aggálya alaptalan volt. Pao-jü saját elhatározásából történt, hogy leányra többé rá sem nézett. A vizsga napjáig önkéntes, szigorú klauzúrát szabott ki magára. Még a szokásos reggeli és esti tisztelgő látogatásra sem jelent meg az előkészület napjaiban anyja előtt, csak szobalányok útján juttatta el hozzá csing-an köszöntését. Végre aztán elérkezett a nyugati palota asszonyai által reszketve várt időpont, a nagy vizsga napja. A vizsga megnyitásának napján Pao-jü unokaöccsével, Csia Lannal együtt járult reggel anyja elé, hogy elbúcsúzzék tőle. Pao-jünek most kellett először házon kívül töltenie az éjszakát, mert a három vizsganap alatt a jelölteket szigorú klauzúrában tartották, éjszaka sem hagyhatták el kopár vizsgacellájukat. Így jócskán kapott gyakorlati anyai tanácsokat, holott a tizenkilenc éves Pao-jü elég nagy volt már. Hullott néhány anyai búcsúkönny is. Pao-jü nagyon ünnepélyesen búcsúzott. Letérdelt anyja előtt, s homlokát háromszor verte a földhöz, úgy köszöntötte.

– Eddig nem volt alkalmam meghálálni mindazt a szeretetet, amelyet anyám tanúsított irántam, mióta csak a világon vagyok – mondta komolyan. – Igyekezni fogok helyemet a vizsgán erőmtől telhetően jól megállni, s így pótolni azt, amit elmulasztottam. Ha megadatik nékem, hogy szüleimnek jó eredményemmel örömet szerezsek, fiúi kötelességemet teljesítettnek tekintem, s hinni fogom, hogy jóvátettem mindazt, amit életemben szüleim ellen vétettem.

Milyen ünnepélyesen hangzott ez! Mintha örökre búcsúznék!

– Kedves, jó fiam! Hogy öreg nagyanyád ezt az órát nem ér-

hette meg velünk! – zokogott a taj-taj mélyen meghatva, s fiát magához emelte.

– Ha testileg nincs is többé közöttünk, szelleme tudni fog róla, és velünk örül – jelentette ki Pao-jü egyszerűen.

– Ne sírj, taj-taj – nyugtatgatták Cseng asszonyt. – Minden okod megvan rá, hogy örülj, amikor végre azt láthatod, hogy eszes és kötelességtudó fiúvá és emberré érett.

S a két fiú, az egész család jövőjének reménysége, a hozzátartozók sok gyöngéd jókívánsága közben vonult el a harc színhelyére. És amikor a vizsga három napja letelt, Csia Lan Pao-jü nélkül érkezett vissza. Késő este volt már.

– Hol van nagybátyád, Pao-jü? – kérdezték a hölgyek megdöbbenve.

– Elvesztettem – felelte Csia Lan szomorúan.

– Ostoba jószág! Hogyan lehet egy felnőtt embert egyszerűen elveszteni? Hiszen egész idő alatt együtt voltál vele! – szidta őt anyja, Csu özvegye.

– Közös volt a cellánk, egy asztalnál is ettünk, és a vizsgateremben is szemmel tartottam. Ma reggel együtt adtuk le vizsgadolgozatunkat, s aztán együtt hagytuk el a vizsgatermet. Hazafelé jövet a sárkánykapunál a nagy tolongásban hirtelen elvesztettem szem elől. Li Kuj szolga, aki embereivel a sárkánykapunál várt ránk, kevéssel azelőtt még látta, hogy néhány lépéssel mögöttem halad. Aztán hirtelen eltűnt, Li Kujjal és a többiekkel egész nap kutattam utána. Sehol nem találtuk.

Ez a hír az egész házat izgalomba hozta, és gyászba borította. A férfi személyzet, mely már jó előre örült a hagyományos ünnepi lakomának, most nem engedhette át magát a lakoma örömeinek, hanem helyette ebben a késő esti órában újra ki kellett mennie a városba az eltűnt keresésére. Az egyetlen a házban, akit Pao-jü eltűnése láthatóan nem érintett különösebben, Tavas Búcsúzása volt.

– Nála volt-e a kő, amikor elment? – csak ennyit kérdezett Pao-csajtól. Pao-csaj bólintott, mire ő nem tett további megjegyzést. Gyöngyszem azonban emlékezett arra az esküre, melyet Pao-jü évekkal azelőtt tett Kék Drágakőnek, s Pao-csaj is gondolt sóhajtván egyet-mást.

Jóval elmúlt már éjfél, mikor a Pao-jü keresésére küldött em-

berek visszatértek. Semmit nem végeztek. A kutatások a következő napok folyamán is hiábavalónak bizonyultak. S aztán egy reggelen, amikor a hölgyek még aludtak, megérkezett a nagy örömhír: az államvizsga eredményét aznap a kora reggeli kihallgatáson tették közzé, s Pao-jü a sikeresen vizsgázók sorában a hetedik helyet foglalta el! Unokaöccse, Csia Lan is letette a vizsgát, neve a százharmincadik szám alatt szerepelt a listán. Ezzel mindketten elnyerték a második doktori fokozatot, s a jövőben mindketten büszkén számíthatták magukat a *csü-zsenek*, a „felemeltek” kiválasztott seregéhez. Ujjongás töltötte be a nyugati palota csarnokait. De Pao-jü nem került elő. Némi vizsgáztatásul csak az szolgált, ha arra gondoltak, hogy egy új csü-zsen, kinek nevét a hír szárnyai a birodalom minden tartományában körülhordozzák, mégsem maradhat sokáig rejtve.

Cseng úr eltemette az anyahercegnő koporsóját a déli haza földjében, s útban volt hazafelé. Egy napon levelet kapott családjától, s benne értesítést a legutóbbi fontos hazai eseményekről. Büszke örömmel töltötte el apai szívét, hogy annyi gondot okozó gyermeke, Pao-jü, becsülettel megállta helyét a vizsgán. Ezt az örömet sajnos megzavarta a bánat, melyet hirtelen, rejtélyes eltűnése okozott. Megtudta továbbá, hogy a Császári Úr külön is megemlítette a rangsor hetedik helyezettjének nagyszerű teljesítményét, és a vizsgáló bizottságtól részletes jelentést kért a sokat ígérő fiatal tehetség személyes viszonyairól. Amikor a vizsgáló bizottság elnökének, az Északi Csend Császári Hercegnének jelentéséből megtudta, hogy a hetedik helyezett a néhai császári feleségnek, Tavasz Érkezésének édesöccse, és hogy a Csia család ezúttal egyszerre két csü-zsent szolgáltatott, indítatva érezte magát arra, hogy a Csia családot újra elárássza kegyével. Mivel pedig ugyanakkor elégtétellel töltötte el a kalózok ellen nemrégiben kezdeményezett vállalkozás sikere, és a tízezer család között szerencsésen újra helyreállott általános béke is, kegyelemmel telve, nagy birodalmi amnesztiát rendelt el. Hála az amnesztiának, a két száműzött családtag, Sö és Csen visszatérhet a száműzetésből. Lefoglalt tulajdonukat visszaadják nekik. Ezenkívül Csia Csent – mint a keleti palota urát – újra nemesi rangra emelték, bár csak a harmadik, a nagyúri nemesi osztályba. A hercegi cím egyedüli tulajdonosa továbbra

is Cseng úr maradt, akit ezenkívül újra államtanácsossá neveztek ki a munkaügyi minisztériumba. Azt is elrendelte továbbá a Császári Úr, hogy a rangsor eltűnt hetedik helyezettje után hivatalból kutassanak.

Az öröm s egyszersmind a megszegyenülés könnyeivel fogadta Cseng úr az örvendctes hírt. Mennyire igazságtalan volt eddig elfajzottnak hitt sarjával szemben! Az elfajzott és megvetett sarjnak köszönheti a Csia család, hogy az ősök csarnokának tetejét most újabb ragyogás szegélyezi!

Sokféle ellentmondásos érzéstől indítatva, Cseng úr fokozott sietésre ösztökelte hajósait, s magának sem engedett pihenőt se éjjel, se nappal. Alig várta, hogy viszontlássza övéit, s buzgó hálával borulhasson le a trón lépcsői előtt.

Egy napon aztán megérkezett Kunling postaállomásra. Itt rövid időre megszállt, hogy a feleségének szóló, már megkezdett válaszlevelet gyorsan befejezze, és a postán leadja. Ezen a napon hirtelen beállt a hideg, s egy kis könnyű havazást hozott, mely fehér lepelbe burkolta a tájat. Cseng úr egy legény kivételével mindenkit a partra küldött. A vidék különböző előkelőségeinél és ismerőseinél kellett névjegyét leadniuk, átadván üzenetét, hogy sajnos mincs ráérő ideje útját hosszasabban megszakítani, s így nem teheti személyesen tiszteletét.

Teljesen egyedül ült hajókabinjában, és levelét írta. Éppen Pao-jüre akart rátérni; letette az ecsetet, és felpillantott, hogy kicsit elgondolkozzék. Ebben a pillanatban úgy rémlett neki, mintha a parton, elől, a hajó orránál, emberi alak válnék ki a hóesésből. Fedetlen fővel és mezítláb állt ott valaki, hosszú kámzsába öltözve, mely durva, pirosasbarna majomszörgyapjából készült. Most az alak térdet hajtott Cseng úr felé, s homlokát ünnepélyesen a földhöz ütötte. Négyszer is lehajtotta homlokát a hóba. Cseng úr felugrott, s a hajópallón át a partra sietett. Odalépett a különös idegenhez – aki még mindig ott állt –, hogy megkérdezze tőle, kicsoda és merre igyekszik. Karba font kezzeit épp mellmagasságba emelte viszontköszöntésre, amikor jobban odanézve, felismerte az idegent. Pao-jü volt!

– Te vagy az, Pao-jü! – kiáltott fel megdöbbenve.

A másik néma maradt. Arcvonásai örömről s ugyanakkor sajnálkozásról tanúskodtak.

– Ha te vagy Pao-jü, hogyan kerülsz ide ebben az öltözékben?
– folytatta Cseng úr.

A másik mintha válaszolni akart volna, de nem jutott hozzá. Kétoldalt egyszerre két másik kámzsás alak állott mellette. Az egyik Buddha szolgája volt, a másik a tao tanítványa.

– Küldetésed a világban beteljesedett! Most már ne késlekedj, hanem kövess bennünket! – hallotta Pao-jühöz intézett szavai-
ket Cseng úr. S aztán látta, hogy hármasban könnyedén tova-
szállnak, a lejtős part mentén fölfelé. Mit sem törődve a csúszós
földdel, Cseng úr utánuk sietett, de képtelen volt utolérni őket.
Egyre gyorsabban távolodtak tőle, s egyre elmosódottabbakká
lettek körvonalaik.

A távolból még hallotta, hogy valami „zöld szitről”, „nagy
ürességről”, „a messzi bizonytalan felé való vándorlásról” éne-
kelnek. Aztán egy magaslat fölött eltűntek. Cseng úr futott,
amíg csak bírta szusszal. Aztán már nem bírta tovább, s meg
kellett állnia, hogy kissé kifújja magát. Amint megfordult, látta,
hogy legénye ott talpal mögötte a hóban.

– Láttad az imént azt a három szerzetesruhába öltözött fic-
kót? – kiáltotta oda neki.

– Láttam – mondta a legény. – Utánatok futottam, s egyszerre
már csak téged láttalak, uram.

Cseng úr futott még egy darabot a legénnyel. De hiába. Kö-
rös-körül csak a behavazott üres vidék volt látható. Fejcsóválva
tért vissza. Időközben visszaérkeztek a hajóra a többiek is, és
Cseng úr elmesélte nekik furcsa találkozását. Az emberek úgy
vélték, meg kellene szakítania utazását, és az egész vidéket ala-
posan át kellene kutattatnia fia, Pao-jü után.

Cseng úr sóhajtva rázta meg a fejét. Mély gondolkodásba
merült.

– Különös! Felettébb különös! – mormolta maga elé, mintegy
magában beszélgetve. – Őt és kísérőit saját szememmel láttam,
éneküket is tisztán hallottam. Biztos, hogy nem volt pusztá kép-
zelődés, üres káprázat. Most már sok minden világossá lesz
előttem. Egy kövel a szájában jött a világra. Ez már magában
véve is elég kísérteties volt. Már eleve megvolt a magam véle-
ménye a dologról. Nos, nagyanyja kedvéért óvtuk, s nagyra ne-
velgettük a kísértetfiókat. Aztán megjelent ez a két csudálatos

fickó. Háromszor avatkoztak az életébe. Először, amikor betegen feküdt, varázsigékkel visszaadták a kő csodatevő erejét s a fiú egészségét. Azután az egyik fickó, az a barátcsuhás, visszahozta az elveszett követ, és másodszor is megmentette a fiút a haláltól. Akkor volt, hogy az egyik pillanatban még saját szememmel láttam őt ülni a vendégcsarnokban, s a következő pillanatban már eltűnt. Ma pedig eljött a fiúért. Eddig csodálkoztam ezen a szerencsés fickón, kinek nemes túlvilági szellemek a barátai és segítői. Ki gondolta volna, hogy egy napon maga is a szellemek sorába lép? Tizenkilenc esztendőn át emberalakban bolondította nagyanyját. Most újra szellem lett, az, ami volt. Nem, szellemek után hiábavaló lenne kutatni.

És Cseng úr sóhajtva nyúlt az ecset után, hogy befejezze a megkezdett családi levelet. Beszámolt Pao-jüvel való csodálatos találkozásáról, s azt a megjegyzést fűzte hozzá: ne gyászolják tovább az eltűntet. A hivatalnokoskodáshoz úgysem lett volna képessége. Ki tudja, miféle ostobaságokat követett volna el hivatalában, s miféle vészt hozott volna családjára. Eléggé tisztos dolog az is, hogy egy *bodhiszattva* került ki a családból, és szégyennek semmi esetre sem szégyen.

Gyors egymásutánban érkeztek haza a távollevő családtagok: Cseng úr déli útjáról, Sö úr és Csen úr a száműzetésből, a kegyelemben részesült és pénzen kiváltott Hszie Pan a börtönből. Hszie Panban teljes volt a töredelem. Hazatértekor ünnepélyesen megesküdött, hogy megöli magát, ha újra visszaesnék régi bűneibe. Anyja rábeszélésére ágyasát, Lótuszt, a méregahalált halt Hszie helyett főfeleségévé tette. Így az egykori rabszolgaléány mégis kivívta magának azt a helyet, mely őt származása és műveltsége szerint megillette.

Cseng úr mindjárt a hazatérését követő napon ellátogatott a főtitkárságra, s a vele rokonszenvező főtitkárok révén kieszközölte, hogy köszönetének kifejezésére kihallgatáson jelenhessék meg a tízezer év uránál. A Császári Úr érdeklődéssel tudakozódott eltűnt fia, Pao-jü sorsa felől, s mélyen megrendült, hallván, milyen csodálatos találkozására volt Cseng úrnak fiával a havas vidéken. A Császári Úr szándéka eredetileg az volt, hogy palotai szolgálatra vonja őt a maga személyes közelébe, s elárasztva őt császári kegyével, rendeleti úton a „Csodálatos szellemi tel-

jesítmény géniusza” megtisztelő címet ajándékozta neki. Ez a megtiszteltetés némi vigaszt nyújtott a családnak fiuk elvesztése miatt. S további vigaszt nyújtott az a tény, hogy Pao-csaj méhe áldott terhet hordott. Így hát Pao-jü bizonyos értelemben testi-
leg is tovább él a családban.

A nagy amnesztia által érintettek közé tartozott Jü-cun úr is. Szédítő magasságból vetették alá egy nap, amikor hivatali kar-
székéből láncra verve hurcolták a börtönbe. Megvesztegethetőség, hatásköri túllépés és részre hajló igazságszolgáltatás: ezek voltak azok a hivatali vétségek, amelyekkel a cenzorok a trón-
nál vádolták. Vétségeit tekintve bizonyos, hogy súlyos büntetés-
ben részesült volna. Mert az Ég Fia, aki ez idő szerint uralko-
dott, emberségesen és igazságosan gondolkodó úr volt, aki már az olyan szavaknak pusztá hallatára is, mint amilyen a „hatás-
köri túllépés”, „népelnomás” és „kiszipolyozás”, haragos indu-
latba jött. Hála a nagy amnesztianak, Jü-cun úr aránylag olcsón megúszta a dolgot. Csupán hivatalát és rangját veszítette el, a
köznép rendjébe helyezték vissza, s egyszerű alattvalóként szü-
lővárosába, Hucsouba kellett visszatérnie. A becsvágyó törtető
büszke pályafutása tehát ugyanott végződött, ahonnan sok év-
vel azelőtt szürkén és jelentéktelenül elindult.

Jü-cun úr előreküldte családját, s málhás szekerekkel és egy le-
génnyel teljesen egyedül utazott utánuk. Így hát útközben bőven
akadt ideje elgondolkodni a földi törekvések hiábavalóságáról,
s a dicsőség és a fény mulandóságáról.

Útja történetesen azon a réven át vezetett, melynek közelé-
ben egy évvel ezelőtt sajátságos találkozása történt az omladozó
templomban. Ezúttal a révtől nem messze pillantott meg egy
nádból és kákából font kunyhót. Amikor odaérkezett, a kunyhó-
ból remete lépett elő, s kezét köszöntésre emelte. Si-jin volt.
Köszönésének viszonzásaképpen Jü-cun gyorsan meghajolt.

– Légy üdvözölve, tiszteletreméltó Csia úr! Hogy ment sorod
azóta? – kezdte az öreg remete.

– Ugye te vagy Si-jin mester? – vizonozta a kérdést Jü-cun.
– Miért tagadtad le magad a legutóbbi találkozásunk alkalmá-
val? Templomod leégése után nagyon aggódtam érted. Boldog

vagyok, hogy ma viszontlátlak. Csak most ismerem fel, milyen sokra vitted, hála mély és bölcs belátásodnak. Én, szerencsétlen bolond, azonban makacs és elvakult voltam. Most aztán megkaptam együgyűségem megérdemelt jutalmát.

– Legutóbb hivatali pompa és méltóság vett körül. Hogyan vehette volna magának a jelentéktelen remete a bátorságot, hogy ismerjen téged? – felelte Si-jin finoman mosolyogva. – Hogy a szájamat egyáltalán fel mertem nyitni, az is csak régi kapcsolatunk kedvéért történt. Ragaszkodásod nagyon megtisztel. Jó és balszerencsénket, jólétünket és szegénységünket az elrendelés előre meghatározza. Mai találkozásunk sem a véletlen műve.

– Hogyan történt, hogy mesterem elszakadt a világ porától?
– tudakolta Jü-cun.

– Egészen hirtelen, a gondolat gyorsaságával – tért ki az öreg mosolyogva, s a maga részéről is kérdést szegezett neki: – Nem találkozta-e a nagyvilágban, az elpuhult jólét, gazdagság és előkelőség köreiben egy bizonyos Pao-jüvel?

– Dehogynem. Természetesen jól ismerem. Gyakran megfordultam házában. Úgy mondják, nemrégiben ő is áthaladt a Nagy Üresség Kapuján. Erről a világias, elpuhult legénykéről sosem tételeztem volna fel ilyen határozottságot.

– Én azonban igen. Történetét régóta előre tudtam. Emlékezel-e arra a sok évvel ezelőtti nyári estére, amikor az Uborka-templom melletti régi lakásom ajtajában állva pillantottál meg? Kevéssel azelőtt találkoztam vele.

– Lehetetlen. A ti Szucsoutok sok mérföldnyi távolságra esik a fővárostól.

– Szellemek közötti érintkezésben ismeretlenek a tér és idő korlátai.

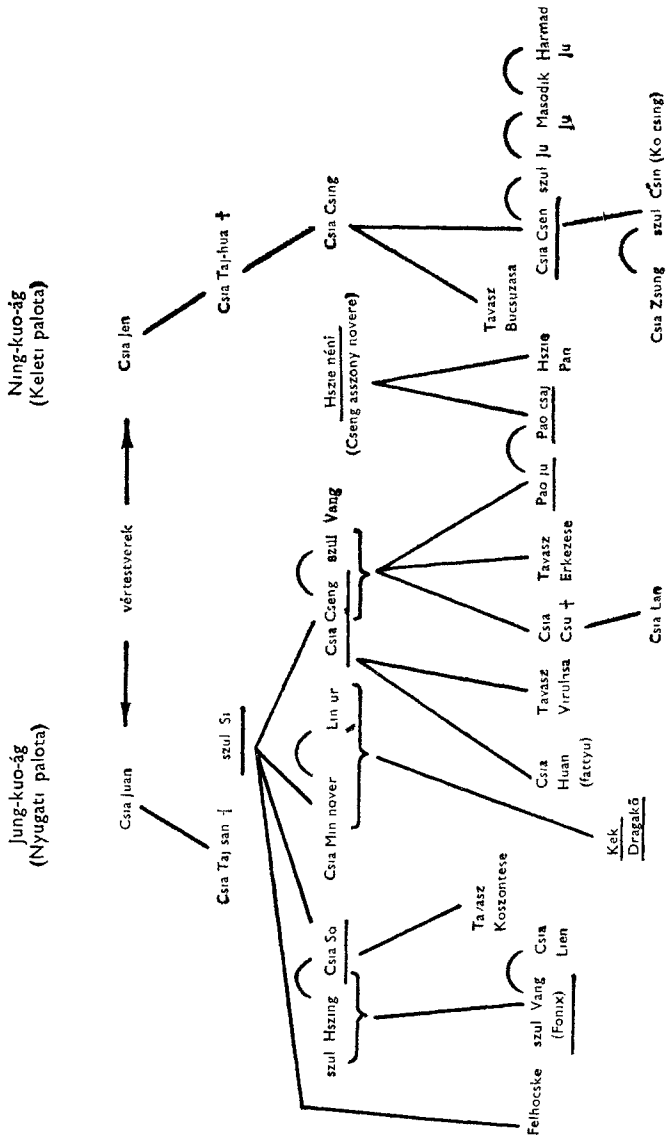
– Akkor talán ismered mostani tartózkodási helyét is?

– Akárcsak egykor, most is ott van ő a megtisztult látszat boldog mezőin, a zöld szirt alatt, az öreg fenyőnél. Mert Pao-jü nemes kő. Hogyan? Nem értesz? Gyere velem közeli remetelakomba! Ott majd megmagyarázom neked a *kő történetét*.

*A regényben leggyakrabban előforduló
kínai megszólítások jelentése:*

<i>Csing-an!</i>	– „békesség!” tiszteletteljes köszöntés
<i>ku-niang</i>	– kisasszony, a család hajadon leányai
<i>mej-mej</i>	– nővérkém, kedvesem
<i>naj-naj</i>	– asszony, fiatal úrnő, a család férjezett asszonyai
<i>taj-taj</i>	– nagyasszony, a család legidősebb asszonya vagy asszonyai

A CSIA CSALÁD LESZÁRMAZÁSI TÁBLÁZATA

ELSŐ FEJEZET

Si-jin túlvilági álmod lát, és isteni kinyilatkoztatásban részesül. Jü-cun a mindennap porában meglegli a kislányt, aki szívének kedves 5

MÁSODIK FEJEZET

Jangcsouban jobblétre szenderül egy nemes hölgy. A csapszékben Jü-cun közelebbit tud meg nemes rokonságáról 16

HARMADIK FEJEZET

Nyugatról érkezett vendégbarátját Lin úr beajánlja a Jung-kuo palotába. Az öreg hercegnő részvétteljes szívvvel vesz magához egy anyátlan, árva kislányt 25

NEGYEDIK FEJEZET

Egy szerencsétlen kislány a végzet akaratából szerencsétlen kérére talál. Az Uborkatemplom egy kis szerzetese a bíró szerepében tetszeleg 40

ÖTÖDIK FEJEZET

Pao-jü szelleme a Nagy Üresség árnyékmezein kóborol. A Félelmes Ébredés Tündére hiába fejt meg neki dalaiban a Vörös Szoba álmát 52

HATODIK FEJEZET

Pao-jü megpróbálja és megizleli a felhő és eső játékát. A Ning-kuo palotában megismerkedik unokaöccsével, Csin Csunggal 61

HETEDIK FEJEZET

Az unokafivér megtekinti unokanővére aranytalizmánját. Az unokanővér megtekinti unokafivérének kőtalizmánját 68

NYOLCADIK FEJEZET

Csia Cseng úr leszidja félresikerült sarját. Komisz kölykök nagy felordulást visznek végbe az iskolában 77

KILENCEDIK FEJEZET

A Ning-kuo palotában a hercegi remete születésnapját ünneplik. Csia Zsuj szívében Főnix asszony látása ledér kívánságokat ébreszt 89

TIZEDIK FEJEZET

Főnix asszony fondorlatos módon táplál egy viszonzatlan érzelmet. Csia Zsuj minden óva intő figyelmeztetés ellenére tiltott oldalról pillant a szél- és holdtükörbe 100

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Ko-csing meghal; utólag ötödrendű mandarinfeleség rangjára emelik. A Ning-kuo palota háztartásának vezetését Főnix asszony veszi át 110

TIZENKETTEDIK FEJEZET

*Útközben Pao-jüt bemutatják az Északi Csend Császári Hercegének.
Csin Csung kellemesen szórakozik az apácakolostorban* 119

TIZENHARMADIK FEJEZET

*Tavaszi Érkezését császári kegy magasztosítja fel, s a Fönixpalota
úrnőjévé teszi. Csin Csung idő előtt kél útra a Sárga Forráshoz* 132

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

*A Szemek Gyönyörűségének Parkjában Pao-jü tehetsége tanújelét
adja. Kék Drágakő légycsipés keseríti el* 143

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

*A lámpások ünnepének napján a császári feleség látogatást tesz
családjánál* 157

TIZENHATODIK FEJEZET

*Gyöngyszem szobalány próbára teszi Pao-jü érzelmeit, s éjszakának
idején feltételeket szab neki. Kék Drágakő kicsúfolja unokanővérét,
Felhőcskét* 168

TIZENHETEDIK FEJEZET

*Gyöngyszem szobalány duzzog, és Pao-jüt szelíden kérdőre vonja.
Ping-er szobalány megtartja titkát, és megóvja Csia-Lient a leleple-
zéstől* 179

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

*Pao-jü egyszerre két unokanővérével is összevész. Két szerelmes a
„Nyugati szoba” című könyv idézgetésével csipkedi egymást* 191

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

*Ni uzsorásnak részegségében nagylelkűségi rohamai támadnak. Egy
szerelmes szolgáló merész reményeket tűz az elveszett zsebkendőhöz* 205

HUSZADIK FEJEZET

*Egy javasasszony megrontja Pao-jüt és Fönix asszonyt. A szellemkö
varázssereje meggyógyítja őket* 218

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

*Egy szerelmes cseléd lány közömbös szavakkal érzelmeket szólaltat
meg a Darázsderek Hidon. A Jégmadárké Cseppek Pavilonjában
Jang kurtizán felriaszt két pillangót* 231

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

*Minél jobb valakinek az egészségi állapota, annál inkább aggódnak
érte. Minél inkább elkényeztettek valakit szerelemmel, annál több
szerelemre vágyik* 246

HUSZONHARMADIK FEJEZET

*Egy elveszett egyszarvú amulett miatt Felhőcske a tűző napnak teszi
ki csupasz fejét. Aranypánt nem tudja elviselni gyalázatát, s a
halálban keres menedéket* 262

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

Az elfajzott sarj az atyai botbüntetés kínját szenvedti 273

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

*A Derült Őszidő Remetelakájában megalakul a Begónia Klub. A
Szemek Gyönyörűségének Parkjában az öreg hercegnő vendégül
látja vidéki sógorasszonyát* 282

HUSZONHATODIK FEJEZET

Egy kedves halott emlékezetére Pao-jü az országot porában akar tömjént füstölni. Ezer-ész napján Főntx asszony váratlanul egy eceteshordóba esik 302

HUSZONHETEDIK FEJEZET

Egy borús őszi este szeles és esős hangulata szél- és esőelégírára ihleti Kék Drágaköt. Mandarinkacsa, a hajadon, visszautasítja azt a boldogságot, amit egy mandarinkacsa-párosodás jelent 315

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET

A bolond rablólovagnak csintalankodni támad kedve, de megkorbácsolják. A Rideg Lovag kerülni akarja a bajt, s utazásra adja a fejét 338

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

A megszegyenített korhely érzelmeinek zavarában üzleti utazást tervez, hogy szórakozást leljen. Egy kitűnő szolgálgó, kitűnő példaképekhez fordulva, szorgalmasan gyakorolja a versírást 347

HARMINCADIK FEJEZET

Egy kuruzsló tigris- és farkasorvosságokkal gyógyítgatja Tarka Felhőt. A hősiess lelkű Tarka Felhő betegsége ellenére feláldozza magát Pao-jü érdekében, és kijavítja pávatoll köpenyét 358

HARMINCEGYEDIK FEJEZET

Kakukk szobalány ravasz módon próbára teszi Pao-jü érzelmeit, s búcsúzásra célozva, lelkét felkavarja. A jóságos néni szelid szavakkal nyugtat meg egy bolondos, szerelmes lányt 373

HARMINCKETTEDIK FEJEZET

Csia Lien titokban feleségül veszi a második Ju kisasszonyt. A harmadik Ju kisasszony a Rideg Lovag kezére vágyik 392

HARMINCHARMADIK FEJEZET

Egy szenvedélyes lány szégyelli, hogy szenvedélye viszonzatlan, és öngyilkossá lesz. A Rideg Lovag rideg szívvel halad át a Nagy Üresség Kapuján 409

HARMINCNEGYEDIK FEJEZET

Főntx asszony kihallgat egy szolgát, és rájön ura mesterkedéseire. A sajnálatra méltó Ju lányt sikerül törbe csálni 420

HARMINCÖTÖDIK FEJEZET

Új vetélytársát Főntx cselszövő és álnok módon kijátssza a régi ellen. A Nagy Határral szembesülve, a második Ju lány aranyat nyel, és megöli magát 440

HARMINCHATODIK FEJEZET

A sikamlós tárgyú himzéssel ellátott erszény árulóvá lesz az együgyű cseléd lány kezében. A Szemek Gyönyörűségének Parkjában lakó hajadonok hírbe kerülnek, s kénytelenek egy házkutatás kintját elviselni 453

HARMINCHETEDIK FEJEZET

Egy éjjeli lakoma során baljós jelenségek balsejtelmeket ébresztenek. Ősz közepe ünnepén egy új költemény szép reményekkel kecsegtet 473

HARMINCNYOLCADIK FEJEZET

A bájos szolgálgó nem tudja elviselni az elszenvedett igazságtalansá-

got, s meghal élete virágában. A boldogtalan hercegi unoka halotti himnuszt szentel az elhunyt szolgáló szellemének	485
HARMINKILENCEDIK FEJEZET	
A flastromos pap gúnyt űz Pao-jüből, és féltékenységgel elleni gyógyszeréről regél. Négy szép lány horgászszevesztő segítségével a sors rendelését tudakolja	496
NEGYVENEDIK FEJEZET	
A Bambusz Remetelakban gonosz álom riasztja a szomorú szerelmest. A Császári Palotában Tavasz Érkezése megbetegszik, és fogadja a rokonság látogatását	508
NEGYVENEGYEDIK FEJEZET	
Az elrélvülés vánkosán a szép szent bűnös vágyakra gyullad, s démonok ragadják őt magukkal. Kék Drágakő megijed a serleg kigyójának árnyékától, s fennkölt elhatározással lemond a táplálékáról	520
NEGYVENKETTEDIK FEJEZET	
A begónia téli virágzásának gonosz előjelét az anyahercegnő jóra értelmezi, s a szorongó kételyeket vidám lakomázás zajába akarja fojtani. Pao-jü elveszti a szellemkövet, s ennek folyományaként kárt vall értelmében	533
NEGYVENHARMADIK FEJEZET	
Kék Drágakő a lángoknak veti oda költői hagyatékát, s végleg lemond boldogtalan szerelméről. Pao-csaj átlép a lányszoba küszöbén, s végrehajtja élete nagy szertartását	552
NEGYVENNEGYEDIK FEJEZET	
A biborgyöngyvirág visszatér a Számkivetett Szenvedés Körébe. A szellemkö könnyekkel öntözi a drága emlékezés helyét	576
NEGYVENÖTÖDIK FEJEZET	
Tavasz Virulása távolba megy férjhez, és Pao-jü keserű könnyeket sir utána. Az eláruult parkban éjjel szellemek kísértének	584
NEGYVENHATODIK FEJEZET	
Jü-cun a rejtelkedő remetében régi barátját és jötevőjét ismeri fel. Ni uzsorás, akit Iszákos Gyémántnak is hívnak, csuka lesz a pontyok tavában	595
NEGYVENHETEDIK FEJEZET	
A boldogtalan szerelemben régi érzelmek kavarnak fel. A pénzügyi hatóságok poroszloí birtokukba veszik a nyugati palotát	611
NEGYVENNYOLCADIK FEJEZET	
Az anyahercegnő nagylelkűen magára vesz az Ég előtt minden felelősséget, s meleg szívvvel és jóságos kezekkel osztja szét kincseit. Cseng urat a császár elárasztja kegyével, s a visszaadott hercegi címet red ruházza	625
NEGYVENKILENCEDIK FEJEZET	
Az anyahercegnő hagyatékát rablók fosztogatják, és a szép szentet is magukkal viszik. Pao-jü visszakapja a szellemkövet, és lelke felébred	636
ÖTVENEDIK FEJEZET	
Pao-jü tisztességgel megállja helyét a vizsgán, s lemond a világ uörös poráról. Si-jin még egyszer találkozik Jü-cunnal, és lezárja a kő történetét	658

24